A FSZEK 35. SZ. KERÜLETI KÖNYVTÁRA
BUDAPEST XX. MARX KÁROLY ÚT 128

szeretettel értesíti Önt,
hogy
1983. január 6-29-ig

Martyn Ferenc

KOSSUTH-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

PETŐFI ILLUSZTRÁCIÓIBÓL

kiállítást mutat be

10 ÉVES A KISDUNA GALÉRIA 1973 / 1983

Martyn Ferenc (sz. 1899, Kaposvár) Kossuth-díjas, Munkácsy-díjas érdemes művész eddigi munkássága fontos láncszem a modern magyar képzőművészet történetében. Gyermekkorában Rippl-Rónai József — a „Nabis" és „Fauves" (Vadak) párizsi irányzatainak egykori résztvevője, ezek eredményeinek és az art nouveaunak (szecessziónak) a hazai átültetője — volt tanítómestere. Képzőművészeti főiskolai tanulmányait pedig Martyn Párizsban fejezte be, ahol utána tizenöt évet töltött, és az Abstraction-Création csoporttal állított ki.

Martyn korának teljességét igyekezett felfogni és kifejezni. A pontos megfigyelésen alapuló ábrázolástól a konstruktív kompozíción át a geometrikus és spontán absztrakcióig a látvány, emlék, belső lényeg megragadásának minden rétegében otthonos, mind rajzművészetét, mind festészetét tekintve, de foglalkozott plasztikával és keramikával is.

Tudatos művész. Az intellektuális fölény jellemezte ellenállását a második világháború idején, mikor illegalitásban készült rajzsorozatával undorító torz lényekként ábrázolta a fasizmus szörnyetegeit.

A háború előtt két önálló kiállítása volt Budapesten: 1929-ben és 1934-ben. 1947-ben a Műcsarnokban Kállai Ernő a dessaui Bauhaus hazatért tanára rendezte meg kiállítását. Utána festészetét csak 1969-ben a Magyar Nemzeti Galériában ismerhette meg a közönség. Ezt a bemutatást a következő évben egyidejű kiállítások sora követte Tihanyban, Pécsett és Budapesten, a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

A távollét és jelenlét különös módon egységet alkotott Martyn tevékenységében. Közéleti ember, nemzedékekre hatott, Pécsett iskolát teremtett, sem a figuratív, sem az absztrakt irányzatok oldaláról nem tűrte a korlátozást, művének belső logikája szerint építi munkásságát.

Az illusztráció Martyn számára az irodalmi mű egyéni rajzi újjáteremtését jelenti. Legjobb példája ennek Joyce Ulysseséhez készült sorozata. Érzékeny és aprólékos, ha mondanivalója így kívánja, de fantasztikus és indulatos művein is feledhetetlen igény számára a szigorú artisztikum. Festményein nagy szerep jut a mozgalmas, gyakran élénk, egyéni harmóniákba rendezett színeknek. Élményeit a valóságból meríti. A folklór ízei, formái, színei is többször közvetlen vagy közvetett szerephez jutnak kompozícióin.

Az alkotó szabadság és a művész felelősségének eszméje azonos erejű törvény Martyn számára. Kompozícióin a tökéletesség végső megvalósulását kereste, ezért képei mitikus hatású harmóniát sugároznak.

Solymár István

A KISDUNA GALÉRIA EDDIGI KIÁLLÍTÁSAI:

SOMOGYI JÓZSEF szobrászművész • ILOSVAI VARGA ISTVÁN festőművész • DIMITAR KIROV bolgár festőművész • TÓTH MENYHÉRT festőművész • PETŐ JÁNOS grafikusművész • MÁGER ÁGNES festőművész • KÖNIG RÓBERT grafikusművész • ALMÁSSY ALADÁR grafikusművész • SZEMETHI IMRE grafikusművész • SZŐNYI ISTVÁN festőművész • HINCZ GYULA festőművész • JAPÁN HAGYOMÁNYOS MŰVÉSZETE • ÁZSIA ÉS AFRIKA MŰVÉSZETE • KONDOR BÉLA grafikusművész • RÁCZ EDIT szobrászművész • KISDUNA GALÉRIA ALKOTÓ CSOPORT • SZABÓ JÁNOS festőművész • MISCH ÁDÁM festőművész • TÓTH ISTVÁN fotóművész • SZALAY LAJOS grafikusművész • REICH KÁROLY grafikusművész • MÁGER ÁGNES festőművész • ELSE HASSELRIIS dán grafikusművész • M. KISS JÓZSEF grafikusművész • KIUCHI AYA japán textilművész • OROSZ IKONOK • NDK MŰVÉSZETI SZÖVETSÉG KIÁLLÍTÁSA • KERESZTY KORNÉL bio-collage • T. LÁNDORI ANGÉLA festőművész • CS. KOVÁCS LÁSZLÓ szobrászművész • DALLOS JENŐ karikaturista • VÁLI DEZSŐ festőművész • IKEBANA ALMANACH • KALENDÁRIUM '81 • KÓRUSZ JÓZSEF festőművész • UITZ BÉLA festőművész • EGYIPTOMI PAPYRUSOK • NÉMETH MIKLÓS festőművész • VÁRDEÁK CSILLA grafikusművész • TÓTH MENYHÉRT STÚDIÓ • IVÁNYI ÖDÖN festőművész • KÍNAI SELYEMHÍMZÉSEK • A.I. PLAKÁTKIÁLLÍTÁS •

A kiállítások szervezője BAKALLÁR JÓZSEF festőművész

FSZEK soksz. 82/702

A Városi Művészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt, Családját és Barátait

MARTYN FERENC
festőművész (1899-1986)

emlékkiállításának megnyitására

1999. június 10-én, 18 órára a
Városi Művészeti Múzeum Képtárába
(9021 Győr, Király u. 17.)

A kiállítást megnyitja:

WÉHNER TIBOR
művészettörténész, képzőművészeti
főosztályvezető, NKÖM

Megtekinthető:
1999. július 10-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

Hommage à **MARTYN**

ALMÁSY Aladár
BIZSE János
BOCZ Gyula
DOMBAY Győző
GELLÉR B. István
GERENCSÉR Anita
KALLÓ Viktor
KECSKEMÉTI Kálmán
KESERÜ Ilona
KISMÁNYOKY Károly
LANTOS Ferenc
MARTINSZKY János
MOLNÁR Sándor
SZELÉNYI Lajos
SZIJÁRTÓ Kálmán

A kiállítás kurátora:
KESERÜ Katalin

A **PÉCSI GALÉRIA**
tisztelettel meghívja a

Martyn Ferenc születésének
100. évfordulójára rendezett

Hommage à **MARTYN**

kiállítás megnyitására
a Széchenyi téri kiállítóterembe
1999. június 10-én, csütörtökön
délután 5–7 óráig

A megnyitón közreműködik
a **SOPIANAE VONÓSNÉGYES**

A kiállítás megtekinthető:
1999. július 4-ig, naponta 12–18,
szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

PÉCS 1
-3. 6. 99
AL-IV/10

MAGYARORSZÁG
≈027
FORINT

Lóska Lajos
művészettörténész

Budapest
Felsőzöldmáli u. 61-65.
1025

III

azokat. Az ember végül jeleket, dokumentumokat ad az életről, életének a viszonylatairól, a társadalomról, melyben létezik. Azt kérded, hogyan születik a festmény? Végső soron, ha valakinek ez a mestersége, akkor a képet viszonylag meg tudja csinálni. Magamat kézművesnek nevezem. Elmész az asztaloshoz, megkéred, hogy ezt vagy azt csinálja, elvégzi. Én is így vagyok. Sohasem idegenkedtem attól, hogy valami feladatot el kellett vállalni. Nem föntről néztem. Ezen a területen könnyebben megközelíthetők, elfogadhatók és érthetők munkásságomban irodalmi kísérőrajzaim. Elég szép szám ez. Itt van a Don Quijote, Petőfi, az Apostol, Petőfi olvasása közben, a Bovaryné, Mallarmé, aztán rajzokat készítettem Madáchhoz, Kemény Zsigmondhoz, és talán egyik legfontosabb valamennyi között Joyce Ulysses-e, ami ki volt állítva legutóbb a Budapesti Történeti Múzeumban. Egyik része ez a munkámnak, a szerény része, amelyikről talán azt mondják, hogy valamelyest ért a rajzoláshoz. Úgy is azt mondják az absztraktokról, hogy nem tudnak rajzolni. A rajz az emberi létnek, létezésének legközvetlenebb, legigazibb, legpontosabb kifejezője.

Néha úgy tűnik, a vonalak uralkodnak alkotásaidon. A színeket mennyire szereted?

A rajzolást rendkívül fontosnak tartom, kétségkívül munkásságom nagy részét jelenti. Ezzel szemben megírták, hogy a képeim nagyon is színesek, azokon a festményeken, amiket csinálok, néhol szinte burjánzóan sok a színélmény és a színkép. Én tulajdonképpen eszem a festéket. Családomban nincsenek rajzolók és festők. Mégis azt kell mondanom, ami bennem hajlam, adottság, azt az apámtól örököltem. Mit kérdeztél még? Hogy mikor dolgozom?

Jó lenne tudni, hogy mikor dolgozol.

Mindig dolgozom. Tulajdonképpen mindig dolgozom, sosem voltam szabadságon, sosem volt sza-

Martyn Ferenc

badnapom. Amikor lefekszem, munka után, akkor még folytatom éjszaka az álomban, félálomban. Természetesen az volna a feladat, hogy ezek a művek jobbá váljanak. Tudod, ahogy az ember öregszik, öreg lesz, akkor kitudódik, hogy kevés az olyan ember, akiről úgy véli, hogy azok igazán értették ezt a mesterséget. Ennek viszonylatában az ember nagyon szerénnyé válik, és arról, hogy mit teljesített, mit hozott létre, hallgat. [...]

A valóság mit és mennyit jelent a számodra? Vannak dolgok, amiknek nemcsak vizuális vetületük van, hanem társadalmi, érzelmi is. Mondjuk egy családnak a konfliktusát végig kell nézned, vagy egy trayédiát az utcán, egy embert megölnek, vagy hasonlót. Emlékszem, meséltél nekem egy szörnyű jelenetet. Paradicsommal dobáltak egy embert, aztán köveket tettek bele, és vérzett az arca. Ilyen értelemben a valóság milyen indításokat ad neked, az élménynek mi a szerepe a festészetedben?

Talán úgy érzed, hogy kitérek a válasz elől. A valóságban élek, nagyon a valóságban, realitásokban élek. Föladod a kérdést, hogy mi a valóság. Hiszem, még ha emlékeket festek is, mondjuk Spanyolországi emlék-et, a Kék lápot, ezek mögött leszűrt tapasztalatok vannak, amelyeknek a hasznát adom tovább. Érthető ez, amit mondok? A hasznossága valaminek, hogy hasznos munkát kell végezni. Ez a valóság fontos velejárója — hasznos munkát végezni. Erről aztán nagyon hosszan lehetne beszélni. Ha szerények vagyunk, és nem beszélünk itt műveltségről és művészetről, hanem egész egyszerűen arról, hogy az életünkben milyen fontos a szó, a fogalom, amit „szerkezetnek" neveznek, és amelyikre nem elégszer figyelmeztetjük magunkat. Mert nem tudunk róla eleget. Érezzük, használjuk, de nem élünk vele. A festmény vizuális viszonylat egyensúlya, ismételjük, tehát szerkezet. Azt hiszem, festőknek a feladata, hogy ezekre a kérdésekre hasznos választ adjanak, hasznosan megoldják. [...]

(*Bertha Bulcsu:* Martyn Ferenc mestersége. Jelenkor, 1979. 6. sz. 483—487. l.)

Felháborodva: ugyan, miért kellene nekünk ezt a pöffeszkedő kolosszust védelmezni?

Nem ez volt az egyetlen kollektív aggodalom. Aggodalmunk. Hasonló kritika előzte meg és követte — továbbra is a fővárosnál maradva — a betontechnológiával büszkélkedő Intercontinental-szálló és a Mátyás-templom oldalához telepített Hilton épületét. Megváltozik — elvész — a város történelmi sziluettje, eltűnnek benne a műemlékek — hangzottak az ellenérvek. S akkor még nem szóltunk a lakótelepeket ért megannyi — ám nem kevésbé heves — kritikáról; madách falansztert, tájékozódási zavart, depresszióval járó egyhangúságot emlegettek a szakemberek is, a lakosság is. De említhetnénk rádióműsort akár a köz éberségének illusztrálására. Lakók százai tiltakoztak egy-egy ritka zöldterület tervezett beépítése ellen, mondván, ha már elkészülnek a pontházak, aligha fogják lebontani az épületeket. Idejében és tudatosan kell a mai városépítésznek a zöld területeket is megterveznie.

Soroljam tovább? Nem érdemes; ennyiből is nyilvánvaló, hogy az **urbanisztika** szempontjai nálunk nem ismeretlenek. Sőt. Csak nem tekintjük tudománynak azt, ami józan ésszel is belátható — noha meggyőzően tudományos apparátussal igazolható. Az említett felhorkanásokban ugyanis egyaránt szerepet kaptak az esztétikai meggondolások (az urbanisztika őrködik a szép városképen), a technikai vonatkozások (az urbanisztika a város működését kívánja zökkenőmentessé tenni) és a szociológiai feladatok (az urbanisztika az emberhez méltó élet feltételeinek megteremtéséhez próbál a maga módján hozzájárulni).

Akárhogyan berzenkedtem is tehát az urbanisták meglehetős öntudatán, miközben a Gondolat Kiadó gondozásában megjelent *Urbanisztika* című tanulmány-antológiát olvastam — némi töprengés után be kellett látnom: nincs igazam.

Ha az urbanisztika — mint egyik jeles művelője vallja — már nem csupán a várossal, hanem általában és egészében a településsel foglalkozik, akkor mindannyiunkkal foglalkozik. Könnyű ugyanis belátni: nincs olyan ember a világon, aki ne élne va-

lahol. Így aztán átadtam magam a kötet végkövetkeztetésének, amely szerint az urbanisztika tudomány is, művészet is, politika is. Az emberek lakásviszonyaiban sok olyan mozzanat tükröződik (a lakosok pszichikai karakterétől az anyagi viszonyokon át az iskolázottságukból adódó életformájukig, a település földrajzi adottságaitól az ország gazdasági helyzetén át a társadalmi berendezkedésig), amelyet az igazi diszciplínák — a tudomány, a művészet, a politika — csak mint részterületet vizsgálnak. [...]

(*Vadas József:* Népi urbanisztika. Élet és Irodalom, 1979. június 5. 4. l.)

*

[...] Hogyan születik egy **Martyn Ferenc** *-kép?*

Valószínűleg nem tudok neked választ adni, mert nagyon meg kellene gondolni, aztán mennél megfontoltabb, valószínűleg annál rosszabb a válasz. Vannak emberek, akiknek az élete, létezése vizuális világban történik, megy végbe. Mindent egyoldalúan élnek végig, mindent képekben látnak, képekkel felelnek, magyaráznak, argumentálnak, áradat ez, képeknek az áradata. Képzeld el, éjszakánként soha nem látott képtárak és mappáknak sorait lapozod végig. Az ember ezekkel a terhekkel, ezzel a diszpozícióval született, a másik dolog a céltudatosság, sok dologból tevődik ez össze. Ott a mesterségnek az ismerete, mert minden egyes festménynél az egész festészet története születik újra. Egyik a métier, a mesterség, a másik dolog, hogy nem ötletszerűen dolgozunk, hanem szoros összefüggésben azzal, ami történik, a mi világunkban. Életünk kérdéseket, problémákat vet fel, amelyekre válaszolni kell. Adottság találkozik az igénnyel, a számonkéréssel, melyre válaszolni kell. Elindul a célratörő program, célt látó munka, munkásság, tudatosság. Sokszor bizony évekig eltart az ilyen feladat, mert ezeket feladatnak, teendőnek nevezem, míg ezek vizuálisan konkréttá válnak. Sőt, visszanyúl az ember a kevésbé jól adott feleletekhez és korrigálja

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC Kossuth-díjas képzőművész 1941—1944 között készített gipszszobrait a pécsi Janus Pannonius Múzeum bronzba és aluminiumba öntette. A plasztikák teljessé teszik a Martyn-gyűjteményt.

KÖ

Magyar Hirlap 1977/1o7/13

MARTYN FERENC

Pécs

Amerigo Tot Múzeum

TKM 270

MARTYN FERENC

Pécs

Zsolnay Múzeum

TKM 640

M. old.

MARTYN FERENC
festőművész

Pécs

„Múzeum - utca"

TKM 287

MARTYN FERENC
keramikus

Pécs

Zsolnay Múzeum

TKM 139

A Műcsarnok meghívja Önt

Martyn Ferenc

FESTŐMŰVÉSZ

centenáriumi kiállításának megnyitójára az Ernst Múzeumba 1999. szeptember 10-én, pénteken délután 6 órára

Megnyitóbeszédet mond: Keserü Ilona, festő

A kiállítás helye: Budapest VI., Nagymező utca 8. Megtekinthető: 1999. október 10-éig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

A kiállítás a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Soros Alapítvány támogatásával jött létre

A kiállított műveket a Janus Pannonius Múzeum anyagából válogatta és rendezte: Gelencsér Rothman Éva és Sárkány József

1021

Martyn Ferenc

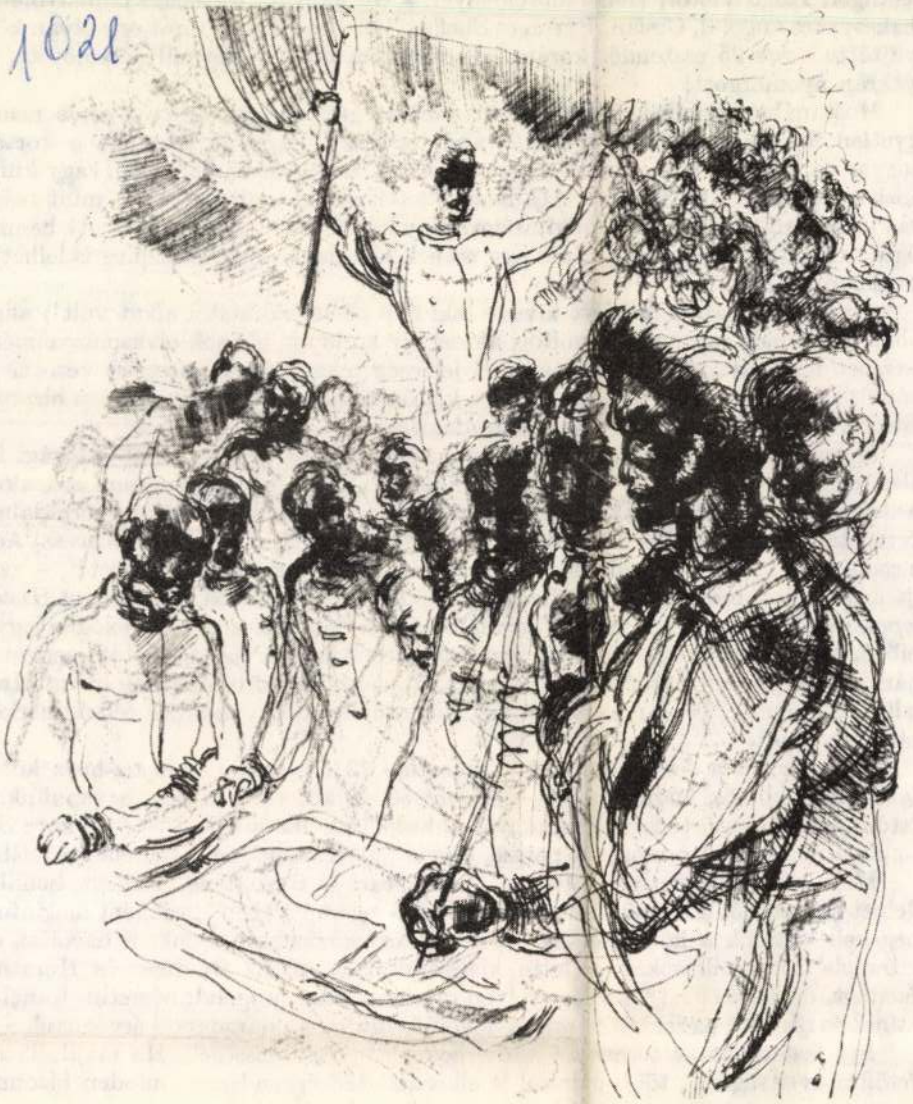

Kartárs, 1973. január. vs. old.

[illegible] a már „beérkezett" költő lakását: „Szegény bútorzat; – olvashatjuk a lakótárs író emlékezését – a legbecsesebb a könyvtár: csupa díszkiadású művek, Béranger, Hugo Victor, Heine költeményei; a Girondisták története Lamartine-től, Shakespeare angolul, Ossian, Byron és Shelley." E díszes könyvtárat egy olyan költő gyűjtötte össze 25 esztendős korára, aki ifjú kora óta szüntelenül nélkülözött, sőt gyakran nyomorgott!

Mostanában kezdjük feltérképezni műveltségét. Amelynek az olvasás nem is egyetlen forrása volt! Hiszen mint vándorszínész éveken át játszotta a kortársi magyar és külföldi színműirodalom termékeit. A rendelkezésünkre álló, vagy kinyomozható adatok – tehát adatok és nem feltételezések! – alapján több mint másfél száz színműről sikerült bebizonyítanom, hogy Petőfi ismerte őket: játszott bennük, súgta, másolta, olvasta őket. Nem egy műnek kimutatható hatását meg is lelhetjük verseiben.

Általában: Babits Mihályt kivéve (aki épp ellenkező költői alkat volt!) aligha találhatunk még egy magyar költőt, akinél oly könnyen oly sok olvasmányélményt fedezhet fel a hatáskutató filológus. E jelenség magyarázata messzire vezetne témánktól, ide csak annyi tartozik, hogy a költő műveltségi térképét az ilyen bizonyítható hatások is sok érdekes adattal gazdagítják.

Megmaradtak listák könyvtáráról is, a forradalom bukása utáni hatósági foglalási jegyzőkönyveknek jóvoltából. Ezekből a széles körű világirodalmi érdeklődés mellett azt is megállapíthatjuk, hogy igazat mondott, amikor a francia forradalmak történeteit „mindennapi kenyerének" nevezte. Már a múltszázadi Havas Adolf megállapította, hogy Petőfi ismerte Lamartine nagy forradalomtörténetét, – azóta újabb adatok is bizonyítják ezt. Lukácsy Sándor bebizonyította, hogy Cabet *Histoire populaire*-jét dolgozta fel Petőfi a forradalom történetéről készített kronológiai jegyzeteiben. Tudjuk, hogy a harcoló nemzet javára rendezett árverésen Petőfi megvételre ajánlotta fel Thiers *Histoire du consulat*ját. Mignet és Esquiro művének olvasására is vallanak nyomok. Több más művet egy valószínűleg könyvvásárlási célból szerkesztett lista említ.

Összegezzük a fenti adatokat: Lamartine 12 könyve, Thiers tíz-húsz kötete, Cabet négy kötete, Mignet műve – *legalább* 30–40 kötetet kell számbavennünk, ha Petőfi forradalomtörténeti olvasmányairól beszélünk! És mindezt 26 éves kora előtt tanulmányozta (költő módjára persze, s nem „filoszos módon") francia eredetiben!

Mint ahogy eredetiben olvasta Shakespeare-t, Byront és Shelleyt, Schillert, Heinét és Goethét (ez utóbbiról adott fricskázó véleményében egyébként megintcsak meg kell látnunk a közvélemény, az elfogadott közízléssel szembeni dacolást *is!*), a francia romantikusokat, a latin klasszikusokat, kivált Ovidiust és Horatiust, Tacitust, de Dantét is! Öt világnyelven olvasott tehát, angolul, németül, franciául, latinul és olaszul, s ezekből három nyelven fordított is, maradandó érvénnyel.

Így fest tehát „a természet vadvirágának" „ösztönössége". Ha majd elkészül Petőfi műveltségének több oldalról is elkezdett térképrendszere, minden bizonnyal

1021

Martyn Ferenc

6

Illenbeor, 1973. 1. 6. old.

elviselni az elviselhetetlent. Ha egyszer vágyódott rá! ha oly gyönyörűen zengő sorokban óhajtotta a hősök halálát.

Nem óhajtotta a halált. Utolsó levelében Júliának boldog tervekről ír: milyen szép lesz fészket verni a csíki havasokban a család számára.

Az a halál nem volt szép; költői sem volt. Azt a rettenetes pusztulást csak a szadizmus képzelheti olyannak, mint amelyet az elszenvedője kívánatosnak érzett.

Lelkünk mélyén mindnyájunknak egy szörnyeteg lapul, vérivó. Ne engedjük, hogy még továbbra áldozata legyen ennek Ő is.

*

Nemzeti hagyományunk, hogy az író ne fitogtassa a tudását. Irodalmunk kezdettől fogva a *poeta doctus*ok műve. S költőink abban versenyeznek, hogy melyikök mutassa ki legkevésbé a műveltségét. Nem azáltal, hogy barbárként viselkedjék. Azáltal, hogy műveltsége ne a mű külsejére rakodjék csillogásul, hanem belsejébe épüljön bele. A *„Vitézek mi lehet e széles föld felett"* kezdetű

Martyn Ferenc

Gelmbor, 1943, 1. 44. old.

1021

JENAGY Bebizonyítom ártatlanságomat! Ha életben marad, feleségül vettem volna Erzsókot.
RZSÓK *feltápászkodik, énekel*
Ó, Jánosom, te szélestenyerű,
Helységünk éke, híres kalapácsa,
Csapraütője szívem hordójának,
Hozzád megyek, a boldogságra vágyva.
ÁRTA–KISBÍRÓ Erzsók, te élsz?
ÁNTOR, BAGARJA, KISBÍRÓ, HARANGLÁB, GOMBÓC Csoda történt! Feltámadt a kocsmárosné!
EPÜ Ugye mondtam, hogy csak tetszhalott?
KET Mi tetszik a halottnak?
ZES Hogy férjhez megy Fejenagyhoz.
ZSÓK Erősítsd meg régi elhatározásodat, Jánosom!
SBÍRÓ Valóban az egyetlen megoldás.
EPÜ Na, végre lakodalom lesz!
OMBÓC Méghozzá itt, és azonnal. Előtem mint hivatalos közeg és anyakönyvvezető előtt. Emberek! A mi szeretett elnökünk!
ND Éljen!
OMBÓC És imádott Erzsókunk.
ND Éljen!
OMBÓC Itt most előttünk házasságot kötnek!
ND *zenére fölállnak esküvői menetbe; Gombóc az anyakönyvvezető.*
OMBÓC Egymás után feleljetek hogy jön a kérdés:
Komoly szándék-e nálatok
most a frigyre lépés?
Válaszként már csak i g e n
jöhet számításba.
Az első szó a tied

vizezett bort többet.
GOMBÓC Érvényes a házasság,
s ha összeforrt éjjel,
ásó, kapa, nagyharang
választja csak széjjel.
CSEPÜ *előrelép és a közönségnek mondja*
Vérfagyasztó ugye a történet?
S a kettő közt milyen hasonlóság!
Petőfinél bár nem így ért véget,
ez nekünk szólt, ha jól meggondoljuk.
MIND Tiltakozunk!
CSEPÜ Miért?
MIND Petőfinél legalább Fejenagy kalodába került!
CSEPÜ Kalodába? Hát kell ennél a házasságnál biztosabb kaloda? *a közönséghez* Itt nyögi most fájdalmát hősünk
A kalodában,
S azzal vigasztalja magát,
Hogy elleneit megverte vitézül.
Fejenagyhoz Levonhatjuk a tanulságot.
FEJENAGY Fejünk fölül a házra
mióta nem a dob pereg:
kellett valami lárma,
arra jók ma a tyúkperek.
ERZSÓK Ki ismer végre minket?
Még önmagunk se – úgy lehet.
MIND De fölverik hírünket
a szerelmek s a tyúkperek.
KÁNTOR A búzában is hitvány
konkoly bújik a szem között,
mi se lehetünk tisztán
csak angyalok vagy ördögök.
MÁRTA–KISBÍRÓNÉ Kár elsiratni minket.
Igaz: ha nem fúj, nem zörög.
HARANGLÁB Az ember nincs sikkasztó

Martyn Ferenc

1021

Kartács, 1973. január, 24. ald.

nyilatkozat és meg hellány más a legfontosabb [illegible]
sem szükséges, az olvasó maga lepődhet meg rajta: mennyivel teljesebb a prózaterméssel egybefonódó költői mű, mennyi új fénnyel, színnel, emberi vonással gazdagodik. 48 nyarának lázas, zaklatott, végsőkig feszült pátoszához – a szabadszállási nyilatkozat, *Az apostol* és a Batthyány-kormány ellen intézett éles támadás mellé vagy közé – szervesen és Petőfire olyannyira jellemző módon járul a *Kiskunság* strófáinak széles homéroszi derűje vagy a képviselőjelöltként ugyancsak bukott Aranyhoz megeresztett, keserű, mégis megkönnyebbítő heccelődés.

Egy-két mellékesen papírra vetett beszély – mint *A nagyapa*, *A fakó leány s a pej legény* – sok mentségre megint csak nem szorul (különösen ha részletekkel megelégszünk az egész helyett): friss hang, eleven dialógusok, bőséges megfigyelés és tapasztalat, – ennyi erénnyel a kor kevés szépprózája dicsekedhet. Még a korábbi, borzadozva emlegetett „rémregény" – *A hóhér kötele* – sem vethető el szőröstülbőröstül. Hisz például a két elzüllött értelmiségi (főként a nótáriusként és színházi súgóként valaha egzisztáló Hiripi) figurája ragyogó, ezekhez hasonlókkal jóval később törődik inkább a magyar irodalom. (Aligha véletlen, hogy Krúdy szívesen olvasgatta *A hóhér kötelét*.) Sőt hogy a „rémdráma" – a *Tigris és hiéna* – sem feltámaszthatatlan, arról az újabb években bizonyosodhattunk meg. Egy tőről fakad különben a *Felhők*kel, és Petőfi királyságellenes indulatai alighanem itt találnak először formát.

Volna még mit mondani a különböző műfajú prózai munkákról. Így az Egressy-alakította III. Richárd méltatása mindmáig példája az érzékletes, eleven magyar színikritikának. Az 1847-es év elején kiadott *Összes Költemények*hez tervezett előszó az elméleti felkészültségű, a költői mesterség fontos problémáit tudatosan meghányóvető Petőfi mellett szóló bizonyítékok közül az egyik. A 48-as cikkek Petőfije a meg nem alkuvó, fáradhatatlan, egyszersmind a valóságos állapotokkal mindig okosan számoló, fölkészült, érett politikus. És a levelek Petőfije is Petőfi, méltó költői

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
1. ÖREGASSZONY VIRÁGGAL. 1914. 60+49 cm. v. o. Dr. Karg Norbert. tul. Pécs. - Kendős öregasszony mellképe. Bal kezében virág. Fehér ing, fekete kendő. J. j. I. Martin, 914. 295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
2. LEÁNYFEJ. 1914-15. 27. 54 23 cm. lp. o. Múzeum, Kaposvár.
R.R.Ö. gyüjt. Ltsz. 55. 454.-Leányfej j. piros, kaskenyszélü kalapban, piros ruha, szürke háttér. J. j. l. M.F. 295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múz um Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
3.-ÖNARCKÉP, 1918. 241+160 mm. p. ceruza. M.N.G. Bp. Ltsz. 1922-935.-Fej szembenBal nagyobb fele felénk. Középen választott haj, sovány arc, erőteljes vonások. Magas gallér nyakkendő. Szöveg: "Ilyen voltam 18 évee koromban a háború után visszatérve. 1918. nov. 30. Martyn Frerenc". 295. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
4.-ÖNARCKÉP HÁZINYULLAL. 1919. 60+46.5 cm. v.o. Háromnegyed profil, dérékig. Feltürt gallér, sötét kabát, fehér ing, nyak kendő. Jobbjában nyúl. Markáns arc, felhúzott szemöldök. homlokra fésült haj, duzzadt ajkak, előre gömbölyödő áll. Kép, I. tábla. 2. 295. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
5. ÖREGANYÁM, 1919. 62+ 49.5 cm. v. o. - Kendős öregasszony 1. mellkép. Keze asztalon, vállán kendő, fekete, - I. tála. 1. kép. 295. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
6.-MARTYN ANDOR ARCKÉPE. k920. 2+2+155 cm. p. ceruza. Martyn Andor tul. Pécs.-Fiúfej szemben, nyulánk, keskeny arc J.j.l. Martyn Ferenc j.j. Andor öcsém 920 okt. 295. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
7.-ÖNARCKÉP.1920.317+ 21o emp.ceruza.Dr.Nemes Tibor tul.
Kéthely,Sáripuszta.Fej szemben,haj homlokba.Jogg szem-
öldökét kiisé felhúzza,kérdő tekintet.Nyakán sál meg-
kötve.J.j.l. Martyn Ferenc 920. 2 295.old. IV tábla 1. kép

LÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
8. PÉCSI BÁNYÁSZLÁNY. 1922. 62+50 cm. v.o. J, P.M. Ltsz. Gy. 12/1966. H.O. Gerékéi ábrázolt fiatal leány. Kezében virágos népi korsó. Sötét háttér, piros ruha, fekete gallér.. J.j.l. Martyn Ferenc 22. 295. old. Kép II. tábla 1.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
9.-NŐI-ARCKÉP--1922. 241+ 187 mm. p. ceruza.-M.N.G.Bp.Ltsz. 1922-936.-A lap baloldali kétharmad részét elfoglaló visszatekintő fej, magas, csukott gallérú ruhában. J.j.l. Martyn Ferenc. 295.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
10.-A MŰVÉSZ ÉDESAPJA.1923.-50+ 44.5 cm.vv.o.Turi Nagy Sándorné tul.Pécs.Szikár férfi arckép szmokingban,jobbra fent családi címer.J.b.l.Martyn,923. III.tábla.1.kép 295.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
11. ÖNARCKÉP. 1923. 62+50.5 cm. v.o.J.P.M.Ltsz.66.70.
Fiatal arckép szemben, fehér ing, sötét mellény. Kezében
koponya. J.j.l. Martyn, 23. VI. tábla. 1. kép. 295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
12. ID. SZÜCSY FERENC ARCKÉPE. 1923. 60+50 cm. Dr. Szücsy Ferenc tul. Mohács. Idős férfi szemben Támlásszéken, kezében szivar. Kék zakó, Hegyes ősz bajusz, kopasz fej. J.j.f. Martyn, 23. V. ixtá tábla, 1. kép. 295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
13.-RIPPL JÓZSEFNÉ, NÉMETH ROZIKA, 1923, 69+61 cm. p. paszte
tell. Bognár Istvánné tul. Bp. Halványzöld háttér, ülő fi-
atal nő háromnegyed profil. Kezében játékmackó, macska
295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

14.-MARGITKA ARCKÉPE,- 1923.-30+23 cm.lp.pasztell. Turán Nagy Sándorné tul.Pécs.Kisleány,szőke,fehér szalaggal,barna szemü.J.b.l.Margitkának Martyn F.923.II.tábla 2.kép. 295.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
15.-KLÁRA ARCKÉPE, 1924. 47.5+37 cm.v.o.Pilisi László tul.Pécs.-Kék háttér.Szőke,kékszemü női arckép,barna magyasnyaku ruhában. 295.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múz um Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, fdstő

Az 1914.ben festett "Leányfej" cimü kortréja még a gyermekkori müvek közé tartozik. 291.old. 1.jegyz.

HARS ÉVA: A portré Martyn Feren művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Az 1914-ben festett "Öregasszony virággal" még a gyermekkori művek közé tartozik. 291.old. 1.jegyz.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1914-benfestett két portréját, az "Öregasszony virággal" és a "Leányfej" címüt még a gyermekkori müvek körébe soroljuk. 291.old. 1.jegyz

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében, 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Első arcképén önmagáról vallott: "Ilyen voltam 18 éves koromban, a világháború után visszatérve, 1918. nov. 30.". Sovány, beesettarcú fiatalember, erőteljes vonások, élénk érdeklődő tekintet-önmagát figyelő szigorú szempár.
291.old. 1.jegyz. M.N.G.tul.Ltsz.1922-935.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

Martyn Ferenc, festő

1918-ban tért vissza Kaposvárra. Megváltozott élet fogadta. Tájképein még megkisérli visszaidézni a gyermekkor emlékeit, a zselicszentpáli erdőben meglesett hajnal kékeszöld derengését, párától fátyolos, harmatcsepptől csillogó fáit, de portréin az elmúlt évek nehéz napjainak súlyos terhe maradt útitársa. 291.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1919-ben készült önarcképén/I.t.2./a kérdően felhúzott szemöldök, kutató szemek, árnyékolt homlok, erőt kifejező ajkak mutatják, hogy ez az ifjú mit akar. A megfigyelés, a lényeg megragadása már diadalmasan urrá lett. 292.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1919-ben festett önarcképén/I.t.2./felszabadult a tanit vány Rippl-Rónai formaképzéséből, festői világából, csak a szükséges tanulság maradt: Őszinteség az ábrázolásban, igényesség a mesterségben. Martyn megtalálta sajátos eszközeit. 292.old.

MÁRO ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképabrázolásainak katalógusa.
I. tábla, 1. kép.--1. "Öreganyám". 1919. v.o. 62+49.5 cm.
Katalógus=5. 295. old. Fekete repr.

MARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
II. tábla. 1. kép. --3. "Pécsi bányászlány" 1922. -v-o.
62+ 50.5 cm. Katalógus=8. 295. old. Fekete repr.

LÁNG ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
III. tábla. 1. kép.--5. "A művész édesapja". 1923. v.o.
55+ 44.5 cm. Katalógus=10. 295.old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
III. tábla. 2. kép. --6. "Önarckép". 1923. v. o.
62+ 50.5 cm. Katalógus=11. 295. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
V. tábla. 1. kép.-9. "Id. Szücsi Ferenc arcképe". 1923.
v.o. 60+50 cm. Katalógus. 12. 295. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC

Új művészet

1997. jan.-febr.

35.0.

la János, térképész és hadimérnök ;

Temesvárt, mh. 1911. San Franciscoban.
katonai iskolát. Az 1848-49-i sza-

MARTYN FERENC

Dizseri: Kockáról kockára, a magyar animáció krónikája 1948-1998

82.0.

MARTYN FERENC

Új művészet

2001. aug.

9.o.

Martyn Ferenc
festő

A pécsi képtárban láthatók
a művész alkotásai.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Martyn Ferenc
festô

A Kaptalan utca 6-os számú ház
Martyn Ferencnek nyugt otthont, vala-
mint életmüvét bemutató állandó
kiállításnak.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.

Müvészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc műveiből jelen-
tős anyag a múzeum birto-
kában van.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Martyn Ferenc
fiatal

A múzeumban látható Martyn
1940 tájain készült fa és fém
plasztikái

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Martyn Ferenc
festő

"Barbár emlékmű"
(apse)

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973.szeptember - 33.oldal

Martyn Ferenc
festő

A húszas évek végén megnyíló pécsi festőiskolába nyaranta hazalátogatott Párizsból Martyn Ferenc.

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet, 1973. szeptember - 14. oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc Kossuth díjas festőművész művészi munkássága sokoldalú. Ma is a pécsi művészetélet középpontja.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973. szeptember - 21. oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc nagy súllyal
vesz részt Pécs festői couleur
local-jának meghatározásá
ban.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973.szeptember - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc művészete határozta meg a Pécsett művelt festőszet stílusát. Hozzájárult emberi lénye, kultúrája, hovatartossége.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973.szeptember - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Méstatics.

Aknai Tamás: Festők a Mecsek alján.
Művészet, 1973.szeptember - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

1940-ben halálát Pécsre
Martyn Ferenc, aki másfél
évtizedig tartózkodott Franciaországban.

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet, 1973. szeptember - 14. oldal.

Matyus Ferenc
festő

1945 után végleg Pécsett telepedett
le a művész, aki bekapcsolódott a
pécsi művészeti életbe és annak irá-
nyító vezetője lett.

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet.1974.szeptember - 14.oldal.

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc sokat tett a helyi képzőművészeti élet fejlesztéséért, most is ott áll a szervezet mellett és részt vesz a fiatalok nevelésében.

Csorba Tivadar: A megnőtt felelősség nevében.
Művészet, 1973. szeptember - 5. oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferencnek a Pécsi Porcelángyár keramikusi és alkotási lehetőséget biztosított.

Csorba Tivadar: A megnőtt felelősség nevében.
Művészet, 1973. szeptember - 5. oldal

Mardyn Ferenc
festő

„Dudás csendélet"
" (repro)

A borítón
Művészet, 1973. szeptember.

Martyn Ferenc

Weöres Sándort maximális, önálló egyéniségnek tartja. Fiatal kora óta ismeri. Ő tárta fel előtte a nonfiguratív művészet világát.

Dévényi Iván: Weöres Sándor otthonában; Nagyvilág 1972/4.32. 49.l.

Martyn Ferenc

magyar festő/1899- /

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 263.old.

Martyn Ferenc

Kék láp

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 262.old.

Martyn Ferenc

Pécsett élő Munkácsy dijas, az Abstraction - Creation csoporthoz tartozott.

Koczogh Ákos: A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 165.old.

Martyn Ferenc

magyar festő/1899- /

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 176.old.

Martyn Ferenc

Hamvas Béla Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon alcímet viselő kötetében ír a művészről.
„Forradalom a művészetben c. könyvét 1947-ben írta.

Dévényi Iván: Hamvas Béla.
Irodalmi Szemle, 1972. 9.

Martyn Ferenc festő

A Kossuth-díjat T. f.-t kapta.

— : Kossuth-díjak 6-7.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 3.

Martyn Ferenc, festő

Megemlékező nazai Rippl-Rónaisól.

(tront): Festő az Arany Groszlámban 2.

ESTI HIRLAP, B; 1973. jun. 11.

Martyn Ferenc

A müvész Pécsett él, s mint Frank János irja a Müterem c. rovatban, még„hetvenen tul" sem nevehető öregnek, amit legfrissebb alkotásai bizonyitanak.
1925-től,-1940-ig Franciaországban élt, s dolgozott, valamint Spanyolországban is.
A közelmultban az Irodalmi Muzeumban és a Helikonban mutatták be müveit. 1970-ben nagyobb kiállitása volt a Tihanyi Muzeumban.
Rippl Rónai tanitványa volt.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 6.
XVII. évf. 1. sz. 12. lap.

Martyn Ferenc

A háboru elején hazajött a Dunántulra, ahová való. 1944-ben márc. 19.-én, a német megszállás után illegalitásba vonult.
Ujabban ismét külföldön járt, többek között Párisban, St Denis-ben, Auberville-ben az Humanité-hetek idején, majd onnan Angliában, Irországban és Dublintől Galway-ig; apai ágon innen származik a művész.
Petőfi, Cervantes, Flaubert, Mallarmé, Berzsenyi, Joyce, Janus Pannonius köteteket illusztrálta.
Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 6.
XVII. évf. 1. sz. 12. lap.

Martyn Ferenc, festő

1949. dec. 17-én bt kérték fel az újonnan megalakult Magyar Képzőművészek Szövetsége Dél-dunántúli Csoportjának (megalakult: 1950. márc. 20-án) vezetésére.

— : A pécsi képzőművészet története (11.) 1949 - 1952.

Jelen kor, Pécs, 1971. december

XIV
12

Martyn Ferenc, festő

Tanítója s' együtt élő barátja volt
a pécsi képzőművészeknek.
Kiállított az ötvenes években is.
Működése országos jelentőségű.

—: A pécsi képzőművészet története (11)
1148-1152.

Jelenkor, Pécs, 1971. december XIV
12.

Martyn Ferenc, festő

Példamutatóan résztvett a pécsi képzőművészek szabad szervezete vezetésében, irányításában. Írt, szervezett, „kézzel foghatóan" dolgozott. A Magyar képzőművészek szabad szervezete bpesti és pécsi közös kiállításának katalógus címlapja: Repr. (Martyn Ferenc rajza és kezeírása! 1946.)

—: A pécsi képzőművészet késtükre (10) 1053–1056.

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV/11.

Martyn Ferenc, festő

Tárlat: Előnő az 1945. szeptember 23-ból október 7-ig rendezett kiállítás katalógusaiban.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (10)

1053 – 1056.

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV/11

Martyn Ferenc

Kiállítása nyílt a

Helikon galériában

Népszava 1972 október 20

Szold.

Martyn Ferenc

Képei és rajzai emlitve

Kritika 1971 oktober

18. old.

Martyn Ferenc

neve emlitve a 8.oldalom

Vadas József :"~~xxxxxx~~A heti zs üriről"

Kritika 1972 julius

Martyn Ferenc
festő

Méltatás

Kristó Nagy István: Bernáth Aurélról.
MŰVÉSZET, 1972.december - 28.oldal

Martyn Ferenc
festő

A lódzi Modern Múzeumban rendezett magyar kiállításon részt vett a művével.

-.- Magyar művészek külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal

Martyn Ferenc
festő

Művét a Velencei Biennálén
bemutatták.

Horváth György: Magyarok a nemzetközi pavilonban....
MÜVÉSZET, 1972.október-november - 47.oldal

Martyn Ferenc:

A novellához ragyogóan illő illusztrációt készített a Don Quijote-hoz. (Magyar Helikon, 1962)

Szij Rezső: Könyvdíj, illusztráció, reklámgrafika

Rajztanítás 1971/6

12. old

Martyn Ferenc

A Magyar Helikon könyvkiadóvállalat kis galériája Martyn Ferencnek, a magyar avantgarde művészet vezető alakjainak 1968 és 1970 között keletkezett rajzaiból mutatott be egy sorozatot a közelmúltban. Martyn-aki könyvillusztrátorként is a legjobbak közé tartozik - ezúttal „szabad grafikait" (irodalmi művekhez nem kapcsolódó lapjait...) állította ki

D.I.: Budapesti kiállítások.

Vigilia 1973/2 137 old.

Martyn Ferenc 2

Nagyszerű mesterségbeli tudás, a vonalvezetés és kom-
ponálás mesteri biztonsága, a formák mozgalmas rit-
musa, régmult korok és távoli tájak iránti nosztalgia
a fő vonásai e műveknek. A kis tárlat anyagából
elsősorban az „Állványozás" című vegyes technikáju
grafika, valamint a „Lovas", az „Irországi emlék",
és az „Álló alak V." című hiszajz emelkedett ki.

D. I.: Budapesti kiállítások.

Vigilia 1973/2 137 old.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár további gyarapodása vásárlás útján került a Múzeumba. Így Martynnak Dudás csendélete is. 302.old.

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagát a pécsi, vagy a már korábban onnan elszármazott művészek alkotásai egészitik ki. Igy Martyn Ferenc művei is. 302.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Az 1940-es években Mohácson pezsgő művészi élet folyt. Gyakran járt itt vendégségben az akkor már Pécsett élő Martyn is. 301.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs. 1971.

MARTYN FERENC, festő

K.M. arcképén, mely 1932-33-as kiállitáson már szerepelt az arc szellemes, bujkáló mosolya, a szemek áthatő, mély értelmes tekintete, az ábrázolt egyéniségére, belső világára is következtetni enged. 293.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

A portré ábrázolás mellett több történelmi arcképe va
Behatóan tanulmányozza a kort, a viseletet, a környezetet,
életét az irásos és tárgyi dokumentumokat. Igy az élmény
hiteles lesz. 294.old.

HAAS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Dózsa György képe 1950-ből. /VIII. t. 2./ Baljában kibontott zászló. Markáns arcvonások, tekintete nem bizonytalan de szomorú. Dózsában sűrítette a parasztvezér és forradalma egész történetét, tragikumát. 294. old.

HANS ÍVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
54.-KASSÁK LAJOS ARCKÉPE.-1963.-315+242 mm.p.ceruza.
Kassák tul.Bp.-Fej szembe, magas homlok, kopaszodó haj.
Összeráncolt szemöldök, összeszorított vékony száj. El-
gondolkodó szem. Lent középen Kassák névaláírása. A fej
az életnagyságnál kissé kisebb.-Megjelent: Jelenkor,
1963. nov. XI. tábla. 1. kép. 297. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

"Öreganyám" olajfestménye /I.t.l./ Rippl-Rónai "fekete kor korszakában" készült műveinek stílusát követi. Erre utal a képépítés rendje, a színek megválasztása. Fekete kendő, fekete sál, Fehér kezei a fekete kendőből kiemelkedve az ujjak ritmikája, a csuklók fáradt meghajlása igazolják az arckifejezés mondanivalóját. Martyn a belső valót ragadta meg. 291.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Fiatalkori arcképei között több meghitt, bájos női portré va, Bensőséges hangulatu Rippl Józsefné, Németh Rozika arcképe. Halványzöld hát ér előtt nőalak pasztellképe Rippl-Rónai bársonyos felületü krétarajzára emlékeztet. A modell kedves báját a kezében tartott játékok még jobban hangsúlyozzák. Martyn e korban szivesen adott valami tárgyat portréi kezébe, 292.old.

KAPOS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Párizsban készült krétarajzú önarcképén/IV. t.l./a jelle
lemábrázolás még szembetűnőbb. A korábbi önarckép magabiz-
tosságába keserűség, lemondás vegyült. Olyan emberé, aki
sok ütközet tapasztalatát hordozza, de elszántan küzd to-
vább. Jellemzése közelebb került az apáéhoz, de nem tett
engedményt önmagával szemben sem. 293. old.

HAJÓ IVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1941. jún-ban Gábor Jenővel együtt Pécsettgyüjt. kiállitást rendezett. A katalógus szerint 49 művét állitotta ki, 16 ebből arckép. Kettőt azonosithatunk. Egyik K. M. arcképe. 1931-32-ben kiállitási katalógusban reprodukálva, a Pécsi Képzőművészek és Mübarátok Társasága Weber Xavér dijával kitüntetett müként szerepel. Elpusztult, vagy lappang. Kiváló jellemábrázolás. 293. old.

HAJDÚ EVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolá ainak katalógusa.
51.-V.M. arcképe.- 1959.-320+245 mm.p. toll, tus, lavirozva. Hosszunyaku, fiatal, szemközt ábrázolt női arc. A haj alig jelezve. Az arc nagyobb, felső felében vörösesbarna tempera lavirozás. 297.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

//.-DR. FÜLEP LAJOS ARCKÉPE.- 1964.-315+240 mm.p.ceruza Háromnegyed profilu férfifej, a bal füle látszik. Kissé l lefelé tekint, homloka összeráncolva. J.l. középen. Fülep névaláírása. -XI. tábla, 2.kép. 297.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

"Öreganyám" olajfestményén/I.1. tábla/, a meditáció, a rezignált belenyugvás ábrázolása nem csupán az élettapasztalatokban gazdag, gondban megöregedett asszony lelkivilágának kifejezése, de a háborúban felnőtté vált festő vallomása is. 291.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Eleinte szivesen adott valami tárgyat modelljei kezébe. Igy a "Pécsi bányászlány" /II. t.l./ népi korsót tart kezében. Mozdulata is a korsóra hivja fel a figyelmet. Ez a kép kompoziciós épitettségében kapott szerepet, a lágyan motivált szőke fej, bársonyos arc ellenpontot kivánt. 292. o.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
47.-KLÁRA,-1952.-302+ 216 mm.p.toll,tus.Szembenéző női fej,hajviselete Vermeer nőalakjainak hajviseletére emlékeztet. 297.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Eddig kb. 25-30 portrét alkotott. Fiatalkori önarcképeket, családi körből, baráti körből vette tárgyait. Igazságos ítéletre törekedett; szigoru jellemábrázolásai az egész embert átfogó véleményt közölnek. 291.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
53.- KLÁRA HEGEDŰVEL.- 1961.-323+ 250 mm.p.toll,tus.
Szemközt ábrázolt női fej,felemelt jobbkezével az arc
baloldalát kissé eltakarva,hegedő nyakát tartja. 297.old

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
50.-KLÁRA, 1959.-324+ 245 mm.p. toll, tus, lavirozva.-
Balra forduló ,háromnegyed profilu női fej.J.b.l.
Á Claire.2.XI.59.- 297.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
46.-KLÁRA,- 1952.-303+ 428 mm.p.toll, tus.Fejét jobb kezére hajtó női arckép. 297.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében, 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
48.-LISZT FERENC ARCKÉPE,-1955.-15+120 cm.v.o. IX. tábla
1.kép. 297.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében, 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
52.-KLÁRA,-1959.-316+240 mm.p.toll,tus.-Balra néző, profilban ülő nő,előtte zongora,kottatartóval. 297.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében, 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Szücsy Ferenc orvosról festett képén Rippl-Rónai xxxy somogyi portréinak, vagy Csók István "Keresztapa reggelije" című képének hangulatát érezzük. 292.old.

MÁRK ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében, 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

42.-TÁMCSIS MIHÁLY,-1950.-80+60 cm.v.o.Lappang.Szembenéző .Dus körszakáll,bajusz.Feltürt gallér,kétsoros kabát.Vil.háttér.Készült Pécs Város Tanácsának részére. Kiállitva:I.Magy.Képzőmüv.Kiállitáson,Moszkvában.Belügy miniszterium birtokába került. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc müvészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Kishingásról készült "Margitka"c. pasztelle /II. t. 2. /Riadtan néz, csodálkozva saját személye fontosságán. Türelmetlen, hogy felszabaduljon. De a művész éreztette a gyermek alakuló jellemét is. Az összeszorított száj nehezen fegyelmezett akaratot rejt, élénk tekintete őszinteséget sugároz. Gondosan fésült haja rendszeretetre utal. 292.old

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Szücsy Ferenc orvos arcképén/V.t.l./a jovialis vidéki úr magabizto öntudattal ül székén hátradülde szivarral kezében. Kutató szeme az élettel elégedett, de betegét fürkészve vizsgáló orvost jellemzik. A dunántúli polgár önmagát is értékelő, nyilt tekintetét Szücsy sajátos jellemvonásaival ötvözte a müvész. 292.old.

HAHS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
38.-KLÁRA, 1948.- 137+240 mm. p. toll, tus. Jobb kezére könyöklő szembenéző női portré. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Feren művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
44.-KLÁRA,-1950.-231+185 mm.p.toll,tus.Jobbra,felfelé tekintő női fej. 297.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Feren művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
39.-VÁRKONYI NÁNDOR IRÓ ARCKÉPE,-1948,265+184 mm.p.tol tus.-Várkonyi Nándor tul.Pécs.-Jobbranéző,erőteljes,markáns férfifej,félprofilban,J.b.l.MARTYN 48.Középen Várkonyi Nándor névaláírása. 296.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
41.-PETŐFI SÁNDOR,- 195[illegible].-80+60 cm.v.o.Petőfi Akadémia Bp.tul.-Álló alak,Balján nemzetiszinü szalag,kard.Jobbjával asztalra támaszkodik.Jobbra ajtón át táj. VIII. tábla,1.kép. ✠ 296.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
43.-DÓZSA GYÖRGY.- 1950.-130+96 cm v.o. Megyei Tanács tul. Pécs.-Álló harcos alakja, baljában zászló, jobbjával övjére támaszkodik, övében kard. J.j.l. MARTYN. VIII. tábla 2.kép. 297.old.

HANS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

49.-BATRÓK BÉLA ARCKÉPE,-1956.-120+100 cm.v.o.-Kulturotthon tul.Mohács.-Zongoránál ül.fehérhaju.A fej erősebb megvilágitásban.Jobb kéz a billentyükön,a bal kissé lentebb nyugszik.IX.tábla,2.kép. 297.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa. 1919
I. tábla. 2. kép. --2 . "Önarckép házinyúllal". v.q.
60+ 46.5 cm. Katalógus: 4. 295. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
23.-KLÁRA, 1940.- 214+ 173 mm. p. ceruza.-Balra néző profil női fej, hátrafésült frizurával. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
30.-NŐI ARCKÉP,-1945.-353-249 mm.p.ceruza.-Balra néző női fej,hosszú hajjal.J.b.l.Mártának Martyn. 296.old.

MÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
31.-KLÁRA, 1945.-300+200 mm. p. toll, tus. Fehér Miklós tul.
Bp.-Zongora mellett ülő, balra forduló nőalak. 296. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
37.-KLÁRA,- 1948.-341+238 mm.p.toll, tus.Balra néző, zongoránál álló nő 296.old.

KAMI ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
36.-KLÁRA.- 1948.-290+242 mm.p.toll,tus.Bal kézre támaszkodó női félprofil. 296.old.

HAMS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
20.-NŐI ARCKÉP.-1940.-25.5+19.5 cm.p.ceruza.Turi Nagy Sándorné tul.Pécs.-Fiatal nő arcképe.J.j.l.Martyn,b.l. Margitnak szeretettel,Bátyja.940.szept. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1968.XIII.
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

26. CSORBA GYÖZÖ ARCKÉPE, 1942.-40.5+50.5 cm.v.o.Csorba Győző tul.Pécs.-Szembenéző fej, csokornyakkendő. Zöld háttér, előtt barna szinek. VI. tábla, 2. kép. 296. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1968.XIII. Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
25.-KLÁRA,- 1942.-294+ 210 mm.p.ceruza.Jobbranéző női profil,hátrafésült,fül mögé tűrt hajjal.J.j.l.Martyn 1942.296.old.

HAMS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1968.XIII. Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
24. -DR. KELLER?ANN EMIL ARCKÉPE, 1941. -268+187 mm. p. ceruza. -Balra forduló fej, magas homlok, J.k.l. Martyn, 41.1.28. Kellermann Emil. 296.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1968.XIII.
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
45.-KLÁRA,- 1952.-215+ 233 mm.p.toll.tus.Lefelé tekintő női fej,félprofil.Hajviselete emlékeztet Vermeer nőalakjainak frizúrájára. 297.old.

HAMS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1968.XIII.
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
19.-TÖRÖKNLAJOSNÉ ARCKÉPE, 1936.-375+ 290 mm.p.ceruza. Török Lajosné tul.Pécs.Női arc szemben.Rövid fülre fésül haj,ingbluz,nyakrészén masni.J.j.l.Török Lajosnéhak Martyn.X.tábla,1.kép. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
18.-TÖRÖK LAJOSNÉ ARCKÉPE, 1936.-51+41 cm.p.pasztell.
J.P.M.Ltsz.67.29.-Női félprofil jobbra.Fülre fésült haj,fehér gallér,kék ruha.Halv.rózsaszín,szürke,sötét barna és kék szinek.-295.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
17.-MALÉK BAJAMI/PERZSA FESTŐNŐ/, 1935. 49.5+30 cm.p. pasztell.-J.P.M.Ltsz.67.32.-Háromnegyed profilu női arckép, hosszú, fekete haj. Balkeze elől keresztben, jobb vállát fogja. J.j.l. Martyn 1835. V. tábla, 2. kép. 295. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
16.-ÖNARCKÉP, 1927.-440+513 mm. vörös-és kontékréta, papír. J.P.M. Ltsz. 58.16.-Jobb, félprofilban férfi arckép, sovány arc. A jobb kézfej csuklójától látszik a mellhez támaszkodva. J.j.l. Martyn 927. Páris. IV. tábla. 1. kép. 295. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

~~32. LOVÁSZ PÁL IRÓ ARCKÉPE,-~~

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.

32.-LOVÁSZ PÁL IRÓ ARCKÉPE,-1947.-240+180 mm.p.ceruza.
Lovász Pál tul.Pécs.-Szembenéző férfi arcképe Vékony
ajkak, markáns vonások, homlokon mély vizszintes barázdák
J.l.középen MARTYN. X.tábla, 2.kép. 296.old.

RS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
40.-BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS KÖLTŐ,- 1948.-220+175 mm.
p. toll, tus.-Bárdosi Németh János tul. Pécs.-Szemben fér-
fifej, szemüveg, csokornyakkendő. J.b.l. MARTYN Pécs 948.
Alatta középen Bárdosi Németh János névaláírása. Meg-
jelent: Sorsunk, 1948. III. 296. old.

[illegible]HS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
V. tábla. 2. kép. -10. "Malek Bajami/perzsa festőnő/
p. pasztell. 49.5+ 36 cm. 1935. Katalógus=17.
295. old. Fekete repr.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
X. tábla. 1. kéé. 19. "Török Lajosné arcképe". 1936.
p. cer. 375+ 290 mm. Katalugus 19.295. old. Fekete repr.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
XI. tábla. 2. kép. -22. "Dr. Fülep Lajos arcképe". 1964.
p.cer. 315+240 mm. Katalógus=55. 297.old. Fekete
repr.

MARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
IX. tábla. 2. kép. 18"Bartók Béla arcképe".1956. v.o.
120+100 cm. Katalógus=49.297.old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
XI. tábla. 1. kép. - 21. "Kassák Lajos arcképe". 1963.
p. cer. 315+ 242 mm. Katalógus=54. 297. old. feket repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
X. tábla. 2. kép. 20. "Lovász Pál arcképe". 1947. p. cer.
240+ 180 mm. Katalógus=32. 296. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
22.-KLÁRA, 1940.-400+299 mm. Maillol, p. ceruza.-Női fej szembe, bal kezére támaszkodik. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
21.-KLÁRA,- 1940.-390+285 mm.-Maillol,p.ceruza.Női fej szemben,lesimitott haj.J.j.l.á Claire,Martyn. 296.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
VIII. tábla. 1. kép. -15. "Petőfi Sándor". 1950. v.o.
80+ 60 cm. Katalógusát. 296. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A Portré Martyn Ferenc müvészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs. 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
VII. tábla. 2. kép. 1947. v.o. Dr. Doktor Sándor arcképe. 134 93 cm. Katalógus=35.296.old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A Portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs. 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
VII. tábla. 1. kép. - 13. "Dr. Angyán János arcképe. 1943
v.o. 100+80 cm. Katalógus=29. 296. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A Portré Martyn Ferenc művészetében 291. o.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs. 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
IX. tábla. 1. kép. -17. "Liszt Ferenc arcképe". v.o.
1955. 150+120 cm. Katalógus=48. 297.old. Fekete repr.

MÁRK ÉVA: A Portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs. 1971.

MARTYN FERENC.festő

Martyn arcképábrázoláasainak katalógusa.
VIII.tábla. 2.kép.-16."Dózsa György".1950. v.o.
130+96 cm. Katalógus=43.297.old. Fekete repr.

MÁRK ÉVA: A Portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs. 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
IV. tábla. 2. kép. -8. "Önarckép". 1929. -p. ceruza.
317+ 210 mm. Katalógus=7. 295. old. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
IV. tábla. 1. kép. -7. "Önarckép". 1927. p. kréta.
440+ 313 mm. Katalógus=16. 295. old. Fekete repr.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
VI. tábla. 2. kép. -12. "Csorba Győző arcképe". 1948.
v.o. ~~40x~~ 40.5-50.5 cm. Katalógus=296. old. Fekete repr.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
VI. tábla. 1. kép.-11. "Harcos Ottó arcképe". 1942. v. o.
50+ 40 cm. Katalógus=296. old. Fekete repr.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

A portrék sorában kiemelkedő helyet foglalnak el feleségéről, emlékezetből készült rajzok, a "Klára" rajzok. Néhány jellemző mozdulattal ábrázolta a jólismert arcot. Egyszerre vallanak a művész belső érzékenységéről és hallatlanul gyakorlott rajzkészségéről. Kiváló megfigyelő és vizuális memóriáju. 294.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old.

A JANUS PANNONIUS MUZEUM ÉVKONYVE, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Liszt Ferenc portréján a monumentális álló alak romantikus hevületü. Lobogó, széles köpenye, heves mozdulatu karjai, lángoló tekintete szinte megszólaltatják a festményt, melyet alkotója kitünő jellemző erővel komponált.
294. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. ol

A JANUS PANNONIUS MUZEUM ÉVKÖNYVE, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Liszt Ferencről és Bartók Béláról 1955-56-ban festett nagyméretű portrékat. /IX. t. 1-2./ Művészi egyéniségük kifejezésére törekedett. A Bartók portré áthatóan tüzelő szemei, finom ujjai a zongorán hitelesen közvetitik mind a festő, mind a zeneművész szándékát. 294. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM ÉVKÖNYVE, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
27.-HARCOS OTTÓ ARCKÉPE,- 1942.-50+40 cm. v.b.Hrcos Ottó tul.Pécs.-Bal tenyerére támaszkodó fiatal férfi arckép,bordó nyakkendő.J.a baloldalon ecsettel:Martyn 942.Sárgászöld,mélyvörös színek.-VI.tábla.1.kép. 296.old

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
29.-DR. ÁNGYÁN KÁMOS ARCKÉPE,-1943.-100+80 cm.v.o. I.sz. Belklinika tul.Pécs.-Karosszékben ülő férfi térdképe. Világos ruhában, kissé merev testtartásban. VII. tábla, 1.kép. 296.old.

HAJDU ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

---

33. CSORBA GYŐZŐ ARCKÉPE. -
Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
33. CSORBA GYŐZŐ ARCKÉPE, - 1947.-223+169 mm.p.toll, tus.
Balra néző férfifej.J.j.l.MARTYN Pécs.Csorba Győző tul.
Pécs.-296.old.

HAJNÓCZY ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 281.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázolásainak katalógusa.
34.-WEÖRES SÁNDOR ARCKÉPE,.- 1947.-235+185 mm.p.toll, tus.-Balra néző félprofil férfi arckép.Haja oldalt választva,bal fül látszik.J,j,l.MARTYN Pécs.947.Átlósan felette Weöres Sándor névaláírása. 296.old.

HAJÓS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 281.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Valószinüleg az 1941-es pécsi kiállitáson szerepelt "Török Lajosné" arcképe is. Lágy, nőies, de a modell szikár termetére, határozott jellemére is utal. A nyitvafelejtett ajkak, a tekintet kacér bája-szemben avall és fej büszke tartásával-kettősség hordozója. 293.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc müvészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC,festő

Dr.Ángyán János orvosprofesszor arcképe/VII.t.l./az 1943.évi tárlaton elnyerte Pécs Város Képzőművészeti díját.Egyik legjellemzőbb alkotása.Izgatott feszültség, a kezek,a mozgásban lévő ujjak elárúljáka tevékeny ,figyelő,elfoglalt ember türelmetlen nyugtalanságát.293.o.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1947-48-ban alkotott iróportréinak lapjai nem kendőznek és nem szépitenek, modelljük teljes emberei valóságát ragadják meg. A legnehezebb müvészi feladat az ember külső vonásai mögött rejtőző tulajdonságokat rajzban feltárni. 293.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1950-ben találkozunk történeti arcképei egyikével, Táncsics Mihállyal. Sajnos elveszett. Reprodukcióból ismerjük. Hajadonfővel, kissé grafikus megoldásu fejjel, szigoru szemekkel ábrázolja. A kép a forradalmár férfi tettre kész, kemény egyéniségét sugallja. 294.old.

[illegible] A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1950-ben készült Petőfi portréja is, a Bpesti Honvéd Tisztiklub őrzi /VIII. t.l./ Lágy vonásait szenvedélyes, tekintetü szemek teszik határozottabbá. Talán egy kicsit önmagát is belelátta a müvész a költő felfokozott, életé be. 294. old.

HAMS ÁVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Édesapjáról és önmagáról a koponyával c.képein /III.t. 1-2./ külsőségeiben arcban nagy a hasonlóság, De az ő tekintete bizalmatlanul néz a világba, forkészve annak titkaitrobbanó indulat sugárzik belőle. Atyja képn a rezignáció, lemondó tekintet, de szigoru tekintet a kemény katonaembert jellemzi. 292.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

A "Sorsunk" folyóirat 1947-48-ban közölte Martyn néhány iróportréját. Weöres Sándor, Csorba Győző költők, Várkonyi Nándor, Lovász Pál iró, Bárdosi Németh János költő arcképét. A Lovász ceruzarajzán kivül /X, t. 2a/ tollrajzok, rövid vonalhúzásokkal ~~kázzult~~ plasztikusan alkotott portrék. 293. old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc müvészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1941. juniusi pécsi kiállitásán a perzsa festőnő /Malek Bajami/ c. portréja /V. t. 2./ A pasztell keleti vonásait hangsúlyozza. A kis száj, a mélyen ülő keskeny szemek, álmodozó, szomorú tekintet az európai szépségeszménytől idegen mégis érdekesen szép női arcképnek a sajátos értékei. 293. old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

1942-43-ban készült Weöres Sándor és Csorba Győző költő és Harcos Ottó pécsi tanár arcképe. /VI.t.1-2./ Ezeken a sárga-zöld-barnaszinvilág csaknem monochrom együttese érvényesül. A jellemábrázolás a szemek és a száj megfogalmazásában rejlik. 293.old.

HARS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Szivesen rajzolja olyan barátját, akinek jellemzésében művészi ábrázolásában érdekes feladatot lát. Igy az 1963-ban készült Kassák Lajos arckép és Fülep Lajos professzorról 1964-ben készült portrék/XI. t. 1-2./ technikailag a Lovász Pál portréhoz állanak legközelebb, mert ceruzarajzok és művészi mondanivalójuk is rokon. Intellektuális valójuknak megkapóan igaz jellemzései. 293. old.

HAHS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

Martyn arcképábrázoásainak katalógusa.
28.-WEÖRES SÁNDOR ARCKÉPE,- 1942.-50.5+40.5 cm.v.o.-
Vörösbarna háttér előtt barnásszinü fej állával bal kezé
fejére támaszkodik, lefelé kissé ~~balra~~ oldalra
tekint. 296.old.

HÁRS ÉVA: A portré Martyn Ferenc művészetében 291.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968
Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

MARTYN FERENC 1968-ban Szigetvárott, időszaki kiállitas keretében kurucsorozatát mutat ák be.-351.old.

A Baranyamegyei Múzeumok 1968.évi működése.329.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc grafikáit a
Helikon galériában mutat-
ják be IX. hó 14-én.

-.- Kiállitási naptár
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 48.oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc festőművészt a Kossuth
díj II. fokozatával tüntették ki

-.-: Kitüntetések.
MŰVÉSZET, 1973.április - 5.oldal

Martyn Ferenc
festő

Munkásságának jellegzetes csoportját alkotják tájképei és városképei. Martyn megfigyeli a tájat és városrészek építészeti egységét.

Háry Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn a festés mellett ugyszolván pályája kezdetétől egyidejűleg rajzol. 1950-től a rajzolás önálló igényű-vé folyamatossá vákk.

Hárs Éva: Marty Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Az utóbbi időkben Martyn a
szabad kompozíciók mellett tárgyal-
mi vonatkozásu sorozatokat készít.
Egy-egy műhöz 40-60 lapot.

Hárs Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn munkásságának nagy
területe az elvont szerkesztés. Az
alkotás eredeti forrása a valóság,
erre a mű legfőbb esetben utal.

Hárs Éva: Martyn Ferenc mühelyében.
MÜVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc

festő

Martyn absztrakt festményeinek
sorában van figurális absztrakció
és geometrikus, síkelemekből
szerkesztett kompozíció is

Hárs Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

A technikai művesség Martyn szemében éppanyira fontos, mint a logikus lépfogalmazás és tartalmi rend.

Hárs Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

Legélesebben Martyn magalantása 1944-ben jelentkezett, amikor kiki-nő rajzsorozattal tiltakozott a fasz-mus szörnyűségei ellen.

Hárs Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Marty Ferenc
festő

Marty Ferenc Munkaérdemrend-díjas festő és grafikus művészi elismerte a Kossuth díj II. fokozatát. A művész a társadalmi és hírnévben sokat tevékenykedik

Hárs Éva: Marty Ferenc műhelyében.
MŰVÉSZET, 1973. április - 21. oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc Ripple Rónával töltötte gyermekkorát, mint ifjú 15 évet töltött Párizsban, ezek az élmények hatottak művészetére.

Hárs Éva: Marty Ferenc mühelyében.
MÜVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc
festő

„Csendélet hangszerekkel"
„Csendélet"
„1" betűs kompozíció
„Kikötőben II."

repro

Hárs Éva: Martyn Ferenc műhelyében.
Művészet, 1973. április – 21 oldal.

Martyn Ferenc.
„A magyar képzőművészet száz éve Bács-Kiskun megye múzeumaiban" cimmel kiállítás nyílott a Nemzeti Galériában. A tárlaton a kecskeméti, a bajai, a kiskunhalasi és kiskunfélegyházai múzeumok XIX és XX századi festményei vettek részt, köztük Martyn Ferenc. Kompozíció szobortozóval és hangszerrel" cimi munkája.

D. I. Képzőművészet.

Vigilia 1972/5 349 old.

Martyn Ferenc

„Sacrus Pannonius" c.
rajza a S. oldalon

Népszava 1972 február 19

Martyn Ferenc, festő
grafikus

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Például Fontana.
3.

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 16.

Martyn Ferenc, grafikus

Szerepel Solymár I. albumában.

– : Budai és pesti látképek

2.

ESTI HIRLAP, B. 1972. máj. 12.

Martyn:

Konstruktiv törekvésü magyar festö volt

Digilia 1973/9 644. old

Martyn Ferenc festő és grafikusmüvész

"Dijak, Kitüntetések – 1973" cimmel a lap fel
sorolja a kitüntetetteket, közöttük a müvészt
is, a Kossuth-dij II. fokozatával.

Élet és irodalom, Bp. 1973. ápr. 7.
XVII. évf. 14. sz. 2. lap.

Martyn Ferenc:

A művén Berzsenyi-rajzaiból nyílik kiállítás
vasárnap Kaposvárott, a Rippl-Rónai Múzeumban.

Magyar Hírlap 1971/70. 6. old

Mart yn Ferenc

Bemutatott műve:

114. „Compositió," olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművésetért",

I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

111

Martyr Ferenc
festő.

1965-ben a haposzaré Rippl
Rónai Museumban M. Kemény
Judit és Takáts Gyula társasá
gában állított ki.

Devényi Iván: M Kemény Judit
Művészet, 1972. július - 34 oldal

Martyn Ferenc

1964-ben, Madách Imre halálának 100. évfordulóján a Petőfi Irodalmi Múzeum Madách-emlékkiállításán bemutatták a művén Tragédia-illusztrációit. (említve).

byp: Látható Irodalom.
Magyar Hírlap, 1973. jún. 26.

Martyn Ferenc, munkácsy-díjas festő- és grafikus-művész,

a Magyar Népköztársaság ~~Muves~~ Érdemes Művészet grafikai és festészeti munkásságáért, életművéért a Kossuth-díj II. fokozatával lett kitüntetve.

Magyar Nemzet, 1973. ápr. 3.

Martyn Ferenc

az utóbbi esztendőben Tihanyban volt a művész tárlata rendezve.

Major Ottó: Kondor Béla emlékkiállítása Tihanyban.

Tükör, 1973. jún. 26.

Martyn Ferenc

1021

Katona, 1943. január, 152. old.

ozzáteszi, hogy nem a templomnak, hanem a magyar kocsmárosnak örül. Három napig gyanis olyan fogadókban „hentergett", amelyekben az ellátás nem volt ínyére.

Az egykori beregszászi magyar kocsma épülete ma is ott áll a város főterén, a kerületi égrehajtó bizottság épületének tőszomszédságában. Hosszú ideig mint Oroszlán szálló s vendéglő állt fenn. Emléktábla ugyan nem jelzi, hogy a költő itt szállt meg, de a város örzsökös lakossága szájhagyomány révén ma is számontartja Petőfi ott-tartózkodásának ényét. 1922. december 31-én a költő születésének századik évfordulója alkalmából ebben z épületben rendezték meg az ünnepi estét.

Az ünnepi estre írt prológus a többi között így idézte a költő emlékét:

Nem jelezte jöttét,
Ki se várta, leste,
Csak betoppant hozzánk
Egy szép nyári este.
Tündöklő két szeme
Álomra itt bágyadt,
A vén „Oroszlánunk"
Vetett neki ágyat.

A költő Beregszászon sem időzött sokáig. „Folyó hó 13-án indultam Beregszászról olyan rossz lovakon, amilyeneken még nem jártam idei utamban" – írja Szatmárra érve, majd némi öngúnnyal így folytatja: „Hajam fölemelkedett a borzalom miatt, mikor e szerencsétlen gebéket megpillantám, de válogatnom nem lehetett, mert dolog ideje lévén, az egész városban nem kaptam más lovakat. Kétségbe esve ültem a szekérre; az igaz, hogy csak szeptemberben esküszöm, de azt hittem, hogy akkorára ide nem érek az élő csontvázakon."

Beregszászról Macsolán, Tiszacsomán és Badalón keresztül vitt az útja. Badalón a református templom mellett, nyilván a lovak etetése, itatása végett rövid időre megálltak. A költő itt vett búcsút az egykori északkeleti Felvidéktől, ahol 1847. július 11-től 13-ig három napot töltött. Itt érte el a Tiszát, melyen – akárcsak három nappal azelőtt

Marlyn Ferenc

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

305-307, 315. old.

Martyn Ferenc

Takáts Gyula képző- és iparművészeti tárgyú esszéiben, cikkeiben. Írt a művészről

Életünk, 1972/2

Martyn Ferenc

Képpen rajzban ábrázolja Janus Pannonius életének fontos eseményeit. (emlitve).

Wallinger Andor: Baranya megye és Pécs város Tanácsa Janus Pannonius művészeti ösztöndijat alapított.

Dunántúli Napló, 1942. márc. 14.

Martegi Ferenc

a tihanyi múzeumban rendezték meg kiállítását.

Földes Anna: Tihanyi találkozás,

Nők Lapja, 1942. jún. 14.

Martyn Ferenc, festő

Takács Gyula tanulmányt írt Martyn Ferencről.

Tüskés Tibor: Mint fain az érgyűrűk

139-149.

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2.

Martyn Ferenc, grafikus, festő

Rapz: Repr

[Martyn Ferenc: Takács Gyulának]

Műmelléklet: 3

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2

Martyn Ferenc, festő

Idézet: jegyzetei-ből

[Hács Éva]: A pécsi képzőművészet kistükre (1.)

93-96. l.

JELENKOR, Pécs, 1971. január XIV/1

Martyn Ferenc, festő

Megemlítve

Dévényi Iván: Jegyzetek a magyar sármazási XX. n.-i művének tárlatáról

53-55.

JELENKOR, Pécs, 1971. január XIV/1

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-szonettkör

230. oldal

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3

Martyn ferenc, festő,
grafikus

Rajz:
Repr.

Martyn ferenc: Berzsenyi-sorozatából
242.

JELENKOR, Pécs, 1971. Március

XIV/3.

Martyn Ferenc, grafikus

Két sajt:

Repr

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

Műmelléklet: 3.-4. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. március

XIV/3

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Reps

Martin Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

273.

JELENKOR, Pécs, 1971. március

XIV/3.

Martyn Ferenc, Jestő

Két rajz a Berzsenyi-sorozatból.

Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

Borító: 1. és 4.

[Külső – 154.]

Jelenkor, Pécs, 1971. március

XIV/3.

Martyn Ferenc, festő

Két rajz : Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

Boszító: 2. és 3.

[Belső – 2 és 3.]

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Martyn Ferenc, festő

Rajz : Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

207.

JELENKOR, Pécs, 1971. március

XIV/3.

Martyn Ferenc, Jestő

Rajz:

Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából 224.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

1.) Búcsúzás c. vers és rajz: Repr

2. Rajz és Takáry Gyula sorai: Repr.

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

Mümelléklet: 1 és 2. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Martyn Ferenc, grafikus

„Kostás ábrázolásai körül Martyn Ferenc remek rajza eleveníti meg legjobban" Fülep Lajost.

Gál István: Jegyzetek Fülep Lajosról

226-230.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

Berzsenyi rajz-sorozata 16 új lappal
bővült.

Eg. lap: Repr.

A kaposvári múzeum márciusban
bemutatja a teljes – 48 darabból álló
grafikai anyagot.

— : A Jelenkor krónikája 191. o.

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2

Martyn Ferenc, festő

↓

Művei a képtárban

↓

— : Tizenöt éves a pécsi képtár

4.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 31.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Szerepel a Nemzeti Galériában.

Rózsa Gyula: Emlékkönyv Dózsáról

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 13.

Martyn Ferenc, festő

1928-ban már Párizsban élt, de a Társaság tagjai között pécsi címével szerepelt. Valóban: a külföldre távozottak közül ő tartotta jenn a legnosszabb kapcsolatot a pécsiekkel.

—: A pécsi képzőművészet kistükre (8.) 861–864.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajza 909.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10

Martyn Ferenc, grafikus

Repr:

Repr.

Martyn Ferenc: rajza

899.

JELENKOR, Pécs, 1971. október

XIV
10.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Kép

Martyn Ferenc: rajza

886.

JELENKOR, Pécs, 1971. október

XIV
10.

Martyn Ferenc, Festő

1942-ben előadást tartott

Rippl-Rónai Józsefről.

Valószínű, hogy a művészeti előadások sorozatainak megszervezésében a legtöbb munkát vette magára.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (9).
957-960.

JELENKOR, Pécs, 1971. október XIV/10.

Martyn Ferenc, festő

A szabad festőiskolát vezette a nyári kurzus idején a Párizsból hazalátogató Martyn Ferenc (1929-ből), a Társaság aktív tagja.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (7.)
765-768.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8

Martyn Ferenc, festő

Fakszimilében: a Pécsi képzőművészek és Műbarátok Társasága Elnökségének meghívására 1939. júl. 23-án helt jelentkezés az őszi tárlatra. (4 művel)

— : A pécsi képzőművészet kistükre (8.)

861 - 864. old.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember

XIV / 9.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajza Repr.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

Rajz:
Repr

Martyn Ferenc: rajza

818.

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9.

Martyn Ferenc, költő

Megemlítve: művészi magatartása, munkássága, jelentősége volt az az erő, amely a „pécsi iskola" kialakulásában a legjelentősebb hatást tette.

Lőrincz Sándor: Bizse János művészetéről

669-672

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

Somogy és Vas megye közös kiadásában
Berzsenyi emlékkötet jelenik meg.
A könyvben megjelennek Martyn Ferenc
Berzsenyi-illusztrációi is.

Tront Tibor: Emlékkötet Berzsenyiről 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. aug. 14.

Martyn Ferenc, festő

Megnyitotta két hónapos grafikai kiállítását márc. 4-én. (Pécs.)

— : A Jelenkor krónikája 383.

JELENKOR, Pécs, 1971. április XIV/4.

Martyn Ferenc, Pécs

Megemlítve: a dunántúli kulturkörpont (Pécs) egyik pillére a rendezés.

Pomogáts Béla: Jelek az időben

468–470.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

Martyn Ferenc, grafikus

Raj: Repr.

Martyn Ferenc: rajza

338.

JELENKOR, Pécs, 1971. április XIV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

A kaposvári kiállítás 1971. március 14-i megnyitója.

Takács Gyula: Martyn Ferenc Berzsenyi-rajzai elé 337-338. o.

JELENKOR, Pécs 1971. április XIV/4.

Martyn Ferenc, festő
grafikus

Szept. 28-án kiállítása nyílik meg
a Helikon Galériában.

—: Helikon Galéria 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 26.

Martyn Ferenc, Jertő

4/p. 2-án megnyitotta

Barcsay Jenő kiállítását.

— : A Jelenkor krónikája 480.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

Martyn Ferenc, költő

A pécsi kiállítás megnyitóján hangzott el

aug. 2-án.

Martyn Ferenc: Barcsay Jenő köszöntése

515-516.

JELENKOR, Pécs, 1971. június XIV/6.

Martyn ferenc, festő

Megemlítve.

Zászló Gyula: Népművészet – képzőművészet

105. sz.

XXVII

TISZATÁJ Szeged. 1973. március 3.

Martyn Ferenc, költő

Megemlítve: Kék kút c. képe.

D. R.: Korzsogh Ákos: A modern művészet útjai 91-92.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Martyn Ferenc, Jestő,
grafikus

Fodor András: Kettős Rekviem c. kötetében szerepel Martyn Ferenc rajza fülep Lajosról.

Türkés Tibor: Perben az elmúlással 76–77.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. Május XXVII/5.

Martyn Ferenc, festő

Szerepel a Székesfehérvári képtárban.

Rózsa Gyula: Az Európai Iskola vizsgája

7.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 19.

Martyn Ferenc

Janus Pannonius halálának 500. évfordulójára negyven lapból álló sorozaton rajzolta meg a szöltő portréját.

Népszava, 1974. jan. 11. 102. évf. 8 sz.

4p.

Martyn Ferenc

Petőfi működésének 150. évfordulójára készítette el
a „Petőfi olvasás körben" c. rajzsorozatát.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 évf. 8 sz. 4p.

Martyn Ferenc

Berzsenyi műlétésének 200. évfordulójára „Niklai remete" c. rajzsorozatával emlékezik meg.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 évf. 8. sz. 4 p.

Martyn Ferenc
festő

Méltatás.

Salamon Nándor: Festészet a visek vázosában.
Művészet, 1974. július - 16 oldal.

Martyn Ferenc
festő

A „Művészet" folyóirat szerkesztő bizottságának tagja Martyn Ferenc festőművész.

------: Szerkesztőbizottság.

Művészet, 1974. április - 48. oldal.

Martyn Ferenc
festő

Méltatás

P. Szűts Julianna: Az Európai iskola
Művészet, 1974. május - 23 kép.

Martyn Ferenc
festő

Az 1938-as „Párizsi magyar mű-
vészek" című ki állításon részt vett.

Dévényi Iván: Gadányi Jenő.
Művészet, 1974. július - 26 lap.

Martyn Ferenc

müveit az Apócai Csere János u. S. m. a.

Fränkel szalonban mutatták be.

Bersza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973.

1335 l

3651

Martyn Ferenc

Bárdosi Németh János: "Utak és utitársak" c. kötetének cimlapját tervezte a müvész. A költeményeket Szombathely város Tanácsa adta ki.
Galsai Pongrác: „Lirai pótkötet" cimmel ismerteti a költő müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 31.
XIX. évf. 22. sz. 11. lap.

Martyn Ferenc

A "Jubileumi Képzőművészeti Kiállitáson" Vadas József hat olyan művészt is felsorol, akik nem vettek részt a tárlaton: Martyn Ferenc Schéner Mihály, Gross Arnold, Gyulai Liviusz, Melocco Miklós és Keserü Ilona.
"Belépés mindenkinek" c. kritikájában külön nem szól a felsoroltakról, csak neveiket említi meg.
A tárlatról szóló részletes beszámolót lásd: Czóbel Béla neve mellett.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 13. lap.

Martyn Ferenc

"Luzerni Magyar Tárlat" cimmel a "Tájékozódás" c. rovat arról tudósit, julius 12.-én megnyilt a luzerni Kunstmuzeumban a "Magyar Müvészet 1900-1950" c. kiállitás.
Csontváry Kosztka Tivadar, Ferenczy Károly, Kernstok Károly, Berény Róbert, Tihanyi Lajos, Máttisch Teutsch János, Kassák Lajos, Martyn Ferenc müvészek szerepelnek a tárlaton.
A székesfehérvári muzeumban Schaár Erzsébetnek tavaly bemutatott "Utca" komplexuma is bemutatásra került Luzernben.
A Kunstmuzeum igazgatója, Jean-Christophe Amman kezdeményezésére rendezték.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 19.
XIX. évf. 29. sz. 6. lap.

Martyn Ferenc

Tiz szocialista ország,-közöttük Magyarország-nemzetközi kiállitását nyitották meg junius 27.-én Moszkvában, a Központi Kiállitási Teremben, a "Manyezsben", -közli a "Tájékozódás" c. rovat, "Harminc győzelmes év" cimmel. Közös teremben mutatták be a tiz nemzet harminc évesnél régebbi, antifasiszta irányzatu retrospektiv gyüjteményét: Derkovits Gyula, Dési Huber István, Háy Károly László, festményeit, Goldman György és Mészáros László szobrait, valamint Amos Imre, Berda Ernő és Martyn Ferenc grafikáit.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 5.
XIX. évf. 27. sz. 6. lap.

Martyn Ferenc

Növényféleségeket ábrázoló képét "Illusztráció" cimmel bemutatja a lap.
Repr.

Sartre: "Legyek" c. szindarabjához tervezett szinpadképeiről Horváth Péter: "A Pécsi Nemzeti Szinház" c. kritikájában emlékezik meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 15.
XIX. évf. 11. sz. 7. lap.

Martyn Ferenc

a pécsi művészek először állítanak ki újvidéken. E tárlaton szerepelnek művei.

Ács József: Pécsi képzőművészek kiállítása újvidéken.

Dunaújfalu Napló. 1974. jan. 30.

Martyn Ferenc

művei szerepeltek a székesfehérvári Europai Iskola tárlatán.

Nagy Zoltán: Looking back at the European School. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1981

Martyn Ferenc

Munkácsy-díjas festő- és grafikusművészek, a Magyar Népköztársaság érdemes művészei, grafikai és festészeti munkásságáért, életművéért a Kossuth-díj II. fokozatával tüntették ki

Magyar Hírlap 1973/92 3old.

Martyn Ferenc

„Barbár emlékmű".

(repr.)

Művészet, Budapest, 1943. sept. 21.

Martyn Ferenc

Nevelője és mestere Rippl-Rónai József. 15 évet töltött Párizsban, 1940-ben tért haza, hogy szülővárosában, Pécsett telepedjen meg. A két háború között és a személyi kultusz idején elhallgatták művészetét.

B.J.: Két könyv Martyn Ferenc festőművészről; Magyar Hírlap, 1970. V. 22. 6. l.

Martyn Ferenc

Egy értizede kb. került érintkezésbe a szélesebb közönséggel, elsősorban illusztrációival. Háns Éva könyvet írt róla, Tüskés Tibor az illusztrációkat elemzi Szó és anyag c. kötetében. „Irodalmi kísérőrajzoknak" nevezi Martyn illusztrációit.

B.J.: Két könyv Martyn F. festőművészről; Magyar Hírlap, 1970. V. 22. 6. l.

Martyn Ferenc
festő

Csendélet gyümölcskosárral"
" rézlet (repro)

A borítón.
Művészet, 1973. december

Martyn Ferenc

rajza

Magyar Hírlap, 1970. I. 22. 6. l.

Martyn Ferenc

Rajzaiból, képeiből Komborban rendeznek kiállítást.

Dunántúli Napló, 1974. jan. 30.

Martyn Ferenc

1946-ig az Európa Iskola tagja.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

13351

3081

Martyn Ferenc, grafikus

„Pelöfi
okrasára körben" c-sorozatból: Rgn.

— : János vitéz Műmelléklet: 4.

XVI
1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

Martyn Ferenc, grafikus

Raje:

Repr.

84.

— : „Petőfi olvasása közben"

XVI

1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

Martyn Ferenc

a Jelenkor legújabb számában Martyn Ferenc írása Kolbe Lilián grafikáit méltatja.

Vas Népe, 1944. febr. 14.

Martyn Ferenc, Kossuth-díjas, érdemes művész.
Obt. 3.-án, az Ernst Múzeumban nyitja meg Szekeres Emil festőművész kiállítását.

Megjövő

Martyn Ferenc életműve

1975. VI.1 Petőfi 8.4o / / M.

Láttuk, hallottuk.

- Hallgassák meg Csapó György i
renc festőművész-ről szóló köny

- A Képzőművészeti Alap Kiadó V
teként megjelentette Hárs Éva;
tőművészről. A kötet ritka pél
művészettörténeti pontossággal
járatlanabb olvasó számára is é
Éva több mint 1.5 évtizede fogl
kásságával, annak alapos ismerő
annak a gondolati gazdagságnak,
zi. A kötet a magyar piktúra e
Ferenc életpályáját rajzolta me
összefüggésekre mutatott rá, e
el figyelmét semmi lényeges ami
Kiváltképp rokonszenves az a tá
tött hang, amely tartózkodik a
szont tartalmasan, velősen érve
hüséges Martyn mesterhez aki k
zőktől, a szakmai zsargontól é
gáról van szó. Még egy ilyen a
minden apró részletre, de amit
pontos és érdekes. Ami pedig
fehér reprodukciót és az egész
a legjobbakat mondhatom talán
zat jövendő olvasóinak kívánsá
ne adja alább az önmaga elé tü
tesülő magas szinvonalnál a kö

smertetőjét Hárs Éva: Martyn Fe-
véről.

állalata egy új sorozat első köte-
monográfiáját Martyn Ferenc fes-
ája annak, hogy nagy igénnyel és
megirt munka a képzőművészetben
lvezetes olvasmány lehet. Háro
alkozik a Pécsett élő mester mun-
je, értője, nyilván ez a forrása
világosságnak, amely müvét jellem-
yik kiemelkedő mesterének Martyn Fer
g munkásságának elemzésével mély
zakt módon. Ugy érzem nem kerülte
a mpvész portréjához tartozik.
árgyias, de emberi melegséggel fü-
túlzó jelzők használatától vi-
l ellene. A szerző stilusában is
zismerten idegenkedik a fölös jel-
a beszédességtől, kivált ha önma-
lapos tanulmány sem terjedhet ki
mond és ahogyan mondja az fontos,
a csaknem 150 szines és feketé-
könyv kiállitását illeti, arról is
nemcsak a recenzens hanem a soro-
gát is kifejezem a kiadót biztatva,
zött és e kötetben sikeresen megtes-
vetkezőkben sem.

Tereve

Neve emlitve.

Népszava, 1975. ápr. 25. 103. evf. 96 sz. 6 p.

Martyn Ferenc

Neve említve.

Népszava, 1975. febr. 28. 103. adj. 50 m. 4 p.

Martyn Ferenc, festő

1

Martyn Ferencnél tett látogatásáról, benyomásairól, beszélgetésükről számol be a szerző. – A művész Pécsett a Káptalan u. 6. sz. 1841-ben épült házban lakik. A beszélgetés a mindennapos életről, pillanatnyi munkájáról indul meg. A Berzsenyi rajzsorozat van asztalon: a kérülő Berzsenyi emlékkönyvbe

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. 439-446. XVIII. 4-5.

Martyn Ferenc, Kossuth-Munkácsy díjas, érdemes művész a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata gondozásában megjelenő dr. Végh Éva Martyn Ferencről írt monográfiájának első kötete.

Országos Világ, Budapest, 1975. jún. 11.

Martyn Ferenc

Pécs történelmi városközpontjában múzeum-utca kialakítása kezdődött. A Káptalan utca egyik házában a Pécsett élő és alkotó Martyn Ferenc Kossuth-díjas festő- és grafikus-művész munkái kapnak majd helyet.

Múzeumutca Pécsett.

Magyar Ilvlap 1973/169 6 old

Martyn Ferenc

Hárs Éva a Művészmonográfia c. sorozat első kötetének a művészéről írja.

Népszava, 1975. máj. 27. 105. évf. 122. sz. 5p

Martyn Ferenc

"Miniatür verseskötet Pécsről" cimmel a lap Tájékozódás c. rovata -a kétezer éves "Sopiane-Fünfkirchen-Pécs" városának tiszteletére megjelent- "Költők a városról" c. könyv kiadásáról ad hirt.
A kötet két kiadásban kerül forgalomba: az egyik a gyüjtők számára 55 40 milliméteres, a másik rendes nagyságban. Mindkét kiadást a müvész illusztrálta.
Mellékelve a lap közleménye.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24, XIX. évf. 21. sz. 6. lap.

Martyn Ferenc

Kompozíció.

A Két, 1972. dec. 15. 3. ef. 50 n. 16 p.

Martyn Ferenc

Kállai Ernő a két világháború közötti és a 2.-ik világháború utáni legértékesebb művészeti törekvések támogatására, a Bauhaus gondolat népszerűsítésére, a magyar szürrealista és nonfigurativ festők elismertetésére tette fel életét.

Devényi Iván: Kállai Ernő emlékezete,

Tolnamegyei Népújság, 1975. febr. 9.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 7.
Esti Hirlap

Martyn Ferenc kerámikus-grafikus

1021

ÚJ SOROZATOK

Két szép album

Az idei könyvhétre két szép albumot jelentetett meg a *Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata*. Az egyik a Pécsett élő festőgrafikus *Martyn Ferenc életét, munkásságát foglalja össze* kronológikus sorrendben. A szerző, *Hárs Éva* művészettörténész, a pécsi Janus Pannonius Múzeum igazgatója így kezdi tanulmányát: „Az az életmű, amelynek ismertetésére e kötet vállalkozott, *közel hatvan esztendő munkásságának termése*. Emberméretű, befogható és áttekinthető. Még nem lezárt, hisz alkotója ma is tevékeny, de máris korszakot jelöl, az elvont művészet kibontakozó és virágzó periódusát, melynek csaknem kezdetétől — virágzó és lezáruló határáig — részese." A kötetet 149 illusztráció, köztük 51 színes felvétel szemlélteti. E könyv egyébként egy új sorozat első köteteként látott napvilágot. A másik album a szintén mű kötete. A szerző, *Koczogh Ákos* nemcsak a szakember tárgyilagosan elemző módszerével, hanem a jó író érthető és élvezetes stílusával ad keresztmetszetet az utóbbi évek kerámia-, porcelán- és üvegművészetéről. A kötetben szereplő 79 iparművészről *Koffán Károly* készített portréfotókat, amelyek mellett a művészek főbb életrajzi adatai is megtalálhatók.

LOM

?övek

város — a
zetői elmon
levízióból
annyit elad
nagy az érd
ban a *búto*
rek és a n
mint a legújabb mintájú *színes tv-készülékek* iránt növekszik rohamosan a kereslet, nemcsak ebben a városban, hanem az egész országban.

RA

nyvégetés

PORTUGÁLIA

Közle
a „Republi

A Fegyveres Erők Mozgalmának Legfelsőbb Forradalmi Tanácsa tegnap késő este közleményt adott ki a *Republica* című lap megjelenése ügyében.

Mint ismeretes, a lisszaboni napilapot május 20-án vezetősége kérésére bezárták, mivel az újság nyomdászai és más dolgozói a szocialista párt irányítása alatt álló szerkesztők *leváltását* követelték.

A Portugál Szocialista Párt ezt követően a Republica körül kialakult

Martyn Ferenc

A nonfiguratív új irányainak a művészi kifejezéséről.

Soós Magda: Képzőművészetünkről.
Magyar Élet, 1945. jan. 4. 2. old.

Martyn Ferenc, grafikus

„Pet"őfi olvasása közben"
c. sorozatból : Repr.

— : Az apostol

Borító: 4.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása körben" c.

sorozatból : Repr.

—— : János vitéz

Műmelléklet: 3.

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. január

1.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Rep.

—: „Petőfi olvasóra körben" 87.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben"

c. sorozatból: Repr

— : A négyökrös szekér

Borító: 3.

XVI
1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben" c.
sorozatból : Repr.

— : Itt állok a rónaközépen Címlapon
Borító : 1.

Jelenkor, Pécs, 1973. január XVI/1.

Martyn Jerene, grafikus

"Petőfi ohrezása körben" c.
sorozatból : Repr.

— : János vitéz Borító: 2.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Martyn Jerenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben" c.

sorozatból : Repe.

— : Az Apostol

Műmelléklet: 2.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

XVI
1.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása körben"

c. sorozatból : Repr.

— : Az Apostol Műmelléklet: 1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január XVI/1.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr

— : „Pető" ji ohrasása körben"

6.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

XVI
1.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

— „Petőfi okasása körben"

44.

XVI
1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

Martyn Jerene, grafikus

Rajzsorozatának ismertetése, értékelése.

Hárs Éva: „Petőfi olvasása közben"
46-47.

XVI
1.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Kép

— : „Pécsi olvasóra körben"

48.

JELENKOR, Pécs, 1973. január

XVI
1.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi okrasása közben"
c. sorozatlót : Repr.

— : Arany Lacihoz Mümelléklet: 3.

JELENKOR, Pécs, 1973. Március XVI/3,

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben"
c. sorozatból: Repr.

— : Csokonai Műmelléklet: 2

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása körben" c.
sorozatból : Repr.

— : Írás körben Műmelléklet: 1.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben" c.
sorozatból : Repr.

— : A tintásüveg

Műmelléklet: 4

JELENKOR, Pécs, 1973: március

XVI
3.

Martyn Ferenc, Jestő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle
Képzőműv. Almanach 3.
283-286.

JELENKOR, Pécs, 1973. márciny XVI/3.

Martyn Ferenc, Jenő

A Pécsi Képtárba került
„Janus Pannonius"-sorozata s
„Petőfi olvasása közben" c. sorozata.

—: A Jelenkor krónikája 287–288.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben" c. rajzsorozata

kiállításon volt Pécsett és

lesz Mohácson.

Albumalakban is megjelenik.

— A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Martyn Ferenc, festő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika

Solymár I.: Hagyomány és élmény ....

340-342.

JELENKOR, Pécs, 1973. április XVI. 4.

Martyn Ferenc, festő

Strassbourgban állítanak ki műveiből.

↓

– : Bemutatkozik Franciaországban a pécsi galéria 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 19.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

Az új Petőfi-album sikere alkalmat adott a roppant érdekes, tartalmában gazdag beszélgetésre, amely rövidsége ellenére is jelentős adalék a művész egyénizégének és életművének megértéséhez.

R. Gy.: Műhely beszélgetés Martyn Ferenccel
7. 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. máj. 5.

Martyn Ferenc, Jestő

Dolgozott a Zsolnay-gyárnak.

Kovács Sándor: Az ezüm titka M. 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: Berzsenyi M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. május 26.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából

M. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 28.

Martyn Ferenc rajzai

Berzsenyi - illusztrációk

Kortárs 1971/1o 161o, 1612 old.

Martyn Ferenc rajzai

Janus Pannonius as asztrologus
Devanulás Pécsre
Útban Itália felé
J.P. Mátyás király udvarában
Mátyás király horoszkópjával
J.P. halála

kortárs, 1972/3. 437, 443, 446, 464, 473, 480. o.

Martyn Ferenc

A Baranya-Megyei Tanács megbízásából, Janus Pannonius halálának 500. évfordulójára A rajzokat készíttette. A cikkben összehasonlítás történik Ligeti, Borsos, Gy-Szabó Janus-ábrázolásaival.

Korunk, 1972/3. 482. o.

Martyn Ferenc rajzai

Petőfi illusztrációk

Kortárs 1973/1 18, 24, 40, 91, 146, 148, 152 old.

Martyn Ferenc festőművész

1970-ben kiállitása volt a Tihanyi Muzeumban.

Kortárs 1971/X 5 826. old.

Martyn Ferenc

Aradi Nóra Uj művészet - uj társadalom c.
kulturpolitikai cikkében emlitve.

Kortárs 1970/4 579. old.

Martyn Ferenc
festő

Dombay Győző mesteve Martyn
Ferenc rott.

-----: Kiállitási naptár.

MŰVÉSZET, 1973.december - 47.oldal

Martyn Ferenc festőművész
a Tanácsköztársaság jubileumi
kiállítására beküldött pályamű-
vek zsűri tagja a művész.

Dunántúli Napló, 1969. márc. 4.

Martyn Ferenc

Neve említve Katona László kataló-
gusában.

Száregy plakát Katona László műveiből
Bakonyi Múz. Vesprém, 1970.

Martyn Ferenc

Vázlat egy festményhez
repr.

9 Pécs-Baranyai festő kiállítás
Benczúr Gy. Terem Nyíregyháza
1975. szept 18 – okt. 2.

Martyn Ferenc

Martyn Ferencnek több képe van
a kaposvári somogyi képtárban.
Egyik nagyobb méretű festménye
az 1910-ben készült „Paprikás-
asszonyok".

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Művészet, 1975.október - 24.oldal

Martyn Ferenc

A francia festészet szürrealista asszociációkat feltételező magyar mestere Martyn Ferenc.

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Művészet,1975.október - 24.oldal

Martyn Ferenc

A rendőrszerek meghiolák
a művészt idén Nagyatádra.

— Interszymposium, 1975. – Nagyatád
Művészet, 1975. október – 20 oldal

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc Somogy szülötte,
több kiállítása volt kaposváron.
Munkássságát Somogy népe ismeri.

-----:Somogy megye képzőművészei.
Művészet, 1975. október - 2. oldal

Martyn Ferenc

A Kaposvárott megnyilt Somogyi Képtárban található Rudnay Gyula, Bernáth Aurél, Martyn Ferenc, Pór Bertalan, Egri József, Gulácsy alkotása.

Magyar Hirlap 1973/199/8

Martyn Ferenc

müvei

Uj Irás 1974/11

a boritón és a mellékleten

Martyn Ferenc, Jestő

„A népkiállítání könyv címlapjának rajza Martyn Ferenc művénetét dicséri."

Csányi László: Galambosi László: Bárány és holló 763-764.

Jelenkor, Pécs, 1975. augusztus

XVIII
8.

Martyn Ferenc, Jestő

Tüskés Tibor: A szó és a vonal. Martyn Ferenc kisérőrajzairól c. műve. (1970.) úttörő vállalkozás.

Todor András: Kiadványok Somogyból 434-435.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. júl. XXII/7.

Martyn Ferenc „Festő"

L.: Ile Sándor

Rózsa Gyula: Egész évben... 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. okt. 26.

Martyn Ferenc, festő

L.: Szekeres Emil

–:□ Szekeres Emil 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 30.

Martyn Ferenc, festő,
grafikus

A kaposvári Megyei könyvtár ban volt ~~[illegible]~~ kiállítása.

Sallai István: Miért kiváló a kaposvári Megyei könyvtár? 10-14.

XXII.
1.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. jan.

Martyn Ferenc, Jestő

Kaposvári rajzkiállítása katalógusának címlapja.

– : Martyn Ferenc rajzkiállítása 13.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. január XXII/1

Martyn Ferenc, költő

Megemlítve.

Szilágyi János: Milyen könyvek ajándékozhatók 1970-ben? 175-177.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. március

XX
3.

Martyn Ferenc, Jestő

Hivatkozás Türkés Tibor Martyn-
esszéjére. (Somogyi Múze-
um 16. sz.)

↓

— □: A Szó és a Vonal ...

426.

XX
7.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. július

Martyn Ferenc

Nov. 24.-én Magyar tájak címmel nyílik tárlat a Hatvani Galériában. A művész is elküldte művét e tárlatra.

Népújság (Heves), 1974. nov. 19.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Reps

Martyn Ferenc: rajz Berzsenyihez M.-5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 20.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: [Berzsenyi] Repr

Martyn Ferenc: Rajza M. 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 11.

Martyn Ferenc, festő

Bárdosi Németh János: Utak és utitársak c. könyve „Martyn Ferenc remek címlapjával" jelent meg.

Féja Géza: Találkozó 54 – 57.

XXIX, 5.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május

Martyn Ferenc, festő

Megnyitja Gellér Bruno István

pécsi kiállítását.

– : □ Gellér Bruno István 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 10.

Martyn Ferenc
fiskő

Martyn Ferenc volt a mestere
Gellér B. Istvánnak.

-----:Pályázatok és megbizások.

Müvészet, 1975.április - 45.oldal

Martyn Ferenc, grafikus

Iz rajza díníti a jubileumi
pécsi verseskötetet.

— : Költők Résnél 2.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 29.

Martyn Ferenc

Geometrikus kompozíciói a színek és formák kölcsönhatásaira épülnek, valamint irányt mutatnak az Op-Art felé.

The New Hungarian Quarterly 1974. 55. sz 191. old

Martyn Ferenc

75. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. évf. 163 sz. 4p.

Martyn Ferenc

Dudás csendélet, 1958. v.o. 100×100 cm
Hangyaellenőr, 1941. acél, 29,5 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Ferenc

Kompozíció, 1941. v.o. 30×40 cm
Csendélet, 1956. v.o. 100×100 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Ferenc

Fabrelief, 1941. fertett fa, 35×35 cm
Kis —"—, 1941. —"—, —"—

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Ferenc

Falplasztika, 1941. Festett fa,
M: 66 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Ferenc

Falrelief, 1941, repr.

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Ferenc

Kompozíció, 1941., repr.

Modern Magyar Képtár, Pécs

Martyn Jerenc, Jestő

Kiállítási megnyitója. Pécs,

1975. márc. 24-én.

A befejező 22 sor (611. old.) Boss István neve alatt található. [Tüskés Tivor: Képző mű vészek műhelyében]

Martyn Jerenc: Lázló Gyula portréi 609–611

JELENKOR, Pécs, 1975. július X VIII 7

Martyn Ferenc, festő

hárd: Bors István

Tüskés Tibor: Képzőművészek...

JELENKOR, Pécs, 1975. július

612-620

XVIII

7

Martyn Ferenc, költő

Dedikál.

↓

—: Írók a könyvesboltban :—

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 máj. 31.

Martyn Ferenc

a művész a pécsi színházban bemutatott munkájával

Rideg Gábor: Képzőművészet a színházban. Magyar Hírlap, 1969. jan. 4.

Martyn Ferenc

Pécsi képzőművészek társlata nyílik meg ma Szabadkán, melyen művei szerepelnek.

Magyar Szó, 1943. szept. 30.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 DEC

Könyvvilág

1021 Mantyu Ferenc

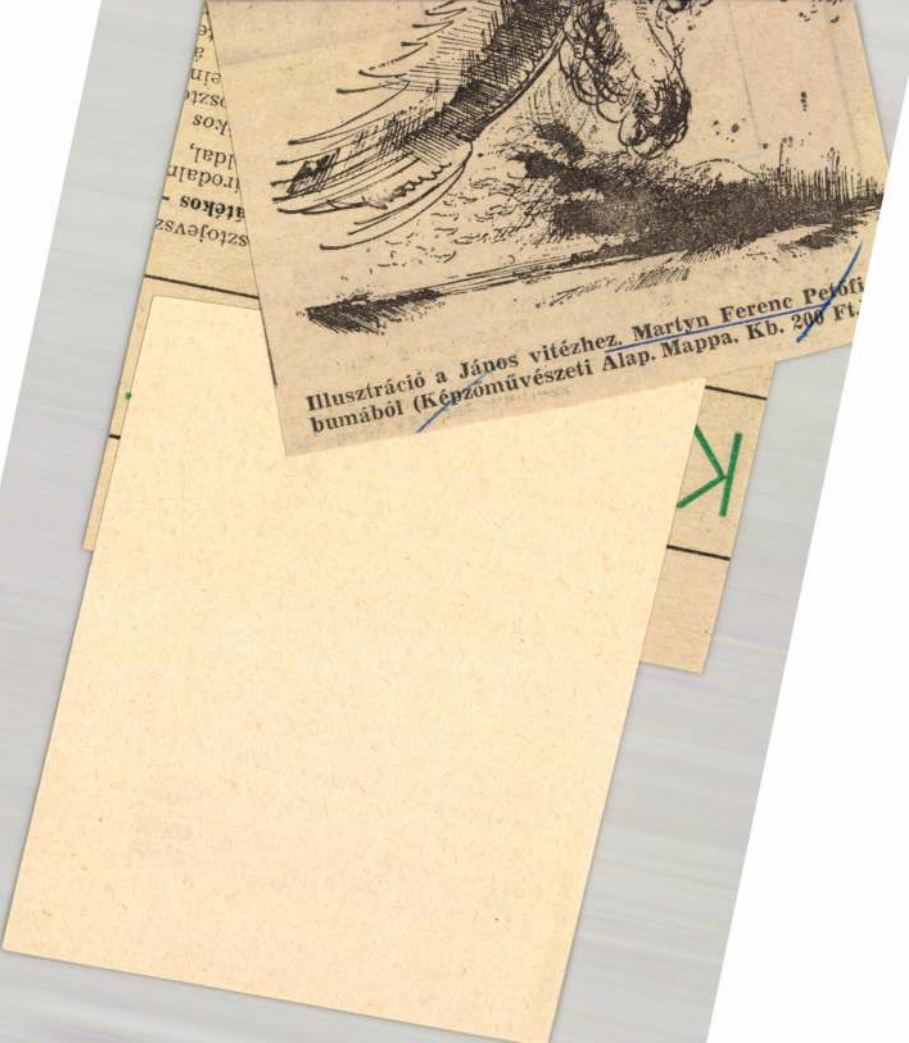

Illusztráció a János vitézhez. Martyn Ferenc Petőfi
bumából (Képzőművészeti Alap. Mappa. Kb. 200 Ft.

Martyn Ferenc

a székesfehérvári „európai iskola" c. kiállítást a Csók István képtárban rendezik meg, melyen „Vizek felett" c. képe szerepel. (említve).

Láttuk, hallottuk.

1973. dec. 10. Petőfi 12.43/11/M.

Martyn Ferenc, kossuth-díjas festőművész.

Kolbe Mihály festőművész kiállítását nyitotta meg a művész Pécs Városi Tanács kiállítótermében. Méltatta a művész félévszázados munkásságát, röviden bemutatta a festő életét, művészetének indulását.

Dunántúli Napló, 1943. dec. 1.

1) Martyn Ferenc

festő

Átélt két világháborút.

Párizsban élt 1926 - 1940 - ig.

Tihanyban kiállítása volt.

Képzőművészeti Almanach 3. 39.

Corvina 1972.

2) Martyn Ferenc
festő

45 képe szerepelt a kiállításon.
Természeti tájképei, absztrakt festményei.

Képzőművészeti Almanach 3. ~~40~~ 40.
Corvina 1972.

3) Martyn Ferenc

festő

Francia- és Spanyolországi utazá-

sai.

Műves: „Collioure-i hikötő",

Képzőműv. Almanach 3. 41.

Corvina 1972.

4) Martyn Ferenc

festő

a Párizsból történt hazatérésután,

1940-ben készült.

„Bendélet ökörfejjel",

„Vizek felett",

Képrőmův. Almanach 3. 41.

Corvina 1971.

5) Martyn Ferenc

festő

„Tengeri emlék",

„Írországi emlék"

„Figurák térben"

Képzőmű. Almanach 3. 41.

Corvina 1972.

6) Martyn Ferenc

festő

„Szőhe szerkezet"

„Sátoros ünnep"

„Szerkezet" /„Emléh készülő bár-
kákról"/

Képzőmű. Almanach B. 41.
Corvina 1972.

7) Martyn Ferenc

festő

„Sötét szerkezet"

„Két alak"

„Díszruhás ülő ~~alo~~ alak"

/1953/

Képzőmű v. Almanach 3. 41.

Corvina 1972.

8) Martyn Ferenc

festő

„Kakas"

1954–1960 között két /7/ csendé-
letet festett. Ezekből a kiállítá-
képrőmű. Almanach 3. 42.
Corvina 1972.

9) Martyn Ferenc

festő"

son a „Kádárszerszámok", és a

„Dudás csendélet" volt látható. Szerepelt a kiállításon a „Fu-

Képzőmű". Almanach 3. 42.

Corvina 1972.

10) Martyn Ferenc

festő

hász, kutyák, vihar" c. képe is.

Az a fóbbi évek alkotásait a Buda-

pesten is bemutatott Triptychon kép-

riselte.

Képzőmüv. Almanach. 3. 42.

Corvina 1972.

") Martyn Ferenc

festő"

A festmény négy részes.

Grafikai munkáibíl irodalmi indít-

tatású műveket mutatott be, köz-

Képzőmű Almanach. 3. 42.

Corvina 1972.

12) Martyn Ferenc
festő

tük Don Quijote illusztrációkat,
Joyce Ulysseséhez készült rajzait,
valamint Berzsenyi Dániel életének
eseményeit feldolgozó lapjait.
Képrőmű v. Almanach 3. 42.
Corvina 1972.

Martyn Ferenc

festő

~ kiállítása volt az Irodalmi

Múzeumban.

Képzőmův. Almanach 3. 64.

Corvina 1972.

Martyn Ferenc

festő

~ kiállítása volt a Tihanyi Mú-

zeumban.

Képzőmův. almanach 3 50.

Cosvina 1972

Martyn Ferenc

testő

v művei vannak a haposvári mú-

zeumban.

Képzőművészeti almanach 3 108.

Corvina 1972

Martyn Ferenc

festő

~ illusztrációiból kiállítást rendezett az Iparmuzeum /1970/

Képrőmű v. Almanach 3. 67.

Corvina 1972.

Martyn Ferenc

festő

„Díszvakás ülő alak"

1953. Olaj, vászon. 80 x 60 cm.

Repr.

Képzőművészeti almanach 3

Corvina 1972

Martyn Ferenc

festő

Sötét szerkezet. 1952.

Olaj, vászon. 60 X 80 cm.

Repr.

Képzőművészeti almanach 3

Corvina 1972

Martyn Ferenc

festő

„Figurák térben" 1950.

Olaj, rászon. 60 x 50 cm.

Repr.

Képzőművészeti Almanach 3

Corvina 1972

Martyn Ferenc

festő

Triptychon. Középső rész.

1950. Olaj, vászon. 130 X 198 cm.

Repr.

Képzőmüvészeti almanach 3

Corvina 1972

Mostyn Terence

kiállitásának az Almanachban megjelent ismertetését
~~elismeréssel méltatja~~
problematikusnak tartja és bírálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőműv.Almanach,2. 1970./
Művtört.Irt.1972.2.sz. 156-160.l.

158-159.l.

Martyn Ferenc

Disznóhás ülő alak. 1953. Olaj, vászon. 80×60 cm.
Triptichon. Középső rész. 1950. Olaj, vászon. 130×198 cm.
Figurák térben. 1950. Olaj, vászon. 60×50 cm.
Sötét szerkezet. 1952. Olaj, v. 60×80 cm.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972

Martyn Ferenc

Illusztrációs munkáit bemutatta az Irodalmi Múzeum.

Képzőművészeti Almanach 3, Comenius 1972, 67.1.

Martyn Ferenc

Könyvillusztrációiból – Borsos és Bartha László munkáihoz kapcsolódóan – az Irodalmi Múzeum kiállítást rendezett.

Képzőművészeti Almanach 3, Comenius 1972, 64. l.

Martyn Ferenc.

A Magyar Nemzeti Galériában Dózsa György emlékezetére rendezett kiállításon alkotása szerepett.

Haits Géza: Dózsa György emlékezetére.
Evangélikus Élet, 1972. jul. 16.

Martyn Ferenc (sül. 1899)

Az absztrakt festészet állhatatos híve volt, akinek a párizsi iskolához kapcsolódó tárgytalan expresszionizmusa 1940 körül ritka erővel hatott hazánkban.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.
Néprzava, 1972. júl. 22.

Martyn Ferenc festőművész

a Pécsett élő művész „Petőfi olvasása közben" címmel rajzsorozatot dolgozik, amelyet könyvalakban is kiadnak majd.

Somogyi Néplap, 1942. okt. 13.

Marty Ferenc

Kassákról készült portréja reszt vett a Petőfi Irodalmi Múzeumban rendezett Kassák-emlékkiállításon.

Népszava, 1973. okt. 12. 101. elf. 238 n. 4 p.

Martyn Ferenc

1946-ban részt vett az Europai Iskola első kiállitásán.
Dérényi Iván cikke

Vigilia 73/12 853. o.

Martyn Terenc

Részt vett az Europai Iskola
73-ban Székesfehérvárom
rendezett kiállításán
Dévényi Iván cikke

Vigilia 73/12 855.0.

Kartyn Terenc
(1899-

75 éves születésnapja alkal-
mából Dévényi Iván emlé-
kezik meg munkásságáról

Nagyvilág 74/6 955. o.

Martyn Ferenc

Nem küld képet a „Heti zsüri"-nek

Vadas József: A „Heti zsüri"-ről

Tótóhatár 73 máj 112. o.

Martyn Ferenc

Az 1973-as Dunántúli tárlaton Kaposvárott, a Somogyi képtárban nem vett részt művével.

Népszava, 1973. dec. 14. 101. erf. 292 sz. 4p.

Martyn Ferenc

A fasizmus szörnyetegei c. rajzsorozata
említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 114p.

Martyn Ferenc

Pécs legjelentősebb művésze.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 319 p.

Martyn Ferenc

Művészetében megtalálhatók az állat- és szörnyszimbólumok.

Aradi Nóra: Képeőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 203p.

Martyn Ferenc

Csendéleteit általában a népi használati tárgyakból veszi.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 328 p.

Martyn Ferenc

Janus Pannonius (grafika)

A Hét, 1973. febr. 23. 4. elf. 8 n. Gr.

Martyn Ferenc, Jestő

Megemlítve.

Koczogh Ákos: Simon Béla képei a Műcsarnokban

891–894.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Martyn Ferenc, festő

A Somogy új számában Tüskés Tibor Martyn Ferenc grafikai naplóját mutatja be.

— :A Jelenkor krónikája 959-960.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Martyn Ferenc, grafikus

A költők a városról c. verses kötetben (– miniatür!–) rajzokat készít.

– : A Jelenkor krónikája 959–960.

JELENKOR, Pécs, 1974. október XVII/10.

Martyn Jerenc, festő

Kolbe Mihály tárlatának megnyitásán méltatta a művész alkotásait.

— : A Jelenkor krónikája 95–96.

JELENKOR, Pécs, 1974. január XVII/1.

Martyn Ferenc, festő

Kaposvárott bemutatták „Petőfi olvasása közben" c. grafikai sorozatát.

— : A Jelenkor krónikája 95–96.

JELENKOR, Pécs, 1974. január XVII/1.

Martyn Ferenc, festő

Kép: Repr.

Martyn Ferenc: Vizek felett

címoldal

[Borító: 1.]

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferencnek ajánlott

vers.

↓

Lovász Pál: Hóvirág 119.

JELENKOR, Pécs, 1974. február XVII/2.

Martyn Ferenc, Jestő

Megemlítve. (Székesfehérvári Kiállítás.)

Miklós Pál: Képzőművészeti mónika 165–173.

JELENKOR, Pécs, 1974. Február

XVII
.2.

Martyn Ferenc, festő

Beszéde. Elhangzott Pécsett, Kolbe Mihály tárlatának megnyitásán, 1973. nov. 30-án.

Martyn Ferenc: Kolbe Mihály vajzai 174-175.

Jelenkor, Pécs, 1974. február

XVII/2.

Martyn Ferenc, Jestő

„Vázlatok a kunc korról" c. sorozatát kiállítottál a Pécsi Tanáshépző főiskolán. (Marc.)

— : A Jelenkor krónikája

479-480.

JELENKOR, Pécs, 1974. május

XVII
5.

Martyn Ferenc, Jertő

Képemlékre.

Romváry Ferenc: Zala megyei képzőművének
Kiállításán Pécsett 446 – 447.

JELENKOR, Pécs, 1974. május XVII 5.

Martyn Ferenc, festő

Megemlítve. („Párisi magyar...").

Dévényi Iván: Rózsa Miklós emlékezete

245-246.

JELENKOR, Pécs, 1974. Márciny XVII/3.

Martyn Ferenc, festő

- Kiállított Mohácson. (felv.)
= A júniusban megnyíló Velencei biennálén mintegy félszáz festményét és grafikáját mutatják be.

- : A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

160

Martyn Ferenc, festő,

grafikus

A'lló alak c. vajra:

Repr

— : A Jelenkor Krónikája

287-2 288

XVII

3.

JELENKOR, Pécs, 1974. március

Martyn Ferenc, Jestő

Megemlítve Bárdosi Németh Jánossal

Készült portréja.

Bertha Bulcsu: Interjú Bárdosi Németh Jánossal 198-207.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3,

Martyn Ferenc, Pest

Nagemlítve.

Bertha Bulcsu: Interjú Bárdosi Jánossal Németh 198-207.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

Martyn Ferenc, grafikus

Frankel József: Mesék felnőtteknek
c. kötetét illusztrálta.

– : A Jelenkor krónikája 959-960.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. október 10.

Martyn Ferenc, festő

Többnör megemlítve (Bizse János szol kapcsolatban.)

Türkés Tibor: Képzőművének műhelyében 827-838.

XVII
9.

JELENKOR, Pécs, 1974. szeptember

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz. Rep

Martyn Ferenc: Emlék 1944-ből

733.

JELENKOR, Pécs, 1974. július-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, Pécs

75. születésének napján alkalmából ünnepségen köszöntötték a megye és a város képviselői. (Baranya, Pécs)

— : A Jelenkor krónikája 767-768.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Térforma : Repr

Martyn Ferenc: Hangyák emlékműve

Borító: 4.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. jul.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

testmény: Repr.

Martyn Ferenc: Kompozíció három formával Borító: 3,

JELENKOR, Pécs, 1974 - júl.-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, grafikus,
festő

Jelmény: Rejn

Martyn Ferenc: Balatoni táj, mada zakkal
688.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.-aug. 7-8.

MARTYN FERENC, festő

Debreceni műpártoló Egyesület elsősorban Hajdúböszörményben és Hajdúnánáson rendezte a kiállításait, illetve segítette ott Mági Zoltán,-Káplár Miklós,-Martyn Ferenc tárlatait. Ugyanakkor élénk összeköttetésben állt a vásárhelyi művésztelepével. 751.old.

1.jegyz.

SZ.KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei 751. old

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele, vagy ajandékozas révén gazdagodik, ill. esetenként vasarlasok utjan gyarapodik. 1968-tól 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjetmény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Festmények:
40. sz.-MARTYN FERENC: " KOMPOZICIÓ", c. müve. v.o.-30+40 cm.-Ltsz: 70.333.-VII. tabla.-299.old. Fekete repr

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele vagy ajandékozas révén gazdagodik, ill. esetenként vásarlások útjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke, grafikák: 83. sz. - MARTYN FERENC: "KÉP". c. müve. - p. pasztell. - 595+800 mm. - Ltsz: 72.34. - XIV. tabla. - 300. old. Fekete repr.

RONYAY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Martyn Ferenc

Nádasi Pál írja, hogy a 15 éves Martyn Ferenc rajzain örömmel látja Reppl-Rónai közelségének visszatükröződését.

Nagy Ildikó: Játék és művészet.
Művészet, 1976. június 6. oldal.

Martyn Ferenc
festő

A kaposvári Somogyi Képtárban
Martyn kiállítás lesz.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. julius 46. oldal

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc Miéltalja Picassoval
való ismerkedését és a nagy mű-
vén lehetőségét

Martyn Ferenc: Picassoról.
Művészet, 1973. július – 47 oldal.

Martyn Ferenc
festő

A julinusi Művészetben Martyn Ferenc mondja el gondolatait Picassóról.

Rideg Gábor: Picassóról.
Művészet, 1973. június 41.oldal

Martyn Ferenc
festő

A Képzőművészeti Szövetség
határozata alapján a festő
választmányának tagja.

---: Határozat.
Művészet, 1973. május - 44.oldal

Martyn Ferenc, festő

Részt vett a Petőfi Irod. Múzeum

Madách-kiállításán.

P. Kiss Julianna: Illusztrációk vagy program-
művek 7.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 11.

Martyn Ferenc, Festő

Megemlítve.

T. T.: Képtár Kaposvárott 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 27.

Martyn Ferenc, festő
grafikus

Berzsenyi emlékkönyv jelenik
meg Martyn Ferenc rajzaival.
Sorozatát több helyen kiállították.

— : Berzsenyi - rajzsorozat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973 aug. 31.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz a „Petőfi alvasása közben" c. sorozatból: Repe.

Martyn Ferenc: János Vitéz Címoldal ①

[Elülső-külső-borító-]

Jelenkor, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása körben" c.
sorozatból : Repr.

Martyn Ferenc: János vitéz (2.)
[Elülső-belső-borító.]

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: „Petőfi olvasása közben"

1070.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Rep.

Martyn Ferenc: „Petőfi olvasása közben"

1100. o.

XV

JELENKOR, Pécs, 1972. december 12.

Martyn Jerenc, grafikus

Rajz: Repi.

Martyn Jerenc: „Petőfi olvasása közben"

1090.

XV.

JELENKOR, Pécs, 1972. december 12.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi ohrasása közben" c.
sorozatból, rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Az apostol (4.)
[Hátsó-külső-bosító]

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

„Petőfi olvasása közben" c.
sorozatból : Repr

Martyn Ferenc: Sulgó (3)
[Hátsó-belső-bovító.]

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: „Petőfi olvasása közben"

1116. o.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz.

Rajz

Martyn Ferenc: „Petőfi ohvasása közben"

1111. o.

XV/12.

JELENKOR, Pécs, 1972. december

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Cap a „Janus Pannonius"
sorozatból

Mümellék let:
2. o.

JELENKOR, Pécs, 1972. január

XV.
1.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repa.

Martyn Ferenc: Lap a „James Pannonius" sorozatból Műmelléklet.

1. o.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV. 1.

Martyn Ferenc : festő

Martyn Ferenc – Bisse János: Tanműhelyben
Olajfestmény.
Pályázati mű. : Repr.

– : A kézi képzőművészet kistükre (12) 93-96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV/1.

Martyn Ferenc, festő

Réntvett a felszabadulási pályázaton. (1970.)

— : A pécsi képzőművészet kistükre (12)

93-96.

XVI

1.

JELENKOR, Pécs, 1972. január

Martyn ferenc, grafikus

Rajz:

Rep.

Martyn ferenc: Lapok a „Janus Pannonius"
sorozatból

Műmelléklet: 1.

XV.

JELENKOR, Pécs, 1972. Jelenkor 2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Martyn Ferenc: Lapok a „Janus Pannonius"
sorozatból

Mümelléklet: 2.

XV.

JELENKOR, Pécs, 1972. február

2.

Martyn Ferenc, Jestő

Megemlítve: a Takács Gyulával
írt cikkben.

Rónay László: Virágbaborult kert

172-176.

JELENKOR, Pécs, 1972. Jelmár

XV/2

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Lap a „Janus Pannonius" sorozatból
Műmellehlet: 2. v.

JELENKOR, Pécs, 1972. március

XV
3.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Rajz: Kép.

Martyn Ferenc: Lap a „Janus Pannonius" sorozathoz
Mű melléklet: 1.o.

JELENKOR, Pécs, 1972. március XV. 3.

Martyn Ferenc, Pécs

Neve a Modern Magyar képtár plakátján.

– : A pécsi képzőművészet kistükre (14.)
285–288.

JELENKOR, Pécs, 1972. március

XV
3.

Martyn Ferenc, festő

A felszabadulást követően rövidesen kezdeményezte a Modern Magyar Képtár (Pécs) létesítését.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285–288

JELENKOR, Pécs, 1972. március XV/3.

Martyn Ferenc, grafikus

A Janus-rajzsorozat keletkezésének, a nehézségek lekűzdésének, a körülményeknek s végül az alkotás folyamatának és beteljesülésének ismertetése.

Martyn Ferenc az eddig elkészült negyven rajzzal a sorozatot nem tekinti lezártnak.

Házs Éva: Janus Pannonius archépéhez 313-316.

JELENKOR, Pécs, 1972, április XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatából:

Repr.

—: Rajz 312.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatából:

Repr.

— : A Vatikánban

Műmellék let:
4. o.

JELENKOR, Pécs, 1972, április

XV
4.

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatától:

Repr.

— : ferrarai diákok között

Műmelléklet:

3. o.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

Jams sorozatából:

Rep.

— : Rajz

302.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Martyn ferenc, festő,
grafikus

Janus - sorozatából:

Repr.

—: Janus Pannonius Guarinóval

Műmelléklet:

1. o.

JELENKOR, Pécs, 1972. április

XV/4.

Martyn ferenc, grafikus

Janus-sorozatából:

Repr.

— : Mátyás királlyal és Galeottóval

Mümellék Cet: 2.

JELENKOR, Pécs, 1972. április

XV/4.

Martyn Ferenc, festő

Janus-sorozatából:

Repr.

— : Vadászaton

Elülső-belső-borító!

JELENKOR, Pécs, 1972. április

XV/4.

Martyn Ferenc, Jestő

Janus-sorozatából:

Repr.

— : Vitéz Jánossal Esztergomban

Címoldal

[Elülső-külső-borító]

Jelenkor, Pécs, 1972. április

XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatából:

Repr.

—: Janus és Marino 329.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Hivatkozás: „Martyn Ferenc Janus-rajzairól"

Kolta Ferenc: Janus-kultusz Pécsett a XX. században 362-365.

JELENKOR, Pécs, 1972. április XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatából:

Repr

— : Tálvoban

Hátsó-belső-borító

JELENKOR, Pécs, 1972, április

XV/4

Martyn Ferenc, grafikus

Janus-sorozatából.

Repr.

— : Írás körben

Hátsó-külső-borító.

JELENKOR, Pécs, 1972. április

XV/4.

Martyn Ferenc, grafikus

[A János-sorozat lap]: Rep.

Martyn Ferenc: rajza 462.

JELENKOR, Pécs, 1972. május XV/5.

Martyn Ferenc, grafikus

Megemlítve Csorba Győrőről
készített tusrajza. (1947.)

Fodor András: Csorba Győrőről

500 – 505

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Martyn Ferenc

A népművészeti forrást is felhasználva
Vajda Lajostól Korniss Dezsőn és Martyn Ferencen
át a mai fiatal nemzedékig vezet az ut.

Forrás 1975/7-8/82

Bánszky: Népművészetünk hatása képzőművészetünkre

Martyn Ferenc, festő 2

Emlékiratokról kerülvén szó, Martyn Ferenc elmondja: nem vállalkoz nék emlékei megírására. Zárkózott természet. Akiket ismert, azokat a neményeket sem emlékekként fogja fel. Az átélt dolgokmak az ő számára jelenre van. –
A pécsi diákévek ismertetése s felidézése (– Martyn képekben emlékezik –) egyik gazdagsága a „riportnak".

Tüskés Tibor: Képzőművének műhelyében
439–446.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII. 4–5.

Martyn Ferenc, festő

3

Kalonaéletével kapcsolatban derül fény sajátos állatszeretetére, állat ismerésére. (Lovak, madarak ...) — francia országi tartózkodásához (15 év) új adatok fűződnek, csakúgy mint itthoni II. világháborús élményeihez és 1945 óta Pécsett végzett művészeti és közéleti tevékenységéhez.

Tüzkés Tibor: Képzőművészek műhelyében 439-446.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII/4-5.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repce.

Martyn Ferenc: Rajz Pécsről Borító: 2.

JELENKOR, Pécs, 1975. február XVIII 2.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Rajz: Repa.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről Címoldal (borító: 1)

JELENKOR, Pécs, 1975. február XVIII 2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Műmelléklet: 1.

JELENKOR, Pécs, 1975. február

XVIII/2

Martyn Ferenc, Festő,
grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Műmelléklet: 2.

JELENKOR, Pécs, 1975, tehnár

XVIII
2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Műmelléklet: 4.

JELENKOR, Pécs, 1975. Jelmár XVIII/2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repa

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Művelődési ház: 3.

JELENKOR, Pécs, 1975. február XVIII/2.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Rajz:

Repr.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Boríték: 4.

JELENKOR, Pécs, 1975. február

XVIII. 2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repa.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről Borító: 3.

JELENKOR, Pécs, 1975. február XVIII 2.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Műmelléklet: 1.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII/4-5.

Martyn Jerenc, grafikus

Raja: Repr.

Martyn Jerenc: raja Pécsről

Borító: 2

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII 4-5.

Martyn Ferenc, költő,
grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Címoldal

[Borító: 1.]

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII 4-5.

Martyn Ferenc, grafikus

Két rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajzok Pécsről

Műmelléklet: 5-6.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr. - máj. XVIII. 4-5.

Martyn Ferenc, grafikus

Két rajz:

Rep

Martyn Ferenc: rajzok Pécsről

Műmelléklet: 3-4.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr. - máj. XVIII 4-5.

Martyn Ferenc, festő

Gyakran látogatott el Mohácsra.

„Gondját viselte a festőknek."

(Beszélgetés Kolbe Mihállyal.)

Türkés Tibor: Képzőművészek műhelyében

61–70.

JELENKOR, Pécs, 1975. január

XVIII

1.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: rajz Pécsről

Borító: 4.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.-máj. XVIII/4-5.

Martyn ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Marty ferenc: rajz Pécsről

Borító: 3.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr. – máj. XVIII 4-5.

Martyn Ferenc, festő

Költők a városról c. miniatúr kiadványt 18 rajza díszíti.

— : A Jelenkor krónikája 478–479.

JELENKOR, Pécs, 1975. ápr.–máj. XVIII/4–5.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr.

Martyn Ferenc: Várkonyi Nándor – portré, 1948

Műmelléklet: 1. old.

JELENKOR, Pécs, 1975. Június

XVIII/6.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Brücsi Váchonyi Nándostól, 1975.
Műmellék let: 2. old.

JELENKOR, Pécs, 1975. június

XVIII
6.

Martyn Ferenc, festő

A Váci utcában
és Csepelen dedikál.

— : Mai dedikálások 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 31.

Martyn Ferenc, festő

Megjelent Hárs Éva Martyn Ferencrős írt könyve.

— : Nyílnak a sátrak 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. máj. 28.

Martyn Ferenc

Festőművész Kossuth díjos

Grafikai kiállítása

Kaposvárott

Magyar Hirlap 1973 III. 334

Martyn Ferenc festőművész 1.

A Képzőművészeti Főiskola
Tanára. Képei vízióból és
geometriából épülnek

Magyar Műhely 1969 I. 36

Mattyn Ferenc, Kossuth-díjas művész

Pécsett, a városban élő művész művei-
ből állandó kiállítást rendeznek, a
szülőházban múzeumot nyitnak a pé-
csiek.

TV. Híradó.

1943. X. 10. TV. 19.30 óra.

Martyn Ferenc

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata új vállalkozása: monográfia-sorozatot a kortárs magyar képzőművészetről. A sorozat első kötetei Martyn Ferencről, Ék Sándorról és Korda Margitról szólnak.

Ország Világ, Budapest, 1944. máj. 1.

Martyn Ferenc

"Hárman a tengerparton" /1943/ cimmel közölt kép.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 22.
XVIII. évf. 25. sz. 5. lap.

Martyn Ferenc

A "Zsolnai-kerámia" c. kiállitásról számol be Vadas József: „Állomás vagy megálló" c. kritikájában. Az államositott Pécsi Porcelángyár tervezői között kiemeli a müvészt, aki egyedül "érzett rá munkáiban az iparmüvész feladatára," a hatvanas években. Edényeinek formái és egyszerü diszei izlésesek és könnyen sokszorosithatók.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 15.
XVIII. évf. 24. sz. 13. lap.

Martyn Ferenc, Kossuth-díjas képzőművész

Pécsett már készül Martyn Ferenc-ház, amely a Mecsekalján élő és alkotó művész műtermének, műveinek ad majd otthont.

Dolgozók Lapja Komárom, 1973. dec. 11.

Martyn Ferenc, Kossuth- és Munkácsy-díjas művész

Ma kerül a könyvesboltokba „Petőfi olvasása közben" c. grafikai mappája. Ma 3 órakor az Erkel Ferenc könyvesboltban dedikálja. A művet az eredeti grafikákból készítették nyílt ma Kaposváron.

Reggeli Krónika III.

1973. XII. 4. 9.00 N. / 11

Martyn Ferenc

Sok tanítványa van a konstruktivizmusnak, a művész is ennek az iskolájában nevelkedett ugyan, de mégis egész más művészetet alakított ki, hosszú évek munkájával.

Vadas József: Képző- és iparművészete kultúránk.

Ifjú Kommunista, Budapest, 1973. szept 69. old

Martyn Ferenc

Az Európai Iskola csoportból 1946. elején Kállai Ernő vezetésével kivált, művészek hoztak létre az Elvont Művészek Csoportját. Közülük néhányan, – mint a művész is, – a képi forma asszociatív erejére építi lírai kompozícióit.

Láncz Gáudor: Kiállításról kiállításra
Magyar Hírlap, 1973. szept. 19.

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc olajfestményeiből
Pécsett nyílt önálló kiállítás,
A művész sűrűn kap meghívást
külföldre is

Tüskés Tibor: A festő szeme.
Nők Lapja, 1969. aug - 34 szám

Martyn Ferenc
festő

A klasszikus irodalmi alkotások
mellé készült kísérőrajzait a
Petőfi Irodalmi Múzeum mutatta
be.

Tüskés Tibor: A festő szerre.
Nők Lapja, 1969. aug - 34 szám

Martyn Ferenc
festő

A nemrégiben Pécs és Baranya
képzőművészeinek kiállításán a
Nemzeti Galériában előkelő helyen
szerepeltek művei

Tüskés Tibor: A festő szemre
Nők Lapja, 1969. aug - 34 szám

Martyn Ferenc
festő-

A 70 esztendős Martyn Ferencet köszöntették barátai. A város vezetői magas állami kitüntetés-ben részesítették a művészt.

Tüskés Tibor: A festő szeme.
Nők Lapja, 1969. aug - 34 szám

Martyn Ferenc
festő

Martyn Ferenc Rippl-Rónai Kapos-
vár fölötti Róma-lingyi bánában
ért festőre. Bejárta Nyugat Európat
és 1940-ben tért haza.

Tüskés Tibor: A festő szeme.
Nők Lapja, 1969. aug-34 szám

Martin Ferenc Festőművész

a Munkácsy-díjas művésznek „Rajzok Janus Pannoniusról" című tárlata ma nyílt meg Pécsett. Horváth Lajos, a Baranya m. Tanács elnöke átadta a művésznek az érfordulóra alapított Janus Pannonius emlékérmet.

Esti Krónika.

1972. márc. 27. Kossuth 19.00 16/M

Martyn Ferenc festőművész

a Pécsett élő ~~Kossuth~~ Munkácsy-díjas művész „Petőfi alvadása körben" címmel rajzsorozaton dolgozik, a költő születésének 150. évfordulójának méltó megünneplésére. (emlékre)

Délmagyarország, 1972. okt. 13.

Martyn Ferenc

A Magyar Vemzeti Galériában Dózsa György emlékére nyílt kiállításon a Harcosalakjának átfogalmazott változataival fejezi ki a készülődést, összecsapást, leveretést. (emlékre)

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.
Magyar Hírlap, 1972. aug. 29.

Martyn Ferenc

A Jelenkor márciusi számában mű-
mellékletként mutatja be a művész
„Petőfi olvasása közben" c. rajz-
sorozatának négy új lapját. (említve)

Dunántúli Napló, Pécs, 1973. febr. 25.

Martyn Ferenc, festő

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Klasszikusunk, Tihanyi

M.S.

Népszabadság, Bp. 1973. márc. 25.

Martyn Ferenc, festő

Petőfi olvasása közben c. rajzsorozatának kiállítását jan. 16-án nyitják meg Pécsett.

—: Kulturális hírek

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 16.

Martyn Ferenc, festő

Pécsi kiállításán („Petőfi olvasása közben") 26 rajza látható.

—: Petőfi megemlékezések 7

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 17.

Martyn Ferenc, festő

Petőfi-illusztrációkból rendezett kiállítását megtekintették a vendégek.

—: Kállai Gyula Baranya megyében 5.

Nérszabadság, Bp. 1973. jan. 19.

Martyn Ferenc, grafikus

Szerepel a Pécsi Grafikai
Műhely első kiállításán.

— : Grafikai műhely nyílik Pécsett 9.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 24.

Martyn Ferenc, „Jestő"

Keserű Ilona grafikus kiállítását
nov. 17-én nyitja meg Pécsett.

—:□ Keserű Ilona... 2.

ESTI HIRLAP, Budapest, 1972. nov. 15.

Martyn Ferenc, grafikus

Petőfi olvasása közben című
rajzsorozatát kiállítják Pécsett.

=: Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 17.

Martyn Ferenc

„Szerkeset" c. képének
fotója szerepel a képmellékletben

Kritika 1971 január

Martyn Ferenc

neve emlitve a 17. oldalon

Kritika 1971 január

Martyn Ferenc

„Triptichon"
„Gerhesel" c. lépés emlékre

Kritika 1971, jaunár
18. old

Martyn Ferenc

résztvett a Velencei Biennalén

Kritika 1971 jannár
17. old.

Martyn Ferenc

önallò kiállítása volt

1946-ban - neve említve

Kritika 1971 jamás

Martyn Ferenc

Rajzainak bemutatója szeptember 28-án csütörtökön nyílik meg a Helikon Galériában

Nagy Imre 1972 szeptember 27
k.old.

Martyn Ferenc

1

Zajzainal a Helikon Galiziában
erjelt Ziállítása

Magyar Nemzet 1972 oktober 12 7. old.

Martyn Ferenc

2

„Állóalak" c. sorozata

emlékére

Magyar Nemzet 1972 október 12

7. old.

Martyn Ferenc

3

„Izországi pastok" c. lapplai
emlitve

Magyar Nemzet 1972 oktober 12

7 cold.

Martyn Ferenc 4

„Régi szőlőprés I-II."
„Régi szerszámok" c. lapjai
emlékve

Magyar Nemzet 1972 o Szöber 12 7. old.

Martyn Ferenc
1899

Párizsi iskolához lapcsolódó
tárgytalan expressionizmusa
1940 körül ritka erővel hatott
hazánkban.

Népszava 1972 julius 22 8.old.

Martyn Ferenc

a volt Andrássy úti „Mentor" könyvesboltban állitotta ki műveit.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972.

2841

Martyn Ferenc

a kinyci társaság öszt öndíjasa.

Pataky Dénes: Bernáth Aurél, Budapest, 1972

101

Martyn Ferenc

A szerző a művész sorait idézi mottóként - a XX. század a jeövendő látomása, mélységet kutató.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; Corvina 1972, 39. l.

Martyn Ferenc 1.

1926--194o között Párizsban élt, az absztrakt festészet utját járta. A kiállitás a hazai szakaszba engedett bepillantást; a 45 kép 194o és 1965 között keletkezett. A kiállitást a művész és a szerző, a művész monográfusa rendezték.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; Corvina 1972, 39. l.

Már az 194o és 1942 között keletkezett művek kész művészi koncepciót mutatnak. A további 25 év nem mutat nagy formai változásokat Sokan felróják neki a figurális és az absztrakt festészet egyidejü művelését, bár művei eladását, kiállitását sohasem szorgalmazta.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 4o. l.

Az emlitett két kifejezésmód között számos változatot ismerhetünk fel. Vannak rajzai naturális felfogásban, készit irodalmi illusztrációkat, nonfiguratív rajzkompozíciókat, önálló disegnót, elvont szin- és formakompoziciókat, portrét és tájábrozálást. Vannak porcelánmüvei, emlékmütervei, hegeszett vas és fa /esztergályozott/ térkonstrukwiói.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőmüvészeti Almanach 3; 4o. 1.

Absztrakt műveinek legnagyobb része konkrét tárgyi élményből fakadt, "figurativ absztrakviót" képvisel. Közöttük is vannak geometrikus sikokra bontottak, oldottabb festőiségüek és népi hangvételüek.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 4o. 1.

Egy-egy témához vagy formai elemhez évek múltán is visszatér. Francia- és spanyolországi utazásai művészetében mély nyomokat hagytak - az 1940-es Collioure-i kikötő Párizsból való hazatérése után készült, elsőként a sorozatban. További darabok - Csendélet ökörfejjel, Vizek felett és az utóbbi évekből származó Tengeri emlék.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállítása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 41. l.

Martyn Ferenc 6.

A tengeri emlékek másik csoportja 1948 és 5o között készült /Irországi emlék; Figurák térben, Szőke szerkezet, Sátoros ünnep/; A vékony rétegben felhordott festékbe rajzi elemek vegyülnek. A használt szinek - meleg vöröses-sárga, barna, mélyzöld. A képek Martyn legkvalitásosabb darabjai közé tartoznak.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 41. l.

A konstruktiv képépitkezés példái - Szerkezet /Emlék készülő bárkákról/, Sötét szerkezet, Két alak, Kakas. Népi elemek szerepelnek a Diszruhás ülő alak /1953/ c. festményen.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 41. l.

1954 és 6o között hét csendéletet festett /Kádárszerszámok, Dudás csendélet - ez a kettő került kiállításra/. A tárgyak önálló funkciót kapnak - járom, vonószék, meritőkorsó, kecskeduda, szekerce. Figurális alkotás volt Juhász, kutyák, vihar.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3, 42. l.

Az utó bbi évekből származott a Triptychon /Budapesten is bemutatva/. Négy részből álló kompozició, szinkezelése az 1942-es spanyol és francia képekre emlékeztet. Az egymásra hordott festékrétegek Rouault-t idézik emlékezetbe.

Hárs Éva - Martyn Ferenc kiállitása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 42. l.

Martyn Ieseve 10.

Grafikái közül a Don Quijote illusitrációk néhány lapja, Joyce Ulysseséhez készült rajzok és Berzsenyi életét feldolgozó lapok kerültek bemutatásra. 1901 óta foglalkozik ~~[illegible]~~ irodalmi kísérőrajzokkal.

Hárs Éva: Martyn Ieseve kiállítása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3; 42. l.

Martyn Ferenc

A Tihanyi Múzeumban kiállítása volt.

Frank János: Kolumbi Erzsébet kiállítása Tihanyban; Képzőművészeti Almanach 3, 50. l.

Martyn Ferenc

Kalbe Mihály festőművész kiállítására nov. 30-án ment el a megnyitón Martyn Ferenc méltatta Kalbe Mihály művészetét.

Jelenkor, Pécs, 1974. ... 1.

Mátyás Ferenc

zóla szóló írás a

10. oldalon

Magyar Nemzet 1973 április 8

Martyn Ferenc

Munkácsy-díjas festő és grafikusművész

a Kossuth díj II. fokozatát

lapta

Magyar Nemzet 1973 április 3

4. old.

Martyn Ferenc Tábor, 1943 okt. 16.

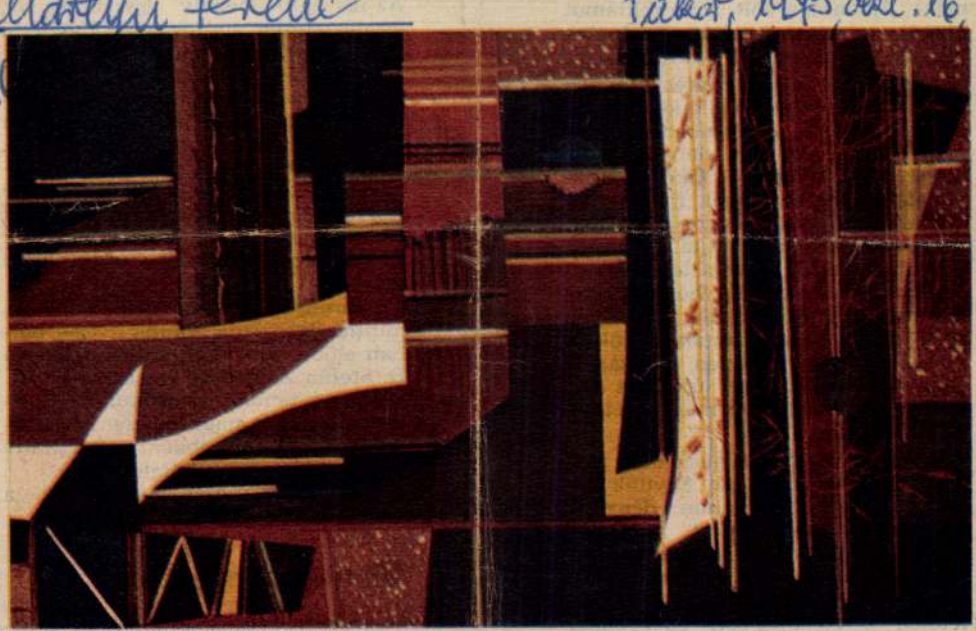

MARTYN FERENC: KOMPOZÍCIÓ

ték, de a típuscipő az új ipar új terméke, újdonsága volt. S ha reklámot kívánt, az bizony nehéz, de fontos feladat elé állította a grafikust.

Gondolom, a következtetés csak az lehet: ugyanígy megfelelő környezetbe kell helyezni a felszabadulás utáni években közzé tett több más reklámot is. Különböző tőkés gyárak, vállalatok lerakataikból, fióküzleteiből alakultak meg a szocialista kiskereskedelem szakboltjai. Nyilván nem árubőségük, hanem *létük* adhatott csak alkalmat arra, hogy a nagyközönséget tájékoztassák. Az ilyen esetekben a kocsmárosnak is szüksége volt a cégérre, éppen a vásárlók jobb informálása, az újonnan alakult állami vállalatok megismertetése érdekében.

Nyilván könnyebb dolguk volt a reklámszakembereknek az „Együnk halat", vagy az „Alumínium edény" c. plakát készítésénél, mert a kívánt áru megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll, még akkor is, ha ezúttal sok évtizedes konyhai gyakorlatot, illetőleg a zománcozott edényekhez fűződő ragaszkodást kellett a reklámnak legyőznie.

to középiskolában.

Az igazgató meghív egy órára is, természetesen, a szlovákot választom. A tanterem ajtaja előtt tengersok cipő sorakozik a kőpadlón, a tanterembe csak papucsban szabad belépni, óvjuk a parkettet! A padokban főként lányok: Zsuskák, Anyicskák, Terkák, Markák, Erszsikák és Katkák ülnek. Belepillantok a szöszke Herring Katka szép, színes képekkel ékes olvasókönyvébe, s rámutatok egy versre. Do Skola ... Lefordítanád nekem?

— Mosolyog a nap, igen kedvesen, mintha búcsúzna tőlünk ... — hallom előbb szlovákul, majd magyarul D. Stefán Zámostky versét.

— Miért tanulsz szlovákul? — kérdezem Katkát nagy bölcsen. A szlovák nyelv egyébként fakultatív tárgy, vagyis nem kötelező.

— Hát, hogy tudjak! — hangzik a még bölcsebb válasz.

Menyasszonyégetés

Vanyarcon hétköznap kihaltak az utcák. A faluban 1720 ember él. Ebből

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

Martyn Ferenc: rajza Borító: 2.

JELENKOR, Pécs, 1973. márc. XVI/9.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: rajza Címoldal
(Borító: 1.)

JELENKOR, Pécs, 1973. szeptember XVI/9.

Martyn Ferenc, grafikus

Két rajz: Repr.

Martyn Ferenc: Görög s' Barbár T-II.
Mellékletek: 1-2.

JELENKOR, Pécs, 19 3. nept. XVI/9.

Martyn Ferenc, grafikus

Könyvalakban jelennek meg Berzsenyi-kiszérőrajzai.

— : A Jelenkor Krónikája 863-864.

XVI.

JELENKOR, Pécs, 1973. szept. 9.

Martyn Ferenc, festő"

Két rajza: Repr.

Martyn Ferenc: rajzai

Döntő: 3–4.

JELENKOR, Pécs, 1973. sept. XVI/9.

Martyn Ferenc, Jertő

Kiállít Szabadkán.

—: A Jelenkor krónikája 1055-1056.

XVI
11.

JELENKOR, Pécs, 1973. nov.

Martyn Ferenc, festő

Hais Éva írja a jövő ebben megjelenő Martyn Ferenc nagymonográfiát.

—: A Jelenkor kéziratja 1157-1152, XVI 12.

JELENKOR, Pécs, 1973. dec.

Martyn Ferenc

A Jelenkor jún.-i számának művészeti rovatában „Találkozásaim Tihanyi Lajossal" c. személyes hangú írása jelent meg.

Tolna m. Népújság, 1973. jún. 6.

Martyn Ferenc festőművész

Ez évben tüntették ki Kossuth-díjjal. Művészete a francia iskolából bontakozott ki. Rajzai, festményei a dunántúli táj élményeit a magyar folklór elemeit új képi összefüggésekben mutatják.

Képes krónika

1943. IV. 14. TV. 14.25 | 11 | Kv.

Martyn Ferenc

A pécsi Janus Pannonius Múzeum Modern Magyar Képtárának állandó galériájában kompozíciója látható.

Képszabadság, 1942. okt. 31.

Martyn Ferenc

Táncosnők repr.

XX. Századi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Martyn Ferenc

Két kancsó p. toll, tres
150 x 191 mm

XX. Századi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Martyn Ferenc

1. Táncosnők p. tus, toll 172×245
2. Képtero — " — 207×144

XX. Századi Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974

Martyn Ferenc

Jánus Pannonius halálának 500. évfordulójára egyebek között két képzőművészi eseményre került sor Pécsett: egy szobor avatásra és egy kiállításra. A Pécsett élő kitűnő Martyn Ferenc 41 rajzot készített Jánus Pannoniusról és életének epizódjairól: az anyagot, külön kiállításban mutatták be.

F. L. Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/89 6old.

Martyn Ferenc 2

Martyn – számos irodalmi fogantatású
mű alkotója – közel egy esztendeig ha-
nulmányozta a pannoniai poéta histo-
riájának fordulatait, sok águ költé-
szetét, s megteremtett egy figurát, egy arcot,
mely elteveszthetetlenül csak a költőé
lehet. Ez az arc alakul, változik az időben
ahogy a művész Janus Pannoniust zsenge
ifjukorától a korai halálaig végigkíséri.
F. L.: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/89 Gold.

Martyn Ferenc. 3

Egy költő életrajza: grafikában elbeszélve.
Rendkívül gazdag megmunkálású rajzok
ezek; olyan művész munkái, aki nem ki-
sebb elszántsággal és feszültséggel fogott fel-
adatához, mint a középkori kodexek
miniátorai. Most csak a pécsi kiállításon
láthatók a rajzok de – reméljük – ismét
találkozhatunk velük a versek hársasá-
gában, vagy külön mappában.

F. L.: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/89 6old.

Martyn Ferenc

rajza

Janus Pannonius II Pál pápával és Galeotthoval.

Magyar Hirlap 1972/98 11 old.

Martyn Ferenc
elvontan fogalmazott-szerkesztett figu-
rájával, a Harcos alakjának átfogal-
mazott változatával fejezi ki a készü-
lődést, az összecsapást, a leveretést. Részt
vett a Mai magyar grafika és kis-
plasztika Dozsa György emlékére ki-
állitásban (Nemzeti Galéria).

Láncz Sándor: Kiállitásról kiállitásra

Magyar Hirlap 1972/239 6 old.

Martyn Ferenc

Lap A fasizmus szörnyetegei c. sorozatból,

1944
ceruza,papir 32,6x25,1cm

a müvész tulajdona

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei

Corvina Kossuth Könyvkiadó 1974 270.o1

Martyn Ferenc, festő

Megnyitotta Czinkotay frigyes kiállítását. (Kaposvár.)

– : A Jelenkor krónikája 1151–1152

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. december 12.

Martyn ferenc, festő

Bevezetőt írt a Kolbe-kiállítás katalógusához.

Székely András: Kolbe Kiháky grafikái

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 7.

Martyn Ferenc, festő

Aczél György látogatást tett pécsi műtermében.

— : Aczél György látogatása Baranya megyében 7.

NÉPSZABADSÁG, B..., 1974. júl. 4.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Rep.

Martyn Ferenc: rajz Berzsenyiher M.5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 28.

Martyn Ferenc, festő

kiállítása az életpálya rövid

ismertetése.

↓

R. Gy.: Martyn Ferenc hetvenöt éves 4.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. jún. 12.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz:

Repr

Martyn Ferenc: Berzsenyi

M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 16.

Martyn Jerenc, Jestő,
nobrák

Kompozíció: Rejn.

Martyn Jerenc: Emlék nő [Címlapon]
Borító: 1.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

XVI.
5.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Előnó a „Petőfi olvasása körben" című sajtsorozat megjelenő albumához. Az írás nemcsak a képeket, keletkezésüket ismerteti, de a művész vallomását is adja.

Csorba Győző: Martyn Ferenc Petőfi képe 401–405.

XVI.

JELENKOR, Pécs, 1973. május 5.

Martyn Ferenc, festő

két festmény: Repr.
(Párics, 1930.)

Martyn Ferenc: Kompozíció I.-II.

Műmelléklet: 3.-4.

XVI
5.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

Martyn Ferenc, festő

1, Martyn Ferenc-portré
1937: párizsi műtermében : Repr.
2. Martyn Ferenc-portré,
1973. [ünnepek.] : Repr.

— : Két portré

Műmellékletek: 1-2.

XVI.
5.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

Martyn Ferenc, Jertő

A Kossuth-díj. II. f.-t kapta.

–: A Jelenkor krónikája

479-480.

XVI.
5.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

Martyn Ferenc, festő

Mohácson megnyílt „Petőfi olvasása közben" c. rajzsorozatának kiállítása. (Ápr. 11.)

— : A Jelenkor krónikája 479-480.

JELENKOR, Pécs, 1973. május XVI/5.

Martyn Ferenc, Pestő

A Művénet c. folyóirat szerkesztőségének lett tagja.

— : A Jelenkor krónikája

479-480.

XVI

5.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

Martyn Ferenc, Jertő

Emlékező és álmodozó.

Martyn Ferenc: Találkozásaim
Tihanyi Lajossal

JELENKOR, Pécs, 1973. június

541–
542.
XVI/6.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

„Illusztráció és újjáteremtés" címen tartott beszélgetést Martyn Ferenc és Csorba György a pécsi Bartók klubban.

– : A Jelenkor krónikája

575–576.

XVI/6.

JELENKOR, Pécs, 1973. június

Martyn Ferenc, festő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
– Picasso

683 – 687.

JELENKOR, Pécs, 1973. júl.-aug. XVI 7-8.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr.

–: Március Tizenötödike 6-7.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 15.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Petőfi olvasása közben c. grafikai mappájának ismertetése, vizsgálata és értékelése.

Rózsa Gyula: Martyn Ferenc Petőfit olvasott

17.8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 17.

Marty u Gerenc. grafikus

Három sorozatának (Janus Pannonius, Petőfi, Berzsenyi) ismertetése.

– : Egy grafikus – három költő 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974. jan. 12.

Martyn Ferenc, festő

Grafikai mappáját az Erkel könyvesboltban dedikálja.

— : Költemények

11.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 1.

Martyn Ferenc, festő
grafikus

Pelőfi olvasása közben c. grafikai albumát dedikálja az Erkel Könyvesboltban.

— : Közlemények 11.

Népszabadság, B. 1973. dec. 2.

Martyn Ferenc, költő

Grafikai mappáját
dedikálja.

— : Körlemények 11.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 14.

Martyn Ferenc, Jestő

Ház kérül a Martyn Ferenc műveinek otthont adó múzeum: a Martyn-ház.

—: Műemléki-múzeumi negyedet alakítanak ki Pécsett 7.

Népszabadság, Bp 1973. dec. 11.

Martyn Ferenc, grafikus

Petőfi olvasása közben c.
grafikai album

↓

— : Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 16.

Martyn Ferenc grafikus

Petőfi olvasása közben c.
grafikai albumának ismertetése.

F. R.: Könyvszemle

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 28.

Martyn Ferenc, grafikus

Az Erkel Könyvesboltban dedikálja Petőfi olvasása körben c. albumát.

—: Közlemények 6.

EST! HIRLAP, Bn 1973. dec. 3.

Martyn Ferenc, grafikus

Az Erkel könyvesboltban dedikál.

— : Közlemények 6.

ESTI HIRLAP. B ~ 1973. dec. 4.

Martyn Ferenc, grafikus

Megjelent Petőfi olvasása közben c. kötete. (Hún illusztrációt)

— : Százötvenöt mű 2.

ESTI HIRLAP Bp 1973. nov. 13.

Martyn Ferenc.

Berzsenyi-műveit illusztrálta.
(említve).

Horányi Barna: Petőfi tizenhét verse – ünnepi kiadásban.

Somogyi Néplap, 1972. nov. 26.

MARZINEK JÁNOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
MARZINEK JÁNOS, kőedénygyári munkás, 1901
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Martyn Ferenc, pesti

Vers a tusrajzról.

Csorba Győző: Martyn Ferenc: Papírkák (Tusrajz) 650-

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, Versek

Mű: Repr

Martyn Ferenc: Collage

649.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Repr

Martyn Ferenc: Paprikák

651.

JELENKOR, Pécs, 974. jul.-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Kompozíció: Repr

Martyn Ferenc: Gabriel Fauré emlékére

Címlapon

[Borító: 1.]

Jelenkor, Pécs, 1974. júl.-aug.

XVII

7-8.

Martyn Ferenc, festő

Kompozíció: Repr

Martyn Ferenc: I-betűs kompozíció

Borító: 2.

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, festő

Az írás: „részlet egy készülő monográfia bevezetőjéből."

Mint ilyen: nemcsak a művén egyéni-régére, pályájára, közel hatvan esztendős élet művére vetít fényt, de esztétikai, alkotás-genetikai vizsgálatainak módszereire is...

Hárs Éva: Martyn Ferenc művészete 644-649

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. XVII 7-8.

Martyn Ferenc, grafikus

Rajz: Kép

Martyn Ferenc: Temető

615.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc, Jestő

„A 75 éves Martyn Ferencnek"
ajánlott vers

Bárdosi Németh János: Jó lehet 643.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc, költő

Jelmezes: Repr.

Martyn Ferenc: Kompozíció

Műmellékletek: 4.

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.-aug. XVII/7-8.

Martyn Ferenc, festő

festmény: Repr

Martyn Ferenc: Kiklás part jelzőberendezéssel
Műmelléklet: 3.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. júl.-aug. 7-8.

Martyn Ferenc

a Kaposváron megnyílt dél-dunántúli képzőművészek III. kiállításán, műve, ízerepel, a Pécsen dolgozó művésznek.

A.B.: Dél-dunántúli képzőművészek.
Somogy Megyei Néplap, 1968. dec. 3.

Mattyi Ferenc

a Dunántúli Napló részletet közöl
„Találkozásaim Tihanyi Lajossal"
c. írásából.

Dunántúli Napló, 1943. máj. 27.

Martyn Ferenc

Petőfi Apostolához 8 színes illusztrációt készí-
tett:

Néprajza, 1974. jún. 8. 102 elf. 132 s. 8 r.

Martyn Ferenc

Petőfi-vers illusztrációi: Befordultam a konyhára, Csokonai, A tintásüveg, Arany Lacinak....

Népszava, 1974. jún. 8. 102 pág. 132 sz. 8p.

Martyn festőművész

Magyar beteket rendeznek tavasszal Strassbourgban és ezen alkalommal bemutatják a Pécsi Modern Képtár XX. századi legértékesebb műalkatásokat. A művész képei is szerepelni fognak e tárlaton.

Petőfi Népe, 1974. márc. 21.

Martyn Ferenc

a Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalat 1973.-ban adta ki a művész „Petőfi olvasása közben" c. albumot, melyet a költő jubileumi évének tiszteletére alkotott. (említve)

Néhány szó zene közben.

1974. II. 11. Petőfi 10.30/11/Gné

Martyn Ferenc

Kolbe Mihály 1973. nov. 30.-án Pécsett rendezett kiállítását megelőző megnyitó-beszédet közli a „Jelenkor" 1974. febr.-i száma 144-145. old.-on.

Jelenkor, PÉCS, 1974. febr.

Martyn Ferenc

a „Jelenkor" legújabb számában a művész ~~Martyn~~ Kolbe Miklós a közelmúltban rendezett pécsi kiállításon szereplő grafikáit méltatja.

Békés m. Népújság, 1974. febr. 13.

MARTYN FERENC, festő

"A Galeria már karácsony körül szeretné rendezni egyéni kiállitásomat-de az anyag,noha halad,és fejlődik, még nem kész."-irta 1935.szept.28-án.-Mindig tartózkodott a nyilvános szerepléstől,pedig müvészi stilusa az 1934-35-ös években teljesen kiformrott és megallapodott. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párisi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mú.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A kiallitasok mellett fontos eszközei voltak szamara ar
azok az összejövetelek és eloadások,ahol a korszak legki
valóbb,vagy legérdekesebb müvész-egyéniségeivel talalko
hatott.Tagja volt a Club Hispanistaonak,de az itteni
összejovetelek mellett egyéb rendezvényekre is eljart.
339.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részlet az életmü mo-
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Párizsban a Le Monde irodalmi estéin ,matinéin hallgatta Emanuel Berl,Henri Barbusse,stb.irók,esztéták előadásait, részt vett Rolf de Marémodern svéd balettszinházanak művészestalalkozóin.Megjelent az"Artistes Musicalistes" csoport művészeti vitain,melyeket,mint házigazda,Henri Valensy,a csoport vezetője szervezett. 339.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Az elvont formák alól is előtünnek a látomás elindító pontjául szolgáló hajdani figuralis éd táji benyomások. viharos tengerek, vitorlás kalózhajók, sorstépte, marcona, kóbor alakok, csatazó páncélos lvagok kalandos világa rejlik az absztrakt szin-és formaváltozások hátteréében. 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

1930.febr.16.-i levelében Török Lajoshoz Pécsre, csak munkavallalasi nehézségekről irt. De két év mulva már nagyobb a veszály. A dragasag elviselhetetlen, a munkanélküliség egyre nő.-Mi magyarok, külföldön egyre fogyunk, innét a festők nagyrésze hazament, várva egy fordulatot, én az ellenallók egyik utolsója vagyok. 339.old. 15.jeg

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mú. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

"El fogom küldeni azt a füzetet,ahol magyar rajtam kivül Beothy szobrasz baratom.Nem könnyü dolog oda bekerülni-nem kell nekik sem Léger,Ozenfant és sok mas igen kiváló ember.50-40 festő és szobrasz-az egész világból kikeresve,ez maris egy programm".-Levele Török Gajoshoz Pécsre,1934.I.7.- 340.old. 16.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy jellemző tulajdonsága, ami már a Párizsban készült képeken is szembetünő; a komponalas "épitett" rendje, a szinek, formak számitott variációjával, azok egymásrahatásával alakitott tér. A természettel való szorosabb kapcsolat hazai örökség, a szinekkel, sikokkal szamitva épitő komponalas a francia iskola festői módszere. 340.old

-

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festö

--

Az 1936-39közöt készült nagyméretü absztrakt festmén
nyei/VII-XI.Tabla/,minden elfogultsag nélkül allitható,
hogy e müvek a maguk koraban is egyenrangu értéket kép
viseltek az Abstraction Création tarsasag többi tagjá-
nak akkor készült és azóta ismertté és többszörösen el-
ismertté valt alkotasaival. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részlet az életmü mo-
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

Kállai Ernő mondta: "Martyn mestere a tiszta festői képfogalmazásnak, vannak művei, amelyekről pusztán az elvont alakítás és konstruktiv rend szellemi élvezete és a színek érzékletes öröme: a lét nyugodt, derus harmóniája sugárzik. Ezekben a képekben áll Martyn F. legközelebb a franciákhoz." .- 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festo

Nagy,szines olajképei mellett rajzfilmeket is készitett és balettet tervezett.Szobor-konstrukciókkal,absztrakt relfogásu marionett darabokkal foglalkozott,az 1937-es világkiallitas elökészületeiben is résztvett,s az"Ember tragédiája"phalanxter-jeleneténck diszleteit tervezte.
342.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1938.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Az 1937-es világkiallitason Parizsban ,az ott élo magyar müvésztarsaival szivesen résztvett volna,de a magyar rendezőség őket észre sem vette.igy tavolmaradtak a kiallitastól.A franciak meghivtak őt,de ha nem lehet a magyarokkal együtt,akkor nem vesz részt abban.
342.old

MÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1937.szept.29-én irta Török Lajosnak Pécsre.-A magyar történelem alaptengelye és dramaja az,hogy németet etet tek vele és azt soha nem birta megemészteni.-Ferenczy, Rippl-Rónai,Csók,akik Párizsban nőttek fel,keveset szá mitottak életükben és ma mégis egyedül ők maradnak meg abból a korból.--342.old 22.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940-es/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Absztrakt festményei mellett továbbra is szívesen foglalkozott táj-és portré abrazolásokkal. Ezek nagyrészét hazaküldte a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok kiállításaira. Témáik többnyire franciaországi tájak, egy-egy kisebb vidéki utazás alkalmával feljegyzett élményt, jelenetet abrazolt. 348. old.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940ä/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Igyekezett Párizs müvészeti atmoszférájából minél többet magába szivni. De óvakodott, hogy a látot új eltéritse szándékától. Fél napokat tölt kiallitasokon, széduletes a hatás, semmiféle változásnak nem áll szolgálatába, de sokat tanult és és sok kérdésben tisztültak problémái. Irta Török Jajosnak Pécsre Párizsból, 1926. I.23.- 332.old 3.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Máz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERNC

MARTYN FERENC, festő

1926-ban irta Török Jalosnak Pécsre:"Egy roppant műhely forrong itt eszméivel,eszközeivel,nagyon érdekes,változatos,gazdag terméseː"Uram-'sten!milyen szenzációs város ez,ahol fél nap alatt tajékozott az ember...ahol a legszebb gyüjtemények egymás mellett,később talán majd rendezem ezeket a képeket,a közvetlen hatás valóban elámitó" 331.old. 2.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannónius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

1937.szept.29-én irta Török Gyula Pécsre.-A párizsi magyar müvészgardat teljesen törölték a vilagkiallitason való együttmüködésből-amiből az szarmazik.hogy az itteni magyar müvészek mindenutt közremüködtek ,kivéve a magyar pavillonban.ő nincs érintve,mert semmit sem kért. 342.old. 22.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Szigorúan szerkesztő képi felfogása nem engedte magához a szürrealizmus szélső határait,azokhoz vonzódott,kiknek metafizikus v.szürreális festészetében a kubista képfogalmazás eszközeit ismerte fel.Így szoros kapcsolata figyelhető meg a belga szürrealista festészet egy jelentős alakjával Rene Magritte egy alkotásával/II.tábla,a kép/.
334.old. 5.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A 11.t.b.kepe egy sorozat elindítója lett./I-VI.Tablak/ Ezen években több olajképet festett hasonló felfogásban az architektonikus elmény natasa jellemző rájuk..z antik épitészet elemei jelennek meg,tajképi,majd az épület belsejét tárva fel.De nem valodi funkcionalis szerepet jatszanak,de mint a képzelet szinpadara allitott diszletek,önallo életet élnek. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy kompoziciója olajfestmény. A szurrealizmus eszközeihez közelít. Határozott igényt látunk a sikban történő szerkesztésre. A kompozíció elemeit úgy éptette egymás mögé, hogy a tér érzetét a sikok és a színek értékrendje alakítsa ki. A kép tartalmi mondanivalója nem leíró. Szereplői emberi alakok, tárgyi jelek, vagy természeti képek. 333.old II tábla, b. kép

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy kompoziciója,olajfestmény,,felépitésében a szürrealizmus eszközeihez közelit.Itt valóságos környezetbe helyezte festői elképzelését,de a természeti képtől már elvonatkoztatva ,a szabad társitások révén rendezte a különböző fokon áttételezett kompoziciós elemek sorát. A kép szerkezeti épitettségében elsősorban a kubizmus eredményeinek felhasznalasa érvényesül. 333.old.IItb.kép

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Az 1926-ban Párizsban festett Notre-Dame képe Bársonyos felületével, a szürkék és kékek gazdag árnyalataival vetekszik a kép kompozíciós rendje, a vertikális egyenesek és átlós ívelések feszülő egyensúlya. Kis pasztellképén fölényes biztonsággal érzékelteti a francia gotikus építészet e legszebb emlékének monumentalitását, magával ragadó élményét. 332. lá. 1. kép

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galériában 1929.okt.10-30 közt kiállitása. A katalógus 25 müvet sorol.11 kompozició.Bizonyára nonfiguratiiv ábrázolások.-A tönbbiekma mindennapi élet,a valós látvány képi átirásai.-"Épitkezés a tengerparton","Egy hotel élete",-"A Magyarország ciklusból",-"Boulevard",-"A Parisz ciklusból",stb. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mús.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Martyn a politikai események sodrását igyekezett kikerülni, hogy minden energiájával csak művészetének él hessen, Mindenre figyelő érzékenysége azonban nem tudott közönbös maradni, mindig meglátta és alkotásaiban jelét adta annak, ami a világban körülötte történt. ~~335.old~~ Erre a jeladásra, lelkiállapotának kifejezésére az elvont képfogalmazást választotta. 336.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsból 1927-ben Spanyolországi utat tett meg. Granadáról, Toledóról készült festményeit a tiszta szinkezelés jellemzi. A szemet összehúzó déli napsütésben nincsenek félárnyékok, a mediterrán nyár kemény fény-és szinszinhatásaokkal lepi meg a festőt. Palettája alkalmazkodott a valós látványhoz és helyenként még fokozta is a szinek, fények erejét. 335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1927-ben Spanyolországba látogatott. A dél-francia tengerpart ,ragyogó szinei tükröződnek vissza a kis kikötő ról,Collioure-ról festett képén./3.kép/.E város szépsége mély nyomokat hagyott.Többször visszatért ide,s mindig egy-egy tüzesen sziporkázó gazdag kolorittal festett városképpel távozott. E város a tiszta harmónia,a meghitt nyugalom megtestesülése volt szemében. 335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Párizsból hazaküldött olajképek 1927-35 közt leiró táj-ábrázolások, városképek. Utazásai során készültek. Olaszország, Spanyolország, Svájc, Németország. Középkori városok, kikötők, friss élménye, festői látványa kínálkozott ecsetje alá. Kitünő megfigyelőkészsége folytán e képek mihdenkor a közvetlen élmény őszinteségét árasztják. 335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása,az akkor ott rendezett kiállitásán.25 művel szerepelt.
Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Rajz" cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974.

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt.
Olajfestményekkel és rajzokkal.
Olajfestmények:-Ezek egyike volt:
" Kompozició V.".- 336.old. 81jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Résznletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974.

MARTYN FERENC, festő

-A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 köött.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása,az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt.-
Olajfestményekkel és rajzokkal.
Olajfetmények: Ezek egyike volt:
" Kompocició IV.".--- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974.

MARTYN FERENC, festo

---

mindig nagy gonddal készült a pécsi kiallitasokra,Ha nem tudott Parizsból képet küldeni,akkor valamelyik itt hon lévő müvével szerepelt.-1929-tol részt vett a Pécsi Képzőművészek és mübaratok Tarsasaga altal szervezett rajz és fóiskola vezetésében.Szivesen foglalkozott a nö vendékekkel,akkor is ha azok csak szórakozasból rajzoltak,festettek. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

---

korai, elvont kompozicióiban azok a lehetőségek érdekelt
ték,, melyek a szinek variációin keresztül ,viszonylataik
ban elérhetők. Egymás mellett a különböző szinek, értékük
ben, erősségükben szemünkben hogyan alakulnak at közelebbi
vagy távolabbi /viszonylagos/realitassá, s hogy teremtik
meg ezaltal a képi abrazolas harom dimenziójat, a sikban
festett formák "7 téri" dinamizmusát. 338.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részletek az életmű mo
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

--

Korai, elvont kompozicióiban a szinek viszonylataiban elérhető lehetőségek érdekeltek. Ebben a vonatkozasban minden bizonnyal Robert Delaunay szinkompoziciós kisérletei hatottak rea. Bár Delaunay magat a "kubizmus eretnekének" tartotta, mégis szimkompozifióit a kubizmus elvei alapjan épitette fel. -Jean Cassou irta róla: "Kolorikus konstruktor". 338.old. 12. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban 1930-tól a festmények, rajzok, rézkarcok mellett szobor-kompozíciók terveivel is foglalkozott. Egyelőre rajzban, vagy gipszbe öntve, de ezek egyre fontosabbak let tek szamara. Ha megvalósulnak, talan a bretagne-i menhirek őskori, szimbolikus emlékművei keltek volna új életre benmük, de a korszak körülményei okoztak, hogy ezek csak tervek maradtak. 338.old

MÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

1934-es Bpesti kiallitasaravaz utóbbi évek nagy,szines absztrakcióit nem hozta magaval.Ezekkel parizsi kialli tasra várt.Budapesten viszont a modern szemléletü müvészek közös kiallitasat szervezte.1935-ben egy fiatalokból alló magyar festőcsoport összehozasán faradozott részben Parizsban,részben Bpesten élő müvészek részt-vételével. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974. 1969-1970

MARTYN FERENC, festő

1934-ben a KUT meghivására Czóbel Bélával gyüjt, kiállít a. itt nem olajfestményekkel szerepelt, de krétarajzokkal. A bemutatott harminc lap igy is feltünést keltett a látogatóközönség még a KUT kiállitásainak sorában is merészen újnak vélte azokat. A párizsinál konzervativabb mükritika és vizuális szemlélet miatt az utóbbi évek nagy, szines anstrakcióit nem hozta magaval. 340.old.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974.

1969-1970

MARTYN FERENC, festő

Társai, barátai önálló bemutatkozásra, kiállításra ösztönözték, de ezt Párizsban még nem tartotta időszerűnek amikor itt egyfelől arra hivatkozott, hogy müveivel "nem "nem kész", másfelől súlyt helyezett arra, hogy Budapesten ismerjék nevét, munkásságát. 1934-ben elfogadta a KUT meghivását, Czóbel Bélával rendezett gyüjteményes kiállitást a Fränkel Galériában. 340.old. 17.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974. 1969-1970

MARTYN FERENC, festő

Nem tudta elfogadni a franciak hüvös logikajat. képeinek tüzes szinvilaga. az egymast metsző formák dinamizmusa sar az alkotó temperamentumának sajatja. Az ő festői vilaga a valóságélmények tükrözésén túl a képi elemek viszonlataival, térben elrendezett formáival, fszitő ellentéteivvel, és lüktető dinamizmusával új realitást teremt.

341.old

HARSI ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974

1969-1970

MARTYN FERENC, festö

Korai müveiben felismerhetök mindazon sajatossagok, melyek festészetének alapvetö ismérvei maig is. Az egyik sajátosság-a nonfiguratív francia iskolától is megkülönbözteti-a természetre való visszahivatkozás, a látott élmény transponalasa. A spanyol utakra, a dél-francia tengerpartra utaló kompoziciókon vitorlasok, halak, madarak formaciót ismerhetjük fel. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974. 1964-1970

MARTYN FERENC, festö

A nehézsé ek elleére is haladt a maga útjan.1933-ban csatlakozott az Abstraction-Création csoporthoz.Ezzel a tjékozódas,Tanulas évei lezárultak."A való az,hogy ma it Párizsban egy ol gan csoport müködésében veszek részt, /tiz évi munka utan/,ami a festészetet és annak jövőjét csinalja,most jutottam/1-2 éve/oda,ahol készül a piktura 339.old. 16.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1938-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974

1969-1970

MARTYN FERENC, festo

1932.marc.6.Levele Török Lajoshoz Pécsre:"Igen nagy baj volna,ha nem maradhatnék itt/Parizs/,most,amikor több évi munkanak első eredménye érezhető lenne.".- Uj haboru készülödött.Martyn gyakran a legnagyobb nehézségek között dolgozott.Mégis minden hivatalos tamogatás nélkül is kitartott s küzdött müvészi céljai elérésért. 339.old. 15.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974

1969-1970

MARTYN FERENC, festő

A Pauereau galéria önálló bemutatkozásra hivta meg,de
ókitért előle."Az időpont kedvezőtlen,egyik napról a ma-
sikra él az ember és főkép,mivel az itteni anyagom nem
kész még egy ideig varok azzal a kiallitassal,mely kétség
kivül egyszerre meghozza több év eredményét..."irta
Pécsre Török Lajoshoz irt levelében 1931.cec.7.-én.
339.old. 14.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/ Részletek az életmü mo-
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf.
Pécs, 1974 1969-1970

MARTYN FERENC, festő

A Nagy "Salon"-ok ideje ekkor már lejárt, a korszak modern művészei kis magángalériákban mutatkoztak be műveikkel, többnyire kisebb csoportokban. A Galerie Bonaparte, a Galerie Pierre, a Galerie Paquereau, Galerie Berthe Weil meghívása gyakran érkezett Martynhoz is. Nevét ismerték a galériatulajdonosok és egy-egy műve ott szerepelt a modern törekvéseket bemutató tárlatokon. 339.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. Pécs, 1974

1964-1970

MARTYN FERENC, festő

Müveinek tartalmi jegyei mellett több jelét adta a hazai művészeti élettel való kapcsolatainak. A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága, a KUT művésztagjaival kialakított művészi baráti együttműködése, stb. 1935-ben megkísérelte a haladó szellemű fiatal művészek közös kiállítócsoportba való tömörítését. Párizsban nem is lathatta tisztan, mily nehéz feladatra vállalkozott. 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

--

Levele Párizsból Török Lajoshoz Pécsre, 1935.V.10.-"... én egy ujabb és fiatalabb csoport összeállitásán is dol gozom-ebben az iranyban mar Bpesten is targyaltam egy-két fiatalabb emberrel, ugyanúgy itt. A dolog elég jól al értem alatta, hogy kisszamu csoport megalakitasa könnyen lehetséges, ami évente egy nivós kiallitast jelentene Bp. en..." 340.old. 18.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozádából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Pozíciója Párizsban egyre erősbbödött. A Galerie Pierre már térítés nélkül felajánlotta szamara a kiallitas megrendezését. A Cahier d'Art szerkesztősége cimlap-képet kért és tanulmany közlését is tervezte. Anatole Jakovsky műkritikus a Studio Arc-En-Ciel-ben tartott előadásán a kor legkiválóbb művésznevei közt Martyn műveit is ismertette. 342. old. Zl. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

A Nyolcak és a századelejiavantgarde expresszív törekvések az ellenforradalaom éveiben talajukat vesztették. Legtöbb képviselőik emigrációban éltek.-Uitz Béla,Pór Bertalan,Moholy-Nagy László,Breuer Marcell,Forbát Alfréd Molnar Farkas,vagy Martynnal együtt Párizsban élő Beothy Istvan,Huszar Vilmos,Hajdu István,Csáky József,Tihanyi Lajos,stb. 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Azokra a fiatal erőkre támaszkodott, melyek a 30-as évek második felében új utakra kívántak térni, kiállításának szervezésében. De mikor 1938-ban a budapesti bemutatkozásra sor került, a hazai művészek támogatása és részvétele mégis erősen megcsappant. A párizsiakon kívül csak Gadányi Jenő, Crouy László és Gábor Jenő szerepelt a kiállításon.
342.old. 20.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-Xv. évf 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiallitásán-25 müvel szerepelt. Olajfestménekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Csendélet"cimü müve. 336.old. 8.jegyz

" Csendélet" cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-Xv. évf 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

"...A KUT kiállitó bizottsága rendkivül lelkesen fogadott/"végrevegy modern ember,aki uj erőt hoz"/és a programm igy alakult ki:önálló kiallitas a Tamas-féle Galerie-ben/október/,kükön szobat ajánlottak fel a KUT legközelebbi kiallitásán és megigértették,hogy erősen szerepelni fogok az őszi"avantgarde"kiallitáson".-Levele Török Lajoshoz,Pécsre.Budapestről.1929.V.1.-337.old.k0.j 10.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-Xv. évf 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A hazai tárlatokon rendszerint jelentkezett. "Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága" évenként kétszer megtartott tárlatain a katalógusok szerint Pécsett szereplő művei nagyobb része alakos, ábrázolás vagy tájkép volt, a nonfiguratív kompozíciókból Pécs csak keveset láthatott. Nyilván a kiállítások uralkodó hangjához kíván alkalmazkodni - a legjobbakkal együtt haladva, nem különválva tőlük. 4 337. old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-Xv. évf 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1927-ben Párizsban festett önarcképe, mint táblahordozó, szintézisa annak a forgatagnak, amit mindig láthatott, és a PorteChamperretnél, a "Marché au puce"-on még felfeltünő keleti maszkokat árusitók látványának. De a hétköznapi utcajelenet az "hommesandwich"-el, különös táblajával, és feliratával. már több, mint a látott valóság egyszerü feljegyzése. 333.old. I. tábla. a kép.

MÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mús. évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

II-tábla b.kép.-AXXXXX szobor torzója a muzeumok kincseire,a női fej,az architektura az utazások során megismert idegen városokra,emberekre,a hátterben kékló és előtte a naptól átvilágított alak a tenger,a vizpart nyári élményeire utalnak.A látott valóság,a nem fedett és felszinre hozott emlékképek ily formában történt megjelenitése a kompozíciót a metafizikus festés körébe utalja.
333.old II.tábla.b.kép.

KÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

"Alakok lécscsós szerkezetben"c.képe.-Itt a kép síkjan elhelyezett alakok egymás mögöttisége az élesen körul határolt felületek metszespontjainál és a szineknek a közelebbi v.távolabbi teret érzékeltető hatásán mérhető le be a kép hátterén halványabb rajzzal a reneszánsz perspektiva szerint festegtt lépcsós oszlopcsarnok,mely igy az előtér alakjaival dinamikus ,hullámzó mozgásérzést kelt. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC festő

Spanyolországi, Olaszországi útjai után ismét kikötő városokba vezetnek el képei. -1930-ban újra Dieppe-t s ismét a Dél-Francia tengerpartot festette. Spanyolországba sokszor visszatért. Nemcsak a középkori városok, a katalán fennsík, a baszk föld meghitt szépsége miatt, de hogy bejárja kedves olvasmánya hősének, Don Quijote-nak vándorútját . 335. old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmű monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Bauhaus nem elégitette ki.-A párizsi "Mühely" döntőe
és végérvényesen meghatározta művészi fejlődésének
irányát.Az első benyomások,a párizsi utca forgatagának
leiró ábrázolásai mellett már bonyolultabb feladatok
megoldása izgatta.1927-ben készült képei között két
oly képpel találkozunk,melyek a közvetlen megfigyelése
tolmácsolásán túl szimbolikus,tágabb értelmü gondola
tokat is tartalmaznak. 332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/ Részletek az életmü mo-
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A "Padlásszobában" c. vizfestménye már a párizsi új benyomások, a kiállitásokon látott fauvista szin- és forma felfogások hatását mutatja. Feltünő e kép érzékeny vonal ritmikája, a szineknél is erősebben hangsúlyozott rajzi elemek szépsége. Az ott töltött első hónapok festői emlékei, arról tanúskodnak, hogy először a város architektu rális szépségét, és életének szines valóságai ihlette meg.
332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV-Xv. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása.-1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt. Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok:-Ezek egyike volt:
"Kompozició,I."- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párisi iskola" /1926.-1940k/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása. Az ott rendezett kiállitásán.-25.művel szerepelt.
Olajfestmények,rajzokkal.-
Rajzok:.-Ezek egyike volt:
"Kompozició,II. ". 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940a/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929,október 19-30 között.-Martynaknez volt az első hazai bemuatkozása, az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt. Olajfestményekkel és rajzokkal.
Olajfestmények: Ezek egyike volt:
" Kompozició III.".--- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940a/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

"A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 között.-Martynak ez volt az első hazai bemutatkozása. az ott rendezett kiállitásan.-25 művel szerepelt. Olajfestményekkel,rajzokkal.
Olajfestmények:-Ezek egyike volt:
" Csendélet".--- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940a/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galériában 1929-ben kiállításán a 11 "Kompozició"az 1928-ban készült ekével lehetett azonos szellemü Ugyanakkor ezen időből származó táj és városképei-igy a kiállitáson szereplők is valószinuleg-lirai hangvételu érzékeny szinvilágu,leiró ábrázolások lehettek.E képek visszakerülvén Párizsba, már nem ismeretesek. 336.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940ä/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ottvrendezett kiállitásán.25 müvel szerepelt Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: ezek egyike volt:
" Marseille",cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRI ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párisi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán. 25 művel szerepelt Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Berlin",cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galériában 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása. az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt.
Olajfestmények és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Egy hotel élete",cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 kö-
zött. Martynnak ez volt az elsőhazai bemutatkozása,
az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt,
olajfestményekkel és rajzokkal.
Olajfestmények: Ezek egyike volt:
" A Párizsi ciklusból XI.".---- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Fer nc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részlet az életmü monog-
rafikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt. Olajfestményekkel és rajzokkal.

Olajfestmények:-Ezek egyike volt:
"Kompozició VI.". 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Closerie des Lilas",cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyvéből, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martyhak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán.-25 művel szerepelt. Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Kompozició III.". cimü müve. 336.old 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyvéből, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ottvrendezett kiállitásán.-25 müvel szerepelt Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Épitkezés a tengerparton" cimü müve. 336.old. 8.jeg

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyvéből, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

"A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán.25 müvel szerepelt Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezeke egyike volt:
" Boulevard",cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyvéből, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929.októberében kiállitása a Tamas Galériában.Erről ir ta Török Lajosnak Pécsr.1929.okt.21-én.-"...Osszegezve az eddigieket,kiállitasom a müvészi körökben a legerősebb szenzációként hatott.A progressziv festők és különösen a xmaxmég fiatalok hosszu sorban jönnek,egyik masikuk már három négyszer volt itt..." 337.old. 11.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.-Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán.25 müvel szerepelt. Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Kompozició,IV." cimü müve. 336.old 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyvéből, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929-ben kiállitása a Tamás Galériában.-Török Lajosnak irta Pécsre 1929.okt.21-én."A KUT a legtöbbet fogja adni, beválaszt a gondolom tizenhat tagot számláló alapba, törzstagnak.-Egry.Kmetty,Márffy,Berény közé/tavaly csak Bernáthot vették igy/és a zsürinek maris tagja vagyok.." 337.old. 11.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929-ben kiállitásaaaaTamass Galériában. A KUT-mely kiállitását előkészitette-törzstagjai közé választotta és müveiből egy mappa kiadását tervezte. Ha ekkor Budapesten marad, bizonyára köréje gyült volna a fiatal festőbarátok jelentős csoportja. Dee Martynt nem elégitet ék ki eddigi eredményei. 336.old. 10.jegyz 11. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929-es pesti kiállitasa utan a Tamás Galériában visszatért Párizsba. Rézkarcsorozatai mellett nagyméretü ola olajfestmény-kompozicíókon dolgozott, egy-egy évben feltehetően tizenöt-tizennyolc elvont festménye készült el az úti feljegyzések, tájképek, portrék és rézkarcok mellett. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása 1929.október 19-30 között.Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az akkor ott rendezett kiállitásán.25 müvel szerepelt Olajfestményekkel és rajzokkal.
Rajzok: Ezek egyike volt:
" Toledo" cimü müve. 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festö

Az a tudat ösztönözte Franciaorszagban, hogy amit tanul és elér, azzal a magyar képzömüvészet elöbbrejutasat szolgalja és ezt hazaia kiallitasokon dokumentalni is kivanta. Igy mégis fontosabbak voltak a KUT kiallitások, amelyeken, ha nem is rendszeresen, de többizben is részt vett 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A "Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasagá"-nak nyereség volt.hogy a párizsban dolgozó művészt tagjai közt tudhatta és oktatói soraban volt.Szakmai segitségét zsürizésben és kiállitasok szervezésében is igényelte.Ez Martynnak valamiféle kötelezettséget is jelentett a pécsiekkel szemben. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban festett pasztellja,1926-ban.-
1.kép.-A párizsi Notre Dame-1926. 37+45 cm.Pastell.En ba
bas gauche:MARTYN PARIS 926. Propriété Privée. 332.old.
Fekete repr.

HÁNS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,XIV.-XV. évf
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Tájképeket, portrékat is festett.-Kisebb utazásait örökítette meg ezeken a képeken.-Ilyen pl.a:
"Marseille-i öreg kikötő" című képe is. 4.kép.
----------Fekete repr. 346.old

-

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola"
51926-1940/. Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

-

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV.- évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

XI. tábla. a.kép.-"Kompozició".-Composition.-1936-39.
196,97 cm. toile,huile
Fekete repr.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV.- évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

IV. tábla, a. kép.-Parasztudvar alakokkal.-Cour de paysan avec des figures-- 1928.-79+98 cm. toile, huile Fekete repr. Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: ~~/1926-1940/.Részlet"Párizsi iskola"~~ Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/.Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mőz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

II. tábla, b.kép.- Kompozició.-1928. 72+59 cm.-
Toile, huile.-Propriété privée. II. tábla. b.kép.
Fekete repr. Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

XI. tábla. b. kép.-"Kompozició".-Composition.-1936-39.
195.5+114.cm. toile,huile
Fekete repr.

MÁRS-ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVa évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

VII. tábla, a.kép.-"Kompozició".- Composition,1936-39.
130+98 cm. toile,huile.
Fekete repr.

HÁRS-GYA: Martyn Ferenc és a "párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVI évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

VII. tábla. b,kép.--"Kompozicio".-Composition1936-39
130+98 cm. toile,huile
Fekete repr.

HÁRS-ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVa évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

VIII. tábla. a,kép.--"Kompozició"-Composition,1936-39.
195.5+114 cm. toile,huile
Fekete repr.

HÁRS-ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmü monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVä évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

VIII. tábla, b,kép.-Madarak.-Oiseeaux 1936-39.
129.589 cm. toile,huile
Fekete repr.

HÁRS-ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmü monografikus
feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVä évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Tájképeket, portrékat is festett. Kisebb utazásait örökítette meg e képekben. – Ilyen pl. a "Spanyolországi emlék" című képe is. 343. old

HÍRS ÉVA: Martyn Ferenc és "a "Párizsi Iskola" (1926-1940). Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV.- évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Tájképeket, portréjat is festett.-Kisebb utazasait örö
kitette meg ezeken.a képeken.-Ilyen pl.a "Marseille-i
öreg kikötö" cimü képe is./4.kép/. 343.old

-

MÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és "a "Párizsi Iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmü monografikus
feldolgozásából 331.old

-

A Janus Pannonius Mús. évkönyve, XIV.-XV.- évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

IX. tábla, a kép.-Kompozició figurával.-Composition avec figure.-1936-39.-130+98 cm. toile,huile.- Fekete repr.

MÁRK ÉVA: [illegible] Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1928-ban ismét kikötővárosokba visznek el képei.1928-ban Camaret,bretagnei kikötő egy részletét festette meg. 335.old

HÁRS ÍVA: [illegible] Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Mús. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsi korszakának legjelentősebb absztrakt kompozicióit a háborut megelozö utolso idökben festette.- "Az utolsó év igen fontos volt munkásságomban, nagy szines képeket készitettem, egy nagyobb sor akvarellt és rajzot", irta Török Lajosnak Pécsre 1939.IV.12.-én. 343.old. 25.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"/1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 14-15.sz.-/1969-1970/ Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

Török Gajoshoz irt levelében Pécsre k939.IV.12-én még reménykedett párizsi helyzetének megszilárdulásában. De e remény nem teljesülhetett,a háborús veszély elől néhany hó mulva hazatért,Parizsban hagyva tizenöt év munkasaganak festői eredményét,összes alkotasait.
345.old. 25.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,14-15.sz.-/1969-1970/ Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

A háborút megelőző év igen fontos volt számára Párizsban. "Külföldön többfelé szerepeltem, a meghivasoknak nem is tudok ~~eleget tenni. És ha nem le~~ megfeleni. És ha nem lesz baj, úgy ebben az évben véglegesen rendeződik párizsi pozicióm", irta Török Lajosnak Pécsre 1939. IV. 12-én 343. old. 25. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 14-15. sz. - /1969-1970/ Pécs. 1974

MARTYN FERENC, festő

IX. tábla. b.kép.-Matróz.-Matelet. 1936-39.-129.5+82 cm
toile,huile, Fekete repr.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a francia "Párisi iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmű monografikus fel
dolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

X. tábla, a kép.-Hajó.-Bareau. 1936-39.-130+98 cm.
toile, huile.- Fekete repr.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a francia "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

X. tábla. b.kép.- Vitorlás.-Voilier.-1936-39.-
130+98 cm. toile,huile. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a francia "Párizsi iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmű monografikus fel
dolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

I.tábla. b.kép.- Ebauche d'affiche-plakatterv.
1927. 642+491 cm. Pastel,papier Maillol.Propriété de l
la Galerie Nationale de Hongrie. Fekete repr.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a francia "Párizsi iskola"
/1926-1940/.Részlet az életmű monografikus fel
dolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1926-35 közötti pasztell és krétarajzai alapján végigkisérhetjük utazásait.--A "Dieppe-i kikötő"-t már párizsi tartózkodása első évében, 1926-ban megfestette.
335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Fővárosi Képtár 1927-ben megvásárolta két krétarajzát. Ezek egyike volt xx egy plakátterv.-cimü müve.-Krétarajz.-642+491 mm.-1927.-MNG. Ltsz.1928-2084.- I.tábla b.kép. 336.old 9.jegyz.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/.Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1938-ban Budapesten rendezett kiállitása nagy csalódást keltett benn. Pestről csupán hárman állitottak ki, ő maga is csak két festményt állitott ki: Asszimetria és Szines absztrakció. 342.old. 20.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1928-1940/. Részlet az életmű monográfiához készülő tanulmányából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1938-ban a Tamás Galériaában jan-30.-febr.8.-Párizsi magyar müvészek kiallitása.-Martyn rendezésében. Ezen a kiállitáson szereplő egyik müve volt:
"Asszimetria". 342.old. 20.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1938-ban a Tamas Galériában jan.30.-febr 8.-Párizsi magyar müvészek kiállitasa.-Martyn rendezésében.-Ezen a kiállitáson szereplő egyik müve volt: "Szines absztrakció". 342.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Török Sajosnak Pécsre ,1934.1.7-én irt levelében említést tett egy füzetről,amely az Abstraction-Création 5.szama.melyben Martynnak két kompoziciójanak reprodukciója jelent meg." /17.lap./.- 340.old. 16.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/.Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Szobor tervei ,monumentalis plasztikai elképzelései a korszerü,modern épitészet mellett 20-30 év múltan kibontakozó modern szobraszati törekvésekben ujra felfedezhetjük Martyn korabbi gondolatait. 338.old

HÍRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párisi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

V. tábla, a. kép.- Egy sorozat egyik darabja.- Afrikai emlék.--Souvenir d'Afrique.-- 1928.- 98×128 cm. tolle,huile.- Fekete repr. Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

III. tábla, a.kép.-Egy sorozat egyik darabja.-Alakok lépcsős szerkezetben.-Figures dans une structure étagée.- 1928. 150+80 cm. Toile, huile. Fekete repr. Szöveg. 333 .old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

III. tábla, 9. kép.-Egy sorozat egyik darabja.
Csendélet bábuval lóval.-Nature morte avec poupée et cheval.--1928.- 128+96 cm.-5 cm.- toile,huile.
Fekete repr. Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/.Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

IV. tábla, b.kép.- Egy sorozat egyik darabja.
Nőalak vörös fejjel.-Figure de femme avec une tete rouge.- 1928.- 80,98 cm. toile,huile.
Fekete repr. 333.old. szöveg.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/.Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

2.kép.--"Vizparti jelenet"-Scéne au bord de l'eau 1929.
240+290 mm.-Eau forte.En bas à droite:Martyn 929. à gauche No 3 5/50 Propriété du Musée Janus Pannonius.
Fekete repr. 334.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Kísérlet az életmű monografikus feldolgozásához 332.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsból 1927-ben Spanyolországba utazott. Igy alkalom kínálkozott arra, hogy a dél-franciaországi Banyuls-sur-Mer-ben felkeresse Maillolt, a szobrászt, Rippl-Rónai régi kedves barátját. 335.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Figurális kompozicióin a "Nyolcak" törekvéseit, Kernstok, Pór és Tihanyi formaképzésének továbbélésének figyelhetjük meg-az izmok gömbölyüen duzzadó, anatómiailag is követhető játékát. 334.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

VI. tábla, a kép.-Egy sorozat egyik darabja.-
Nőalak tengerparti tájban.-Figure de femme au littoral.- 1928.- 80×89 cm. -tolle,huile.
Fekete repr.-Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

XV. tábla, b.kép.- Csendélet hangszerekkel- Nature morte avec des instruments de musique- 1928, 88;116 cm. toile huile.- Egy sorozat egyik darabja.- Fekete repr. Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 351.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

VI.tábla,b.kép.- Egy sorozat egyik darabja.- Nőalak és csendélet-Figure de femme et nature morte. 1928. 79+98 cm.toile, huile.-Fekete repr.-Szöveg: 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/.Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

I. tábla, a kép.-Önarckép párizsi utcajelenettel.. 1927.-57+780 cm. dessin au fusain et la sanguise. En bas a droite: Ferenc Martyn, Paris 927.-Propriété privée.- Szöveg. 333.old. I. tábla. a kép. Fekete repr

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban a "Sacre de Printemps"galéria kiállitásaira, előadásaira rendszeresen eljárt,s megismerte mindazokat akik a müvészeti élet irányitásában számottevőek,hangadók voltak. 332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/.Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1926-ban a világ minden tájáról Párizsba sereglett művészek között magatokkal is találkozott. Ekkor már Párizs Párizsban élt Beöthy István, Kolozsváry Zsigmond, Prinner Anna, Tihanyi Lajos. A múzeumok megismerése mellett általuk tájékozódott a kortárs képzőművészetben. 332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban 1926-ban a városképekből "Párizsi utca" címmel kompozició sorozatot állitott össze. Közöttük későbbi festmények terveivel, előképeivel is találkozunk. E sorozatból talán a legszebb, legérettebb alkotása a párizsi Notre Damot ábrázoló pasztellkép. 332.old. 1.kép.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Gyakran idézte képein az oly jól ismert hazai városrészleteket, tájakat, s kitűnő emlékezetéből a közeli élmény friss valóságával festette meg azokat.
343.old

KÁRÁSZ ÍVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Tanulmány az életmű monografikus feldolgozásához 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Már nem tudott csupán a régi módon, a már Rippl-Rónai mellett elsajátított természetelvű kifejezéssel alkotni. Arra törekedett, hogy a kompozició önmaga vizuális viszonylataiban, a szinek és formák ökonomikus rendezése során alakuljon kifejező képpé. 336.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az élet mű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970 .- Pécs, 1974

MARTYN FERENC festő

A Tamás GALÉRIA 13. kiállítása, 1929. október 19-30 között. Első hazai bemutatkozása volt ez, az ekkor rendezett kiállításán. 25 művel szerepelt. Olajfestmények és rajzokkal. A katalógusban szereplő művek: Olajfestmények:
"Egy család" című műve. 336.old. 8.jegyz.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970 .- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

1938.jan.30.-febr.8.között parizsi magyar művészek kiállitása a Tamas Galéria 93.kiallitasan Budapesten. A katalógusban a kiallitók között Martny Ferenc neve ismszerepelt. 342.old. 20.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Mús.évkönyve, XIV.-XV.évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Fővárosi Képtár 1927-ben megvásárolta két krétarajzát. Ezek egyike volt a:"Párizsi állatkertből"c.müve.-Kék és vöröskréta,ceruza, 548+659 mm. 1927.-MNG. ltsz.1928-2083. -Lineáris elrendezésü,szineiben visszafogottabb, felfogást tanusit. 336.old. 9. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az élő emlékezet monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970 .- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Nem szakitott a leiró tájfestészettel, uti élményeiről sok meghitt hangulatu, krónikás hüségü városkép tudósit. E kettősség jellemezte első jelentős hazai bemutatkozását a Tamás Galériában. 1929. október 10-30 között rendezett kiállitását is. 336. old

KÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1925-1940/. Részlet az élő művek monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970 .- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Rendszerető, szerkesztő egyénisége Delaunay kísérleteiből a színek építő, dinamikus erejében rejlő végtelen lehetőségek titkát tanulta meg. De példának nemcsak Delaunay állt előtte. 1930-tól egyre több oly kiállítás nyílt meg Párizsban, ahol saját művészi törekvéseinek igazolását láthatta. 338.old. 13.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Szobor-kompoziciói a maguk idejében a legtöbb rokonságot a Bauhausban működő Oskar Schlemmer alkotásai val mutatjak ,de távolabbi a kapcsolat Henri Laurens korai, kubista szobraival.Martyn plasztikai terveiben is a tömör,épitett konstrukcióra törekedett,az egyszerü,tiszta gondolatközlésre. 338.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1930 után Párizsban készült szobortervei főleg a festé
szetére gyakorolt hatásuk miatt fontosak. Elsősorban té
tér-és formaképzésére hatottak vissza és segitették a
térben látott és tapasztalt valóság sikká redukálását
a kép felületén, a sik vásznon történő racionális elren-
dezését. 338.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926.-1940./ Részlet az életmü mo-
nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Bár szobrászati tervek/alakos ábrázolás és emlékművek/ hosszú időn át foglalkoztatták, művészetének bazisa a festészet maradt. A 30-as évektől céltudatosan élt az el vont képfogalmazás eszközeivel. Ebben környezete, a pari- zsi avantgarde művészek hasonló törekvései is példát mutattak. 338.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Részlet az életmű mo- nografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Parizsban baratai sürgették kiallitasat.-Delaunay,Vantongerloo,Closon,Herbin jartak nala és nagy az érdeklodés.-Az Abstraction Création tarlatain Martyn neve ismertté valt,parizsi galériatulajdonosok töbször hivtak meg kiallitasra. 343.old.

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A politikai helyzet nyugtalanitó feszültsége visszatartotta attól.hogy gyujteményes kiállitását megrendezze.Bár reménykedett,hogy a haboru elkerülhető,az általános hangulat nyomasztó súlya alól ő sem tudptt szabadulni. 343.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1927-ben Párizsba érkezése után már 3 hónapra, kb. 30 műve van. Többnyire krétarajzok, vizfestmények; témájuk Párizs-az új élmények, friss benyomások feljegyzései, aa Notre Dame, a Quai St. Michel, a Szajna-part, a műteremnek nevezett apró manzárd szoba részlete, egy-egy arckép, önarckép. Rengeteg terv, megállás nélkül dolgozott. 332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Mit jelenthetett Párizs 1926-ban a Pécsről érkezett 26 éves ,pályája kezdetén álló fiatal festőnek?Először tájé kozódás,múzeumok,,de legfontosabb a kortárs képzőművészet Párizs már túlélte a kubizmus forradalmát,a dada hangos manifesztumait,de a lázas művészi újat-akarás nap mint nap friss meglepetésekkel szolgált. 331.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1927-ben megnyilt a "Galerie Surréaliste" Párizs 16. Rue Jaques-Callot/, ahol a csoport minden tagja kiállitott. Itt találkozott Martyn Hans Arp, Max Ernst, André Masson, Juan Miro, Yves Tanguy, müveivel. Még élénk visszhangja volt a L'art d'aujourd hui 1925-ben rendezett nagy kiállitásának is, melyet Poznansky szervezett. 331.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" / 1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy sorozat képén épületelemek díszletek sajátos önálló
életüket élik. Az így díszített színtéren különös alakok
mozognak kanelurázott oszloptoredékekből, pillértagokból
konstruált férfiak, nők - egyszer humort árasztva, /mint pl
a parasztudvar alakokkal c.kép./IV.tábla, a./, - maskor
drámai komolyságot öltve. 333.old

HÁRY ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola"
/1926-1940/ Részlet az életmű monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egyik önarfképe a párizsi utca jellegzetes alakját,a hirdetőtáblát hordozó"szendvicsemebrt"jeleniti meg. Szén és vörös tempera.Jobbról a Bastille tér,nyüsgő forgalommal,Valra vörös táblán 3 maszk,előttük a művész mellképe ,kérdően felhúzott szemekkel.Előtt két kezében egy-egy kártya:VITIZ felirattal.333.old. I.tábla,a kép

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Jól ismerte a dessaui műhely tevékenységét, volt iskola társaival is többször találkozott. Mégis a nyári szünidők, és a különböző európai országokban tett tanulmányútjai, látogatásai után mindig és újra Párizsba tért vissza. A Bauhaus iparművészeti és építészeti kutatásai Martyn festői érdeklődését nem elégitették ki. 332.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Hamarosan otthon érezte magát Párizsban /1926/. Nem gondolt azonban arra, hogy véglegesen letelepedjék. Párizst nem új otthonának, de az egyedül lehetséges műhelynek tartotta. Művészi elképzeléseinek megvalósításához az "École de Paris" légköre megfelelő biztosítékot nyújtott 332. old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331. old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Figyelő szemmel él Párizsban, sokat lát, de nem hódol be semmi újnak. Erről tanúskodik mappája, melyben immár 30 fe felé közelédik a müvek száma és amelyek az elmúlt nyár minőségéhez mérten mégiscsak egészen mások.-irta Pécsre küldött levelében alig 3 hónappal Párizsba érkezése után Török Jajosnak, 1927.I.23.-án.-- 332.old. 8. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Szürrealista kísérletein pár év alatt túljutott-de meg őrzött abból néhány oly szimbólumot, a jelképes ábrázolás oly alakjait, melyek oeuvrejében később is visszatérnek. A kubistáktól megtanult szerkesztési rend, tér-és formaképzés azonban művészetének mindvégig alapvető bázisa maradt. 334.old

MÁRTA ÉVA: Martyn Ferenc és a "párizsi iskola" /1926-1940/ Második életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Nem csatlakozott André Breton automatizmusához és festői képzelete nem kalandozott el a tudatalatti világba. A szürrealistákkal nem tartott kapcsolatot. Mozgalmukat művészi megnyilvánulásaikat mégis-mint egyiket a korszak leghaladóbb eszméket valló művészi áramlatának-figyelemmel kísérte. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletmag életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Festményein az építészeti elemek gyakori alkalmazásán túl a visszafojtott színek, mély vörösek és szépia-barnák használata, de a csendéletekben összegezett tárgyak és figurák elrendezésének módja is a kubizmus hatására utal. A kubizmus szellemiségének vonzása számára erősebb volt a szürrealizmus lélekelemző módszerénél. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletmag életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy sprozatában a valóságos tér és idő képletét a képek saját, belső törvényszerűségeinek realitása váltja fel, melyben az átélt élmény jelenléte tárgyi elemekkel dominál. A képek logikailag épített, kompoziciós rendje, szimbolikus tartalma racionális, tudatos alkotómunkára utal, ahol az intuíció másodlagos szerepet játszik. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részletmaz életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

---

kompozicióinak egy másik része inkább a tengeri,nyári él
ményeihez kapcsolódik.Ez ezekhez is antik építészeti ele-
mek szolgáltattak konstruktiv,szerkezeti elemeket.Érde-
kes kísérlet a tárgyi perspektiva síkokkal történő hely
helyettesítésére az "Alakok lépcsős szerkezetben" c.kepe
III.a tábla.- 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/ Részletmaz életmű monog-
rafikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A dél-francia-országi Collioure, tengerparti kikötő városkába többször visszatért és mindig egy-egy szinesen ragyogó képet alkotott ottan.

3.kép.-"Collioure-i kikötőben" cimü képe.-Au port de Collioure, 1927. 50+60 cm. toile, huile. Propriété du Musée Janus Pannonius.-Fekete repr. 335.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1928-ban Párizsból 5 rézkarcot küldött a Pécsi Tavaszi Tárlatra. Nagyon szerette volna kiállítani a "Háromszög" c. olajképét. Ha nem aktuális, akkor csak az 5 rézkarcot. Szívesen vállalja a felelősséget a pécsiek előtt, bár e képpel bizonyos időközzel megelőzi őket. Irta 1927.2. 28. Török Lajosnak Pécsre. 335.old 6.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Rajzolásmódja a karcolás bonyolult eljárása közben is a kifejezésre szánt mondanivalót szolgálja. Ahol tájat, hajladozó ~~fitak~~ fiatal fákat, domboldalakat kivánt megörökiteni, vonalai sürüsödtek, a lap felülete bársonyossá vált. Ezek a karcok a szénrajz lágy felületi hatásához közelitenek. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A karcolás technikájában járatlan volt,meg kellett tanulnia.Megfelelő eszközök hiányában sokat vesződött.Sajnos e kor rézkarcaiból alig maradt néhány.A mindennapi élet eseményeit örökitette meg,tájakat,városokat,néhány hazai emléket idéz,pécsi,somogyi részleteket vázlatok, emlékezet alapján. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Miközben végigjárta a kubista szerkesztés, az expresszív kifejezés és a szürreális szimbolizmus módszertani iskoláját, festészete mindjobban megtisztult a látvány részleteitől s egyre inkább a tartalmi elemek, a tárgyat építő szerkezet megragadására irányult. Eljutott a nonfiguratív ábrázolásmódhoz. 336.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Belekerült abba a művészi áramlatba, melyet a huszas éve Párizsban a polgári avantgarde képviselt, a látvány igazsága helyett a belső feszültségek, a láthatatlan belső rend kifejezésére törekedett, szembefordulva mindazzal amit a megelőző korok a művészet megingathatatlan igazságának hittek. 336.old

HÍRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmű monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Már 1928-ban kezdett festménysorozatán mélyebb értelmü bizonyos mértékig szimbolikus jelentéstartalmu képfogalmazást figyelhetünk meg. Ezt követően müvészetében egyre határozottabbá vált a tárgyi elemek elvonatkoztatása, a valóság elvont értelmü festői ábrázolása. E törekvései akkor Párizsban is újszerüek voltak. 336.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmü monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Spanyolországban a műkincsek mellett a jelen is érdekelte. Párizsban baráti köréhez nagyrészt spanyolok tartoztak, és spanyol anyanyelvű délamerikaiak. Ő is megtanúlt spanyolúl, tagja lett a "Club Hispanista"-nak. Baloldali spanyolok, vezetőjük Antonio Rena y Rumia volt. Itt ő is tartott spanyolnyelvű előadást. 335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1928-29-ben Olaszországban járt. Egy temperakép Torinóból
A dóm előtt szamárháton alakkal. Hiányzanak a spanyol
nyár tüzes koloritja, fátyolosan finom kék és szürke ural
kodik. Az architekturális részletek áttetszően könnyűnek
tűnnek. A férfi a szamáron a 30 évvel később megrajz-
olt Sancho Panzáját juttatja eszünkbe. 335.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940./ Részlet az életmű monográ
fikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf.
1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929-ben pesti kiállitása után visszatért Parizsba.- Egyidejüleg két sorozat rézkarcot készitett, egyik hazai, a masik párizsi világából meritette mondanivalóit. A két mappa nyomdai megjelentetését is tervezte, s Münchenben remélt hozzá kiadót találni. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1971

MARTYN FERENC, festő

A TAMÁS GALÉRIA 13.kiállitása,1929.október 19-30 között.Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása ,az ott rendezett kiállitásan.-25 művel szerepelt.-Olajfestmények és rajzokkal.--Olajfestmények:Ezek egyike: "AMagyarország ciklusból".- -- 336.old. 8.jegyz

MÁRS ÉVA: Marty Ferenc és a "Párisi iskola" /1926-1940/.Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13.kiállitása,1929.október 19-30 között
Első hazai bemutatkozása volt,az akkor rendezett kiállitása.-25 müvel szerepelt.-Olajfestményekkel,rajzokkal.
Olajfestmények:Ezek egyike volt:
"Kompozició".- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Marty Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Tamás Galéria 13. kiállítása, 1929. október 19-30 kö-
zött. Martynnak ez volt az első hazai bemutatkozása, az
ekkor rendezett kiállításán. -25 művel szerepelt.-Olaj-
festmények, rajzok.--Olajfestmények: Ezek egyike volt:
""Kompozíció II.".--- 336.old. 8.jegyz

HÁRS ÉVA: Marty Ferenc és a "Párizsi iskola"
/1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. XIV.-XV. évf.
1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Hazai bemutatkozása 1929-ben a Tamás Galériaban megerősitette meggyőződésében, hogy jó úton jár. Bár merészen új felfogásban fogalmazott művei sokakban megütközést, értetlenséget váltottak ki, a haladó gondolkodású fiatal festők körében a kiállitás nagy izgalmat okozott. 336.old

HÁRS ÉVA: Marty Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1931-ben James Ensor és Manet retrospektiv kiallitasa tájékoztatta a müvészet korabbi törekvéseiről,majd a mé ger plasztika;afrikai bronzok,a Benin kiralysag,angol Szudan primitiv népeinek müvészeti remekei kötöttek le Martyn figyelő érdeklődését. 339.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVa évf. 1969-1970.-Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Cercle et Carré csoport kiallitasa Párizsban 1930.ar rilisában nyilt meg a Galerie 23-ban, Rue la Boetie 23.- 46 művész 130 alkotással. Köztük a magyar Huszar szobraival. Kiallitas anyaga is igazolta Martyn művészi tö rekvéseinek igazsagat. 338.old. 13.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVa évf. 1969-1970.-Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Számara elismerés volt a KUT e tarsaságanak törzstagjai közé kerülni. De nemcsak a kiallitó müvészek e nagy szerü névsora vonzotta, hanem az egyesület bator allasfoglalasa, a haladó eszmékért és célokért vallalt müvészi programmja is. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XVa évf. 1969-1970.-Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Pécsett rajta kivül a helyi nesztorok és a 30-as években már találkozunk Egry, Domanovszky, Klie Zoltán, a "Bauhas"-os Stephán Henrik nevével, az építészek között Molnár Farkas/Bauhaus/, Kőszeghy Gyula, Gosztonyi Gyula rajzaival vagy épületterveivel. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVä évf. 1969-1970.-Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Az Abstraction-Création elvi programmjan belül meghatározta a maga sajátos utját, tartalmi és formai alkotó módszerét. A technikai tudás birtokaban volt, most már a felgyülemlett sok élmény, emlékkép művészi realizását, festői kibontakoztatását tekintette feladatának. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1929-es pesti kiállitása a Tamas Galériaban, sikere, nép-
szerüsége, inkább zavarta, mintsem örömmel töltötte volna
el, s amikor önmaga elismertetésére itthon a legkedve-
zőbb alkalom kinálkozott, sietve Párizsba menekült vissza.- Folytatta megkezdett munkáját.- 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XVä évf. 1969-1970.-Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A kubizmusból indult geometrikus tér-és formaszerkesztése 1934-35-ben ekkorra mozgalmasabbá vat. Az 1936-39 között készült nagyméretü absztrakt festményei pedig már az előképektől elszakadt, önálló martyni formanyelv alkotasai. / VII-XI. tábla./. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

önmagával elégedetlen volt. Az Abstraction-Création csoport közös 7 zürichi és varsói kiállítására, az Artissara csupán egy-egy művet küldött, s a Galerie Pierre meghívását is elodázta. 340.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Tanúja volt, amikor a futuristaknak a párizsi Bernheim-Jeune-galériában rendezett kiállitasan a Mussolinival már megegyezett Marinetti eloadást tartott és a baloldali francia értelmiségi hallgatóság csaknem botránnyba fulóan nyilvánitotta ki nemtetszését. 339.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A Rue Blomet-ban "Le bal noir" néger vendéglő. Baloldali munkások, értelmiségiek látogatták. A festők nemzetközi tá társaságának is találkozó helye volt. Martyn itt a sokszínu, soknyelvü társaságban néha a magyar kubista Réth Alfréddal is találkozott. 339-old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festö

Párizsban az idegen festöket vendégnek nézték csak. Martyn is annak érezte magát. Annak ellenére, hogy a magyarországi hivatalos müvészetpolitika, a római iskolát támogatta, Martyn mégis úgy érezte, hogy munkassagaval a nazai fejlödés részese. 341.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. ~~xk27xx~~ 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festo

Párizsban már nyomasztó volt a hangulat. Kippl-Rónai példájából ítélve attól tartott, hogy egyik napról a másikra menekülnie kell, ha kirobban a háború, amelynek szele már Párizst is megérintette. Bizonytalan helyzete azonban müvészi munkáját nem befolyásolta. 343.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

---

szept. 29.

Török Bajosnak irta 1937. ~~szept. 25.~~ A parizsi kiallitasból eddig nem sokat latott, borzadt a nagy tömegtől. De minden az absztrakt művészet jegyében folyik-az egyes épületek/pl. aviation, vasut/ az épitész és a festő tökéletes együttmüködésében. 342.old. 22. jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi Iskola" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Török lajosnak irta 1937.szept.29.-A párizsi világkiállítás on ugy tudja a mi épületünk különösen nem hat./idegen művészektől hallotta/Egry-t kellett volna hozni és nem Aba-Novakot.Például Egry szenzació lehetne.Aba-Novakból mindenütt akad. 342.old. 22.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskloa" /1926-1940/ Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Egy sorozatán emberalakjai, szoborfigurái nehézkes, szögletes mozdulatokkal jelennek meg, igy a képi élmény valóságfeletti, "szürreális" megfogalmazásának szandékára is utalt. A Párizsban ekkor kiállításokon már szerepló szurrealista csoport hatását kell itt keresnünk. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monográfikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTIN FIERRO, fes 66

MARTYN FERENC, festő

Egy képcsoportjára a az álomkép irracionalitása, a díszletelemeknek, a figuraknak egy a szinjátszás külon valóságára emlékeztető sajátos világa jellemző, másrészt oly szürrealitás ez, mely a reális tól csak a felhasznált tárgyak abszurd elrendezésében tér el. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1984

MARTYN FERENC, festo

Egy képsorozatának szereplói között a figurákon kivul xzobortorzókat is látunk, melyek dinamikus mozgásbanemberi alakként ~~asztallapra, állványzat~~ talapzaton v. asztallapon babukent hatnak. Kedvelt modellje a ló, félig baba, félig az értelmes élolény szerepében. 333.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1927-ben arra gondolt,hogy pécsi barátait követve,a "Bauhaus"-hoz csatlakozzék. -"Most már bizonyos,hogy ősszel Berlinbe ,illetve Dessauba,a Bauhausba fogok áttelepedni"-Levele Török Lajoshoz,1927.II.22.- 332.old. 4.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1984

MARTYN FERENC, festő

Párizsban a rézkarcolással több éven át foglalkozott. Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt darabot küldött. Ezek egyike volt:
"Comptoir" cimü rézkarca.

334.old. 6.jegyz

HÍRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párisi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1 1969.-1970.- Pécs, 1971

MARTIN FERENC, festő

Párizsban a rézkarcolással több éven át foglalkozott.
Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt darabot küldött.
Ezek egyike volt:
"Kerékjáték" cimü rézkarca.

334.old. 6.jegyz

HÍRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban a rézkarcolással több éven át foglalkozott. Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt darabot küldött. Ezek egyike volt:
"Tavaszi verőfény" című rézkarca.

334.lld. 6.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

A rézkarcolással több évig foglalkozott .Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt lapot küldött haza.De ekkor már a rézkarcoknál fontosabbnak tartotta egy oly festmény kiállitását,amely felfogásában,az elvont képfogalmazáshoz közelitett. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Sokirányu érdeklődése már kezdetben megmutkozott. A korai párizsi festményciklusa és a "párizsi utca" cimen összegezett akvarellek és pasztellképek mellett már 1927-ben hozzákezdett egy rézkarc-sorozat elkészitéséhez. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Martyn Rippl-Rónai mellett már gyermekkorában megtanúlta, miként kell észrevenni, felfogni a szabad természet és a mindennapi élet ezernyi rezdülését, a tájképek, városokról készült leíró kompozíciók mindannyiszor új festői örömöt jelentettek számára. 335.old

MARÓ ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN

MARTYN FERENC, festő

Alig ismerünk néhányat Franciaországban 1928 közül készült és ott maradt pasztellképeiből és krétarajzaiból, amelyeken céltudatosan és következetesen alakította ki erőteljesen szerkesztő, a tárgyi elemeket egyre jobban transzponáló alkotó módszerét. 335.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1928-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban több éven át a rézkarcolással is foglalkozott Egyik tájképének kompoziciós épitettsége Picasso képével mutat rokonságot, mig a "Párizsi utcakép" cimü lap lágy vonalvezetése a reneszánsz rajzolók felfogására utal vissza. 334.old

HARS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban a rézkarcolással több éven át foglalkozott. Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt darabot küldött. Ezek egyike volt:
"Tájkép a Pireneusokból" című rézkarca.
---------- 334.old. 6.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Párizsban a rézkarcolással több éven át foglalkozott. Az 1928.évi Pécsi Tavaszi Tárlatra öt darabot küldött. Ezek egyike volt:
"Amercain bar" című rézkarca.

334.old. 6.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

Utazásait-a harmincas évek elején már csak nehezen tudta megvalósitani, a gazdasági helyzet romlása következtében. Spanyolországban ehhéz még hozzájárultak a belső feszültségek is, Igy 1928-ban útiprogrammjának egy részéről le is kellett mondania. 335.old

HÁRI ÉVA. Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" / 1926-1940 /. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1928-és 1929-ben Olaszországban járt. Egy temperakép Torinóról és két pasztell Todiról tudósit ezen útról. A két pasztell Todi város egy-egy terét,, jellegzetes gotikus épületeit örökitette meg, sétáló, cipekedő alakokkal, az élet napi örömeit, gondjai közepette. 335.old

HÁRI ÉVA. Martyn Ferenc és a "Pátzai iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

MARTYN FERENC, festő

1928-és 1929-ben Olaszországban járt. Erről egy tempera és két pasztellkép tudósit.-A tempera : torinói városrészlet, a dómmal.-A két pasztell lodi város egy-egy terét örökitette meg jellegzetes gotikus épitményeivel.
335.old

HÁRS ÉVA, Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970.- Pécs, 1974

Martyn Ferenc szobrászművész

A nagyatádi szobrász alkotótelep lelkes helyi kezdeményezés eredménye; idén jött létre. A művész több értizeddel ezelőtti modelljéből méltó méretű mű vált. (emlétve)

Láttuk-hallottuk.

1975. XII. 14. Petőfi 12:11 Gné

Martyn Ferenc

A következő művésznéveket sorolja fel kritikájában Vadas József, a "Képek és szobrok három évtized művészetéből" c. kiállításról.
Anna Margit, Barányó Sándor, Balogh András, Balogh Ervin, Barcsay Jenő, Barta Lajos, Bartha László, Bartl József, Bálint Endre, Benedek György, Benedek Jenő, Berényi Ferenc, Berki Viola, Bernáth Aurél, Bér Rudolf, Bokros Birman Dezső, Borsos Miklós, Breznay József, Csáky-Maronyák József, Csernus Tibor, Csikszentmihályi Róbert, Deim Pál.
A többi név a 2.-es cédulán következik.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27.
XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Martyn Ferenc

A nevek felsorolása az 1.-es cédulán kezdődik: Domanovszky Endre, Ék Sándor, Farkas Aladár, Fejér Csaba, Ferenczy Béni, Fónyi Géza, Fóth Ernő, Frank Frigyes, Gadányi Jenő, Göllner Miklós, Gyarmathy Tihamér, Hajnál János, Hincz Gyula, Holló László, Iván Szilárd, Kerényi Jenő, Keserü Ilona, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kóka Ferenc, Kokas Ignác, Kondor Béla, Korniss Dezső, Kucs Béla, Lakner László, Makrisz Agamemnon, Marton László, Martyn Ferenc.
A Nemzeti Galéria várbeli kiállitásán szereplő művésznevek a 2.-es cédulán folytatódnak.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Martyn Ferenc

Az előbbi, 2.-es cédulán felsorolt művésznevek folytatása: Medgyessy Ferenc, Melocco Miklós, Miháltz Pál, Németh József, Orosz János, Papp Gyula, Pirk János, Pór Bertalan, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Schéner Mihály, Scholz Erik, Sikuta Gusztáv, Somogyi Árpád, Somogyi János, Somogyi József, Svéby Lajos, Szabó Vladimir, Szalay Ferenc, Szentiványi lajos, Szentgyörgyi Kornél, Szőnyi István, Szkok Iván, Tar István, Tóth Béla, Vigh Tamás, Záborszky Viola.
A részletes beszámolót, -Vadas József: "Képek a várfalon" c. cikkét lásd: Berméth Auréi nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 7. lap.

Martyn Ferenc

Bálint Endre, Fajó János, Gyarmathy Tihamér, Keserü Ilona, Korniss Dezső, Losonczy Tamás és Marty Ferenc nevét sorolja fel Vadas József: "Festett üröm" c. kritikájában, mely Gerzson Pál festőművész, -Mücsarnokban rendezett kiállitásán bemutatott-müveiről és munkásságáról szól. Ezzel kapcsolatban hivatkozik fentiek egy-egy müvészi korszakára és akkor elért eredményeire.

Vadas József cikkét lásd: Gerzson Pál nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 24.
XX. évf. 17. sz. 12. lap.

MARTYN FERENC festő, grafikus, Kossuth- és Munkácsy-dijas, érdemes művész
Kaposvár, 1899

Első mestere Rippl-Rónai József volt, majd Párizsban képezte magát. Itt az Abstraction-Création csoporthoz csatlakozik, résztvesz mozgalmukban és kiállitásaikon. 1940-ben hazaköltözik és Pécsett telepedik le. A felszabadulás előtt 1929-ben és 34-ben, utána 1947-ben mutatkozik be müveivel a fővárosban. 1969-ben nagyobb anyaggal szerepel a pécs-baranyai művészek Nemzeti Galéria-beli bemutatóján. Gyüjteményes tárlata 1970-ben a Tihanyi Muzeumban volt, majd Pécsett és a Petőfi Irodalmi Muzeumban állit ki. Grafikáit 1972-ben mutatta be a Helikon Galéria. Munkássága elismeréseként 1962-ben Munkácsy-dijat, 70-ben érdemes művészi cimet, 73-ban Kossuth-dijat kapott. - Korának teljességét igyekszik felfogni és kifejezni. A pontos megfigyelésen alapuló ábrázolástól a konstruktiv kompoziciókon át a geometrikus és spontán absztrakcióig, a látvány, emlék, belső lényeg megragadásának minden rétegében otthonos - mind a festészetet, mind a rajzmüvészetet tekintve. Szinvilága, formanyelve sokban merit a zenéből és a népi kultura rekvizitumaiból. Kiváló illusztrátor, számos irodalmi remekmü megképesitője. Plasztikával is foglalkozik.

Művés életrajzok 19

MARTYN FERENC, festő

Gábor Jenő kiemelkedő helyen áll Pécs művelődéstörténetében. Alkotói és művészetpadagógiai munkássága fémjelzi Pécs két világháború közötti művészetét, miként az is egyértelmű, hogy a felszabadulás utáni időszak Martyn Ferenchez kapcsolható. 288.old.

KONYARY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287.old.

A JANUS PANNONIUS Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

MARTYN FERENC, festo

A Modern Magyar Képtar gyüjtemény-gyarapitasának föbb módozatai a következők voltak: I.Magangyüjtemény vagy müvészhagyaték megszerzése.-II.A Müv.Miniszterium,a müvészeti Alap és a helyi tanacsok vasarlása.-Ezekből pl. Martyn:"NAPLÓ",cimü müve. 287.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Müzeum évkönyve. XVII-XVIII.
197?-7?. Pécs, 1975

MARTYN FERENC, festő

A Modern Magyar képtár gyüjtemény-gyarapitásának főbb módozatai a következők voltak: I. Magangyüjtemény vagy müvészhagyaték megszerzése.-II. A Müv. Miniszterium, a Müvészeti Alap vagy a helyi tanacsok vasárlasa.-Ezekből pl. Martyn: JANUS PANNONIUS KISÉRŐRAJZOK, o. müve. 287. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A JANUS PANNONIUS Múzeum évkönyve. XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

MARTYN FERENC, festő

"NAPLÓ"-ja 299 lapból áll.1950-ben majd minden nap rajzolt egy lapot.Az események felszine mögé rejtett jelenségeket,a hétköznapi élményeket,tárgyakat,dolgokat átszürten,áltételesen jelenitette meg.A megyei és városi tanács támogatásával került a múzeum birtokába. 289.old

MONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Új szerzemények,-III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum évkönyve.-XVII-XVIII.
1972-73.-rész, 1973

MARTYN FERENC, festő

A megyei és a városi tanács közös támogatásával sikerült megszerezni Martyn Naplóját. A "NAPLÓ" 299 lapból álló sorozata tematikában és technikai vonatkozásban gazdag megoldású, széles skálán mozgó. Mégis egyfajta szellemi feszültség állapotának tükrözése érződik rajtuk. 289.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények,-XII. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum évkönyve.-XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1973

MARTYN FERENC, festő

A megyei és városi tanács közös anyagi megváltásával jutott a Pécsi Modern Magyar Képtár tulajdonába Martyn Ferencnek az 1972-es Janus Pannonius évfordulóra készi tett 41 Martyn-rajz is. 289.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975

MARTYN FERENC, festő

---

közvetlenül az európai művészetek áramába került, a nagy világban tájékozódott. Pécsről származott innen indult és tért vissza másfél évtizedes párizsi tartózkodás után. 288.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975

MARTYN FERENC, szobrász, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjteménye vásárlásokkal és ajándékozásokkal gazdagodik. De pl. ezenkivül Martyn Ferenc szobrait az eredeti gipszformáról sikerült megöntetni. 289. old

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1972-73.
XVII-XVIII. Pécs. 1975.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajandékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásarlások útján gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Grafikák: 80. sz.-MARTYN FERENC: "ANATÓMIAI TANULMÁNY", c. müve. p. tus, toolrajz.-239+164 mm.-Ltsz: 70+90 mmy-XIII. tabla.-300. old.-Fekete repr.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar képtar története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

MARTYN FERENC, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás ravén gazdagodik, ill. esetenként vásarlások útjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Grafikák: 79. sz. - MARTYN FERENC: "VONALHÁLÓ", c. müve. - p. tus. tollrajz 150+223 mm. - Ltsz: 70.214. - XIII. tábla. - 300. old. Fekete repr. -

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

MARTYN FERENC, szobrász,festő

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele,vagy ajándékozás révén gazdagodik,ill.esetenként vásárlások útjan gyarapszik.1969-től 1973-ig kb.1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga.Ezekből képek jegyzéke.Szobrok: 96.sz.-MARTYN FERENC; "FA RELIEF",c.müve.-festett fa.- 51+63 cm.-Ltsz:73.121.-XVII.tábla.-300.old. Fekete repr.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

MARTYN FERENC, szobrász, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár gyüjtemények vétele vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útján gyarapszik. 1969-től 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke. Szobrok: 95. sz.- MARTYN FERENC: "BARBÁR EMLÉKMŰ", c. müve.- aluminium.- 43. cm.- Ltsz: 72.321.- XVII. tabla.- 300. old.- Fekete repr.

RONYAY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Martyn Ferenc, szobrászművész
Pécs Múzeum utcájában kapott a
művész műtermet, — később majd ab-
ból is nyilvános múzeum lett.

Művészeti Magazin
1976. V. 28, TV. 21.30 Vgné

Martyn Ferenc

A Magyar Nemzeti Galériába rendezett kiállitását május 3.-án nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom; Bp. 1977. ápr. 30.
XXI. évf. 18. sz. 8. lap.

Martyn Ferenc, grafikus

l.: Molnár Jancsy

Tüskés Tibor: Az avantgarde vonzásában 834-840.

Jelenkor, Pécs, 1977. szept. XX/9.

Martyn Ferenc, grafikus

d: Huszár Vilmos

Bodri Ferenc. Michel Seuphor 693-694.

Jelenkor, Pécs, 1977 júl-aug. XX/7-8.

Martyn Ferenc

A szavad elején Gyarmektanul-
mányi Bizottság működött Ma-
gyarországon, amely hiálletásokat
rendezett. Ezen részt vett a 15 éves
Martyn Ferenc is.

Nagy Ildikó: Játék és művészet.
Művészet, 1976. junius 6. oldal.

Martyn Ferenc

Pécsett hésnül Martyn Ferenc
állandó kiállítása, gyűjle-
ménye.

Bojár Iván: Milyen és milyen lehetne a . . .
Tulior, 1977. június 5 - 24 lap.

Martyn Ferenc

„Emlék" (vegyes)

Bajár Iván: Milyen és milyen lehetne a...
Tribör, 1977 június 5 – 24 lap.

Martyn Ferenc

„Yuhász, kutyák, vihar"
(vepro)

T.Á.: Pécs a képtárak városa.
Tükör, 1977. juli. 17. — 24. oldal.

Martyn Ferenc

A káptalan utcai műemlék
környezetben, a művész lakó-
helyén önálló Martyn múze-
um létesült.

T.A.: Pécs a héptanak városa.
Třeboř, 1977. juli 17 - 24 lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc 1974-ben több-mint 100 festményét, vagy kéttucatnyi rajzát és több sorozat rajzát adományozta a pécsi képtárnak.

T. Á.: Pécs a képtárak városa.
Tükör, 1974. július 17. – 24. lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc művészete
(repró)

Ferkas Tamás képriportja: Harcok, emberek.
Tükör, 1977. július 14 – 36. oldal.

Martyn Ferenc

A hangyák emlékműve
(repro)

T. Á.: Pécs, a képtárak városa.
Tükör, 1977. juli 17–24 lap

Martyn Ferenc, grafikus

MARTYN FERENC „Baranyai képek" c. rajzsorozatát kötetben jelenteti meg a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata.

*

–: A Jelenkor krónikája

480

Jelenkor, Pécs, 1977. május

XX/5.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 FEB 27

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Martyn Ferenc

... léptekkel. Hiszen addig még igen sok történt. Mert azért nemcsak a léptekkel foglalkoztunk, meg a vo-

... is, ellenfényben. Mégpedig úgy, hogy profán tekintetek ne illessék. Ha másképp nem, géppisztolyos katonák sorfala mögött.

1021

Martyn Ferenc: Ady.

Fotó: Nádor Katalin

Egy másik
nek nincs
lakása. Ez e
heti az egé
si programo
bi 90 kellen
ruházásban
végén tudn
PIK. A hatá

Martyn Ferenc festő

L.:Tilles Béla

-: Hir

8.

Népszabadság, Bp. 1977 okt. 27.

Martyn Ferenc, leső

L.:Bencze László

Rózsa Gyula:Képzőművészetünk szép kezdetei 7.

Népszabadság, Bp. 1977 nov. 16.

08

Martyn Ferenc, festő

L.:Bocz Gyula

Rózsa Gyula:Szabadtéri mükritika 7.

Népszabadság, Bp. 1977 szept.3.

Martyn Ferenc

Méltatás

Balla Erzsébet: Új konstruktivistak.
Tükör, 1977. szeptember 24 - 4. lap.

Martyn Ferenc Estömüvész

A népművészet szellemében című II. Orsz. Képző- és Iparművészeti Kiállítás rangját, olyan alkotók jelzik, mint Vajda Lajos harcostársa, Korniss Dezső, Martyn Ferenc, vagy a 40-es évek felfedezettje Tóth Manyhért.

Csáky L. György: A Katona József Múzeum kiállítása.

Petőfi Népe, 1977. júl. 5.

Martyn Ferenc

Visszatérigyiazuló épitheres mó-
dú, mozgalmas zsúfolts á gú
képi világ tárul elénk az 1943-
as „Csendélet hangszerekkel" cí-
mű képen.

Kerékgyártó Istvánon: Egy életmű fő vonulatai,
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

Az 1942-es „Dunántúli tájak felett" cimü festmenyben a formák visszatárgyiasulása zavaróan hat.

Kérékgyártó Istóan: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

A „Sötét térben" különböző módon összerakott természeti világot rak elénk. 1943-ban készült a „Harimau a tengerparton".

Kérékgyártó István: Egy életmű fő nonulatai.
Művészet, 1978. május - 21 lap.

Martyn Ferenc

A Collioure-i kihőtő necessziós stílusú, az 1941-es Combat, lovas csatajelenetet ábrázol a kubizmus formalásmódjára alal.

Kérékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22 l. ap.

Martyn Ferenc

Martyn a kubisztikus és konstruktív építkezésmódot egyéni módon tovább fejlesztő, azt expresszivitással párosító képeket alkotott.

Kérékgyártó Szlo áru: Egyéletmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22 l ap.

Martyn Ferenc

Az 1940 és 1943 igterjedő magyarországi periódus Martyn művészetünk további gazdagódását, hiteljésedését jelzi.

Kesélegyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

Martyn művészetének első érett periódusa az 1933 tól - 1939-ig terjedő évekét, az Abstraction-Création csoport tagjaként foglalja magába

Kesékgyártó István. Egy életmű fő mozzanatai. Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

A „Havacsmi emlék"-re egységes formai rend, szuggesztív, vizionszerű sűrítésmód jellemző.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

A „Vázlatok a kunuc korról" című képsorozat perifériku-s helyet foglal el Martyn élet-művében.

Kérékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1973. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

Impresszionisztikus oldottságú táj-
képei az 1935-ből való „Lomka-
hegyen", az 1959-ös „Balatongyörök"
az 1952-es „Somogy-kilátás a Ró-
ma hegyről".

Kevékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

Martyn olyan művész, aki ugyanazon peri eduszban is váltakozóan alkalmazza a különböző alkotásmódokat.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

• Martyn Ferenc

Martyn a sok iranyban irdek-
lődő, kiscíletező szenvedélyű mű-
veszek hozé tartozik. Művészete
sokféleségű

Kérek gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

1975-ben jelent meg Hárs Éva dokumentációjú monografiája Martyn egész művészetét felmérte.

Kerék gyártó István: Egy életmű fő vonulata. Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

Az 1969-es pécsi és az 1970-es tihanyi kiállítás átfogó képet nyújtott Martyn művészetéről.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő sorsulatai.
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

A népi kultúra forrásából merítő
művek, a paraszti kultúra tárgya-
it megelevenítő jelhéppel telített-hép
ce „Dudás csendélet".

Lérekgyártó István: Egy életmű fő nomulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

A tehanyi múzeumban lívő kiál-
lításán bemutatta a „Souvenir
d'Espagne," -t, a „Sötét térben", a „Gend-
élet hangszerekkel" című képeit.

Kicsi gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

A Rivierán – emlék cinni kép.
Itt a kép síkján két alak áll. Mor-
dulatuk az együvé tartozás vagy
a búcsú pillanatát fejezi ki.

Hárs Éva: Egy alkotó gondolat...
Művészet, 1978. május – 19 lap.

Martyn Ferenc

A háboru szörnyetege Collioure "felett" cimü kép, a háborut, az 1936-os spanyol szabadságharcot, általános itott értelemben az erőszak elleni tiltatakozást ábrázolja.

Hárs Éva: Egy alkotó gondolat...
Művészet, 1978. május – 19. lap.

Martyn Ferenc

A művész, kikötő négy évszak-
ban" amiben eredetileg négy kom-
poziciót tervezett. Ebből csak hettő
valósult meg.

Hárs Éva: Egy alkotó gondolat...
Művészet, 1978. május – 19. lap.

Martyn Ferenc

A Kikötben I és a Kikötőben II. ennü festmények, majdnem azonosak. Jobban szemügyre véve kitűnik, hogy különböznek egymástól.

Hárs Éva: Egy alkotó gondolat...
Művészet, 1978. május – 19. lap.

Martyn Ferenc

Martyn képei az emlékezések rögzítési. Ezek nem csupán átélt balósá g-ból fakadnak. A látott és hallott, a képzelt dolgok vizuális emlékezésbe, gondolatban megalkotott képekké formálódnak.

Hárs Éva: Egy alkotó gondolat...
Művészet, 1978. május – 19. lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc gondolatban előre megalkotja műveit. A prekoncepció munka közben már alig változik. Képei, rajzai emlékezések rögzítése.

Hárs Éva: Az alkotó gondolat útjat követve.
Művészet, 1978. május – 19. lap.

Martyn Ferenc

Martyn munkássága a tudatos festészetre alig hatott és a nemzeti közi képzőművészetben is elszigetelt, magányos jelenség.

Menyhért László: Utak és zátonyok.
Művészet, 1978. május – 27. lap.

Martyn Ferenc

Méltatás

P. Szűts Juliánna: Grafikák.
Művészet, 1978. május - 9. lap.

Martyn Ferenc

A közelmúlt eseményeire
reagált Martyn Ferenc poli-
tikai guinyrajzaival.

P. Szűcs Julianna: Guinygrafikák.
Művészet, 1978. május - 9 lap.

Martyn Ferenc

Szőnyi és Bernáth egy-két
évvel fiatalabb kortársa Mar-
tyn Ferenc.

P. Szücs Julianna: Gyurygrafikák.
Művészet, 1978. május – 9. lap.

Martyn Ferenc

Martyn 1940-ben tért haza Párizsból, a visszatelepülése utáni évtizedben készített néhány szobrot.

Ocknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május – 12. lap.

Martyn Ferenc

A fasvinnyszörnyetegeinek kép-
alkotásak az benne rejlenek az
elődöktől kapott és a kortársak-
kal együtt megszerzett módszerek.

P. Szűcs Julianna: Gárnygrafikák.
Művészet, 1978. május – 9. lap.

Martyn Ferenc

A festményként jól ismert, „Hajó", „Lovasok", „Szimetrikus formák", a kompozicióban hordúrra redukálva önmagukban ránjékával jelennek meg.

Aknai Tamás: Plasztikák.

Művészet, 1978. május = 12. lap.

Martyn Ferenc

1943-ban készített a művész egy sor hegeszlett-hajlított fémvácsot, amelyekben a kiindulásként szolgáló festmény szerkezte erővonalait a vasrudak rendjebe írja át.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap.

Martyn Ferenc

Martyn szobrai, a magyar szobrá-
szatnak höltői ízt, a kerámiái,
a kerámiának jellemzően sze-
mélyes artikulációt adnak.

Aknai Tamás: Plasztikák
Művészet, 1978 május - 12 lap.

Martyn Ferenc

1939 novemberében Párizsból
menekülésszerűen haratérő
művész 10 év leforgása alatt
jelentős művek sorát alkotta.

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978: május – 16. lap.

Martyn Ferenc

Az 50-es évek tájan készült el
tájképeinek egész sora a „Király-
nő szoknyája", a „Szigliget", a
„Pécsváradi látkép".

Rozmiary Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május - 16. lap.

Martyn Ferenc

Az 1950-es év Martyn mai
megfogalmazása szerint, i-
gen bizonytalan esztendő volt.
Ellentmondásokkal teli korszak.

Romvary Ferenc: Journal 50
Művészet, május - 16. lap.
1978

Martyn Ferenc

A 15-éves párizsi tartózkodás alatt Martyn nem kiegyszerült elvért feladni. 1947-1959 között nem alkotott ki absztrakt műveket.

Romváry Ferenc: Journal 50
Művészet, 1978 május - 16. lap.

Martyn Ferenc

A XIX. századi kritikai realizmus jegyében készítette el „Ráhoczi sorozatá"-t „Vázlatok a kuruc korról" cimmel.

Romváry Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978, magus – 16 lap.

Martyn Ferenc

Martyn szamára az 1950-es ev termékeny volt. Megbízás alapján festette meg: Petőfi, Dózsa, Tancsics portréját.

Romvary Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978, magus - 16 lap.

Martyn Ferenc

A felfokozott indulat téltakozó
irtózata szülte az 1944-es fel-
jegyzéseket, a „Faszizmus szörnye-
tegei" című rajzsorozatot.

Romány Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978. május - 1[illegible] lap.

Martyn Ferenc

A Naplóból a művész kiválasz-
tott 229 db-ot, passpartúrta őket
és megfelelő tárolást biztosított szá-
mukra. Végeztül a Journal'50 fel-
viattal látta el.

Romváry Ferenc: Journal'50
Művészet, 1978. május - 16 lap.

Martyn Ferenc

Martyn legbelsőbb szívügyének
leknetelte Naplóját, a művész
egyénségének szűrőjén keresztül
látjuk itt a kort.

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május – 16. lap.

Martyn Ferenc

1941-es mű a „Szobortervjá-
rommal", 1943-as alkotás az
„Alföldi emlék", és a „Szobortervet
két figurával."

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap

Martyn Ferenc

Képzeletbeli múzeumában a mű-
vész szerepeltet hentáurszerű bá-
bokat, szörnyeket, pszeudoszimboli-
kus maszkokat.

Aknai Tamás: Pesztelák.
Művészet, 1978. május – 12 lap.

Martyn Ferenc.

Martyn természeti élményt formál szolorra az 1943-as mű, a Gabriel Faure emlékére készült szolorban.

Aknai Tamás Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12 lap.

Martyn Ferenc

1946-ban készült a „Lebegő forma" (Pézkonstrukció). Összeletiségében is áttekinthető szerkezet. Megjelenésével élőlényeket idéz, egy csapolás segítségével átmenetet kínál a gépek irányába.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap.

Martyn Ferenc

Martyn 1946-ban hészített farchef-
chet. Ezeknek az esztergált alakza-
tai egy 1941-es varszobossa „A hau-
gyák emlékművéré vezethetők vissza.

Akmai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap.

Martyn Ferenc

Tölbenyire „epikus" plasztikát hívszt a művész. Kiindulási pontja tárgy vagy tárgyak együttese.

Akmai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május – 12. lap.

Martyn Ferenc

Az 1941-ben készült „Kompozíció II." kiindulóalakzata egy talpára állított vasaló.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap.

Martyn Ferenc

A festményekkel tematikai rokonságot nem mutató szobrokat Martyn már 1941-ben készítette. Ezeket a műveket tematikai változatosság és stíláris azonosság jellemzi.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. lap.

Martyn Ferenc

Festményének lírai absztrakciója,
a rácsok nemelyikén szembekerült
a Párizsi iskolában megfogalmazott
puzista esztétika konstruktív-geo-
metrikus szemával.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május – 12. lap.

Martyn Ferenc

A „rácsokban" Martyn néhány tematikus kontúrrajz mellett a kinetikus jellegnek jólban megfelelő geometrikus kompozíciót is létrehozott.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május – 12. lap.

Martyn Ferenc

Martyn Naplójának egyik lapja a „Születésnapi fejjel" ellátva. A jobb felső sarokban születésnapi dátum (10. VI. 50) is olvasható.

Domnáry Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978. május – 16. lap.

Martyn Ferenc

Az 50-es évek kívánalma, a szalista előadásmód nem volt idegen az absztrakt Martyn számára. Művészetének kiindulási pontja a természet látványvalósága.

Lomnány Ferenc: Journal 50

Művészet, 1978. május - 16. lap.

Martyn Ferenc

1950-től kezdve bővülő-téma-
választásában, stílusának gar-
dagodásában kimutatható az
itt-éléstől fakadó hatások hölcsö-
nösségének számos ismérve.

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május - 16. lap.

Martyn Ferenc

Az 50-es években készült a „Zöld jel kőlapon", „Stèle" jelekkel", „Emlik" mediterrán tengerpart".

Romvary Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978. május - 16. lap.

Martyn Ferenc

1950-~~es~~ években készült az „Irországi emlék", a „Sátoros ünnep", a „Figurák térben", „Irországi partok", „Don Quijote és Sancho Panza stb.

Romváry Ferenc: Journal '50
Művészet, 1978. május - 16. lap.

Martyn Ferenc

A kubisztikus és konstruktív vonásokat mutató expresszív alkotásmód jelentkezik az 1946-os „Lovas és fegyverhordozón".

Kesek gyártó István: Egy életmű fő vonulatai, Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

Jó vékány esetben már csak emlékezetéből idézhette vissza munkássága megsem mis ult produktumait.

P. Szűcs Johanna: Gunygrafikák.
Művészet, 1978. magus - 9. lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc 1944-es grafikai lapjai. A fasizmus nürnyétegei" című 10 lapból álló sorozat.

P. Szücs Julianna: Gyűjteményekben
Művészet, 1978. május - 9. lap.

Martyn Ferenc

Formai aszkézissel festi a mű-
vész a „Temetőt", a „Hábonis em-
léket", a „Halál a virik felett-et
és az „Emlék 1944-ből"-t.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Sejtelmes bom látársáb terhes, szinciben tartózkodott a „Menhir" és a „Sölét térben", 1943-as „Lanocsnei emlék", a „Nemamadás", és „Az Éjszaka hangjan"

Meréi Ottó: Párizs és az itthon rovzásában. Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A sündús „Combat" a mű-
vész első itthon kiszült képe,
a „Combat"-on 2 lovas figurá-
val csatakép.

Mera Ottó: Párizs és az itthon rozzasában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A „Halkirály" annó vázlat az egyetemes összefüggések megismerésére törekvő emberi szellem ábrázolása.

Merei Ottó: Párizs és az itthon rovizásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Szerkezetes mű a „Harmadik tengerparton", a „Souvenir d'Espagne" - sorozat, az „Tête de jeune rabbin" és az „Ír-király".

Méri Ottó: Párizs és az otthon nosztalgiában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Fokozottabb-zenei fogalmazás
hésztetésére bizza magát a mű-
vész a „Csendélet hangszerekkel",
és az „Ivországe emlék hárfával"
ainé művekben.

Merei Ottó: Párizs és az Utthon vonzásával az
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Szerkezetileg oldott fogalmazású, méltóságteljes ritmusú az „Ökörfejes csendélet" és a „Dunántúlis tájak felett"

Merei Ottó: Párizs és az utthon vonzásában
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A 40-es években készült a Collioure-i kikötő, a „Vitorlások", a „Les médailles militaires" amű mű.

Merci Ottó: Párizs és az itthon ronzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Martyn a 40-es években általában tájképeket, enteriőröket festett. Egyik teljesen elvont, absztrakció az „Ötrészes kompozíció".

Merei Ottó: Párizs és az itthon rovzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A művész 1940-ben festett szürrealista irányba induló képei, 1941-42-ben sötétekké váltak, önkinzokká, és amtán kápráró szinesekké váltak.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.

Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Hanevas Béla méltatta a „Sors-
unkban Martyn Ferenc a" Ma-
gyar Képzőművészek Szabad Szak-
szervezetében rendezett kiállítását.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

1945-ben a művész bemutatja legújabb-hiszrajzait, a „A fasizmus szörnyetegeit". 1946-ban a Magyar Képzőművészek Szabad Szakszervezetének helyiségében rendez kiállítást.

Meri Ottó: Párizs és az itthon vonzásában. Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A művész tér és formaszerkezetét reprezentálja az „Ökörfejes csendélet", a „Csendélet hangszerekkel", ennek mű.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában
Művészet, 1975. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Kállai Martynt tekinti az új magyar progresszió legkiemelkedőbb képviselőjének.

Merei Ottó: Párizs és az otthoni valóság
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A hazai viszonylatban úttörő, első-absztrakt csoportkiállításnak a gondolata Martyn Ferenctől származik, írta 1946-ban Kállai.

Meier Ottó: Párizs és az itthoni vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Pécsett az 1938 as és 1946. évek
között a művész aktív művészet
szervezői és ismeretterjesztői mun-
kát végez.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május – 4 lap.

Martyn Ferenc

A formai gondolkodás mes-
terdarabja a „Dunántúli tá-
jak felett", amelyet Kallai az Ly-
romantika ki állításon mutatott
be 1944 felmárjában.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A tér nyúzsgő élete, a kép-
felület hiánytalan betöltése
itthoni képeit, jellemzi, külö-
nösen az első években készül-
teket.

Meri Ossó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május – 4. lap.

Martyn Ferenc

Martyn fokózatos az juthatott el itthoni műveiben a tér és formaszemlélet érettebb fokáig.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május – 4. lap.

Martyn Ferenc

Önzetlenül és konok kitartás-
sal működött közre a modern
művészet hanai meggyökerezési-
ben és elfogadtatásában.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1975. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A „Kikötőben", a „Virek felett", a „Régi szerszámok" a korábbiák-nál tömörebb, kifejező, szinben erőteljes jelösszefüggések megteremtése.

Mérei Ottó: Párizs és az itthon rovziásában
Művészet, 1978. május - 4 lap

Martyn Ferenc

Az 1945-46-ra datált képén a telített tér megoldást alkalmazza ez a „Lovas és a fegyverhordozó".

Merei Ottó: Párizs és az itthon rovziásában
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

A művész alkalmazza az ornamentumszerű képfogalmazást, amely emblematikusszá tisztul. A kép a „kakas".

Merei Ottó: Párizs és az ithon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Passuth Krisztina írja a Tükör,
1970. V. 26-ai számában Mar-
tyn Ferenc Tihanyban című
cikkét.

—: A kritika tükrében.
Művészet, 1978. május - 3. lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc az 1938-as elvont utlörő kiállítás on részt vett: „Asszimetria", „Szines absztrakció", „Monokróm ritmus" cimü képeivel.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában. Művészet, 1978. magus-4 lap.

Martyn Ferenc

1936-ban Párizsból hazatérve Martyn Ferenc megszervezi az absztrakt művészek kiállítását. 1938 januárjában hazai és külföldi magyarok részvételével megnyílik az elvont kiállítás a Tamás Galériában.

Merei Ottó: Párizs és az Utthon vonzásában. Művészet, 1978. május – 4 lap.

Martyn Ferenc

1946-ban mutatta be a
művész Kállai Ernő által
rendezett gyűjteményes ki-
állítását.

Merei Ottó: Párizs és az Athon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

1931-ben, haratérése utóm
a Pécsi Képzőművészek és Mű-
barátok Társasaga élére áll,
de tovább festi szingardag ké-
peit.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

1926 és 1939 között Párizsban élt Martyn Ferenc. Rengeteget utazott és tagja volt 1931-ben alakult Abstraction-Creation-nak.

Mezei Ottó: Párizs és az otthon vonzásában. Művészet, 1978. május - 4 lap.

Martyn Ferenc

Az 1929-es Martyn kiállítást
Rabinovszky Mariusz miltat-
ta a Nyugatban.

Merei Ossó: Párizs és az itthon vonzásában
Művészet, 1978. május – 4 lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc élete a század elegi Somogyból, a Iselicségből indult el. A művész Rippl-Ronainál Kapos-várott inas volt.

Martyn Ferenc: Gyöhérek
Művészet, 1972. május - 2 lap.

Martyn Ferenc

A Népszabadság 1969. V. 23-ai
számában Rózsa Gyula is mélt
tatást Martyn Ferencről.

—: A kritika tükrében.
Művészet, 1978. május - 3 lap.

Martyn Ferenc

Németh Rajos a Dunántúli Napló, 1969. V. 18-ai számában méltatja Martyn Ferenc munkásságát.

—: A Balaton tükrében. Művészet, 1971. május - 3 lap.

Martyn Ferenc

Kállai Ernő 1946 X. 13-27-ben
kiadott Martyn gyűjteménye ki-
állításának tájékoztatójában
ír a mester tiszta festői kép-
gondolásáról.

— : A kritika tükrében.
Művészet, 1978. május - 3 lap.

Martyn Ferenc

A Kossuth népe 1945. V. 25-ei számában Fölbry János ír Martyn Ferencről méltatást és méltatja a „Nagymacsár" cimü szimbolikus rajzsorozatot.

—: A kritika tükrében.
Mű vészet, 1978. május - 3 lap.

Martyn Ferenc

A Nyugat 1929 XI. 1-ei számában Rabinovszky Máriusz ír Martyn Ferenc-rőlés miltatja egyéniségét.

—: A kutatva tükrében.

Művészet, 1978. május – 3 lap.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc mint Rippl-Rónai neveltje, mint csodagyerek, kezdte pályafutását. Szerepelt hazai kiállításokon, 1929-ben és 1946-ban önálló gyűjteményes kiállítása volt.

Merei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában. Művészet, 1978. május – 4. lap.

Ferenc Martyn.

Budapester
Rundschau,
1976, jan. 26.

MARTYN FERENC, festő

1973-ban kiemelkedő jelentőségű volt Martyn Ferenc "Petőfi olvasása közben", című rajzsorozatának a megszerzése. 314.old

--- A Baranyai Múzeumok 1972-73 évi működése
313.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XVII-XVIII./ XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975

MARTYN FERENC, festő

A Janus Pannonius Múzeum életében 1972-ben kiemelkedő jelentőségü volt Martyn Ferenc Janus Pannonius rajzsorozatának megszerzése-Negyven rajz. 313.old

---A baranyai Múzeumok 1972-73.évi müködése
313.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

MARTYN FERENC, festő

1972-ben Janus Pannonius halalanak 500 éves jubileuma során több kiállitas nyilt meg. Közöttük Martyn Ferenc "Negyven rajz Janus Pannoniusról", Martyn 40 rajza.
313.old

--- A Baranyai Múzeumok 1972-73 évi müködése
313.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, XVII-~~XVIII~~/ XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc festmeinyeit
május 3-án mutatta be az
MNG - Műhely - ében.

-----:Kiállitási naptár.

Művészet,1977.május - 48.oldal.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc festő és grafikusművész kiállítása a kaposvári Somogyi Könyvtárban március 10-ére nyílt meg.

---- Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. március - 48.oldal.

Martyn Ferenc

„Látás és alkotás" c. kiállítás anyaga most jutott el Miskolcra. A kiállítás a mai élő legjelesebb tíz festő alkotását – két-két képét mutatja. Szerepelnek a művész képei is.

Déli Hírlap, 1946. aug. 6.

MARTYN FERENC, festő, keramikus

Gorka István most Herenre jár le, s amilyaen szivesen fogadta Martyn Ferencet a pécsi porcelángyár, Gorka Géza valamikori korongon készült porcelanjait Herend, ú termékenyitette meg Gádor István művészi képzeletét a herendi gyár, melyet kis 6 egyoldalúan csak a tegnap őrzőjének tekintünk. 18.old

Koczogh Akos: Gádor István 16.old

Múzsák, Múzeumi magazin, 1971. 3.sz. Bp.

Martyn Ferenc festő

A Boramirza szervezte társaság, amely tovább viszi a hortobágyi tanulmányok során kialakult elveket, – tízéves munkájuk eredményességének illusztrálására, hogyan elég a művészek neveit említeni: Rémsey Jenő, Martyn Ferenc és mások.

Szabó Sándor Géza: Az első hortobágyi festőkolóniáról.

Hajdu-Bihari Napló, 1946. jún. 26.

Martyn Ferenc festő-grafikusművész

Szenes Árpád festőművésszel együtt indult pályája Martyn Ferencnek, a huszas évek Párizsában.

Hárs Éva: Szenes Árpád festőművész alkotásai Pécsett.

Dunantúli Napló, 1977. dec. 11.

Martyn Ferenc

Ady Endre

Népszav, 1977. október 8.
7. oldal

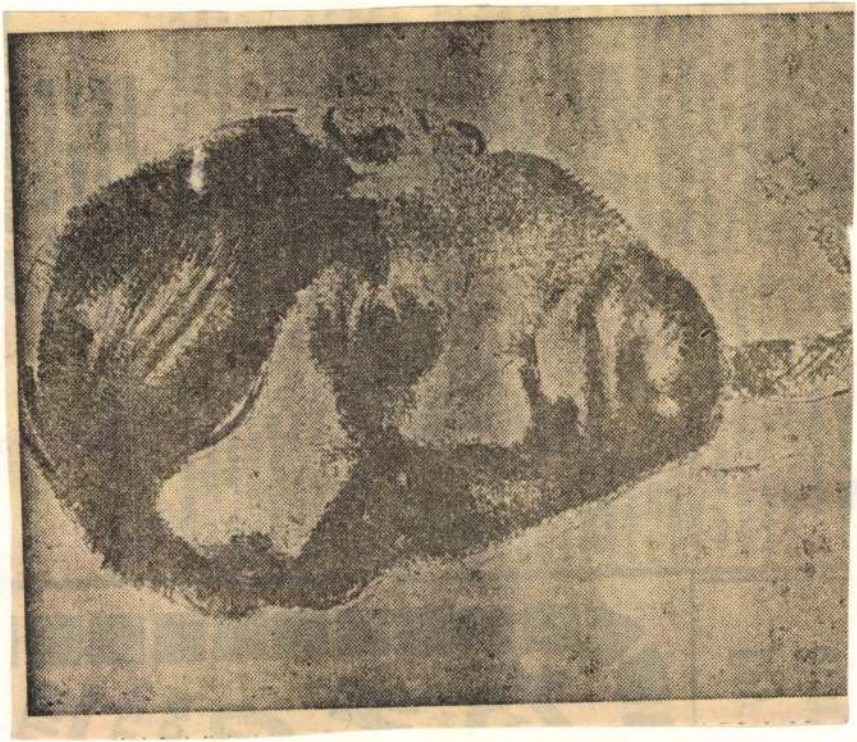

Martyn Ferenc ,festő,szobrász

Élemüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy kereszt metszetét ajándékozta a múzeumnak. E müvek jegyzéke:

85.sz.-"Három sarló alakú motivum",1958. vvov-karton .o. 45+55 cm.-Ltsz:74.165

86.sz.-"Két egymasutan haladó figura",1959.v.o.- 130+198 cm..Ltsz:74.166

87.sz.-"Collage".1962.v.o.-50+60 cm. Ltsz:74.167

338.old

Ro,váry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc ,festő,szobrász

---

emlvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztszetét ajándékozta a múzeumnak. E művek jegyzéke:

94.sz.-"Bakonyi táj,I."1967.xxxx farost,o.-50+60 cm. Ltsz:74.175

95.sz-"Bakonyi táj,II."-farost,o.38.5+60.5 cm. 1967. Ltsz:74.176

96.sz."Cassandra".1967.farost,o.-48.5+55.5.cm.Ltsu:74.177. 74.177. 338.old

Ko,váry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta múzeumunak. A művek jegyzéke:

91.sz.-"Apostolok"triptichon b.o.".1965.v.o.-150+100 cm.
Ltsz:74.171

92.sz.-"Álló alak-"Busó"triptichon b.o.-v.o.-198+130 cm.
Ltsz:74.172

93.sz."Álló alak-triptichon b.o.-v.o.-191965.-198+130 cm
Ltsz:74.173 338.

Ko,váry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Új szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.-A művek jegyzéke:

76.sz.-"Prince et Chambellan".1956,v.o.-50+60 cm. Ltsz:74.156

77.sz.-"Keresztesvitéz".1956.v.o.-36+28.5 cm. Ltsz: 74.157.

78.sz.-"Szerszamok gyalupadon",1956.v.o.-29+37 cm. Ltsz:74.158. 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár Története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

-- -

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz
metszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek jegyzéke:

58.sz.-"Ötételes festmény V.",1950.v.o.-55+39 cm.Ltsz:
74.138

59.sz.-""Don Quigote és Sancho Panza",1950.v.o.61+39 cm
Ltsz:74.139

60.sz.-"Szőke szerkezet",1951.v.o.-50+60 cm. Ltsz:
74.140. 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár Története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festo, szobrasz

Életművének jelentos részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajéndékozta a múzeumnak.-E müvek jegyzéke:

49.sz.-"Sárga sarkány fekete alapon,1949.v.o.-100+145 cm. Ltsz:74.129

50.sz.-"Sziklak ellipszis formaban",1950.v.o.-50+60 cm. Ltsz:74.130.

51.sz."Sátoros ünnek.",1950.v.o.-60+50 cm.ltsz:74.131

336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár Története
Uj szempontok IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Evk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

-- -

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keret metszetét ajándékozta a múzeumnak.-A művek jegyzéke:

55.sz. "Öttételes festmény"II."1950.v.o.39+55 cm.Ltsz: 74.135.

56.sz-"Öttételes festmény III."1950.v.o.39+39 cm.Ltsz: 74.136

57.sz.-"Öttételes festmény IV."1950.v.o.-55+39 cm. Ltsz: 74.137. 337.old8.old

Romvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár Története
Uj szerzemények IV. 338.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő,szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.-A művek jegyzéke:

116.sz."Összes kompozició,II.".1943.-beg.vas.38+55 cm. Ltsz:74.196.

117.sz."Összes kompozició,III.".1943.-beg.vas.-38+45.5 cm. Ltsz:74.197.

118.sz.-Összes kompozició,IV.".1943.-Beg.vas. 37.5+55 cm. Ltsz:74.198. 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

Életművének jelentős részét, művészetének reprezentativ válogatasat, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a muzeumnak. E művek jegyzéke:

1-Csendélet babuval, lóval.-1928.-v.o.-128+96.5 cm. Ltsz:74.81.

2.-Afrikai emlék.-1928.-v.o.-98+128 cm.-Ltsz:74.82

3.-Nagyvarosi utcakép.-1928.-v.o.-95+128.-Ltsz:74.83

337.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Evk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.-A művek jegyzéke:

73.sz."Kakas",1953.v.o.-68+51 cm. Ltsz:74.153

74.sz"Adriai kikötőben/Velencei emlék/.-1956.v.o.-79+120 cm.-Ltsz:74 154.

75.sz-"Tengerparton".1956.-v.o.-40+51 cm.Ltsz:74.155

338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

Életmüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajandékozta a muzeumnak.-E müvek jegyzéke:

35.sz.-"Zöld ruhában",1946.-v.o.-60+50 cm.Ltsz:74.115

36.sz.-"le cicliste décoré".-1946.vo.-115+80 cm.Ltsz: 74.116

37.sz.-"Kikötőben",1946,-v.o.-65+81 cm.Ltsz:74.117

336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, grafikus

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a Múzeumnak. A művek jegyzéke:

61.sz.-"Család",1951.v.o.-130+130 cm. Ltsz:74.141
62.sz.-Kompozició fekete rajzzal".1952.v.o.-80+80 cm. Ltsz:74.142.
63.sz.-"Lovas karddal,1952,v.o.-50+60 cm.Ltsz:74.143

338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festo, szobrasz

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek Jegyzéke:

64.sz.-"Lépegető madar" 1952.v.o.55+65 cm. Ltsz:74.144.
65.sz.-"Óplumszivók/két alak/",1953. v.o.-60+80 cm.Ltsz 74.145.
66.sz.-"Diszruhas női alak",1953.v.o.-80+60 cm.Ltsz:74. 74.146. 338.old

Komváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

---

letművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek Jegyzéke:

67.sz.-"Zenekar",1953.v.o.-60+80.cm.Ltsz:74.147

68.sz."Emlék készülő barkakról".1953.v.o.-~~Lxxx~~:60.5+80.5 cm.-Ltsz:74.148.

69.sz.-"Körben működő szerkezet".1953.v.o.-60+60 cm. Ltsz:74.149. 338.old

Somváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szempontok IV. 338.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.- A művek jegyzéke:

16.sz.-"Vitorlások".-1942.-v.o -60+80 cm.-Ltsz:74.96
17.sz.-Les medailles militaires".-1943.-v.o.-40+50 cm-
Ltsz:74.97.
18.sz.-"Csendélet hangszerekkel".-1943.-v.o.-150+90 cm.
Ltsz:74.98. 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc ,festő,szobrász

---

emüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy kerezzt
tszetét ajándékozta a múzeumnak. E művek jegyzéke:

94.sz.-"Kompozició-triptichon középrész".1965.
v.o. 130+198 cm.-Ltsz:74.174.

98.sz."Álló alak-serleg".1967.farost,o.-130+122 cm.
Ltsz:74.178.

99.sz.-"Három részes kompozició",1970.-v.o.-60+50 cm.
Ltsz:74.179. 338.old

Ro,váry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak,-E művek jegyzéke:

21.sz.-"Souvenir d'Espagne,II."-1943.-v.o.-130+198 cm.-Ltsz:74.101.

22.sz.-"Souvenir d'Espagne,III."-1943.-v.o .-130+198 cm Ltsz:74.102.

23.sz.-"Az éjszaka hangján".-1943.-v.o.60u80 cm. Ltsz: 74.103. 336.old

Komváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann.Múz.Evk. XIX. 1974. Pécs

Márton Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy kere
metszetét ajándékozta a múzeumnak,-A művek jegyzéke:
27.sz.-Lavocsinei emlék".-1943.-v.o.-90+130 cm. Ltsz:
74.107
28.sz.-"A háború",-1943.-v.o.-61+93 cm.Ltsz:74.108. 10
29.sz.-"Emlék 1944-ből".-1944.-v.o.-56+68 cm.-Ltsz:74.1
30.sz.-"Háborús emlék".-1944.-v.o.-56u68 cm.Ltsz:74.110
336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

martyn ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak,. E művek jegyzéke:

82.sz.-"Ceres",1957.v.o.-150+120 cm. Ltsz:74.162
83.Sz."Két ülő figura vizparton",1957.v.o.-113+138 cm. Ltsz:74.163
84.sz.-"Offrande",1957.v.o.-58+68 cm. Ltsz:74.164
338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak,.E művek jegyzéke:

88.sz.-"Felfelé haladó alakok".1964,v.o.-60+50 cm. Ltsz:74.168

89.sz.-"Tengeri emlék".1964.v.o.-100ú150 cm.-Ltsz:74.169

90.sz.-"Álló alak",1965.v.o.-80+60 cm. Ltsz:74.170.

338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc ,festő,szobrász

Klemüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak. Z művek jegyzéke:

103.sz."Katedralis ökörfejjel".1972.-v.o.-66+55.5 cm.
Ltsz:74.183

104.sz."1943.Gipsz.-M.46 cm.Alföldi emlék.Ltsz:74.184

105.Sz."Gabriel Fauré emlékére",1943.gipsz.M.48 cm.
Ltsz:74.185 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresz metszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek jegyzéke:

6.sz.-"Nőalak tengerparti tájban.-v.o.1928.-80+98 cm. Ltsz:74.86

7.sz.-"Nőalak és csendélet,-1928.-v.o.-79+98 cm.-Ltsz 74.87.

8.sz.-"Alakok lépcsős szerkezetben",-1928.-v.o.-150+80 cm. Ltsz:74.88. 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz: metszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek jegyzéke:

9.Sz.-"Parasztudvar alakokkal",-1928.-v.o.-79+98 cm. Ltsz:74.89.

10.Sz.-"A collioure-ikiköto",1948.-v.o.30+70 cm.Ltsz: 74.90.

11.sz.-"Sziklas tengeri emlék",-1941.-v.o.-50.5+60.5.cm. Ltsz:74.91 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak.- A művek jegyzéke:

12.sz.-"Combat".-1941.-v.o.-130x198 cm.-Ltsz:74.92

13.sz.-"Sötét térben",1942.-v.o.-130+198 cm.Ltsz:74.93.

14.sz.-"Donantuli tajak feleti".-1942.-v.o.-70+100 cm. Ltsz:74.94

15.sz.-"Emlék.észak-afrikai [illegible] Kötő/Grisaille/.-1942. v.o.-55+39.cm. Ltsz:74.95. 336.old

Romvári Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 336.old

A Jan. Pann.Múz.Evk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

---

etmővének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztetszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek Jegyzéke:

70.sz.-"Juhasz,kutyak,vohar".194,v.o.-150+120 cm. Ltsz: 74.150

71.sz-"Középkori lovasok",1954.v.o.-35+45.5 cm. Ltsz: 74.151.

72.sz.-"Két alak népviseletben",1955.v.o.-39+30 cm. Ltsz:74.152 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár Története
Uj szerzemények IV. [illegible].old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc

A Nemzeti Galéria 3. emeleti
D. tragtuksának helyiségében
mutatkozik be Martyn Ferenc raj-
zait

Horváth György: Martyn Ferenc rajzai
Tükör, 1977. május 15 - 3 lap

Martyn Ferenc

Martyn bi allettáján bemutatta a „Panoramány balett" című kompoziciót. A Histoire Monstre és a Korea című darabokat.

Horváth György: Martyn Ferenc irajzai.
Tübör, 1977 május 15 - 3 lap.

Martyn Ferenc

Méltatás

Horváth György: Martyn Ferenc rajzai.
Tükör, 1977. május 15 - 3 lap.

Mardya Ferenc

A Siklósi Nemzetközi Szobrász-
telepen dolgozik a nyári folya-
mán a művész.

-----:Hírek.
Művészet, 1977. Július - 48.oldal.

Marlyn Ferenc

A nagyatádi faszobrász művész
telepen a telep munkájában vészt
vesz a művész.

-------:Hirek.

Művészet,1977. julius - 48.oldal.

Martyn Ferenc
festő

1970-ben Tihanyban rendezték
Martyn Ferenc kiállítását.

Tóth Aron: Vilt Tibor műhelyében.
Tiliör, 1974. aug. 13-10 lap.

Martyn Ferenc

Pécsett élő Kossuth dijas festőművész és grafikus. Janus Pannonius halálának 500. évfordulója alkalmából illusztrációt készitett a nagy humanista költő verseihez. Sorozatot készitett Petőfi olvasása közben cimmel, a közelgő Berzsenyi évforduló alkalmából készit rajzokat.

Magyar Hirlap 1974/8 8

Martyn Ferenc

Petőfi-vers illusztrációi: János vitéz, Salgó, Boland Istók olvasása közben c. művek.

Népszava, 1974. jún. 8. 102 évf. 132 sz. 8 p.

Martyn Ferenc

1899. június 10-én született.

Népszava, 1974. jún. 9. 102 elf. 133 m. 14 p.

1.) Folytatás

Martyn Ferenc, festő-, szobrászművész 1974-ben több mint 100 festményét, két tucatnyi szobrát és több sorozat rajzát adományozta a pécsi képtárnak. – a Káptalan u.-i műemlek-környezetben a művész lakóhelyén önálló Martyn-múzeum létesült.

T.Á.: Pécs, a Képtárak városa.
Tükör, Budapest, 1977. júl. 17.

Martyn Ferenc Sestőművész

Pécsett látható a múzeum gyűjteményéből „Új konstruktivizmus" c. rendezett kiállítás, amely áttekintést ad az 1910-es és 1920-as évek konstruktivizmusát követő magyar képzőművészek munkájáról, a példaképek és elődök-akikhez a művésu is tartozik, — egy-egy műve vezeti be a tárlatot.

Balia Erzsébet: Új konstruktivisták.
Tükör, Budapest, 1977. szept. 25.

Martyn Jerenc, grafikus

Rajza: Rem.

ad Rózsa Gyula: Martyn Jerenc ... 11.

Népszabadság, Bp. 1978. júl. 16.

Martyn Ferenc, grafikus

L.: Diskay Lenke

Martyn Ferenc: Napló XVI. Borító 4

Zelenbach Péos 1978. szept. XXI/9.

4.1

Martyn Ferenc

Rajnai László pécsi író profilban
ábrázolt félalakja és Dombay János
régésztelő adáshoiben sörökítette
meg, valamint „Fülep Veronika ha-
lálának emlékére készített képet.

Kerek Gyártó István: Egy életmű fő vonul
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc festő

L: Deim Pál

Lóska L: Vázlat a... 24-29.

Mozgó Világ, Bp. 1978. apr. IV/2.

Martyn Ferenc

Martyn megannyi változatban megfestette a vács mögé zárt „Sírófizfi"-t. A legmegrázobb a „Kivégzés" című kép

Kerek gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

A tájábrázolások a helyszínen készült feljegyzések vázlatosságnak frisseséget őrzik. Ilyen a: a Mecsek vadregényes vidéke, a „Hosszú hetényi préshár"; a „Mecseknádasdi öregtemplom".

Kerek gyártó István: Egy életmű főrovulatai
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

Leíró jellegű a vapló kezdő lapja, az 1-es sorszámú. Konyha belsőt láthatunk ezen. A művész, pontos leírással, mintegy leltárt készítve örökítette meg a konyhai összeírásaságot.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

Teljesen síkszerű formákkal épet-
herő az 1955-ben keletkezett „Ka-
kas" című kompozíció.

Kérékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

1946-ban készült a „Kakas", ugyanezen év tavaszán a „Le cycliste décoré", 1959-es mű a „Két egymás után haladó" című festmény.

Kerékgyártó Sebban: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

Martyn úgy a párizsi korszakában, mint karaterése után a kortárs európai törekvésekhel szinkronban volt mindvégig.

Menyhárt László: Utak és elágárások.

Művészet, 1978. május – 27. lap.

Martyn Ferenc

Teinában, előadásmódban, technikában a 299 lap rendkívül változatos. A leíró, tárgykörlő, tényrögzítő, állapító rajztól kezdve, az idealistájakig vagy képzeletbeli utazásokig.

Kerékgyártó István: Egy elektromi fő von
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

1943-1944-ben festett a művész négy háloms képet: „A hálozó"-t, a „Temető", „Háloms emlék", „Hálal a vizek felett"

Kesékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május - 22 lap.

Martyn Ferenc

1942-ből való mű az „Eszak-afrikai kikötő", 1943-as alkotás az „Ir kiraly" és a „Lazocszai emlék".

Kesik Gyartó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978 május - 22 lap.

Martyn Ferenc

1946-ban készült a „Kikötőben", ami mű, 1947-ben a „Kiek felett" és a „Régi szerszámok", 1950-ben a „Sátoros ünnep".

Merik gyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

1953-ban festette a művész a „Figurák a térben" cinni képet, 1941-ben az „Egymás után a dúnán", 1943-ban „Az éjszaka hangjain"-t.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő rovulatai
Művészet, 1975. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

1943-ban készült a kis méretű, de monumentális igényű szobor-kompozíció a „Szobortero hit figuraval".

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május — 22 lap.

Martyn Ferenc

1943-ban készült a „Tête de jeune rabbin", „1957-es mű az „Emlék – kék láp", és 1958-ban a „Három sarló alakú motívum"-ot.

Kesztegyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május — 22 lap.

Martyn Ferenc

„A hangyák emlékmű vé észtergályozott tárgyformákat idéz, az Alföldi emlék kútformákat, kézműves szerszámokat juttat eszünkbe.

Kerék gyártó Istóan: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

Az egymást feszítő erők egyensúlyától létrejött tiszta harmonia jellemzi a „Gabriel Fauré emlékére készített szolo-kompozíciót.

Kerék gyártó Isti az Egyéletmű fő vonulatai.
Mű vészet, 1978 május - 22. lap.

Martyn Ferenc

Martyn szobrai a két világháború közötti magyar szobászat lej utakat kereső, kicsivelhedő teljesítmények közé tartoznak.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

A Szohorterv járommal (Barbár emlékmű 1943) a járom részformáiból épülő kompozíció.

Kerékgyártó István: Egyéktmű fő vonulatai. Művészet, 1975. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

1943-ban készült az Ódreszes kompozíció hegesztett vasrácsai és ennek az 1950-es festmény-változatai.

Kerényi István: Egy életmű főmotívumai. Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

1956-ban készült a „Csendélet gyümölcskosárral" és a „Dudás Csendélet".

Kérdegyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

1951-ben készítette a művész a „Szőke szerkezet"-et, 1954-ben a „Két horsó"-t, 1950 és 1959 között a Don Quijote témá is felbukkan.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

Martyn 1943-ban alkotta a „Barna henszles vitérek"-et, 1953-ban a „Diszmhás ülő alak"-ot, 1956-ban a „Tengerparton"-t.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978 május - 22 láp.

Martyn Ferenc

A tájábrázolásai frissek. Ilyen a „Pécszánadi dombok", a „Szénégető" hára a kelet Mecsekben Ólánya és Kisujlánya között".

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

Martyn tájábrázolásai frissek.
a „Zengő árkonyi gesztenyés", a
„Göresönyi kastély", a „Kaposvári
Róma villa környéke".

Kerékgyártó István: Egy eletmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

A ropogósra sült libacombot odafigyeléssel örökítette meg Naplójában. Megfigyelte a bogarak, madarak életét. E csendélet sorban kap helyet az elnyűt cipők portréraja.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

Martyn Ferenc

Martyn tájábrázolásai frissek, a „Veszprémi váz", a „Vilatás a várra a budai Mihály utcából", stb.

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai. Művészet, 1978. május – 22. lap.

Mavtyn Ferenc

Három lapon, más-más
felfogáslan és rónítette meg
Kiára asszony portréját a
művész, az ajánlás is látható: à Claire 1950. 23 avril
François."

Kerékgyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

Egy szép rajza a klinikán
készült Pécsett. Ezen a figurák
karakterek és kivés eszközzel
teremt atmoszférát a művész.

Kerék gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

A halál, a gyász tárnaja számos lapon jelenik meg „Eltemetik az öreg huszárt", „Temető i jelenet", az „Akasztott férfi figurája".

Kerek gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május – 22 lap.

Martyn Ferenc

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze lett az 1978.évben kitüntetett művészek közül: Kokas Ignác, Kurucz D. István, Martyn Ferenc festőművészek és Vilt Tibor szobrászművész.
A Magyar Népköztársaság Érdemes művésze: Csányi Árpád díszlettervező, Dargay Attila rajzfilmrendező, Gábor Marianne festőművész, Hajnal Gabriella gobelintervező művész, Németh István belsőépitész, Németh János keramikusművész, Németh József fotóművész, Szilvásy Nándor grafikusművész, Vasas Károly szobrászművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Martyn Ferenc, festő

MARTYN FERENC ÉLETMŰ-KIÁLLITÁSÁT, amely június 23-án nyílt meg, eddig több, mint hatvanezren tekintették meg a Budapest Történeti Múzeumban; a nagysikerű kiállítás vasárnap este zár.

-: Hl

8.

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 9.

Martyn Ferenc, festő

L: Tichonyi Lajos

Rózsa Gyula: Absztrakció és kreáció

Népszabadság, Bp. 1978. aug. 13.

11

Martyn Ferenc, festő

L: Stein Anna

—: Hír

8-

Nipszabadság, Bp. 1978 aug. 26.

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc kiállítása a Budavári Palotában

Martyn Ferenc Kossuth-díjas kiváló művész kiállítása nyílt meg tegnap a Budapesti Történeti Múzeumban. A ma is tevékeny, Pécsett élő művész életművét ismerteti meg a közönséggel. A nagyszabású gyűjteményes tárlat hat évtizedes művészi pályájáról nyújt átfogó képet. Az augusztus közepéig látható kiállítást *Weöres Sándor* Kossuth-díjas költő nyitotta meg.

—: Hk

8.

Népszabadság, Bp. 1978. júl. 1.

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak. - E művek jegyzéke:

52.sz.-"Irországi emlék", 1950.v.o.-45+55 cm. Ltsz: 74.132
53.sz.-"Figurák térben", 1950.v.o.-60+50 cm. Ltsz: 74133
54.sz.-"Ötételes festmény", 1950.v.o.-38+58 cm. Ltsz: 74134. 336.old

Romvary Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Évkönyve, XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresz metszetét ajándékozta a múzeumnak.-A művek jegyzéke:

113.sz."Lovasok",1943.beg,vas,34.5+52.5 cm.Ltsz:74.193
114.sz."Lovas",1943.-beg,vas.-47+37 cm.-Ltsz:74.194
115.Sz."Otrészes kompozició,I.".1943.-beg.vas.-39+55 cm Ltsz:74.195 . 338.old

Romvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

-

A Jan.Pann.Múz.Évkönyve, XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

Eletmüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz metszetét ajandékozta a múzeumnak.E müvek jegyzéke:
122.sz."Szélkakas terv".195 .-kal.heg.vas.-78 cm.
Ltsz:74.203.
123.-sz."Szélkakas".1955.-kal.heg.vas.-128.cm.Ltsz:~~74~~.
74.203. 338.old

Romvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évkönyve, XIX. 1974. Pécs

Kurtyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz-
metszetét ajándékozta a Múzeumnak.-A művek jegyzéke:
43.sz.-"Vizek felett",1947.v.o.-50+60 cm.Ltsz:74.123
44.sz."Régi szerszámok".1947.vo.-47+62 cm.Ltsz:74.124
45.sz.-"Déli architektúra",1947.v.o.-66+102 cm.Ltszx74
74.126. 336.old

Komváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. ✓ 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. 6os

Martyn Ferenc, festo, szobrasz

Életmüvének jelentos részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a müzeumnak.-E müvek jegyzéke:
4.sz.-"Csendélet hangszerekkel".-1928.-v.o.-88+116 cm.-Ltsz:ø 74.84
5.-"Ülő nőalak vörös fejjel.-1928.-v.o.-80+98 cm.-Ltsz: 74.85 337. old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. %%%.old

A Jan.Pann.Múz-Évk, XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életmüvének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy kereszt
metszetét ajándékozta a muzeumnak,-E müvek jegyzéke:
19.sz.-"Egymas utan a Dunan".-1943.-v.o.-30+40 cm.-Ltsz:
74.99.
20.sz.-"Souvenir d'Espagne,I.".-1943.-v.o.-130+é98 cm.
Ltsz:74.100. 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. ✓ 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz[illegible]
metszetét ajándékozta a Múzeumnak.-E művek jegyzéke:
46.sz.-"Figurák elelvényen,1948.v.o.50+50 cm.Ltsz:74.12[illegible]
47.sz.-"Elhagyottan",1948.v.o.-50+60 cm.Ltsz:74.127
48.sz.-"Kompozició ellips is és legyező formában",1948
Damaszt o.-60+50 cm. Ltsz:74.128 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. ✓ 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresz-
metszetét ajándékozta a múzeumnak.- A művek jegyzéke:
41.-"Harman találkoznak".1946.v.o.-130+198 cm.121 cm.
Ltsz:74.121.
42.-Kompozició három formával",.1946.v.o.-61+38 cm.
Ltsz:74. 122.

Komváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. / 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresz-
metszetét ajándékozta a múzeumnak.-E művek jegyzéke:

38.sz.-"4 7 3 5"-1946.v.o.-50+60 cm.Ltsz:74. 118
39.sz.-"Lovas és fegyverhordozó".1946.-v.o.130+198 cm.
Ltsz:74.119
40.sz.-"Kakas"-1946.v.o.-8?1?68 cm.Ltsz:74.120.336.old

Komváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. / 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. kötet

Martyn Ferenc, festő, szobrasz

Szobraszati tevékenysége szorosan kapcsolódik a festészetéhez és egyúttal rokon porcelanvazaival is. A többnyire esztergalyozott forgastestekből felépitett haromdimenziós farelíefek és körplasztikak körbejarasra, helyzetvaltoztatasra késztetnek. 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, sestp,szobrasz

Kiemelkedő Martyn 20 plasztikaja:a nagy méretre szant gipszben lévő emlékműtervek,az esztergályozott fa vas térkonstrukciók,valamint a hajlitótt és hegesztett vas plsztikak. 336.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festo

Mar közel félszazfetmény és több,mint félezer Martyn rajz,és porcelánjainak kis együttese volt a képtar birtokaban.1973-ban vasarlas ó tjan a Petofi olvasasa közben rajzsorozata került a gyüjteménybe.1974-ben adta a muzeumnak 103 festményét és 20 plasztikajat.
334-old

Komváry Ferenc: A modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Janus Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

Nagy adomany a Janus Pannonius Muzeum számara megte
retmtette feltételeit a későbbiek soran a művész je-
lenlegi müteremházában, a Kaptalan u.6.sz épületben
megvalósitandó önalló Martyn muzeum feltétele
334.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann,Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

Nagy jelentőségü Martyn adománya a képtar részére. Elet müve jelentos részét, müveinek reprezentativ válogatá sát mely, teljes ~~mu~~ oeuvre-jének mintegy kerezstmetsze te, adta szülovarosa muzeumának. 333.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Evk. XIX. 1974. Pécs

Gábor Jenő, festő

Martyn Ferenc, festő

Neve egybeforrt Pécs felszabulásutáni kulturális élete vel, képzőművészetével. 1941-óta él Pécsett és döntő módon hozzájarult a pécsi képzőművészet sajatos arculatanak kialakitasához. 333.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc 10

látszik — meg tudja állítani azt a kivételes időt, melyben az ellentétek együtt, egymásért, egyszerre és harmonikusan szólnak".

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány madárral

Martyn Ferenc 9

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány madá

Az életműnek ez a következetessége jobban érthetővé válik, ha ismerjük a művész elveit. *„Az élet valamennyi erőfeszítésében, az alkotás viharaiban mindenütt jelen való a harmónia szomja. Mert a művészet és az élet végrehajtó erőinek rendszere hasonlatos, a ható, a pozitiv mozdulatban együtt értendő a visszahúzó, az ellenőrző, a megmérő negativum — a kéz, a kar legegyszerűbb mozdulatában megfigyelhető a kétféle erő egymást megmérése. De ha a természetben a harmóniaépítés és -bontás szakadatlan és egyidejű, a művészet — úgy*

Martyn Ferenc

„Álló alak" (repro)

Meughárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Martyn Ferenc

„Ír király" (repro)

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Martyn Ferenc

„Kertek alján" (repr.)

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Martyn Ferenc

Emlík-Észak-afrikai
"kikötő" (nepro)

Menyhárt László: Utak és elágarások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Martyn Ferenc

„Négyföldrész"
(repro)

Aknai Tamás: Plasztikák
Művészet, 1978. május - 12 lap.

Martyn Ferenc

Térkonstrukció
(vers)

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május – 13 lap.

Martyn Ferenc

"Lebegő-forma"
(rézmetszet)

Aknai Tamás: Plasztikák
Művészet, 1978. május – 12 lap.

Martyn Ferenc

„I" betűs kompozíció

(repro)

Meni Ottó: Párizs és az itthon vonzásában

Művészet, 1978. május – 4 lap.

Martyn Ferenc

Keresztrefeszítés a Southampton Psalteriumból. (vesszo)

A borító belső oldalán

Művészet, 1978. május.

Martyn Ferenc

„Sárga sárkány"
(vegyes)

Menyhárt László: Útak és elágazások.
Művészet, 1978. május – 27. lap.

Martyn Ferenc

Kompozíció-ellipszis és legyező formában (repr)

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27 lap.

Martyn Ferenc

„Család" (vepro)

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Martyn Ferenc

„Figurák térben"
(repro).

Kerékgyártó István: Egyéletmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

„Souvenir d'Espagne III"
(repro)

Kerek gyártó István: Egy életmű fő vonulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

„Souvenir d'Espagne II"
(repr.)

Derék Gyártó István: Egy élettű fő rozsulatai.
Művészet, 1978. május - 22. lap.

Martyn Ferenc

„A Riviérán-emlék"
(repr.)

Hárs Éva: Az alkotó gondolat útját követve.
Művészet, 1978. május - 19 lap.

Martyn Ferenc

"Kivégzés"
(1970)

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május – 16. lap.

Martyn Ferenc

„Jelenet három alakkal"
(nyom)

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május – 16 lap.

Martin Ferenc, festő

[Martyn Ferenc]

● *MARTIN FERENC emlékkiállítását ma délután 3 órakor nyitják meg a budapesti Történeti Múzeumban.*

8.

– : Martin Ferenc ..

Esti Hirlap, Bp. 1978. jún. 30.

Martyn Ferenc, festő, grafikusművész.

A múzeumi és műemléki hónap kaposvári rendezvényeként tegnap a Somogyi Képtár képzőművészeti alkotásaiból kiállítás nyílt. A művész alkotásaiból néhányat látunk.

H.B.: A Somogyi Képtár remekei.
Somogyi Néplap, 1976. okt. 16.

Martyn Ferenc

A pécsi Káptalan utcában nyilt meg a Vasarely Muzeum. Vadas József: "Ami a mappából kimaradt" cimmel a kortárs müvészekre való hivatkozással felsorol néhány, -különféle müvészeti irányt követő- müvészt, s ismerteti munkásságukat: Barcsay Jenő, Bortnyik Sándor, Derkovits Gyula, Hantai Simon, Hincz Gyula, Kassák Lajos, Kepes György, Lakner László, Martyn Ferenc, Moholy Nagy László, Paizs László, Tóth Menyhért, Z. Gács György nevét emliti meg. Közöttük szerepelnek a külföldön élő, /// vagy élt magyar müvészek is.
Fenti cikket lásd: Victor Vasarely nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. juni. 12 XX. évf. 24. sz. 12. lap.

Martyn Ferenc

Attorjai István 1951-ben találkozott Martyn Ferenccel. Kelle Sándor műtermében kezdtek el dolgozni. – Volt ott egy szakkör. Egy papírtekercset és egy kockát kellett lerajzolni, ez volt a fölvételi.

Tüskés Tibor: Beszélgetés Attorjai Istvánnal
Jelenkor, 1976. 12. 1084. old.

Martinij Ferenc, ~~[illegible]~~ [festő]

Felvétel:
Compozició

Bernáth László: 5oo kép, 15o szobor a szombaton megnyiló
Tavaszi Tárlaton.

Esti Hirlap: II.évf. 91.sz. 1957. ápr.19.pé.
2. old.

[Martyn]

Martiny Ferenc, [festő]

MDU

A Tavaszi Tárlat "D" szürjének elnöke.
Betegsége miatt hésőbb Bálint Endre váltott a fel.
Ők képviselik a szürrealiste, absztrakt irányzatot

Bernáth László: 5oo kép, 15o szobor a szombaton megnyiló Tavaszi Tárlaton.

Esti Hirlap, II. évf. 91.sz. 1957. ápr. 19. pé. 2.oldal

MDK

Martyn Ferenc [festő]

A Hegedüs Gyula-utcai iskola kisdiányai dolgozatot irtak a Tavaszi Tárlatról. A kislányoknak az absztrakt terem "viszonylag" legjobb alkotása, M.F. Tengerparti emlék-e tetszett a legjobban.

Bernáth László: Mit mondanak az általános iskolások?

Esti Hirlap, II.évf.138.sz. 1957.jun.15.szo.
2.oldal

MDK

Martyn Ferenc

A fasizmus szörnyetegei, tol, cer.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Martyn Ferenc
festm. repr.

Kállai Ernő: Elvont művészet I.m.csop.kiáll. M.Képzm. Szab. Szerv. 1946. máj. 6 l.

M.D.K.

Martyn Ferenc

Lossonczy Tamás képeinek magyarázatánál emliti Martyn Ferencet, mint aki szintén festett néhány yantra müvet: „..benső fénytől ragyogó, fényprizmára emlékeztető.." képeket.

Hamvas Béla:Yantra és absztrakció. Index Röpirat és Vitairat-Könyvátr. Müvészbolt. Bp.

Martyn Ferenc

~~Derkovics Gyula~~

~~Desi Huber István~~

tovább

Martyn Ferenc

Szepesi Freund

festők

ugyanis

Gyenes Rózsa dr

Milyen legyen a jövő festeszete?

Uj Dunántúl

1947. máj. 7.

Rhé Lyula VIII.198.

Martyn Ferenc

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Ugs

Dr

Szentiványi Gyula úr

H

T. Hostly ... ut 104 Ty 4

Martyn Ferenc

l.

Szabadművészet

1947. 11. 2.
216. l

F. Antal Elemér
Baranski E. László
Barta Ernő
vitéz Bajor Ágoston
Beron Gyula
Barcsai Jenő
Boldizsár István
Conrád Gyula
Csóka István
Dallos Hanna
Divéky József
Erdei Viktor
Budai György
Ferenczy Valér
Fáy Dezső
Gallé Tibor
Istókovits Kálmán
Kozma Lajos
Kmetty János
Komjáti Gyula
Lénárd Róbert
Molnár C. Pál
Nagy Sándor
Rudnay Gyula
Reiter László
Gy. Sándor József
Szobotka Imre
Szőnyi István
Szabó Kálmán
Tarjáni Simkovits Jenő
Varga Nándor
Tordai Schilling Oszkár
Vadász Endre
Végh Gusztáv
Weil Erzsébet

Martyn Ferenc, grafikus MDG

2

Illusztráció Cervantes Don Quijotéjához. Repr.

Könyvbarát

–: Martyn Ferenc és Koczogh Ákos beszélgetése az illusztrációról 168-170

A KÖNYV, Bp. 1964. május IV/5

Martyn Ferenc

wód
z

Nikelszky Géza =
A pécsi képrőmüvé-
szek nagy sárlata.
Dunántuli Népszava
(Pécs) 1946. máj. 19

M.D.K.

Martyn Ferenc
levele.

Kállai Ernő 1944-ben megjelent tanulmányában Martyn műveiről is ír.

Dévényi Iván: Kállai Ernő
Művének, 1967. szeptember. 44 cap.

Martyn Ferenc, festő

„mindig is több nyelven írta képeit:
a természetelvűségtől a konfiguratív
képig ... művelte a különböző ábrázolás-
módokat."

Miklós Pál: A természetközség a mai magyar
képzőművészetben 18–24.

KRITIKA, Bp. 1970. November VIII/11

Martyn Ferenc festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

A fasizmus szörnyetegei-sorozat / 1944/

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek
a fasizmus ellen
Kiállitás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 9.1 .

M.D.K.

Martyn Ferenc
festő -

1944-ben készült „A fasizmus szörnyűségei" cemű rajzsorozata, amer egyik - másik figurája állat - szörny

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás a .....

Müvészet, 1971. junius - 14.oldal

M.D.K.

Martyn Ferenc
festő-grafikus

9 lapból álló rajzsorozata, a
Fasizmus szörnyetegei.

D. Fehér Zsuzsa: Soha többé fasizmust!
Művészet, 1966. április – 7 lap

Martyn Ferenc
festő.

Tihanyban rendezett kiállításán
egy életmű keresztmetszetét mutatta
be. Sok vita - sok megjegyzés fogal-
lozott már a kiállítással.

Dr.Sáry Gyula: A tihanyi Martyn-kiállitás....
Művészet, 1970.október - 44.lap

Martyn Ferenc
festő

Martyn munkásságában jelentős helyet töltenek be természetanulmányai. Tölbenyire növényet, virágok és fák pontosan megfigyelt leírásai.

Háro Éva: Marty Ferenc műhelyében.
NŰVÉSZET, 1973.április - 21.oldal

Martyn Ferenc, grafikus

Egyik legjelentősebb
kiállítása

D. Fehér Zsuzsa: Magyar képzőművészek
a fasizmus ellen

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. dec. 19

M.D.K.

Martyn Ferenc,festő

Egy tiz képből álló sorozat egik darabja,A fasizmus elleni harcot simbolizalja.1.sz.kép.Fekete repr.

Sarkadiné,Hárs Éva: Gondolatok Martyn Ferenc Művészetéről/A müvész tiz rajzának bemutatásával/. 14.o

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve.1957.Pécs,1957

Martyn Ferenc festő

Szöveggben említett művek: Fasizmus szörnye-

kerjei c. tus és ceruzarajzsorozat

1944.

Repr: Egy lap az említett sorozatból, és

„Kalott, dróthakadályok között" c. tusrajz

D. Fehér Zsuzsa:

1966. feb. 2 Jelenkor Magyar képzőművészek a fasizmus ellen

Martyn Ferenc festő MDK

A nég deportált festőről ír kiállításuk alkalmából

Martyn F.: „Egy képkiállítás elé"

Új Dunántúl 1946. III. évf. júl. 20. 3 l

Martyn Ferenc: Ady

MÁJUS ELSŐ VASÁRNAPJA
ANYÁK NAPJA
LEGKEDVESEBB AJÁNDÉK
A VIRÁG!

Küldjön virágot szeretteinek Magyarországra az INTERFLORA nemzetközi virágszolgálat útján.

Rendelésfelvétel és információadás a világ minden pontján az INTERFLORA emblémával jelzett virágüzletekben.

Martyn
Ferenc

Magyar Élet, 1947. ápr. 9.

Martyn Ferenc

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány mad

zeum — szokásához híven — ezúttal is okosan, szépen és levegősen rendezte a tárlatanyagot. Úgy szerez a nézőnek esztétikai élvezetet, hogy közben logikai tanulságot is levonhat. Például éppen az életmű homogén voltával kapcsolatban sugallja az alapmotívumok visszatérő jellegét, a legkülönfélébb időpontokban, műfajokban és technikákban. Egyetlen példát — a mostani kiállításplakáton is szereplő, közismert madármotívumot — kiragadva, szinte fél évszázadon keresztül követhetjük nyomát a termek során át. Kezdve az 1933-as vörös krétarajzzal *(Kompozíció madárral)*, folytatva az 1941-es festménnyel *(Hajó fekete madarakkal)*, meg a szintén negyvenes évekből való *Néma madárral* és *Kakassal* az 1963-as kollázsig *(Festőállvány madárral)* egészen az 1965-ös tusecsetrajzig *(Kompozíció madarakkal)*, meg az 1970—72-es, *Madár* című tollrajzig.

Kortyn Ferenc 7

jellegét magyarázzák. Ez a mely természeti beidegzettségre való romantika minduntalan a szerves élet jelenségeire ütő alakzatokhoz folyamodik, hogy érzelmeit és látomásait kifejezze..."

Ezek a sorok akár mostani életmű-kiállítására is érvényesek. Pedig a megírásuk után következő évtized sem kedvezett a művész sajátos stílusának és alkotói hitvallásának. És nem véletlenül említettük életének egyes fordulópontjait. Pályaképének egyik érdekessége éppen abban áll, hogy — legalábbis a jelen kiállítás tanúsága szerint — mindvégig töretlenül megőrizte egységes jellegét. A *Budapesti Történeti Mú-*

Magyar Hirlap 1979-179-6

Wagner: Festőállvány modellel

Martyn Ferenc

A felszabadulás után telepedett le Pécsett (és itt él ma is a nyolcvanadik életévéhez közeledő mester). Az *Európai iskola* tagjaként szervezte *Az elvont művészet első magyar csoportkiállítását*. És 1946-ban megnyílt gyűjteményes kiállítása, amelyről *Kállai Ernő* — a tárlatrendező kritikus — így írt: „*Martyn minden konstruktív képfogalmazás, formavilágának minden mértani együtthatója el-*

Magyar Hirlap 1978-179-6
Wagner: Festőállvány mögött

Martyn Ferenc

Nemcsak életének, hanem művészetének is sorsdöntő lépése volt 1939-es, végleges hazatérése. Hiszen a nemzetközi hírnév küszöbéről került a Horthy-rendszer értetlen, sőt, ellenséges légkörébe. A háború elől menekült, de az itthon is utólérte. A sötét években is következetesen kitart emberi és művészi elvei mellett. Ekkor készült *A fasizmus szörnyetegei* című rajzsorozata, amely Goyára emlékeztető konkrétumokkal ötvözi a fantázia borzalmait. Így a maga módján, az „elvont" művészet eszközeivel fölveszi a harcot a nagyon is földi, köznapi problémákkal, a haladás oldalán, a reakció ellen.

Magyar Hirlap 1978-179-6
Wagner: Festőállvány

Martyn Feren

Ami most számunkra természetesnek tűnik, korántsem volt ennyire egyszerű jó néhány évtizeddel ezelőtt. Akkor sem, amikor *Rippl-Rónainak* — első mesterének — példáját követve, Martyn Ferenc 1926-ban Párizsba ment, és ott később az *Abstraction-Création* elnevezésű csoporthoz csatlakozott. A francia fővárosban eltöltött csaknem másfél évtized alatt sikerült elsajátítania az akkoriban legmodernebbnek számító formanyelvet, de sikerült megőriznie saját egyéniségét is. Erre a periódusra vonatkozó föl-

Magyar Hirlap 1978-179-

Wagner: Festőállvány

Martyn Ferenc, festő

l: Kokas Tamás

_: Kiváló és érdemes művészek 5.

Népszabadság, Bp. 1978. ápr. h

Martyn Ferenc, festő

L.: Gellér B. István

–: A Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs, 1977. nov.

1056.

XX/11

Martyn Ferenc 6

lenére is lényegében mennyire elüt egyébként rokonszellemű francia társaitól. Éspedig éppen ama természeti, táji kötelmek jegyében, amelyek temperamentumának szilaj hevületét, képzeletének nyugtalan szárnyalását, tehát művészetének áthatóan romantikus

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány modórral

Martyn Ferenc 12

Ez az életmű — szerencsére — korántsem lezárt. Egyet kell értenünk az örökifjú mesterrel: „Csak le kell csuknom a szemem, s a színes képek sorozata vonul el előttem. Éjszaka, félálomban, de gyakran ébren, mint képeskönyvben, úgy lapozok gondolataim képtárában. Kár, hogy nincs elég idő valamennyit megvalósítani..."

Wagner István

Magyar Hirlap 1978-17[illegible]

Wagner: Festőállvány madárral

Martyn Ferenc 11

Magyar Hirlap 1978-179-

Wagner: Festőállvány mod

A tárlatrendezés pedig remekbe sikerült kisegyüttesekkel illusztrálja mindezt. Így az 1943-as, alumínium *Szobortervi járommal* közelében az egy időből való Ökörfejes csendélet a „háttér", a kiállítás végefelé pedig, az 1956-os *Dudás csendéletben* bukkan fel újra a járom motívuma. De ugyanígy sorolhatnánk a hangya vagy a harcos, a lovas alakját és a *serlegformát* — grafikákon, plasztikákon és festményeken át — a vitrinben látható díszedények külső formájáig, avagy festett mintáiig, amelyek a pécsi porcelángyárban készültek a hatvanas években a mester tervei szerint. És ezzel egyben az életmű — no meg az életmű-kiállítás — sokoldalúságát is érzékeltettük (kiegészítve példatárunkat az 1943-as, ötrészes, hajlított és hegesztett vasból való kompozíciósorozat 1950-es festménymegismétlésével, amely a tárlat egyik frappáns záróakkordja).

Martyn Ferenc, festo

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben közölt képek jegyzéke: Festmények, fekete repr
19.-sz.kép.-Martyn Ferenc: "Tengeri emlék". cimü müve.1964
v.o.-100ül50 cm.-Ltsz:74.169. 346.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk, XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben kö-
-lt képek jegyzéke. Szobrok, Fekete ker.

37.sz.kép.-Martyn Ferenc: "Ingyaemlék,-1941.-acél,-M:
M:29.5 cm.-MtSz:74.7 346. old

38.-

Komváry Ferenc: A Modern Mag .Képtár története
Uj szerzemények IV. 3.old

A Jan.Pann.Múz.évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

A Pécsi ~~Magyar~~ Modern Magyar Képtár anyagából az e cik ben közölt képek jegyzéke:-Szobrok,-Fekete repr.

38.sz.kép.-Martyn Ferenc:"Farelief",c.muve.-1941.-feste tett fa.-51+63 cm,-Ltsz:~~x4~~ 73.121.- 346.old

Romváry Ferenc: A Modern Mag.Képtár törthete
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben közölt képek jegyzéke: Festmények, Fekete repr
20.-sz.kép.-Martyn Ferenc:"Souvenir d'Espagne",cimu mi
ve.-1943.-v.o.-130x198 cm.-Ltsz:74.100
346.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk, XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc ,Kossó,szobrász

Életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a Múzeumnak. A művek jegyzéke:

119.sz."Otrészes kompozició,V."1943. heg.vas.-39+54.5 cm. Ltsz:74.199.

118.sz."Szimetrikus formak", 1943.heg.vas.-26.5+46.5 cm. Ltsz:74.200.

119.sz."Hajó",1943.-heg.vas. 34+43.5 cm.-Ltsz:74.201

338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. 266o

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresz
netszetét ajándékozta a múzeumnak.-k művek jegyzéke:

110.sz. "Térkonstrukció,II".1946.eszt.sz
szín,fa,53.cm. Ltsz:74.190.

111.sz. "Térkonstrukció,III".1946.eszt.szin,fa.42.cm.
Ltsz:74.191

112.sz. "Térkonstrukció,IV."1946. Eszt,szin,fa,-60 cm.
Ltsz:74.192 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festo,szobrasz

Életmüvének jelentos részét,oeuvre-jének mintegy keresz
metszetét ajandékozta a muzeumnak.-A müvekmjegyzéke:

100.sz-"Kompozició,I./Céhtablak/.-1972.v.o.-70+60 cm.
Ltsz:74.180.

101.sz"Kompozició,II./Céhtabla/.1972.-v.o.-70+60 cm.
Ltsz:74.181

102.-"Kompozició,III./Céhtabla/.1972.v.o.-70+60 cm.
Ltsz:74.182 338.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a Múzeumnak,-A művek jegyzéke:

31.-sz,-Temető".1944.-v.o.-56+68 cm.-Ltsz:74.111.
32.-Halál a vizek felett".-1944.-v.l -64+81 cm.-Ltsz: 74.112
33/-35.-"A fasizmus szörnyetegei".-1945.-v.o.-130+198 cm Ltsz:74.113.
34.-I betüs kompozició".-1945.-v.o.-40+30 cm.-ltsz9!4114

336.old.

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Máz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő,szobrász

életművének jelentős részét,oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a Múzeumnak.-A művek jegyzéke:

106.sz."Szoborterv két figurával",1943,-gipsz,126 M,63.c
Ltsz:74.186

107.sz."Kelta emlékmű",1943. gipsz,M80 cm.Ltsz:74.187

108.sz."Térplasztika",1946.eszt,Szin,fa.-14.5+31 cm
Ltsz:74.188

109.sz."Térkonstrukció,I."1946.-eszt.szin,fa,51+68 cm.
Ltsz:74. 189 338. old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 19741 Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

Életművének jelentős részét, oeuvre-jének mintegy keresztmetszetét ajándékozta a múzeumnak. E művek jegyzéke:

79.sz.-"Éjféli találkozás a var alatt".1956.v.o.55+50 cm Ltsz:74.159

80.sz.-"Pirossapkás férfi fej".1956.v.o.-40.5+30.5 cm. Ltsz:74.160.

81.sz-"Emlék-kék lap".1957.v.o.-60+78 cm.Ltsz:74.161

338.old

Ro,váry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc (szobrász)

A nagyatádi alkotótelep második alkalommal fogadott magyar és külföldi faszobrászokat. Öt alkotással gazdagodott a szoborpark. – Felállították a művész alkotását is, amelynek munkálatait még 1975-ben kezdte el.

(dorcsi): Öt új szobor.

Népművelés, 1976. 12.

Martyn Ferenc grafikus

Másodízben nyílt meg dec. 2.-án a Pécsi Grafikai Műhely kiállítása, melyen szerepelnek a művész litográfiái.

Proszka László: A Pécsi Grafikai Műhely kiállítása.

Dunántúli Napló, 1946. dec. 3.

Martyn Ferenc, festő

L.: Bokros Lajtó

— : Hír 14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 4.

Martyn Ferenc, festő

Cell dömölkön kiállítjuk

Berszenyi – illusztrációit.

– : Berszenyi – ünnepségek 2.

EST I HIRLAP, Br. 1976 febr. 9.

Martyn Ferenc versei

L.: Bokros Lenke

—: a Bokros Lenke 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1975. dec. 30.

Martyn Ferenc festő

Hárs Éva ist cikket
Martyn Ferenc nek a kuruckorról
készült festményszorozatáról
[A Rákóczi kori kutatások újabb
eredményei c. kiadványban.]

— A Jelenkor krónikája 959-960

JELENKOR, Pécs, 1975. október XVIII/10

Martyn Ferenc, Jestő

L.: Szekeres Emil

—: A Jelenkor krónikája 1056.

JELENKOR, Pécs, 1975. november XVIII/11.

Martyn Ferenc

festőművész

„Lehegő" képeinek időszakában
1940-50 között festett u.n. „emlékképein"
idézi meg a tengert a vajta vingó
vitorlákkal

Lánu Sándor
cikke

Művészet
90/1

Martyn Ferenc

nohrán - festőművén

Természet - táj.
A táj á prozlás változásairól
Repro: A collioure-i Zitető.
ofei, vánom 30 x 70 cm
~~1929~~
1940

Lánsz Sándor
cine

Műrénet
90/1

Martyn Ferenc

nobán-festőműrén

Játékosabb nelleméségű absztrakció ja
lösel állt a 80-as években pályakezdő
Kertész Sándorhoz.

Géger Melinda
ülle!

Műrénet
a0/1

Martyn Ferenc

Palmira Togliatti megjei könyvtárban rendezték meg a „Szép magyar könyv '74"c. kiállítást, melyen szerepelnek a művész illusztrációi.

Somogyi Néplap, 1975. okt. 25.

Martyn Ferenc, Kossuth-díjas festőművész

Bakros László festőművész kiállítását Budapesten, a Fényes Adolf-teremben ma nyitolta meg.

Déli Krónika

1946. I. 3. 12.00 N. |11|

Martyn Ferenc, festő

Berzsenyi-ünnepségek Kemenesalján

Az idei kemenesaljai napokat nagyrészt Berzsenyi Dániel születésének 200. évfordulója jegyében rendezik meg a celldömölki járásban. Május 7-én pénteken emlékünnepség lesz Egyházashetyén. Az ünnepségen *Bertha Bulcsú* író méltatja Berzsenyi Dánielnek, a táj nagy szülöttjének munkásságát. Ugyanezen a napon országos kisgrafikai kiállítás nyílik Celldömölkön a Berzsenyi-évfordulóra hirdetett pályázat anyagából. Ugyancsak Celldömölkön állítják ki *Martyn Ferenc* híres Berzsenyi-illusztrációit. Május 13-án ünnepi műsort szentelnek Berzsenyi emlékének a Kemenesaljai Művelődési Központban, ahol a többi között verseket adnak elő a niklai Berzsenyi Dániel vers- és prózamondó verseny legjobbjai.

— Berzsenyi-ünnepségek

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 5

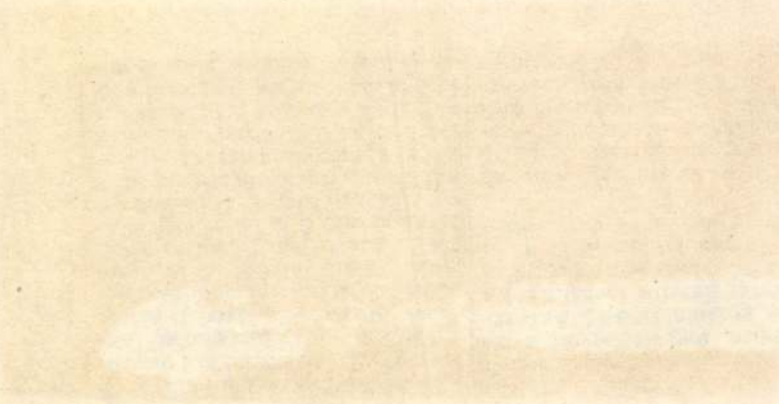

Martyn Ferenc, Jeté

Berzsenyi-emlékkiállítások Budapesten és Somogyban

Kamarakiállítással ünnepli *Berzsenyi Dániel* születésének 200 évfordulóját a *Petőfi Irodalmi Múzeum*. A csütörtökön megnyitott gyűjtemény a költő kéziratai, műveinek első kiadásai és dokumentumai mellett bemutatja *Martyn Ferenc* Kossuth-díjas festőművész negyvenöt, a Berzsenyi életének és verseinek témájára készített tollrajzát is.

Kétnapos ünnepségsorozat kezdődött a jubileum alkalmából Somogyban. Csütörtökön a *marcali* járási könyvtárban megrendezték a Berzsenyi nevét viselő kollégiumok diákjainak versmondó- és irodalmi vetélkedőjét, megkoszorúzták a költő szobrát. *Kaposvárott* a levéltárban dokumentumkiállítás nyílt meg és mától fogadja a látogatókat a *niklai* emlékmúzeum újjárendezett kiállítása a költő egykori kúriájában.

– : Berzsenyi – emlékkiállítások 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 7.

Martyn Ferenc, grafika

Berzsenyi irodalmi est Kaposvaron

Berzsenyi Dániel születésének 200. évfordulója alkalmából hétfőn a *kaposvári* Palmiro Togliatti megyei könyvtárban ünnepi irodalmi estet rendeztek költők részvételével. *Takács Gyula* költő bevezetője után fővárosi és kaposvári színművészek adtak műsort. Ebből az alkalomból a könyvtár előadótermében megnyílt *Martyn Ferenc* Kossuth-díjas festőművész kiállítása *Rajzok, epizódok Berzsenyi életéből* címmel.

Az ünnepségsorozat kedden Niklán és Marcaliban folytatódik.

– : Berzsenyi irodalmi est . . . 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 11.

Martyn Jerene, Jestő

L.: Kóbel

Vayer L.: Szentendre ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 15.

Martyn Ferenc, festő

L.: V. Vasarely

J.D.: Vasarely: dinpolgár 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. máj. 28.

Martyn Ferenc J

jegyzései szerint: „Örök törekvésem, hogy a vizuális jelenséget a festmény síkjára vigyem vissza, a két dimenzióra, de úgy, hogy a szerkezet mögött a belső tartalmat is láttassam. Festői, rajzi összefüggéseiben érdekel, mi van a belső mögött..."

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány madárral

Martyn Ferenc 1

Magyar Hir

Wagner: F

Különös véletlen, hogy a *Budavári Palotában Martyn Ferenc* retrospektív tárlata éppen akkor nyílt meg, amikor a *Műcsarnok* a Párizsban élő *Etienne Hajdú* életmű-kiállítását látta vendégül. Érdekes ez az időbeli egybeesés, éspedig azért, mert éppen negyven évvel ezelőtt rendezték meg a budapesti *Tamás Galériában* a francia fővárosba elszármazott magyar absztraktművészek csoportos bemutatkozását — többek között épp e két neves mester részvételével. A művészettörténeti párhuzamon túl immár azon is elgondolkodhatunk, hogy mára beérett a termés: munkásságuk önmagában is képes megtölteni egy-egy kiállítási csarnokot. Életművük időt álló voltához, európai rangjához pedig napjainkban kétség sem férhet.

Martyn Ferenc grafikus

Ágh István:

HALLJUK! MIKET MOND A LEKÖTÖTT KALÓZ

MARTYN FERENC RAJZA

A kétszáz éves Berzsenyire.

Királyi ordré, készül a bableves,
föl finom szaggal, gőzölög és pöfög,
Horác orrába ondolálja
királyi konyha-szagait magának,

a konyha füstös, a világ árvalány,
árvalányhajjal lobogunk messzire,
talán a Ság-hegy megmutatja,
mi az a szél, ami rajta átjár.

Indul már Boreás, boltozatán a könny
gyémánt lesz, sohasem található,
fúrják csak robbogassák, de a gyémánt
lehunyt szemét nem nyitja föl senki,

csak az Uristen, érte fohászkodunk,
leplesen rejtjük álmaink lényegét,
mint egy áradó patakban
akár a hab az ibolyát emészti.

fejeződött, különösen időszerű
ıtatásról, amely a *közéleti aktitást vizsgálta az új lakótelepe-n.* A korábbi véleményekkel el-ntétben, az elemzések kimutat-

Izabella (7). **Madách Kamaraszínház:** Colbert (7). **Vígszínház:** Mirandolina (Bemutató bérlet 3. ea., 7). **Pesti Színház:** Kreutzer-szonáta (7). **Fővárosi Operettszínház:** Piros karaván (7). **József Attila Színház:**

7). **Állami Bábszínház:** A tábori farkgott királyfi; Petruska (de 10); Az elvarázsolt egérkisasszony (du. 3). **Fővárosi Nagycirkusz:** Trolle Rodin

Martyn Ferenc

Magyar Hirlap 1978-179-6

Wagner: Festőállvány madárral

Martyn Ferenc, festő grafikus

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából [2 rajz.]

Műmelléklet: I-II.

XIX/5.

JELENKOR, Pécs, 1976. 6. május

Martyn Jerenc, grafikus

Martyn Jerenc: bajza

Mar

410.

x 15.

JEL

ket szenvedtek, mártírhalált haltak. A Körfolyam menten tovább
olataimat szándékoztam valami ilyesmiről említést tenni, de aztán
em, ostobának látszanék és méltatlannak a helyzet ünnepiességéhe
k is így voltak.

Egy esemény azonban hamarosan megrázott bennünket. Barátos E
észre, és említést tett róla, hogy az ajtó alatt vér szivárog be. Val
várgott és szép lassan terebélyesedett a tócsa. Félkörben, hegyes e
ekkel, ahogy a napkorongon a protuberációt ábrázolják. Azt vá
valakinek lesz ehhez szellemes megjegyzése, de nem volt senkinek

Martyn Jerenc, gra filmu

Martyn Jerenc. rajca

Martyn

JELEN

428.

XIX/5

: magunkra maradtunk, lehütott:

– A kőkerítés meg a bazén csak ábránd – mondta. –
dósságban. Örülök, ha a törlesztésre elég lesz a keresetü
ahogy be tudom rendezni. Az üzemet szakmailag ő vezet
t sok mindenről fogalma sincs . . .

Későre járt az idő, elköszöntem. Ketten kísértek a
ám és a fia, Gyuri, aki tizennyolc éves korára százny olcv

Martyn Jerenc, grafika

440.
XIX/5.

ztelt X. úr! Végső kétségbeesésemben írok Önnek. Mellékelten
orintot, de ha kérésem teljesítése többe kerülne, én bármilyen ál
agyok . . .

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Ferenc: rajzi

448

Jula darabvégi jajgatása villantotta fel ezt a ki nem aknázott lehetőséget. Valami hasonló emelhette volna a rög fölé Ambrus haldoklását, a halottsiratást, a pogány litániát. Egységessé ettől sem vált volna a darab és előadása, de tán oszlott volna kissé az említett részletek egzotikus távolisága. – Az író által is népies realizmussal

Martyn Ferenc, grafikus

Címoldal.
Borító: 1
Borító: 2

Martyn Ferenc: Berzsenyi-sorozatából
[2 rajz]

JELENKOR, Pécs, 1976. május

XIX/5

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1976

A TARTALOMBÓL:

BERZSENYI DÁNIEL EMLÉKÉNEK:

KERESZTURY DEZSŐ
PAKOLITZ ISTVÁN
VERSE

BÉCSY ÁGNES
TAKÁTS GYULA
TANULMÁNYA

MARTYN FERENC
RAJZAI

*

JÉKELY ZOLTÁN
MAKAY IDA
TANDORI DEZSŐ
VERSEI

KOLOZSVÁRI
GRANDPIERRE EMIL
TATAY SÁNDOR
SZÉPPRÓZÁI

KOMLÓS ALADÁRRAL
BESZÉLGET
POMOGÁTS BÉLA

*

KOCZKÁS SÁNDOR:
JUHÁSZ FERENC
ÉPOSZAI

5

Martyn Ferenc, Jató

A válogatás felelőssége

Felszabadulás utáni művészetünk az új Nemzeti Galériában

Zoltánffy István bekerült a *Nemzeti Galériába*. Egyelőre. Az a Zoltánffy István, akit semmiféle lexikonban, művészettörténeti összefoglalóban nem jegyeznek, de aki harmincegy esztendős korára elérte, hogy a napi kiállításkritikák, ha említik, giccsbe hajló, nem is technikásan megfestett kommersz képek festőjeként említik — és aki most is szárnyasoltárformával, régieskedő fotók mímelésével és Krisztusoknak fenntartott mandorlákba állított női aktokkal kínálgatja iskolázatlan szépelgését.

A hatásvadász kép mindenesetre legalább hatásvadász. De mit kezdhetünk az olyan tárgyakkal az élő művészetünkre tekintő kiállításon, amelyekről semmi más jellemző nem mondható el, csak az, hogy nincsen jellemzőjük, arc nélküliek: mit kezdjen a szóbeli tolmácsolás *Somogyi Árpád* és *ifj. Szabó István*, *Lisztes István* és *Simon Ferenc* szobraival, *V. Bazsonyi Arany* és *Benedek György*, *Szekeres Emil* és *Balogh Ervin* és *Balogh András* és *Balogh László* jellemezhetetlen képeivel? A névsor pedig folytatható volna egészen e hasábok végezetéig.

Ez az állítás ezúttal szó szerint értendő. Ha jól számoltuk, *százhetvenöt név* szerepel az új Nemzeti Galéria élő művészetünket megcélzó kiállításán, ebből egyelőre csak tizenegyet sorolt fel ez az írás, elképzelhető, mi lenne belőle, ha meg nem állna a két tucat híján kétszázig.

És elképzelhető, milyen lett a kétszáznál kevesebb művet, de százhetvennél több kiállítót képviselő összeállítás. Az elképzeléshez vegyünk segítségül egy kézenfekvő irodalmi példát. Magyarországon köztudomásúan nagy a költők és az írók száma. De volna-e olyan mértékét vesztett könyvkiadó ebben a sokköltőjű országban, amelyik százhetvenöt szerzőt egybegyűjtő kötettel akarná reprezentálni a felszabadulás utáni magyar irodalom fejlődését? Nyilvánvalóan nem volna, mert a legkezdőbb kiadói szerkesztő is tudja, hogy százhetvenöt remekírót nincs, nem is lehet harminc év alatt. Még kevésbé vállalkozna könyvkiadónk a százhetvenöt tételes antológiára „egy cigány, egy király, egy pápa" — alapon, a szent egyenlőség nevében következetesen egy-egy művel képviselvén Déry Tibort és a déli újság tárcaszerzőjét, Illyés Gyulát meg az ifjúsági lap versíróját, Weöres Sándort, valamint a táncdalszövegek poétáit. A galéria kiállításán ez az egyenlősítés történik. A bejáratnál egy *Ferenczy Béni*-remek, vele szemben, a teremfordulóban egy *Tóth Béla*-plasztika, a kiállítás vége felé egy *Hincz Gyula* és a környékén egy *Hock Ferenc*, egy *Csik István*, egy *Bartl József*, továbbá *Kondor Béla* is „egy tétel" ebben a kollekcióban, annyi, mint *Patay László*, *Scholz Erik* vagy *Somogyi János*.

A legkevésbé azonban arra vállalkoznék egy hasonló célú irodalmi antológia szerkesztője, hogy az áttekinthetetlenné duzzasztott, mércét nem ismerő válogatást *koncepció, gondolati-történeti rend, tartalmi csoportosítás nélkül* ömlessze a közönség elé. Itt ezt a nagyvonalúságot is megcselekedték. A kiállítás első két teremrésze ugyan még őriz némi történeti sorrendet a felszabadulást követő évekből és az ötvenes évtized első feléből (a két terem következetlenségeit, művészettörténeti tévedéseit és néhol megcsillanó szép részleteit az eddig megjelent kritikák már szóvá tették), de a harmadik, a negyedik, az ötödik-hatodik-hetedik teremrészben — a kiállítás kétharmadában, az utóbbi húsz esztendőt nyakunkba zúdító nagyobbik traktusban — sem generációs, sem szellemi törekvések szerinti, sem stilisztikai, de még csak klikkekre figyelő rendszert sem talál az elveszett látogató. Az ötvenes évtized fordulóján, a hatvanas évek elején a Bernáth-iskola legmarkánsabb képviselői, a leginkább meghatározó tanár neveltjei különböző szellemi és formai irányban indultak mesterük gondolat- és stilusköréből kiszakadva. Aki ezt tudja, összekereshet magának egy *Csernus*-képet a negyedik, egy *Kokas*-kompozíciót a hatodik és egy *Laknermű*vet a hetedik teremrészben. *Barcsay Jenő* munkássága nemzedékeknek mutatott etikai-szakmai példát az utóbbi húsz esztendőben, de ezt még ha tudja sem ellenőrizheti a kiállítás látogatója, mert részint Barcsay és *Deim Pál* között négy termen kell keresztülvonulnia, másrészt Barcsay Jenő jelentőségét úgyse'n reprezentálják az esetlegesen összeválogatott kis képei. Modern társadalmi ihletésű plasztikánk a hatvanas évtized derekára soha nem látott monumentális és kamaraműveket termett és ez a fellendülés az 1965-ös X. magyar képzőművészeti kiállítás környékén vált nyilvánvalóvá. De a galériában egyáltalán nem válik nyilvánvalóvá, mert sem *Somogyi Józsefnek*, sem *Kerényi Jenőnek*, sem *Vigh Tamásnak*, sem *Varga Imrének* ebből a periódusából egyetlen alkotása sem látható.

És itt kell visszatérnünk a százhetvenötös létszámra. A tíz évvel ezelőtti fellendülés ugyanis azért sikkad el, mert Somogyi is, Kerényi is ott van más munkáival más korszakoknál, továbbá Vigh-szobrot is, Vargát is kiállítottak egyet-egyet. S hová jutna a „mindenkitől egyet" elv áldemokratizmusa, ha egy jelentős egyéniség két-három művével kiszorítanának két-három teljesen középszerű egyéniséget? Hogy Somogyi is, Kerényi is (de Barcsay is, Domanovszky is, *Martyn Ferenc* is, Hincz is) *az eltelt harminc év minden korszakában* jelentőset alkotott, következésképp a történetiség úgy kívánná, hogy legalább három-négy teremben, három-négy összefüggésben felbukkanjanak — az láthatóan senkinek nem jutott eszébe a Nemzeti Galéria illetékes osztályán. A *történetiség* tehát nem szempont. Hogy *Schaar Erzsébetnek*, Kondor Bélának, *Szönyi Istvánnak*, *Bálint Endrének* és *Czóbel Bélának* nem egy-egy művel kellene jelen lenniük, mert *nem ennyi volt a súlyuk* az elmúlt harminc év egy vagy több periódusában, az gyanúthatóan senkit nem gondolkoztatott el a kiállítás rendezése közben. A *minőség* kérdése tehát éppoly kevéssé szempont. Hogy *Újváry Lajos* Nagy István-utánzatának semmi keresnivalója abban a Nemzeti Galériában, ahol rövidesen eredeti Nagy Istvánokat lehet majd látni, hogy Vigh Tamással és *Kiss Nagy Andrással* egy sorban semmi értelme a Víghet is, Kiss Nagyot is utánzó *Vasas Károlyt* kirakni, s hogy az indulatos foltfestészetet lendülettel művelő *Holló László* tószomszédságában az indulatoskodó *Ridovics László*-kép csak tehertétel — eddig a kézenfekvő, ám kényelmetlen felismerésig senki sem jutott el. A *változatosság* következésképp megint csak nem volt szempont.

Ezek helyett *a kényelem, a felelősség alól való kibúvás* volt a látható vezéreszme, a tartózkodás a „komplikációktól". Persze válogatni nehéz, sőt kényelmetlen. Kényelmetlen a kiállítás kritikusainak is. Csakhogy ezt a kellemetlen aktust nem lehet megkerülni. A *múzeumban* sem. Legfeljebb tapintatosabbá csillapítani. A mostani, kinyomtatott kritikaözön helyett például tapintatosabb lett volna, ha az új Magyar Nemzeti Galéria megnyitása előtt *a Magyar Nemzeti Galériában végzik el a kiválogatást* — kíméletesen, a nyilvánosság kizárásával. Ha a kiállítás rendezői a „lehetőleg művészt meg nem sérteni" szempontja helyett a „lehetőleg műtörténetet meg nem sérteni", a „lehetőleg igényességet meg nem sérteni", esetleg és főként a „lehetőleg a közönséget meg nem sérteni" szempontot tartották volna vezérelvnek. Ezt a kiállítást ugyanis jelen formájában nem *a közönség* — a történelemben, minőségben, művészetünkben tájékozódni akaró közönség — *megbízásából* rendezték ítéletükben következetes és biztos tudományos kutatók egy múzeumban; ezt a százhetvenöt tagú álpanteont a kiállítók megbízásából, a kiállítók érzékenységére figyelve rendezték elvi következetességről lemondó múzeumi munkatársak.

A múzeum rangjával való visszaélés pedig veszedelmes dolog. A Nemzeti Galéria jelenlegi élő kiállítása színvonalát, arányait, eredeti alkotásait tekintve nem másmilyen, mint a Képcsarnok Vállalat egyik jobb műkereskedése. Igaz, hogy ezekben a műkereskedésekben még egyesével sem találhatók Martyn-, Barcsay- és Domanovszky-képek, még kevésbé Somogyi- és Vigh Tamás-szobrok, de az összképet mégiscsak a műkereskedelem fő szállítói határozzák meg. Amiből két veszedelem is származik. Az egyik az, hogy középszerű, középszerűnél gyengébb életművek tucatja a budavári palota egyébként is mindennek többletértéket kölcsönző falai között óhatatlanul olyan látszatot sugall: a műkereskedések árumintája „múzeumi értékű".

Ez azonban csak a kisebbik hitelrontás, művelődéspolitikailag talán kevésbé veszedelmes. Aggasztóbb az, hogy *a képzőművészeti életünkre jellemző igénytelenség sikeresen tovább hódított.* Mert ahhoz, hogy a műkereskedelem jó esetben langymeleg, átlagban jelentéktelen művekkel telítsen a piacot, már hozzászokott a közvélemény. Azt, hogy a Művészeti Alap táblaképvásárlásai — amelyeket egykor éppen e műkereskedelmi szemlélet ellensúlyozására, eredeti, jó művek felkarolására hoztak létre — szép lassan ugyanolyan teljesítményeket kezdtek honorálni, mint a műkereskedelem, ugyancsak tudomásul kellett vennünk. Most egy sarzsival feljebb lépett a középszer, mert a „kétmilliós vásárlások" java, lám, bekerült a magyar művészet első múzeumának gyűjteményébe, sőt kiállítása márványfalai közé. Immár azt a látszatot keltve a nagyközönségben, hogy nálunk az unalom, a jelentéktelenség és a tucatáru a művészet csúcsa.

Szentigaz, a megnyitó körüli ünneplésben jó előre figyelmeztettek a Nemzeti Galéria vezetői, hogy ez csak ideiglenes gyűjtemény, átrendezhető, át is rendezik a közeljövőben: — vitaanyag, ha úgy tetszik. Csakhogy: *tudja-e ezt a közönség*, amely megilletődve és szavával vonul a márványtermek közé, de sem katalógus, sem más nem tájékoztatja, hogy amit a nemzeti klasszikusokhoz körítésként kap, az csak „alternatív kiállítás"? Továbbá: lehet-e vitaalapnak, kísérleti bemutatónak tekinteni egy olyan kollekciót, amilyen ez a százhetvenöt tagú? Egy Zoltánffy-féle álszárnyasoltáron jó ízlésű emberek mit vitassanak meg? Továbbá: igaz, hogy a Nemzeti Galériának ez az első kísérlete viszonylag állandó élő kiállításra — mindez biztató is, mentség is lehetne. Ha nem szó szerint ilyen igénytelenség miatt kellett volna a kritikának korábban elutasítania a galéria hasonló jellegű „történeti" kiállításait, például a nyolc évvel ezelőtti „Új magyar festészet". S ha nem kellett volna mai művészetünket reprezentáló gyűjteményekről szinte mindig lefírnunk, hogy a művész természeténél fogva okvetlenül be akar kerülni *minden* rangot adó gyűjteménybe, és a kiállításrendezőnek — kiváltképp a tudománnyal dolgozó művészettörténésznek — természetszerűleg az a dolga, hogy *eszmei, szinvonalbeli feltételeket állítson* a feltétlen művészambíció elébe. Elképzelhető-e, mindezeket végiggondolva, hogy a Nemzeti Galéria ígért, végleges és részletesebb állandó kiállítása majd igényesebb, elvszerűbb és esztétikailag következetesebb lesz?

Minden elképzelhető. Várjuk az állandó modern kiállítás megnyitását.

Rózsa Gyula

FIATALOK

*

A harmadikos szakközépiskolás vádlott 1975. szeptember 27-én ellopta apja Zsiguliját, és barátaival kocsikázni indult. A Szentes felé vezető úton fának rohant, két barátja meghalt, a harmadik és a jogosítvány nélkül robogó 17 éves B. Árpád súlyosan megsérült.

A vádlott mondataiból:

— Az iskola kultúrfelelőse vagyok, és a XIII. kerületi ifjúsági tanács tagja.

— Budapesten nem ittam, csak itthon, leittasodni ritkán szoktam. Inkább jókedvű vagyok ilyenkor.

(Közjáték: a fülledt tárgyalóterem ablakát kinyitja az egyik hallgató, a bíró figyelmezteti: emeleten nem szabad nyitott ablaknál tárgyalni.)

— István italos volt, ő mondta, hogy kocsikázzunk egyet. Azt feleltem, hogy megpróbálom a kulcsot ellopni.

— IM 61—33.

— *Egyetlen esetben vezettem 40—50 kilométert.*

— Megmondtam, amíg a szü-

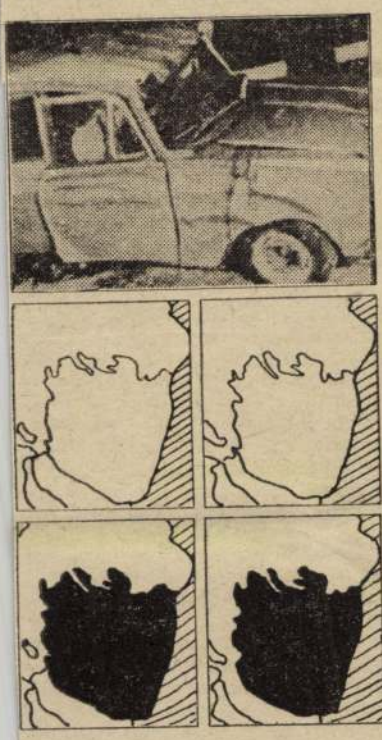

leim el nem alszanak, nem indulunk. Fél háromtól negyed tizenkettőig ültünk a kocsiban, figyeltük az ablakot.

— A mindszenti elágazásnál — itt tanította Árpádot vezetni az apja —, kértem egy cigarettát. Villába tettem az ujjam, és félrefordultam. Figyelmeztettek, hogy lecsúszunk az útról. Leejtettem a cigarettát, balra rántottam a kormányt. Bal oldalon mentünk, amikor erős rántást éreztem a kormányon, ettől a kocsi elhagyta az utat. Ha nincs oldalt egy fa, egyenesen kimegyünk a szántásra.

— Senkit sem találtam a kocsiban, Imre a motorháztetőn feküdt.

— Két szombati hangulatban levő kerékpárost hívott, állapítsák meg, tényleg meghaltak?

(Egy gyászruhás asszony kimegy a teremből.)

Ügyész: — A rendőrségen és az ügyészségen olyan vallomást tett, hogy maga csapta jobbra a volánt. Nem emlékszik? Aláírta a vallomást?

roltatom, bekövetkezik-e a baleset, csak arra, hogy a fiamnak használa váljk, ha tanítom... — Teljes mértékben átérzem fájdalmukat.

Imre, aki életben maradt:

— Indulás előtt kérdeztem tőle, Árpád, megéri ez neked? Igen, mondta, pedig hétfőn már az iskolában is kezdődött volna neki az autóvezetői tanfolyam.

— Lezser volt a vezetése, 120-ig felment, egy kézzel fogta a kormányt.

— Árpád, vigyázz! — balra rántotta a kormányt, átcsapódtunk, aztán vissza.

— Árpád a barátom volt, aki meghalt, a testvérem.

— Mindketten előretörtek, de nem rántották el a kormányt.

Szembesítés következik. Hat évig voltak barátok, akik szemben állnak egymással. És mindenkitől függetlenül csak az egyiknek lehet igaza, a másik hazudik. Látszik, mindkettőjüknek a másik a másik.

Az orvosszakértő elmondja, hogy Árpádot a balesetben a hathét órával korábban ivott három üveg sör nem befolyásolta. És abban, hogy az ivás után ellopta a kulcsot? Ezt nem vizsgálták.

*

B. Árpád iskolai jellemzéséből: „Jeles tanuló. Jó közösségi szellemű, osztálytársai szerették. Gyenge idegzetű, egy vers elmondása közben sírógörcsöt kapott, annyira felindult. Életkorára jellemző labilis érzelmi világ, hajlamos a rossz hatást befogadni."

Szünet következik, lehet kérdezni. Mi van, ha a szembesítés eredménytelen? És ha a bíróság elfogadja az egyik vallomást, akkor a másik hamis?

Következik a vádbeszéd. Az ügyész véleménye, hogy a kormányt senki sem rántotta félre. Ilyen körülmények között nagy gyakorlatú, nyugodt vezetők is nehezen tudnak úrrá lenni a gépkocsin. A büntetésnél kéri, vegyék figyelembe a közlekedési balesetek járványszerű terjedését és azt, hogy a tragédia súlyosabb is lehetett volna, ha másik kocsival ütköznek.

Négy meggondolatlan fiatal kocsikázni indult — így kezdődik a védőbeszéd. A vádlott két-három évvel idősebb, felnőtt társai tudták mire vállalkoznak, de lebeszélni, kiszállni, otthagyni mégsem voltak képesek. Az ügyvéd felhívja a figyelmet, hogy Árpád súlyos sérülése ellenére is előbb barátját juttatta kórházba.

Amíg a bíróság meghozza az ítéletet, a hallgatók *Tóth Péter* ügyészt faggatják. Mi a különbség a börtön és a fogház között? Előfordulhat, hogy a közlekedési baleset elkövetője a börtönben „kitanulja" a bűnözést? A börtön szigorúbb, tudjuk meg a válaszból. A gondatlan bűncselekmények részesei pedig el vannak különítve a büntetés kitöltése során, szemben. És nem volt olyan szándék a vallomásában, hogy „megölte" a testvéremet, na akkor én törlesztek!

— Más is bűnös? — Közönséges lopással állunk szemben! Erkölcsileg erről van szó.

— Imre sejtette a vállalkozás veszélyét. Az lett volna a becsületes, ha kiáll, hogy én is bűnös vagyok, vállalja. Ha annyira ellenezte a kocsikázást, miért nem szólt a szülőknek?

— Betyárbecsület is van a világon!

— Miért hagyta akkor cserben a barátját, és mondta azt, hogy nem rántotta el senki a kormányt?

— Neki az igazat kellett mondania.

— Nem tudom, milyen barátok voltak ők négyen. Feltesszem, ez volt a legnagyobb heccük, ahol a fiatalabb bizonyíthatta az idősebbeknek, hogy milyen vagány. A többieket is a betyárbecsület tartotta másfél órán át a várakozó kocsiban, hogy történjen már valami!

— Mindegyik meggondolatlan volt.

— Attól a perctől, hogy elindultak, a vezető már nemcsak magáért, hanem a három másikért is felelős.

— Imre miért vallott mégis úgy, hogy barátja még nagyobb büntetést kapjon? A halott öccsén ezzel már nem segít.

— Gondold meg: az egyik krapek azt mondja, menjünk autózni, a másik lop egy kocsit — igen, lop az apjától —, mind ittas valamennyire, az az egy szerencsétlen józan Imre, hogyan bírna velük? Az eset után meg nyilván a család elkezdte otthon fűteni: megölte az öcsédet!

*

— Mindenki példásnak ítélte Árpád családi körülményeit. Hol csúszott mégis félre? Miért halt meg két ember? Nagy volt Árpád szabadsága, sok a kimaradás, a sörözés, a zsebpénz?

— Ha ő olyan kimaradozó — kollégiumban ezt nem is engedik —, biztos nem jeles tanuló. Ennyi szórakozásra szüksége van egy tizenhét éves srácnak.

— Nem jó egy családban az egyke! Mi hárman vagyunk, nálunk valahogy zártabb a családi légkör, jobban hatunk egymásra. Nekünk még a szülői szeretetért is meg kell harcolni, elképzelhetetlen az, hogy hármónk közül valamelyik elemeli a kulcsot.

*

Ezzel a vitát le is zárjuk. És bár nem kell vizsgázni a tárgyalásból, szemmel látható, több tételét megjegyeztük.

Ítélethirdetés következik. Árpádot több ember halálát okozó gondatlan bűncselekményért 1 év 2 hónap fogházra ítélik. Az ügyész súlyosbításért és mellékbüntetés kiszabásáért fellebbez.

Pünkösti Árpád

test ábrázolása izgatta, a portré vagy az akt. Kötetlenül bántak a test arányaival, szinte egymásra dobálták néha a törzset és a végtagokat, de a szobor — ha jó művész készítette — végeredményben mégis meggyőző lett. *A művészi mondanivaló érdekében történő torzítást ugyanis egyszerűen nem vesszük tudomásul.*

Rotterdam újjáépítettői, akik

színészeket a berlini előadásokban Világítani könnyebb és szebb fehér háttér előtt. Mintha világo értelem hatná át a játékot, mer nem maszatolják el fénnyel a já tékteret. Az egyenletes megvilágí tás józansága a nézők számára el lenőrizhetővé teszi a játéktér leg eldugottabb sutját is.

Mégsem csökkenthető csakis megvilágíthatóságra a fekete vag fehér háttérfüggöny problémá

Vetkezik, hogy a szóbeli szóra- | spanyolfalak, esetleg tavasz-szá-

NÉPSZABADSÁG

1972 MAR 31
Martyn Ferenc hagyatéka
1021

3. A remények és a kétségek kora

— 1947 őszén Pécsre kerültem a megyei pártbizottságra, forradalmi változások előtt, kulcspillanatban. Baranya kerek kis ország, bányákkal, gyárakkal, mezőgazdasággal. Kicsit úgy éreztem magam, mint annak idején a nagykamarási kirándulás előtt. Hogyan fogadnak engem, fiatal pesti nőt a baranyai bányászok, parasztemberek.

Képeket mutat akkori nagygyűlésekről, felvonulásokról.

— Borotvaélen tárcoltunk. Még nem dőlt el a hatalom, s mi, kommunisták egy voltunk a koalíciós pártok közül, igaz, az egyetlen olyan párt, amelynek határozott programja volt. A programot jól ismertem, Baranyát és Pécset annál kevésbé, de *Ilku Pál*, aki akkor a városi pártbizottság titkára volt, segített eligazodni.

Segítenek a bányászok

— Egyébként meglehetősen zűrzavaros volt a helyzet a pártban is — emlékezik vissza a negyedszázaddal ezelőtti állapotokra. — Sok nagyszerű embert ismertem meg Pécsett *Stir Józsefet, Novics Jánost, Földvári Jánost, Béres Icát*, akik önzetlen, áldozatkész kommunisták voltak. De voltak ott olyan emberek is, akik buzgósága nekem nem tetszett, akik nem tudtak meggyőzni jó szándékukról. Éreztem, hogy életem addigi legnagyobb próbatétele előtt állok: a tömegszervezetekkel, a kádermunkával, a mezőgazdasággal foglalkoztam, én tartottam a koalíciós pártokkal a kapcsolatot. S közben érkeztek az S. O. S.-jelek: leállnak a gyárak, sötétbe borul az ország, ha nem adunk több szenet. A széncsaták küzdelmes korát éltük, erejük végső megfeszítésére sarkalltuk a bányászokat. S a bányászok éheztek. Az udvaron ácsolt ólakban visítottak a malacok is az éhségtől, márpedig ezek a sovány jószágok voltak a mi bányászaink legféltettebb kincsei, a reménység, hogy télen már lesz szalonna, kolbász, sonka is a sok évi nélkülözés után. Azt sem tudtuk, mit szerezzünk előbb. Kenyeret, zsírt a családoknak vagy kukoricát a sertéshizlaláshoz.

Tűnődve kutat emlékei között.

— A feketézés fénynapjait élte. Gazdag parasztok, elegáns nepperek élelmiszerrel, értéktárgyakkal üzérkedtek, a reakció pedig mind hangosabban híresztelte, hogy volna itt minden, csakhát a kommunisták... Nem volt mit tennünk, mentünk a bányászokhoz, adják meg ők a választ.

— Sosem felejtem el. Éppen véget ért a műszak, amikor kiértünk Pécsbányatelepre. Jönnek fel a fáradt, elcsigázott emberek csákánnyal, szénporosan. Elöl Stir József, *Arató Jenő, Kárpáti Ferenc*. Jelzem nekik, hogy beszélni akarok. Helyet csinálnak, s mivel kicsi vagyok, két markos bányász egy hordóra állít. Valósággal kiabáltam: „A várost ellepték a feketézők. A párt hív benneteket, emberek, gyertek be Pécsre, tanítsátok móresra az üzérkedőket." Stir József leemel a hordóról és figyelmet kér: „Emberek, szükség van ránk, indulunk Pécsre!" Nem sokkal később ötezer pécsi és mecsekszabolcsi bányász indult meg a város felé, „beszélgetni" a reakcióval. Kitódultak a házakból a bányászasszonyok, a gyerekek is, a férfiak komoran intettek, sok család is besorolt a menetbe.

— Döbbenetes felvonulás volt. Az éhes, szénporos nép úgy zúdult a városra, mint a lavina. Zúgtak a jelszavak: *„Le a feketézőkkel! Vesszen a reakció!"* Egy fiatalokból álló csoport a Hotel Kikelet (ma SZOT-üdülő) felé tartott. Ott élték aranynapjaikat a spekulánsok. A bányászok behömpölyögtek az étterembe, az asztalon malacsült, rántott csirke és tokaji bor. Ők egy karéj zsíros kenyérrel indultak aznap a széncsatába, hogy villanyfény legyen a Hotel Kikeletben is. Az elszánt nép láttán a sok mihasznának ugyancsak torkán akadt a falat. Aznap este már csendesebb volt a reakció.

Szívesen emlékezik azokra a napokra, valósággal újra éli az eseményeket.

Szembenézni önmagunkkal is

— Küzdelmes, romantikus napok voltak. A hét elején elindultunk egy rossz dzsippel, sárban, hófúvásban. Ha a kocsi elakadt, gyalog törtettünk tovább, s volt úgy, hogy a hét végén vetődtünk haza. A következő héten újabb csaták vártak. A kitelepített volksbundisták helyére rendre érkeztek a nincstelen parasztok. Földet kellett osztanunk, házat adni nekik. S ráadásul a reakciós pártok igyekeztek a szekerük elé fogni az érkezőket. Felelőtlen ígéretekkel, kivételezésekkel toboroztak közülük párthíveket. Nehéz volt igazságot tenni.

— Ilyen előcsatározások után köszöntött ránk a fordulat éve. Sosem felejtem el a meglepetést, amit 1948 tavaszán az *államosítás* okozott. Nemcsak a volt tulajdonosok számára volt meglepetés, de az volt a munkásoknak, s az új munkásigazgatóknak is. *Dalos Kovács József*, a Zsolnai-gyár segédmunkásból kinevezett igazgatója új minőségében alig mert belépni a gyárkapun. Az izgalomtól kiszáradt a torka, könnyek fojtogatták, perceken át képtelen volt legyűrni érzéseit. Győzelem szaga volt akkor még a levegőnek is. Én mint örök optimista, különösen ünnepeltem a győzelmet, úgy érezvén, hogy a nehezén már túl vagyunk.

A két párt egyesülése után valóban rendezettebb, némileg nyugodtabb élet következett. A gazdasági bajokkal úgy-ahogy megbirkóztunk, és nekiláthattunk végre az ideológiai zűrzavar felszámolásának. Akkor került a megyébe *Aczél György*, megyei első titkárnak. Örültünk neki, halottuk, hogy kitűnő szónok, tapasztalt pártmunkás, aki segít eligazodni a politikai kérdésekben. Azt is tudtuk, hogy az új helyzet új munkastílust követel, gondjainkat nem lehet már csupán felvonulásokkal, demonstrációkkal megoldani. A látványos akciók után az elmélyültebb munka évei következnek.

Hamarosan kiderült, hogy ez a munka az addiginál nagyobb rátermettséget, több tapasztalatot kíván a kommunistáktól. Megkívánja például, hogy szembenézzünk az önmagunk tévedéseivel, lépésről lépésre kijavítsuk a magunk okozta hibákat is. Rádöbbentünk például, hogy egy-egy rossz jelszavunk milyen súlyos bajokat okozott. Mi azt hirdettük, hogy a régi világ levitézlett emberei menjenek a bányába, ott majd emberséget tanulnak. Jó néhányan el is mentek, de nem dolgozni: bomlasztottak, elégedetlenséget szítottak a bányászok között, s nemegyszer vad sztrájkokat próbáltak kirobbantani. S tetejébe a törzsökös bányászok önérzetét nagyon sértette, hogy ilyen figurákat küldtünk közéjük.

S ráadásul a legtapasztaltabb, legvilágosabb fejű agitátoraink színe-javát rendre más beosztásokba szólította a fejlődő élet. Szinte naponta kaptuk az utasítást: adjatok embert igazgatónak, katonatisztnek, hallgatónak a Vörös Akadémiára. Azért mégis ment a munka, próbáltunk gondolkodva dolgozni, s ebben sokat segített a kommunista s a haladó értelmiségiek legjava, *Ernszt Dezső, Boros Béla, Lissák Kálmán* egyetemi tanárok, *Martyn Ferenc* festőművész és mások.

1949 nyarának a végén Aczél György magához hivatott: „Van egy meglepetésem a számodra, a Szovjetunióba utazol." Ez valóban bomba meglepetés volt. Az első parasztküldöttség tagjaként hat hetet töltöttem odakint, megismerhettem végre a Szovjetuniót. Úgy éreztem, élményeimből regényt tudnék írni, és türelmetlenül vártam, hogy az otthoniaknak beszámolhassak a látottakról. De Pécsett fojtó, ideges hangulat fogadott, mindenki sietett, iparkodott elkerülni a másik tekintetét. A Rajk-per nyomasztó hangulatában éltek a baranyaiak is. S a hangulat tovább romlott, amikor hazatértem után néhány nappal a megyei pártbizottság első titkárát letartóztatták.

Válságban

Válságos, gyötrő napokat éltem át. Mozgalmi életem során megismertem a megvádolt kommunisták többségét, tűzbe tettem volna értük a kezemet, a párt viszont mást mondott róluk, s én a hitemet, az életemet tettem fel a pártra. A gondolatom alján sem vetődött fel akkor, hogy a párt nevével egyesek visszaélhetnek. Keserves időszak következett, értelmetlen gyanakvás bontotta meg sorainkat, bénította meg a munkát, pedig nagy tennivalók vártak volna mindannyiunkra. Engem közben pécsi városi titkárrá választottak, a tanácsválasztáson listavezető, tanácstag, vb-tag lettem és a magánéletemben is nagy változások előtt álltam. Fiatal voltam, tele életkedvvel, elképzelésekkel, és megtaláltam azt a férfit is, akit méltó társamnak tartottam, már a házasságkötés idejét is kitűztük. S hogy a későbbiek még érthetetlenebbé váljanak számomra, kitüntettek Népköztársasági Érdemrenddel.

A következő néhány mondatot úgy mondja, mintha még ma sem hinné el, ami azután történt.

— Még ki sem örvendeztem magam a magas kitüntetés után, amikor hivattak a KEB-hez, hogy adjak számot mozgalmi múltamról. Nyugodtan álltam a KEB elé, hiszen egyszer már elvégeztem ezt a számadást, a nyugalmam

SAJTÓHIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

NÉPSZABADSÁG

ÁPRILIS 4. ELŐTT

Megemlékezések itthon és külföldön

Hazánk felszabadulásának közelgő évfordulója előtt már csütörtökön több olyan eseményről érkezett hír, amely az április 4-i ünnepi krónikába tartozik.

Kitüntetések, előléptetések a néphadseregnél

A katonai és a politikai kiképzés színvonalának emelésében, a néphadsereg harckészültségének fejlesztésében, beosztásukban több éven át végzett kiemelkedő munkájuk elismeréseként — hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából — az Elnöki Tanács a *Vörös Csillag Érdemrenddel* tüntette ki néphadseregünk hét főtisztjét. A *Kiváló Szolgálatért Érdemrendet* 33-an kapták meg. A honvédelmi miniszter tizenöt alezredest ezredessé léptetett elő. Ezenkívül sokan kapták meg a *Haza Szolgálatáért Érdemérem* arany, ezüst, illetve bronz fokozatát, valamint többen a *Honvédelmi Érdemérmet.*

A kitüntetéseket és az előléptetéseket *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter csütörtökön nyújtotta át a Néphadsereg Központi Klubjának nyári helyiségében rendezett ünnepségen. Az ünnepi eseményen jelen volt *Borbándi János*, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője. Ott volt *I. V. Tutarinov* vezérezredes, a Varsói Szerződés egyesített fegyveres erői parancsnokságának magyarországi képviselője is.

Felszabadulási ünnepség a Budapesti Műszaki Egyetemen

A felszabadulás évfordulója alkalmából csütörtökön ünnepséget tartottak a Budapesti Műszaki Egyetemen, *dr Csanádi György* közlekedés- és postaügyi miniszter, *Oláh István* vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes és *dr. Polinszky Károly* művelődésügyi miniszterhelyettes részvételével.

Az ünnepségen kitüntettek honvédelmi oktatással, illetőleg a Honvédelmi Minisztérium ösztöndíjasaival foglalkozó több tisztet és egyetemi oktatót. A művelődésügyi miniszter két tisztnek adományozta *az oktatásügy kiváló dolgozója* kitüntető jelvényt, tizet pedig *miniszteri dicséretben* részesített. A honvédelmi miniszter tizenhárom oktatót tüntetett ki. *A Haza Szolgálatáért Érdemérem* arany fokozatát kapta *dr. Perényi Imre* egyetemi tanár, a Budapesti Műszaki Egyetem rektora, valamint az egyetem három oktatója; hárman a kitüntetés ezüst, négyen pedig bronz fokozatát nyerték el Miniszteri dicséretben két oktató részesült.

Nagygyűlés Moszkvában, magyar est Tokióban, fogadás Bukarestben és Szófiában

A Moszkva környéki *kupavnai finomposztógyár* dolgozói *baráti nagygyűlésen* emlékeztek meg Magyarország felszabadulásáról. Az ünnepi nagygyűlés szónokai örömmel szóltak arról is, hogy a legutóbbi években már két alkalommal volt vendégük *Kádár János;* most neki, s a magyar partnervállalatoknak — a *Csepeli Finomposztógyár* és a *győri Rihards Művek* dolgozóinak is — testvéri üdvözletüket küldték.

Bukarestben csütörtök este *Martin Ferenc* nagykövet adott vacsorát a közelgő évforduló alkalmából. A meleg baráti légkörben folyt találkozón részt vett *Gheorghe Radulescu*, a Román Kommunista Párt KB végrehajtó bizottságának és állandó elnökségének tagja, a minisztertanács elnökhelyettese, *Cornel Burtica*, az RKP Központi Bizottságának titkára, *Teodor Marinescu*, az RKP KB külügyi osztályának vezetője s a kormány több tagja.

Szófiában *Magony Miklós* ezredes, magyar katonai attasé és *Sipos István*, a szófiai Magyar Kulturális Intézet igazgatója koktélpartit adott azoknak a bolgár veteránoknak a tiszteletére, akik 1944—45-ben a szovjet hadsereg oldalán részt vettek hazánk felszabadításában. A találkozón ott volt *Zahari Zahariev* vezérezredes; a Budapest felszabadításáról írt regényéért Dimitrov-díjjal kitüntetett *Petar Szlavinszki* író; s az egykori harcok sok más részvevője. Ott volt a baráti találkozón *Bojti János* nagykövet is.

Nagy sikerű *magyar estet* rendezett Tokióban a közelgő évforduló alkalmából a *Japán—Magyar Baráti Társaság.* Az Aszahi Simbun című tekintélyes lap koncerttermében megjelent több száz vendéget *Ujlaki György*, hazánk tokiói ügyvivője köszöntötte, majd *Toshiaki Wada*, a baráti társaság főtitkára mondott üdvözlő beszédet.

Lágymányost bekapcsolják az ország automatikus telefonhálózatába

„Távválasztás" helyett „távhívás" — Olcsóbb vagy drágább? — 1975-ig: a Belváros kivételével egész Budapest

(Tudósítónktól.)

Eldőlt a nyelvészeti vita: a szakemberek is *távhívásnak* nevezik a jövőben a *„távválasztás"-ként* megismert helyközi automatikus telefonrendszert. Elsőként ezt közölte *Horn Dezső* miniszterhelyettes a posta csütörtöki sajtótájékoztatóján, amelyet abból az alkalomból tartottak, hogy április 4-én eddigi történetének egyik legjelentősebb fordulópontjához érkezik a hazai telefonszolgálat: az ünnep hajnalától *az új Lágymányos-központ 20 ezer előfizetője — akinek kapcsolási száma 650—000 és 659—999 között van — közvetlen tárcsázással hívhatja 62 város és község előfizetőit.*

Mivel a távhívási rendszerben eddig csak bizonyos vidéki helységek lakói hívhatták egymást és a fővárosi telefon-előfizetőket, ám *Pestről nem lehetett* így telefonálni, sokan nem is tudják, hogy már 37 korszerű központ területén 430 ezer telefonkészüléket kapcsoltak be az automatikus hálózatba. Talán nincs is abban túlzás, ami a csütörtöki sajtótájékoztatón elhangzott: a jövőben a budapestiek — elsőként a Lágymányos előfizetői — kénytelenek lesznek elsajátítani az újfajta telefonálás első hallásra talán *kissé bonyolult* fortélyait. Noha erről a posta minden érdekelt előfizetőnek részletes ismertetőt küld a napokban, számítva arra, hogy az ünnepi forgalomban nem erkezik el mindenhová idejében a tájékoztató, röviden mi is leírjuk, mi a teendő:

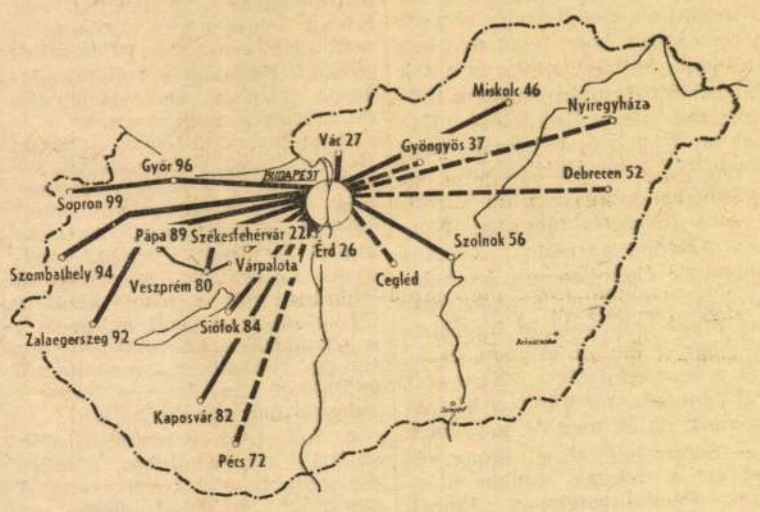

A fekete vonalak a meglevő összeköttetéseket jelzik; a szaggatott vonalak az esztendő végéig kiépülnek. Ahol már megvan, közöljük a körzeti hívószámokat is.

mot és a hívott előfizető számát *folyamatosan* kell tárcsázni. Például, ha valaki Miskolc 16—034-et hívja, akkor az interurbán hang után 4 616 034-et tárcsázzon. *(Miskolc körzetszáma ugyanis 46.)* A berendezés *a tárcsázás után egy-két másodperccel* már csengeti a hívott számot. Ha azonban az mással beszél, az egész hívási műveletet kezdettől meg kell ismételni.

Az előfizetőknek kiküldött ismertetőkben megtalálhatók a

beszélgetés például Zalaegerszegre 13 forint 50 fillér, a távhívásnál ugyanennyi beszélgetési idő alatt 12 forintot számláz a gép. Ebben a díjövezetben ugyanis 15 másodpercenként egy forintba kerül a beszélgetés. Várakozási idő nincs, a berendezés azonnal kapcsol. Ha a beszélgetés valamilyen okból nem kezdődik meg — a hívott mással beszél, nem veszik fel és így tovább —, a gép *nem számláz.*

Befejezésül elmondták a tájékoztatón, hogy 1975-ig — a rend-

Martyn Ferenc, harminc év múlva

ÉLETMŰKIÁLLÍTÁS A BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUMBAN

A terminus letelt: „Kérdés azonban, nem kevesedmagunk ügye-e ez a művészi élmény (lásd: elefántcsonttorony), egynéhány képzőművészé és a Kállai Ernő-fajta fanatikus angyaloké, s a nem hivatásosok közül alig egy-két műbarátéé, aki feltehetően nemcsak sznob? Félek, Ferim, erre a kérdésre mi nem tudunk mások számára is megnyugtató választ adni. Azt kell mondanunk: ez harminc éven belül kiderül." — *Rabinovszky Máriusz* szabta ki ezt a határidőt 1948-ban, a kornak az a nagy és messzelátó művészettörténész-kritikusa, aki ugyanebben az esztendőben kezdte tereini — történelmi felelősségérzetére hallgatva s nem diktátumokra várva — a magyar képzőművészetet a „*Közösségi művészet felé*". A tépelődés sem magánlevélben ment el Pécsre — ne legyen megtévesztő a megszólítás —, hanem megjelent a *Sorsunk* című ottani folyóirat az évi második számában, minthogy az írás teljes tartalma és címe: *Levél Martyn Ferenchez az absztrakt művészetről.*

Rabinovszky felelősségteljes, pontos és pesszimista. Borúlátó, ami a határidőt illeti, mert nem harminc, hanem húsz esztendő is elegendő volt ahhoz, hogy az absztrakt-nem absztrakt vita dűlőre jusson, ha nem is az esztétikai-elméleti fórumokon, a kiállításokról döntő testületekben; Rabinovszky méltatlan kritikusutódai éppen tíz esztendeje kezdték latolgatni az „önköltséges" meg a „támogatott" nonfiguratív közötti, akkortájt igencsak bizonytalan különbséget. S most, amikor a magyar festészeti kiállítások kétharmada felettébb középszerű színvonalon nonfiguratív, most láthatjuk igazán a Rabinovszky pontosságát is, a műtörténeti felelősségét is. Mert igen világos különbséget tesz az a negyvennyolcas esszé a végletesen absztrahált, geometrikus és mélyszürreális piktúra *teljességhiányai* meg a Martyn elvontsága között, amit következetesen nevez idézőjeles „absztrakt" művészetnek. Rabinovszky ugyanis azt keresi és találja meg a Martyn műveiben, amit akkoriban oly kevesen kerestek, absztraktpártiak is, absztraktellenesek is Magyarországon, s amit ma esztétikai teljességnek, érzelmi-gondolati önállóságnak, élménykeltő közlésnek és egyértelműségnek nevezünk.

Van klasszikusan, szabályosan nonfiguratív mű a Martyn Ferenc életművében is, van a Várpalotában is, a *Budapesti Történeti Múzeum* kitűnően rendezett életműkiállításán. A festőtől, aki a két háború között tizenöt esztendőn át volt a legmodernistább modernista csoportok tagja Párizsban, s aki központi egyénisége volt az egyetlen magyar „elvont" szerveződésnek a felszabadulás után, meglehetősen nehéz volna ezeket elvitatni. Különösen nehéz volna most, a kiállítást nyitó harminchármas vöröskréta-kompozíciók, a negyvenöt-negyvenhatos számjegyes és betűs festmények, a tárlatzáró, gyönyörűséges *Ötrészes kompozíció* öt része láttán: ezek nonfiguratív, elvonatkoztatott művek, általánosak a szó esztétikai-filozófiai értelmében. De minthogy Martyn fél évszázados életművének elsősorban mégis üzenete, mondanivalója, lelke és értelme van, célirányosabb erre figyelni szemmel, ésszel és hangulattal, meghagyván ingerült ellenfélnek és lelkendező hívőnek a megérthetetlen tényt, hogy ezek a nonfigurációk éppoly szerves, alakító részei az életműnek, mint a nem kevésbé elbűvölő technikai tökélylyel és művészi erővel teli figuratív, sőt már-már klasszicizáló vonulatok.

Martyn igazi — nem stilisztikai és nem műfaji, mert ezeket a határokat évtizedek óta boldog kajánsággal és mesteri avatottsággal sérti meg — állandónak látszó *szellemi tulajdonsága* valami bábos játékosság, pojácás-komoly gyermekesség, derűs kedélyű tűzzeljátszás. Hogy legkorábbi figurás kompozícióban, az eddig titokzatosan ismeretlen indulásáról tudósító *Felvonulókban* bábszerűen egységesre esztergált alakok hordozzák „A nagyváros ítéletét", hogy dinamikus mozgású, sematizált-szerkesztett emberek aktivizálódnak, az nemcsak látnivaló, az könnyen magyarázható is. Ilyen kubizmuson csiszolódott, konstruktivista egyszerűsítésen túljutott figurák hirdették szolid rendben való hitet vagy rendre vágyakozást nemcsak annak a Párizsnak a nemzetközi festészetében, ahová a húszas években Martyn hazaérkezett, hanem a hajdan éles magyar aktivisták, a korábban nyers forradalomfestők emigráció lankasztotta, fájdalmasan világrendet kereső művészetében is — gondoljunk csak Bortnyik ekkori periódusára.

Hogy a forradalmi művészet szellemével aktívan nem is találkozó késői, húszas évekbeli szellemi kivándorló ilyen bábudinamikában, séma-emberi rendben keresi a rendet 1927 táján, az szinte törvényszerű. Amiként törvényszerű, hogy Rippl-Rónai volt gyerek-inasa, a budapesti és a bécsi akadémiák Párizs felé tudatosan vándorló keresője a nonfiguratív és a szürrealista mozgalmakban találja meg először a példaképeit, aztán az egyenrangú társait. A harmincas évek vöröskréta-kompozíciói már valódi párizsi képek. S köztük a katalógusban is színesen reprodukált 1933-as *Kompozíció* megint csak „bábus", gyöngéd. Nem bábu van rajta, hanem barnásan örvénylő látomás, titokzatos alakzatok és figurák küszködő vagy összekeveredő együttese, de a kép bal sarkán üdü akár-ember, akár-állat képződmény már bábos: ha ember, bábember, ha szörny, csak bábszörny. Lekerekített, gömbölyded körvonalaiban, játékos-fellengzős mozdulataiban már ott érződik az a marionettes, gyöngédléptékűre fokozott érzelmi kicsinyítés, simítás, amitől a jelenet játékossá válik, s ami nélkül ugyanez a jelenet ki tudja, milyen univerzumnyi tragikussá, egyént törpítően nyomasztóvá nőne.

Nem technika és nem műfaj kérdése ez a bábjátékosi, ironikus bölcsesség, az 1940-es reemigráció után itthon készült, s itthon látható képeken, szobrokon, rajzokon kiteljesedett formájában élvezhető mindez. Valóban élvezhető: a *Sötét térben* című nagy vászonnak csak a témája, a részmotívumai sötétet sejtetők és rossz közérzetet előrejelzők, a színei nem; ezek fehérrel egybesimuló dicső mélyvörösek, ezek a barnára cirmosodó sárga mintázatok gyönyörű optikai-érzelmi élménnyel kínálják meg a nézőt, kiteljesítenek szép hasú madaras formákat, s megfricskáznak barnán vijjogó motívumokat is. Anélkül, hogy az a címben jelzett sötétség-előérzet, kis szorongó titokzatosság a szép színekben szétkápráztódna. Martyn nagy gyönyörűséggel és kis nyugtalan mozdulatokkal játszik. Játszik a világgal, amely mind sötétebbre borul körülötte, s játszik a nézővel, akinek a világot megidézi. Nem véletlenül emlékeztetik fel-felbukkanó lovag-képei a kora reneszánsz gyönyörű ritmusban csendülő dísztakaró-kockáira, lobogó- és köpenymintáira a kritikusait, Martyn ekkor, a háború alatt is, a háború után is teljes örömmel idézi elénk piros lábú paripáit csengően zöld háttér előtt, fékteleniül kiszínesedő csatában (*Combat*).

Csakhogy ez a hajdan harmatos harmóniájú lovagábra feldarabolttá és összebonyolódottá vált, mire az itáliai dísztermek faláról a huszadik század közepére érkezett, s eléggé nyugtalanítóan átszabdalt-látomásos ahhoz, hogy a nézőjét ne ajándékozza meg zavartalan harmóniaérzettel. Ám változatlanul elég gyönyörűségesek ezek a francia—spanyol—ír lovasok ahhoz, hogy még ne nevezzék néven optikailag, művészileg azt a csatát, amit akkor már az Ír-, Francia- és Spanyolország határolta kontinensen vívnak. Martyn, mint említettem, fölényes kedéllyel, intellektuális nyugalommal játszik. Ha akarom erotikus, ha akarom, militárisan agresszív, ha akarom misztikus-fenyegető alakjai mindig megteremtik a lehetőséget, hogy a részek keltette felbolydulás megkönnyebbítő harmóniaélménnyel, színörömmel és formanyugalommal csendesedjék, még csukaszürke, táboribarna színvilágú, a harmincöt évvel ezelőtti háború terepszínű álcafoltjait megidéző komorabb képein is megtalálni a megkönnyebbítő befejezettséget, zárt formai egyensúlyt, a megidézett fenyegetésen győző, feloldozó-megnyugtató szellemi kerekdedséget.

Azért kell ezt a számban kisebb, háborút megelőző műveinél megállapítani, mert nagy egységekben nézve érvényes az a magatartás a felszabadulás utáni csaknem minden korszakára is. Lényege és különlegessége ennek a sokágú piktúrának (és mesterfokú rajznak, mesterfokú plasztikának) ez az intellektuális-játékos humanizmus. A bábutragédiák és bábukonfliktusok, a bábszínpadi méretekre fokozott, festőnek-nézőnek fölényérzetet adó szellemi pozíciók különböztetik meg ezt az életművet más, hasonlóan lényegi-humanista tendenciáktól. Amíg a magyar piktúra diszharmóniákat kiszűrő, embertelen korokban emberi harmóniákkal védekező törekvései — a foltfestő posztnagybányaiaktól a konstrukciós rend különböző fokozataiban bízó mesterekig — *be sem engedték, érvényre sem juttatták műveikben a kor napi és történelmi érvényű diszharmóniáit*, Martyn a veszélyessel játszó gyerek istenkísértő merészségével rendre megragadta, majd *a felnőtten fölényes intellektus harmóniájával rendre lefokozta* őket. Ez a lefokozás, ez a virtuális, intellektus-kivívta szellemi győzelem is ott van a képeken, nem csupán a győzelem végeredménye, a harmónia. Ez különbözteti meg Martyn humanista művészetét a nagy, passzívan humanista magyar életművektől.

És ez a különbség tette lehetővé, hogy a legszorítóbb, szellemileg-emberileg leggyalázatosabb pillanatban ez a korán[...] sem népszónoki hajlandóságú művészet egyszerre apostoli hatalmasságúvá, átkozva ítélkezővé váljon. A szürrealizmus-megperzselte életművek történetében nem ritka a nyílt antifasiszta fordulat, az irányzat filozófiáját az *élet* parancsára megtagadó hősi gesztus — Picasso, az antifasiszta Joan Miró, a köztársaság párti Calder pillanata (hogy irodalmi példákat most ne is említsek) következett be Martyn Ferenc életében a negyvennégyes esztendőben. Először és példa nélkül a modern magyar művészet történetében. Mert üvöltő antifasizmust és osztályharcos antifasizmust bizonyított a tragikus magyar szürrealizmus és a szocialista képzőművészet a háború előtti esztendőkben, de ilyen gyű-[...] iróniát ha-[...]tosra élező nyílt és maradandó antifasiszta grafikát, mint Martyn *A fasizmus szörnyetegei* című hatalmas ciklusa, egyet sem. És antifasiszta dühvel támadott, hitet tett a megsemmisítő grafikai-festői-plasztikai sorozat után is a magyar művészet, de a fasizmus kortörténeti hitelességű és esztétikai hitelességű mesterábrázolását Martyn Ferenc alkotta meg 1944-ben.

Hogy ezek a fenségesen tiltakozó, már korántsem bábuiróniájú, hanem nagyon is zengő és prédikátori erejű átkok miért nem váltak a mai napig a legjobb magyar szellemi köztudat részévé, azt bolygatták már, bolygathatnánk még. Hogy Martyn ettől a hatalmas emberi lendülettől, művészi lendülettől szárnyalva hasonló elkötelezettségű és nyíltságú képek sorát mutatta be vagy tudta volna bemutatni 1945 után, az a kiállításon látnivaló; a szörnysorozatra rímelő *Akasztottak*, *Temető* és társaik ismeretében fölösleges bizonygatnunk.

Ceruzarajz Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei c. ciklusából. (1944.)

Ám igenis tudnunk kell — a kitűnő arányú, látványnak is elragadó életműkiállításon látnunk kell, hogy: 1. Martyn Ferenc 1944-ben szakított ironikus-humanista távolságtartásával, és akkor vált véresen közelévé, amikor ez a legfontosabb volt történetileg, a leghitelesebb esztétikailag, és a legkockázatosabb, ami az életveszélyt illeti. De tudnunk kell, hogy: 2. Martyn Ferenc életműve éppen ezért nem viseli el, hogy valamiféle széplelkű formaújítónak tekintsük, és nem igényli, hogy egykori, hatalmas közéletiségét előre-utána kivetítsük az egész munkásságára. Az egész munkássága humanista, fenségesen lírai és mesterfokú, megtermékenyítő és különleges érzelmi-hangulati hitelével, stilisztikai-műfaji-technikai sokoldalúságával hatalmas. Ezt nem a Kossuth-díjával, késői kitüntetéseivel, közmegbecsüléssel mérjük, még csak nem is ezzel a meggyőzően szép, nagy kiállítással. Hanem azzal az értéktudattal, amivel a műveit ma fogadjuk, s amelyet Rabinovszky Máriusz minden tépelődése ellenére mégiscsak megjövendölt: „Azt hiszem, néhány évtized múltán ki fog derülni, hogy műveid nem vétenek sem valláserkölcs, sem pártfegyelem ellen, és duzzadó optimizmusuk társadalomépítő, ugyanúgy, mint a jó zene. A gyerekek, ha az óvodában megtanulták összekapcsolni élményeiket alapszínekkel, indulataikat alapformákkal, s ha később megmutatják nekik a természetben rejlő ugyanazon színeket és formákat, mire felnőnek, oly magukétól értetődőknek tekintik műveidet, mint egy Scarlatti-pastoralét."

A jövendölésből — bizonyosak lehetünk benne — legfeljebb az azóta felnőtt gyerekek tanultsága lehet még kétséges.

Rózsa Gyula

Martyn Ferenc festő

-11

BÖN

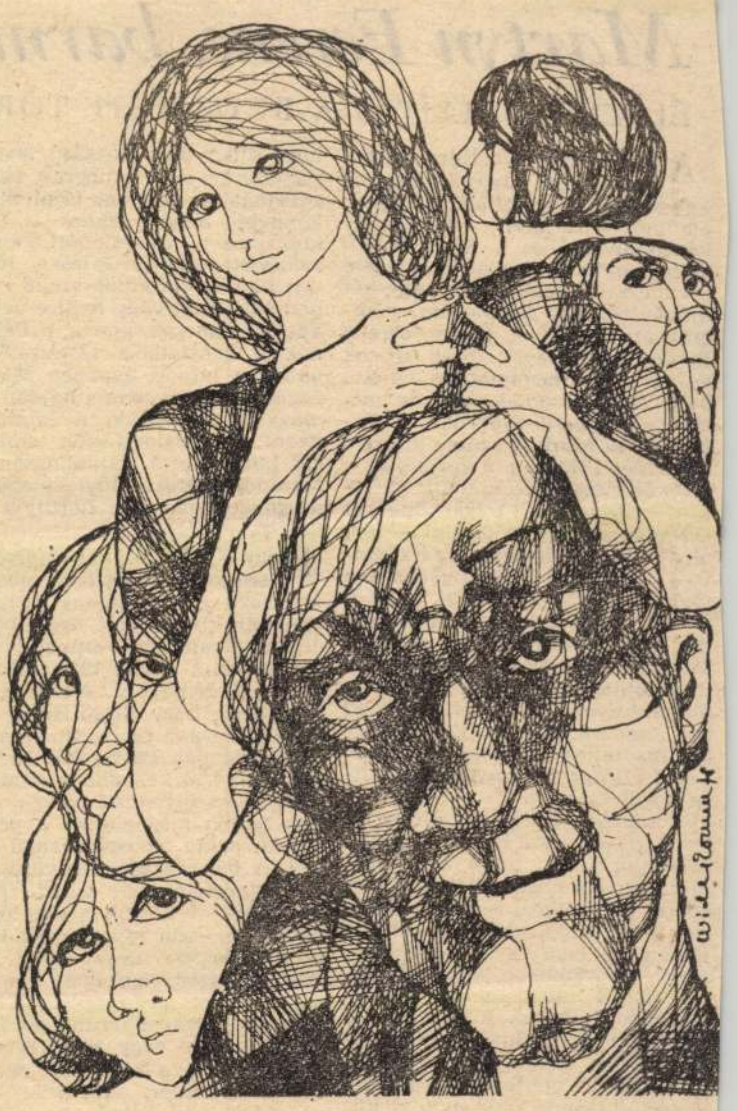

Widerkomm Ervin rajza

kezdte tartani Helgát. Maga előtt is megszégyenült. Önmaga erős felülértékelése folytán ezt nemigen tudta elviselni.

— Mennyit keres?

Helga elmélázva nézett a tükörbe. A sofőr fürkésző tekintetétől elbátortalanodott:

— Nem tudom. Nem is tudom.

— Maga osztja be a pénzt?

— Én? Mit nevet ezen? Költöm, ameddig van. Aztán meg — megvagyunk. Mindig jókat eszünk, iszunk...

— Külföldön mikor jártak utoljára?

— Külföldön? Nem járunk külföldre.

— Hová járnak szórakozni?

— Szórakozni?.. A férjem a művelődési ház igazgatója.

Nevetett a sofőr, nem hahotázva, csak éppen szélesebbet vigyorogva, mint az imént. Bőrzakó volt rajta, fehér ing, az ingen nyakkendő. Gyárigazgatónak nézhette volna bárki, ha modora nem árult volna el valaminő örökös készenléti állapotot.

— Amikor ezt a kocsit vettem, még senkinek sem volt a vállalatnál ilyen. Azt hitték, megnyertem a főnyereményt. A főkönyvelő ezért nem ismerte el az egyik újításomat, és a műhelyfőnök nem adott prémiumot. Az újításom miatt most bepöröltem őket. Megmondtam nekik: „Ha valaki dolgozik, az keres is!" Én nem röstellek semmiféle munkát. Én tervező vagyok, ha kell, én munkás vagyok, ha kell, én pilóta vagyok, ha kell... Tudok építeni, és értek a gépekhez is. Technikus vagyok. Még ma fölmondok az igazgatónál. Majd maga is látni fogja: szellemi impotenciában szenvednek valamennyien. A jelszavuk: „Nyugi, nyugi..."

— Magáé az autó?

— Így már többet érek, nem?!

Helga határtalanul szemtelennek tartotta a sofőrt. Túlságosan magabiztosnak. Tán a Fiat?.. Újra kifelé bámult.

A városba értek. A forgalom óriásira duzzadt, az új autó nesztelen suhanással nyert egérutat.

Helga úgy gondolta, tán csak gyerekes dicsekvés volt abban, amit összehadart, de a halandzsa

Hátuk mögött a sofőr, kinek Helga [illegible] látta a mellényből kikandikáló százasokat, ami undort váltott ki belőle. Megértő mosollyal nyugtázta a főkönyvelő dadogását:

— Ma.. magára vár az egész vállalat, kedvesem!

❷

— Van érettségije? — kezdte a főkönyvelő a vallatást.

— Nem, nem, illetve... ha lehetett volna tanulnom, azaz ha tudtam volna tanulni... akkor...

— Sose szégyellje! Leteszi a könyvelői szakvizsgát, egy cseppet se féljen, én mindenben segíteni fogom! Na, és a férjhezmenéssel hogy áll?

(Minek faggatja, ha úgysem veheti fel?!)

— Ötéves fiam van.

— Mije van?!

— Ötéves fiam.

— És a férje?

— A férjem harminc.

— Ne vicceljen! Magácska tizennyolcnak, ha kinéz! Hogy csinálja ezt?

— Huszonegy éves vagyok.

— Akkor hát, gyes-en volt és közben érettségizett le, de...

— Na, akkor figyeljen! Nem kell itt senkinek megmondania, hogy még nem érettségizett le. Elég, ha én tudom.

Együttérzően mondta ezt a főkönyvelő. Imponálni akart ennek a fiatal nőnek, s segíteni is szeretett volna neki.

— Én is elváltam. Otthagyott a feleségem, egy lányom van, egyedül nevelem. Micsoda véletlen! Csodálatosan szép nő volt a feleségem, és szellemes!... Eszes! A végén az eszéből ábrándultam ki... Mesteri cselszövései voltak. Neki aztán minden papírja megvolt az érvényesüléshez. Ő nem mondta volna azt, hogy nincs még meg az érettségije... Nem kell erről beszélnie! Elég, ha én tudom.

Amikor elvált a feleségétől Gyurka, a főkönyvelő, megfogadta, soha „szép nővel" nem áll szóba. Ezért került bizalmas viszonyba Gittával, az enyhén szeplős képűvel; persze mindenki tudta, hogy ez a bizalmas viszony amolyan *lelki* támasz csupán... Lám, *ez* a nő az esete, és ráadásul még fiatal is!

— Fordul a világ! Igen. Az ember lesüllyed mélyre, mind mélyebbre, hogy aztán lávaszerűen feldobódjék! — vallotta Helgának a főkönyvelő.

Gitta, a kis fekete hajú főkönyvelő-helyettes nyitott be ismét a szobába, telve jóakarattal, hisz', ahogyan értesült, ez egy asszony, ötéves gyerekkel, nem nagyon akar munkát vállalni, a „bejárás" is fárasztó neki, és számára idegen a városi élet... Legszívesebben magukra hagyta volna őket, ám a főkönyvelő megállíthatatlanul fecsegett.

Gittát, a helyettes főkönyvelőt sértette ez a kritikátlan kitárulkozás. Rászólt a férfira:

— Ez nem tartozik rám, Gyurikám! Figyelj csak egy percre.

De a főkönyvelő megbabonázottan csépelte a szavakat. A Helgára zúdított szóözön azonban csak olyasfajta forgószél volt, amely egyes-egyedül a főkönyvelőt hozta forgásba. Helga és Gitta mentes maradt tőle.

„Ezt nem értem" — toporgott mind kínosabban a kis, fekete hajú, formásan gömbölyded nő, aki megdöbbenve érzékelte a férfiból kirobbanó, lávaszerűen nagy szerelem jeleit. „Itt igazi szerelem van születőben." S csak annyit tudott mondani:

— Ne felejtsd, problémás munkaerővel nem dolgozhatunk!

Gitta kiosont a szobából. A becsukott ajtó mögött a falnak támaszkodott...

— Na mi van? — rohant hozzá a könyvelésből Nusika, egy boldog kis menyasszony, aki titokzatos módon Gitta bizalmába férkőzött. — Mondtam én neked, hogy ne számíts rá!

— Elhízottnak tart és öregnek... Legközelebb a szemembe mondja majd...

— Ne beszélj hülyeségeket, nem híztál el, és nem vagy öreg! Éppen hozzávaló vagy!

— És aztán! — szakadt föl Gittából. — Észre se vesz már!

— Dolgozzunk tovább. Rajta nem segíthet már senki. Befolyásolható... Ha ennek a kis problémás nőnek a hatalmába kerül, ő fog dirigálni nekünk is...

A kis menyasszony kendőzött mosollyal mondott pár megnyugtató mondatot még Gittának.

Gitta úgy gondolta, ezentúl sokkal többet fog saját előmenetelére gondolni, és nem tologatja Gyurka szekerét. Elvégre minden úgy volt eddig is, ahogy ő elrendezte, Gyurka csak az áment mondta rá nagy kegyesen. És még sohasem köszönte meg, hogy itt minden a legnagyobb rendb megy, nélküle is minden a legsz bályosabban...

Gyurka továbbra is Helga l szemének kútjába veszve álmod zott.

— Hisz' minden-minden a l nagyobb rendben! Nyugodjék m végre, kedves!

Nem volt képes — vagy n akarta — konstatálni, hogy húzza a hínáros mélybe vala legyőzhetetlen, eszelős érzés...

Helga osonva ment ki a főkön velő szobájából, átsiklott a háro hivatali helyiségen, ahová a váll lat férfi tagjai is betolakodt Gyurka minden lépésével a ny mában járt, és ragyogó ábráz tal suttogta:

— A munkakönyvét azonn váltsa ki, drága! Drága!

Miközben a főkönyvelő áhítat mozdulattal útnak indította H gát, a háta mögött összeseregl férfinép egy kifeszített hoss madzaggal visszahúzta a főkön velőt, mint a fabábut. Aztán r högve elsiettek.

„Micsoda színház! Micsoda c kusz" — gondolta a főkönyve „Mennyi túlzás a humorukban

De aztán már csak Helgáv törődött... Lesz-e ereje megv deni?!

❸

A munkaközvetítőben bod hajú, ápolt nő fogadta Helg Semmit sem kérdezett, csak írt

Héra Zoltán:

MINDE

Fogadk

Mohos kőfalak ereszkednek le r
Sekrestyehomályok, fülelő zugo
oda szorultok ti be,
oda térdeltek ti le,
kivallani bűnt, kinyögni tébolyt
s várni a szót, a föloldozót,
gőgösek ti és véresek —
évek.

Jön a nagyháló, az fog be titek
Míg gyanútlan pilléztek, keszeg
odacápáz az, mélységes mélyek
Úsznátok előle százfele?
Sokszemű, lát az, összeszed.
Óriásakvárium: a kirakatélet!
Oda juttok ti, hogy gyilokban,
legyetek láthatók mindenkinek
Szemlesorsúak, el nem rejthet
nagymeddők, nagytermők —
évek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 349-726

NAPLÓ /VESZPRÉM/

1977 JUN 18

Martyn Ferenc

1021

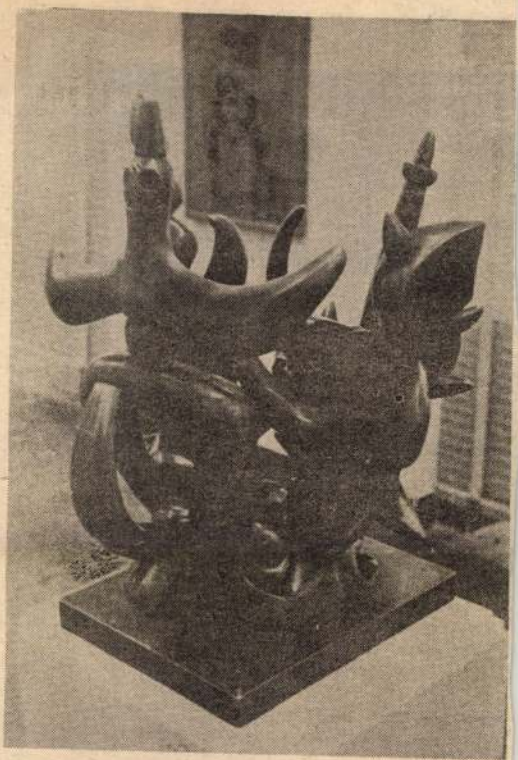

Martyn Ferenc:
A fasizmus szörnyetegei (szobor)

OK

ó:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 24

NÉPSZABADSÁG

Martyn Ferenc
szobrára készülő

Tizennégymillió múzeumlátogató

Tájékoztató a könyvtárakról és az idei kiállítási programról

1021

Csütörtökön a Fészek Klubban *Gönyei Antal*, a Kulturális Minisztérium képzőművészeti és közgyűjteményi főosztályának vezetője sajtótájékoztatót tartott. A többi között elmondotta: az új kezdeményezéseknek, művelődési formáknak is tulajdonítható, hogy *a közművelődési könyvtárak* olvasóinak száma a tv elterjedése óta sem csökkent, évek óta 56—58 millió könyvet kölcsönöz a mintegy 10 ezer közművelődési és 2000 szakkönyvtár.

Tovább bővült a *múzeumi hálózat;* 1977-ben 16 új muzeális intézmény, köztük az *Ujpesti Helytörténeti Gyűjtemény* kapott működési engedélyt. Tájházat avattak *Békésen, Zamárdiban*, szlovák tájház nyílt meg *Szarvason, Kiskőrösön*. A 430 múzeumi intézmény műtárgygyűjteménye tavaly több mint 150 ezer tárggyal gyarapodott (ezek közül kettőt mutatnak be fotóink), és tovább emelkedett a múzeumlátogatók száma is, amely tavaly meghaladta a 14 millió 300 ezret.

Az idei kiállítási programot ismertetve Gönyei Antal elmondotta, hogy a *Budapesti Történeti Múzeum* a többi közt Martyn Ferenc-életmű-kiállítást rendez a művész születésének 80. évfordulója alkalmából. Egy másik tárlat azt mutatja be, hogyan éltek a budapestiek a Tanácsköztársaság idején. A *Hadtörténeti Múzeum* idei tervében szerepel a Magyarország hadtörténete 1917—19 című kiállítás, s a nyár folyamán kiállítják a 60 éves múzeum képzőművészeti gyűjteményének legszebb tárgyait.

Apafi Mihály ötvendukátosa 1677-ből.

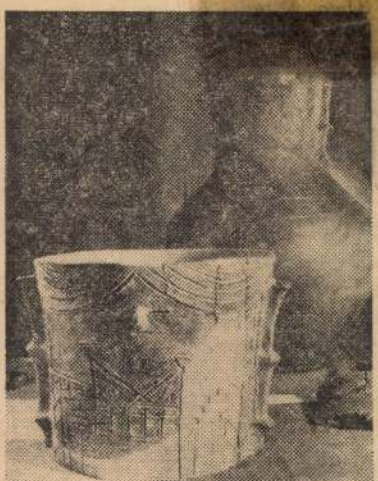

Arcos edények Battonyáról i. e. 2800-ból.
(Bánhalmi János felvételei.)

Menyhért. Mai n
sorozat (Képzőmű
rovszky Jenő: A
szaki eredmények
szocialista gazda
ban. — Ficzere
Tamás: A KGST
zetközi gazdálkod
alapvető jogi kérdései (Közgazdasági). — Fejes Endre: Rozsdatemető. Regény, 12. kiad. (Magvető).

Új szovjet irodalmi díj

Új irodalmi díjat alapítottak a Szovjetunióban a fegyveres erők megalakulásának 60. évfordulóján, annak a hős asszonynak a tiszteletére, akinek kilenc fia áldozta életét a hazáért a Nagy Honvédő Háborúban.

A Sztyepanova-díjat, amelyet ezentúl évente ítélnek oda, első ízben Mihail Solohov Lenin- és Nobel-díjas író kapta, aki számos művében állított emléket a szovjet katonák hősiességének.

Leégett a San Diego-i űrmúzeum

(Washingtoni tudósítónktól.)

Csütörtökre virradó éjjel kigyulladt és teljesen leégett a kaliforniai San Diegóban levő *űrmúzeum;* a múzeum őrizte az Egyesült Államok nyugati partjához, elsősorban a Kaliforniához fűződő egyedülálló űrkutatási emlékeket és mintegy 50 történelmi jelentőségű repülőgépet. A múzeumot a világ legértékesebb repülőgép-múzeumaként tartották számon.

Az első jelentések szerint a tűz okának megállapítását nehezíti, hogy a múzeum teljesen elpusztult.

Tehát, hogy ezek ne kiállítási tárgyak, hanem a mai kor követelményeinek megfelelő, jól használható épületek maradjanak.

Jelenleg *862 védett épület, szobor* van a városban, s ma már a műemlékek feltérképezésében 1950-ig jutottak el. Legutóbb a megóvandó épületek listájára került például az Engels téri pályaudvar és a Fő utcában levő régi Anyag- és Árhivatal épülete is. A

Tovább mele

Középpontjával a Brit-szigetek délnyugati része felett hatalmas kiterjedésű és igen mély ciklon örvénylik, amely áramlási rendszerével a kontinens nyugati részének időjárását meghatározza. Keleti, délkeleti oldalán ugyanis erőteljes mozgással enyhe levegő áramlik az Ibériai-félszigetet, a Német-Alföld és az Alpok vidéke felé.

Hazánkban csütörtökön a délutáni órákban ugrásszerűen megenyhült az idő. A délutáni órákra nem egy helyen plusz 5—8 fokig is felmelegedett a levegő, miközben a délies szél is megerősödött. Az összefüggő hótakaró olvadni kezdett. A hegyekben természetesen mindenhol sportolásra alkalmas 30—60 centiméter vastagságú hó található.

Távolabbi kilátások kedd reggelig:

Délnyugati széllel a hőmérséklet emelkedik; a felhőzet megnövekszik. Elsősorban a Dunántúlon havas eső, eső várható. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet mínusz 2—7, később mínusz 3—plusz 2, a legmagasabb hőmérséklet 3—8 fok között alakul. Jelentős mennyiségű (legalább 5 milli-

1021

Tersánszky Józsi Jenő

Kilencven esztendeje született Nagybányán, a Nyugat alapító nemzedékében a fiatalabbak közé számított. Alighogy föltűnt a Nyugatban, máris fegyverek közt találta magát. Az ő Múzsái azonban nem hallgattak el a lövészárkokban sem, pedig Tersánszky pillanatig sem szívelte a háborút. Volt elviselni lelki ereje a veszélyt, erős és ügyes fizikuma is a megpróbáltatásra. Kedélye nem roskadt meg, értelme tiltakozott. A *Viszontlátásra, drágát* már a harctérről szabadult frontkatona írja, s úgy írja meg, hogy Ady Endre is elégedetten nyugtázza: „De hogy a háború mégis el tud férni e regényben — ez a legnagyobb virtus, ezt csinálta meg Tersánszky úgy, hogy: a Háború nem fontos. Egy élet fontos, egy sors, egy logikus vagy logikátlan vég, egy történet vagy történetté mállott líra a fontos..." A regényt az olasz fronton fejezte be, s átélte a piavei csatát is. Végül olasz fogságba került, s akkor haza, mikor már elbuktak a forradalmak, s más világ járta, mint amit itthon hagyott.

Jött a kurzus, és kínálta a hősnek, a nem kompromittáltnak a lehetőséget, ami Tersánszkynak nem kellett. Inkább a nyomorúságot vállalta, s eljutott az öngyilkosságig. De a Dunába ugró lelkében föllobbant az ösztön, s úszott vissza a nyomorult életbe. Mert az életet nyomorúságában is mindennél jobban szerette, bár volt bátorsága a halál szeme közé nézni. Kedély és bátorság ötvözete ez a lélek, valamennyi tapasztalata jelleme e két vonását edzi. Kikezdhetetlen jókedve és testi-lelki alkalmassága a támasza a szuverenitásának, amely életvitelében és irályában egyaránt megkülönbözteti Tersánszkyt. Függetleníti magát a társadalmi konvencióktól, a képmutatástól, miközben bámulatosan érzi a társadalom realitását. Bátran és kedélyesen kalandozik elképesztő szociális viszonyok közt, talán nem is a valóságban — vélné olvasója —, de bizony mindig abban, csak épp olyan térségeken, ahol a rejtelmek és a perifériák bozótosa zöldell. Hősei szuverének, mint alkotójuk, de szuverenitásukat antiszociális köntösbe rejtik.

Valamennyi műve él, ma is lebilincselő olvasmány, érvényét egy se veszítette, de írt egy remekművet is; a XX. századi magyar elbeszélés csúcsai közt az egyik a Kakuk Marci. Vannak emlékezetes művek, de kevesebben olyan regényhősök, akik a saját kenyerükön megélnek. A csavargó Kakuk Marci nem hagyta abba kalandozását akkor sem, midőn Tersánszky befejezte regényfüzérét. Elcsavargott abból is, s mai napig lehetséges találkozni vele személyesen. Mítoszokból szoktak így kiszakadni, saját életre — halhatatlan életre — kelni személyiségek, jobbára istenek. Kakuk Marcinak az égvilágon semmi köze nincs az istenekhez, de éppúgy jár-kél az időben és térben, mint azok.

Találkozhatni vele, de nem azért, mert a csavargás hajlamával mindig kacérkodik az ember. Bár abban is van valami, hogy szeretnénk vele találkozni, s addig-addig, mígnem fantomunk lesz. Kakuk Marci azonban nem fantom. Úgy hordja magával teremtett világát, mint csiga a házát. Vele nem téveszthetjük össze rejtett hajlamaink, takargatott vágyaink megszemélyesülését. Kakuk Marcihoz társadalom, életforma tartozik. Reális világ, ami már nincsen. Kakuk Marcinak elég oka van a csavargásra. Elég oka — és elég ereje! — ahhoz, hogy magát függetlenítse, magát törvényen kívüli életre jogosítsa. Egy képmutató társadalom vallatója ő, de oly következetes vallatója, hogy lehet pironkodni láttán, amíg van képmutatás. Vagyis egyáltalán nem öröm vele találkozni, csúfondáros mosolyát könnyedén viszonozni.

Mondják, hogy a Kakuk Marci árnyékot vet Tersánszky más műveire. Van benne valami. De az is igaz, hogy a Kakuk Marci bemutatta Tersánszkynak már nehéz ellenállni. És akkor az olvasó ámulva veszi észre, hogy Kakuk Marci akkor is élt már, mikor még nem írta meg Tersánszky. Mert a *Ruszka Gyuriék karácsonyá*ban már az ő tempója kísért. A *Viszontlátásra drága*, a *Margarétás dal*, a *Kék gondviselés*, a *Két zöld ász*, a *Céda és a szűz* külön-külön világaiban éppúgy fölbukkanhatnék váratlanul, mint akár az állat- és tárgytörténeti témájú Tersánszky-írásokban, mondjuk az *Egy vezérbika emlékirataiban* vagy az *Egy ceruza történetében*.

Mert Tersánszky Józsi Jenő elbeszéléseinek belvilága egynemű; Ady szavával szólva, a „történetté mállott líra", az életbölcselet egyneműsíti. A bátorságon és a kedélyen túl a megőrzött gyermeki világ, a föltétlen valóságtisztelet, a társadalmi gondolkozás kultúrája, a képzelet lebegése, az őszinteség és a nyelv gazdagsága meg naiv bája, erőteljes egyszerűsége azonosítja ezeket a regényeket és elbeszéléseket, egyszóval a személyiség tárgyakba oldott folyamatos jelenléte. Elbeszélő módja csöppet sem személyes, de akármilyen szeszélyesnek látszik elbeszélése bensője, mérget vehetni rá, hogy anyagát a tapasztalatból személyesen merítette.

BATA IMRE

KÉPZŐMŰVÉSZET

Martyn Ferenc életmű kiállítása

Lelkiismeretesen részlethű monográfia (1975), a művész lakásában berendezett múzeum Pécsett, két, egymást követő gyűjteményes kiállítás (1969, 1970), kitüntetések és díjak (1969, 1973, 1974, 1978), és a cikkek, a tanulmányok gyarapodó sora: úgy látszik, *Martyn Ferenc* az elmúlt évtizedben fokozatosan megkapja a hazai művészetben neki járó helyet. Ha ez az egyre jobban megismert és értékeihez méltóan elismert életmű most ismét a figyelem középpontjába kerül, az a *Budapesti Történeti Múzeumban* nyílt kiállításnak, *dr. Bertalan Vilmos* értő és átgondolt rendezői munkájának köszönhető. Eredményeképpen egy emberméretű — tehát a néző fizikai esendőségére, szellemi befogadóképességére méretezett bemutatót láthatunk. Fő erénye az, hogy ebből a különlegesen gazdag, sokfelé ágazó és sokrétű munkásságból fölsorakoztatja a főműveket (számuk tetemes) és fő kronológiai egységekben, de az időbeli sorrendnél fontosabb formai kapcsolatok szerint osztja el. Világosak lesznek a rendezés nyomán az összefüggések, a gerince ennek az első rátekintésre egyáltalán nem egységes életműnek. A rendezés, mely felfogásának határozottságában és elmélyültségében fölér egy alapos Martyn-tanulmánnyal, töretlen vázú pályát rajzol föl. Talán csak a szobrok nem szerepelnek eléggé bő válogatásban, és ez igazán kár, mert a plasztikák még a festményeknél is jobban hangsúlyozzák formarendjük eredetét, azt, hogy Martyn világa nem imitatív, hanem a természeti látványtól függetlenül létezik.

Az elvont művészetnek elkötelezett Martyn kétségtelenül a festő igazi arca. Mögötte azonban ott van a figurativitással, sőt a látványhoz viszonylag sokkal hűségesebb festéssel próbálkozó ember is, életének korai szakaszától egészen a mai napig. Martyn Ferenc méltatói jóformán mind észreveszik ezt a kényes kettősséget, mely a két háború között kibontakozó és a második világháború után Nyugat-Európában szinte általánossá váló absztrakció esztétikai Achilles-sarka. Nevezetesen az, hogy a természeti valóság szemünk előtt feltáruló képe milyen változásokon megy át, míg a pusztán elvont kompozícióig eljut; mennyire van öntörvényű nyelve a képzőművészetnek; milyen utat talál az egyéni, környezeti, társadalmi vagy érzelmi élmény a műben és ez hogyan adható át. Az alkotói logika feltárása azért fontos tehát, mert Ariadne-fonalként vezető szál is lehet, melynek mentén eljuthatunk a művészi hitelig. Elképzelhető, hogy ennek az egész, második, a közelmúltban lezáródó absztrakciós hullámnak a helyét és érvényét, legalábbis részben, ilyen megközelítéssel lehet majd megszabni.

Martyn művészetében is a leglényegesebb a következetesség megmutatása. Fölösleges lett volna tehát itt szerepeltetni a korai, még a Rippl-Rónai hatása alatt készült munkákat, vagy a táj- és városképeket, melyek akár a húszas években, akár később, egyformán próbálkozásnak, kísérletnek, „festegetésnek" tekinthetők, mert nem mutatják azt a transzformációsképességet, mely Martyn sajátja. A kiállításon csak jelzésként szerepel a 20-as évek végéről néhány mű, főleg Martyn társadalmi és szellemi helyfoglalásának jelzéseképpen, hogy utaljon a nagyvárosban elgépiesedő ember és gépies társadalom elleni tiltakozására: a szemlélet Bortnyik és Georg Grosz révén Chiricóig vezethető vissza.

Az életmű első, valódi fehér foltját, a harmincas évek külföldön hagyott festményeinek hiányát még közel sem eredeti, de már erőteljes és határozottan szigorú kompozíciójú vöröskréta-rajzok töltik ki, sugallva, hogy milyenek lehettek maguk a korabeli festmények. Ezután a következő termekben függő mintegy harminc vászon hirtelen éretten és kialakultan mutatja be a már negyvenéves művészt, aki révükön került a hazai absztrakt művészet első sorába. Mintha Martyn eredetiségének kibontakozásához szüksége lett volna a hazajövetelére, arra a szinte lélekszakadt rohanásra, mely a háború kitörtekor visszahozta Pécsre. Mintha a szívdobogtató futás után szüksége lett volna a visszatekintés távlatára és talán a visszavágyódás érzésére is, hogy személyes élményei és emlékei a párizsi festészetről összefonódjanak. Hogy olyan remekmű születhessen, mint a *Souvenir d'Espagne I.* (1943), melynek levegője, tere, nyűzsgő mozgalmassága, nem tudom, valóban idézi-e Spanyolországot azoknak, akik ismerik, mindenesetre igen pontosan körülírható lelkiállapotot közvetít. A színek csörömpölő zajossága, a néha szinte zavaró élénkség itt sem, de a többi egykorú festmény esetében sem természeti, hanem éppen másfajta emlékekre utal: a Cercle et Carré (Kör és Kocka), az Abstraction-Création (Elvonatkoztatás-Alkotás), a Salon des Réalités Nouvelles (Új Valóság Tárlata) körül csoportosuló művészek harsogó koloritjára. Martyn nem a természeti látványból szűri ki ezt az intenzív ragyogást. Még ha képeinek kiindulópontja vázlatosan, nagy vonalakban fel is fedezhető a természetben, a valóban környezeti tájból, tárgyakból közvetlenül levezetett festményeit éppen hogy a sötét tónusok vagy a halvány, egy skálán tartott pasztellek, a kevéssé kontrasztos valőrök jellemzik. Akár az ötvenes évek tájképei, városképei, akár az elvonatkoztatott nyelvű remekművek, mint például a kiállításon is látható *Dunántúli tájak felett* (1942) vagy a *Juhász, kutyák, vihar* (1954), a *Kádárszerszámok* (1960) mind bizonyságok arra, hogy Martyn a környezetét nem látja színesnek. A szénakazlak árnyékos oldalán nem villannak fel a komplementer kékek és zöldek, az ég fátyolosan párás marad, a víz szürkésbe játszik, a tárgyak megőrzik lokálszíneiket.

Ha a festő színei tüzességét nem a valóságos látványból hámozza is ki, és azok így mesterségesen teremtett harmóniákká állnak össze, a tér, a levegő és a figurák — ott, ahol még szerepelnek — sokkal inkább nevezhetőek látványátírásnak. Mégis, ezek a negyvenes évek derekáról való munkák inkább hangulati, érzelmi és intellektuális transzpozíciók. Kimutatták már (Mezei Ottó), hogy a fojtó, háború nyomasztotta éveknek a szorongató érzése hogyan követhető nyomon Martyn munkásságában. A színes vitorlákat követő, szinte körülkerítő és ellepő fekete

Lovas karddal 1952

madarak, a *Lavocsnei emlék* (1943) bizarr és rosszat sejtető alakzatai, a repülőgép szárnyas teste a *Halál a vizek felett* (1944) című festményen, és még sok más kompozíció tanúskodik erről. Martyn az érzelmi élményeit intellektuális síkra teszi át és ekkor már nem sok vizuális kapocs köti képét a látható világhoz. Alakok, események, történetek születnek, esetenként játékos bábszínház, ahol pántlikákkal feldíszített lovag után nehézkes fegyverhordó csörtet, ahol a harc kimenetelét (*Combat*, 1941), a győztes örömét (*Le cycliste décoré*, 1946) a festő szívesen részletezi narratív készséggel. Martyn nem elemzi, nem bontja szét a formákat és nem szerkeszti össze és így nem mondható az sem, hogy a látvány struktúrájából származó mértani formákból épít. Teljes egészében újrateremtett világ az övé, nem egyszeri látványélmény az alapja.

A festői pálya második hiátusa a negyvenes évek végétől az ötvenes évek közepéig valójában nem tűnik föl, mert művek töltik ki. Gazdagabban és változatosabban áradó termés, mint valaha. Csupán a dekorativitás előtérbe kerülése jelzi, hogy Martyn ezekre az absztrakt művekre kevés vagy talán semmi visszajelzést nem kapott. Martyn nem szakadt el a nyugat-európai művészet forrásától,

Kakas 1955
PETRÁS ISTVÁN FELVÉTELEI

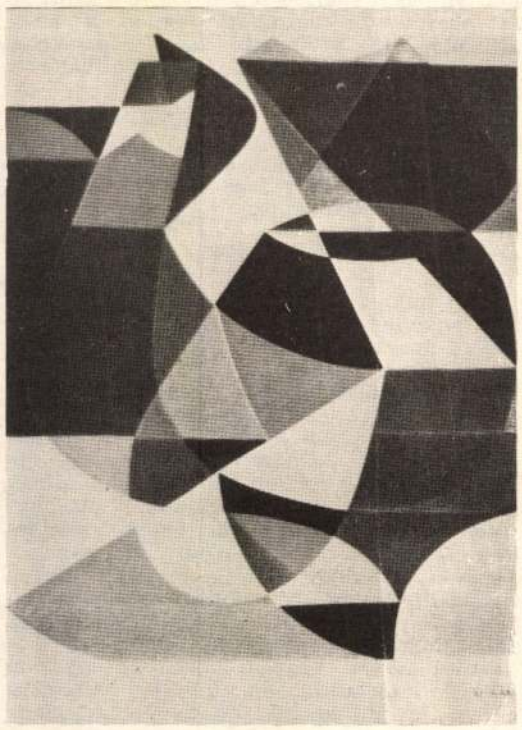

figyelemmel kísérte alakulását, de kétségtelenül érezhető, hogy több mint tíz éve nem élt benne annak forgatagában. Csak a nagyon kifinomult és az igen érzékeny alkotóknál láthatunk arra példát, hogy inspirációikat a művészet már egyszer átdolgozott anyagából merítve mégis élő, egyéni ötvözetet kovácsolnak. Martyn kivételes és utolérhetetlen fogékonysága, kompozíciós érzéke és remek színlátása képessé tette arra, hogy az olyan ellentétes szellemű, össze nem férő esztétikai norma szerinti munkákat, mint amilyen a *Vizek felett* (1947), a *4735* (1946), a *Régi szerszámok* (1947) vagy a *Déli architektúra* (1947) vagy a *Vak vezet világtalant* (1959), a *Díszruhás ülő alak* (1953) egyszerre meggyőzően és magas művészi szinten oldjon meg. A formák és a színek hibátlan összhangja a *Figurák a térben* (1950), a *Kikötőben* (1955), az *Ének, kék láp* (1957) és a többi kiállított festmény esetében Martyn páratlanul gazdag fantáziájáról szól, de a munkák közötti disszonanciából egy állandóan változó festői szemléletre kell következtetni.

Martyn Ferenc életrajzi adatain végigfutva, az alkotói lendületet töretlennek, a közéleti tevékenységet szüntelennek és szervesnek látjuk. Hogy mégis van eltolódás, jobban mondva, ingadozás a kvalitásban és hangsúlyban, azt a kiállításon hol a festményekkel vegyesen, hol diszkréten, a mögöttük húzódó folyosón elhelyezett rajzok jelzik. Martyn festői művét szobrászi, de főleg grafikai tevékenysége teszi teljessé. A rajzok nemcsak zenekari aláfestései a szólóhangszernek, hanem időnként átveszik a felzengő főszerepet is. Mint 1944-ben a már sokat elemzett *A fasizmus szörnyetegei* sorozat. Vagy tíz évvel később, amikor a Martyn festészetét tápláló élményanyag szükségszerűen átalakult. A *Kompozíció fekete rajzzal* (1952), az *Emlék készülő bárkákról* (1953), a *Körben működő szerkezet* (1953), mind síkszerű, dekoratív kompozíciók; az ólomkeretes üvegablak fénytől tüzelő koloritját idézik, de nem tudni, milyen vizuális előzményeik voltak, miért és honnan bontakoztak ki. Egyidejűek azonban azokkal a leheletfinom vonalakból megrajzolt lapokkal, melyek a természet aprólékos és alázatos tanulmányozása közben keletkeztek. A *Szamárkóró*, a *Vegetáció*, a *Fenyőtobozok* pedig nem a szó szoros értelmében vett tanulmányok mégsem, mert bennük él, belőlük készül kirobbanni az Ulysses-illusztrációk áradó vizuális képzettársítása. A *Paprikák* már nemcsak növények, hanem két egymásba harapó monstrumfej is. Martyn eszköze a mélyfeketén szétfolyó tus és az aprólékos vonalkázással sötétített bársonyos felület közötti kontraszt, a papírlap fehérjén hol szeszélyesen, hol szabályos keményen futó vonal. Ellentét van a méretarányokban is: az emberi fej dombos tájra vetül rá, és ezekből az embertáj alakzatokból különös bolygópályák ívelnek a magasba. A formai részletezés folytán a lerajzolt tapló szikla nagyságúvá nő, a hegyvidék gyűrődései keményen megtörő ruharedőkre emlékeztetnek és emberi formát ölt a térkép is. Az illusztrációk csak részben azok; a legtöbb lap különálló mestermű, és közülük is kimagaslanak a *Térkép* (1962), a *Tájkép* (1962) a *Szakállas fej* (1963) antropomorf alakzatai. Itt újra megindul a párbeszéd a figuratív és az elvont világ között és a felismerhetetlen formájú tárgyakat és a sziklákat, az embert és a természetet összefogó vonalháló egy nagyobb egységet teremt: egy valamennyiünknél hatalmasabb törvényű kozmikus rendet.

ILLYÉS MÁRIA

Kozma Lajos: Az új ház

Ismét örömmel köszönthetünk egy magyar építészetről szóló könyvet. Ez a könyv is kissé késve került a magyar könyvpiacra — német nyelvű első kiadása után 37 évvel — s ha ma már nem is annyira aktuális, mint megírásakor volt, még ma is bőséges tanulsággal szolgál nemcsak az építészettörténet,

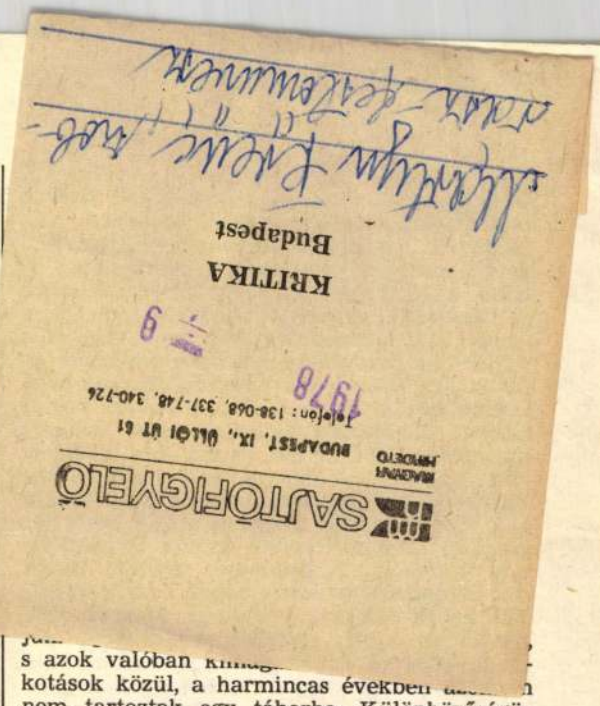

s azok valóban kiindu[illegible] kötások közül, a harmincas években [illegible] nem tartoztak egy táborba. Különbözőségüket a kortárs szemével részletesen elemzi Major Máté. Az eredményben sok a hasonlóság, de a kor építészeti problémáinak megközelítésében valóban távol állottak egymástól. A CIAM-osok az építészetet elsőrendűen szociális oldala felől közelítették meg. A nagy tömegek, főleg munkástömegek emberi lakáshoz juttatása volt legfőbb céljuk, ennek lehetőségeit és módozatait kutatták, ezért fordultak határozottan a társadalmi és politikai kérdések felé. Ugyanennek a célnak az érdekében folyt ideáltervezési és publicisztikai munkásságuk is. Olyan építési módokat, épület- és lakástípusokat kerestek, illetve alkottak meg, amelyek segítségével a legkisebb költséggel a viszonylag legjobb eredményt kaphatták. Legjelentősebb terveik a kislakás-típusok kategóriájába tartoznak. Ők voltak továbbá azok is, akik az iparszerű szériaépítés lehetőségeit először propagálták nálunk. Életük nagy ellentmondása, mondhatni alkotói tragédiája volt az, hogy kidolgozott és propagált elveik gyakorlati megvalósítására nem nyílt módjuk. Megbízásokat csak a jobb módú polgárság és értelmiség köréből kaptak.

Kozma Lajos 15—20 évvel idősebb volt a CIAM-csoport tagjainál. Művészi munkásságát még az első világháború előtt, a szecesszió utóélete során kezdte; három évig dolgozott ugyan Lajta Béla építészeti irodájában, kezdő éveiben mégis mint kiváló grafikus és belsőépítész szerzett elismerést. A háborút követő években is bútor- és könyvtervezéssel foglalkozott elsősorban, ekkor tervezett néhány háza is a népies-romantikus neobarokk dekorativitás jegyeit hordozta magán. Ezek az épületek félreismerhetetlenül egyéniek voltak ugyan, de inkább dekoratív részleteik, mint tér- vagy tömegkompozícióik révén. A húszas-harmincas évek fordulójától kezdve Kozma épületei rohamosan egyszerűsödtek és a dekoratív részletek érdekességének szerepét a megérlelt tömegkompozíció vette át. Épületeit a tömör és a nagy nyílásokkal áttört felületek ellentéte révén elért harmóniával alkotta, de a díszítőművészeti múltat nem tudta, talán nem is akarta feledni. Sohasem volt olyan szigorú és doktrinér, mint a CIAM-osok, akik csak a teljesen őszintén megmutatott konstrukciót tudták elfogadni. Kozma több épületén is elkövette azt a „vétséget", hogy az egységes hatás kedvéért a fekvő téglány ablakokat egymástól elválasztó falfelületeket fekete üveggel burkolta — így a felület ablaksávként hatott. Az Átrium (ma: Május 1.) mozi előcsarnokában és az Elysée kávéházban tükörrel burkolt pilléreket, hogy azokat vizuálisan feloldja a térben. (Kozma mentségére szól, hogy az abszolút tekintélyként elismert Walter Gropius is követett el hasonló bűnt! A dessaui Bauhaushoz tartozó saját villáján a fedett földszinti terasz sarokpillérét feketével burkolta, és ily módon érte el az emelet lebegő hatását.)

Sokszor mondták és mondják ma is Kozmára kortársai, hogy esztétizált. A kifejezés közel jár az igazsághoz, de nem eléggé pontos. Kozma Lajos esztétikai oldalról közelített az építészeti kérdésekhez. Az ő számára az épület elsősorban tér- és tömegprobléma volt és csak azután szociális kérdés. Megvalosult épületei is emellett tanúskodnak, bár a korszak sok gátló tényezőjét

Martyn Ferenc

id. Szabó István szoborkiállitása a Magyar Nemzeti Galériában junius 15.-től,
Szekeres István: "Emblémák és szimbólumok" c. grafikai kiállitása a Helikon Galériában junius 25.-ig,
Szentirmai Zoltán szoborkiállitása a miskolci Mini Galériában julius 1.-ig,
Martyn Ferenc: "Napló dátum nélkül" c. grafikai kiállitása julius 9.-ig tekinthető meg, - közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juni. 1o.
XXII. évf. 23. sz. 8. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 ÁPR 24
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Ferenc Martyn

1021

In ihrer vorliegenden Ausgabe stellt die BR vier Künstler vor, die anläßlich des Befreiungstages mit Kunstpreisen geehrt wurden (s. Beitrag S. 11). Bild oben: Ferenc Martyn; Pécser Dschami und Umgebung

DR. MIHÁLY SIMAI,

18, stellvertretender Direktor des Forschungsinstituts für Weltwirtschaft seit 1975. 1948—1952: Studium an der Universität für Wirtschaftswissenschaften, Budapest, 19... Kandidat, 1971: Doktor der Wirtschaftswissenschaften. Seit 1962 Professor am Lehrstuhl für Weltwirtschaft der Karl-Marx-Universität für Wirtschaftswissenschaften, Budapest. 1976: Korr. Mitglied der Ungarischen Akademie der Wissenschaften. 1975: Präsident des Weltverbandes der UNO-Gesellschaften.

lismus und Kapitalismus auf internationaler Ebene und auch innerhalb der Staaten.

7. Die Gegensätze zwischen den kapitalistischen Ländern im Kampf um Rohstoffquellen und Absatzmärkte beeinflussen immer stärker die wirtschaftlichen und politischen Verhältnisse zu den Entwicklungsländern bzw. deren einzelnen Gruppen. Die Strategie der internationalen Gesellschaften ändert sich; sie müssen zunehmend Zugeständnisse machen und sind auch geneigt dazu.

8. Die Volksrepublik China, das Auftreten des Maoismus

nationalen Kontakte nahmen auf internationaler Ebene eine organisierte Form an, die sich auch auf die bilateralen Beziehungen zwischen den Staaten auswirkt. Im Laufe dieser sind die Entwicklungsländer nicht nur passive Teilnehmer der Geschehnisse, sondern sie unternehmen auch Versuche zur Definierung einer selbständigen Weltwirtschaftskonzeption und -ausgestaltung.

AUCH IN DEN ENTWICKLUNGSLÄNDERN sind die kommunistischen Parteien die Kräfte, die am konsequentesten für die Realisierung der revolutionären Zie-

kapitalistischen Länder sehen es als eine wichtige Aufgabe an, diese Parteien politisch und ideologisch zu unterstützen, ihnen ihre Erfahrungen weiterzugeben.

In den Entwicklungsländern übt das Auftreten der maoistischen und Splitterparteien selbstverständlicherweise einen ungünstigen Einfluß auf die Lage der kommunistischen und marxistischen Bewegungen aus. Die Ideologie des Maoismus und fallweise auch der politische Einfluß Chinas fielen — zumindest bis zur eindeutigen Korrektur der Linie der „Kulturrevolution" — in jenen radikalen, intellektuellen und kleinbürgerlichen oppositionellen Kreisen der Entwicklungsländer auf fruchtbaren Boden, die wegen der verhältnismäßig schwachen Klassenbasis der revolutionären Kräfte, der mangelhaften Entwicklung des organisierten Proletariats in ihrer Enttäuschung bezüglich der

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 ÁPR 24
BUDAPESTER RUNDSCHAU

Ferenc Martyn

1021

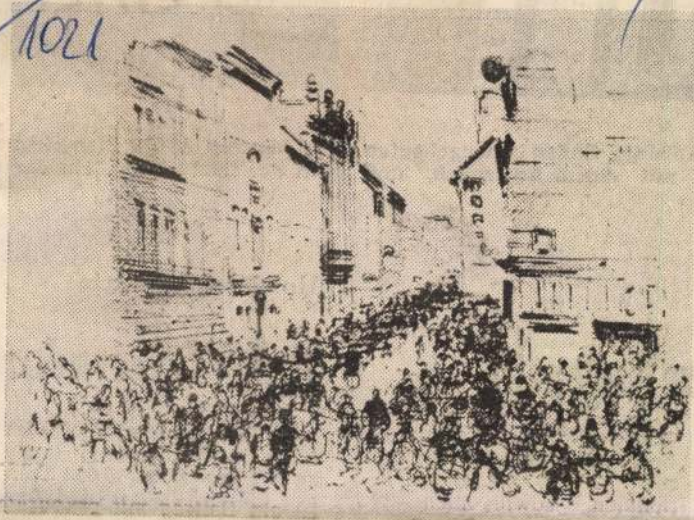

Ferenc Martyn: Pécs, Lajos-Kossuth-Straße

Kunstpreisträger 1978

Köbánya finden
k mit einem Bootsteich, und auch der letzte Mühlstein der ein

tze angepeilt

Laufwerke neuen Typs lief bereits im vergangenen Jahr an.

Die in Győr hergestellten Laufwerke, Dieselmotoren und anderen Kfz-Einzelteile fügten sich gut in eine Ko-

Aluminiumindustrie

7-Milliarden-

Der Ungarische Trust der Aluminiumindustrie setzte im Vorjahr über 10 000 Tonnen Halbprodukte und fast 600 000 Tonnen Blockaluminium im westlichen Ausland ab. Zusammen mit Rohstoffverkäufen beliefen sich

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Martyn Ferenc
1021

1978. április 16.

Kompozíció

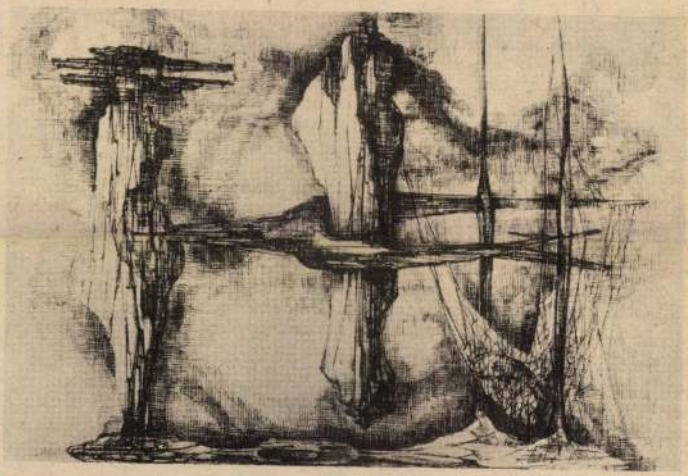

Martyn Ferenc rajza

Varsó tegnap, ma és holnap

A hétszáz éves Varsó nem annyira 1611-ben, mint az utóbbi három évtizedben vált igazán Lengyelország fővárosává. A II. világháború pusztításai 80 százalékban lerombolták: az iskolák 70, a lakások 75, a történelmi műemlékek, ipari, egészségügyi létesítmények 95 százaléka elpusztult. A városban nem maradt egyetem, ép mozi, színház és Visztula-híd. A háború után a legkiválóbb lengyel tervezők fáradoztak azon, hogy a romok helyén korszerű nagyváros épüljön fel, tágas térben, nagy zöldfelületekkel. A háború előtt szűk utcás, ötletszerűen kiépített város volt Varsó, most mindennek az ellenkezőjét tűzték ki célul: — a törté-

Rajth

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: [illegible]

1978 MÁJ 22

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Ferenc Martyn

1021

Ferenc Martyn: Heidnisches Denkmal (Standbildentwurf), Aluminium, 45 cm, 1943
Volkskunst — zeitgenössische Kunst

Internation
Wortlaut se

Wie jed
die Budap
Messe ei
Einerseits
wicklung
dustrie v
dererseit
len der
Herstell
ten, Kä
die Möglichkeit eines direk-
ten Treffens bieten. Dies
kommt auch in der offiziel-
len Politik unseres Staates
zum Ausdruck: die Vertie-
fung der Beziehungen zu all
den Ländern, die sich ge-
meinsam mit uns für einen
Handel ohne Diskriminatio-
nen, für gegenseitig vorteil-

sern. Dies ist um so notwen-
diger, da sich auch Ungarn
ähnlich, wie die anderen
Länder der Welt den negati
ven wirtschaftlichen Einflüs
sen der vergangenen Jahr
nicht entziehen konnte. Auch
wir müssen mehr für di
Energieträger, Grund- un

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 AUG
DAILY NEWS 8

Ferenc Martyn.

1021

Freilichtbühne im Városmajor: Der ausgelassene Apotheker (20.00).

Musizierender Hof (I. Bez., Úri u. 62): Klavierabend mit Ferenc Rados (20.00).

Hof des Zichy-Schlosses (Óbuda, Fő tér 1): Vivaldi-Abend des Kammerorchesters „Ferenc Liszt" (20.00).

Veranstaltung in der Provinz:

Tihany, Abteikirche: Orgelkonzert mit Oleg Jantschenko (Sowjetunion) (19.30).

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die ungarischen Krönungsinsignien.

Museum für Bildende Künste: Europäische Bildhauerei aus dem 19. und 20. Jh.

Nationalgalerie: Naive Kunst.

Ethnographisches Museums: Ungarische Hirtenkunst – der „Szűr" (Hirtenmantel aus Filz mit Applikationen und Stikkereien).

Kunstgewerbemuseum: Design – industrielle Formen in der Wohnung.

Institut für Kulturelle Auslandsbeziehungen (V. Bez., Dorottya u. 8): Kunstausstellung anläßlich der Weltfestspiele.

Studio-Galerie: Gemälde von Tamás Kárpáti.

Historisches Museum: Gemälde von Ferenc Martyn. Die Retrospektive stellt die bedeutendsten Stationen der Laufbahn von Ferenc Martyn vor. Das Beispiel seines ersten Meisters, Rippl-Rónai, befolgend, ging Ferenc Martyn 1926 nach Paris und schloß sich dort später der Gruppe Abstraction-Création an. Während der nahezu 15 Jahre, die er in der französischen Hauptstadt verbrachte, gelang es ihm, sich die damals hochmoderne Formensprache anzueignen, gleichzeitig aber auch seine, Persönlichkeit zu bewahren.

Ein Schritt von schicksalhafter Bedeutung nicht nur für sein Leben, sondern auch für seine Kunst, war seine endgültige Rückkehr nach Ungarn im Jahre 1939. Er war vor dem Kriege geflohen, aber der erreichte ihn auch in der Heimat. Auch in den dunkelsten Jahren hielt Ferenc Martyn konsequent an seinen menschlichen und künstlerischen Prinzipien fest. Damals entstand seine Reihe von Zeichnungen „Die Schrecken des Faschismus", die an Goya erinnern. Mit den Mitteln der Kunst nahm er den Kampf gegen die konkreten Probleme, gegen die Reaktion und für den Fortschritt auf.

Wohin am Dienstag?

Nach 1945 wählte er die südungarische Stadt Pécs zu seinem Wohnsitz, wo der Meister, der seinem 80. Lebensjahr entgegengeht, auch heute lebt. Als Mitglied der Europäischen Schule organisierte er die erste ungarische Kollektivausstellung der Gruppe „Die abstrakte Kunst". 1946 wurde eine Retrospektive mit den Werken von Ferenc Martyn veranstaltet.

Esztergom, Christliches Museum: Zum ersten Mal wurde jetzt die reiche Sammlung von Ikonen aus dem Eigentum des Christlichen Museums in Esztergom, ergänzt durch einige ausgezeichnete Stücke aus dem Budapester Kunstgewerbemuseum, dem Publikum zugänglich gemacht. Die Ikonenschau ist Teil einer langfristig geplanten Ausstellungsserie, deren Ziel es ist, den gesamten Bestand des Christlichen Museums nach und nach dem Publikum zu präsentieren.

Deutschsprachige Rundfunknachrichten:

Radio Petőfi (Budapest) sendet täglich (außer Sonntag) auf den Mittelwellen 240, 252 und 344 Nachrichten in deutscher Sprache:

– von Montag bis Freitag 10.33-10.36 Uhr,
– samstags 9.57-10.00 Uhr.

— Der portugiesische Staats-
präsident General Antonio Eanes
rat am Montag zu letzten Kon-
ultationen mit Vertretern der
ührenden politischen Parteien
les Landes zur Beilegung der
ereits zwei Wochen währenden
Regierungskrise zusammen. Am
Sonntag wurde in Lissabon aus-
eschlossen, daß eine neue Re-
ierung auf der Plattform
weier oder mehrerer Parteien
nit einer Mehrheit im Parla-
ment zustande kommt. Da sich
ie Parteien über diesen Vor-
chlag des Präsidenten nicht
inigen konnten und die von
im gesetzte Frist abgelaufen
t, wird damit gerechnet, daß
anes nach der Anhörung des
ir Mittwoch einberufenen
evolutionsrates einen neuen
linisterpräsidenten ernennt.
ieser würde dann mit Vertre-
rn der Parteien und Unabhän-
gen ein Kabinett unter Vor-
errschaft des Präsidenten bil-
n. Die Parteien scheinen ent-
hlossen, Eanes die Zusam-
enstellung eines nicht partei-
bundenen Kabinetts zu über-
ssen, das bis zum Ablauf der
gislaturperiode 1980 amtieren
ll.

Die neue Regierung müsse in
iem Fall die Unterstützung
r Versammlung der Republik
nießen und sich die Stabilisie-
ıg des demokratischen Regimes
n Ziel setzen, betonte die
tugiesische Kommunistische
rtei. Ihre Zusammensetzung
d Politik, so erklärte General-
retär Alvaro Cunhal, sollten
e Milderung der scharfen
nflikte gewährleisten und den
uben des Volkes an die
nokratischen Kräfte wider-
egeln.

Bedrohliche der Lage

Beirut, 7. Aug. (MTI/ADN) — Die am Wochenende wieder aufgeflammten Kämpfe zwischen syrischen Einheiten der arabischen Friedenstruppe und rechten Milizen in Beirut gingen auch in der Nacht zum Montag weiter. Die Gefechte waren die schwersten seit Anfang Juli.

Mit aller Heftigkeit waren die Kämpfe in der Nacht zum Sonntag wieder aufgeflammt. Meldungen westlicher Nachrichtenagenturen zufolge brachen sie aus, nachdem die syrischen Einheiten der Arabischen Liga in einem Kommuniqué mitgeteilt hatten, daß ihre Soldaten von Heckenschützen unter starkes Feuer genommen worden seien.

Der Sender der Falangisten „Stimme des Libanon" hat seine Sendungen eingestellt, weil sowohl die Antennen als auch das Gebäude selbst bei den Kämpfen stark beschädigt wurden. Mehrere Gebäude in der Stadt brannten aus.

Im Tel Aviver Rundfunk hat inzwischen Saad Haddad, der Befehlshaber der südlibanesischen christlichen Milizen erklärt, daß die rechten Einheiten nicht das Feuer auf die nach Süden vordringenden Einheiten der libanesischen Armee eröffnen würden, solange diese nicht versuchen, bringen. In diesem Territorium wirken die rechten Milizen unabhängig von der Regierung in Beirut, das heißt, sie verletzten die territoriale Integrität des Landes. Die Milizen behaupten, daß die libanesische Armee unter syrischer Führung steht und begründen die gegen sie gerichteten Angriffe damit, daß es in dieser Armee auch syrische Soldaten gibt.

Fudschijama im Rollstuhl bezwungen

Shizuoka, 7. Aug. (Reuter) — Ein von der Hüfte abwärts gelähmter Japaner hat den höchsten Berg seines Landes im Rollstuhl bezwungen. Der 37jährige Yukihiro Isa erreichte den 3776 Meter hohen Gipfel trotz schlechten Wetters mit Unterstützung von Krankenschwestern und Technikern nach fünf Tagen, wie am Monag in Shizuoka mitgeteilt wurde. Er benutzte einen Spezial-Rollstuhl mit der Bezeichnung „Katatsumuri (zu Deutsch: Schnecke) elf".

Masirevich György, [ ]

l.: Major Máté

Major Máté: A magyar CIAM csoport 13-14

Kritika, Bp. 1978. jül. 78/7.

Martyn Ferenc, festő- és szobrászművész

Rippl-Rónai Róma-hegyi villáját si-
korült életre, keltení, műtárgy, műkincs lett
a magyar múzeum és kiállításberendező mű-
veszet egyik remeke. – A kiállítást Kislégdi-
né Kirimi Irén dr. rendezte, – Martyn Ferenc
tanácsadói szempontjainak figyelembevétele-
vel.

Bebesi Károly: Rippl-Rónai Róma-hegyi villájá-
ban, újra ég a lámpa.

Dunántúli Naplo, 1978. szept. 28.

Martyn Ferenc, festőművész

Etienne Hajdu szobrásznűvész Martyn Ferenc nek jóbarátja, 45 éve innerik egymást, Martyn sokáig élt kint Párizsban. Martyn Ferenc kiállítása a Budavári Palotában, Etienne Hajdu a Műcsarnoki életmű-kiállítása egy időre esett – (már a megnyitó) – így Martyn Ferenc kiállítását egy órával későbbre halasztották, a két művész kívánságára,

H.M.: Etienne Hajdu szobrai a Műcsarnokban.

Magyar Hírlap, 1978. szept. 23.

Ferenc Martyn

Ausstellungen:

Historisches Museum: Das Lebenswerk des Malers Ferenc Martyn.

Daily News, 1948, aug. 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelenkor

1977 8

Martyn Ferenc
1021 Költőművész

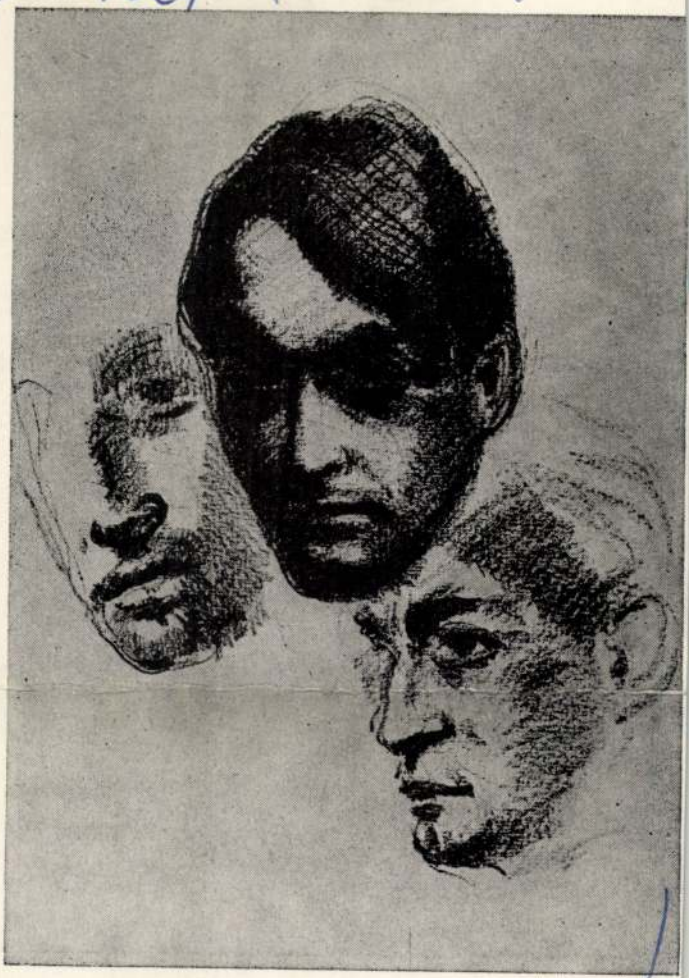

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 NOV 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc rajza

Fotó: Nádor Katalin

gyar Építőművészek Szövetsége dél-dunántúli csoportjának, hogy a századforduló utáni alkotások vizsgálatával határozza meg azokat az épületeket és épületegyütteseket, amelyek a magunk és az utókor javára méltók a védelemre.

A hatalmas munkát témacsoportok szerint osztották fel és ebben szerepel egyebek között a népi és az ipari emlékanyag, az eklektika, a szecesszió, valamint az 1945 előtti és utáni építészet. A csoportok még a munkájuk elején vannak. Az év végéig azonban produkálniok kell a megbízó részére egy listát a védendő épületekről. A teljes és részletes feldolgozás csak azután jön – két és fél évig is eltarthat –, de addig is elérhető a lista segítségével, hogy számottevő értékek már ne pusztuljanak el.

A munkáról *Erdélyi Zoltán* Ybl-díjas építésszel, a MÉSZ dél-dunántúli csoportjának titkárával beszélgettünk, aki egyben a két háború közötti korszak témafelelőse is. Az egykori „Pécs szabad királyi város" térképének tanulmányozásával kezdjük. Erre már bejelölték az első menetben talált, jelentősnek ítélt objektumokat. Meglepően sok van a belvárosban. Az azon kívüli területen eléggé szétszórtan, de figyelemreméltó mennyiségben láthatók a jelek. Csak kevés tanulmányozás kell ahhoz, hogy rájöjjünk: a jelek közül nem egy már nem létező épületet takar.

– Egy ilyen térkép, ami az eklektikától napjainkig már mindent tartalmaz, sokat mondhat. Azt is, hogy egy bizonyos területen nem lehet drasztikus módon mindent letörölni. És egyértelművé teheti a döntésre hivatottak számára, hogy a szanálás nem hajtható végre, még akkor sem, ha a terület új használati értéke magasabb lenne az eredetinél.

postapalota sehol nem helyi viszo figyelmet

– A két szak?

– Az ak zetessége tek levetet minden sallangot, cicomát, ezért a hangsúlyossá vált szerkezetcentrikusság antihumánusnak és ridegnek is tűnt. Eddigi vizsgálódásaink szerint az új áramlatok igen hamar eljutottak Pécsre, ahol a Bauhaus kialakulásával szinte egyidőben igen jelentős alkotásokkal tevékenykedtek az építészek.

– Vajon e korszakot egyes személyek művein keresztül vizsgálják?

– Feltétlenül, legalábbis részben. Forbát Alfrédra, Lauber Lászlóra, Nendtvich Andorra, Nyiri Istvánra, Visy Zoltánra, Weichinger Károlyra gondolok többek között, akiknek olyan alkotásaik vannak városunkban, mint a Petőfi mozi, a Pálos templom, az Üdülő szálló, vagy a ma is figyelemre méltóan modern családi házak. Ide sorolhatjuk Dulánszky Jenő és Gosztonyi Gyula Balokány-fürdőjét is.

Ipari emlékek

– A tematikában szerepelnek ipari emlékek is.

– Ez is olyan terület, amire eddig szinte oda sem figyeltünk. Pedig a Pécs környéki szénbányák aknatornyai bizonyára védelmet érdemelnének. És gondolkodni kellene a Szikra Nyomda volt Munkácsy Mihály utcai Gutenberg-szobros épületén is, vagy a nekem, személy szerint is igen tetsző Perczel utcai Csukás-féle bútorbolton . . .

A munka tehát elkezdődött. A XX. század építészetét méltóan reprezentáló pécsi és baranyai alkotások lajstromba

hal az egyik legtáplálóbb és legkímélőbb húsfélénk, méltatlanul szorul ételeink ranglistájának az aljára.

Táplálkozási kultúránk elma radottságának üzen hadat Bikali Állami Gazdaság azzal hogy 1977-ben megépíti a ország első édesvízi halfeldol gozóját, Pécsett pedig az o ország első bisztróját.

Először talán a halbisztróró mert ez jövőre mindenképpe megépül. Pécs város Tanács már a telket is biztosította Szabadság úton, a villanyrend őr és a Modern Magyar Kép tár közötti szanált területen. hétmillió forintos költséggel le tesítendő bisztró emeletes les földszintjén önkiszolgáló rés szel, ahol a legkülönfélébb ha fajokból — ponty, amúr, bus és ragadozók — válogathatna a vendégek és kérhetik sütv főzve, tucatnyi módon elkészítv Az emeleten elegáns, reprezer

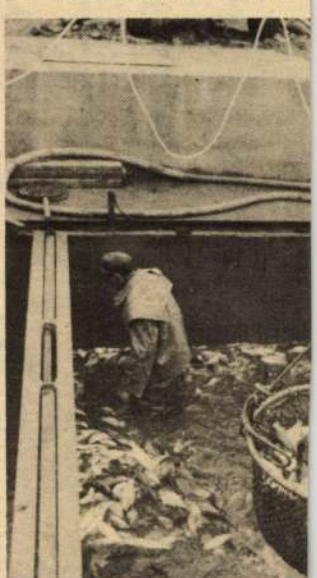

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc: Don Quijote

..., bazsaró-
...etetütől vastagon meg-
...akva egy körtefa.

A ház hosszú, az eleje lakás, a
...özepe sütő, aztán tyúkól, majd is-
...álló.

Csöveskukoricával etetik a disz-
...ókat, a hízók lerágják a szemet,
... csutka ott marad a földön. De
...ány disznó ehetett itt már, és
...ennyi kukoricát fogyasztott? A
...ágyával kevert csutkahalmazt te-
...erautószám lehetne elszállítani.

Egy asszony átellenből teheneket
...geltet. Nem tanyasi, sőt, még nem
... parasztos. Pedig az, idevaló.
...vék a ház. Nagy hanggal jön,
...ár messziről kiabál, hogy jókor
...keztünk. Ha nem jövünk, majd ő
...ement volna. Ránk ripakodik,
...gy miért emeltük fel a község-
...jlesztési adót 150 forintról 200
...rintra? Ki szavazta azt meg? És
...gy milyen jogcímen vesznek on-
...n községfejlesztési adót, ahol a
...dös életben még soha nem fej-
...sztettek semmit? Úgyse fogják
...fizetni!

Tanácsi embereknek néz ben-
...nket.

— Villanyt se kaptunk, pedig
...ból a pénzből, amit már befizet-
...k, jutott volna vezetékre is,
...lopra is!

— Megengedi, hogy szétnézzünk?

— Hát nem a tanácstól jöttek?

...uram elvégzi egy ...
káját a téeszben. Hazajön, itt el-
végzi a másikét...

Fiatal, csinos lány jön ki a ház-
ból. Magassarkú cipőben, modern,
húzott ruhában. A szája rúzsos.

— Azonnal tessenek befejezni a
filmezést...!

— De hisz mi nem filmezünk.
Úgy véli, hogy ez a tanya filmezni
való? Erre nem is gondoltunk. Pe-
dig csakugyan az.

— Menjenek tovább!

— De mi kértünk és kaptunk is
az anyukájától engedélyt, hogy
szétnézzünk...

Az anyuka nem mondja, hogy
nem beszélünk igazat.

— Miért olyan dühös ránk?

— Nem vagyok dühös.

— Dehogynem! Meg tudna foj-
tani bennünket egy kanál vízben.

— Miből gondolja?

— Látom az arcán.

Martyn Ferenc, grafikus

Boritó: 3

Martyn Ferenc: Berzsenyi – sorozatából
[2 rajz.]

Boritó: 4

XIX/5.

JELENKOR, Pécs, 1976. május

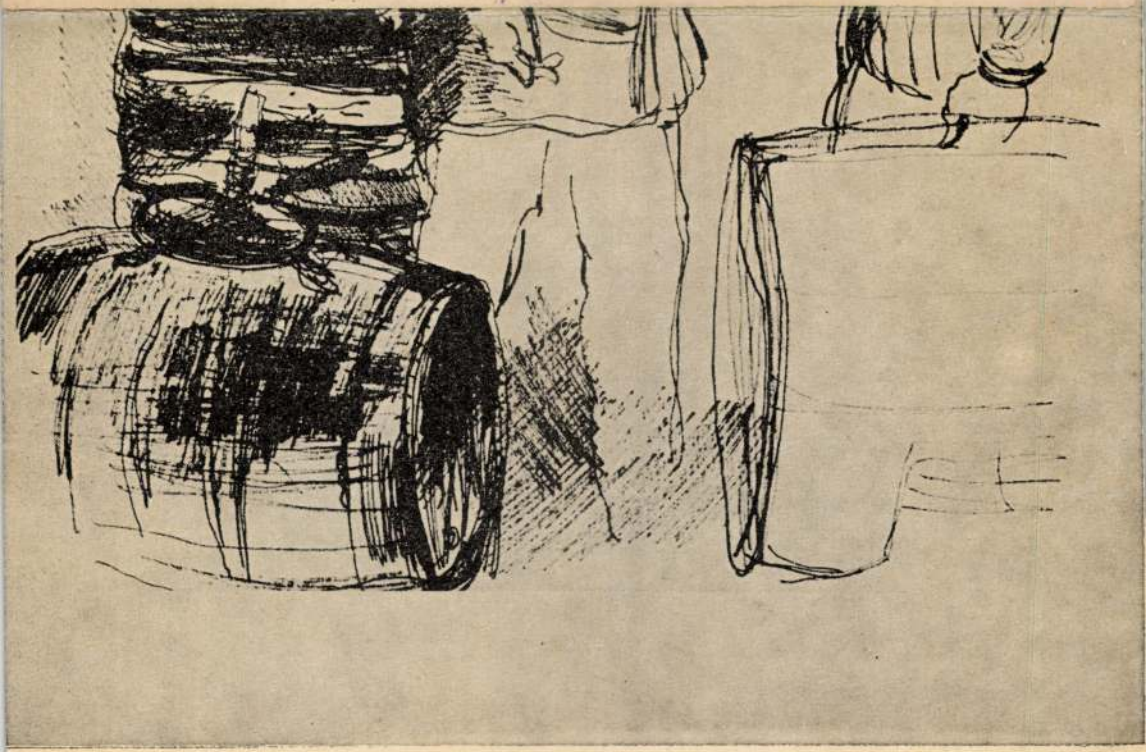

SZÁMUNK SZERZŐI:

ARATÓ KÁROLY
BÉCSY ÁGNES
BISZTRAY ÁDÁM
CZELE GYÖRGY
DOBAI PÉTER
FUNK MIKLÓS
FUTAKY HAJNA
JÉKELY ZOLTÁN
KÁRPÁTI KAMIL
KELEMEN LAJOS
KERESZTURY DEZSŐ
KERÉK IMRE
KOCZKÁS SÁNDOR
KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL
KOMLÓS ALADÁR
LACZKÓ ANDRÁS
MAKAY IDA
MARAFKÓ LÁSZLÓ
PÁKOLITZ ISTVÁN
PALOS ROZITA
POMOGÁTS BÉLA
SZIGETHY GÁBOR
TAKÁTS GYULA
TANDORI DEZSŐ
TATAY SÁNDOR
TAXNER ERNŐ
ZENTAI MÁRIA

KÉPEK:

MARTYN FERENC

toj

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 7
NÉPSZABADSÁG

Martyn Ferenc

1021

MARTYN FERENC RAJZA.

lap durrant az asz
Vagy az ajtó vá
erővel — e feszi
senki sem tudta m
áldottuk csak Sze
hogy minden ülés
tott egy pakli kár
sosem árt az ilyes
Nem ártott. — J
— gondolta magá
úr, s mivel diákk
utána is, szívesen
nemes diszkrécióv

✲

Miért mondjam, hogy a Fraternitas koraérett bölcsek gyülekezete volt... ?!

Hazudnék, ha ezt mondanám.

Összekevertünk pacifizmust, radikalizmust, szocializmust, még egy adag szabadkőműves zagyvaságot is — de fiatalok voltunk, nagyon fiatalok, és jószándékúak, nagyon jószándékúak. Faltuk a Huszadik századot, faltuk a Nyugatot, de távolabbi neszekre is figyeltünk: olvastuk Marx, Engels, Kautsky, Plehanov és Bebel írásait.

✲

Október végén sűrű lett a levegő.

Az egyik fraternista szüreti vakációban Pesten járt, egy galileistával került össze, és különös híreket hallott tőle.

Valami zsibong a világban.

Valami változni akar.

Boros Laci a Margit fürdő melletti Munkásotthonból újabb meg újabb sztrájkokról tudósított. S egy szombat délután egy keménykénű, fekete bajszos katonát hofél nyolc tájban besurrantam konviktus alagsori kapuján, m hat fraternistát találtam a szob ban. Mire kifújtam magam, tíz voltunk, aztán összegyűltünk ma valamennyien.

Szele Jóska huszadszor olva fel: a Népbiztosok Tanácsának nöke azonnali fegyverszünetet vasolt „mindenkinek", és föld kenyeret, szabadságot követel.

És először és tizedszer és s zadszor mondta ki a kis csop ezt a nevet: *Lenin*.

✲

November 10-én, a következ szombaton, feszült csendben gy lekeztünk a kis konviktusi s bában.

Szele Jóska balkezesen körm két napon át, míg összeszedett feljegyzett mindent, amit esen nyekről megtudhatott.

A fekete bajszos Balog János szabadságos katona, megszere a munkások kiáltványát, ami szocialisták ki is nyomattak.

Boros Laci hat új fiút szer

SZABÓ JÚLIA

MONOGRÁFIA MARTYN FERENC MŰVÉSZETÉRŐL

HÁRS ÉVA: MARTYN FERENC

Martyn Ferenc művészetéről számos kitűnő tanulmány, jegyzet, katalógus-előszó nyújt tájékoztatást. Az értékes, sokrétű s még egyre gazdagodó életmű több kritikus-generáció figyelmét felkeltette. Írt róla Rabinovszky Máriusz, Kállai Ernő, Németh Lajos, a nemrég oly hirtelen eltávozott Pataky Dénes, a fiatalabbak közül pedig Beke László és Keserű Katalin. Van, aki „tüzes és ragyogó kolorizmusáért" (Kállai), van, aki „forma és térrendszerének teljes relativitásélményéért" (Rabinovszky), képei „egészséges tarkaságáért, repülésre utaló motívumaiért" (Beke) tiszteli, mások viszont szobrainak kötöttebb világát tartják a fontosabbnak (Németh, Keserű), abban azonban már 1929-től napjainkig megegyeznek a cikkek, tanulmányok írói, hogy Martyn festészete, rajzművészete és szobrászata a magyar és a párizsi iskolához igazodó nemzetközi művészetben egyaránt önálló hangot, egyéni világot képvisel.

Hárs Éva, aki nagyterjedelmű, nagy anyagot bemutató monográfiára vállalkozva mérte fel Martyn oeuvre-jét, szintén már több jelentős tanulmányban, katalógus-előszóban, adatgazdag cikkben szólt korábban is a művész munkásságáról, s néhány éve kandidátusi disszertációt is védett ebből a témakörből. Ha Kállai Ernő ezt az eseményt megéri, bizonyára elvont művészetet interpretáló tudományos kísérletei eredményének érezte volna a témának juttatott tudományos testületi figyelmet, amiben Martyn, – valljuk be – kevés élő mesterrel osztozhat, s bizonyára élvezettel lapozgatta volna a sokszáz képpel, ragyogó papíron kiadott monográfiát is, amely a Képzőművészeti Alap kiadó gondos kivitelezését dícséri.

„Martyn az élet rejtett, belső dinamizmusát kutatja. A látszat-valóság ábrázolása helyett a bonyolult összefüggések felfedésére és azok festői kifejezésére törekszik" – írta Hárs Éva 1969-ben tömören Martyn pécsi kiállítása katalógusában. Monográfiájában ez a „tétel" más szavakkal, de megismétlődik, majd bizonyítására művek és műleírások sorakoznak egymás után az életrajz rendjében. Hárs Éva kimerítően részletes felsorolással sorakoztatja egymás mellé Martyn műveit gyermekkorától a hetvenes évekig. Oeuvrekatalógusa mégis csak válogatás, inkább a különböző korszakok jellegzetes típusait mutatja be, mintegy példaként. A kiválasztott művek között időnként csak annyi különbséget tesz, hogy némelyeket nagyalakú, másokat kis alakú reprodukción mutat be.

Egyenletes, egységes értékű életműnek interpretálja Hárs Éva Martyn Ferenc csaknem hét évtizednyi munkásságát, a csúcsokat alig jelzi, vagy ha néhány halk, de pontos jelzővel mégis kiemel műveket a sorból, azok mindig inkább sorozatok, mint egyes alkotások. (Pl. „A tenger emlékét idéző képek, amelyekben a" lüktető, harmonikus rendbe folyó élet „vonzását ábrázolja, A fasizmus szörnyetegei c. rajzsorozat „goyai groteszksége", az emlékművek „befogott tere" stb.) Martyn dinamikus életfelfogásának annyira jellemzője ez a sorozatalkotás, hogy még 1950-es években készült, láthatóan gyengébb kuruckori történeti festmény vázlataiban is ezt a módszert követi. A monográfia monoton elbeszélő stílusát tehát bizonyos mértékig az anyag természete szuggerálja. Martyn művei, első mestere Rippl-Rónai József sokezres életművéhez hasonlóan, kevesebb konfliktust formálnak, mint általában a XX. századi művészeti alkotások, s inkább ismétlődésekre, párhuzamokra épülő

vumot variáló sorozata, amely a diplomamunkára való készülestől mindmáig foglalkoztatja. 1970-ben készült „Életfa I." kompozícióján szinte tetten érhető az a fordulat, ahogyan a festett textilben gondolkodó művész a kifejezés erejének növelésére az applikációs technikát igénybe véve a kép síkjából kilépő fonadékkal indázza körbe a figurális és növényi motívumokat. A formákat hangsúlyozó fonadék további munkáin önálló életre kel, nincs már szüksége a sík háttér támaszára, textilrelief, majd szabadon térbe függeszthető belső téri díszítőelemmé válik. A kék-zöld-lila színekkel megfogalmazott sejtelmes-izgalmas „Álom", a kicsi és a nagy tömegek feszültségét-vonzását megjelenítő, harmóniát kereső „Kölcsönhatás", színeivel és faktúrájával az érettség, a termékenység képzetét sugalló „Nyár" – a művész legújabb munkái – a művészi gondolat és az anyag örök harcának ritkán megvalósuló feloldódásai. E. Pászthy Magda a textilanyagban rejlő lehetőségek intenzív kibontásával plasztikai és festői értékeket egyesít anélkül, hogy túllépné az anyagmegszabta határokat.

Az utóbbi években egyre sűrűbben jelentkező textilbemutatók láttán óhatatlanul megfogalmazódik a gond: hol találják meg a természetes helyüket e műfaj határait egyre tágító, kifejezésben és technikai megoldásban egyre gazdagodó alkotások, hogyan válhatnak „kiállításművészetből" környezetünk szerves, hatni képes részeivé. Nyitott kérdés – sorskérdés – ez még ma, de megoldása sürgető, nem szabad megvárni a lendületvesztés jeleit. E. Pászthy Magda kiállítása izgalmasan alakuló textilművészetünk hírnökeként kapott meghívást Pécsre.

↑ = Péter Márta: E. Pászthy Magda kiállításán c. recenziójának második (2.) bekezdés része.
V. ö. = Horváth Olivér

Martyn Ferenc, festő 2.

bonyolult szerkezetű, de lineáris irányú epikus költemény részeiként sorakoznak egymás mellé. Spontán színérzéke, dekoratív felületek felé vonzódó hajlama, már gyermekkorában megszerzett festői kultúrája *természetessé* tették számára a XX. századi festészet útjait, friss megfigyelőképessége segítségével könnyen felfedezte a kapcsolatokat a látvány és a képi fogalmazás között, mégha azok nem a fényképezőgép segítségével létrehozható képmás viszonyt jelezték is minden esetben. Martyn távol áll a látható, nem látható világ dualisztikus felfogásától, absztrakció és beleérzés által komponált művek kategórikus szembeállításától, a színek metafizikus, transzcendens értelmezésétől. Absztrakt képeinek sem abszolút forma, sem abszolút színelmélete nincs, építő elve azonban mégis van, s ez a mozgás, ahogy korábban idéztük: az élet dinamizmusa. A mozgás – dinamizmus elv már jelen volt az impresszionizmusban, futurizmusban, rayonnizmusban is, mégis Martyn szempontjából csak helyeselhető Hárs Éva tartózkodó, de ismét igen pontos választása, amikor csupán a mesterrel legszorosabb kapcsolatban álló orfista Robert Delaunayvel veti össze.

Delaunay a ritmust tartotta a világ lényegének, a szívverés, a tengermozgás, a csillagok járásának sajátosan összehangolt ritmusát, Martyn művészetében is ez a ritmus van jelen. Képein többszólamú melódiák között, cifrázatokkal rejtve, vagy aláhúzva; szobrain, tisztább, nyersebb, kopogóbb formában. Számomra a legmegdöbbentőbb, legmonumentálisabb mű Martyn oeuvrejében az 1943-ban készült Hangya-emlékű, amelyet a pécsi Modern képtárban már korábban is nagyon megnéztem. „Mint szobor, a legteljesebb harmónia megtestesítője" – írja róla Hárs Éva, s még azt is megemlíti, hogy az esztergályozott forgástest a hangya lemért testének arányai szerint készült. E két állítás között valami hasonló összefüggés tapogatható ki, mint a reneszánsz tudós-művészek anatómiai és geometriai arányokat egységben látó ábrái között, amelyekben ők szintén a legteljesebb harmónia megtestesülését keresték. Szemünk döbbent csodálkozása a kis szobor tökéletes arányai, zárt világegyeteme láttán a természetben találja meg igazolását. A játékos, humoros elemeket is rejtő kis emlékű egyszerre lesz az összefüggő makro és mikrovilág és az azt megismerő és értelmezni képes emberi intellektus szimbóluma. Vajon megérjük-e, hogy valahol a világon, vagy talán éppen hazánkban felállítják egyszer hasonlóan tökéletes arányú környezetben A hangya emlékművét?

Hárs Éva könyvét a Martynnal kapcsolatban lévő művészek, csoportosulások néhány fontos, s korábban nem ismert adata miatt is érdemes figyelmesen olvasni. A szakirodalomban eddig alig méltatták az 1938-ban a Tamás Galériában kiállított absztrakt képeket, s azt a szerveződő csoportot, amely Martyn „terve szerint, mint egy összekötő kapocs lett volna az európai és hazai művészet között, s amely a magyar absztrakt művészet létét és korszerűségét lett volna hivatva bizonyítani. „E csoport tagjai közé olyan alkotókat számít Martyn, mint Moholy-Nagy László, Beöthy István, Weininger Andor, Forbát Alfréd, Gábor Jenő, Gadányi Jenő. Ez a szinte meg sem szerveződött társulás hamar felbomlott, de eszmei előzménye lett az 1946–48 között létező Elvont művészek csopotjának. Kállai Ernő óta alig értékelte olyan pozitívan a szakirodalom a csoport működését, mint Hárs Éva: „A háború és a fasizmus nyomása alól felszabadult légkörben, az új társadalmat alakító tettek és tennivalók között Martyn Ferenc a maga művészi hitvallását és társadalmi állásfoglalását megerősítve látta művésztársai – Lossonczy Tamás, Gyarmathy Tihamér, Marosán Gyula, Martinszky János, Fekete Béla, Zemplényi Magda a mások – működésében; „– írja a 111. oldalon. Ez az állásfoglalás, bár sajnos, részletesebb magyarázat, vagy képek bemutatása nem követi, kiindulópontja lehet a többi művész életműve és az egész csoport működése feldolgozásának.

A monográfus, különösen az első nagyobb monográfia írója, érthetően mindent a választott művészt alkotásain keresztül értékel, az majd talán egy nagyobb történeti összefoglalás írójának feladata lesz, hogy a többieken, a koron, a környezeten keresztül nézzen egy-egy nagyjelentőségű művészre. Mert vajon mi a monográfus feladata? Ezt a kérdést az elmúlt évtizedek monográfiái többféle módon és szinten oldották meg.

Fém-nátrium vakít,
sustorog a vizen.
Szeretlek; szép kísérlet –
elfogyok, azt hiszem.

Az olthat el csupán,
ami még lángra gyújt.
Sárga csóvádba zárva
futkoss csak, nátrium!

Lángod sötét hege,
zord vízi üstökös,
az örökkévalóval
egy-égbolton köröz.

S az elnyelt ragyogás
még mélyebbről lobog . . .
– Felszívhat szőke tényed:
átlényegítve lényed,
én benned ragyogok!

Végül – a képletet:
$Na + H_2O$.
Fogyj el velem, ha értesz.
(A folyamat
nem megfordítható!)

Martyn Ferenc, festő

CSORBA GYŐZŐ tizenhárom válogatott versét jelentette meg *Március* címmel a Békéscsabai Megyei Könyvtár. A bibliofil kötetet *Martyn Ferenc* rajzai díszítik.

96.

XIX/1.

H Jelenkor krónikája

JELENKOR, Pécs. 1976. január

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 APR -

Könyvvilág

Martyn Ferenc

1021

Berzsenyi, Martyn Ferenc rajza a Berzsenyi Emlékkönyv címlapjáról

VILÁG

XXI. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

A MAGYAR KÖNYVKIADÓK ÉS KÖNYVTERJESZTŐK EGYESÜLÉSÉNEK LAPJA

VERES PÉTER

Olvasás közben

(Az író kiadatlan feljegyzéseiből)

MIKES

Mikes Kelemen bűbájosan szép leveleit olvasom. Már tavaly feljegyeztem, hogy a székely az egyetlen tájnyelv a magyarban, amely igazi nyelv: irodalmi felsőfoka is van.

Csak a székely s még az erdélyi írók tudnak úgy észjárás együtt. Ez már magában művészet. Csuda nép a székely: dalai, balladái és irodalmi művei a világirodalom gyöngyei. Ebben a nyelvben nincs frázis, nincs égbekiáltó „duma". Mesélőik vannak, rétoraik nincsenek.

És ez az erdélyi nemesség magyar, úgy magyar, amit a polgári korszakban már-már elfelejtett, hogy magyarnak lenni: értékes és egyben kötelező magatartás. Magyarnak lenni az is egy — hogy is mondjam? — „substancia" a világban. S az író ennek a substanciának a fenntartója, mert az igaz íróban a nemzet szól az ő fontos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MAJ 4

SOMOGYI NÉPLAP

Martyn Ferenc

— **Martyn Ferenc** Kossuth-díjas festőművész Rajzok, epizódok Berzsenyi életéből címú grafikai sorozatának kiállítása május 31-ig tekinthető meg Kaposváron, a megyei könyvtárban.

— **Rákóczi-emlékülést** tartottak tegnap Sopronban. Az előadásokban a szabadságharc dunántúli eseményeit elemezték.

beljesítmény.

Rákóczi ifi III—Fonyód ifi
12:0

Csepeli Ferenc

A bajnokság állása:

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 387-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Martyn Ferenc

1976. május 1., szombat

1021.

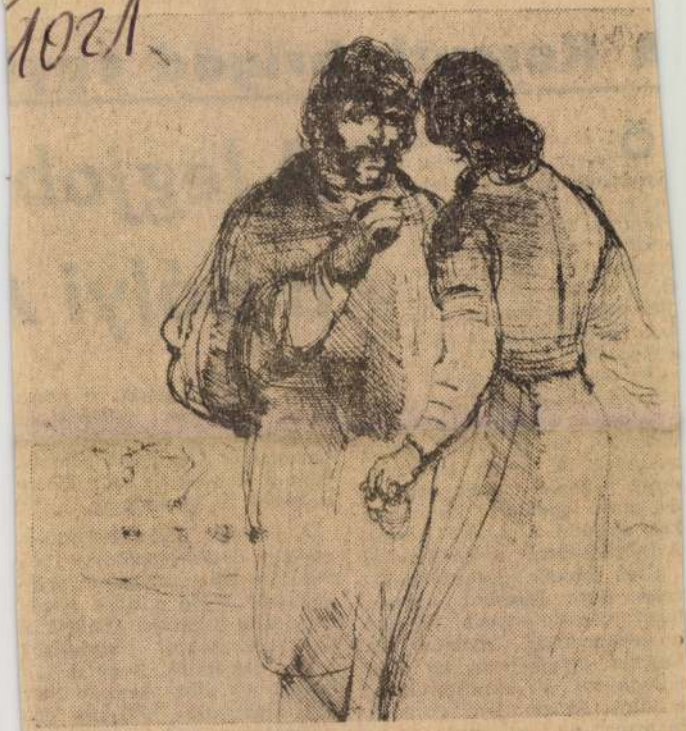

MARTYN FERENC RAJZA

A Kossuth brigád egyi

A legjob
a Bólyi A

Öt év óta egyfolytában az élvonalban. Kevés mezőgazdasági nagyüzem mondhatja el ezt magáról, hiszen az időjárás szeszélyein kívül még sokféle váratlan esemény keresztezheti számításaikat. A Bólyi Állami Gazdaság először 1961-ben emelkedett a legjobbak közé, s azóta is példaként említegetik.

Az elmúlt öt év kiváló eredményei alapján, május elseje alkalmával elnyerték a Minisztertanács és a SZOT vörös zászlaját. A magas kitüntetés egyik feltétele az volt, hogy öt év alatt legalább háromszor kell elnyerni a „kiváló" címet. A bólyiak ötször érdemelték ki.

Cseh Sándor igazgatóhelyettessel arra keresünk választ, hogy milyen feltételei vannak a népgazdaság számára is hasznos termelésnek, az élen haladásnak. Az bizonyos, hogy a tárgyi és személyi feltételek fontosak, de csak akkor hoznak eredményt, ha a folytonos

park korszerűsítését, a nagyüzemi termelés feltételeinek megfelelő erő- és munkagépek beszerzését. Olyanokét például, mint a Kirovec és John Deere traktorok és kombájnok.

A számok ritkán hazudnak, egy-egy összehasonlításkor pedig ékesebben beszélnek minden szónál. Ha a Bólyi Állami Gazdaság termelési értékeit öt év időszakában hasonlítjuk össze, azt látjuk, hogy a fejlesztés, az újat keresés nem volt hiábavaló. 1971-ben 480 millió forint volt a halmozott termelési érték. A tavalyi év

Martyn Ferenc, festő

Új, normál méretű kiadásban jelentette meg Pécs megyei város Tanácsa a KÖLTŐK A VÁROSRÓL című antológiát. A kötetet Martyn Ferenc rajzai díszítik.

—: A Jelenkor krónikája 1056.5.

Jelenkor, Pécs 1976. nov. 11/XIX.

Martyn Ferenc, grafitus

Ma 168.α

Jé .IX

Martyn Terenc, grafikus

.Marty .O.

Jele .

ol keresgeltunk elő egy-egy mondatot, ami új volt. Minden régi könyvben

Martyn Ferenc, grafikus

…moldal

…orító: 1.

…ov. 11/XIX.

130.

ha kedeznet, nem

Nyugalmat, zajot f
körüste és levélzöl

Martyn Terenc, grafitus

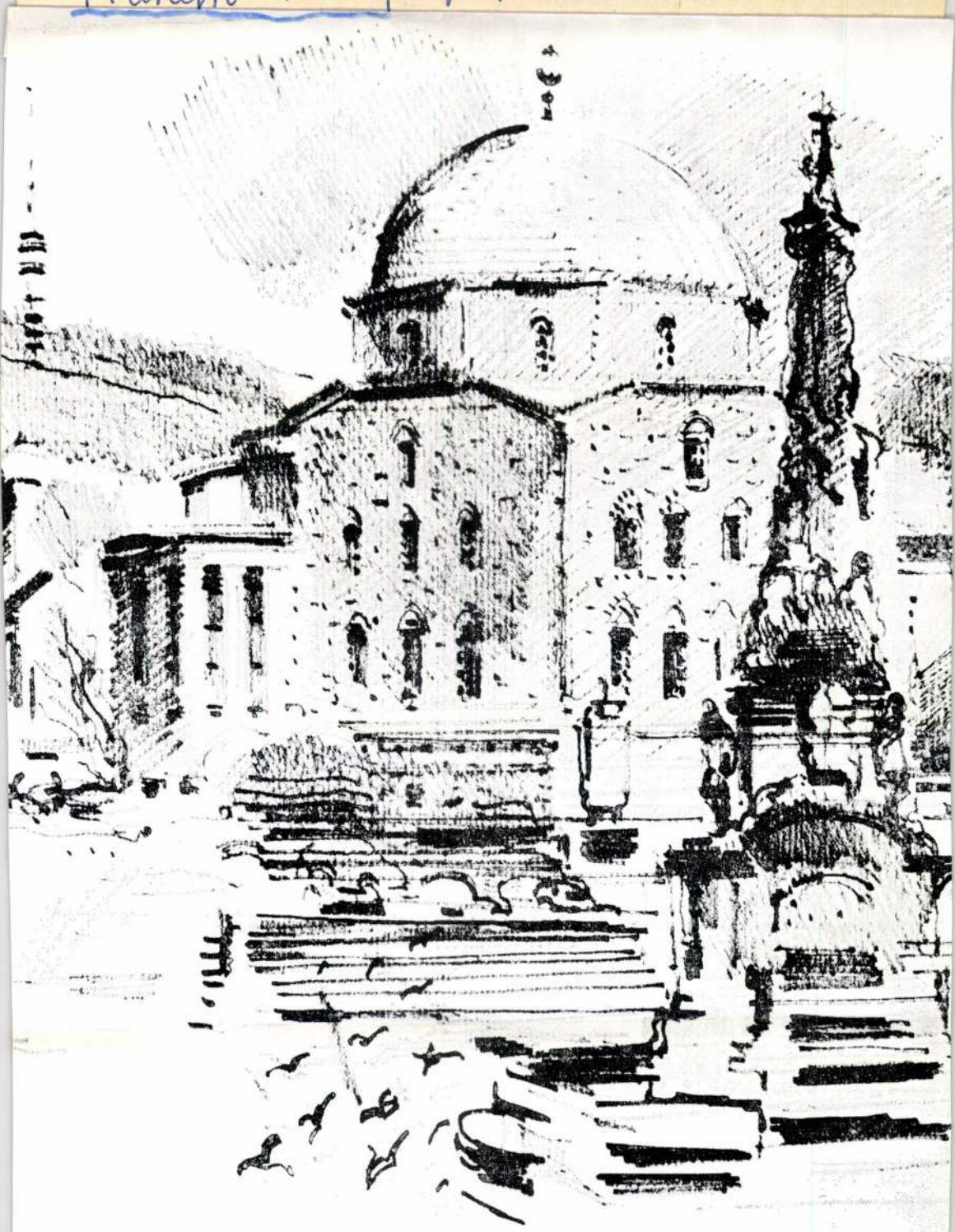

Győrőnek szeretettel – Ferenc
1976 november

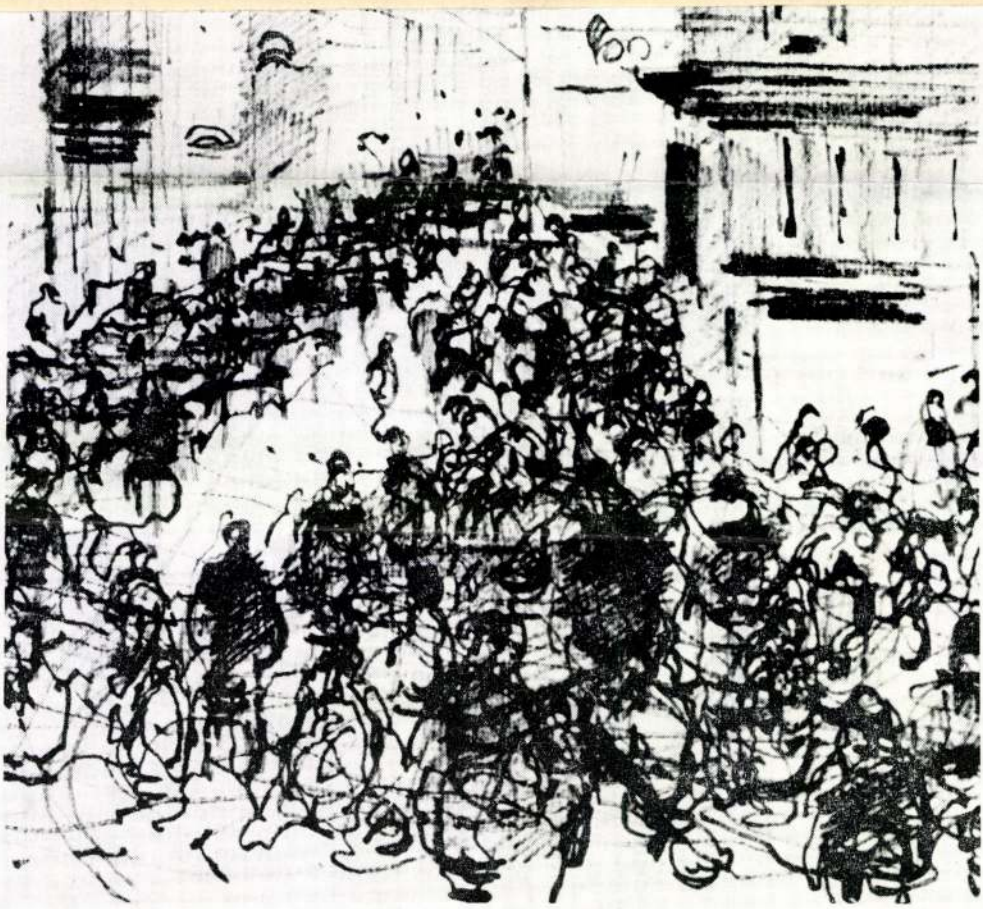

Martyn Terenc, grafikus

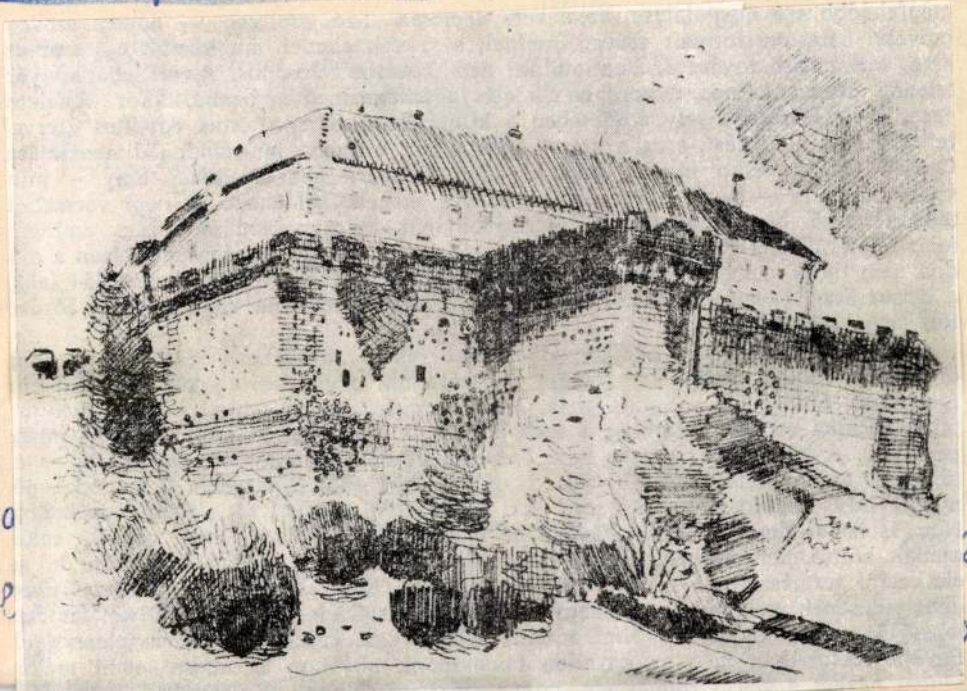

Ma

Jel

2.o.

X.

Marlyn Terence, festő.

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc, testő-

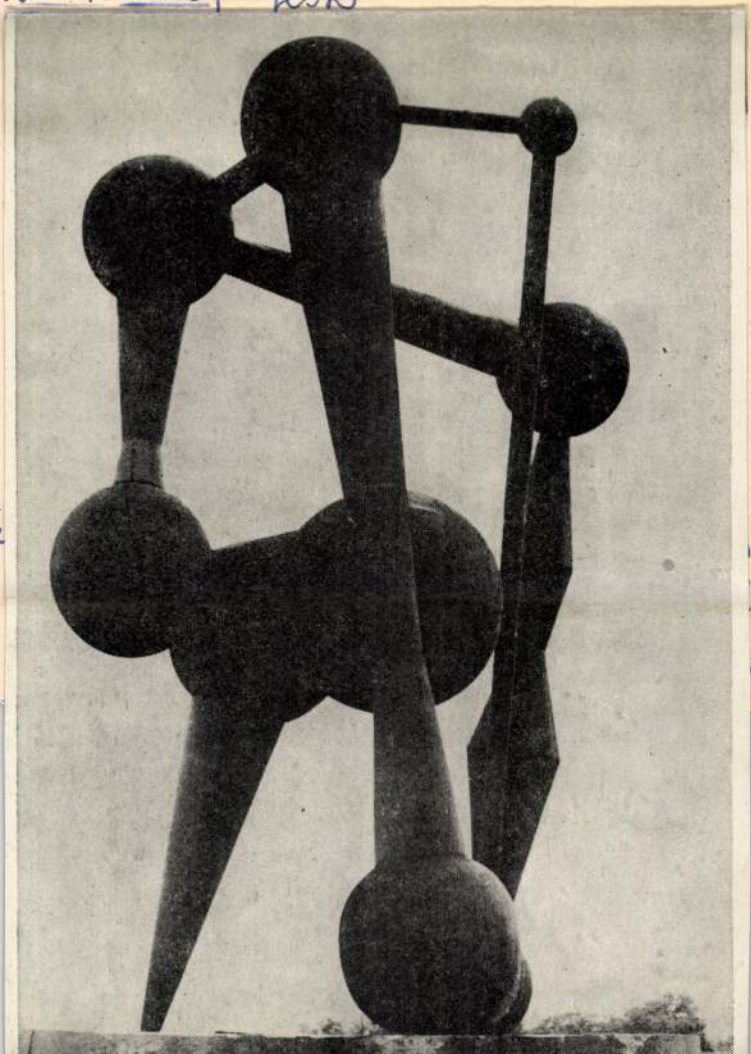

Martyn Fe ... cap

JELEN ... tó 1.

... XX.

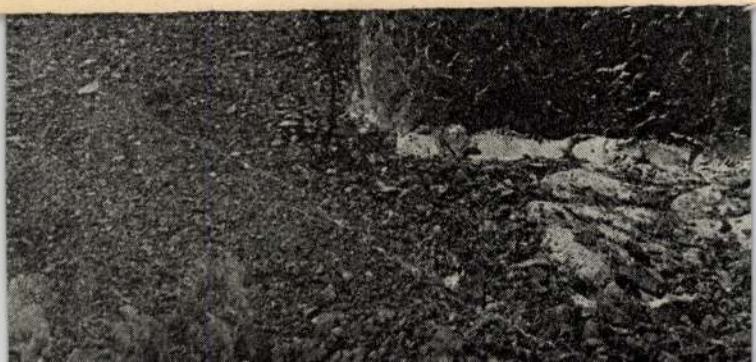

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Terenc, grafitus

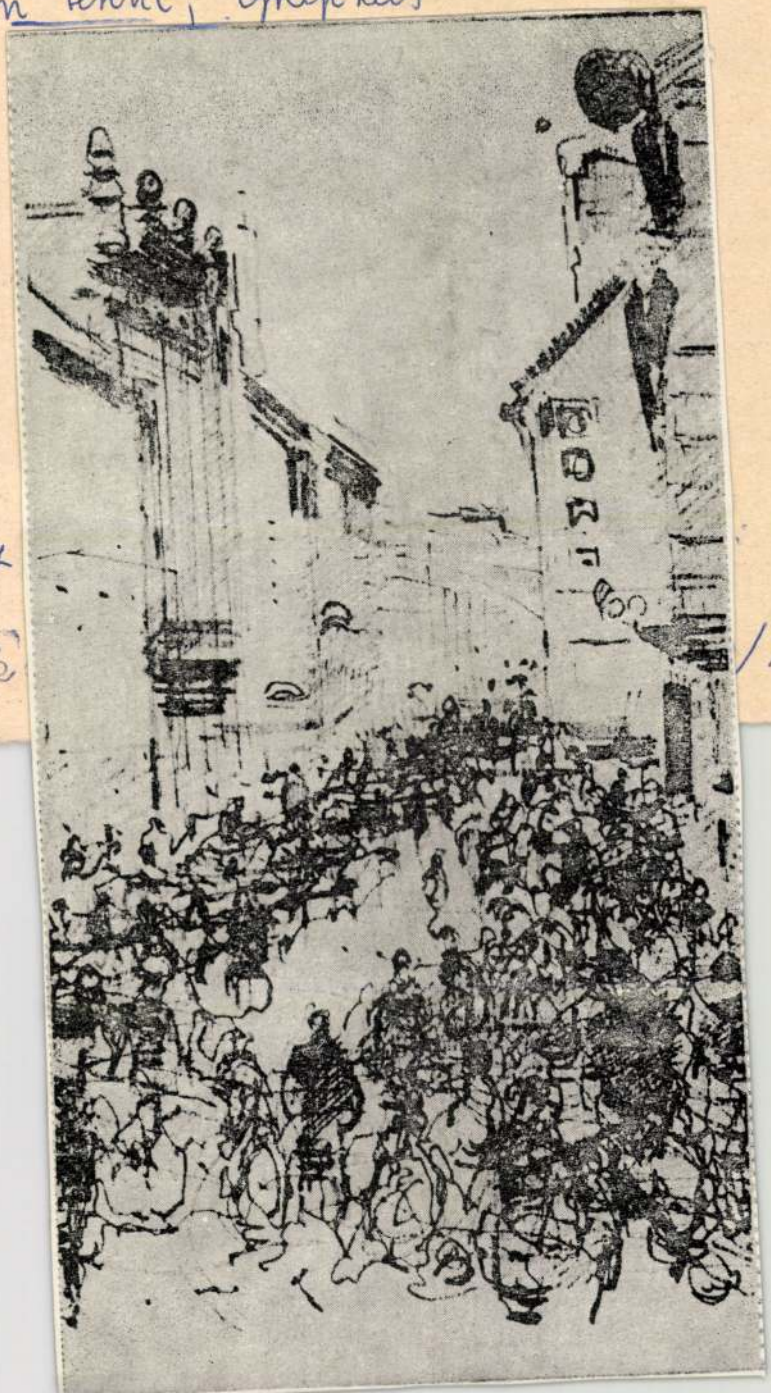

—: Rajz . 4.

Jelenk /XIX.

69

[illegible] ak ho

járhat a kedve

egyszerre többszöros ú

járhatja meg kövé

sokszoros zsákmány

tud karatérni m

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JAN. 15
Martyn Ferenc
NÉPSZABADSÁG

1021

MARTYN FERENC RAJZA

e egymás mellé
ldalt is? Így s
sso „kétorrú
gy Illyés Gyula
az áramlat a
ésbé érvényesült
anis körbe lehet
el a másik old
gyek és megnéze
kubista szobrás
k újításait mech
indokoltság nélk
érben kiterjeszke
és valószínűleg e
veiket ma általá
nak és főként ü
. Amellett a kubist
orban csendéleteket festettek.
rt a legegyszerűbb témát is
almasnak tartották arra, hogy
ejezze az új térábrázolási el-
let igazságát. A szoborcsend-
t viszont elég különös látványt
újt, bár előfordul: éppen Zad-
készített egy zeneszerzőmok-
, kottafüzetekből és emberi
zből komponált Bach-emlék-
ivet a harmincas évek elején.
A plasztika hagyományából kö-
kezik, hogy a kubista szobrá-
kat is elsősorban az emberi
t ábrázolása izgatta, a portré
gy az akt. Kötetlenül bántak a
t arányaival, szinte egymásra
bálták néha a törzset és a vég-
okat, de a szobor — ha jó
ivész készítette — végered-
nyben mégis meggyőző lett. *A*
ivészi mondanivaló érdekében
tenő torzítást ugyanis egysze-
nazaiban a fehér háttérfüggő
szinte kizárólagos alkalmazás
Olyan színházakban is, amely
színpadmélysége nem kiadósa
Burián D 34-énél. Várom, hogy
két háború közötti színházi vil
nagyjának igaza legyen. Buri
azonban vagy tévedett, vagy eln
letet rögtönzött egy modoross
védelmében, kíváncsiskodásom

Fehér vagy fekete?

Ez itt a kérdés.

Fehér körfüggöny, vagy fel
spanyolfalak, esetleg ravasz s
bású, fehér sátor fogja körül
színészeket a berlini előadásokb
Világítani könnyebb és szebb
fehér háttér előtt. Mintha világ
értelem hatná át a játékot, m
nem maszatolják el fénnyel a
tékteret. Az egyenletes megvilá
tás józansága a nézők számára
lenőrizhetővé teszi a játéktér l
eldugottabb sutját is.

Martyn Ferenc, festő

Tamás Ervin: Művészek vi

Népszabadság, Bp.

Művészek vidéken

Jólesik olvasni, hallani, hogy mennyi képzőművész, író, színházi szakember letelepedését segítik városaink tanácsai. Alkotóházak létesülnek, nyári táborok nyílnak, műtermek épülnek, különböző kiállítások, kép- és szoborvásárlások, könyvek kiadása és díjak átadása — mind-mind alkalom, hogy megnyerjék településük számára a művész szívét. A fiatalabb városok úgy érzik, felnőtté válásukat bizonyítja egy-egy festő vagy író odaköltözése. Nagyvárosaink hírük öregbítését várják ugyanettől.

A művész sikerének együtt örül a város, hiszen részese a sikernek. Az alkotó pedig együtt él, lélegzik lakóhelyével, előbb-utóbb kiszakíthatatlanul. Minden pécsi lakos tudja, hogyan él *Martyn Ferenc*, minden szentendrei ismerősként üdvözli *Barcsay Jenőt*. De — a két városban maradva — kezdik befogadni már a fiatalabbakat is: *Valkó László* grafikust Pécsett, *Asszonyi Tamás* szobrászt Szentendrén.

Sorolhatnám a többi várost is, ahol igyekeznek szellemi műhelyt teremteni, alkotókat toborozni. Nem csupán a „hírünk az országban" dicsőségéért, hanem azért is, mert tudják, hogy a település értékévé válhat egy-egy művészcsoport, serkentheti a város fejlődését, szerető gonddal óvhatja emlékeit, előremozdíthatja a közművelődés szekerét. És nem utolsósorban: önismeretet adhat művészi fokon. Az alkotó a tájból, a körülötte mozgó világ hétköznapjaiból merít — közvetve vagy közvetlenül — témát, ihletet. A város magára ismer. A mű ilyenkor sajátos tükörré, egyedülálló tanúvá, pótolhatatlan élménnyé nő a város számára is.

Mégis előfordul, hogy nem talál egymásra művész és lakóhely. Illetve a művésznek éppen csak egyszerű lakóhelyévé, puszta lakcímévé alacsonyodik élettere — nem kötődik hozzá, nem viseli szívén a sorsát. Vagy a város nem találja meg a művészhez vezető utat. Vagy elveszíti, és nincs az az elszórt köles, amelyik visszavezetné. Néhol mintha csak az anyagi javakkal törődnének: „Kapott lakást, műtermet, vettünk tőle festményt, adtunk neki díjat, hát mi kell még?"

Egy-egy városunk nagy gonddal letelepít egy alkotót, azután elfelejt tőle — várni. Elvárni, hogy lakó legyen, olyasfajta, mint a társasházaké, akit az is izgat, mi történik a lépcsőházban, és tréningruhában indul az épület elé parkosítani. Egyik-másik művész idegen marad otthonában. Minden jóakarat ellenére. Az egyik városban nem kérdezik meg véleményét a város szépségét illető sorsdöntő kérdésekben, s ha mégis, akkor sem hallgatnak javaslataira. A másik város művésztelepén sem épp alkotói a hangulat, „előkelő idegeneknek" nevezik a képzőművészeket a helybeliek, ráadásul a művésztelepiek körében is sok az intrika.

A művészek társadalmi életbe való bevonása nem csak annyi, hogy lakáshoz vagy műteremhez juttatjuk őket; az élő kapcsolat kialakítása nem merülhet ki csupán képvásárlásokban és díjak adományozásában. A törődést érző alkotók viszonozni, tenni akarnak: elvárják, hogy társul szegődhessenek a városépítésben, a helyi közművelődési munkában. Nem kis feladat bekapcsolni őket a lakóhely vérkeringésébe. De megéri, mert pótolhatatlan segítséget nyújthatnak. *Nemcsak műveikkel.*

Tamás Ervin

iparügyi miniszter lett. A konzervatív párt négy legfőbb vezetője a párt négy legnagyobb frakcióját képviseli.

Japán üzleti körök egyetértésüket fejezik ki Fukuda pártelnöki és miniszterelnöki megbízatásával, és hangsúlyozzák: remélik, hogy az új vezető első számú feladatnak tekinti a gazdasági és az üzleti élet fellendítését célzó intézkedések megtételét. *Doko Tosivo*, a japán Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke kijelentette: reméli, hogy Fukuda „merész lépéseket" tesz a gazdasági helyzet megjavítása érdekében, és olyan kormányt alakít, amely képes lesz ezeknek a lépéseknek végrehajtására. (MTI)

...ája a kormány ...es intézkedéseit

előtt a dolgozók növekvő elégedetlenségében fejeződtek ki. A dolgozók elégedetlenségének oka a létfenntartási költségek emelkedése, a szakszervezeti mozgalmakkal, valamint a dolgozókkal szemben alkalmazott elnyomó intézkedések. A rendkívüli állapot kihirdetése és az alkotmányos garanciák felfüggesztése elősegítette a tőkések aktivizálódását, amely jogtalan elbocsátásokhoz és a szakszervezeti vezetők letartóztatásához vezetett.

A központi bizottság hangsúlyozza, hogy a gazdasági válságot nem lehet leküzdeni külföldi, az imperializmus által ellenőrzött pénzintézetek hitelével. A nyilatkozat felhívja a figyelmet a jobboldal részéről fenyegető puccsveszélyre és ezzel összefüggésben emlékeztet a chilei, uruguayi, brazíliai és bolíviai eseményekre. A párt sürgeti a forradalmi demokratikus és haladó erők összefogását és üdvözli a szakszervezeti egység megteremtésében elért haladást.

A párt tervezetet dolgoz ki a gazdasági válság megoldására.

A Perui Kommunista Párt nyilatkozata felszólítja a kormányt, hogy állítsa helyre az alkotmányos garanciákat, szüntesse meg a rendkívüli állapotot, engedélyezze ismét a betiltott haladó folyóiratok megjelentetését és bocsássa szabadon a bebörtönzött szakszervezeti vezetőket. (ADN)

*

A perui katonai kormány szerdán 233 fogoly számára hirdetett meg amnesztiát. Az amnesztia kiterjed két korábbi miniszterre is, akik az 1968-as forradalmi fordulat után hagyták el az országot. (Reuter)

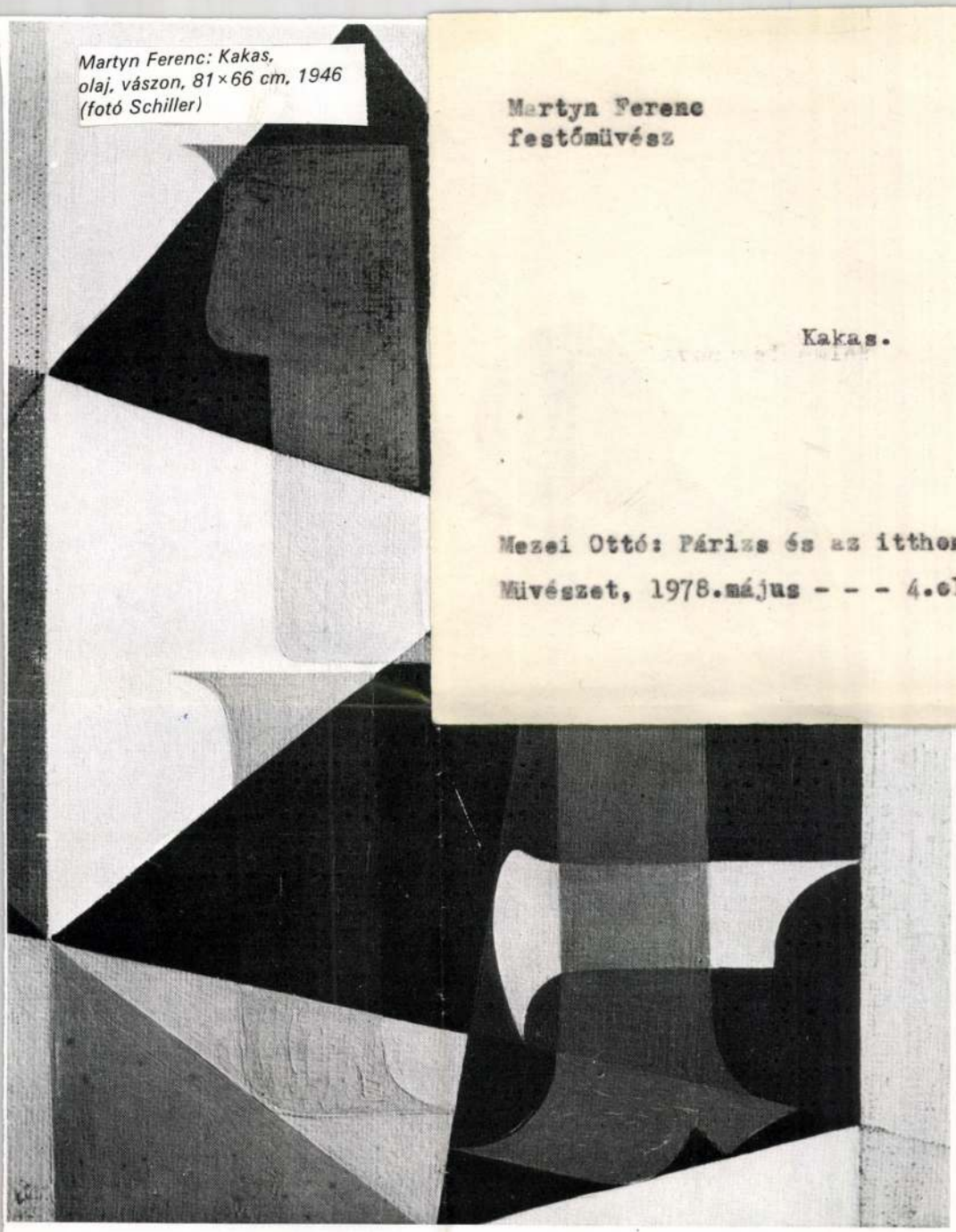

Martyn Ferenc: Kakas, olaj, vászon, 81×66 cm, 1946 (fotó Schiller)

Martyn Ferenc
festőművész

Kakas.

Mezei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978.május - - - 4.oldal.

a mentális térben, amely az embert és a természetet szellemi egységében és összefüggésében mutatja. Nem az elkülönülés és a lehatárolódás élménye hangsúlyozódik, hanem az összetartozásé, amely azonban – a szellemi megfelelés szintjén – nem jelent azonosságot. A *Tête de jeune rabbin* és az *Ír király* ezt az összetartozást s a kölcsönös megfelelést szembetűnően mutatja. A függőleges, illetve a vízszintes osztás, a tovább bontható szerkezet, a sajátos – élesen különböző – színvilág, a formai elemek alakja és elhelyezkedése erre az egyetemes összefüggésre utal. Ráadásul az utóbbi fő motívuma, a *Halkirály* címen közölt vázlat továbbfejlesztéseként, végül is emberi fej, amit a művész kettős koronával kiegészítve, ismétlődő kapumotívum elé helyez. A festmény valóban az egyetemes összefüggések megismerésére törekvő emberi szellem páratlanul kifejező, metaforikus ábrázolása. Külön csoportot alkotnak azok a művek, melyek a „telített", majd az üresen tátongó térrel, motívumaikkal s motívumtöredékeikkel a háborús évek s a növekvő fenyegetettség jelenlétéről tanúskodnak. A színdús *Combat,* a művész első itthon készült festménye – akár Uccello, akár Piero della Francesca távoli emléke ihlette – a két lovas figurával csatakép és egyben ironikus gesztus is. Sejtelmes borúlátással terhes, színeiben tartózkodóbb a *Menhir* és a *Sötét térben.* 1943-as a *Lavocsnei emlék,* a *Néma madár* és *Az éjszaka hangján.* Beszédes jelkép mindegyik. Ugyanebben az évben vagy a következő év elején készülhetett az „ornamentumszerű képfogalmazást" (Kállai) megrázó egyszerűséggel továbbfejlesztő *Háború,* a végső veszélyhelyzet megdöbbentő hatású rögzítése.

Az 1945–46-ra datált festmények művész újabb kifejezési formákat kere életerejének megnyilatkozásai. Egyaránt kalmazza az „ornamentumszerű képfog mazást" *(Le cycliste décoré),* amely eg egy képén emblematikussá tisztul *(Kaka* és a „telített tér" megoldást *(Lovas fegyverhordozó).* Novumnak a 44-es kép ken megjelenő és továbbélő „nyitott t helyzet tekinthető. Kifejlesztése a későb évekre esik ugyan, de a *Kikötőben, Vizek felett* s a *Régi szerszámok* máris mutatják, hogy takarékosabb eszközökke az elemek lebegésszerű állapotának érz keltetésével a korábbiaknál tömörebb, ne kevésbé kifejező s színben erőteljes jelössz függések megteremtésébe kezdett. Nyel egyszerűbb, közvetlenebb lett. A képfelül tet nem elemek szövevényével hálózza b elég néhány jel és alakzat, hogy a vizuá közlés teljes értékű legyen. A kiállít méltán zárult e néhány előremutató fes ménnyel.

Ezek után talán nem szükséges bővebb indokolni, hogy miért adhatunk igen választ az írás elején feltett kérdések Martyn művészete közvetlenül nem itth tőről sarjadt, akárcsak a tízes évek pro resszívjeié, de idehaza lombosodott ki, miközben a művészi megismerés emelke lépcsőfokait járta, különleges érzékenysé gel reagált a kor társadalmi-történel mozgásaira, holott ebben az időszakb „elvont" művészként ismeretes. Bár távo tartotta magát a hivatalos művészi élett munkáival azokhoz szólt, akik a művésze ben nem látványosságot, nem látvány modernséget, hanem a szellemnek szó üzenetet kerestek. Így talált kapcsolatot kor kiváló kritikusával és történészév Kállai Ernővel, aki nemcsak első érdem méltatója, hanem a modern művészet hoz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-069, 337-748, 340-726

1916 5

JELENKOR

1021 Martyn Ferenc 1.

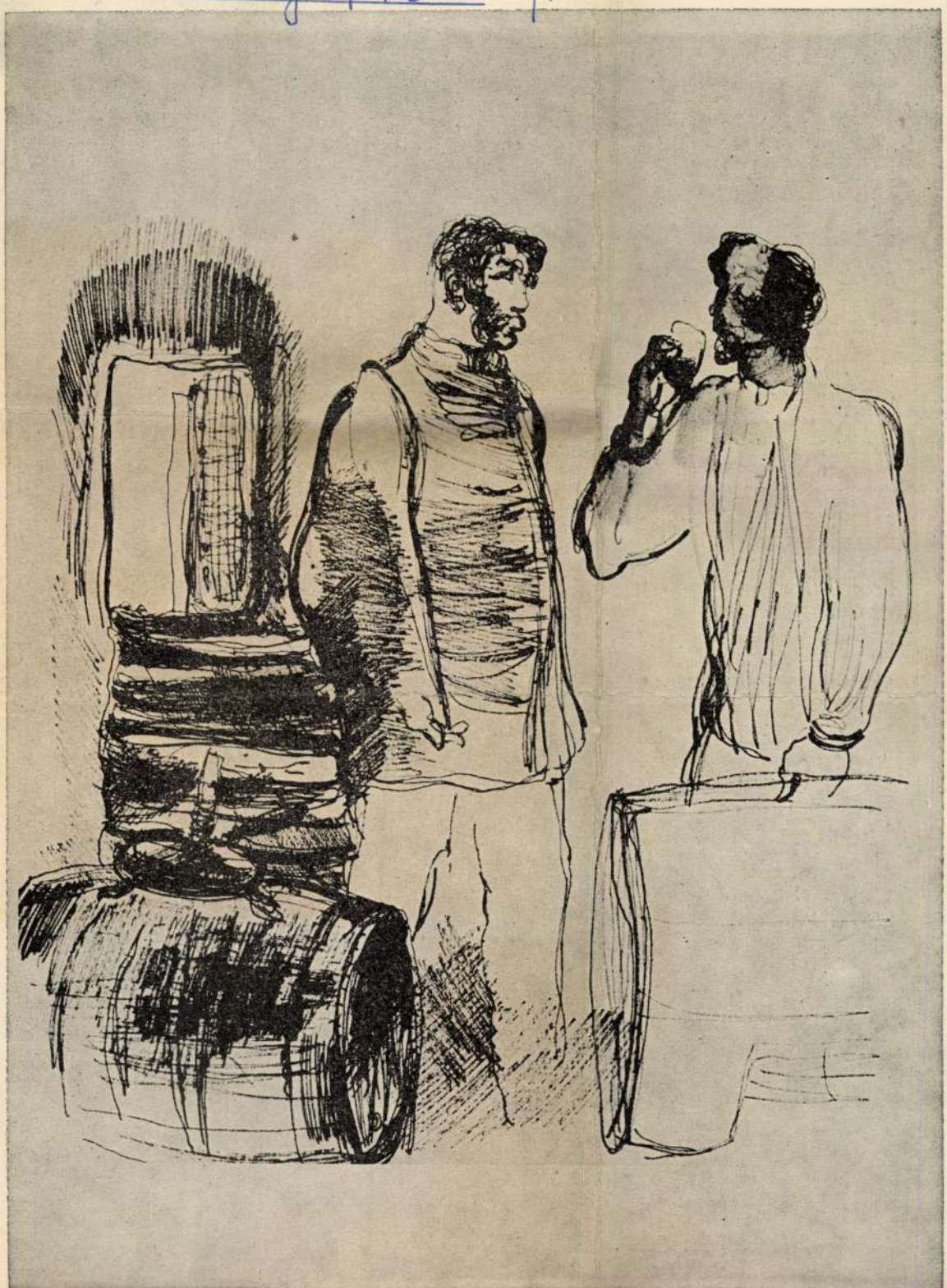

6,— Ft

SZAMUNK SZERZŐI:

ARATÓ KÁROLY
BECSY AGNES
BISZTRAY ÁDÁM
CZELE GYÖRGY
DOBAI PÉTER
FUNK MIKLÓS
FUTAKY HAJNA
JEKELY ZOLTÁN
KARPATI KAMIL
KELEMEN LAJOS
KERESZTURY DEZSŐ
KERÉK IMRE
KOCZKAS SÁNDOR
KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL
KOMLOS ALADÁR
LACZKÓ ANDRÁS
MAKAY IDA
MARAFKÓ LÁSZLÓ
PAKOLITZ ISTVÁN
PALOS ROZITA
POMOGÁTS BÉLA
SZIGETHY GÁBOR
TAKÁTS GYULA
TANDORI DEZSŐ
TATAY SÁNDOR
TAXNER ERNŐ
ZENTAI MÁRIA

KÉPEK:

MARTYN FERENC

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

19/6 MAI 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Martyn Ferenc

1021

Múzeumi emlékeztető

Sok érdekes állandó és alkalmi kiállítás várja a múzeumokban a fővárosi és a Budapestre látogató, kiránduló iskolásokat. Ezekről a többi között *A Múzeumok Programja* című kiadvány májusi száma ad részletes tájékoztatót. A látnivalók közül hadd emeljünk ki kettőt.

Az *Úttörőszövetség 30. születésnapja alkalmából nagyarányú kiállítás nyílt meg a Várpalotában levő Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban.* A jubileumi tárlat részint történeti áttekintést nyújt a

A bemutató a többi közt arra is kiválóan alkalmas, hogy mind a tanulókat, mind az úttörővezetőket követhető példákkal, hasznos ötletekkel gazdagítsa.

Elsősorban a középiskolások figyelmére számíthat *a Petőfi Irodalmi Múzeumban megnyílt Berzsenyi-emlékkiállítás*, melyet a költő születésének 200. évfordulójára rendeztek. A látogatók a képek, bútorok, kéziratok, egykorú kiadványok, valamint *Martyn Ferenc* festőművész híres Berzsenyi-il-

Tájéko:

Gyermeküdültetés, a pedagógusok segítségével

Számos gyakorló pedagógus és főiskolás érdeklődik a szervezett gyermeküdültetés iránt. Az alábbiakban erről adunk rövid tájékoztatást.

Mint ismeretes, a szakszer-

A főidényen kívüli *gyógyüdültetés* szeptember 16-án kezdődik: turnusonként ezer gyermek részvételével — külön fiú és leány, alsó és felső tagozatos üdülőkben. A szü-

mind a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1976 MÁJ 7

Martyn Ferenc

1021

Berzsenyi emlékkiállítások

Kétszáz esztendővel ezelőtt született Berzsenyi Dániel, lírai költészetünk egyik kimagasló képviselője. Az évforduló alkalmából a Petőfi Irodalmi Múzeum kamara kiállítással adózik a költő emlékének. Bemutat néhány olyan korabeli bútort és emléktárgyat, amilyen Berzsenyi környezetében lehetett: XVIII. századvégi bölcsőt a vidéki nemesség ízlésére való íróasztalt, klasszicista ládát, korabeli nyerget. Látható többek között Berzsenyi családfája, Kölcsey „gondolkodó" széke, valamint több korabeli metszet és fotó. Martyn Ferenc 45 rajza a ma emberéhez hozza közel a költő gazdag világát, amelyből lírai költészetünk jó néhány remekműve ihletődött. Helyet kaptak a kiállításon Berzsenyi eredeti kéziratai, műveinek első kiadásai, a reá vonatkozó tanulmányok. A csütörtöki megnyitón Keresztúry Dezső Berzsenyi emlékére írt Barbár hattyú című ódáját Vándorfi László előadóművész olvasta fel.

Péntektől ismét fogadja a látogatókat a felújított niklai emlékmúzeum. Berzsenyi egykori kúriáján rendezett állandó kiállításon a klasszicista bútorokon kívül kiállítják a nagy ódaköltő műveit, felvilágosodáskori verseit, episztoláit, prózai tanulmányait.

Magazin. 10.00: tánc. A Gyermekrádió vetélkedője. 11.10: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye. Kb. 13.05: Tiszta szívvel. Kb. 13.15: Jó ebédhez szól a nóta. 14.00: Kozmosz. 14.20: Magyar előadóművészek Schubert-felvételeiből. 15.08: Közvetítés a Magyarország—Egyiptom Davis Kupa teniszmérkőzésről. 15.53: Pillantás a szocialista világba. 16.18: Daloló, muzsikáló tájak. 17.05: Versszínpad. 17.55: A corneville-i harangok. Operettrészletek. 18.40: Gergely Anna, Jákó Vera és Győri Szabó József nótákat énekel. 19.16: 100 éve született Ivan Cankar szlovák író. 19.51: Prokofjev-ciklus. XII. 21.23: Muzeális lemezeinkből. 22.10: Sporthírek. 22.30: Eszmecsere irodalomról, művészetről. 23.00: Kellemes pihenést! 0.10: Régi muzsika.

PETŐFI RÁDIÓ

7.00: A Magyar Orthodox egyház órája. 8.05: Mit hallunk? 8.33: A „Nyitnikék" postája. 9.00: Szívesen hallgattuk. (Ism.) 10.33: Szivárvány. 12.33: Népdalok. 13.00: A dunai hajós. Verne Gyula regénye. I. rész. 14.00: Táskarádió. 15.00: Jelenidőben. 15.33: Könnyűzenei felvételekből. 16.00: Közvetítés a Magyarország—Egyiptom Davis Kupa teniszmérkőzésről. 16.30: Puccini: Turandot — A III. felvonás finálé ja. 16.45: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. 17.00: Közvetítés a Magyarország—Egyiptom Davis Kupa teniszmérkőzésről. 18.00: Slágerről slágerre. 18.40: Korrigálta: Kassák Lajos. 19.33: A vasárnap sportja. 20.00: Kritikusok fóruma. 20.10: Népdalcsokor. 20.41: Láttuk, hallottuk — a kiállítótermekben. 21.01: A kinevezés. Vígjáték. 22.33: Eugen Cicero együttesének felvételeiből. 23.00: Zenekari muzsika.

III. MŰSOR

8.06: Szimfonikus zene. 10.00: Új zenei újság. 10.35: Kis magyar néprajz. 10.40: Richard Strauss: Az árnyék nélküli asszony. 10.59: Csak fiataloknak! 12.10: Corelli: Tizenkét szonáta. 13.46:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1916

JELENKOR 5

Martyn Ferenc.
1021

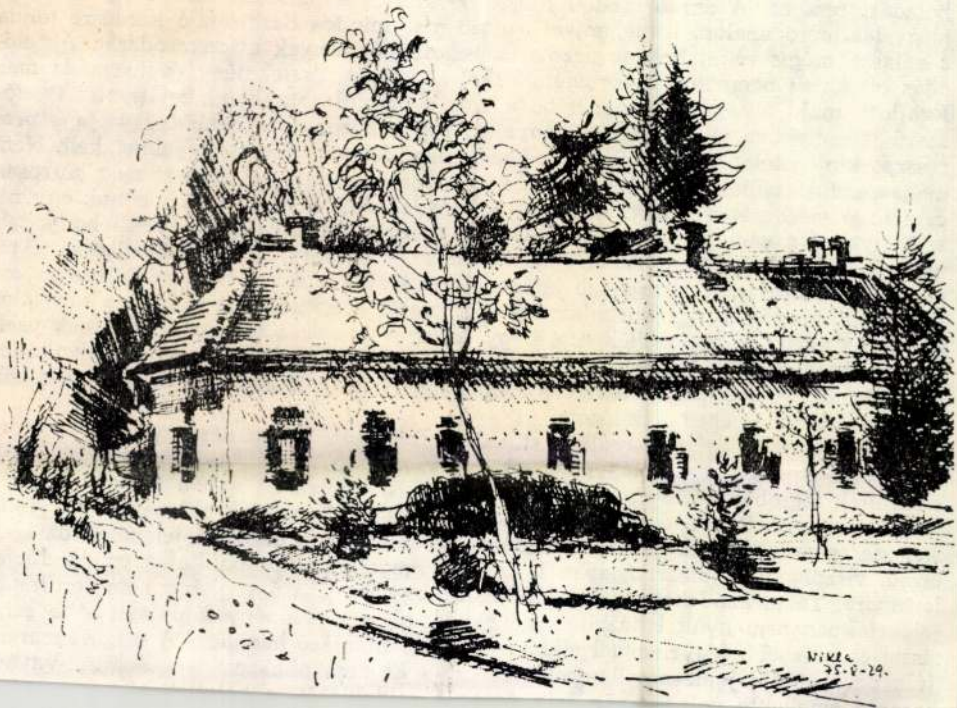

szándék jogossága, ereje azonban – itt még – jó

A színházi előkészítés alaposan belenyúlt a
ma már riasztóan hangzó „ősgyökér"-kedéseket é
mítosz, hagyománygőg, ködös-pogány egzotikum
helyesen. Másrészt dramaturgiai igénnyel megvál
haladási rendjét. A darab eredeti időrendje szeri
tárgyalás merő unalom lenne, mivel a néző már
a választ, mégis végig kellene néznie az ismert el
adás ott kezdi bemutatni a történetet, ahol az eredeti cselekmény egyharmada már lezajlott, majd a tárgyalás menetébe a megfelelő pillanatokban „bejátszott", vízió-szerű jelenetekben látjuk az előzményeket. Így a közönség érdeklődve várja a processzus kimenetelét, az egyébként hosszadalmas „jelenés" feszes figyelmet kelt. Nem magasrendű feszültséget, inkább némi krimi-izgalmat, de az első részt még szorosan összefogó szerkezetet teremt. Ám amit az előadás ezen a réven nyert, annak egy részét elveszti a vámon. Túlnyújtja a Csorja Ambrus elhamvasztása körüli bonyodalmat, és elnyomja a Csorja Ádám – Gálfi Bence – Kispál Jula közötti balladás történet kibontakozását. A „megelőző játék" elhagyásával ennek a nagyon szükséges exponálását mindössze egy kurta-homályos jelenetre szorítja, amit szintén a tárgyalás menetébe ékelt, de oly mellékesen, hogy mikor végre ez a történetszál válnék uralkodóvá, a mondandó hordozójává, szinte égből pottyantan újnak, egy másik darabnak érezzük. A mű *egészét* tekintve a cselekményt nem sikerült egységesebbé tenni, bár a rendezés is ezen fáradozott.

Sik Ferenc egy népies realista stílusközegbe applikálta a népies szimbolikát, és körülvette egy takarékos, fegyelmezett dekorációval. A realista jelenetek, részletek sikerültek legjobban, tán épp azáltal, hogy Sik a realizmust sosem téveszti össze a naturalizmussal. Ragyogó példa volt rá a vád- és védőbeszédek előadása a tárgyaláson, de egészében a tárgyalás megoldása; hasonlóképp a befejező jelenetek darabos erejű, viszolyogtató bizarrságában is ízléssel megoldott, szimbolikussá emelkedő jelenetsora. Talán azt lehetne felróni Siknak, hogy a reálissá végképp nem fordítható jelenetekben nem nyúlt bátrabb eszközökhöz, pl. a sorsélmény fájdalmát több extázissal és kevesebb fegyelemmel elkiáltó kántáló, litániázó hanghoz. A magára maradt Jula darabvégi jajgatása villantotta fel ezt a ki nem aknázott lehetőséget. Valami

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 5

JELENKOR

Martin Teréz

1021

t abrosszal terítette le. A tálon kacsas
mpli között. Kisebb-nagyobb pukkanás
m kibontotta a pezsgőspalackokat.

Végre együtt volt a család, a négy gyer
yén, az asztal végében ült, arcán boldo
vart meg, hogy nem tudta, ki min kacag,
rohanó élet színeit, árnyalatait, illatát, fo
te. Süketsége kizárta a családból, amelyet ő teremtett, ő tartott el, amely-
k ő volt a feje. Látszólag közöttünk ült, valójában mintegy befalazva sü-
tsége magáncellájába.

A családi kör legszívszorítóbb változata.

Eltűnődtem. A gyermekkortól kísértő álom végre megvalósult, de milyen
serves küzdelmek árán, mennyi szenvedés után s milyen későn. Naplemente
t.

A vacsora végeztével bátyám végig vezetett a telken, s elmondta, mik
tervei:

– Ide pergolát építtetek, ott szőlőlugas lesz, itt kerti garnitúra. Azt a
nda drótkerítést kidobatom, kőkerítést huzatok. Arra is gondoltam, hogy
ivel a süketségem miatt strandra nem járhatok, pedig imádom a vizet és
napot, a telek végébe, az erdő felől medencét ásatok, kirakom kék csem-
vel. Ott fogok úszni meg napozni meztelenül. Mit szólsz hozzá?

Arcán bizakodó mosoly, szeme az ajkamra tapadt, hogy leolvassa róla
választ.

Olyan vidáman, derűsen készülődött az utolsó fordulóra, mint egy gim-
zista az első komoly randevúra valami kikapós szépasszonnyal.

Marika csöndben hallgatta végig Gyurka fiatalos lelkesedését, de mi-
lyt magunkra maradtunk, lehűtött:

– A kőkerítés meg a bazén csak ábránd – mondta. – Nyakig úszunk
adósságban. Örülök, ha a törlesztésre elég lesz a keresetünk és ha a házat
y-ahogy be tudom rendezni. Az üzemet szakmailag ő vezeti, de a süketsége
att sok mindenről fogalma sincs . . .

Későre járt az idő, elköszöntem. Ketten kísértek a buszmegállóhoz,
s a fia, Gyuri, aki tizennyolc éves korára százhetvenhat magasra nőtt,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976
5
JELENKOR
Martyn Ferenc
1021

akárhányszor odaálltam a vászon elé,
önbizalmam elpárolgott. Mintha megátkoz
ejezett képeimet, hogy erőt merítsek a n
yörűnek hitt életfák szánalmas, korcs,
változtak... És hová tűntek a tiszta,
ák a vásznakat... Förtelmes mázolmány
g két napig folytattam a reménytelen kü
oztam... A harmadik napon testileg és
logáltam a festőállvány előtt és arra gondoltam, hogy bár meg se születtem
.. Aztán lassan, mintha félálomban cselekednék, összeszedtem festékeimet
cseteket, becsomagoltam az egészet egy kartondobozba és kivittem a kam-
ivittem a vásznaimat is, a festőállványt pedig a szoba sarkába toltam; mint
jelkép, most már talán egész életemben néhány gyönyörű nap emlékét fogja
i...
vábbra is úgyszólván félálomban felemeltem a telefonkagylót és tárcsáztam
um igazgatójának a számát. Megkértem, hogy tekintse tárgytalannak a leve-
ne haragudjon, hogy ilyen szeszélyes vagyok... Átmeneti idegkimerültség,
m, ha szükséges, tudok szerezni orvosi papírokat...
Ugyan, ugyan! – kiáltotta. – Végtére is nem történt semmi! Nagyon örü-
Üdvözlöm a feleségét!
ről eszembe jutott Júlia. Leraktam a telefonkagylót és némi tépelődés után
tam bocsánatot kérni. Megtért bűnöshöz illően halkan és szerényen kopog-
szobájának ajtaján; Júlia úgyszólván azonnal megjelent, felsikoltott, ölelő kar-
sen és odaadóan vártak. Bűnbánó arccal, szomorúan, de némiképpen megköny-
ülve feküdtem a feleségem mellé; a hosszú önmegtartóztatás napjai után rop-
élveztem a házasélet gyönyöreit... Lassan visszatért belém az élet és elége-
boldogan nyúltam el az ágyon.
znap éjszaka sok mindenről beszélgettünk; többek között megegyeztünk ab-
ogy Júlia azonnali hatállyal beszünteti a fogamzásgátló tabletták szedését.
jük, hogy hamarosan megszülető gyermekünk talán majd nem fog hiába
tatni a Bölcsesség Házának kapuján...
úlia immáron öthónapos terhes és én magam talán régen elfelejtettem volna
com történetét, ha a tegnapi nagytakarítás során nem találtam volna meg a
gem levelének másolatát. Most már természetesen semmiképpen sem lehet
énteken változtatni, – a kocka el van vetve, ahogy mondani szokás. Ám még-
tosnak érzem, hogy idézzem ezt a levelet:
Tisztelt X. úr! Végső kétségbeesésemben írok Önnek. Mellékelten küldök
forintot, de ha kérésem teljesítése többe kerülne, én bármilyen áldozatra
vagyok...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976
JELENKOR 5

1021 Martyn Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
SAJTÓVÁLLALKOZÁSI HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 5
JELENKOR
Martyn Ferenc
1021

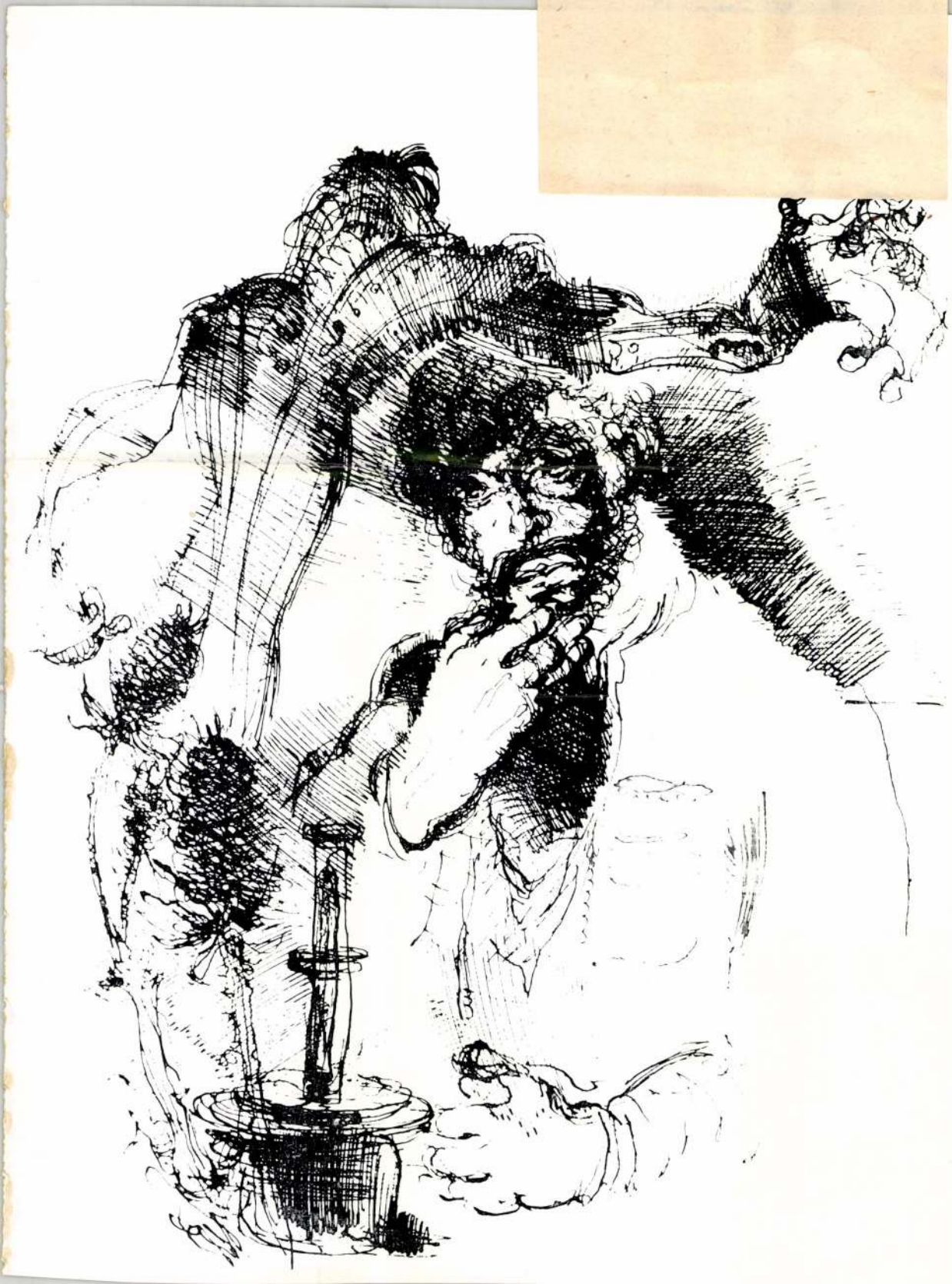

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976
JELENKOR

5

Martyn Ferenc

1021

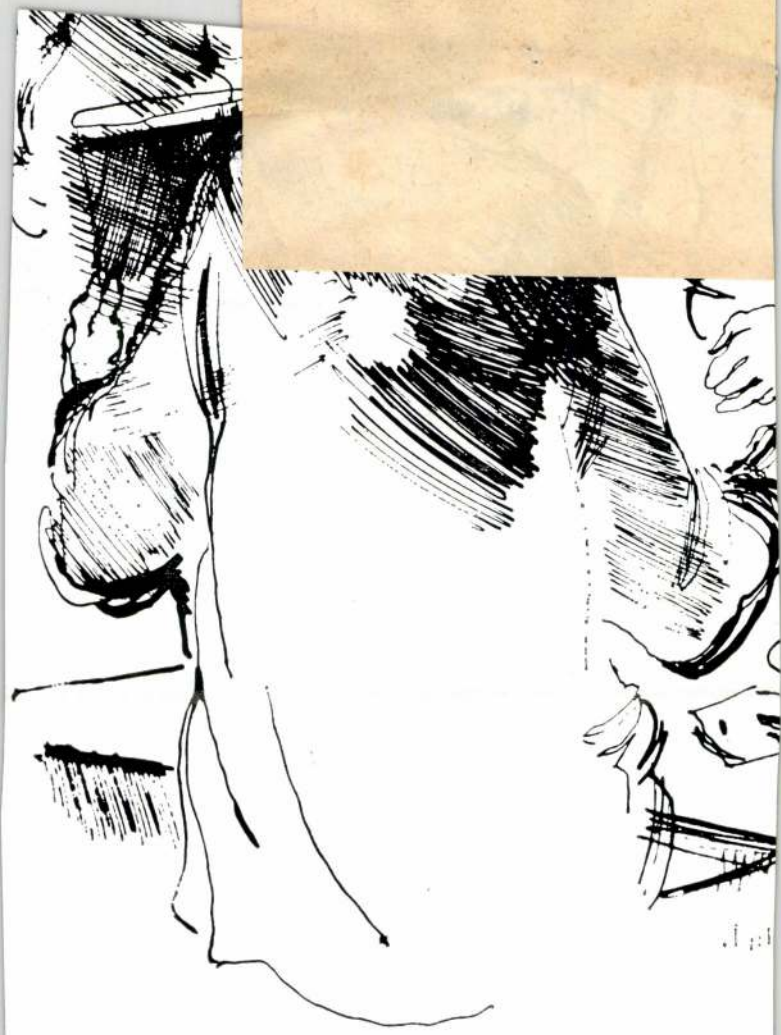

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAR 14
PEST MEGYEI HÍRLAP

Martyn Ferenc

1021 Március

Martyn Ferenc rajza

MA 1976. **március 14.** Vasárnap, **Matild** napja..
A nap kél 6.00 — nyugszik 17.48 órakor.
A hold kél 16.02 — nyugszik 4.38 órakor.

HOLNAP 1976. **március 15. Hétfő. Nemzeti ünnep.**
A nap kél 5.58 — nyugszik 17.49 órakor.
A hold kél 17.22 — nyugszik 5.10 órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

Délnyugat felől tovább növekvő felhőzet, főként a délnyugati, nyugati országrészben havazással, majd havasesővel, esetleg esővel. A reggeli órákban helyenként ködképződés. Többfelé megélénkülő délkeleti, déli szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet: 2—7 fok között.

Köd Pest megyében

A FŐKÖZLEKEDÉSI UTAK SZÁRAZAK

Az Útinform jelentése szerint az ország területén a főközlekedési ak szárazak. Az alsóbrendű k helyenként a felolvadt és megfagyott hólétől síkosak.

AZ ÉV LEGSZEBB PLAKÁTJA

Az idén is megrendezik *Az év legszebb plakátja* című ve senyt. A rangos, és hagyományosan legszínvonalasabb, le ötletgazdagabb alkotások felvonultató seregszemlén 1975. január 1-től decembe 31-ig *nyomtatásban* megjele plakátok vehetnek részt. Áp lis 10-én délelőtt 12 óráig l het beküldeni a versenyre n vezett plakátokat, a Magy Hirdető IX. Üllői út 51. szá alatti archívumába.

— **Petőfi és művészet** címmel verses-zenés összeá lítást mutatnak be holnap hétfőn este 18 óra kezdett a ceglédi Dózsa György ifjú sági klubban.

— **Néptáncestet** rendezne március 20-án a pomázi mű velődési házban. Ez a pro ram előkészület a szöve kezeti néptáncosok VI. o országos találkozójára.

— **Tanuló szövetkezeti t gok.** Dél-Pest megye 40 te melőszövetkezetében az e múlt négy esztendő alatt e ren vettek részt szak-, ille ve betanított munkásképz tanfolyamokon. A legtöbbe 392-en a traktorvezetői ta folyamot végezték el.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726
1976 5
JELENKOR

1021 Martyn Ferenc

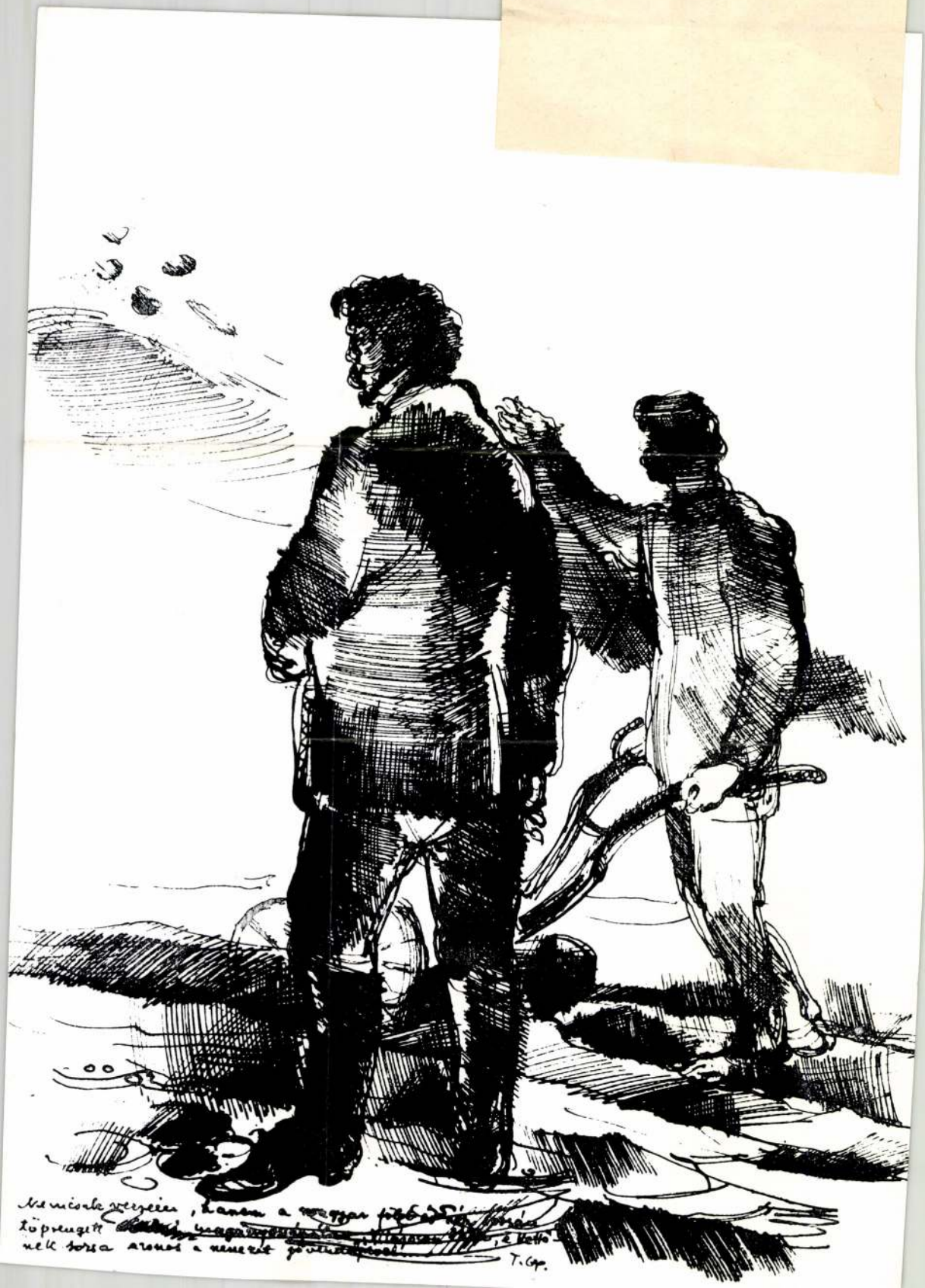

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Ferenc, grafikus

1 melléklet

XX/9.

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Ferenc: Ady V.
Jelenkor, Pécs, 1977. szept.

Címoldal
[Borító 1]
XX/9.

GETÉS
NDRÁSSAL
TÓBAN
NDRÁSNÁL
I FERENC:
RTRÉK
LAJOS:
ÁRY-ELEMZÉS
TER:
A
TIBOR:
AVANTGARDE

Ősze András: Rajza
Jelenkor, Pécs, 1977. szept.

Borító 2.
XX/9

OSZE

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Terence, grafikus

Marilyn Terens grafikus

Mar 1.

Jel 75.

Martyn Ferenc, grafikus

Mart

Jele

5.

Marilyn Terence, festő

Martyn Ferenc, grafikus

M

441

X/5.

A képeknek ne nagy soha

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN

Könyvvilág

Martyn Ferenc

1021

XIX. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

EGYESÜLETÉNEK
LAPJA

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben című mappájából

tik meg a szerző kezét, de a régen volt születési vagy halálozási dátum mégiscsak korlát. Ezért az ilyen természetű írások kötetbe gyűjtése mindig kockázatos vállalkozás. És mert a körülmények az olyan nagyságrendű szerzőt is korlátozzák, mint Lenin volt, ezért némi aggodalommal vettük kezünkbe a Kossuth Könyvkiadó Lenin-kötetét, amely a *Megemlékezések, arcképek* címet viseli. A gyűjtemény, amely tizennégy írást foglal magába, valóban nem hasonlítható a jól válogatott, tematikus Lenin-gyűjteményekhez, amelyeket olvasva, az ember egyre mélyebbre bocsátkozik Leninnek az adott tárgyról kialakult nézetrendszerébe. De kínál valami mást ez a kötet: gyors pillantást a történelemre, sajátos formájú és különös látószögű áttekintést a modern európai munkásmozgalom kialakulásáról és megerősödéséről.

Már az írások keltezése is sokat mond. Az első darabot még a fiatal forradalmár írja, 1895-ben, s éppen Engelsről, míg az utolsót, huszonnégy évvel később, 1919-ben, a győzelmes orosz forradalom vezére mondja a Szverdlovot gyászoló gyülekezet előtt. A kettő között történelmi személyiségek és kortársak, ismertek és kevésbé ismertek arcképei, s az életutak együtt kirajzolják a múlt század második felének európai munkásmozgalmát vagy legalábbis ennek vázlatát.

Orosz, német, francia és angol szocialisták, a korabeli szociáldemokrata pártok alapítói és harcosai jelennek meg előttünk koruk

Egyik mélyebben személyes fejlődé seibe (Bebelről), inkább története metörténetet nyú rőll). Legaktuáli nulságokkal talán dik szolgál, am azt is nyújtja, s mi mást is: egy lentőségű proble elemzését (Her forradalmi demokrácia és a marxizmus viszonyának kérdéséről van szó. A leninni gondolatok ez esetben sem csak történeti értékek. A forradalmi munkásmozgalmat és a marxizmust történelmének minden szakaszában különböző színezetű demokrata áramlatok veszik körül. Ma sincs ez másképp. Ilyenformán a marxizmus és a nem marxista progresszió viszonya a forradalmi munkásmozgalom meg-megújuló problémája, amely sokkal több, mint „szövetségi politika", hiszen érinti a mozgalom stratégiáját, sőt az elméleti szférát is.

A kis kötet írásainak vissza-visszatérő motívuma a munkás. Ha semmi más forrás nem állna rendelkezésünkre Lenin és a munkásosztály viszonyának felderítésére — e kis kötetből is rekonstruálhatnánk azt. Mindenekelőtt, természetesen, Lenin oldaláról. Tanulmányainak hőseit mindig meghatározza osztályszempontból, és különös jelentőséget tulajdonít annak, ha valaki a munkás létviszonyok közül emelkedik tudatos forradalmárrá. Nagy rokonszenvvel ír Babuskinról, a szentpétervári munkásról, aki hivatásos forradalmárként tevékenykedett, míg el nem fogták és mindenféle bírói eljárás nélkül agyon nem lőtték. „Népi hősnek" nevezi őt, és élet-

semmiképp sem szűkítő. Megbecsüli a munkásosztály „hódításait" is, tisztelettel és szeretettel szól azokról a forradalmárokról is, akik idegen osztályokból kerültek a mozgalom soraiba. E tekintetben például szolgálhat a Paul Singerről készült nekrológ. Singer kereskedőcsaládból származott, jó ideig maga is gyáros volt, majd a orosz—francia háború utáni soviniszta őrület közepette szakított addigi liberális nézeteivel, csatlakozott az internacionalista német munkásokhoz, egész vagyonát a pártnak ajánlotta fel, és haláláig egyik legszilárdabb vezetője lett a német szociáldemokrata pártnak.

A *Megemlékezések, arcképek* című kis kötet maga is az emlékezés egy gesztusa: tiszteletadás Lenin halálának 50. évfordulójára.

G. E.

(Lenin: Megemlékezések, arcképek. Kossuth, 208 oldal + 10 oldal kép, kötve 13 Ft.)

VASZIL CONEV

Giordano Bruno halálának

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 ÁPR 15

MAGYAR SZÓ

Martyn Ferenc

Tudományos érdeklő

1021

Martyn Ferenc tá

Szabadkán a Képzőművészeti Találkozó tárlatteremben a Pécsi Grafikai Műhely kiállításával egyidőben bemutatták Martyn Ferenc 40 rajzát is.

1899-ben Kaposváron született. Budapesten, Bécsben tanult, 1926-tól 1940-ig Párizsban élt. Tagja volt a Club Hispanistanak s az Abstraction Création csoportnak. A háború kitörésekor hazatért, és műveivel a háború ellen protestált. Antifasiszta rajzsorozattal, festményekkel lázadt az embertelen zsarnokság és önkényuralom ellen. A háború utáni években szerepet vállalt a művészeti és a közéletben.

Martyn Ferenc a tárgyakat, a valóság külső megjelenését és belső lényegét kutatja. Ezért párhuzamosan mindkét kifejezésmódot műveli (elvont kompozíciók és leíró tájábrázolások). Elvont (absztrakt) alkotásaiban, rajzaiban a lényeget keresi. Minden tárgynak (élő, élettelen) kristályos, anorganikus értelmezésével alakította ki módszerét. Művészete a tudományos és a művészeti megismerés kettősségében alakul. Tudós típus, s ami a tudós módszeréből hiányzik, azt a művészet intuitív, képzeleti és érzelmi módszereivel egészíti ki. Ez a látásmód a „ritmusokba szedett apró tagolásnak", a csipkés, néprajzias díszítésének és az egzakt kifejezésmódnak eléggé ritka változata. Az „ősi jelenségnek" modern ipari megoldására több példa volt a közelmúltban, így például Kemény Zoltán az ipari tömeggyártás termékeinek dombormű struktúráit alakította ki. Ettől eltérően Martyn motívumai „összeférnek" a természet és a társadalom egységében, egyben utalnak arra, hogy a harc nem a természet és a társadalom között dúl. Ne feledjük azonban, hogy a specializációra is szükség van, amit egyébként Martyn „kettős nyelvén" megvalósít.

A természeti témáin át a tudományos érdeklődésű művészt ismerjük föl. Kompozíció levelekkel című rajzán a vonaltagolás, a finom kristályrácsok szerinti törések különleges struktúrát képez

nek. A
című r
rális é
állítják
megmu
gyelés,
tettség
leélés,
magya
mindez
is kísé
Az
nak e
mentál
áttétel
barokk
bujdos
ni. Tér
kolja.
terv,
zat a
tatja.
többi r
hangul
tős st
a társ
tásából
sú m
pában

désű művész

rlata

Szerkezet I., II., III.
ajzai a mai, struktu-
rdeklődésű művészt
elénk. Rajzait precíz
nkálás, rend, megfi-
általánosítás, össze-
jellemzi. Nagy a be-
az intuíció is, de meg
rázhatatlan módon
t „hideg kíváncsiság
ri".
álló alakok sorozatá-
lőterében egy monu-
is alak jelenik meg;
esen, hangulatában a
kor polgárát vagy
óját véljük fölismer-
náit titokzatosság bur
A Lovas, Emlékmű-
Flóra, Szőlőprés soro-
múlt felé fordulást mu
Az órásműhely és a
ajz félhomálya a múlt
latait idézi föl. A ket-
ílus a tudományos és
adalmi területek vál-
l ered. Az ilyen típu-
ővésznek Kelet-Euró-
nagy szerep jut.

ACS József

tő bizottsága
ben kétnapos
hogy megvi-
sasági és tar-
- és tévéköz-
rű kérdése.t.
tárgyalnak a
való rádió-
ugárzás meg-
a távközlési
etesítéséről és
ió- és tévéál-
tműködésének

—

RAKOR

JELENTÉS

ős, meleg ebb idő

a legalacsonyabb reggeli hő
mérséklet 3 és 6, a legma-
gasabb nappali hőmérsék-
let 17 és 20 fok között lesz.

Előrejelzés hazánk többi területére: reggel hideg, napközben az ország nagy részén derült, meleg idő, Szlovéniában és Észak-Hor vátországban mérsékelt felhősödés, a legmagasabb nap pali hőmérséklet 16 és 24 fok között alakul.

Előrejelzés a Pannon-síkság területére: felhős, meleg idő, helyenként szórványos eső, mérsékelt nyugati szél, a legmagasabb nappali hőmérsékl et 13 és 16 fok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelanker
Martyn Ferenc
1975 6

1021

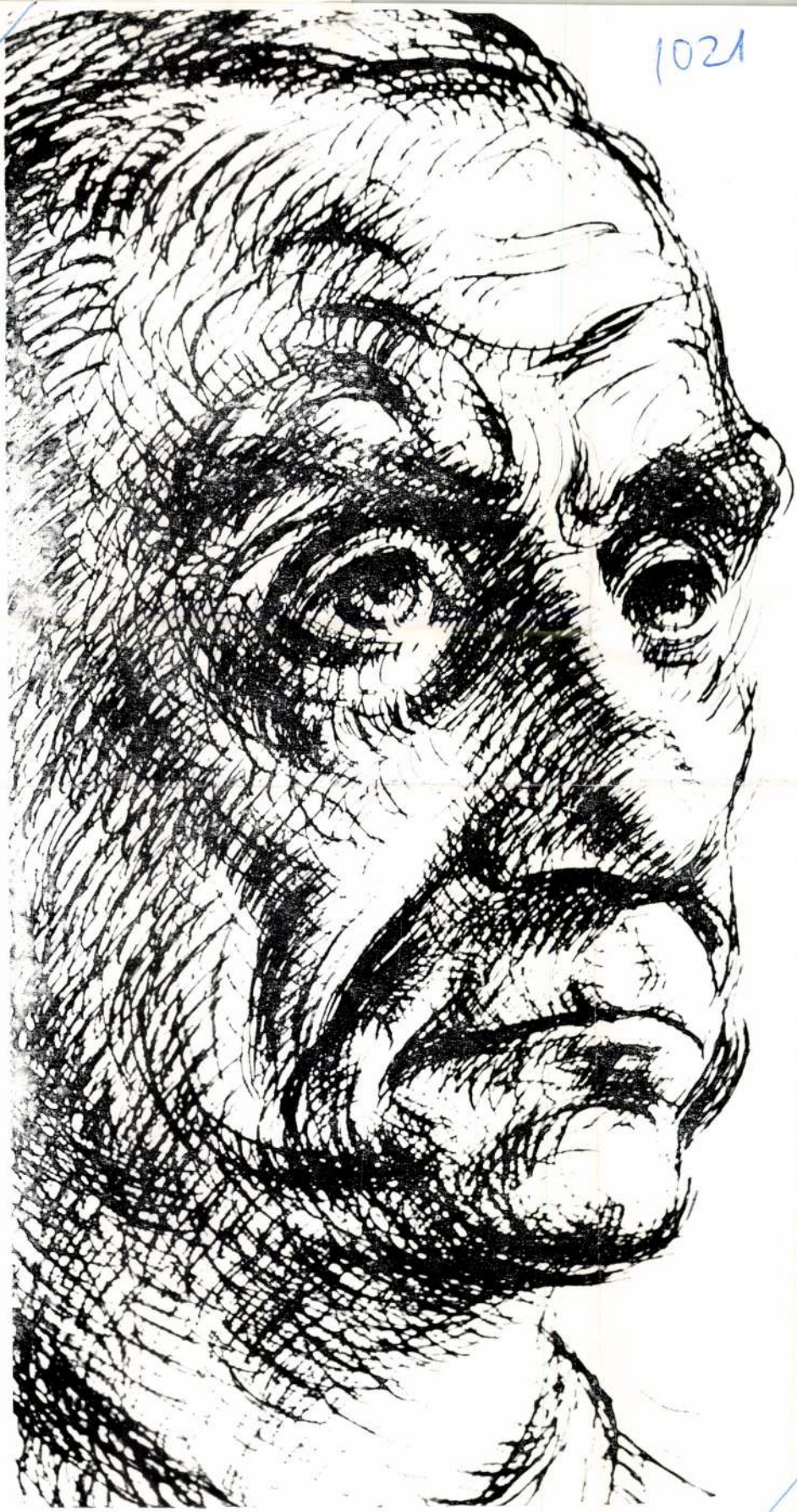

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 ÁPR 26

Dunántúli Napló

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc rajza

Harminc év k

Ünnepi hangver
a Liszt-terembe
Harminc év – h

Ünnepi hangversennyel tisztelgett hazánk felszabadulásának 30. évfordulóján megyénk kórusmozgalma. A Liszt-teremben vasárnap este elhangzott koncerten hét meghívott együt-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
1975 ÁPR 20
NÉPSZABADSÁG

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC: RAJZ BERZSENYIHEZ

1021

Elmentem a tettéshez, megna
A riport? Sose írom meg! Nen
fel és nem mocskolódom. Szám
nek vége.

Igen ám, de az álmok! Azóta
len, éjeimen. Tegnap is, ahogy a
lehunytam. Merjem-e mondani:
tam magam is, *olyan*. És micso
átalkodott, már rögtön a jelei
perceiben. Emlékszem — hogyn
keznék, hiszen tegnap volt —,
tem éppen a nagy előírásnak elej
ni: szörnyű tettem helyére visszatérni.
Hogy megláthatnak? Olyan nincs, gondoltam, hiszen tudtam én várni: most jövök, hónapok múlva. Miközben nyomomat, ha megtalálták is, elveszíthették Bújtam sokáig köves nagy tölgyesemben.

Igen, a színhely... Én itt, ő, atyámfiát valahol itt. Vetés volt akkor, most már fénymező: fehér, érett rozs, pipacscsal megtűzdelve. De zsong, de zsong a napra! Itt, erre, vagy mégse? Íme, ami rémlett is, ha visszagondoltam: a vadrózsabokor!

És — merjem-e mondani: ott volt. Teljes hosszában, tücsköktől körülzengve.

Hányszor hallottam: sír. És hányszor, hogy ravatal. Ez most mind a kettő volt: királysír, királyhalom. Gonddal fölmagasított, oldalán lelapogatott és sok-sok apró virággal kivert. És csak fent, hosszában fekete

Soha íly gyöngédség síron! És soha ilyen vád. Öklözött, tántorított. De álltam.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Martyn Ferenc, Kossuth-

1975 ÁPR 9

Somogyi Néplap

díjas festőművész

Új sorozat a Jelenkorban

1021

Jugoszlávi

A felszabadulás 30. évfordulója alkalmából kettős ünnepi számmal jelentkezik a Pécsen szerkesztett irodalmi és művészeti folyóirat.

A szám élén *Csorba Győző* költeményei kaptak helyet. A lírai rovatban emellett többek között *Illyés Gyula, Keresztúry Dezső, Pákolitz István, Takáts Gyula* és *Weöres*

A »Képzőművé lyében« — soroza *Tibor* ezúttal *M* Kossuth-díjas műtermébe látog getéshez kapcsol nepi szám érté anyaga: a borít mellékleten talál

Sándor verseit olvashatjuk.

A jubileumra szervezett irodalmi riport és szociográfiai művek közül hármat mutat be az ünnepi szám, *Kende Sándor:* Komlói fiatalok, *László Lajos:* Fiatalok gyára és *Thiery Árpád:* A rend című írását.

Figyelmet érdemel továbbá *Bor Ambrus:* Moszkvai házak című riportja, valamint *Bertha Bulcsu* új regényének részlete.

A magyar munkásmozgalom jelentős fejezetéhez, az 1912. május 23-i »vérvörös csütörtök« eseményeihez kapcsolódik *Hernádi Gyula* új drámája, a »Vérkeresztség«, melyet a Pécsi Nemzeti Színház mutat be. A folyóirat közli a dráma teljes szövegét, *Czimer József* dramaturg bevezető jegyzetével együtt.

Ferenc Martyn

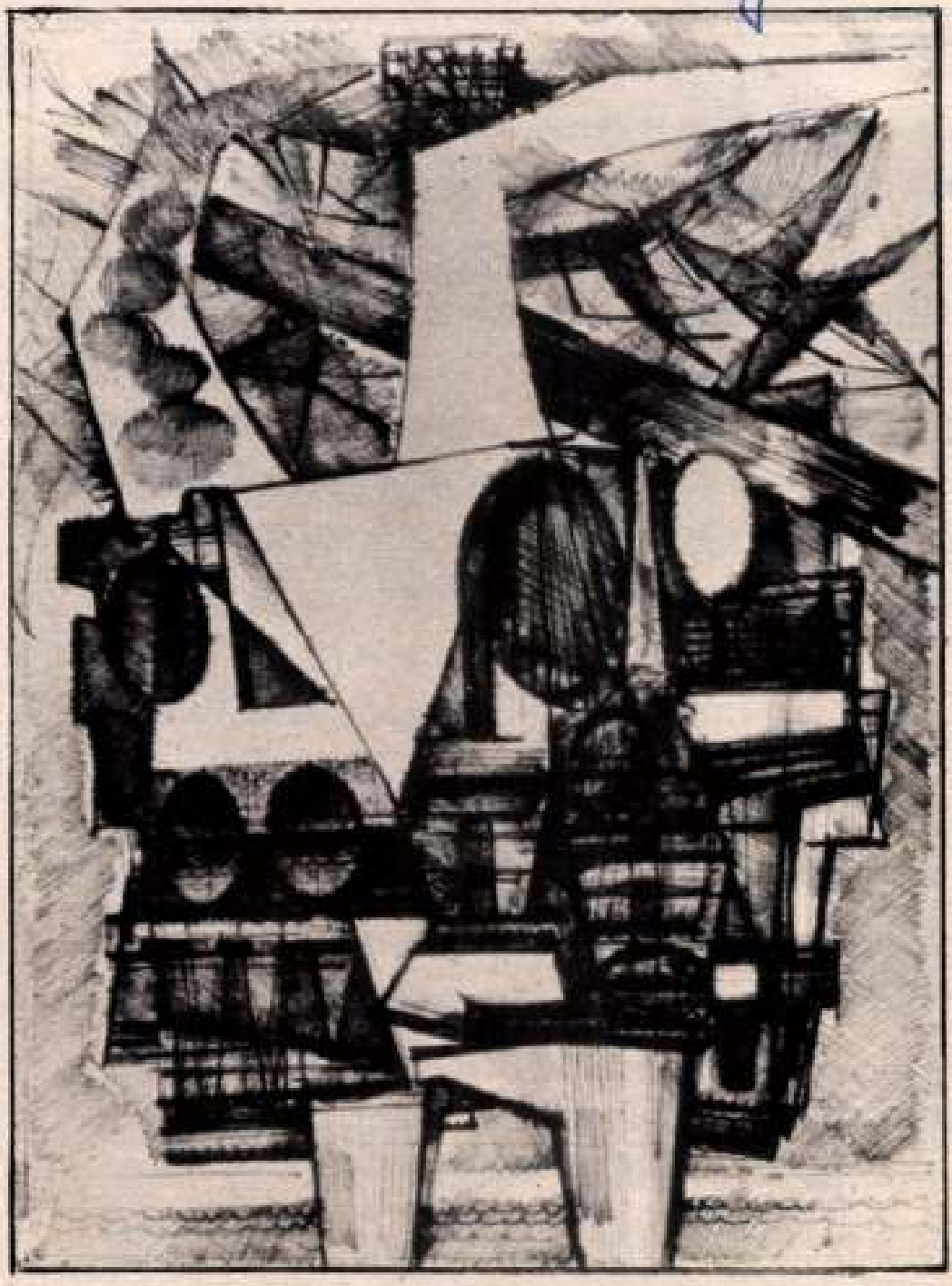

Ferenc Martyn: *Drawing*

Hungarian Review, Szept. 1945. 4. 45. old

ISTVÁN NEMESKÜRTY,

head of the Budapest Film Studio:

"Has today's Hungarian cinematographic art any definite characteristics?"

"It most certainly has. Strangely enough it was foreign critics—Soviet, Polish, Italian, British and German—who first noticed these characteristics. In their choice of themes today's Hungarian films are different in that they intend to represent the everyday problems of society with a debater's passion, while the authenticity of social justice is secured by a kind of dry humour and irony. In this connection I should mention the names of Péter Bacsó, Pál Gábor, András Kovács and István Szabó. The other central theme is an extraordinarily consistent confrontation with the past, in order to do away dramatically with chauvinistic traditions. In addition, a characteristic feature of form is the movement of the camera, usually connected with Miklós Jancsó's name, but employed by most Hungarian directors: the action takes place in long sequences without any cuts so that the viewer feels increasingly present; he does not watch the film—he is a part of it. This, by the way, is not a Hungarian innovation, Hitchcock used it first

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 JUN 11

Martyn Ferenc

Keletmagyarország

Balogh József

1084

A Jelenkor júniusi száma

Barátok, pályatársak és tanítványok írásainak csokrával emlékezik a pécsi folyóirat új száma a márciusban elhunyt Várkonyi Nándor irodalom- és kultúrtörténészre, az egykori Janus Pannonius, majd Batsányi János Társaság alapító tagjára, a Sorsunk főszerkesztőjére. Várkonyi Nándort 79 éves korában érte a halál, „Pergő évek" című önéletrajzi műve utolsó fejezeteinek írása közben. A befejezetlenül maradt munkából „A sorsunk élén" címen közöl részleteket a folyóirat. Az összeállításban költeménnyel szerepel Arató Károly, Bárdosi Németh János, Bertók László, Csorba Győző, Galambosi László, Lovász Pál, Pákolitz István, Takáts Gyula és Weöres Sándor, prózai emlékezéssel pedig Csányi László, Csuka Zoltán, Fodor András, Harcos Ottó, Hunyady József, Makay Gusztáv és Tüskés Tibor.

Az írásos emlékezések mellett Martyn Ferenc két, Várkonyi Nándornak ajánlott rajzát mutatja be a folyóirat, közöl továbbá az írót ábrázoló hat portréfotót.

A júniusi szám további részében Kalász Márton és Mészöly Miklós költeményeit, Bertha Bulcsu regényének folytatását, Bajomi Lázár Endre Francia krónikáját, Futkay Hajna és Taxner Ernő színházi tudósítását, Kenyeres Zoltán esszéjét, valamint Béládi Miklós és Pomogáts Béla kritikai írásait találjuk.

nyilvántartót és bérszámfejtőket

Jelentkezés a gumigyár személyzeti csoportjánál, Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

(349967)

IG. rendszámú Wartburg de Lux eladó. Rózsa u. 6.

(34866)

Sóstón 142 négyszögöl közművesített telek a strandhoz 400 méterre eladó. Érdeklődni: Csábi István, Nagyhalász, Kossuth út 20.

(34868)

Központban kétszobás ház eladó. Érdeklődni: Nyíregyháza, Szegfű utca 19. (349906)

Gépírót keres telvételre

a Nyíregyházi Vas- és Fémipari Szövetkezet.

Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezés a bér- és munkaügyi osztályon. Nyíregyháza, Derkovits u. 92 (303023)

Fizetés szerző megegy

Jelentk

frásban lyesen, u 142/c előadór

Divat kereske lalat raktára

felves

ruház

szakd

egy é

női do

Szabad tosítva.

Jelentke 11.

VÍZKUT ÉS FÚR VÁLLA DEBRE

Monost sz. felv

VÁLT KAHE KEZE SEGÉ SOKA

Jelentk vállalat osztály kivétel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelenkor

1975 6

1021 Martyn Ferenc

Pair Paris 1924

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelenkor

1975 . 6

1021

Martyn Frere

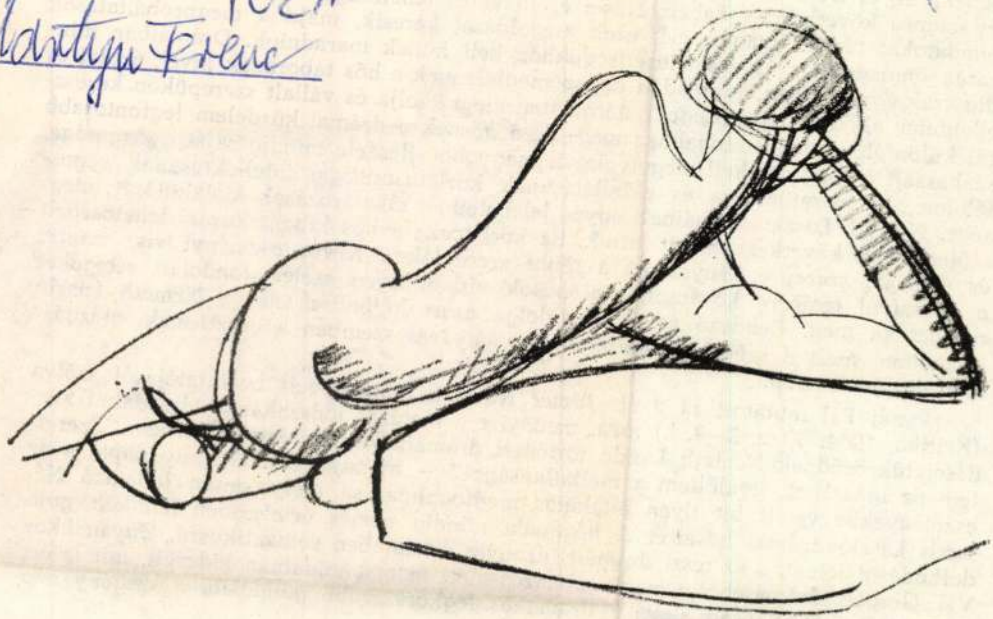

547

teljesítése csak a választás igazolását szolgálja.) N
tási folyamatban keresi a drámai feszültségeket, h
gének, az erkölcsi kötelesség teljesítésének nehéz
és szigorú következetességben. Hősei erejüket és l
feladatokat tűznek maguk elé, ezek megoldását k
során önmagukhoz és elkötelezettségükhöz kell hű
dig csak *egy* hős van. Színpadán ugyan megjelennek
ellenfelei, akiknek egyéniségét határozottan megrajz
tül különféle eszméket fogalmaz meg; de a *hős*nek a
szakaszait önmagával kell megvívnia: legnagyobb ellenfele mindig saját gyengesége,
félelme, határozatlansága és előrelátásának korlátozottsága, intellektusának végessége. Németh László drámáinak egyes jeleneteiben elhatározások kialakulását, megszületését és következményeit látjuk. Ez korlátozza a hős kibontakozási lehetőségeit és statiszta szerepre kényszeríti a többi szereplőket. Kevés eseményt visz színre, a rendkívül tömörre kovácsolt dialógusok viszont igen széles gondolati rétegeket mozgatnak meg. Rendező és színész dolga azért különösen nehéz Németh László színpadán, mert a szóbeli kifejezés óriási súlyával szemben a gesztusnak, mozgásnak alig jut szerep.

Pándi Pál mutatott rá a *II. József* Nemzeti Színház-beli bemutatójáról szólva (Kritika, 1964. 3. sz. 3–9. l.) arra, mennyire a megírás időszakának társadalmi kérdései tükröződnek Németh László történeti drámáinak gondolatmeneteiben. „Szerettem az igazságot, gyűlöltem a méltatlanságot" – mondja VII. Gergely pápa, s az eszményekbe vetett hit ilyen általános megfogalmazása mélységesen jellemző Németh László drámai hőseire. A hős nála mindig nemes értelemben fennkölt gondolkodásút jelent, s ez teszi drámáit bizonyos értelemben romantikussá. Ugyanakkor VII. Gergely drámájából e megfogalmazás előtt már sokoldalúan kiderült, mit is ért igazság és méltatlanság alatt: a drámahős legkorszerűbb gondolata a szegény nép

Martyn Ferenc

„Paprikacsendélet"

Szabó Júlia: Veszprém és a XX. század . . .
Művészet, 1975. október – 24 oldal

Martyn Ferenc 2) Falytatás

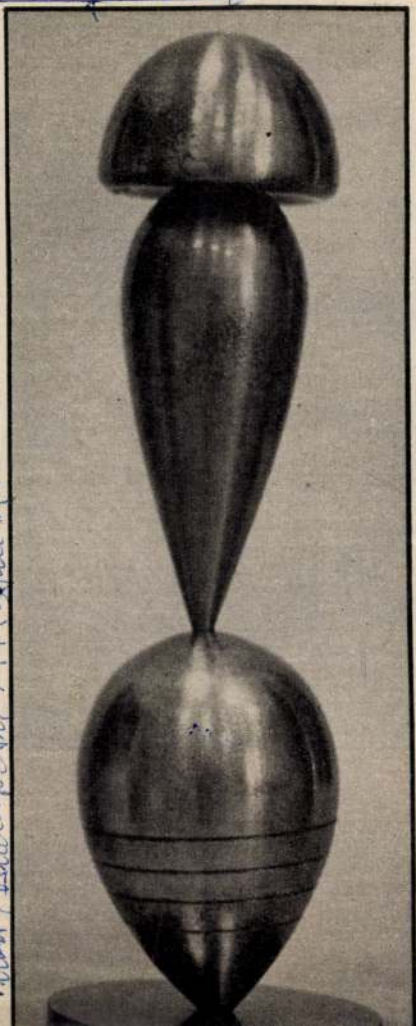

Tábor, Budapest, 1977. [illegible]

Martyn Ferenc szobra: A hangyák emlékműve

esztendő egy részét, különö
hónapokat szívesen töltött

n. A hegy
ág növény-

Martyn Ferenc festő

Martyn Ferenc életmű-kiállítását

Festmények, grafikák, illusztrációk, kerámiák, kisplasztikák — ha nem is minden, de munkáim túlnyomó többsége — tekinthetők meg a június 30-án, a Budapesti Történeti Múzeumban megnyílt kiállításomon. Hogy kinek ajánlom? Először is régi iskolatársaimra gondolok. A mi népes osztályunk Pécsett, a gimnáziumban vidám fickókból állt. 1917-ben azonban az érettségi után, szinte az iskolapadból, egyik napról a másikra a világháború katonája lettem. Osztálytársaimat már csak ötven év múlva, az érettségi találkozón láttam viszont. Nézegettük, vizsgálgattuk, kérdezgettük egymást régi emlékeket idézve. Mindegyikük vitte valamire, egyik-másikuk kiváló, irigylésre méltó életutat járt be. Nos, igen-igen örülnék annak, ha közülük minél többen jó egészségben ellátogatnának a Várba, megnéznék munkáimat.

Életem nagy kitüntetéseként tartom számon, hogy a tanácsok megalakulása idején megválasztottak Pécs város tanácstagjának. Az első évekre visszagondolva, fiatalon, tettre készen úgy hiszem, sok-sok hasznos munkát végeztünk. Sok feladat, sok máig is maradandó arc és ember. Megpróbáltatások a nehéz esztendők során; a mindennapi teendők közepette nemigen került sor arra, hogy megbeszéljük, mit is csinál közben a festő. Mégis, ami a legfontosabb számomra, hogy a pécsi és a Baranya megyei tanács mindig bizalommal volt hozzám, lehetővé tette, hogy dolgozhassak kedvem szerint. Végső soron ez a kiállításom egyfajta beszámoló, s egyben számadás, hogyan gazdálkodtam... Így tehát nekik ajánlom megkülönböztetett szeretettel.

-: Kinek ajánlja ?

14.

a versírás. De reménykedem: ez az elégedetlenség — mint már régebben is — talán egy új, termékeny korszak előjele. S reménykedem: sikerül a természet kegyelmét megtartanom, hogy úgy lássam a világot, dolgokat, emberi viszonylatokat, mint aki először látja — a gyermek szemének fényességével. Csak így sikerülhet újat, érdemeset elmondanom.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Jelanker

1977 8.

Martyn Ferenc festő
1021

Martyn Ferenc grafikus

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1978

A TARTALOMBÓL:

CSORBA GYŐZŐ
HERA ZOLTÁN
HORGAS BÉLA
ISZLAI ZOLTÁN
MÉSZÖLY MIKLÓS
RÁBA GYÖRGY
VERSEI

*

HALLAMA ERZSÉBET
MÁNDY IVÁN
SZÉPPRÓZÁI

*

BERTHA BULCSU:
BARTHA LÁSZLÓ KÉPEI

CSŰRÖS MIKLÓS:
TAKÁTS GYULÁRÓL

RÁKOS SÁNDORRAL
BESZÉLGET
MEZEI ANDRÁS

RÓNAY LÁSZLÓ:
TERSÁNSZKY
„TUDOMÁNYA"

SÖTÉR ISTVÁN:
HORVÁTH JÁNOS
KLASSZICIZMUSA

VITÁNYI IVÁN:
PÉCSI NYÁRI SZÍNHÁZ

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn-rajzok Adyról

Portrésorozatot készített Adyról a Pécsett élő Martyn Ferenc Kossuth-díjas festő- és grafikusművész. A grafikai sorozatból havonta egyet-egyet bemutat a Jelenkor című folyóirat, novemberben pedig a centenárium alkalmából nyíló Ady-könyvkiállításon a nagyközönség elé kerülnek a képek. Az elmúlt években három nagy rajzsorozatot készített Martyn Ferenc: Janus Pannonius halálának 500., Petőfi születésének 150. és Berzsenyi születésének 200. évfordulójára. Az irodalmi ihletésű grafikák könyvalakban is megjelentek. A most készülő Ady-képek tehát részét képezik a magyar költőkről készült Martyn-rajzgyűjteménynek. (MTI)

–: Martyn rajzol Ad

12.

Esti Hírlap, Bp. 1977. márc. 19.

Marilyn Terence, grafikus

Martyn Ferenc, grafikus

GYURKOVICS TIBOR
HAJNAL ANNA
KÁROLYI AMY
KISS DÉNES
PÁKOLITZ ISTVÁN
TAKÁTS GYULA
VERSEI

EDMUND SPENSER
– WEÖRES SÁNDOR:
EPITHALAMION

*

BERTHA BULCSU:
INTERJÚ
KARDOS G. GYÖRGGYEL

KARDOS G. GYÖRGY:
VILLON ÉS A TÖBBIEK

HALLAMA ERZSÉBET
LÁSZLÓ ANNA
ELBESZÉLÉSE

*

LÁNCZ SÁNDOR:
KÉPZŐMŰVÉSZETI KRÓNIKA

4

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR

Könyvvilág

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben c. albumából. Képzőművészeti Alap

Nyelvem alatt rézpénzt viszek
Óriás lepke lovasa
Hajszáladat szólongatom
Nélküled nem megyek haza
Fészektelen a fák a fák
Sírnak alattuk löszbabák
Nyílnak csukódnak a vizek
Nyelvem alatt rézpénzt viszek.

(Kiss Anna: Feketegyűrű. Szépirodalmi, 112 oldal, 10,50 Ft)

ORBÁN OTTÓ

A régi ház

A soha-többé délkörön
angyal jár át a függönyön,
s a könyvelők közt példakép,
apám leoldja bőrövét,
de csak a padlót püföli:
szivességből bőgök neki.
Csodás, csodás gyerekkor.

Anyám igazi úrinő,
lábán fémcsatos lakkcipő,
vállán valódi róka-kepp
és a kosztümje műremek,
ciklámenszín és encián,
s így szól: „Pá, édes Mancikám".
Csodás, csodás gyerekkor.

Föld alól feljön Nagymama,
hagymaszagú a sóhaja,
és szivárvány gázláng fölött
a krumplis gánca gőzölög;
nincs a világon szebb mese,
mint az ő almás rétese.
Csodás, csodás gyerekkor.

Zsidózik és légót tanul,
sirjából ordít Bartal úr,
és Puderné, kit szán a ház,
gyászfátylával repeszt vadász,
s a fürdőkádban bomba ül,
elszállunk egy percen belül.
Csodás, csodás gyerekkor.

Kilakoltatott szellemek,
poruk a semmiben lebeg,
s míg az apáca-fityulás
halál csontjukon pikuláz
s hörög az űri térzene,
lesik a holdból: vérzem-e?
Csodás, csodás, csodás gyerekkor.

(Szép Versek. Magvető. 352 oldal+68 mell., kötve 26 Ft.)

(Perhács László rajzai)

ZELK ZOLTÁN

Kondor Béla

A mindenség zsinórpadlásán

törvénytudó ujjaira tekerte
a kusza arcokat, a kusza ko
rajzlapra hívott poklot, háb
az apokalipszis csődöreit,
hogy ceruzájával leszúrja ő
hogy végül béke, forma, re
holtakkal bevetett
műtermében, a Földön,
melyről most hártyavékony
szárnyakon elröpült — — -
ki ócsárolta, siratni ne me
ki elgáncsolta, ne nyúljon
mert olyan Ő: mint tegnap
arcul köpi a képmutató hit

(Szép Versek. Magvető. 26 Ft.)

1021

KÉPEK ERŐTERE

A képek vonalakból, foltokból, színekből állnak. Vannak képek, amelyeknél erről beszélni szinte szentségtörésnek tűnik. Csontváry nak a Panaszfalnál felsorakozó elgyötört arcai a nézőnek nem a folthatásokról beszélnek, hanem a tragédiákról, amelyek ezekbe az arcokba bevésődtek. Gulácsy Eksztázisán a földöntúlian szállongó virágszirmok igenis virágszirmok és nem festékfoltok, s a nézőnek ilyen hűvös szavak, mint „szerkezet", nem jutnak az eszébe, hanem csak a múló idő, amelyet borzongató szépséggel idéz az ölelés rebbenékeny, forró pillanata, a képen összeölelkező pár.

Más képek első látásra szerkesztettek. Vasarely műve merő geometria: körök, négyzetek, téglalapok, de ezekből harmóniát sugárzó rend, pezsdítő vibrálás sugárzik. Martyn Ferenc képe első látásra gondosan konstruált mértani világnak tűnhet, csak azután emelkedik belőle a Kakas az ég felé, tündöklik, ragyog, forgolódik a szemünk előtt, kakasmódra pompázik, a látás örömét ébreszti.

Vannak a vonalak, a foltok, a színek — de ezekből az építőkövekből új minőség születik. Műalkotás, amely vonz vagy taszít, elkeserít vagy fölemel, érzéseket vagy gondolatokat ébreszt, de sosem hagyja közömbösen a nézőt. Néző nélkül nincs kép, mert egy olyan világban, ahol csak művész lenne, de közönség nem, a művész letehetné az ecsetet, s le is tenné nyomban, hiszen nem lenne kiért szólania.

A képeknek rejtett sugárzása van, amely belőlük jön, függetlenül tértől és időtől, kedvező vagy kedvezőtlen körülményektől. Ez a sugárzás abban a pillanatban megteremtődött, amikor létrejött a mű. Nem is lenne más dolgunk, mint odavezetni az embereket, érjék el őket a sugarak, kerüljenek a vonzáskörbe, s akkor máris elértük a célt: a mű és közönség találkozását.

A gyakorlatban

ez persze nem ilyen egyszerű. A találkozáshoz még nagyon sok minden kell. A rejtett szépségek mindörökre rejtve maradhatnak az élményre föl nem készült előtt, a bizalmatlan előtt, a vakon tapogatódzó előtt. A találkozást azonban közvetíteni is lehet. A közvetítő szerepet a szakemberek vállalják, mondhatnám azok a „hivatásos nézők", akik a művekhez vezető kulcsoknak a birtokában vannak. Segítségük néha csak egy-egy mondat, mert sokszor egy-egy mondat is elég ahhoz, hogy a néző közelebb lépjen a képhez és bekerüljön a vonzásába.

S hogy most már közelebb lépjünk: saját házunktáján körülnézve a felhalmozott értékeknek olyan gazdagságát láthatjuk, ami igazán nem mindennapos. Pécs Modern Magyar Képtárában több mint tízezer kép, szobor gyűlt már össze, a Csontváry és a Vasarely Múzeum különleges élményeket ígér, Káptalan utcai műtermében itt dolgozik Martyn Ferenc, a nagyszerű életmű alkotója, ezekhez járulnak még az időszakos kiállítások. Pécs történelmi városrészében a fokról fokra alakuló múzeumi és képtár-együttes lassanként kivehető egységgé érik. Hatalmas szellemi tőke ez, amelyet kiaknázatlanul hagyni már bűn volna.

Mert megvannak a múzeumok, napról napra nő a látogatók serege, turisták ezrei, a művészet barátai jönnek állandóan az egész országból, sőt, távolabbról is, hogy láthassák ezeket a kincseket. De éveken át jogosan kesereghettek azok, akik a városnak és a művészetnek egyaránt hívei, hogy nem találtak még egymásra eléggé a város meg a képtárai. Nem elég szerves még a kapcsolat, csak amolyan alkalmi. Holott itt ez a szellemi tőke, amit be kellene kapcsolni az élet áramába. A képtárnak, így együtt, olyan erőtere van, amely nagyobb, lényegibb változásokra lenne képes egész rétegek kulturális arculatában.

A Munkások a képtárban elnevezésű program legutóbbi tapasztalatai már bizonyítják, hogy ennek az egymásra találásnak megvannak a lehetőségei. Vajon egy olyan városban, ahol létezik ez az erőtér, miért is ne lenne kézenfekvő, hogy a szocialista brigádok kulturális vállalásai a képtárakhoz kapcsolódjanak? Számtalan egyéb próbálkozás helyett, amelyeknek egy része amúgysem kötődik semmihez, előzmény és folytatás híján a hatása sem igen mutatkozhatik az emberek gondolkodásmódjában — miért ne választhatnák inkább az önművelésnek, a tájékozódásnak, az ismerkedésnek ezt a módját, amelynek továbbfolytatása — akár együtt, akár egyénileg — semmiféle nehézségbe nem ütközik.

Azoknak, akik kalauzul szegődtek ezekhez a látogatásokhoz, lassacskán gyűlnek az emlékeik — tanulságosak és megindítóak egyaránt. Megindító emlékek a képtárba életükben először belépő emberekről, akiknek elfogódottsága és bizalmatlansága oly könnyen oldódok fel, csak meg kell teremteni a lehetőséget a képekkel való közvetlen találkozásra.

Munkások a képtárban, szocialista brigádok a képtárban... Csak meg kell nyitni a kapukat, hadd sugározzon, vonzzon a képek erőtere, kamatozzék a kulturális tőke, hasson a művészet. Ezért született, ezért őrizzük, ezért van rá szükségünk.

Hallama Erzsébet

Szilva Kaputikjan

Eloldottál

Nem kötöttél meg, eloldottál,
rajtam, gyöngén, meg nem indultál,
életem fölött nem ragyogtál,
forrólázammal nem vacogtál,
vihar morajlott, nyugodt voltál,
veszedelemben mosolyogtál.

Hangod nem ér el; messze vagy már.
Partodhoz úsztam — úszni hagytál.

Rab Zsuzsa fordítása

Megint csend lesz. Lida lemászik a díványról, nagyokat sóhajt, és lapoz, lapoz a könyvben.

— Gyere ide, bácsika — szólal meg bizonytalan hangon.

— Itt a menyasszonyod.

Ujjával félénken egy ágasbogas fűz göcsörtös törzsére mutat.

— Nem lesz ez így jó, lelkem. Miféle menyasszony ez? Hiszen ez egy fa. Keress inkább valami utálatos asszonyt.

Csend lett újból, csak a gyorsan pörgetett lapok zizegése hallatszik. Majd halk, gyönge sírás.

— Lida, Lidocska... Mi bajod?

A bőven ömlő könnyektől alig tud beszélni, rádobja magát a könyvre, úgy zokogja:

— Nem tudok... neked... elég utálatos... menyasszonyt találni.

Vállvonogatva ülök le a „Forradalom" mellé, elmerülök az olvasásba. Csend... Körülnézek.

Lida az ajtó kulcsát tartja még nedves szeme elé és a nyíláson keresztül néz rám. Elbámul azon, hogyha szeméhez közel tartja a kulcsot, akkor egészben lát engem, ha messzire, akkor pedig csak egy darabkát belőlem.

Nyögdécselve lemászik a díványról, felém jön és mögöttem egy arasznyira néz bele a kulcsba.

Szemében ott ragyog az őszinte csodálat és csodálkozás a természet e rejtélyes talánya iránt...

(Raáb György fordítása)

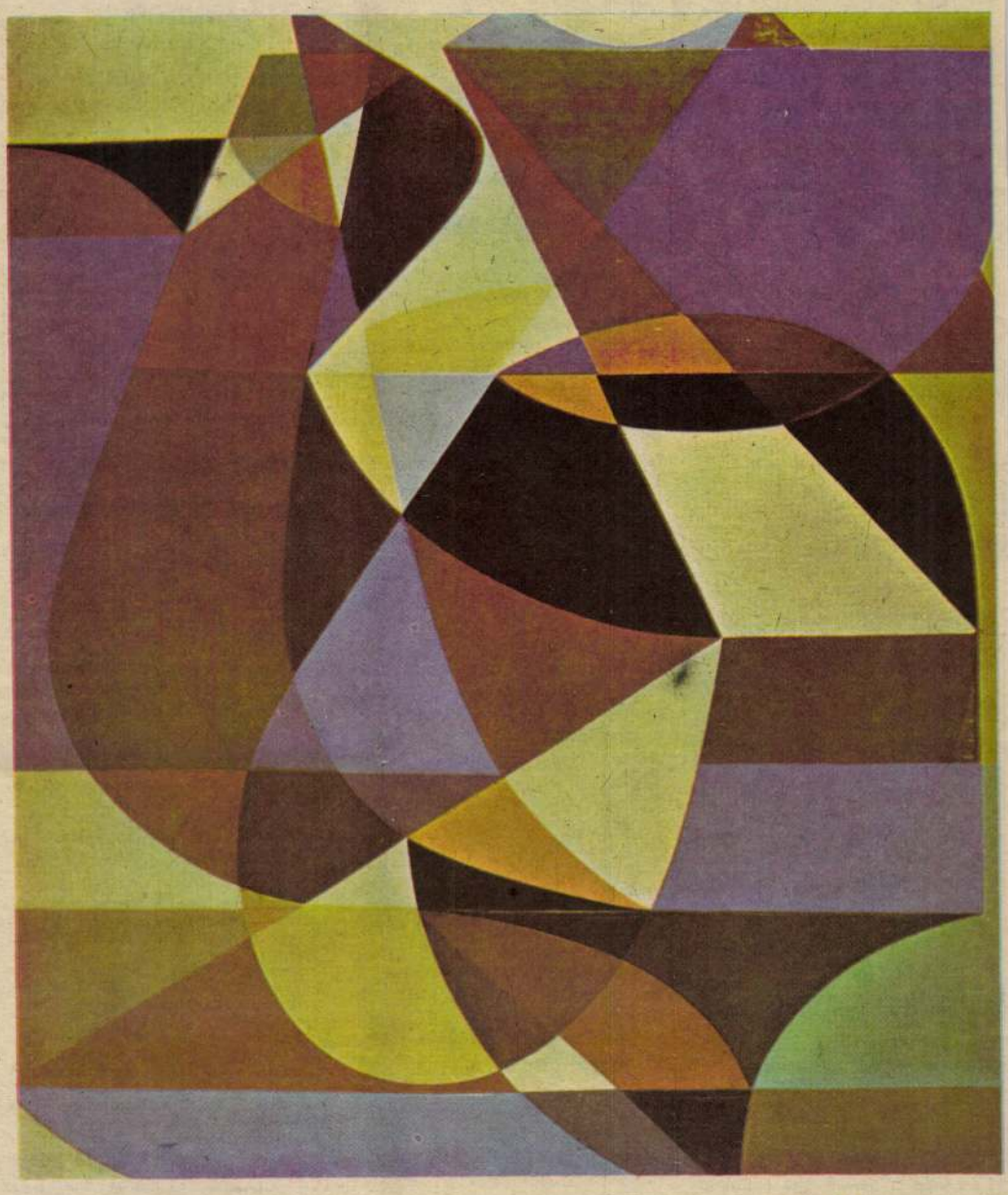

Martyn Ferenc: Kakas

Nádor Katalin felvételei

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1976 NOV. 7

…i találkozó

vek képviselői látogattak Siklósra. Délután a siklósi Ifjúsági Házban rajzkiállítás nyílt. Este a donji-miholjaci kultúrcsoport adott műsort. Ma, vasárnap sport és kulturális találkozóra kerül sor. A program keretében 30 tagú munkásküldöttség látogatott el a Sellyei községi Vízműtársuláshoz.

Átadták a nagyatádi kórházat

Dr. Aczél György egészségügyi miniszterhelyettes a megyei, járási és városi párt-, állami, társadalmi és egészségügyi szervek képviselői jelenlétében szombaton ünnepélyesen adta át rendeltetésének a nagyatádi kórházat és rendelőintézetet.

A 600 ágyas, tizszintes kórház, valamint az épület földszintjén berendezett 17 munkahelyes rendelőintézet Somogy legrosszabbul ellátott területén 100 ezer lakos egészségügyi ellátására alkalmas. A mintegy 300 millió forintos beruházásból épített, legmodernebb berendezésekkel ellátott intézményben 128 ágyas belgyógyászati részleg, 100 ágyas sebészet, intenzív terápia, női, csecsemő- és gyermekgyógyászat, orr-fül-gége, ideg és elmeosztályok, központi röntgen laboratórium, kórbonctan, intézeti gyógyszertár, véradó központ, 100 ágyas elmepavilon áll a betegek rendelkezésére, illetve segíti az itt dolgozó orvosok, egészségügyi alkalmazottak munkáját. A nővérszállás 66 személyes.

◆

— **Az apróvadban gazdag Alföldön** a foglyon és fácánkakason kívül megkezdődött a nyúlvadászat is. Szombaton Bács, Békés, Csongrád és Szolnok megye vadásztársaságai indultak közösen portyára, az első nyúllesre. Bár az utóbbi években a tervszerű vadgazdálkodással megfelelően gyarapodott a síkvidék nyúlállománya, továbbra is korlátozták kilövését.

— **A mohácsi történelmi emlékhelyen** ma fejeződik be az őszi látogatási évad. Ezen a vasárnapi napon még 11-től délután négy óráig tartanak nyitva. A legközelebb jövő év április 4-én nyitnak.

◆

Kész a 76-os főútvonal

Körmendtől Zalaegerszegen át Balatonszentgyörgyre, illetve Hévízre vezető korszerű, aszfaltszőnyeggel borított közúttal gyarapodott a dunántúli úthálózat. A 85 kilométer hosszú, idegenforgalmi szempontból is fontos út az eddigiénél gyorsabb és biztonságosabb utazási feltételeket biztosít az autósoknak. Az új út jelentős szakasza lakott területen kívül halad el, ezel is gyorsítva a forgalmat. Zalaegerszeg—Hévíz között például 10 kilométerrel csökkent a távolság.

A több mint 300 millió forintos költséggel épült 76-os számot viselő főútvonal nagyobb részét már egy évvel ezelőtt megnyitották a forgalomnak. Azt követte a Balatonszentgyörgy község területén a vasút fölött átívelő közúti felüljáró megépítése és átadása. Szombaton pedig a Zalaegerszegen átvezető 2600 méteres szakaszt nyitotta meg a forgalom előtt Kiss Dezső közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes.

Az új út forgalmának gyorsítására egymás mellé helyezték a budapesti és a zalavölgyi vasút sínpárjait, így egycsapásra 2 sorompó szűnt meg a város területén, a vasút fölött közúti felüljáró visz át.

A korszerű útszakasz átadásával új forgalmi rendet alakítottak ki Zalaegerszeg belvárosában.

Ünnepélyes zászlófelva…

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 59. évfordulója alkalmából szombat reggel a Parlament előtt, a Kossuth Lajos téren ünnepélyes külsőségek között, katonai tiszteletadással felvonták a Magyar Népköztársaság állami zászlaját. Díszszázad sorakozott fel csapatzászlóval, majd kürtszó jelezte a katonai elöljáró érkezését, aki — meghallgatva az egységparancsnok jelentését — ellépett a sorfal előtt. Ezután díszőrök kíséretében vitték az árbochoz az állami zászlót, s a Himnusz hangjai valamint a katonák tisztelet-adása közepette vonták fel. Az ünnepség befejezéseként az egység és a zenekar díszmenetben vonult el az állami zászló előtt.

A gellérthegyi Felszabadulási Emlékműnél ugyancsak katonai tiszteletadással vonták fel a magyar nemzeti lobogót és a munkásmozgalom vörös zászlaját.

◆

Távirat

A Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa táviratban köszöntötte Lvov testvérmegyei szakszervezetet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 59. évfordulója alkalmából.

hétfői Dunántúli napló

ÉPÜL, SZÉPÜL DÉL-DUNÁNTÚL

Fényképes beszámolók a hét végén avatott új létesítményekről

☆

MEGROHAMOZTÁK A VÁSÁRLÓK A KONZUM ÁRUHÁZAT

☆

EGY MÁNIÁJA VOLT — A KÁLYHA

Húsz hónapot kapott érte

☆

NEM ALSZIK EL TÖBBÉ A KAMIONSOFŐR

☆

BALATONI BŰNÜGYI MÉRLEG

☆

EGY ELFELEJTETT MAGYAR ZSENI

☆

MENNYIT KERES A „C" KATEGÓRIÁS ZENÉSZ?

☆

BESZÁMOLÓ A VASÁRNAP SPORTJÁRÓL

Tanácstagi fogadóórák

November hó 8-án 16.30 órakor a 62. sz. választókerület tanácstagja, Farkas Imre, a Siklósi területi alapszervezetnél, Szabadság u. 30. 17 órakor, a 24. sz. választókerület tanácstagja, Árvai Mihály, a gyárvárosi általános iskolában, a 30. sz. választókerület tanácstagja, Hartai Gyula, a Budai II. pártházban, a 38. sz. választókerület tanácstagja, dr. Várszegi Károly, az Egyetem utcai általános iskolában, a 41. sz. választókerület tanácstagja, Jelenszky Márton, a városi tanácson, Széchenyi tér 1. I. em. 47/b. szobában, a 63. sz. választókerület tanácstagja, Gulyás Józsefné, a kertvárosi munkásklubban, Tolsztoj u. 10., a 65. sz. választókerület tanácstagja, Békés Sándor, a kertvárosi munkásklubban, Tolsztoj u. 10.

November 9-én 18 órakor a 104. sz. választókerület tanácstagja, Barcsa Zsigmond, az Úttörő utcai általános iskolában.

November 10-én 17 órakor a 48. sz. választókerület tanácstagja, dr. Szikszay Petronella, a Budai I. alapszervezetben.

November 11-én 18 órakor a 75. sz. választókerület tanácstagja, Paulik Mihály, az ÉPFU kultúrtermében.

November 12-én 17 órakor a 64. sz. választókerület tanácstagja, dr. Parrag Károly, a kertvárosi munkásklubban, Tolsztoj u. 10., 18 órakor a 98. sz. választókerület tanácstagja, Solymosi Béla, a 39-es dandár úti általános iskolában tanácstagi fogadóórát tart.

Losonczi Pál, az … nács elnöke táviratban üdvözölte James E. Carter-t, az Amerikai Egyesült Államok elnökévé történt megválasztása alkalmából.

◆

— **A November 7. túrát** immár negyedik alkalommal rendezi meg a KISZ Pécs járási Bizottsága, valamint az MHSZ pécs-járási vezetősége és a járási sportfelügyelőség. Az akadályversenyre ma kerül sor, csaknem 400-an vesznek részt: a felnőttek mellett úttörők is. A 7 kilométeres túraútvonalon 9 akadályon kell átjutni.

◆

Hazaérkezett Berlinből a magyar pártmunkásküldöttség

Péntek este hazaérkezett Berlinből a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának pártmunkásküldöttsége, amely Fodor Lászlónak, a KB agitációs és propaganda osztálya helyettes vezetőjének vezetésével a tömegtájékoztatási munka tapasztalatait tanulmányozta a Német Demokratikus Köztársaságban.

A küldöttséget fogadta Werner Lamberz, a Német Szocialista Egységpárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

A küldöttséget a Ferihegyi repülőtéren dr. Ritter Tibor, a KB osztályvezető helyettese fogadta.

◆

— **Munkalátogatás.** Gustav Zimmermann, a Faluegészségügyi Világszövetség európai szekciójának főtitkára két napig tartózkodott Baranyában, a POTE meghívására. A Bólyi Állami Gazdaságban a mezőgazdasági nagyüzemek egészségügyi helyzetét, Nagyárpádon a falusi orvoskörzetek munkáját, Dunaszekcsőn és Sombereken a napközik egészségügyi ellátását tanulmányozta.

◆

04-05-07

A Pécsi Rendőrkapitányság ügyeletén november 6-án éjjel egy óra tíz perckor panaszt tett Kiss István budapesti lakos. Elmondta, hogy a társaságában lévő két ismeretlen fiatalember a Petőfi utcában leütötte és a nála levő 17 180 forintot elrabolta. A személyleírás alapján a tettesek után azonnal megindult a rendőri nyomozás. A gépkocsizójárőr a pécsi főpályaudvaron egy óra 45 perckor igazoltatta, majd elfogta B. L. fiatalkorú és Farkas Lajos 18 éves budapesti lakosokat. Elszámoltatásukkor elismerték, hogy raboltak. Az elrabolt pénzösszeget a tetteseknél hiánytalanul megtalálták. Mindkét személyt a rendőrség őrizetbe vette és rablás bűntette miatt folytat ellenük eljárást.

☆

Halálos baleset. Pécs határában, a közúton, november 5-én az esti órákban Gregor István 21 éves postai alkalmazott pécsi lakos, motorkerékpárral az előtte azonos irányban szabályosan közlekedő lovaskocsiba ütközött és olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy a kórházba szállítás közben meghalt.

Húszezernél többen vásároltak tegnap a Pécsett megnyílott Konzum Áruházban. Ezen kívül 5—6 ezerre tehető azok száma, akik csak megfordultak, vagy érdeklődtek a szombattól működő legnagyobb Baranya megyei áruházban. A legtöbben, legalább tízezren a női osztályon vásároltak; nagyon sok női kötöttárut, kesztyűt, sapkát, melltartót, fehérneműt. A férfi osztályon mindössze ezren fordultak meg.

◆

— **Ciprustól—Írországig.** A Baranya megyei Háziipari Szövetkezet Ciprustól Írországig exportálja a közkedvelt műanyag játékokat, négymillió forint értékben. Az idei sláger és újdonság a „Tihany" komphajó.

— **Út- és hídépítés.** A Hídépítő Vállalat megyei építésvezetősége elkezdte a 66-os út magassági korrekcióját. Magyarszéken átépítenek egy 400 méteres útszakaszt, és a vízfolyáson átívelő kis hidat. A 4,5 millió értékű munkát év végére fejezik be, de a terelőút bontására csak a jövő év elején kerül sor.

— **A Pécsi Városi Könyvtár** értesíti t. olvasóit, hogy a mozgókönyvtár baleset miatt 1976. november 5-től nem kölcsönöz. Az első kölcsönzési napról értesítjük olvasóinkat.

◆

LOTTÓ-tájékoztató

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 45. játékhéten egy darab öttalálatos szelvény volt, nyereménye 3 070 503 forint; négy találatot 113 fogadó ért el, nyereményük egyenként 27 173 forint; három találatot ért el, nyereményük egyenként 27 173 forint; három találata a két találatos szelvények száma 222 345 darab, ezekre egyenként 17 forintot fizetnek. A közölt adatok tájékoztató jellegűek.

◆

Időjárásjelentés

Várható időjárás vasárnap estig: változóan felhős, párás, főként éjszaka és reggel helyenként ködös idő. Elszórtan eső, zápor eső. Mérsékelt, időnként megélénkülő keleti-délkeleti szél, majd délire forduló szél. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet: 5—10, a legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap: 14—19 fok között.

Martyn Ferenc, Jertő

A következő - júliusi - számban
Ady-portréi jelennek meg.

– : A Jelenkor krónikája 576.
Jelenkor, Pécs, 1977. június XX/6.

Martyn Ferenc, grafikus

L.:Melocco Miklós

Láncz S.:Képzőművészeti krónika 533-537
Jelenkor,Pécs,1977.junius XX/6.

Martyn Ferenc

Martyn Ferencnél a gondolat-
teremtő erő hordozza a formát,
ami széles skálájú festői, grafikai
rajzi megoldásokat teljeset.

Tóbiás Áron: Somogyi József a megújult...
Tükör, 1976. ápr. 6 – 16. oldal.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc 1944-ben készítette „A fasizmus szörnyetege" című sorozatot.

----:Magyar művek moszkvai bemutatójának.....

Művészet,1976.március - 42.oldal.

Martyn Ferenc, Festő

L.: Vincze György

Szluka E.: Egy festő ... 7.

Népszabadság, Bp. 1976. júl. 21.

Martyn Terence, festő

l. Simon Béla

Dévényi Iván:Hárs Éva:Simon Béla
JELENKOR, PÉCS 1977. febr. 2/xx. 161-162.

Martyn Ferenc, grafikus

megemlítve

Weöres Sándor : Győzőnek

981.o.

Jelenkor, Pécs 1976. nov. 11/XIX.

Martyn Terence, grafikus

l: Bosos Miklós

Kántor Lajos: Emberi képek háttérrel 1013-1020 f.

Jelenkor, Pécs 1976. nov. 11/XIX.

Martyn Ferenc festő

L: Altorjai István

Tüskés Tibor: Képzőművészek műhelyében 1083-1090.o

Jelenkor, Pécs 1976. dec. 12/XIX.

Martyn Ferenc, festő

L. : Ámos I

— : festők, nobránok ajándékoztak 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. szept. 4.

Martyn Jerenc, Jestő

L.: Bohros László

Németh L.: Bohros ..... 85-87.

Jászkunság, Szolnok, 1976. május XXII/1-2

Martyn Ferenc, festő

L. V. Vasarely

Hász K. Vasarely múzeum ... 523-526.

Jelenkor, Pécs, 1976. június XIX/6.

Martyn Ferenc, Jertő

Kiállításon mutatták be a Petőfi Irodalmi Múzeumban MARTYN FERENC Berzsenyi rajzsorozatát. A május 6-i megnyitón *Keresztury Dezső* mondott beszédet.

– : A Jelenkor krónikája

Jelenkor, Pécs ... i 1976. június

576.

XIX/6.

Martyn Terézia, festő

L:Kmetty János

Képek, szobrok a 30 év magyar képzőművészetéből 7.

Népszabadság, Bp. 1977. máj. 26.

Martyn Ferenc, festő

Ady-fotók és -grafikák

Az Ady-centenárium legújabb rendezvénye az a *Műcsarnokban* pénteken megnyílt emlékkiállítás, amely *Székely Aladárnak*, a századelő művészi krónikásának, Ady kortársának, a nagy költőről készített fényképeit mutatja be. A mintegy 30 nagyméretű fotográfia a költő életének egy-egy mozzanatát örökíti meg.

Ady Endre születésének 100. évfordulója tiszteletére portrésorozatot készített a költőről *Martyn Ferenc* festőművész. A grafikai alkotások közül havonként egyet-egyet bemutat a *Jelenkor* című folyóirat, novemberben pedig a centenáriumi Ady-könyvkiállításon a nagyközönség elé kerülnek a képek. Martyn nem először választott témájául költőt, a legutóbbi években három nagy rajzsorozatot alkotott: Janus Pannonius halálának 500., Petőfi Sándor születésének 150. és Berzsenyi Dániel születésének 200. évfordulóján. Az új Ady-képek tehát részei a nagy magyar költőkről készült Martyn-rajzgyűjteménynek.

-: Ady fotók és grafikák 60.

Népszabadság, Bp. 1977. márc. 19.

MARTYN FERENC, festő

A pécsi megyei tanács, amely egyre inkább magáénak tekin
tette a pécsi Modern Magyar Képtár ügyét, megvásárolta
Martyn Ferencnek "Vazlatok a kuruckorról", című festmény
sorozatát. 37.old

Hallama Erzsébet: Modern Magyar Képtár Pécsett 37.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz. Bpest.

■ **105.-106. Martyn Ferenc (sz. 1899): Két illusztráció, 1945**

Az 1945-ben, a pécsi Műhely tanulmánykötetében közölt két tollrajz, a *Vájár* és a *Bányász* – feltehetően egyazon modell után készült rajzok – jellegzetes megnyilvánulása a felszabadulást közvetlenül követő művészi útkeresésnek, amikor az alkotók a művész új helyét, funkcióját és a művészet új közlési lehetőségeit, feladatait ízlelgették. 1944-ben született Martyn Ferenc egyik legnagyszerűbb rajzsorozata, *A fasizmus szörnyetegei*, s e ceruzarajzokat követte a felszabadulás után az iszonyat éveinek olajképben való összegezése. De ezzel egyidejűleg, mint Martyn pályáján mindvégig, helyet kapott a közvetlen társadalmi-természeti tapasztalás kivetítése, mint ezt az itt közölt bányászképek bizonyítják. Nem törekszenek semmilyen eszményítésre. De a témaválasztás, a sűrű tollvonásokban felépülő fej és alak, az egyszeri portré konkrétsága jelzi a művész ráébredését arra, hogy új közegben él, amely átalakítja az emberek egymáshoz való viszonyát is.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

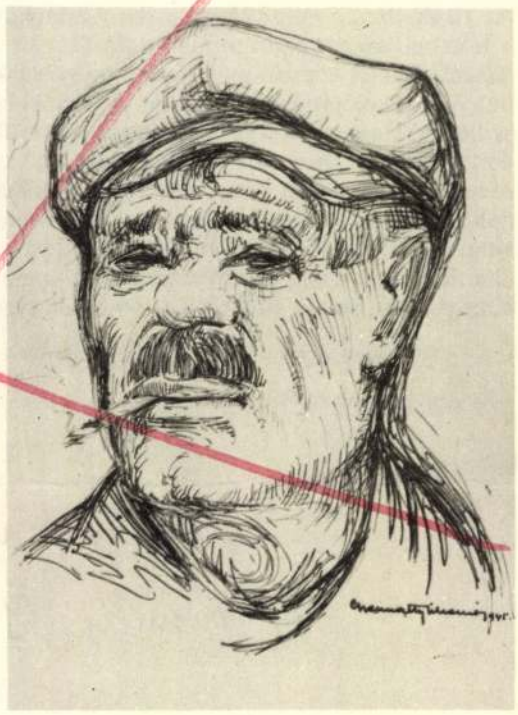

MARTYN

Szalay Lajos (sz. 1909): Rajzok

■ 107. Hazatérés, 1943
tollrajz, 30X21 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

■ 108. Gond, 1945
tollrajz / ismeretlen helyen

Az 1946 óta külföldön élő művész szenvedélyes rajzai grafikusok nemzedékeinek ihletői voltak. E két alkotása 1945-ben jelent meg először egy több mint hatvan rajzát reprodukáló albumban (Kállai Ernő előszavával), s a többségükben irodalmi művek, például a Don Quijote, Steinbeck, Dosztojevszkij illusztrációiként készült rajzokat is áthatja a háborús szorongás, a fenyegetettség, a szörnyűségeket túlélni és élni akaró ember gondolatvilága és felelősségérzete. A *Hazatérés*-nek (másik címe: Ezért dolgozunk!) a lapszéleket szinte szétfeszítő rokkantja, a *Gond* töprengőjének intellektuális vívódása az egyéni felkészülésnek azt a folyamatát jelzi, ahogy a művész, az ember a háború végét várta. Nincs szó valamiféle látványos fordulatról közelebbi témánkat, a munkástípust illetőleg, de összetettebbé, árnyaltabbá teszi az emberábrázolás értelmezésének lehetőségeit, s ha tetten akarjuk érni az 1945-ös történelmi fordulat közvetlen képzőművészeti hatását, túl kell lépnünk az eddig is ismert főbb pólusokon.

Martin Ferenc

Illusztrációi Berzsenyi verseihez

NÉPSZAVA, 1976. május 8.
7. oldal

Martyn Ferenc illusztrációi Berzsenyi verseihez

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 NOV 2 0

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Martyn Ferenc

1021

A Jelenkor novemberi száma

A pécsi folyóirat új száma ünnepi összeállítással köszönti Csorba Győzőt, hatvanadik születésnapja alkalmából.

A köszöntő írások sorában Arató Károly, Bárdosi Németh János, Bertók László, Bisztray Ádám, Galambosi László, Kalász Márton, Károlyi Amy, Kiss Dénes, Makay Ida, Pákolitz István, Pál József, Takáts Gyula és Weöres Sándor költeményét, Bertha Bulcsu, Fodor András, Kende Sándor, Kormos István és Thiery Árpád szépprózáját, valamint Futaky Hajna, Péczely László, Rába György és Tüskés Tibor tanulmányát olvashatjuk. A köszöntők után az ünnepelt Csorba Győző új költeményeit találjuk.

A folyóirat további részében többek között a Kolozsváron élő Kántor Lajos: Emberi képek, háttérrel című magyarországi útirajza, Kampis Péter: Beremend című riportjának befejező közleménye, Mészöly Miklós eszszéi és Csuka Zoltán jugoszláviai jegyzetei kaptak helyet.

A számot Martyn Ferenc Csorba Győzőnek ajánlott pécsi témájú rajzai és Baranya című sorozatának lapjai díszítik.

Segítenek, tanácso
vörös vándorzászl
mondják a KISZ-
Együtt voltak a
mezőgazdasági mu
nyári építőtábor

Átalán

Két évvel ezelő
bai Ingatlankezelő
sérleti jelleggel egy hibaelhárí-

az átalányért minden belső munkálatot az ingatlankezelő végez.

Az új szolgáltatás előnyös a bérlők számára is, hiszen félévenként külön hívás nélkül megjelennek a lakásban a szerelők, gyors szükség esetén pedig a hiba bejelentése után három napon belül kijavítják a bajt. Az Ingatlankezelő Vállalat is érdekelt a gyors és jó munkavégzésben, hiszen az átalánydíjas javítások a jobb munkaszervezés, végsősoron pedig a bérlemények állagának hatásosabb megóvását segítik. Egyelőre csak az állami lakások bérlői köthetnek átalánydíjas szerződést, de a tervek szerint a jövőben esetleg kibővítik a szolgáltatást a szövetkezeti és az OTP-lakásokra is.

1021

Martyn Ferenc kiállítása elé

Martyn Ferenc Kossuth-díjas, érdemes festő- és grafikusművész munkássága a modern magyar képzőművészet fejlődésének fontos láncszeme. A ma 77 esztendős mester festészete francia indíttatású.

1926-ban, 27 évesen érkezett a francia fővárosba, ahol majdnem tizenöt évet töltött a Párizsi Iskola festői között. Részt vett az „Abstraction-Creation"-csoport kiállításain. Azonban saját művészi programot dolgozott ki, igen széles skálán. A pontos megfigyelésen alapuló ábrázolástól a geometrikus és spontán absztrakcióig, a látvány, az emlék, a belső lényeg megragadása egyaránt célja. Ő is, mint a század tízes éveitől annyian, a kubizmusból indult, de túllépve ezen, a síkba terített formákat megtöltötte a színek dekorativitásával.

Sokoldalú művész. Mindenekelőtt festészettel és grafikával foglalkozik, de plasztikával és kerámiával is.

Tudatos művész. Az intellektuális fölény jellemezte ellenállását a második világháború idején, amikor állást foglalt a háború, a fasizmus szörnyűségeivel szemben. *„A fasizmus szörnyetegei"* című megrázó rajzsorozata vall erről. Az egyes lapokon a fasizmust megszemélyesítve emberfaló szörnyként ábrázolta.

Az ötvenes évek sematikus művészetfelfogása miatt visszavonult, s Budapesten újra csak 1969-ben volt kiállítása. Visszahúzódva, de következetes, égyéni stílusát folytatva alkotott tovább a Pécsett élő művész, aki városában iskolát teremtett, nemzedékekre hatott és közéleti emberként, a művészeti életet szervezve dolgozott. „... sem az absztrakt, sem a figuratív irányzatok oldaláról nem tűrte a korlátozást. művének belső logikája szerint építi munkásságát ..." — írja róla Solymár István, a Nemzeti Galéria nemrégiben, fiatalon elhunyt főigazgató-helyettese.

Martyn Ferenc: Petőfi

Olvasóink figyelmét különösen nagyszerű *illusztrációira* szeretnénk felhívni. Az ő számára az illusztráció az irodalmi mű egyéni, rajzi újjáteremtését jelenti. Legszebb példája ennek *Joyce Ulysseséhez* készült sorozata. De ide sorakozik *Cervantes Don Quijote*, vagy *Flaubert Bovaryné* című klasszikus alkotásokhoz készített rajzsorozata. Az előbbi 1962-ben a Helikon kiadásában, a Kossuth Nyomdában készült, s 60 lapja a Nemzeti Galériában látható. Nemrégiben a Képzőművészeti Kiadó gondozásában jelent meg „Petőfi olvasása közben" című rajzsorozata. „Hogyan készültek Petőfi-rajzaim? ... egyszerűen: megírtam őket! Olvasgattam, s ami megfogott — abból rajz lett" — válaszolta egy kérdésre Martyn.

Festészetében a már említett elvont, esetleg konstruktív formákból és szürrealista ábrázolásmódból kialakított elemek, végső soron mégis a *tárgyi világra*, a *természetre* épülnek. A művész deduktív módon, a természetből, a színeket és formákat síkba vetítve, harmonikus színhatásokra és formaritmusra építi kompozícióit. Ilyen jellegű festményein érezzük a természet konkrét jelenlétét. „A művészet egyértelmű feltétele — maga a természet" — idézhetjük Martyn gondolatát. Gondoljanak majd erre, ha életműkiállításán a *Vizek felett* (1947), *Emlék* (1957), *Tengeri emlék* (1964) — című képeit látják. E művészeti elvnek mintegy tárgyiasult érvei a *Dunántúli tájak* (1942), *Triptichon* (1959).

Kiállítását megtekintve a néző előtt ma már történeti távlatból is körvonalazódhat munkássága.

Az alkotó szabadsága és felelősségének eszménye azonos erejű törvény Martyn Ferenc számára.

LÓSKA LAJOS

árítás? Munkavédele

mely a termeléstől elválaszthatatlan, de eddig bizony csak megtűrt kiskorúként engedték be egyes nyomdákba.

Igen, a munkavédelemről van szó.

Gondoljunk csak vissza arra, hogy miből is állt hajdanában a munkavédelem? (Tévedések elkerülése végett, ez a „hajdanában" a 10—15 évvel ezelőtti állapotot jelenti.) Szorgalmasan, vagy kevésbé szorgalmasan jártak a szedők ólomszűrésre, a mélynyomók C-vitamint és védőételt kaptak. Baleset esetén felvették a jegyzőkönyvet, és ha a dolgozó akarta, megindíthatta a kártérítési eljárást. Ha tudomása volt róla, hogy van ilyen lehetősége.

A munkavédelmisek könyörögtek a nőknek, hogy viseljenek hajhálót — a fiúkkal akkor még nem volt probléma —, és hogy az istenért, a mozgó gépbe ne nyúljon a dolgozó. Ha „rázott" a gép, felfüggesztettek rá egy darab drótot, s ha a toluoltól már nagyon nehéz volt a levegő, bekapcsolták a zörgő-hörgő ablakventillátort.

Modern stancológép, korszerű biztonsági berendezésekkel a Kner Nyomdában

Kulturált, tiszta, kényelmes munka. Mindenütt ez a cél

Ez is a munkavédelem gondja

Hatalmas elszívóapparátus a mélynyomógépen

Így azután a munka
mint „örök tűzoltó" ott
balesetek, egészségkár
nyomában, s hébe-kort
rült csak megelőzni azok
bára azonban csak a k
ményt orvosolhatta, aká
ral, akár törvénnyel, ak
si beavatkozással.

Eljött azonban az idő, hogy ennek az állapotnak végre vége szakadjon! Szemünk láttára nő, izmosodik az a tudománykomplexum, amely teljes egészében arra szolgál, hogy az ember egészséges, biztonságos és komfortos körülmények között termelje meg saját maga számára a szükséges javakat.

Csak felsorolni szeretném azokat a tudományágakat, melyek idetartoznak, hogy meggyőzzem a kételkedőket.

Hát, íme, röviden a lista:

Munkavédelmi jog — tudomány az ember egészségét és biztonságát védő törvények alkotá-

TYPOGRAPHIA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
1977 MÁR 4

anyagainak kidolgozása.

Fény- és világítástechnika — üzemek, munkahelyek megvilágítása, falak és gépek színezése.

Villamosság biztonságtechnikája.

Nyomástartó edények biztonságtechnikája — kazánok, kompresszorok, tartályok biztonságos üzemeltetéséhez.

Anyagmozgatás és tárolás biztonságtechnikája.

Munka- és üzemegészségügy.

Munkafiziológia — a munka ritmusával, energiaszükséglettel, a helyes pihenőidők megválasztásával foglalkozó tudomány.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 349-726

Makoldi Sándor,
festőművész

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1976 DEC 3

— **Makoldi Sándor** festőművész munkáiból nyílik kiállítás Sátoraljaújhelyen, a művelődési központban. A tárlatot december 6-án, délután 5 órakor Dobrik István művészettörténész nyitja meg, s az december 28-ig látogatható.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 DEC 25
SOMOGYI NÉPLAP

Martyn Ferenc

1021

TITOK

Martyn Ferenc grafikája

ÁNDOR

testvére, ő már korábban is mondta, olcsón vehetnénk itt házat és munka is lenne. Ezért költöztünk ide, ahol legalább egy embert ismerünk.

— Hogyan teltek az első hetek?

— Azokban a hetekben alatt nem sikerült egy barátot szereznem.

— Biztosan bennünk is van hiba, például, hogy nagyon érzékenyek vagyunk, mégsem ez a fő ok. Az itteniekben van valami ellenérzés mindenkivel szemben, aki egy kicsit »más«. Bennünket valamiféle vándor-

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc

Csapó György
Mindegyik, mindegyik
NPI 1978

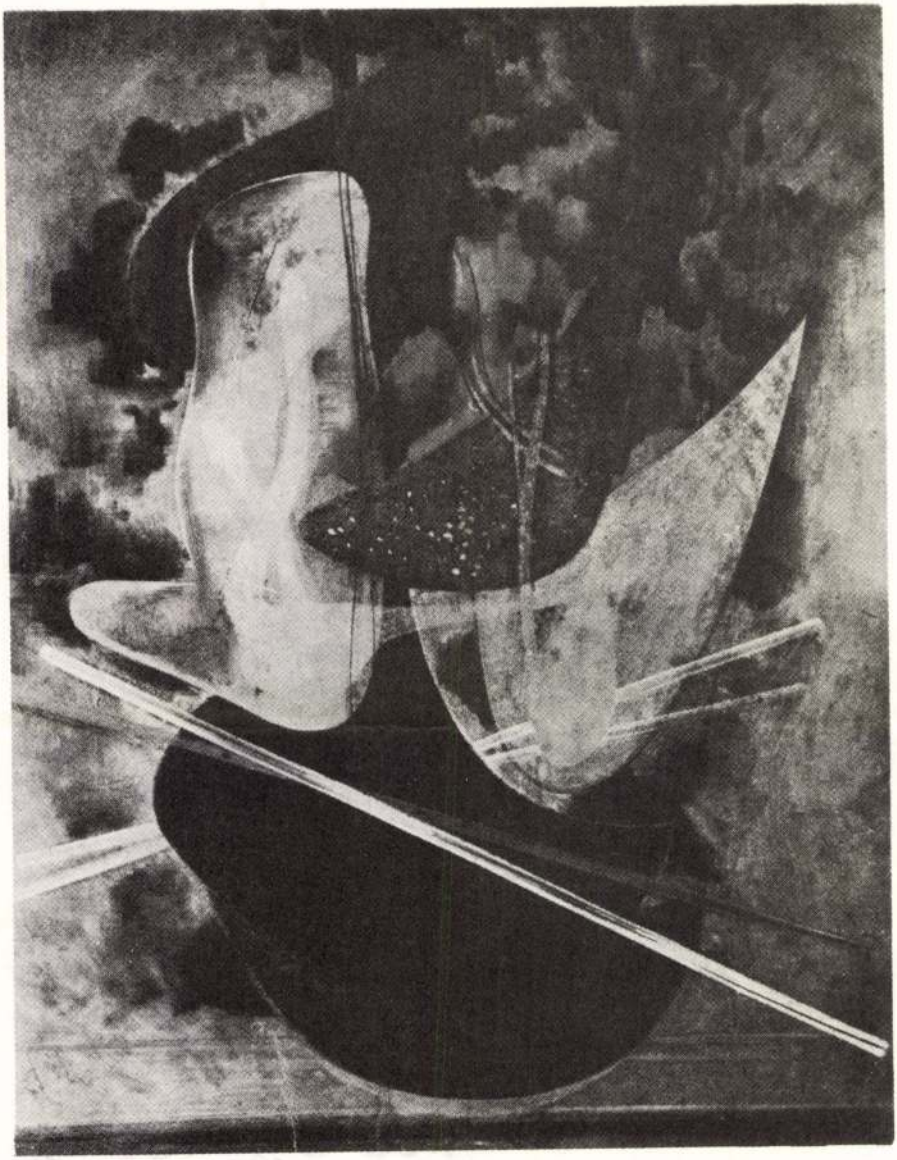

Martyn Ferenc: Figurák térben

MARTYN FERENC

Kaposvárott született 1899-ben. Rippl-Rónai házában nőtt fel, a nagy festő volt első mestere. A budapesti Főiskolán Réti növendéke. 1925-től Párizsban él, haladó francia és spanyol avantgard művészekkel együtt állít ki. Nagy utakat tesz Európában és Észak-Afrikában. 1940-ben hazatér, és a Dunántúlon telepszik le. Most Pécsett tevékenykedik.

– Engedj meg egyetlen, személyedre vonatkozó kérdést. El szoktad mondani, hogy ír származású vagy, van ennek valami jelentősége?

– Sokszor festek tengert, tengerpartot, kikötőket.

– Jártál mostanában Írországban?

– Hogyne, tavaly is. Sehol másutt nem fogadtak úgy, mint ott.

– Ezek szerint van jelentősége.

– Biztosan. Ami pedig az iskolázottságomat illeti, másfél évtizedes párizsi tartózkodásom következtében részint francia, de azért természetesen magyar vagyok.

– Sokat dolgozol?

– Szüntelen . . . Csak kevés a látszatja.

– Foglalkoztat, hogy kinek festesz?

– Arra gondolok, ha igazat csinálok, azzal hasznára vagyok társadalmunknak. Ezért csak egyféleképpen végezhetem munkámat.

– Mit kellene tenni annak érdekében, hogy ezt minél többen felismerjék?

– Jó képeket kell festeni, jó rajzokat rajzolni, szép formájú autókat kell gyártani. Szép épületeket, kerékpárokat, járdaszegélyeket, és így tovább. S jó és szép könyveket kell kiadni. Természetesen az ember befogadóképessége nagyon is egyéni, ennek következtében a hatás is az. De, hogy népünk vizuális világa milyen sajátosan, mekkora erővel hat, s miképpen valósul meg, azt népművészetünk igazolja. Akármilyen kicsiny is a bennünket képviselő anyag a világ nagy néprajzi gyűjteményeiben, megállásra készteti a látogatót. Szól hozzá.

– Hozzáértők szerint, tíz ember közül csak három-négy gondol-

kodik képekben. Ha valaki azt kérdezné, mi ennek a társadalmi haszna, mit felelnél?

– Azt, hogy nem tudom. Azt sem tudom, hogy növelhető-e iskolázással ez a szám, van-e szükség rá. De hiszem, hogy a vizuálisan művelt társadalom nemcsak külsőségében vonzó. Szebb, lényegében jobb is.

– Hogyan lehetne Magyarországon a vizuális kultúrának az eddiginél valamivel nagyobb szerepet juttatni?

– Nem értek az oktatáshoz, de barátaim figyelme lehetővé tette, hogy kissé közelebbről is szemügyre vegyem például a rajzoktatás sorsát. Pécsett a Tanárképző Főiskolán Soltra Elemér, a festő hosszú évek óta szenvedélyes kutatója a vizuális nevelés tudományának és a gyakorlati módszer jobbá tételén fáradozik. Őt hallgatva, mi mindent jelent egy rajzóra! Vagy másképpen: mit kell adnia egy rajztanszéknek, milyen útravalót kap a főiskolától távoli községekbe elkerülő tanító, aki egyébiránt négy esztendő alatt mindössze negyven művészettörténeti órát hallgatott végig.

– Mit javasolnál, mint festő?

– Rajzóra helyett vizuális nevelést, a marxista pszichológia kutató módszerének igényét; a gyermek személyi mivoltának tiszteletben tartását.

– Szereted a gyermekrajzokat?

– Mindnyájan szeretjük a gyermekrajzokat; elcsodálkozunk rajtuk, de hogyan lesz valakiből az idő múltával újból fiatal? Talán e kérdésre is választ kellene keresni, másképpen nem képzelhető el korszerű vizuális nevelés.

– Hol, mikor kezdődjék ez?

– Az iskolában. Ott kell próbálkozni, kutatni közös erőfeszítéssel, pedagógusoknak és tanítványaiknak. Valójában minden élet újrakezdés. Ne fogadjuk el, hogy ez művészet nélkül lehetséges.

– Mit tartasz korunk művészete felől?

– Nem vagyok teoretikus, és nem is lehet erre röviden felelni. Egyszer-kétszer azonban már elmondtam a véleményemet. Ismételjem meg? Szép vasalókat és jó járdaszegélyeket készítenek. Az utakat érdekes KRESZ-jelek szegélyezik. Csupa jó kép! Világos, érthető piros körök, fehér sávok, az anyag kifejezőképességét felismerő, jó kézművesség készítményei. Egészen nagy plasztikai alkotás a pécsi tévétorony... A modern szemlélet lényegét a korszerű urbanizmussal, az utakkal, az építészettel együtt gondolkodó és ható jelrendszer megoldásában látom.

Befejezésül még egy személyes kérdés:

– Gyakran bírálták munkásságodat?

– Nem emlékszem rá, hogy rosszat írtak volna képeimről.

– De hiszen, a képek értéke független attól, hogy mit írnak róluk.

– Biztosan. Azért mégis jobb, ha a jóról megírják, hogy jó, a rosszról meg azt, hogy rossz. A személyes vélemény határozott kimondására gondolok.

(1972)

Martyn Ferenc 3 fényképek

Martyn Ferenc: Juhász, kutyák, vihar

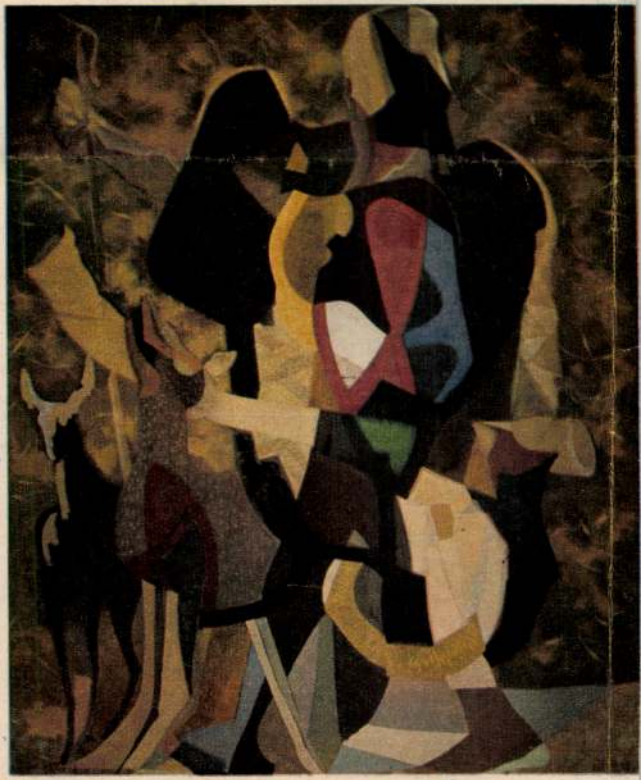

Tátrai, Budapest, 1977. júl. 14.

sten,
cuk-
Meg-
gy a
erző.
Eze-
után
foga-
nűso-
utat
elen-
asem
éves

már
mére
en is
kis-
kör-
ruzát
yezni
ágott
mnak
elent,
yban.
volt
Emí-

ldban,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 SEP 25

PEST MEGYEI HIRLAP

Martyn Ferenc

1021

FŐTÉR

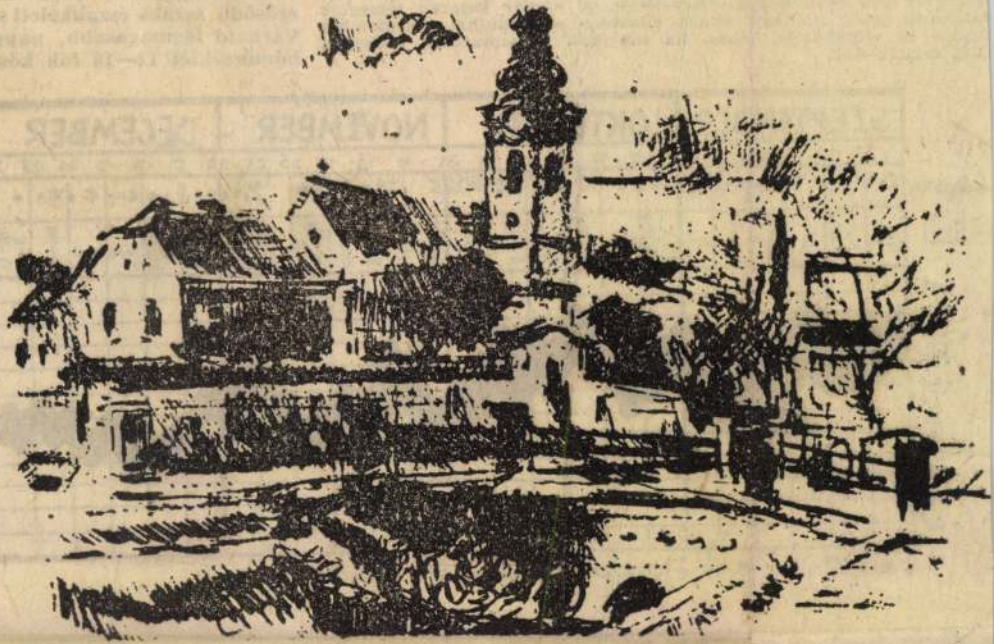

Martin Ferenc grafikája

A hagyományoknak megfelelően, ismét köz
őjárás-előrejelző naptárt. Megjegyezzük, hogy
apon készült, egy jugoszláv nyugalmazott tengere
ről évre sok évtizedes megfigyeléseit. A naptár
natkozik, ezért néhány napos eltolódás előfor
azolta az előrejelzést, tehát, ha hihetünk a n
eleg őszünk lesz.

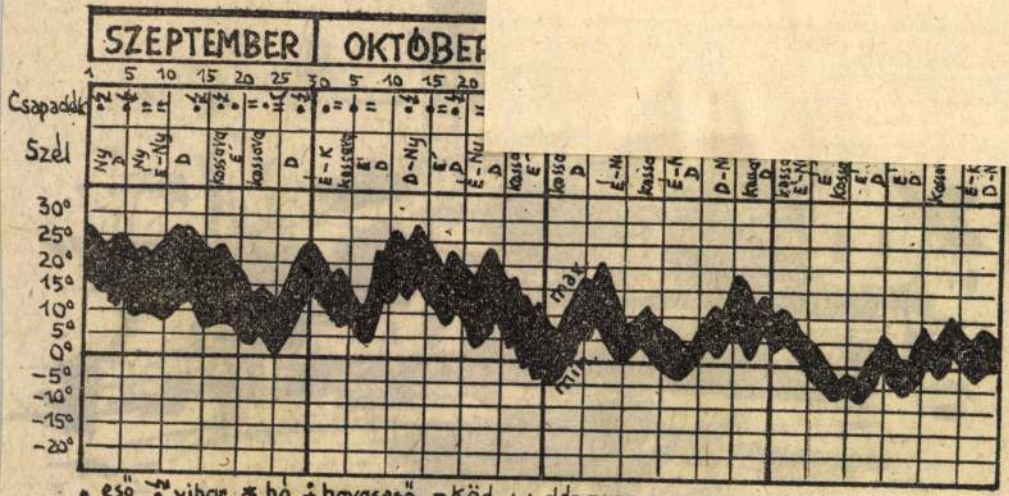

A Magyar Szocialista Munkáspárt Pest megyei Bizottsága és a Pest megyei Tanács lapja. Megjelenik
Főszerkesztő dr. Lőkös Zoltán. – Főszerkesztő-helyettes Sági Ágnes – Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Kiadóhivatal: 1951 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3 – A szerkesztőség és a kiadóhivatal központi telefo
FIÓKSZERKESZTŐSÉGEINK: Ceglédi Hiriap, 2701 Cegléd Kossuth tér 1 Pf: 19 Telefon 11-400

1021

1977. május 15. Kossuth 8,55 KGyné
Kulturális Magazin

Martin Ferenc Kossuth-díjas festőművész

- A Nemzeti Galériában Martin Ferenc Kossuth díjas festőművész rajzaiból nyílt különleges kiállítás, örömmel hívjuk fel rá a figyelmet. A címe érdekes: Zsurnál napló. Nagy Ildikó művészettörténész szól róla.

Az utóbbi időben valóban megszaporodtak az emlékezések és az önéletrajzi regények, egyre inkább érdeklődünk, az írók, művészek életének személyes dokumentumai, naplók, feljegyzések, levelek iránt. Olyan írások, amelyek eredetileg nem a közlés igényével íródtak, most napvilágra kerülnek és művészi rangot nyernek. Dokumentum és műalkotás közelebb került egymáshoz, a vázlat vagy töredék egyenlő értékű lett a kész művel. Szemléletünk megváltozása nemcsak azt mutatja, hogy ma már sokkal több dolog nyujt számunkra esztétikai élményt mint régebben, hanem azt is, hogy különös érdeklődéssel figyeljük az alkotó művészben rejlő köznapi embert, az életmű mögött az életutat.
A Nemzeti Galéria most megnyílt kis kiállítása egy festő naplóját mutatja be. Martin Ferenc eddig szokatlan formát a rajzos naplót választotta élete egy évének megörökítésére. A közel 300 lap 1950-ben készült és a művész inkább csak műhely munkáknak, semmint önálló alkotásnak tekinti őket. A mostani kiállitás sajnos csak egy töredéke, 62 lapot mutat be a naplóból, igy inkább csak sejteti mint dokumentálja ezt az évet. A lapokon felvonulnak élete eseményei, kirándulásai, látogatásai, olvasmány élmények és gondolattöredékek, természettanulmányok és képötletek. Szokatlanul komoly, gyakran gondterhelt, vagy tragikus hangvétele csak ritkán oldódik játékossá.
Ilyen ritka pillanat szülötte a Paszomány balett. Bojtok, zsinórok, sodrott fonalak formálnak könnyed táncos figurákat, melyek mint egy Marjane szinház szereplői önálló egyéniséget nyernek. Hárs Éva Martin monográfiájából tudjuk, hogy egy régi katalógusban látta meg a művész a paszományos mesterség készitményeit. A hagyományos festői benyomások, tájak és csendéletek mellett néha különleges hangsulyt kap egy-egy tárgy, pld. egy ócska cipő vagy a pécsi Anatómiai Intézetben látott csontváz. Az ilyen részletességgel megfigyelt és ábrázolt tárgyak már tulmutatnak önmagukon a látványban a látomást sugallják. A valódi látomások pedig már elszakadnak a kimutatható élménytől. Az egyik lapon sejtelmes tengeri tájat látunk, egy különös egyáltalán nem félelmetes szörnyállattal. A félelmet nem a természet világa, hanem az emberi társadalom idézi fel a napló lapjain. A koreai háboru képei, vagy a görög és barbár visszatérő alakja, melyben a szép és a rut, a tudás nemessége és a butaság pöffeszkedése áll szemben. Higgyük, hogy a görög kezében tartott jel a geometria egyértelműsége, a törvény igazsága győzedelmeskedik a barbárság felett.
Futó ötletek váltakoznak élet kompozíciókkal, mint pld. a tér, majd a lebegő formák, melyek az örök festői kérdések, a tér és forma viszonyok keresését tanusitják.
A kiállitásról kilépve már természetesnek érezzük azt, amin kezdetben talán csodálkoztunk. A festő rajzos naplót vezet, a nézőt ezt olvassa. Megtudtuk belőle, hogy merre járt és kikkel találkozott, mi minden vonta magára a figyelmét, miket olvasott, megismertük apró örömeit és megrendüléseit, de beavatott kételyeibe,

kinzó gondolataiba is. És talán öntudatlanul, de vallott művészi utkereséséről is. A rajzokon felfedezhetjük kezének, vagy szemének elfáradását és megláthatjuk szellemének frissességét, nagyszerü villanásait.
Végezetül egy kérdés csoportra várunk még feleletet. Miért éppen ebben az évben vezetett naplót és hogyan kapcsolódik ez a további alkotásokhoz, a közvetlen élményből melyek és hogyan épültek be a művekbe? Tudjuk, hogy kérdésünk tul merész ,hiszen magának az alkotó folyamatnak a miben létét feszegetjük. Végleges, lezáró választ ezért nem is kaphatunk rá. Reméljük azonban, hogy e gyüjteményes Martin kiállitás az megadja hozzá a kulcsot.

- Addig talán még egy kulcsot adhatunk e rajzokhoz, a pécsi stádió jóvoltából Martin Ferenc saját szavait, amelyek tán mélyebb távlatot adnak igy rövid összegezésben is művészete erejéhez és felelősségéhez.

- A második átélt világháboru hadüzenetét Limos-ban hallottam meg. A muzeumban aznap porcelánokat néztem. A várt és mégis hir telen döbbenetes zavart rohanás követte, aztán ijesztő csend. E nehéz időben az egyre dühöngőbb, őrjöngőbb fasizmus években a munka volt az vigasz és erőforrás, a rajz és rajzolás, a minden bajban választ adó az ember csodálatos, naponta és örökkön megujuló felfedezése. De megértem élemedetten, hogy tanuja, egyszerü munkása lehettem a megépülő szocializmus korának. Azt, hogy ez a régi, immár nagyra nőtt uj város, melynek kertjeiben gyümölcsöt terem a fügefa és ahová elér a Földközi tenger fuvallata lehetővé tette, hogy folytassam a megszakitott munkát.
És ez az ujjászülető város a felszabadulás után, első napjaiban türelmes volt hozzám , bizalommal tüntetett ki,kitüntetett azzal, hogy máig tanácsának tagjává választott. Balatongyörökön a ház előtt diófát ültettem. Nem ment semmire, ki kellett cserélni ujabbal. A másodiknak letörött a vezérága, most a harmadik, bárha sérült nől, hajt, diófához illik. Soha nem fogok árnyékában ülni. Odébb madárültette kajszifa beleágazik a házba, a terv ugyanis testvére a szerencsének, kérés nélkül hozza termését.
A gyermek a felnőtt apja, a képek gondoskodnak saját sorsukról. E mentségek a közel egy emberöltő alatt elkészült festményekről szólnak, ma már nem tudnak megváltozni, jobbakká lenni, hibáikkal együtt valók emberkézből és emberekhez akarnak szólni. Nem művészet, kézmüvesség..

- A Rádió Kulturális Magazinja hangzott el.
A zenei munkatársa Szirányi János, a szerkesztő munkatársa Bálint Marcel , Ditrói Zoltán és Pószer Imre volt. Szerkesztette és a müsort vezette Sediánszky János.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
387-743, 346-726
1977 AUG 14

VAS NÉPE

Martyn Ferenc

KÁLDI JÁNOS: 1021

A szigligeti várromnál

Ragyog a néhány omladék
a nyáralkonyi Nap alatt.
Villognak az ősi kőfalak
eltündöklőn, hősiesen.
Mikor folyt itt a vér?
Több száz éve vagy tegnapelőtt?
Surrog a kőben nőtt,
elbágyadt bozót s az elszáradt, sűrű fű
a szélmalomkerék-
nagyságú hegytetőn.
Surrog a seregélyhad
száz erezetű,
el-elszakadó hálózata.

Veri a szél a romot oly vadul,
mintha folyna még most is a csata.

Önti az ég hihetetlen dühét.

S üvölti a volt vár,
hogy van mit védeni még!

Martyn Ferenc: Zengővárkony.

sító társulatn
legfrissebb
nt az októbe

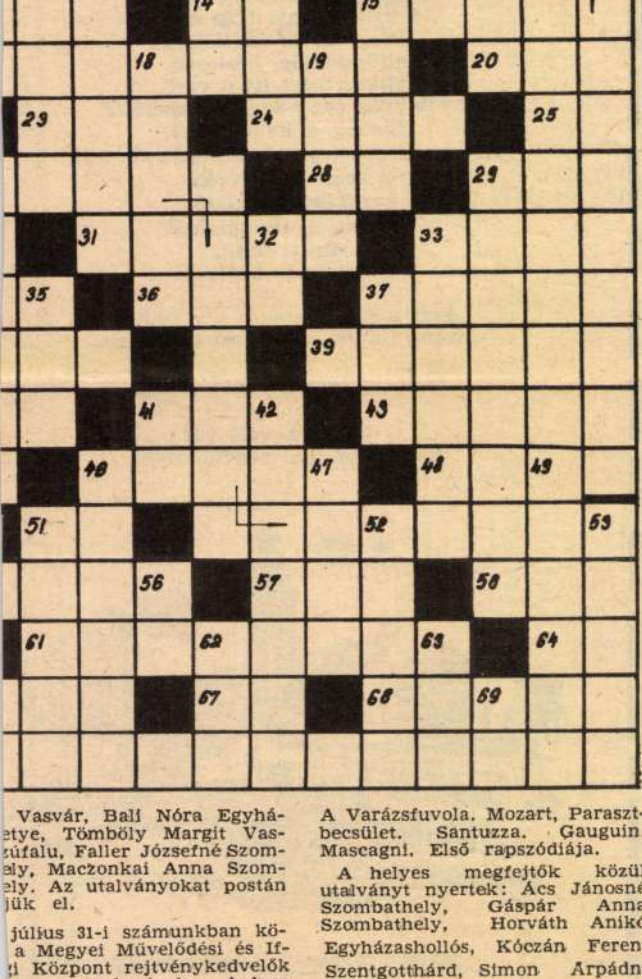

Vasvár, Bali Nóra Egyhá-
etye, Tömböly Margit Vas-
zúfalu, Faller Józsefné Szom-
ely, Maczonkai Anna Szom-
ely. Az utalványokat postán
jük el.

július 31-i számunkban kö-
a Megyei Művelődési és If-
i Központ rejtvénykedvelők
ja rejtvényének helyes
ejtése: Savaria Múzeum,
zók, Van Gogh Sarastro,
A Varázsfuvola. Mozart, Paraszt-
becsület. Santuzza. Gauguin.
Mascagni. Első rapszódiája.

A helyes megfejtők közül
utalványt nyertek: Ács Jánosné
Szombathely, Gáspár Anna
Szombathely, Horváth Anikó
Egyházashollós, Kóczán Ferenc
Szentgotthárd, Simon Árpádné
Szombathely. Az utalványokat
postán küldjük el.

Martyn Ferenc, festő

„Múzeumi utca" Pécsett

A pécsi muzeológia 70 esztendős, de mindig gondot okozott, hogy több volt a munka, mint a muzeológus. A felszabadulásig mégis jelentős, értékes gyűjteményt hoztak össze római régészeti és művészeti leletekből, faragványos kövekből, bronztárgyakból, amelyekkel Pannonia és Sopianae történeti alapjait tárhatták volna a nagyközönség elé. De mint a népvándorlás kori régészeti tár utal rá, központi pénzek hiányában a törzsanyagot sok esetben „magánrégészek" hozták össze. A régi pécsi városi múzeum sok ezer darabból álló privát régiséggyűjteményét például az államkincstár vásárolta meg 1899-ben.

A pécsiek mindig arról ábrándoztak, hogy az értékek bemutatására egyszer kiállítási épületet nyitnak. Pécs azóta is nélkülözi a központi múzeumát. A Janus Pannonius Múzeum központja a főtéren található. A látogatót, aki először jár Pécsett, itt világosítják fel, hogy a városban állandó kiállításokkal, tárlatokkal berendezve hol találja a „kismúzeumokat".

A múltban — legalábbis a harmincas évektől — Pécsett élénk képzőművészeti életet teremtettek a város haladó művészei: működött a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága, melynek első célja talán nem a közművelődés volt, de az, hogy a társaság létezett, s hogy itt művészek éltek, biztosíték volt rá, hogy Pécsett mindig történjék valami új a képzőművészetben. S anélkül, hogy ezt a szellemi folyamatosságot túlértékelnénk, vagy javunkra szépíteni akarnánk, elmondhatjuk róluk: nem feledkeztek meg arról, hogy Janus Pannonius, a nagy magyar humanista szellemében dolgozzanak a művészet, a kultúra és a közélet ama tenyérnyi területén, amely a rendelkezésükre állt. Érthető tehát, hogy a felszabadulás után a régiek összevonásával újjászervezett pécsi múzeumot Janus Pannonius nevével fémjelezték.

A múzeumi vezetők sorra központi múzeumi épület megépítését szorgalmazzák Pécsett. Erre törekedtek, ezért harcoltak. Múzeumaik korábbi helyzetére ugyanis jellemző volt, hogy mindig az az ágazat fejlődött egy-egy helyen, amelyet éppen az ott levő muzeológus szakember képviselt. Múzeumaink vidéken e területen mindig sóványak voltak, a muzeológiai tevékenység pedig ekképpen esetleges. Pécsett is ez történt: fellendült ugyan a régészet, s a természettudomány egyik-másik ága, de a képzőművészetet, noha élő kapcsolata volt a várossal, nem támogatták eléggé. Később azonban művészettörténész, majd művészettörténészek kerültek Pécsre, sőt a múzeum élére. Szerencse a véletlenben, mert a pécsi művészeti élet hagyományaira s élő nagy egyéniségeire támaszkodhatott. S ami ugyanilyen fontos, a már kinevelődött, jó ízlésű és modern törekvésektől sem idegenkedő közönségre is számított.

Új épületre, képtáraknak alkalmas helyiségekre azonban továbbra sem számíthattak. Olyanokra sem, ahol a muzeológia raktári és tudományos műhelye hátterét jobban kiépíthették volna.

A pécsi művészettörténészek, e hagyományokat folytatva, s főleg Martyn Ferencnek köszönhetően, mégis létrehozhatták a Janus Pannonius Múzeum első képgyűjteményét. És „beindultak", tovább fejlődtek a művészeti szabadiskolák, munkásművelődési szakkörök; felnőtt az új közönség is, amelynek a műalkotások elvontabb megfogalmazásai sem voltak idegenek. Ez a tanács, a helyi sajtó és a folyóirat-irodalom, valamint a többi művészetek értő támogatása nélkül nem válhatott volna valóra.

Budapest után először Pécsett létesült művészeti szakközépiskola. Hatni kezdtek a szellemi élet áramkörei: a Pécsi Balett tízéves fennállása ünneplésekor a múzeum „rokonkiállításként" megrendezte a Mozgás 1970 című kép- és plasztikai tárlatát, ezzel is segítve a modern törekvéseket.

De hogy mindig történjék valami új, a közízlést, a közművelődést segítő dolog, a múzeumi munka egészét Pécsett, s főleg a bányavidéken (Komlón és másutt) felfrissítették és helytörténeti, társadalomtörténeti kiállításokkal bővítették. Következtek azután a nagy, állandó kiállítások: a felújított *Zsolnay-kiállítás*, a *Modern Magyar Képtár*, majd mint nagy kulturális esemény, a *Csontváry*-, ezt követően a *Vasarely*-„ház" megnyitása ...

A háttérben folyó munka ismét érdekes. Az első mondat, amit a múzeum igazgatója, *Hárs Éva* művészettörténész erről szól: „*Nagyon sokat segítettek.*" A múzeum megszerezte az ország legnagyobb Csontváry-gyűjteményét, amelyhez a városi és a megyei tanács, a városközpont egyik szép épületében biztosított méltó kiállítóhelyet. Ebből született a Csontváry-„múzeum". Tárgyalások Vasarely mesterrel Párizsban. A tanács Pécs legszebb utcájában, ahol a kis barokk „paloták" állnak, felújítja Vasarely szülőházát, és fogadja a művész Pécsnek adományozott saját és alkotótársai munkájából álló gyűjteményét. Így keletkezett a Vasarely „múzeum". Ebben az utcában adnak illő műtermet és nyitnak állandó kiállítást Martyn Ferenc műveiből is. Így hozzák létre a városnak adományozott életművekből Pécs múzeumi utcáját.

Bár a rendelkezésre álló muzeológiai műhelyek, a kutatók elhelyezése továbbra is szinte megengedhetetlenül szűkösek, fellendítik a múzeum többi ágazatát is. Ide tartozik a régészet, a néprajz, a természettudomány, a képzőművészet, a társadalomtudományok. A múzeum vezetői mindent megtesznek, hogy a helyes irányban, megfelelően formálják, gazdagítsák a múzeumbarát közönség, a tanulóifjúság műveltségét, ízlését.

A legfontosabb a megyei múzeumi hálózat következetes kiépítésében volt. Ma már a Janus Pannonius Múzeumnak Baranyában a tíz pécsi állandó kiállításán kívül csaknem ugyanennyi vidéki állandó kiállítása és múzeuma van. Tekintettel a nemzetiségi kultúra ápolására, *Mohácson* két éve nyitották meg a Délszláv Múzeumot, nemrégen pedig egy német nemzetiségi tájházat avattak *Mecseknádasdon*.

A működés folyamatos, és évről évre minden múzeumi ágazatban gazdagabb. 1945 és 1977 között 700 kiállítást, kisebb-nagyobb rendezvényt tartottak, s csupán a nagy és a kis kiállítások, évi rendezvények látogatóinak száma meghaladta az egymilliót. Nincs üresjárat, mert amit a Janus Pannonius Múzeum egyszer tervbe vesz — ez egyébként a legfőbb házi törvényük —, abban kemény munka, alapos előkészítés van.

Mi lesz a legújabb? Az *Uitz Múzeum* megnyitása Pécsett, amelynek munkálatai rövidesen befejeződnek a város „múzeumi utcájában".

Szluka Emil

7.

mint kétszáz aktivista végzett, már befejeződött. A gyűjtők több mint százezer ma is élő földrajzi nevet jegyeztek fel, s most megkezdték ezek rendszerezését.

öny a Music Hallban?

népszerűbb színházát

rásról szóló döntés oka: pénzügyi nehézségek. 1977-ben 2,3 millió dollár deficittel zártak, az idén még nagyobb ráfizetésre számítanak.

A döntéssel megpecsételték a színház 440 alkalmazottjának a sorsát is. A tervek szerint vásárlási központot létesítenek a Music Hall helyén. A bejelentéstől megdöbbent New York-iak kérik a város új vezetőit: mentsék meg a Music Hallt.

sportboltunkat

a Budapest VII.,

Dohány u. 22. sz. alatt.

Tel.: 220–418.

A bármelyik idénynek megfelelő

SPORTCIKKEK, SPORTFELSZERELÉSEK, SPORTRUHÁZAT

nagy választékban vásárolható.

Nyitvatartási idő:

Nyitva: hétfőn 10.30-tól 18 óráig,
keddtől péntekig 10-től 18 óráig, szombaton 9-től 14 óráig.

BIZOMÁNYI ÁRUHÁZ VÁLLALAT

'estlorincen, *a*
gi park gebines
oztak, azaz in-
elmúlt évben a
átóipari Válla-
háromszor tar-
s mindannyi-
k ugyanazokat
kat. A vállalat
nódon — még-
mit, mindössze
al tettek any-
eztették Gaált,

ti rendőrkapi-
ejelentés érke-
panaszolták,
rk vendéglőjé-
desen a sört, to-
a felszolgálók
nek; aki nem

lók ceruzája, hiszen a 4,80-as szendvicset 5,50-ért, a jaffát 3,30 helyett négy forintért, a kávét pedig 40 fillérrel drágábban árusították. És milyen szendvicset, jaffát, kávét? A szendvicsbe való fasírozott minősége 22 százalékkal rosszabb volt a megengedett legalsó értéknél. A Kermi megállapította, hogy a kávéba például a szükséges 6 gramm helyett mindössze 2,8 grammnyi őrlemény került. A jaffában annyi volt a víz, hogy már színe sem maradt. Egy korsó sör gyanánt itt 3,5 decilitert adtak csupán, a többit vízzel-habbal pótolták. Ha valamelyik csapos „bőkezű" volt, és csaknem teletöltötte a félliteres korsót sörrel, Gaál ráförmedt: „Mi az, két adagot teszel egy korsóba?"

Árultak üveges sört is, üvegenként 50 fillérrel drágábban, mint a hivatalos ára. A felszolgálók azt vallották, hogy *Gaál műszakonként ötven forint lefizetésére kötelezte őket*, sőt az állandó alkalmazottnak, *Szabó Józsefnek* ennél is többet kellett adnia. A hamis mérésből, számolásból, minőségrontásból származó többletbevétel jelentős része persze Gaál zsebébe vándorolt. A vizsgálat megállapítása szerint a társaság az ifjúsági park vendégeit mintegy négyszázezer forinttal károsította meg; ennek háromnegyedét az üzletvezető söpörte be.

Befejeződött a csaknem négy hónapig tartó vizsgálat. Gaál és társai ügyét a rendőrség — *vádemelési javaslattal* — átadta a XVIII—XIX. kerületi ügyészségnek.

F. Gy.

KÖZLEMÉNYEK

AZ OPERAHÁZ IGAZGATÓSÁGA közli, hogy ma a Siegfried-előadáson Mime szerepében Wolf Appel, a nyugat-berlini Operaház magánénekese lép fel.

Meghívó

Pécs m. j. város Tanácsa,
a Janus Pannonius Múzeum,
a Kiállítási Intézmények

rendezésében

1969. május 25-én délelőtt 11 órakor kiállítás nyílik

Martyn Ferenc festményeiből

a Tudomány és Technika Házában (Pécs, Janus Pannonius u. 11.)

A megnyitó alkalmával a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola
Pécsi Tagozatának zenekara előadja

J. S. Bach III. Brandenburgi versenyét. Vezényel: ANTAL GYÖRGY

F. k.: Hárs Éva
69-1730 Pécsi Szikra Nyomda

Martyn Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 4
Dunántúli Napló

Martyn Ferenc
Kossuth-díjas festőművész

LI NAPLO
1973. április 4.

Az alkotómunka

1021

Kossuth-díj

Martyn Ferenc

– Szeretném, ha megírná – mondta Martyn Ferenc –, ha már valóban ír valamit, hogy én úgy gondolom, a Kossuth-díj nemcsak nekem szól. Én vagy három évtizedet töltöttem itt, barátok, kedves ismerősök, támogató szervek, megértő vezetők között. Ha ezt a megértést és türelmet nem kaptam volna meg... Én ezt nagyon komolyan gondolom.

Beszélgetésünkkor még csak a meghívó feküdt az asztalán, amelyben fehér papíron ünnepélyes, szép betűk tudatják, hogy a Magyar Népköztársaság „grafikai és festészeti munkásságáért, életművéért" Kossuth-díjjal tüntette ki. Meghívó a Parlamentbe. Belépés a főkapun.

*

A baranyai közönség lebecsülése lenne, ha Martyn Ferencről úgy kezdenénk beszélni, mintha nem ismernénk őt. Hisz tudunk gyermekkoráról (Kaposvár, Rippl-Rónai) és fiatalságáról (Párizs, az Abstration-Creation művészcsoport) s legfőképpen erről az utolsó három évtizedéről, amikor nemcsak szívvel-lélekkel dunántúlinak vallotta magát, hanem az is volt: a dunántúli művészeti élet szilárd tagja, szervezője, munkával példát mutató élenjárója, fiatalok tanácsadója, pályatársak biztatója.

Ismerjük Don Quijote-könyvét, Az apostolt, Bovarynét és más irodalmi rajzok sokaságát, legutóbb a Janus Pannonius- és a Petőfi-rajzokat. Festményeit, amelyek gazdag színeikkel ragadnak meg, s amelyekben titokzatos, új életre kelnek a dunántúli paraszti élet és múlt tárgyai, átlényegülnek tájak és természeti alakzatok.

A Petőfi-rajzok Csorba Győző előszavával mappában fognak megjelenni, még az idei, jubileumi évben. Közben monográfia is készül Martyn Ferencről, éppen most, ezekben a hetekben gyakori vendégek nála a fotográfusok. Készülnek a reprodukciók az újabb és a régebbi Martyn-képekről. Negyvennyolc színes kép lesz a kötetben.

*

– Mint grafikus, nagyon tevékeny volt az utóbbi két-három évben. És mint festő?

– Két év alatt tizenkilenc képet festettem! Ez óriási teljesítmény. Most megint festőnek mondhatom magam, ez nem azt jelenti, hogy egyáltalán nem rajzolok, de most mégis inkább a magamnak kiszabott festői feladatokat kell megoldanom.

– Az ilyen ünnepélyes alkalmak mindig csábítanak az értékelésre, a mérlegelésre. Most még a régebbi képek fényképezése, sorravevése is hozzájön. Hogy vélekedik saját munkásságáról?

– Egy kicsit kényelmetlen, ha az embert még életében, hogy úgy mondjam, múzeumba helyezik. De ahogy a régi képeimet nézem, némelyik beérettnek tűnik. Nem rontott rajta az idő. Ez korántsem elégedettség, egyszerűen úgy látom: jobb, mint gondoltam.

– Elnézést a kérdésért: Önt sokan vagyonos embernek tartják. Mi a véleménye erről?

– Először is nem vagyok annyira vagyonos, mint gondolná. Tény, hogy gondtalanul élhetek. De én akkor is festettem, amikor nem volt pénzem, és most is festek. Sose voltak olyan ambícióim, hogy gazdag ember legyek, mert egyszerűen nincs szükségem pénzre. Minek? Vegyek még húsz ecsetet?

– Meg tudná mondani, mi a hosszú élet titka?

– Csak nem rám gondol?... Hosszú élet? Nos, hát a hosszú élet titka feltétlenül a munka. A szem arra való, hogy nézzünk vele, a fül, hogy halljunk vele, és így tovább. A munka, igen, nem a barkácsolás, hanem a komoly, megfeszített, tervszerű munka.

– Tervszerű? Ön, aki mindig „szabadúszó" művész volt, ezt hogyan értelmezi?

– Tény, hogy egész életemben egyetlen percig sem voltam munkaviszonyban, de ennélfogva nem voltam szabadságon sem... Mindig tervek szerint dolgoztam. Mindig terveket készítettem. És sose tudtam őket a terveimnek megfelelően valóra váltani... Viszont éppen mostanában került a kezembe egy ilyen régi irka, amibe a terveimet húsz éve följegyeztem. Az egyik most festett képem ott van az irkában. Húsz évig ott volt...

– Most megint tavasz van. Jelent ez Önnek valamit?

– Mi festők a világosságot szeretjük, a sok fényt. A tavasz párbeszédet provokál, a méretek megnagyobbodását jelenti, a hosszabb napokat, a színeket, a fényt. Lehet festeni...

Hallama Erzsébet

„Használati utasítás" az

Lélekbúvár a bányászokra

a Mecseki Szénbányák egészségügyi szo széles körű pszichometriai vizsgálatokat

Világjelenség: a gépekről többet tudunk, mint az emberekről. Minden géphez van használati utasításunk, karbantartási szabályzatunk, sőt megelőző karbantartási ütemezésünk is. Ezek betartását vasszigorral ellenőrzi minden vezető. És az ember? – Az az igazság, hogy súlyos mulasztásaink vannak ezen a téren, a tudomány ugyanis még mindig nem foglalta el méltó helyét munkaerőgazdálkodásunk rendszerében.

Egy újszerű kezdeményezés

A Mecseki Szénbányák egészségügyi szolgálata, a Honvéd Kórház idegosztálya támogatásával, egyedülálló vállalkozásba kezdett: közel ezer bányász bevonásával, vizsgálatok sora segítségével, választ kíván adni arra a kérdésre: milyen is valójában a ma bányamunkása? A bányászsággal kapcsolatban két merőben ellentétes vélemény él a köztudatban. Az egyik: hősök. A másik: mindenük az ital... E két sommás vélemény tarthatatlanságához nem fér kétség. pontos, megbiztató képet azonban egyéni megítélések alapján, érzelmi alapon nem lehet adni. Jöjjön tehát a szociológia és a pszichológia! A Mecseki Szénbányák vezetése zöld utat biztosított a bányaegészségügyi szolgálat pszichiáterei számára, akik a vasasi Petőfi-akna közel ezer dolgozóját „tették górcső alá". Ezer ember, közel százezer adat. Egészségügyi, műveltségi pszichológiai adatok ezreihez jutott hozzá a kutatócsoport a hazánkban ismert és alkalmazott legkorszerűbb teszt-lapos vizsgálatok eredményeképpen, s ez a kép már alkalmas arra, hogy következtetéseket vonjunk le belőlük.

Az egészségügyi helyzettel kapcsolatban a legfontosabb megállapítás: már nem a szilikózis a legjellemzőbb bányászbetegség. Az ezzel kapcsolatos prevenció meghozta a várt eredményt. A szilikózisos megbetegedések száma lecsökkent, ugyanakkor megsokasodtak a reumatikus panaszok. Izületi fájdalmak, derékfájás – ez okozza most a legtöbb gondot. Rendkívül meglepő eredményt hoztak azok a felmérések is, melyek a neurotikus, az ideggyengeséggel kapcsolatos panaszokat vizsgálták. Kiderült: a neurotikus panaszok száma a bányában eltöltött szolgálati idővel egyenes arányban áll, s ez a fokozódó ideagyengeség az idősödő bányászok általános egészségügyi helyzetére is rendkívül kedvezőtlen hatással van.

50 feladatos értelempróba

Bányászok, 18 éves fiatalok és a vasasi általános iskola VIII. osztályos tanulóinak teszt-lapjait hasonlították össze, s a kapott adatok egyértelműen igazolták: nincs igazuk azoknak, akik az „élet iskolájára" esküsznek. Az értelem, a szellemi teljesítőképesség szempontjából meghatározó jelentőségű tényező az iskolai végzettség. A vizsgált csoportok közül a jelenlegi VIII. osztályosok teljesítményei voltak a legmagasabbak. A vizsgált többszáz bányász közül nagyon sokan nem végezték el az általános iskola nyolcadik osztályát, sőt azok száma sem kicsi, akik csak a negyedikig jutottak el. Ez rendkívüli módon rontotta az összképet. Összehasonlították a nyolc általánost végzett bányászok és 18 éves fiatalok teljesítőképességét is a mai nyolcadikosokkal, s a legtöbbet itt is a gyerekek nyújtották. A hat osztályt végzett bányászok műveltségi és értelmi szintje – s ebben tényleg szerepe lehet a tapasztalásnak, az „életiskolának" – csak tíz egységgel maradt el a nyolc osztályt végzettekétől, hatnál kevesebb osztály elvégzése esetén azonban már rohamosan csökkennek a teljesítmények. Úgy tűnik, öt osztályos végzettség alatt már a pályára való alkalmatlanság kérdése is jogosan vetődik fel. Az orvos, a pszichiáter nem határozhat meg feladatokat, a vizsgálati eredmények azonban önmagukért beszélnek. Ha a bányászat versenyképes akar maradni más iparágakkal szemben, elsőrendű kérdésként kell kezelnie a felvételeknél az iskolai végzettség kérdését. S természetesen azt is, hogy a munka mellett mennyien tanulnak tovább, a viszonylag fiatal bányászok között is sokan hagyták ugyanis abba idő előtt a tanulást.

Ki mit tenne?

Az erkölcsi teszt eléggé újkeletű Magyarországon. Az ezzel kapcsolatos vizsgálatokhoz nagy segítséget adott a bányaegészségügyi szolgálatnak a Pécsi Orvostudomá mus–Leninizmus In 18 kérdést tartalm déssel kapcsolatba zül választhattak Ebből kettő marxis egy pedig közömb va volt. Ezt a kérdő kal, illetve közép ki – s az eredmén lódást. Az egyik hangzott: Ön szer gesebb az életben hez? És az alterna köttetés, 2. hogy t ségekkel, 3. a szer a főnöke kedve sz radságos munka. túlnyomó többsé adott, azaz arra s kell élni a lehető radságos munkávc az érvényesülést.

Nagyon beszéde désre adott válas meg társadalmunk nyomó többség e mazott: többet és gel kell dolgoznur mondták: túl sok területen. Egy kics hanyagolható réte nem politizálok.

Teljesít és jöve

Az értelempróbá legnagyobb szolgá zők és a legfiatal magasabb, mint a idővel rendelkezők teljesítőképességek kutatócsoport a jöv ben is, s a kapo rendkívül megnyug növekedése ugyanis seket mutat a szell vekedésével. Kivéte 2500 forint közötti képvisel, melynek sége jóval magasa lenül utánuk követi tegóriába tartozók ebbe a rétegbe ta adminisztrátorok, magas az iskolai vé egy megfigyelés a ban: a neurotikus csonyabb és a leg góriákban a leggy

A Mecseki Szén ségügyi szolgálata chometriai felméré sen folytatódik. terveznek annak lelki tulajdonságo niök például a kell ahhoz, hogy tívákon belüli lé gyen, s milyen maszt a ma munk csolatban. A hatal

---

Galambosi Lászó:

Tavaszodik

Jöjj a vidám citerával.
Roskad a hó, leng az árral.
Tavaszodik odakint,
aranyágon rigó ring.

Aranyágon aranyág van.
Fény ébred a citerában.

Hajolj fölém aranyággal,
rigót rejtő citerával.
Táncol a fű odakint,
tulipán közt rozmaring.

Hajlok föléd aranyággal,
rigót rejtő citevával.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 JAN 18

Mátyás Ferenc

Kisalföld

1021

A Jelenkor Petőf

Petőfi születésének 150. évfordulója alkalmából ünnepi emlékezésként jelent meg a Pécsett szerkesztett irodalmi és művészeti folyóirat.

Az ünnepi szám élén *Illyés Gyula* lírai emlékezése kapott helyet. A Petőfit köszöntő költemények sorában *Arató Károly, Bertók László, Csorba Győző, Héra Zoltán, Mátyás Ferenc, Pákolitz István* és *Takáts Gyula* műveit

a délszlávoknál,
Pomogáts Béla
romániai magya
írása. *Csányi L*
szentlőrinci
mány ápolásáról

Tüskés Tibor „
könyvekben" cím
badulás óta meg
általános iskola
szemléletét haso
Kolta Ferenc és
zsef László haszn
kal járul hozzá

Az évfordulóhoz kapcsolódik *Simon István:* A helység kalapácsa című színműve.

A szám tanulmányanyagából kiemelkedik *Péczely László* Petőfi Egy gondolat bánt engemet című költeményének elemzése. Figyelmet érdemel *Angyal Endre* Petőfi

Petőfi-életrajzhoz

A Petőfi-emlék

rációi bemutatj

Ferenc „Petőfi

ben" című rajzso

zenkét lapját. Az

zatot *Hárs Éva*

méltatja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR

JELENKOR
Pécs

...

Martyn Ferenc

LENKOR KRONIKÁJÄ + Ä JEL

1021

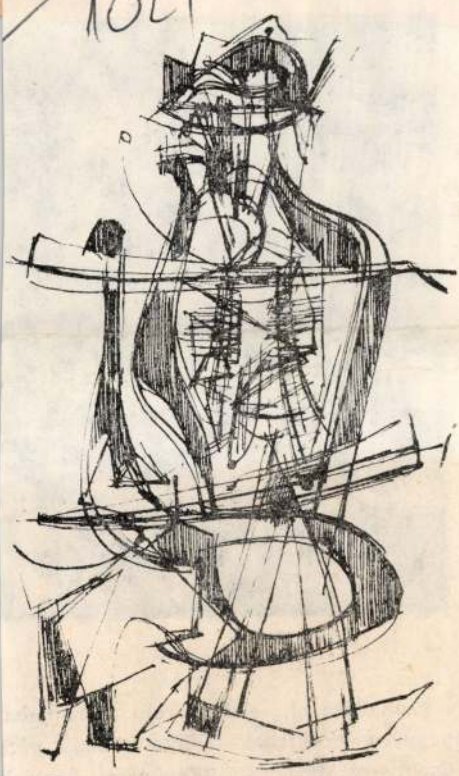

Martyn Ferenc festő, Kerényi Jenő szobrász és Czinke Ferenc grafikus művei képviselik hazánkat a júniusban nyíló VELENCEI BIENNÁLÉN. Martyn Ferencnek mintegy félszáz festményét és grafikáját mutatják be. (Képünkön Martyn Ferenc: Álló alak.)

Fennállásának első három hónapjába negyvenezer látogató tekintette meg a pécs Csontváry Múzeumot. (Képünkön: Baalbek részlet.)

*

Február 15-én nyílt meg Pécsett az esse ni FOLKWANG MUSEUM grafikai kiállítá sa, melyen 33 művész 67 grafikáját mutat ták be.

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC RAJZA

PETŐFI SÁNDOR: 1848

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag,
Te a népek hajnalcsillaga!...
Megviradt, fölébredett a föld, fut
A hajnaltól a nagy éjszaka.
Piros arccal
Jött e hajnal,
Piros arca vad sugára
Komor fényt vet a világra;
E pirulás: vér, harag és szégyen
A fölébredt nemzetek szemében.

Szégyeneljük szolgaságunk éjét,
Zsarnokok, rátok száll haragunk,
S a reggeli imádság fejében
Istenünknek vérrel áldozunk.
Álmainkban
Alattomban
Megcsapolták szíveinket,
Hogy kioltsák életünket,
De maradt még a népeknek vére
Annyi, ami fölkiált az égre.

Áll a tenger nagy elbámultában,
Áll a tenger és a föld mozog,
Emelkednek a száraz hullámok,
Emelkednek rémes torlaszok.
Reng a gálya...
Vitorlája
Iszaposan összetépve
A kormányos szíve képe,
Aki eszét vesztve áll magában
Beburkolva rongyos biborában.

Csatatér a nagyvilág. Ahány kéz,
Annyi fegyver, annyi katona.
Mik ezek itt lábaim alatt?... hah,
Eltépett lánc s eltört korona.
Tűzbe véle!...
No de mégse,
Régiségek közé zárjuk,
De nevöket írjuk rájuk,
Különben majd a későn-születtek
Nem tudnák, hogy ezek mik lehettek.

Nagy idők. Beteljesült az írás
Jósolatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság!
Aki mást vall, rettentőn lakol.
Régi szentek
Mind elestek,
Földult szobraik kövéből
Új dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak,
S oltárlámpa lészen benne a nap!

HÍREK

Tito elnök köszönő távirata

Joszip Broz Tito, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság elnöke, a Jugoszláv Kommunisták Szövetségének elnöke táviratban mondott köszönetet *Kádár Jánosnak* és *Losonczi Pálnak*, az új jugoszláv alkotmány elfogadása alkalmából küldött jókívánságaikért.

— **A forradalmi ifjúsági napok** Szabolcs-Szatmár megyei eseménysorozatát Nyírvasváriban nyitották meg csütörtökön. A Vasvári Pál emlékmű előtt ifjúsági nagygyűlést tartottak. Nógrád megyében, Balassagyarmaton a városi sportcsarnokban rendeztek ifjúsági nagygyűlést, Rétságon ugyancsak csütörtökön tartották meg a forradalmi ifjúsági napok járási megnyitóját.

— *KIVÁLÓ KOLLÉGIUM CÍMET NYERT a pécsi Tanárképző Főiskola kollégiuma. Ebből az alkalomból csütörtökön ünnepséget rendeztek.*

— A FÁSÍTÁSI HÓNAP ORSZÁGOS MEGNYITÓÜNNEPSÉGET csütörtökön Szombathelyen rendezték meg. A felszabadulás óta 1 millió hektárról másfél millió hektárra nőtt hazánkban az erdők területe.

— **Luxus miniautóbuszokat készít** nyugati exportra az Ikarus székesfehérvári gyára. A hét méter hosszú, 24—28 személyes, luxus kivitelű turistabuszok alvázát és motorját az osztrák Steyr-cég szállította, a karosszéria és a belső berendezés az Ikarus-gyár terméke.

— *BORNEMISZA LÁSZLÓ festőművész kiállítását csütörtökön nyitották meg Egerben. A tárlaton a művész 31 olajfestménye látható.*

KÖZLEMÉNYEK

DÍJTALAN FELVILÁGOSÍTÓ-BEÁLLÍTÓ SZOLGÁLATOT szervez a Magyar Autóklub Budapesten, valamint a klubszervezetek megyei és városi székhelyein, amelyet minden magánautós, tekintet nélkül arra, hogy klubtag-e, vagy sem, igénybe vehet. Vidéken a területi szervezetek helyileg jelölik meg, hogy mikor és hol tartják ezt a szolgálatot. Budapesten március 16-tól 25-ig az Engels téri parkolóhelyen és a Petőfi-híd déli oldalán levő parkolóhelyen, hétköznapokon 14—20 óráig, vasárnap 10—20 óráig várják a magánautósokat. Az Autóklub kéri klubtagjait és a nem klubtag autósokat is, hogy a közlekedésbiztonság érdekében vegyék igénybe ezt a hasznos, díjtalan szolgálatot.

— **A Brazil Szövetségi Köztársaság** elnökévé való beiktatása alkalmából Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban üdvözölte Ernesto Geisel tábornokot. Az új brazil kormány külügyminiszterévé történt kinevezése alkalmából Puja Frigyes külügyminiszter Antonio Azeredo da Silveira külügyminiszterhez intézett üdvözlő táviratot.

— *PETŐFI-DOMBORMŰVET HELYEZTEK EL a szegedi Petőfi-telepen, a költőről elnevezett általános iskola falán.*

— **Budapestre érkezett** a Hazafias Népfront Országos Tanácsának meghívására a Jugoszláv Dolgozó Nép Szocialista Szövetségének küldöttsége Nedjo Borkovicnak, a szövetségi titkárság tagjának vezetésével.

— ÚJ NYOMDA ÉPÍTÉSE KEZDŐDIK az idén Győrött, 43 millió forintos költséggel.

— **Előre gyártott elemekből** összeszerelt ABC-áruház készült el Szerencsen; csütörtökön adták át rendeltetésének.

— *A MAI MAGYAR ÉREMMŰVÉSZET KIÁLLÍTÁSA csütörtökön nyílt meg a berlini magyar kultúra házában. A seregszemlén 60 művész 315 alkotása szerepel, többek között Beck Ö. Fülöp, Borsos Miklós, Edvi Illés György, Ferenczy Béni, Kunvári Lilla, Martsa István, Kiss Nagy András, Olcsai Kiss Zoltán, Pátzay Pál, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Vigh Tamás érmei.*

— HATVANEZER NÉGYZETMÉTER ALAPTERÜLETŰ ÜVEGHÁZ ÉPÜL az idén a Szolnok megyei Rákóczifalván és Jászfényszarun. Termékeiket Szolnokon nagy teljesítményű tisztítógépekkel dolgozzák fel, és csomagolva szállítják a boltokba.

— **Ittasan feküdt a villamossíneken** Budapesten, a VIII. kerület, Mező Imre út és Teleki László tér sarkán Kassa János 53 éves rokkant nyugdíjas. Egy 24-es villamos halálra gázolta.

— **Személygépkocsijával halálra gázolta** Öttevény határában Paár Mihály 29 éves felszolgáló özvegy Komán Györgyné 69 éves háztartásbelit, aki személygépkocsiból kiszállva, körültekintés nélkül haladt az úttesten.

Tűzbe esett egy idős ember

Csütörtökön Budapesten, a XVIII. kerületben, a Nagybecskerek utca és Lugos utca sarkán levő ház udvaran szemetet égetett a 70 év körüli *Málnási József*. Közben rosszul lett és beleesett a tűzbe. A mentők súlyos égési sebekkel vitték a II. számú sebészeti klinikára.

— **Együttműködési megállapodást kötött** csütörtökön a budapesti Műszaki Egyetem, valamint a Csepel Vas- és Fémművek. A megállapodás kiterjed a felsőoktatás és a gyakorlati műszaki munka teljes összhangjának megteremtésére.

— **Devizagazdálkodásunk időszerű kérdéseiről** tájékoztatta az újságírókat Fekete János, a Magyar Nemzeti Bank elnökhelyettese csütörtökön a Magyar Sajtó Házában.

— *A MAGYAR POLITIKAI PLAKÁT című kiállítást csütörtökön nyitották meg Veszprémben. A tárlaton több mint 60 alkotás szemlélteti a Tanácsköztársaságtól napjainkig hazánk társadalmi fejlődésének különböző szakaszait és eseményeit.*

— **A Nemzetközi Köztisztasági Világszervezet** (ISWA) elnöke, Richard Kojetinsky, Budapestre érkezett. A környezetvédelemmel, a köztisztasággal, a levegőszennyezettség és zajártalom elleni küzdelemmel összefüggő kérdéseket tanulmányozza.

— TÁNCSICS MIHÁLY a börtönből való szabadulása után Orosházán élt. Születésének 175. évfordulója alkalmából a város április 8—9-én kétnapos ünnepséget rendez.

— *MARXISTA KÖNYVNAPOKAT RENDEZNEK március 15-én és 16-án Párizsban, a Francia Kommunista Párt rendezésében. A kiállításon a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat is részt vesz.*

— BAROMFI-FELDOLGOZÓ ÜZEM ÉPÜL Zalegerszeg határában. Egy műszakra tervezett kapacitása évi 500 vagon lesz; előreláthatóan 1976-ra készül el.

— *TIZENNYOLC ORSZÁG TÁNCOSAI jelentkeztek az idei Savaria nemzetközi táncversenyre. A május 11. és 13. között Szombathelyen sorra kerülő versenyen a világ társastáncművészetének számos kiválósága, Európa- és világbajnok vesz részt.*

— **Leugrott a mozgó személyvonatról**, figyelmetlenül lépett a sínekre és a szembejövő személyvonat halálra gázolta a szerencsi vasútállomás előtt Hajnal József 41 éves MÁV-dolgozót.

Besurranó tolvajt ítéltek el

A Pesti Központi Kerületi Bíróság sorozatos lopásokért vonta felelősségre *Hártó László* 37 éves budapesti segédmunkást.

Hártó (aki már többször volt börtönben) mindig a déli órákban *„dolgozott"*: az ebédidőt kihasználva, különböző belvárosi intézményekbe, irodákba, hivatalokba surrant be és az üresen hagyott szobákból lopott. Az asztalokon, szekrényekben, székeken levő táskákból kivette a készpénzt, és emellett különféle használati tárgyakat is elemelt.

A bíróság — figyelembe véve, hogy a tettes többszörösen büntetett előéletű — Hártó Lászlót 24 rendbeli lopásért *három és fél évi* szabadságvesztéssel sújtotta, és emellett kártérítésre is kötelezte.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: Anyegin (D. bérlet, 7. ea., 7). **Erkel Színház:** Bánk bán (Szemerebérlet, 7. ea., 7). **Zeneakadémia:** A MÁV Szimfonikusok hangversenye (MÁV-

---

Ritka könyvsiker

Ötven kiadás — Több mint 160 ezer példány

Tájékoztató az Anatómiai Atlaszról

(Tudósítónktól.)

stílust képviseli. A szerkesztők,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 18

Martyn Ferenc

Esti Hírlap

lítás január 20-tól látható.

☐ *MARTYN FERENC Petőfi olvasása közben című rajzsorozatát mutatják be Pécsett a Janus Pannonius Múzeumban.*

1071

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 JAN 13
Martyn Ferenc
Népszava

1021

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben (János vitéz részlet)

tői szenzibilitásról. A
megszakadásig végze
megcsúfolt élete éppúg
emberi méltóságra eml
az „ifjúság", betegség,
zösségből való kiszakad
sebb és közvetlenebb é
serves, Egymás örömére
rok, Első napok a vár
ben). Döbbent fájdalommal figyeli, „mi marad meg a szerelemből" a hétköznapok szorításában, s embertelen kínok között próbálja feltartóztatni a bensőséges kapcsolatok pusztulását, a közös feladatú emberek ellenséges szétszóródását *(Mi marad meg?, Tedd le a kést, Mi már).*

Bertók költészete az imponáló erkölcsi tartás forrását és eredetét a paraszti világban jelöli meg. A „becsületből megszakadásig" dolgozókkal érzi egynek magát, azokkal, akik fegyverrel vereséget szenvedhettek, munkájukkal mégis megtartották a nemzet életét *(Keserves).* Gyöngédség és monumentalitás szétválaszthatatlan egysége tünteti ki rajzait, a kezét kapanyélen nyugtató ember szoborszerű alakját *(Ceruzarajz)* vagy az „aszalt szilva arcú" nagyanya portréját *(Nagyanyám).* Ezek az alakok az „emberarcú táj" hátterébe olvadnak bele, de kozmikus távlatok is fölsejlenek mögöttük. Bertók szemléletében az egyéniség határai oldottabbaknak, lebegőbbeknek tűnnek, mint a modern individualista felfogásban; a „sejtek szava", az ősökkel és a fiakkal összefűző láncolat a múlt és a jövő folytonosságába állítja be az embert, míg az anyagi világ egysége és ritmusa, a pórusokban hordott csillagok a végtelen tér kiszakíthatatlan részévé avatják.

mindig túllép a közvetlenül önélet-

MINILE

KOMMUNISTA INTERNACIONÁLE. Más néven Komintern vagy III. Internacionálé. A két világháború között a kommunista pártok nemzetközi szervezete. 1919 márciusában alakult. 1943 májusában szüntette be tevékenységét. Feladata a nemzetközi kommunista mozgalom elméleti és gyakorlati munkájának irányítása volt. Hét kongresszusa és 13 plénuma munkaértekezletein vitatták meg és dolgozták ki a két világháború közötti forradalmi munkásmozgalom stratégiáját és taktikáját. Az első négy kongresszusa munkájában Lenin is részt vett. A KI vezetői: 1919—26 G. E. Zinovjev, 1926—29 N I. Buharin, 1929—1935 O. Kuusinen, D. Z. Manuilszkij, V. M. Molotov, O. P. Pjatnyickij, 1935—1943 G. Dimitrov.

NEMZETKÖZI SZAKSZERVEZETI SZÖVETSÉG. Más néven Amszterdami Internacionálé. A reformista vezetésű szakszervezetek nemzetközi szövetsége. 1919-ben alakult 1940-ig szerepe az európai országok szakszervezeti mozgalmának irányításában jelentős volt. 1945 decemberében a Szakszervezeti Világszövetség megalakulásával megszűnt. Legismertebb vezetői: W. Citrin, L. Jouhaux.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 13.

Martyn Ferenc

Népszava

1021

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben (A négyökrös szekér)

— Már nem is éreztem magam
ernek. Hetek óta — mondta a
ik.
— Őrültség! Nagyszerű em
agy, Anna.
— Az emberhez hozzátartozik
ó. Nem kényszerszavak, musz
ondatok. És a mozdulatok is.
k-sok szorgos, méhecskemozdu
n kívül valami más... Ikermozdu-
tok. Tudod, hogy álmomban is ta-
argatsz? Az utóbbi időben már csi-
álhattam akármit, ha nevettem is...
kor se... Akkor se éreztem magam
azán embernek.
Iván megkereste a lány arcát.
— Butaság — mondta a tenyerébe
nna. — Butaság, hogy én mennyire
ltem tőled is.
— A félelemmel elzárod magad.
— Féltem, hogy belém marsz.
egtehetted volna. Könnyen. Csak
ért, mert szeretlek.
— Nem akarom. De előfordulhat.
— Régóta nem félek tőled.
— Régóta?
A lánynak eszébe jutott, hogy Iván
m mondta ki, amit más már az
ső héten a fülébe üvöltött volna.
amikor kimondta, akkor is kér-
zte. Úgy ölelte magához, hogy min-
n igaz lehet, minden a világon,
ak az nem, hogy itt van, Annánál;
zeretsz? Mondd! Mondd már! Ugye,
gyon szeretsz?"
— Amikor már tudtam, hogy nem
arsz bántani, akkor az a másfajta
lelem...
— Mifajta félelem, Anna?
— Csodálatosnak hiszel. Pedig nem
gyok az. Rettegtem, hogy elárulom
agam, elárulom az ócska kis dol-
imat, mindenkinek vannak ócska
s dolgai, förtelmes mondatai, dü-
ődt, igazságtalan felszikrázások...
hasem tudtam megszokni őket, itt
annak bennem, előjöhetnek. Akár-
ikor. Talán észre se veszem. Csak
. És akkor már nem tudsz velem
it kezdeni.
— És most már ettől se félsz.
— Veled olyan lehetek, amilyen
agyok. Pontosan olyan.
Sári arca felszikrázik, „isteni" —
kkant és nézi a cetlijét, „a Rákó-
i-féle szabadságharc" — teszi még
ozzá, és Anna visszamosolyog. Ott
zi magát a főiskolán, a legkedve-
bb tanára előtt, talán neki lehe-

[illegible] se faradt, talán legszí-
vesebben elölről kezdené a napot.
Hát igen, nekem is vannak ilyen nekifutós napjaim — gondolta Anna —, amikor megszabadulok mindattól, ami eddig rossz volt, biztosan érzem, most már igazán rajtam múlik minden, ha akarom, én leszek a legboldogabb ember a világon, és olyankor bolondos leveleket írok neked, Iván, és látom is a mosolyod, ahogy olvasod, sokszor egymás után — melletted a rongyosra föltépett boríték —, olvasod a levelemet és közben beszélsz hozzám, egy-két szót mondasz csak, de a te hangsúlyoddal, és ettől az a fajta nyugalom kerít be, amiből már nem hiányzik semmi.
Zs. Jóska.
Tételt húz.
Rögtön vissza is adja.
Na nem. Ennyire azért itt se egyszerű. Leülsz és gondolkodsz. Ha nem jut eszedbe semmi, másikkal próbálkozhatsz.
Jóska ül.
Pofon egyszerű.
Nem tudok semmit, nem tanultam semmit, nem figyeltem soha, nem érdekel semmi.
Na jó, azért kibírom ezt a bulit.
Fél óra különkínlódás Jóskával.
Kár a gőzért, Anna, kár.
Tudhatnád.
Tegnap is beszéltetek róla.
Mentél az utcán a kollégáiddal, és nem is azt sajnáltátok, hogy az időtöket duplán fölzabálják ezek a vizsgák, mert „az első percekben tökéletesen tisztában vagyok azzal, hányast írhatok be a végén, de mégis, a lelkiismeretem..., és hogy igazán mindent megtettem..."
Megteszünk mindent.
Mindent?
Nemrég hallottad, Anna — merő véletlen —, hogy Zs. Jóska éhezik.
Picike gyerek.
Tizenhat éves.
Tizenkettőnek látszik.
Amikor „fölmérted" a társaságot,

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Martyn Ferenc

Népszava

1973 JAN 13

1021

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben (János vitéz)

Ezután talán az a fordul
természetes, hogy most, a
szól Pécsről, aki közelről
várost, aki immár húsz
lakik falai között, azt mon
no! Csak lassan a testt
bentsük föl a fátylat... Ki
olyan szép ám a menyasszony...

Ehelyett az az igazság, hogy aki naponta hallgatja a város szívdobogását és tartja kezét érverésén, az se mondhat mást: Pécs valóban szép város, kulturált város, Pécsett lehet élni...

Mindez persze, még lehetne kétesen csengő idegenforgalmi hírverés is, amivel nemritkán élünk. A Balaton: a magyar tenger. Debrecen: a kálvinista Róma, szerényebben: a magyar Wittenberg. Sárospatak: a Bodrog-parti Athén. Szeged: a magyar Salzburg stb. Valami furcsa kisebbrendűségi érzést kompenzálhatnak ezek a hasonlatok. Mert még véletlenül sem hallottam külföldön, hogy ott valaki azt mondaná: Salzburg az osztrák Szeged, Róma a Tiberis melletti Sárospatak.

Ha Pécs a ráaggatott dicsérő jelzőkből akarna tőkét kovácsolni magának, nem lenne szegény. Neki is kijutott az effajta magasztalásokból. Nevezték már magyar Athénnak, kies Tivolinak, hasonlították a dalmát tengerparti városhoz, Dubrovnikhoz, s a Mecseket ama bibliabéli hegyhez, melyre a kísértő fölvitte az Urat, s megmutatván neki az alatta elterülő várost, azt mondta: „Ezt mind neked

hely, amelynek növekedése az a. landó lakóhely-változtatás következtében a legnagyobb ütemű. Pécs az a város, ahová az elmúlt tíz esztendőben a legtöbben költöztek, és ahonnan a legkevesebben távoztak el. Ha a helyváltoztatásban a szükségesen kívül az ember óhaja is szerepet játszik, akkor a számok mögött bizonyára ott van az az érték is, ami miatt Pécsre szívesen jönnek az emberek, s ami miatt viszonylag kevesen költöznek el innét.

A másik „mutató" az egy főre jutó villamosenergia-fogyasztás. A számok szerint Pécsett használják a háztartásokban a legtöbb villamos energiát. Látszólag talán ez a szám is éppoly esetleges, mint amikor egy ország műveltségi szintjét a szappanfogyasztással mérik. Mégis többet mond annál. Mert a villamosenergia-fogyasztás nemcsak az égve felejtett villanykörtékről beszél, hanem a rádió és a televízió használatáról is, s talán benne van az éjszakába nyúló olvasás gyakorisága is.

Nem szorul tehát Pécs az „urasá-goktól levetett" eposzi jelzőkre, nem kell szerepjátszással kompenzálnia

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 25
SZABAD FÖLD
Budapest

Mata János

1021

GYÖKEREK

(Mata János rajza)

nben

Szép Margit és a Ne haragudj kedvesem című. Ezeket még a Nonstop játszotta, de mivel ez az

„APAI GO
„Téesz foga
áldozatokkal
gyermekemet.
nyom pedagó
székhelyen t
szemefénye...
szép teremtést
kanelyén egy
lő. Mindig eg
jött haza, mi
volna. A múltkor apai felelősségérzettől hajtva átnéztem lányom táskáját. Abban megtaláltam a férfi fényképét és egy levelét is. Az utóbbit mátrai üdüléséről küldte a lányomnak. Tartalmából arra kell gondolnom, elcsábította a lányomat. Mivel egy huszonhárom éves teremtés még nem mindenben láthatja a helyes utat, elhatároztam, kezembe veszem az ügyet. Fölkerestem a férfit. Megkérdeztem, hogy miután több mint fél éve jár a lányommal, mi a szándéka. Nem mon-

árasztó hangnembe kellett volna diskurálni kislányával, az Önt nyugtalanító jelenségekről. A táska átkutatása bizony nagy baklövés volt. Azt egyetlen önérzetes felnőtt sem viselné el fölháborodás nélkül. És hasonlóképpen szerencsétlen lépésnek tartom azt is, hogy titokban fölkereste leánya udvarlóját. Nem lett volna emberibb és célravezetőbb, ha azt mondja gyermekének: „Hívd meg már ebédre valamelyik vasárnap azt a fiatalembert, hadd ismerjük

1021

Martyn Ferenc

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR
Pécs
1973 MÁR

1972 SEP 27

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Martyn Ferenc

Magyar Nemzet

Martyn Ferenc rajzainak bemutatója szeptember 28-án, csütörtökön délután fél hatkor nyílik meg a Helikon Galériában.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Martyn Ferenc

1972 OKT 13.

A KÉP ERNYŐ ELŐTT

1024

VASARNAPI ÖRÖMOK

A címben ezúttal nincs semmi irónia. Valóban szolid örömökről szeretnék beszámolni: két múlt vasárnapi műsorról.

A délelőtt sugárzott *101 éves a Növénytár* csakúgy mint a délutáni *Tartson velünk a zselici rengetegbe!* talán egy kicsit hosszabb volt a kelleténél, talán 40 perc mindkettőre elég lett volna, több kifogásunk azonban nincs is. Sőt még ezt az egyet is enyhíti, hogy viszonylagos kényelmességük, lassabb ritmusuk ellenére sem voltak unalmasak; szívesen néztük végig mindkettőt.

A Növénytár bemutatását szerencsés műsoridőben közvetítették, egy gyermekműsor után, amikor a gyerekek többsége is bizonyára szívesen ott maradt a készülék előtt. S noha ez a műsor nem kifejezetten gyermekeknek készült, nekik is örömük telhetett benne. A műsor képet adott a Növénytár feladatáról, munkájáról, bemutatta anyagát s egyszersmind tanított is. A bemutatott növényeket rövid magyarázat kísérte, minden tudóskodó nagyképűség és körülményeskedés nélkül. Az „illusztrációs anyag" pedig önmagában is gyönyörködtetett, még fekete-fehérben is.

Délután láthattuk a *Tartson velünk a zselici rengetegbe!* című dokumentumfilmet. A cím talán kissé hangzatos és inkább a tájegységre és természeti szépségeire utal, de többet adott ennél. A tájegység természeti szépségei mellett gazdag kultúráját és mai életét is bemutatta. Kitűnő „megoldás" volt, hogy a műsor vezetését Németh Ferenc, az MSZMP Somogy megyei Bizottságának első titkára vállalta, s valóban jó gazdaként kalauzolta a nézőt. A Zselicség „rengetegében" Baranya is osztozik, s a műsorban a somogyiak mellett a baranyai „gazdák" is méltó helyet kaptak.

A műsorvezetést azért emeljük ki, mert az ilyen filmek többet mutatnak, mint puszta tárgyukat. Azt is érzékeltetik, mennyit látnak egy tájból felelős vezetőik, hogyan képesek azonosulni értékeivel s miként tervezik jövőjét. Helyet kaphat ilyen műsorban az egészséges lokálpatriotizmus is, amely a szűkebb hazával való érzelmi azonosulással, de nem a szomszéd rovására gondolkodik. Ennek is szép példája volt a zselici film.

Sok egyéb mellett méltó helyet kaptak a műsorban a Zselicség kulturális, művészeti értékei is. Örömmel láttuk, amint a Róma-hegyi Rippl-villában Martyn Ferenc értő és meleg szavai nyomán elevenedtek meg a tárgyak, az emlékek, a műalkotások. Sajnáljuk, hogy a festőművész *hangja* mellett egy pillanatra sem *láthattuk* az emlékezőt. A szerény tartózkodás ezúttal jogosan várt képi élménytől fosztotta meg a nézőt.

Gyorsan pergő képsorok, feszültség, tömény izgalmak mellett szükség van ezekre a nyugodtabb ritmusú, csendesebb hangulatú vasárnapi műsorokra. Később is, többet is szívesen látnánk.

SZ. E.

rázzanak, igyanak. – Ugyanazokat az embereket, akik három hónapja még egymás megsemmisítésére törekedtek."

Azonban még korántsem minden idillikus, mert a riport így folytatódik:

„Dél-Szudán egyike a legszegényebb és legelmaradottabb tartományoknak, amelyeket valaha is láttam. A szavanna elveszett helyőrségeiben

területek természeti kincseinek kiaknázásához.

Egy Anya-Nya harcos, akit tiszthelyettesi rendfokozatban vettek át a szudáni hadseregbe. Az egyszerűség kedvéért a karjára tetováltatta új rendfokozatát

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1972 SEP 29

Martyn Ferenc

1021 DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Tegnap nyílt meg Martyn Ferenc festőművész kiállítása

Tegnap délután — a budapesti Helikon Galériában megnyílt Martyn Ferenc, Pécsett élő festőművész kiállítása. A rendezőszervek és a Magyar Helikon a művész utóbbi években készített rajzait mutatja be. A kiállítás október 22-éig tekinthető meg a Budapest V. ker., Eötvös Loránd úti galériában.

errel

gyei Pártbizottság

lamint a tartalékosok körében kell növelnie befolyását. Ehhez

vendégek Baranyában

A Magyarországra érkezett 350 fős szovjet „Barátság-vonat" vezetői tegnap Baranyába látogattak. Kuz-

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1972 SEP 26

Martyn Ferenc

— **Martyn Ferenc rajzai Budapesten.** Martyn Ferenc rajzaiból kiállítást rendeznek a Helikon Galériában. (Budapest, V., Eötvös Loránd u. 8.) A kiállítást szeptember 28-án, csütörtökön délután fél 6-kor nyitják meg.

1024

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszabadság

Martyn Ferenc. Kossuth-díjas képzőművész
1021

1974. június 12., szerda

Martyn Ferenc hetvenöt éves

Írek leszármazottja, Kaposvár szülötte, Rippl tanítványa és Párizs neveltje — hetvenötödik születésnapját ünnepli Pécsett az élő magyar képzőművészet mestere, a Kossuth-díjas Martyn Ferenc.

Életrajzi adatai nem érdekességek, hanem gondolkodtatásra való tények; tények cáfolatokhoz és bizonyításokhoz. Az ír eredetet nemcsak azért tartjuk számon, mert számon tartja büszkén őseit — a Berzsenyi családjával egyidőben dunántúli honos felmenőket — maga Martyn, hanem, mert a klasszikus ír művészet és a mai ír panoráma végigvonul mai, dunántúli honosságú festészetében is. Ahogy Párizs magyar festővé érésének nagy korszaka. Ez a festészet nem nosztalgiákból született a harmincas évek külföldi műtermeiben, hanem tudatos és eleven szülőföld-szeretetből, s ez a festészet volt annyira „európai", hogy nem kellett európaiságát itthon sem, az 1940-es hazatérés után sem külön bizonygatnia. Még csak az sem igaz, hogy Martyn odakinn volt magyar festő, s itthon, Pécsett, a fasiszta üldözések korában, a kemény meg nem értés korában volt francia piktor: Martyn Martyn volt és maradt — a hajdani meg nem értések ellenére és mai elismerések mellett —, és nevetségessé, szégyellnivalóvá tesz mindenféle „magyar" meg „európai" skatulyázást.

Egész életműve skatulyák megsemmisítése, holott egész pályája nagyhevű skatulyázó korszakokon vonult végig. Volt idő, amikor nem bocsátották meg az elvont gondolatoktól teljes —. de mindig gondolatoktól teljes — festészetének hívei, hogy klasszikusan letisztult, pompás mesterrajzokat készít irodalmi remekekhez, s voltak hívei, akik a mesterrajzok alapján kérték számon festészetétől a részletezést és a magyarázkodást. Martyn festett és rajzolt tovább, akarata szerint. Voltak korok, amelyek beskatulyázták a táblaképfestők zárt táborába, s voltak, amelyek táblaképeiről nem akartak tudni; Martyn képet festett, grafikát rajzolt, szobrot mintázott és porcelánt készített, akarata szerint. Mesterfokon. Mesterfokon cáfolta a fasizmus legsötétebb pillanataiban született rajzaival, hogy mélyen érző, humanista művész ne nevezhetné nevén kora politikai poklait, s mesterfokon bizonyította — tevékenységével —, hogy az elkötelezett ember elkötelezett marad, ha átmenetileg értetlenség és bizalmatlanság fogadja művészi teljesítményeit.

Még a vidék—főváros szokásos ellentétét is semmissé tette Martyn Ferenc, aki Pécsről messzebbre látott, mint mások Budapestről, s akinek messzebbre látását lassan egy egész város művészeti kultúrája tette a magáévá.

Mindezt — a grafika-, kép- és szoborremekművek sorával együtt — a nagy emberek csendjében, szerénységében műveli évtizedek óta. Ez a tanáros, mély szerénység, ez a valóban csak nagy mestereket megillető csendesség talán az egyetlen nemesen kisvárosi az alakjában és a művészetében. Megszégyenítő tartózkodása, amelynek ismeretében e hasábok helyett magánlevélben illene köszönteni és jókívánságokkal megtisztelni a hetvenöt esztendős, tevékeny mestert.

R. Gy.

Május végéig 210 ezer hektárt öntöztek meg

Ülést tartott az országos öntözési operatív bizottság

Kedden a MÉM-ben ülést tartott az *országos öntözési operatív bizottság*, amely jóváhagyólag vette tudomásul a vízügyi szerveknek azt a jelentését, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek a tavaszi hónapokban *minden eddiginél jobban kihasználták az öntözési lehetőségeket.* Május végéig 210 ezer hektárt öntöztek meg, 73 ezer hektárral többet, mint az elmúlt év első öt hónapjában.

A termelők az idén a tavalyinál *lényegesen korábban* kezdték meg az öntözést és akkor sem hagyták abba, amikor megérkeztek az esők, mert a talajnak nagy vízutánpótlásra volt szüksége. A termelők ezzel folyamatossá tették a csapadék-utánpótlást.

A legnagyobb öntözhető területű megyék, Hajdú-Bihar, Szolnok, Békés és Szabolcs-Szatmár, öntözőgazdaságai a terület 60—70 százalékát már megöntözték. Ennél valamivel rosszabbul állnak a Dunántúlon, bár az országnak ezen a vidékén nagyobb esőzések voltak és emiatt kisebb jelentőségű a mesterséges csapadék.

ÚJ KOSSUTH-KÖNYVEK

A *Kossuth Könyvkiadó* több új könyvet jelentetett meg.

Második kiadásban látott napvilágot *V. I. Lenin Összes műveinek 41. kötete*, amely az 1920 május és november között írt cikkeket, illetve elmondott beszédeket tartalmazza. *Gus Hall: Az amerikai imperializmus ma* című kötete az Egyesült Államok Kommunista Pártja főtitkárának az utóbbi évtizedben írt legjelentősebb tanulmányait, cikkeit tartalmazza. A német antifasiszták kegyetlen körülmények között folytatott harcát eleveníti fel *Elfriede Brüning: „...hogy te tovább élj"* című dokumentumregénye. *Rácz Zoltán: Jezsuiták tegnap és ma...* című műve a „fekete rend" történelmi szerepét, tarka múltját ismerteti. Az iparj kémkedésről szól *Jacques Bergier* könyve. Hat országban t utazását írta meg *P. Szabó József 72 nap a Távol-Keleten* címmel.

A *Napjaink kérdései* sorozatban látott napvilágot *Pálos Tamás Mi az antikommunizmus?* című tanulmánya. Megjelent füzet alakban a Gyulán tavaly ősszel rendezett országos népesedéspolitikai tanácskozás anyaga is (közös kiadásban a Magyar Vöröskereszttel) *A népesedéspolitika társadalmi feladatai* címmel A *Harcoló Bányász* című, 1944-es illegális újság izgalmas történetét ismerteti hasonló című könyvében *Döme Piroska.* A népszerű *Mit kell tudni?* sorozatban egyszerre három füzet látott napvilágot. a *KGST-ről*, a *Közös Piacról* és *Kínáról.* Az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének gondozásában jelent meg egy tanulmánykötet *Békés egymás mellett élés — ideológiai harc* címmel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 9

Martyn Ferenc

Somogyi Néplap

1021

Betűutakon vonalbirodalomba

Martyn Ferenc: Petőfi olvasása közben

A képzelet nagyítóüveget tart Petőfi költeményei fölé s a megnőtt betűk között — a versezet finom szövetrácsán — egy ember lépdel. Olyan ez a játék, mint a János vitéz... *Martyn Ferenc* föl-alá sétál Petőfi olvasása közben a betűutakon, s eszébe jut a húsz irodalmi kísérőrajzot egybefoglaló cím: *Petőfi olvasása közben...*

Miután láttam Martyn Ferencnek a Petőfi-évfordulóra készített albumát, úgy jutnak eszembe Petőfi-sorok, hogy magam előtt látom a vonalakból, foltokból kinyomtatott új Petőfi-kötetet is.

Martyn újabb irodalmi kísérőrajz-sorozattal lepte meg a közönséget. Berzsenyi után Petőfit követte arra a csúcsra, ahová kevesen jutnak föl. Itt kell megjegyeznünk: kivételes érzékkel válogatott eddig is az olvasnivalókból. A művészettörténet az életmű fontos részeként tartja nyilván a festő *könyvillusztrációit, irodalmi kísérőrajzait is.* Cervantes *Don Quijote* című művéhez például hatvan rajzot készített —, ezeket 1960-ban Kaposváron mutatta be először —, egy évvel később vehettük a kezünkbe Petőfi *Az Apostol* című elbeszélő költeményének újabb kiadását, melyet Martyn Ferenc illusztrált. Flaubert *Bovárynéja*, a *Mallarmé-versek* és Joyce *Ulyssese* következtek a sorban. 1968-ban fejezte be a *Berzsenyi-ihlette* rajzsorozatot.

De nemcsak az irodalomban meglehetősen jártas, jó érzékű festőt kell látnunk az említett munkák mögött. Beszélnünk kell Martyn rajzművészetéről is, amelyről *Sarkadiné Hárs Éva* pécsi művészettörténész a Janus Pannonius Múzeum 1957. évi évkönyvében értékes tanulmányt írt. (Gondolatok Martyn Ferenc művészetéről. A művész tíz rajzának bemutatásával.)

Martyn Ferenc itt bemutatott rajzai között láthatunk olyanokat, amelyek részletábrázolásaikban a valóság hű képét adják, összhatásukban azonban mégis elvontak. Mások teljesen a művész gazdag képzeletvilágának jegyében tükrözik művészi látásmódját.

Hárs Évát idézhetjük egy másik tanulmánya alapján is. A Művészettörténeti Kiskönyvtár sorozatban megjelent Martyn-kötetben így ír többek között: »Martyn rajzainak érzékenysége nemcsak a művességben, a technika ismeretében nyilvánul meg. Martyn Ferenc nem illusztráló művész, e műfajjal nem foglalkozik rendszeresen, de néhány kedvelt olvasmánya képekben, vizuális jelenségekben él benne, s ha megrajzolásukra ösztönzést kap, ezeket a képeket realizálja.« Itt meg kell szakítanom a művészettörténész sorait, hogy az 1970-ben megjelent szavait szerényen kiigazítsam: *Martyn* — úgy érzem — egyre szívesebben és gyakrabban foglalkozik e műfajjal...

Petőfi olvasása közben is hű önmagához a festő. Nem illusztrál a szó megszokott értelmében, hanem »a mű tartalmi lényegét« ragadja meg, »s önálló vizuális élménnyel járul hozzá az írás gondolatkeltő, a fantáziát megmozgató igényéhez.«

Ami fontosat elmondtak Martyn rajzművészetéről, az mind érvényes a *Petőfi olvasása közben* rajzaira is. *Csorba Győző* pécsi költő írt előszót a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat dicséretet érdemlő kiadványába, s műelemzései találóak. Jól látja, hogy Martyn vonzódása az absztrakcióhoz a *Petőfi olvasása közben* album rajzaiban is nyomon követhető.

Most ennek az albumnak az eredeti rajzai itt láthatók Kaposváron a megyei könyvtárban. (Az album a helyszínen és a könyvesboltban megvásárolható.) A művész szülőföldhöz tapadó gesztusát köszönjük, egyúttal fölhívjuk azoknak a figyelmét a kiállításra és az albumra, akik még nem látták Martyn legújabb irodalmi kísérőrajzait vagy karácsonyi ajándéknak szánják a Petőfi olvasása közben lapokból álló, kiváló technikával készített művészeti kiadványt.

Horányi Barna

Martinász. (Kajári Gyula rajza)

Seholsincs-országban
lakik az én mátkám,
soha-napi nászon
asszonnyá imádnám.

Friss fenyőszappannal
dörzsölném be testét,
hűvös vízhullámok
tisztává ereznék.

Velem szárítkozna,
velem nedvesedne,
hűvösről tüzesre
hozzám kedveskedne.

Seholsincs-országban
lakik az én mátkám,
soha-napi nászon
asszonnyá imádnám.

Slawomir Mrozek

Találkozás

Az út üres volt. Azt akarom ezzel mondani, hogy nem volt rajta sem ember, sem állat, sem élettelen tárgy. Ezen az úton mentem én. Én ember vagyok. De akármerre néztem, nem láttam senkit.

De csak egy bizonyos ideig volt így. Egyszercsak megjelent valaki. Szembejött velem. Kissé magasabb volt nálam, a válla sokkal szélesebb, és kalap volt a fején, nem úgy, mint nekem: én mindig fedetlen fővel járok.

Megfelelő arckifejezést öltöttem magamra: energikusnak és szépnek akartam látszani.

Azt hittem, minden úgy lesz, ahogy lenni szokott. Egy pillanatra visszatartom a lélegzetemet, hogy be ne hatoljon a tüdőmbe a levegő, amit az ismeretlen kettéhasított, s ami őt körülveszi, — aztán elmegyünk egymás mellett

nem annak, aki belémköt. — Mit képzel?! Engedjen el, kérem, továbbmenni!

— Csak semmi izgalom! Hallgasson ide, kérem. Van folyóvíz és törlő is, meg felmosórongyok.

— Csakugyan azt gondolja, hogy én ...

— A munka látszatra nehéz, nem tagadom, de porszívónk is van.

— Miféle porszívó?!

— Nagyszerű porszívó, kész gyönyörűség dolgozni vele. Különben lent az udvarban lehet porolni.

— Hányadik emelet? Biztosan a hatodik!

— Dehogyis! Negyedik. És még lift is van. Láthatja, milyen jó feltételek.

— De miért takarítsam én ki az ön lakását?!

— Ne vitatkozzék, kérem. Könnyedén keni, aztán megvárja, míg beszívódik. Padlókefét a szomszédból kér kölcsön.

— Hogy-hogy, nincs saját padlókefeje? Nem lehetett volna venni egyet?

— Ez nem önre tartozik. A szomszédba csak reggel nyolc óra előtt csöngethet be, mert aztán mind elmennek hazulról. Megmondja, hogy én kérem. A konyhában a kredencen talál ementáli sajtot, ehet belőle, de ne egye meg az egészet. A vízvezetéket kipumpálja, a gerániumot meglocsolja, a linoleumot felgöngyöli, nem ereszt be idegeneket.

— És melegvíz van? Hideggel nem mosok fel. Reumás vagyok.

— Ne szamárkodjon. Van

Martyn Ferenc, Kossuth-
díjas festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 MÁJ 10

Tolna m. Népújság

A Jelenkor májusi száma

Gazdag, változatos tartalommal, értékes szépirodalmi és tanulmányanyaggal jelent meg a Pécsett szerkesztett folyóirat új száma.

A lap élén Fodor András költeményei kaptak helyet. Mellettük Pomogáts Béla tanulmányát olvashatjuk Fodor András Kettős rekviem c. legutóbbi kötetéről.

A lírai rovatban többek között Arató Károly, Pákolitz István, Simon István és Takács Imre költeményeit közli a folyóirat. Figyelmet érdemel Kerényi Grácia két versnovellája.

A szépprózai írások sorában Kende Sándor és Sánta György elbeszélését, valamint Várkonyi Nándor Pergő évek c. önéletrajzi művének új részletét találjuk.

Három fiatal írót is bemutat a májusi Jelenkor. Balipap Ferenc és Kovács Lajos versekkel, Darányi Marianna pedig elbeszéléssel jelentkezik.

A művészi rovatban Csorba Győző Martyn Ferenc Petőfi-képe címen ír a Kossuth-díjas festőművész Pécsett és Mohácson bemutatott Petőfi-rajzsorozatáról.

Az irodalmi tanulmányok, jegyzetek közül érdeklődésre tarthat számot Károlyi Amy tanulmánya Emily Dickinson-ról, Levendel Júlia írása Mészöly Miklós szépprózájáról, továbbá Bécsy Tamás jegyzete Várkonyi Nándor Sziriat oszlopai c. művéről.

Számos figyelemre méltó könyvkritika és krónikarovat zárja a folyóirat új számát.

a nyolca

szerű kezelését, adott esetben — a debb időn belül ké gyenek a felsőbb e kások megközelítésé ba jutottak megmentésére. A

— oj —

nóbort

a csíkos öltözet már nem di-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 DEC 11

Martyn Ferenc Munkácsy-díjas festőművésze

1021

Dunántú

„Beprogramozták" a Technika Háza nagytermét

Pécs város egyetlen, reprezentatív időszaki kiállítások befogadására is alkalmas, bemutatóterme ez idő szerint a Technika Háza nagyterme, melynek megfelelő „beprogramozása" évről évre komoly gondot okoz az illetékeseknek. A jövő évi programtervezetnek 14 „fix" pontja van máris, ezek a következők: Sándor Zsuzsa fotóművész kiállítása (január 5—14), emlékkiállítás a Magyar Tanácsköztársaság 50. évfordulójának tiszteletére (február 23—március 16), Pécs-baranyai képzőművészek jubileumi kiállítása (március 21—április 7), Műszaki Propaganda Hónap (április 12—május 9), Országos Gépipari Konferencia (május 12—14), Országos Geofizikai Vándorgyűlés (május 15—17), Martyn Ferenc Munkácsy-díjas festőművész gyűjteményes kiállítása (május 25—június 10), elektrotechnikai kiállítás (július 30—augusztus 2), a Közlekedéstudományi Egyesület országos tapasztalatcseréje (augusztus 14), őszibarack kiállítás (augusztus 19—20), nemzetközi geológus találkozó (szeptember 8), jugoszláv képzőművészeti kiállítás (szeptember 12—28), II. Országos Kiállítási Biennálé (október 5—26), várostörténeti kiálli-

... környékén?

...at? — Mikor készül el ...a?

A jelenleg még betöltetlen helyekre előreláthatólag üzemek, vállalatok pályáznak.

Martyn Ferenc, Munkácsy-díjas festőművész
1021

1968. december 28.

JUBILEUMI EXLIBRIS KIÁLLÍTÁS

Jolanda Schiavi: Xilográfia

A TIT Bartók Béla klubjában a pécsi Kisgrafikai Barátok Körének jubileumi kiállításán, a Kör tagjainak gyűjteményei mellett bemutatják az olaszországi Comoban 1968-ban megrendezett XII. nemzetközi ex libris kongresszus kiállítási anyagának is egy jelentős részét.

A pécsi Kisgrafika Barátok Köre 10 évvel ezelőtt alakult és jelenleg 50 tagja van. A tagok mintegy fele művész, a másik fele műgyűjtő. A kör művészeti elnöke Martyn Ferenc Munkácsy-díjas festőművész, ügyvezető elnöke Szentessy Flórián, aki több mint 30 éve ex libris kongresszuson vett részt. Legutóbb a Como-i XII. kongresszuson képviselte a magyar kisgrafikusokat, illetve ex libris gyűjtőket. Innen hozta magával azt a kilenc gyűjteményt, amely 150 válogatott ex librist, illetve alkalmi kisgrafikai alkotást tartalmaz és Magyarországon első ízben Pécsett mutatják be. Ausztria, Belgium, Dánia, Hollandia, Jugoszlávia, Franciaország, a Német Demokratikus Köztársaság, Olaszország és Magyarszerepelnek a kilenc válogatásban.

A bemutatásra kerülő összes grafikai lapok száma tott gyűjteményben. meghaladja az ötszázat. Ezek között megtalálhatók a kör művész tagjainak legszebb alkotásai is, részben ex librisek, részben alkalmi grafikák.

A kiállítás jelentőségét két olyan tényező is emeli, amelyekről meg kell emlékezzünk.

Az egyik: a comoi XII. kongresszus elnökségének határozata alapján a legközelebbi ex libris kongresszust 1970-ben Budapesten rendezik meg. Ez lesz sorrendben a XIII. kongresszus, és a KBK magyarországi vezetősége máris megkezdte az előkészítő munkát, amelynek szerves részét képezi a most megnyíló pécsi kiállítás megrendezése is.

A másik: Magyarország mai képzőművészeti életében a grafikáé a vezető szerep és ezt más tényezők mellett az egyre szaporodó nemzetközi sikerek is igazolják. Ennek tudható be az is, hogy a mai magyar ex libris és alkalmi grafika is tisztes helyet vívott ki magának Európa ex libris művészetében.

Az ex libris eredeti szerepköre — könyvbe ragasztva a tulajdonos megjelölésére szolgált — mindinkább elhalványul és mindinkább kifejezést nyer a másik szerepköre; a tulajdonos egyéniségének kifejezése. Viszont az egyéniség kifejezéséhez ma is a realizmus kínálja a legjobb eszközöket, ezért az ex libris művészet nem követi a modern grafika sokirányú stílusirányzatait; az absztrakció és az ex libris eleve kizárják egymást. A realizmus nemcsak a valóság, hanem a tudat alatti jelenségek kifejezésére is, akár közvetlenül, akár áttételesen a legalkalmasabb. Ebből következik, hogy a jó ex libris a művész és a laptulajdonos egyéniségét egyaránt tükrözi és ehhez a sokoldalú készség és felkészültség mellett a művésznek rendkívül ötletgazdagnak kell lennie, mert ez az egyetlen lehetősége az önismétlés, egyhangúság, a tartalmi-formai beszűkülés elkerülésének.

Ez az oka annak, hogy a mai ex libris művészet túlnyomó részt a realitás jegyében fogant, ez azonban rendkívül gazdag és változatos, mint maga a világ, amelyet tükrözni akar. A mai magyar ex libris művészetben a hagyomány és a korszerűség ötvöződik művészi egésszé. Nagy öregek érett művészete ölelkezik nyugtalan, útkereső fiatalok mindent legyőzni akaró újat akarásával.

A magyar ex libris tematikában is gazdag, változatos és méltó helyre került benne a munka is.

Technikában a linómetszet és fametszet vezet és a fekete-fehér világát ritkán töri meg a szín világa. A vonalas metszésmód éppen olyan általános, mint a folthatásos megoldás, sőt a fakarc jellegű munkák sem ritkák.

Az alkalmi grafikáknak és ex libriseknek sajátos jellemzője a kis méret és ez az alkotót arra készteti, hogy kevés eszközzel sokat, lehetőleg az elképzelés teljességét adja és a bonyolult eszméket és érzelmeket is egyszerű képnyelvre fordítsa. A litográfia és a rézkarctechnikájú lap kevés, ennek az az oka, hogy az alkalmi grafika és ex libris a kispénzű műbarátok szenvedélye, és nemcsak az a hivatása, hogy gyűjtőinek, hódolóinak szépségigényét elégítse ki, ezen túlmenően — éppen a nemzetközi kongresszusok, az ezekkel kapcsolatos kiállítások és a világ mintegy négyszáz KBK tagjának állandó kapcsolata hidat jelent az emberek és emberek, nemzetek és nemzetek között.

A kiállítás december 29-ig tekinthető meg.

1968. december 24.

Magyar Hírlapkiadó Vállalat
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Dunántúli Napló

LEHET-E BAR

ÉS MECE

Dobrovics Péter: Fehérruhás férfi

De vajon lehet-e hagyományok nélkül igazán jelentőset csinálni? — kérdi egy tanácsi vezető, arcán a gondterheltség bizonytalan felhőjével.

A kérdés nagyon érdekes, bár nem általánosságban, hanem éppen abban a konkrét vetületben, amelyet alább ki szeretnénk fejteni.

1.

Baranyában képzőművészeti központ van kialakulóban. Rengeteg eddig végzett munkára, eddig elért eredményre, eddig beleölt anyagi és szellemi energiára tenné rá a koronát, ha a terv testet öltene. Persze, nem valamilyen szervezetileg precízen körülhatárolt formáról, valamilyen rendezvénysorról van szó — ez esetben a dolog sokkal egyszerűbb lenne. Mert egyszerűbb — bármilyen nehéz és fáradságos is — megszervezni valamilyen eseményt, mint kivívni, munkával, tettekkel megszerezni egy olyan hírnevet, ami aztán — hagyománnyá erősödik.

Néhány évvel ezelőtt kezdődött el egy eleinte alig látható, alig érzékelhető pezsgés Pécs és a megye képzőművészeti életében. A jelenség két oldalról érkezett és két oldalon zajlott. Egyrészt nyilván az itt élő, itt dolgozó képzőművészek oldalán. A korábbi elszigeteltségből valószínűleg a Magyar Képzőművészek Szövetsége Déldunántúli Területi Szervezetének megalakulása is segítette kitörni a művészeket. A területi szer-

Más kérdés — lassúbb folyamat — azonban, amíg a vállalatok, intézmények, községek stb. érzik meg az újfajta, szocialista műpártolás ízét. Érdekes egyébként, hogy legújabban éppen egyik tsz-szel (Bóly!) beszélték meg a területi szervezet és a megyei tanács vezetői, hogy kivisznek oda egy kiállítást, és ezt vásárlással egybekötik.

2.

A kérdés másik oldala — dehát elkerülhetetlenül szóbakerült már — a hivatalos szervek alapállása a képzőművészet kérdéseiben. Egyedülállóan pozitív alapállás ez. Kezdjük mindjárt azokkal az anyagi erőkkel, szervezési fáradozásokkal, amelyeknek eredményeképpen Pécs az ország második legszebb és leggazdagabb modern magyar képgyűjteményével dicsekedhetik. Megyei és városi tanácsi pénzösszegek — vásárlás és életjáradékos szerződés — jelzik, akár az útjelző kövek, ennek a fejlesztésnek az egyes lépéseit, most már vagy tíz esztendeje. A Gegesi-féle alapítványt a Tompa- és Tamás-gyűjtemény, majd a Kunváry-gyűjtemény megvásárlása követte, közben megannyi adakozó, Dési Huber István özvegyétől kezdve a legutóbbi Vasarely-adományig. A sor korántsem fejeződik itt be, sőt, maga a meglévő gazdag gyűjtemény már olyan vonzerőt jelent, hogy például most Kassák Lajosnak özvegye birtokában lévő teljes hagyatékáról folynak a tárgyalások, ez 102 darab olajt, grafikát jelent, s ismét páratlan gazdagodást. A Modern Magyar Képtár megléte azonban óhatatlanul felveti a képtárépület égető szükségességét — s ha tisztában vagyunk is azzal, milyen hallatlan erőfeszítéseket jelent ennek megoldása, nem tehetünk mást, minthogy újra meg újra kijelentjük: sürgős és elodázhatatlan feladat.

A tanácsok egy másik, nemkevésbé lényeges vonalon is nagyon sokat tettek az elmúlt években: egyre több és egyre színvonalasabb köztéri szobrokra adtak megbízatást, pénzt, ötletet, erkölcsi támogatást. Elég ha csak a következőket említjük meg a népes sorból: Marton László Jobbágyemlékműve Siklóson, Martsa István Kürtöse ugyanott, Szabó Iván Irókázója Pécsváradon, Somogyi József Zrínyije Szigetváron. Ugyanígy növekszik azoknak a jelentős, országos érdekességű kiállításoknak a száma, amelyeket sikerült Pécsett bemutatni. (Gerzson Pál, Laborcz Ferenc, Holló László, Beck Judit, Kovács Albert, Galambos Tamás, a Dési Huber- és Gebauer-emlékkiállítás, Fiatalok Stúdiója stb.) Nyilvánvaló, hogy nagyon jelentős a két biennálé, amelyet tavaly, illetve az idén rendeztek meg

Martyn Ferenc, Pécs

Az idei könyvhétre két szép albumot jelentetett meg a *Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalata*. Az egyik a Pécsett élő festőgrafikus *Martyn Ferenc életét, munkásságát foglalja össze* kronológikus sorrendben. A szerző, *Hárs Éva* művészettörténész, a pécsi Janus Pannonius Múzeum igazgatója így kezdi tanulmányát: „Az az életmű, amelynek ismertetésére e kötet vállalkozott, *közel hatvan esztendő munkásságának terméseként*. Emberméretű, befogható és áttekinthető. Még nem lezárt, hisz alkotója ma is tevékeny, de máris korszakot jelöl, az elvont művészet kibontakozó és virágzó periódusát, melynek csaknem kezdetétől — virágzó és lezáruló határáig — részese." A kötetet 149 illusztráció, köztük 51 színes felvétel szemlélteti. E könyv egyébként

album

2,

-AP, Bp. 1975. jún. 4.

A Portugál Szocialista Párt ezt követően a Republica körül

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 APR 8

Somogyi Néplap

Martyn Ferenc

1021

ÁT MIND, AK

Martyn Ferenc: Petőfi-illusztráció.

Jubász Ferenc

ásosztály!

a többiek érte-kiállása sem, a megszerzett részeredmények sem, a módosított normarendszer sem. A különálló gépeket a tőkés ugyanis szalagra cseréli, ahol szinte egymást hajszolják, és az emberi, munkatársi kapcsolatok is beszélgetésfoszlányokba torzulnak. Itt ér véget Petri képsora: hosszú állókép, egy megmerevült munkásarc hatalmas felkiáltójele.

Ezt a filmet nehezen forgatták, az alkotók ugyanis gyárakban kívánták elkészíteni a felvételeket. A forgatókat elutasító tilalomtáblák már jelzik a cél protestáló erejét és általános igazságait is: az egy arc valójában a tőkés nagyüzemben megfáradt munkás arca, sorsa ha *még oly egyedi is: munkássors.* S a valóságos munkássors az, mely a nyugati filmgyártás szélsőséges kommersz, szex- és kalanddömpingje, vagy elvont intellektuális »művészfilm« vonulata után *helyet követelt a mozivásznon*, következetes kiállást, hűséges és közérthető

Kaposvár ú

Ilyen sikere még nem vol bélyegkiállításnak Kaposvá ron. Ezt olyan öreg bélyeg gyűjtők mondják, akik má sok kiállítás rendezésébe részt vettek. Véleményüke igazolják azoknak a bejegyzé sei, akik más városból utaz tak ide, hogy megnézzék szép és értékes gyűjteménye ket, összeállításokat.

Cservenka Károly vélemé nye a következő: »Nagyo tetszett a kiállítás... *Érdeme volt Budapestről lejönni, mer tanultam a kiállításból«. Ma rosi Annamária sorai:* »Élmé nyekkel gazdagon térek visz sza Szombathelyre«. A töb ezer látogató biztos jele a s kernek. Az ötszínnyomás emléklapból ötszáz, elfogyo az első napokban. Háromszá levélcsomag érkezett az orszá minden tájáról a szervező b zottság, illetve az alkalmi po tahivatal címére azzal a k vánsággal hogy üssék rá emlékbélyegzőt.

— Van forgalom? — ké deztem *Horváth Sándornét* aki az alkalmi postahivat

1021

Martyn Ferenc, Kossuth-díjas festőművész

1974. III. 22. 19.00. /11/ V.

Esti krónika

- És most következzék szokásos, péntek esti kulturális mellékletünk. Elsőként hallgassák meg. Rózsa György tudósitását, arról a kétnapos tanácskozásról, amelyet a Pécsi Tanárképző Főiskolán rendeznek, a II. Rákóczi Ferenc korát kutató történészek.

/ zene. /

- Gondolom felismerték a hallgatók, Farkas Ferenc, Csinom Palkó cimü daljátékának fő dallamát. A történelmi kutatásokban járatlan ember nem is sejtené, hogy milyen nagy vita dúlt a szöveg értelmezésén . HIszen a köztudatban ez a dal, mint táncnóta él. Holott bebizonyosodött, toborzó nóta volt. A beavatottak azonban nemcsak ezt tudják, hanem azt is, hogy nincs egységes hagyománykép, a Rákóczi szabadságharcról. Minden kor különböző társadalmi osztálya, saját ideológiája bizonyitékául használta a történelemnek ezt az időszakát. Az viszont biztos, mondta elnöki megnyitóbeszédében, dr. Köpeczi Béla, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, hogy a Rákóczi szabadságharc, meghatározó jellegü, a magyar nemzeti tudat kialakulásában. A két napos akadémiai ülésszak tulajdonképpen előkészitése, II.

[illegible]

[illegible]

- Az most kötetmaszkban [illegible], [illegible] [illegible] kulturális [illegible]-
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] a [illegible] [illegible], [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

/ [illegible] /

- [illegible] [illegible] a [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. A [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. A
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] a [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. A
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

Rákóczi Ferenc születése, 300. évfordulója megünneplésének. A hallgatóknak pedig jó alkalom, hogy kibővítsék, és módosítsák, e korról felépített elképzeléseiket, és a tanultakat. Hiszen az előadásokon olyan , eddig még nem ismertetett kutatási eredmények hangzanak el, mint például a dunántuli katonáskodó jobbágyok hajdu-szabadságának biztosítása, vagy általában a dunántuli kuruc világ ismertetése, amelyek hozzájárulnak e történelmi kor társadalmi kérdéseinek megoldásához. Az érdeklődők az előadások közötti szünetet is tartalmasan tölthetik, hiszen az Ülésszak színhelyén kerül bemutatásra, Martin Ferenc Kossuth-díjas festőművész, kuruc sorozata.

-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Martyn Ferenc

1975 JUL 12

1975. július 2. szerda

1021

A Jelenkor búcsúja Várkonyi Nándortól

A Pécsett megjelenő irodalmi és művészeti folyóirat e havi számának első felét a közelmúltban elhúnyt *Várkonyi Nándor* búcsúztatása teszi ki. Nem csak a város és a környék szellemi életének megpezsdítésében, erősítésében betöltött szerepe magyarázza ezt; indokolja az is, hogy Baranya megye és székhelye — igaz, hosszú idő alatt — mai szellemi-kulturális életünk egyik valóban elevenen ható központja lett. Nos, e rangossá válás magyarázza, hogy Várkonyiról szinte minden helyben élő, dolgozó és számos másutt alkotó írónak, költőnek van mondandója. *Csorba Győző* versének címe talán a legtömörebben fejezi ki mindazt, ami ennek az emlékidéző résznek a lényege: „*Apa-siratő*". A szerkesztőség a bevezetőben így summázza Várkonyi mérce-szerepét: „Sugárzó erejű példa volt Várkonyi Nándor maga is mindazoknak, akik személyes vonzásban éltek; emberségét, írói és tudósi vállalkozását, irodalomszervező tevékenységét a legnagyobbak méltatták elismerően..." *Németh László* „Pécs szent emberének" nevezte Várkonyit, a szó leghumánusabb értelmében. A pécsi nagyság egyebek közt alapító tagja volt az egykori Janus Pannonius Társaságnak, 1941-től 1948-ig (a kezdettől a megszűnéséig) szerkesztette a *Sorsunk* című folyóiratot, s munkatársa volt a *Jelenkornak* is, természetesen. Most a *Pergő évek* című önéletrajzi művének utolsó fejezetét olvashatjuk a folyóiratban, s aztán *Lovász Pál, Bárdosi Németh János, Csuka Zoltán, Csányi László, Harcos Ottó, Pákolitz István, Takáts Gyula, Makay Gusztáv, Hunyady József, Arató Károly, Bertók László, Galambosi László, Tüskés Tibor, Fodor András, Csorba Győző, Weöres Sándor* — a legkülönbözőbb nemzedékek képviselői — vesznek végső búcsút egy-egy írással Várkonyitól.

A következőkben *Bertha Bulcsu* A kenguru című regénye negyedik részét, *Mészöly Miklós* versciklusát, *Futaky Hajna* és *Taxner Ernő* színházi jegyzeteit, *Bajomi Lázár Endre* Francia krónika-ját, *Kalász Márton* verseit, *Kenyeres Zoltán, Béládi Miklós* és *Pomogáts Béla* könyvkritikáit közli a Jelenkor júniusi száma.

Külön értéket képviselnek a folyóiratban ezúttal is a képek. Várkonyi Nándor arcait hét fotóról ismerhetjük meg — ezek egyike még 1907-ben készült, Esztergomban. *Martyn Ferenc* 1948-as Várkonyi-portréja mellett nemesen egyszerű, szép kompozícióját láthatjuk „Búcsú Várkonyi Nándortól" címmel. A borítólap külső-belső oldalain és a folyóiratban további négy helyen *Pór Bertalan* rajzaival ismerkedhetünk — ezek a pécsi Janus Pannonius Múzeum új szerzeményei.

(j)

szarvasmarha-tenyésztésért

A megyei termelőszövetkezetek területi szövetségének elnöksége kedden délelőtt Tardosbányán tartotta ülését. Megtárgyalták a szarvasmarha-tenyésztés helyzetét, a tsz-ek fegyelmi és kártérítési rendszerét és a munkaverseny-mozgalom tapasztalatait.

A szarvasmarha-tenyésztés fellendítésére évekkel ezelőtt jól átgondolt, összehangolt programot dolgoztak ki — a meglévő adottságokból kiindulva — megyénk vezető szervei. A tervek szerint ez év végén 11 076 tehénnek kellene lennie a tsz-ek tulajdonában. A jelenlegi adatok azonban azt mutatják, hogy 1975 végére ez a szám csak 9500 körül alakul. Mintegy tízmillió literes lemaradással számolhatunk a tejtermelésben is.

Az elnökség tagjai saját tapasztalatokra hivatkozva próbálták megvilágítani, milyen tényezők gátolják ennek a népgazdaságilag fontos ágazatnak a kívánatos fejlődését. Egyöntetű volt az állásfoglalásuk abban, hogy a jelenlegi értékesítési árak mellett nem elég jövedelmező a szarvasmarha-tartás. A tenyésztési kedvet a rendeletek gyakori változtatása is csökkenti. Helytelenítették, hogy egyes kedvezmények szinte ösztönöznek arra, hogy a tsz-ek olyan teheneket se selejtezzenek ki, amelyek utódot nem hoznak, tejet nem adnak.

Mint kiderült, a bérezés formája is több tsz-ben kifogásolható, mert nem sarkallja a gondozót az időlegesen kevesebb tejet adó egyedek kifejésére. Szinte valamennyi közös gazdaságnak gondot jelent, hogy nincs aki a munkából kiöregedett tehenészek helyébe álljon. A fiatalok menekülnek ettől az állandó lekötöttséget jelentő elfoglaltságtól. Fontosnak vélnék, — hangzott el a hozzászólásokban —, ha az állami támogatást a jövőben a végterméknek nyújtanának, annak az árát emelnék fel annyira, hogy érdemes legyen többet termelni mind a gazdaság, mind az állatokkal közvetlenül foglalkozó gondozó számára. Szóba került a tejtermelés fokozásához és a gépi fejhetőség javításához szükséges keresztezés fontossága. Többen felhívták a figyelmet arra, hogy a gondozói munka színvonalán elsősorban szocialista brigádok alakításával lehetne javítani.

Dr. Antalóczy Albert, a megyei pártbizottság titkára elismeréssel szólt arról, hogy megyénk tsz-vezetőit általában az jellemzi, hogy nem elégednek meg a középszerűséggel. Erre számítottak a megye vezető szakemberei a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztési koncepciójának kidolgozásakor is. Kétségtelen, hogy e program megvalósulását több minden hátráltatta. A megoldással már országos szinten is foglalkoznak.

A vita összegezéseként az elnökség úgy döntött, hogy az itt elhangzott javaslatokat felhasználják egy, e témában jövő évben elkészítendő fejlesztési tervezetben.

Plusz 20

Tanulnak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 186-068, 337-748, 340-776
1975 MÁR. 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Martyn Ferenc

1021

TÁJ

Martyn Ferenc: Illusztráció

A HET KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

ACZÉL GÉZA: MÁSNAPOS FRESKÓ. Versek. (Szépirodalmi)
SZABÓ LŐRINC: SZAVAKKAL NŐ A GYÁSZ. Posztumusz szonettek. (Szépirodalmi)
KORMOS ISTVÁN: N. N. BOLYONGÁSAI. Versek. (Szépirodalmi)
FÉNYES A TŰZ LÁNGJA. Szlovák népballadák. (Madách, Bratislava)
HERNÁDI GYULA: VÖRÖS REKVIEM. Regény. (Szépirodalmi)
ASPERJÁN GYÖRGY: VÉSZKIJÁRATBEJÁRAT. Regény. (Szépirodalmi)
FRANÓ KRÁLL: TALÁLKOZÁS. Regény. (Madách, Bratislava)

DOKUMENTUM, TANULMÁNY

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1973 SEP

Martyn Ferenc
8/1021

Martyn Ferenc: Illusztráció Kosztolányi Dezső Édes Annájához

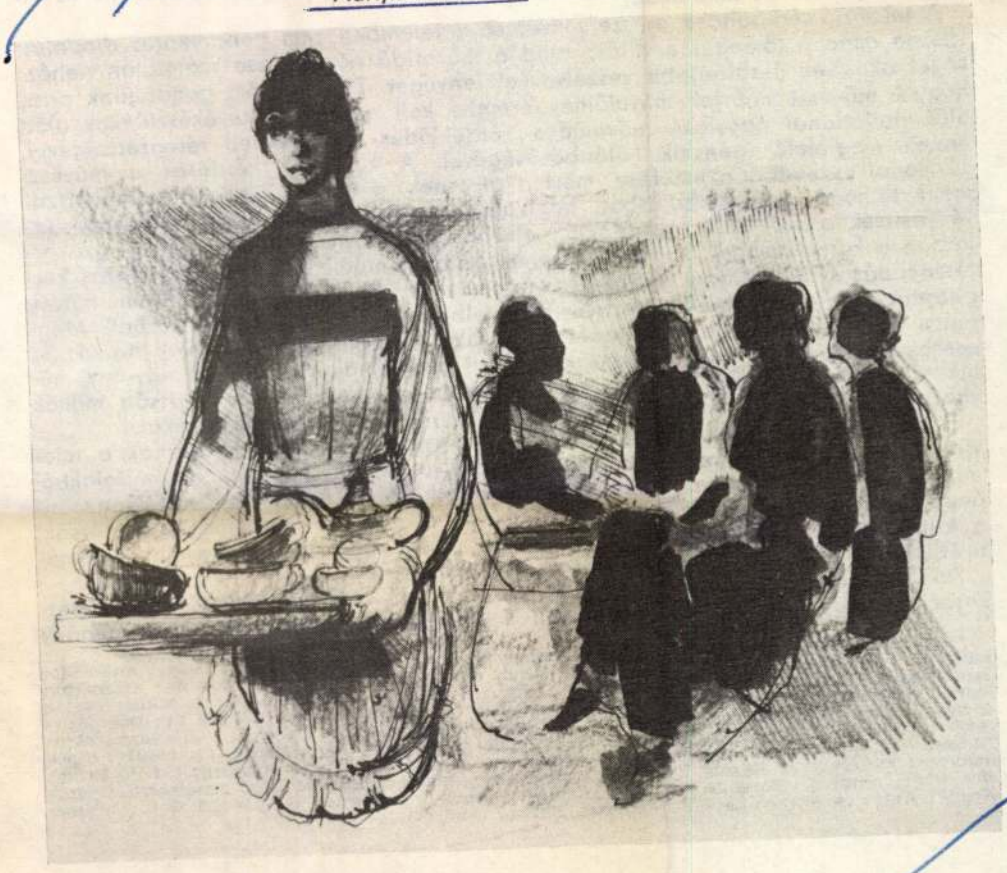

hosszabb távú program. (Más kérdés, hogy
szalagra rögzített vagy elektronikus eljárás
lönbözősége még sok problémát okoz, még
tára kényszeríti az alkotókat.)

A televízió térhódítása persze *művészeti é*
Hiszen mind a tömegessé válás, mind a mű
séget okoz, és újabb-újabb veszélyekkel fen
hogy a művészi műfajok művelőinek szembe
ülők hallatlanul nagyfokú művelődés-, érde
ennek megfelelő igényeik különbözőségéve
színvonal szakadatlan emelése, mert a giccsnek, a talminak tett minden engedmény tömeges ízlésrombolásban bosszulhatja meg magát. Vagy: miképpen érvényesítsék *a szocialista tendenciák* elsőbbségét, hogyan értelmezzék a gyakorlatban a korszerűséget, hogyan vessenek gátat a műélvezet és a szórakozás kettészakadásának? Milyen *arányokat* teremtsenek a klasszikus irodalmi művek adaptációja és az önálló, a televíziós jelben született alkotások között? Megannyi kérdés, probléma, amelyeket még sokáig sorolhatnánk. Tegyük hozzá: ez esetben nem elvont, vagy kulisszák mögötti problémákról van szó; egy-egy műalkotás ugyanis az ország nagy nyilvánossága elé kerül, és nem ritkán milliók vitatják, értékelik. elemezgetik – főként a nagyobb hatású produkciókat.

E gondolatok megoldásában évről évre nagyobb segítséget nyújtanak a televíziós művészeknek *a veszprémi szakmai találkozók*, ahol az említett műfajokból mindinkább teljes évi keresztmetszetet kívánnak bemutatni. Nem azért, hogy ünnepeljenek, hanem azért, hogy a művek, az alkotók, a televíziós munkatársak, a kritikusok és a televízió iránt érdeklődő nézők megismerjék egymás véleményét, értékeljenek, jó következtetésekre jussanak.

Anélkül, hogy a bemutatott vagy díjnyertes művek részletes elemzésébe bocsátkoznánk,* most az idei, *III. Veszprémi Tévétalálkozó* szakmai vitájának néhány

* *A találkozóra kijelölt drámai művek* — amelyek együttesen mintegy húsz órányi műsoridőt tettek ki — a következők voltak: Egy óra, három arc; Világló éjszaka; Ítéletnapig; Aranyliba; Szerelmespár; A főnök; Balladák könyve; Furfangos diákok; A bűvös szék; A Müller család halála; Jó estét nyár, jó estét szerelem; Az erősebb; A fekete macska; Poldini úr; Diagnózis; A fekete város; A nő meg az ördög; György barát; Aszja; Az utolsó tekercs. *A díjnyertes alkotások* a következők voltak: *Jó estét nyár, jó estét szerelem* (írta: Fejes Endre; dramaturg: Sipos Tamás; rendezte: Szőnyi G. Sándor); *Diagnózis* (írta Örkény István; dramaturg: Szántó Erika; rendezte: Esztergályos Károly); *Egy óra, három arc* (operatőr:Bíró Miklós; zeneszerző: Petrovics Emil; rendező: Horváth Ádám); *Balladák könyve* (szerkesztő: Gulyás László; operatőr: Abonyi Antal és Szalay László; rendezte: Kalmár András).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 28

Népszabadság

Martyn Ferenc

1021

NÉPSZABADSÁG • VASÁRNAPI MELLÉKLET

MARTYN FERENC BERZSENYI-SOROZATÁBÓL

AZ ÖRÖK ÚTON

A dardzsilingi templomban azonban semmiféle márvány emlékmű nincsen. Nem is baj. A kőoszlop a dardzsilingi temetőben jobban illik hozzá. A Magyar Tudományos Akadémia új táblát is kíván a régiek mellé helyezni, s a sírt, amely most sincsen elhanyagolva, csupán az emléktáblákat védő üveg tört be rajta, s a monszun tépázza meg minden évben, gondos kézzel ismét kijavítják.

A. V. A. Mercer, nyugalmazott ezredes a Dardzsilingi Keresztény Temetők Bizottságának titkára, aki az utolsó években magyar megbízásból és költségünkre is ápoltatja a sírt, s aki hamarosan ebben a minőségében is nyugalomba vonul, különös megjegyzést tett nekem. A temető eredetileg nem pontosan ott volt, ahol most, hiszen amikor Kőrösi Csoma itt járt, a ma virágzó üdülőhely néhány házból állt csupán. A Lebong utat később építették, s keresztülvezették a temetőn. Azok a sírok, amelyek most közvetlenül az útra támaszkodnak, valószínűleg nem ott voltak eredetileg. Lehet, hogy a mi Kőrösink teste nem is a síremlék, hanem néhány lépésre onnét, az út alatt fekszik.

Lehet. Duka Tivadar 1883-ban azt írta, hogy a sírt „újjáépítve" találta. Amikor most, születésének 190. évfordulóján (vannak, akik úgy tudják, hogy április 4-én, mások szerint március utolsó napjaiban született) letettük sírjára koszorúnkat, az a három magyar, aki ott állt, valami nagyon belülről jött elfogódottságot és büszkeséget érzett. S még talán azt, hogy ha igaz is, amit Mercer őrnagy mondott, az sem baj, talán még valóságosabb is ez így. Kőrösi Csoma Sándor ott van igazán otthon, az úton, az örök úton, ahol az emberek járnak.

KALMÁR GYÖRGY

Az Illatos út — az valam
A piaszagú lumpen eleme
a sérült felnőttek és gyere
áhítata az olvasóteremben
Nem volt nagyobb mint it
a mesét és a krimiket sz
a lányok szerelmesregény
olyanokat amin sírni lehe
a fiúk pedig kalandosat l
és néztek az összes gyerekek.
Aztán egy olvasóm megharagudott,
megharagudott amiért megírtam,
rugós kése van, megmondta nyíltan —
hogy miért nem szúrt meg nem is
tudom.
Vézna meggyötört cigány kamasz,
nem hitte hogy segíteni akartam,
fát vágott és kosarat cipelt
és az apja megverte miattam.

BERKI VIOLA RAJZA

NÉPSZABADSÁG • VASÁRNAPI MELLÉKLET

1071

életünk

Ara: 6,— Ft *

E SZÁMUNK SZERZŐI

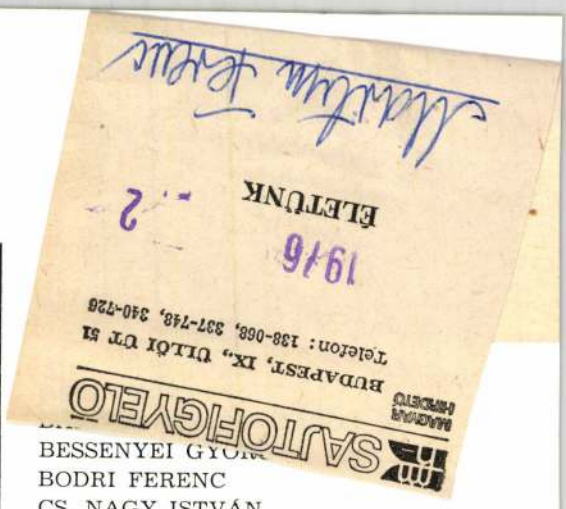

BESSENYEI GYÖRGY
BODRI FERENC
CS. NAGY ISTVÁN
DÉNES ZSÓFIA
DÉSI HUBER ISTVÁN
FARKAS IMRE
GALAMB ZOLTÁN
HAJNAL GÁBOR
HÁRS ERNŐ
HEITLER LÁSZLÓ
JEVTUSENKO, JEVGENYIJ
KÁLDI JÁNOS
KISS ATTILA
KOLLER ÉVA
KULCSÁR JÁNOS
LOSONCI MIKLÓS
MARTYN FERENC
MÁTYÁS ISTVÁN
MIHÁLTZ PÁL
NOVÁK ÉVA
PAKU IMRE
PASZTERNÁK, BORISZ
PÓSFAI H. JÁNOS
SARKADY SÁNDOR
SONKOLY ISTVÁN
SZALATNYAY JÓZSEF
SZÉKELY ÁKOS
SZURCSIK JÁNOS
TAKÁTS GYULA
TÓTH ELEMÉR
VÉRTESI PÉTER
Z. SZABÓ LÁSZLÓ

Borító első, belső, hátsó:

MARTYN FERENC:

Sapphoval
A 40 éves Berzsenyi
Éjszaka írás közben

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 2
ÉLETÜNK

Martyn Ferenc
1021

Martyn Ferenc: A niklai határban

képzőm

TAKÁTS GYULA

Martyn Ferenc: Berzsenyi rajzai

Berzsenyi műve a végsőkig csiszolt tökéletesség. Tökéletes, tehát mindig időszerű. Fojtott és megzabolázott szenvedélye: állandó parázs... Verssorai: összeszikrázó, egymást feszítő és szívünkig világító szavak... Versszakai: a gondolat, a zene, a képzelet és kemény ihlet klasszikus szerkezetei. Költői műve életünknek és világunknak — amely szavaival élve „tündérváltozatok műhelye" —, ihletője. Így együtt e mű fegyelmével és építkezésének „energiás" szavaival, soraival és versszakaival példa az alkotásra és az életre. Így volt és ma is az, és mindenkor ihletője is lesz az egyetemes igényű magyar művészetnek, amelyben, mint „A poézis hajdan és most" című versében mondja: „csak egy az igaz, nagy és jó". Ebben az utolsó, mintegy testamentumot tevő költeményében e három fogalom, „mosolygó jelcímének" vallja a SZÉPET amely lírai fogalmazásában „mint a szerelem játszi gyönyör kezén" folytatja az ÉLETBEN a teremtést... Szavaival: „Szívből szívbe gyönyört zengve s vidám erényt"! — Vagy talán ne így vegyük Kodály Berzsenyi-ihletét a zenében és most itt a Rippl-Rónai Múzeum falain Martyn rajzaiban?... Ezt a 47 lapot, amelyeken a Berzsenyi-mű igézetében és idézésében a „poézis ujjai" rajzolják ábráikat. Martyn tolla nem véletlen talált a niklai SZÁRNYRA. Nem véletlen ébreszti a mű szellemét és alkotójának emberi alakját: a nemesen egyszerűt, a törvény-szövegűen tiszta szavút, a „használni és nem csillogni" „mezei emberét", a „nemzetről aggódót" és „a szent poézis és a dicső erény" ébresztőjét. Verseiről szavaival szóltam és íme, ami naggyá teszi azokat, itt látjuk mintegy tükörfényben e lapokon. Itt a mértéket, tömörösséget, a tökéletességre törést... A szép és jó niklai méltóságát... A költőt gyötrő ihletet... A megszemélyesített titkot... A fékentartott pegazust és lovasát, aki ugyancsak tud a „gyors paripán leragadva szökni"... E rajzok egyik legszebbikén a költő „Felolvas önmagának". A líra szavára figyel az alkotó ember!... És Martyn is, és mindannyian egy ilyen jelenés — a való fölé nőtt szellem —, Sappho és Horatius-ig fénylő kettős ragyogását érezzük e tiszta rajzokról. Ugyanazt mint a nagy Berzsenyi-versekből... A megszemélyesített niklai magány néha családian lírai hanggal, másutt mint a teremtés lázának kegyetlen szelleme kísért... E vég-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 2
ÉLETÜNK

Mátyus Ferenc
1021 1/1

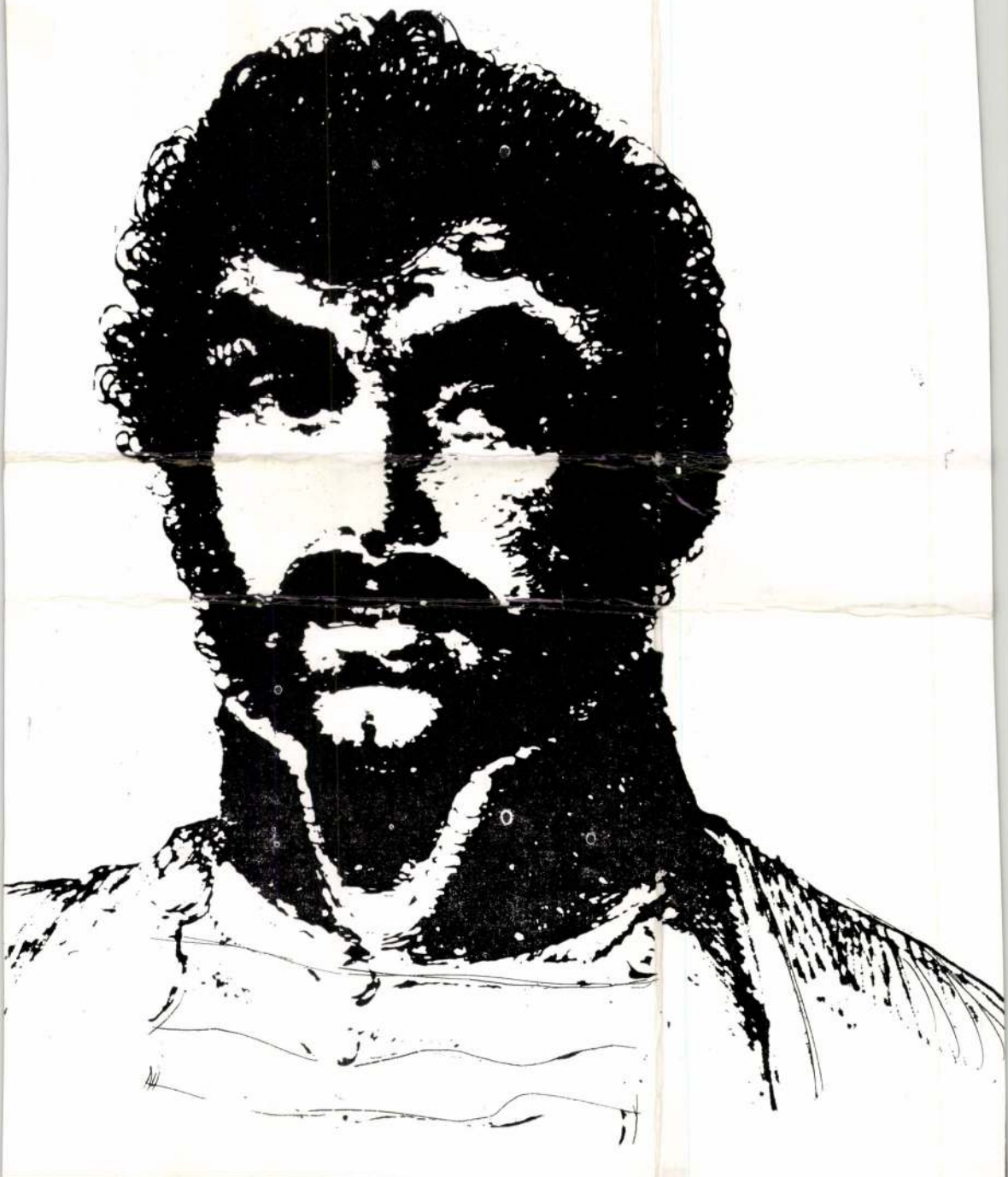

élet

IRODALMI,
MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI
FOLYÓIRAT

1976/2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 . 2

ÉLETÜNK

Martyn Ferenc
1021

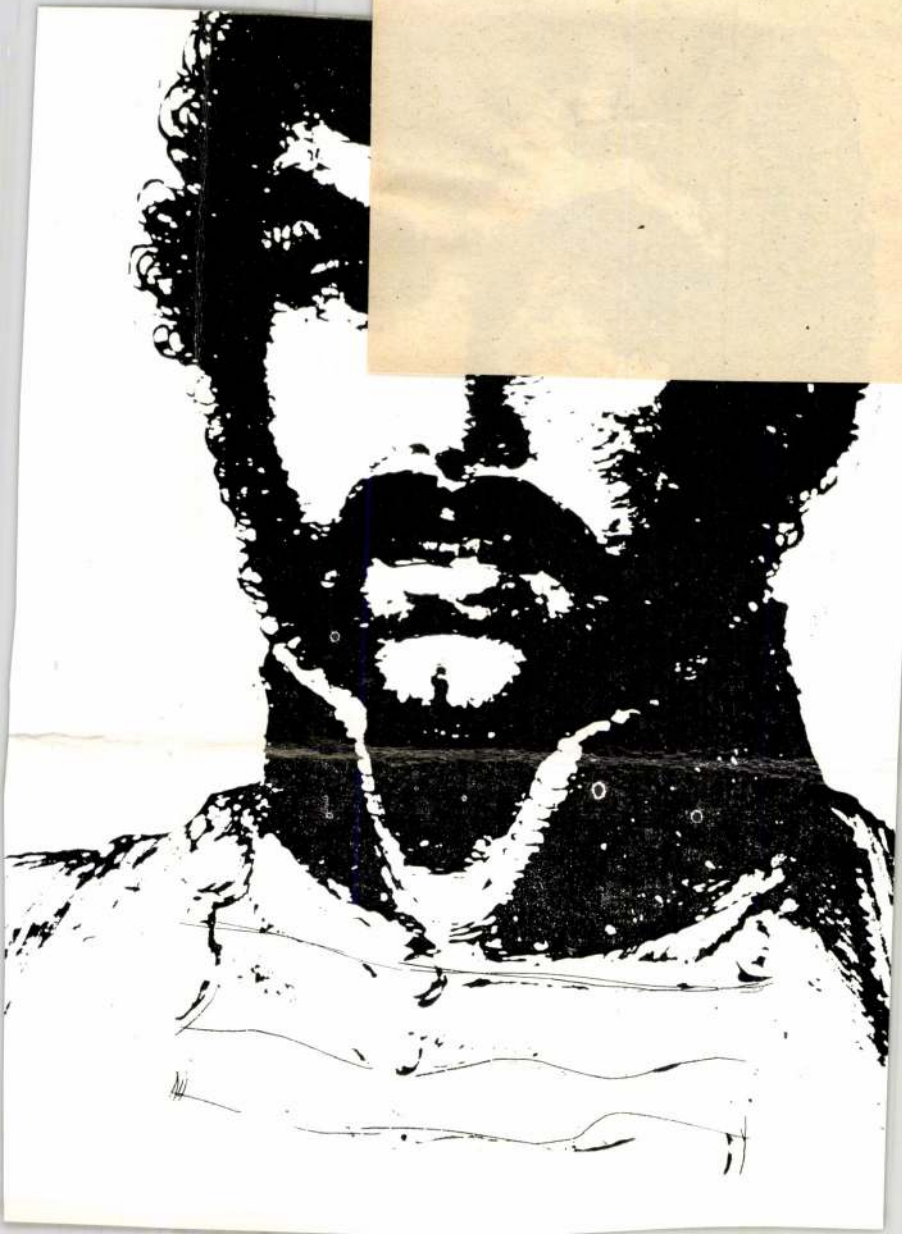

Martyn Ferenc, grafikus

Martyn Ferenc: Ady III.

Címoldal
[Borító 1]

Jelenkor, Pécs, 1977. július-augusztus XX/7-8.

KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL
LÁZÁR ERVIN
MÉSZÖLY MIKLÓS
PAKOLITZ ISTVÁN
SZÉPPRÓZÁI

*

BERTHA BULCSU:
INTERJÚ
HUBAY MIKLÓSSAL

KERESZTURY DEZSŐ:
A KAPCSOS KÖNYVRŐL

NÉMETH LAJOS:
SCHAÁR ERZSÉBET

VEKERDI LÁSZLÓ:
VÁRKONYI NÁNDOR
KÖNYVE

*

MARTYN FERENC:
ADY-PORTRÉK

7.8

Schaár Erzsébet, szobrász

Schaár Erzsébet: Utca. Borító 2

Jelenkor, Pécs, 1977. július-aug. XX/7-8.

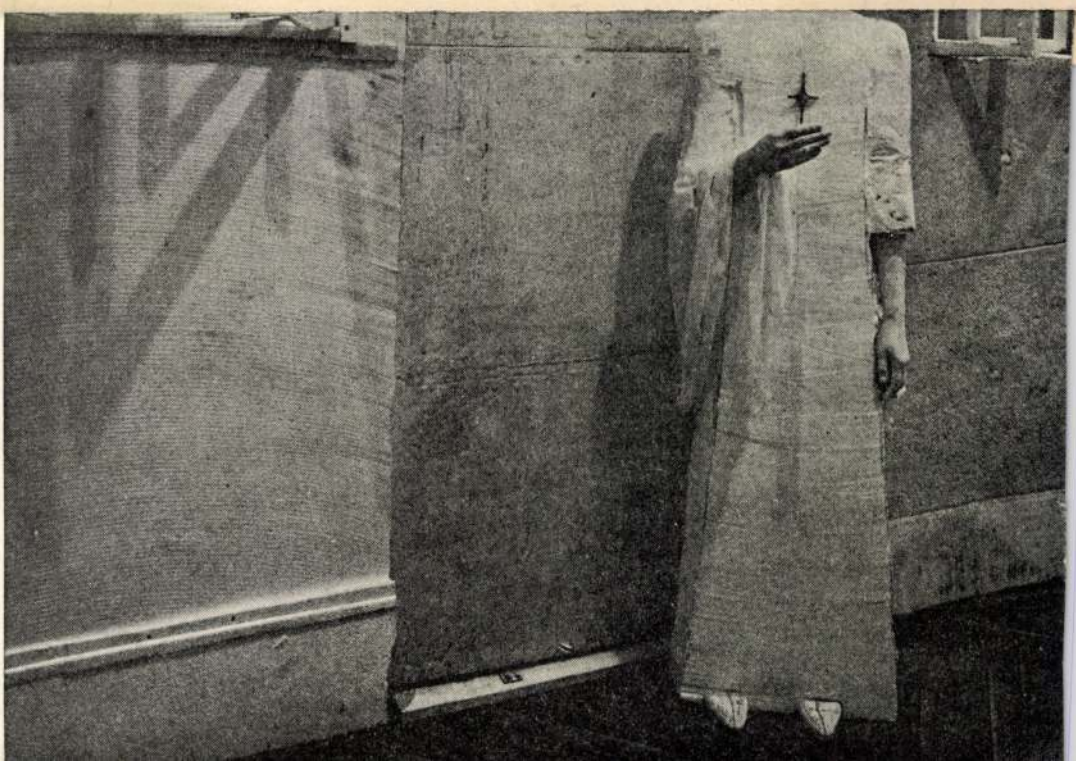

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁJ 15

Tolnamegyei Népújság

Martyn Ferenc

csináljak.

1031

PÉCS

Martyn Ferenc rajza

(323)

A lakosság és közületek részére

minden típusú villanymotor javítását, tekercselését rövid átfutási határidővel vállalja motortekercselő részlegünk.

Tm. Szolg. Ip. Szöv., Szekszárd, Rákóczi u. 13.

(297)

egyéniség nem születik, hanem csinálják. Az élő trónkövetelők helyébe a szerző tökéletes hasonmá-

történelem a dráma segítségére siet. A puccs sikertelen, akár igaziak, akár alteregók hajtják vég-

Martyn Ferenc

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 1.
XXI. évf. 1. sz. 6. lap.

Martyn Ferenc: Don Quijote

nány éve nem mészeltek, tatarozták?

És laknak benne!

Az udvar eleje bekerített, a ház előtt virágoskert, orgona, bazsarózsa, és a levéltetűtől vastagon megrakva egy körtefa.

A ház hosszú, az eleje lakás, a közepe sütő, aztán tyúkól, majd istálló.

Csöveskukoricával etetik a disznókat, a hízók lerágják a szemet, a csutka ott marad a földön. De hány disznó ehetett itt már, és mennyi kukoricát fogyasztott? A trágyával kevert csutkahalmazt teherautószám lehetne elszállítani.

Egy asszony átellenből teheneket
Nem tanyasi, sőt, még nem
ztos. Pedig az, idevaló.
ház. Nagy hanggal jön,
sziről kiabál, hogy jókor
. Ha nem jövünk, majd ő
volna. Ránk ripakodik,
ért emeltük fel a községi adót 150 forintról 300 forintra? Ki szavazta azt meg? És hogy milyen jogcímen vesznek onnan községfejlesztési adót, ahol a büdös életben még soha nem fejlesztettek semmit? Úgyse fogják kifizetni!

Tanácsi embereknek néz bennünket.

— Villanyt se kaptunk, pedig abból a pénzből, amit már befizettünk, jutott volna vezetékre is, oszlopra is!

— Megengedi, hogy szétnézzünk?

— Hát nem a tanácstól jöttek?

innen bennünket. Lehetne mirajtunk segíteni úgy is, hogy itt maradnánk!

— Mivel?

— Villannyal! Csak két kilométer vezeték kéne, és nézze meg, hány ház kapna itt villanyt sorba! Minket csak biztatni szoktak. Most arra, hogy tartsunk több jószágot. No, meg néha be is olvasnak nekünk, hogy mennyi mindenünk van! De mondja meg nekem, ki hajlandó ma arra, amire mi? Az uram elvégzi egy teljes ember munkáját a téeszben. Hazajön, itt elvégzi a másikét...

Fiatal, csinos lány jön ki a házból. Magassarkú cipőben, modern, húzott ruhában. A szája rúzsos.

— Azonnal tessenek befejezni a filmezést...!

— De hisz mi nem filmezünk! Úgy véli, hogy ez a tanya filmezni való? Erre nem is gondoltunk. Pedig csakugyan az.

— Menjenek tovább!

— De mi kértünk és kaptunk is az anyukájától engedélyt, hogy szétnézzünk...

Az anyuka nem mondja, hogy nem beszélünk igazat.

— Miért olyan dühös ránk?

— Nem vagyok dühös.

— Dehogynem! Meg tudna fojtani bennünket egy kanál vízben.

— Miből gondolja?

— Látom az arcán.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁJ 2
PETŐFI NÉPE

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc: Pécs

EJIPARNAK erre az
atóit és termékkóstolóit
lyeken:

ecskemét
skemét, Hunyadiváros
ócsárda
unfélegyháza
bolt
iskunfélegyháza
lt.
Kecskemét

gáló bolt
n Kiskunfélegyháza
unfélegyháza
NDÉGEIT A RENDEZŐ
TEJÜZEM!

1898

figyelem!

BÁCSÉP KECSKEMÉT

GÉPKOCSIVEZETŐKET, dömpervezetőket Kecskemét, és Kiskunhalas munkahelyeinkre felveszünk, „D" kategóriával rendelkezők előnyben. Jelentkezés: Bács megyei Állami Építőipari Vállalat gépkocsi üzeménél Kecskemét, Rákócziváros 23. 1867

SZOBAFESTŐ, mázoló szakmunkást keresek állandó munkára. Kecskemét, Kisfaludy utca 26. T. Nagy Lajos. Érdeklődni: este 5—7-ig. 1865

IPARCIKK és Ruházati raktárakba lehetőleg szakmai képesítéssel rendelkező raktári eladókat és segédmunkást felveszünk. Jelentkezés Alföld Kereskedelmi Vállalat beszerzési főosztályán, Kecskemét, Május 1 tér 6. 1979

A MECSEKI Szénbányák felvesz 18—35 éves férfi munkavállalókat, földalatti csillés, segédvájár, vájár és lakatos munkakörbe. Elhelyezést — átmenetileg — a komlói és pécsi munkásszállásainkon biztosítunk. Jelentkezés a Mecseki Szénbányák munkaügyi osztályán, 7629 Pécs, Komját Aladár u. 5. 180

AZ IGV. Sokszorosítógép Gyára, Kecskemét, Matkói út 2. sz. alatti telepére: köszörűs, esztergályos, marós, automata gépbeállító, forgácsoló, festő, mechanikai műszerész, présgépkezelő munkakörben férfi és női szak és betanított, valamint segédmunkásokat felvesz Fülöpháza, Ágasegyháza községekből. A felvételre kerülő dolgozókat a kecskeméti munkahelyükre és lakóhelyükre vissza- autóbusszal szál-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Pest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Martyn Ferenc

ESTI HIRLAP
1965 MÁR 2—

Pubiból – Martyn Ferenc lett

1021

Pippl-Rónai tanítványa kiállít

Amikor Rippl-Rónait megkérdezték, miért nem csinál festőiskolát, ezt válaszolta: „Az ifjabb Maillol-on kívül nem volt tanítványom, hacsak még Pubit, a 11 éves Martyn Ferencet nem számítjuk annak, aki itt a kaposvári tanyámon rakoncátlankodik, s be-belopózik műhelyembe, szívesen tisztogatja pasztelles skatulyáimat, hogy a kisebb krétadarabokat megkaphassa. Sok tehetséget látok benne, a legjobb megfigyelők egyike, akit valaha láttam. Többnyire emlékezetből rajzolja vagy festi érdekes, korát messze meghaladóan okos dolgait."

Így vallott tanítványáról a mester, így indult a küzdelmes művészpálya. S a Kaposváron eltöltött hét év után megkezdődött a vándorlás. Martyn bebarangolja Francia-, Spanyolországot, majd hosszabb ideig Párizsban él, az Abstraktion Creation nevű nemzetközi csoporthoz csatlakozik. A háború után tért csak haza, Pécsett telepedett le, azóta ott dolgozik. Rippl-Rónai pedig nem tévedett: Martyn Ferenc annak a nagy képzőművész nemzedéknek kimagasló alakja, amely festészetünk európai rangját kivívta. Rítkán jelentkezik a nagyközönség előtt. Rajzait hazai kiállításon utoljára 1937-ben mutatta be. S azóta csak a Don Quijotéhoz és a Bovarynéhoz készített kísérőrajzait ismerhettük meg. Most a Dürer-teremben végre láthatjuk gazdag grafikai munkásságának egy részét.

Érdekli mindaz, ami körülöttünk történik. Az embereket, a munkában megfáradt, barázdált arcú öreg halászt, a dombos tájakat épp úgy felfedezi, mint a busómaskot, a játékos kagylókat, vagy a szúrós bogáncsot. Kifejezésrendszere — amelyet vándorlásai során szerzett változó benyomásai alakítottak —, gazdag, összetett, a mai élet szépségét érzékelteti.

Magas színvonalú ez a kiállítás, kiemelkedő egyéniség munkásságának műalkotásokba oltott életszeretetének lehetünk tanúi.

(harangozó)

kivitelében u
ipari termék
leggyorsabba
csoportot. E
gyar kivitel

a nemet kérdésről

A lipcsei nemzetközi sajtóközpontban élénken kommentálják Koszigin szovjet miniszterelnök tegnap esti tartott beszédét. Rámutatnak, hogy *Koszigin* a most jubiláló lipcsei vásárnak milyen nagy politikai és gazdasági jelentőséget tulajdonított a kelet—nyugati békés kereskedelem kibontakoztatásában és felvirágoztatásában. Hangsúlyozzák, hogy *Koszigin, mióta átvette új tisztségét, most foglalkozott először részletesen a német kérdéssel,*

különösképpen pedig azzal a veszedelemmel, amely a világbékét a nyugatnémet militaristák és revansisták részéről fenyegeti.

Az a határozott hang, amelyet Koszigin Nyugat-Németországgal szemben használt, annak a jele, hogy a szovjet miniszterelnök barátnak és ellenségnek egyaránt tudomására akarja hozni:

hiábavaló minden olyan törekvés és szándék, amely Németországban, Európa kellős közepén, a Német Demokratikus Köztársaság és általában a szocialista világrendszer kárára akarja megváltoztatni a jelenlegi helyzetet.

Koszigin ugyanakkor rámutatott, hogy Nyugat-Németországban is vannak békeszerető erők, amelyek, nem utolsósorban a bonni politikát ért sorozatos csapások következtében, *hajlandók reálisabban mérlegelni a helyzetet és a világon kialakult erőviszonyokat.* A szovjet miniszterelnöknek ez a legesztusa nyilván hatást tesz majd Nyugat-Németország politikailag józan köreire.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Martyn Ferenc
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1962 ÁPR 25.

Pécsről — Helsinkibe Pécsről — Velencébe

1021

Beszélgetés a Liszt-díjas Eck Imrével

Eck Imre, a Pécsi Nemzeti Színház fiatal balettigazgatója a nagy művészek magabiztosságával tört az új, a korszerű balettművészet megteremtése felé.

A gyakorlóteremben ismerkedem meg vele. Egyszerű, kedves, mosolytváltó ember. Öreg hírének, túlságosan fiatal. Az előzményeket kerdezem először.

— Tizenöt évig az Opera szólótáncosa voltam Budapesten, de koreográfiai munkát is végeztem. Másfél éve vagyok itt Pécsett — mondja szemét lassan körüljáratva a sarokba húzott bútorokon. — Azóta tíz balettet mutattunk be a Pécsi Nemzeti Színház ujonnan, illetve akkor szervezett együttesével.

A múlt könyvére ezzel könnyedén rácsapja a porral még be sem lepett fedelet.

— Még távolról sem értünk célba — folytatja. — Egyik előadással sem voltam teljesen elégedett...

Pedig a balettegyüttes előadásainak óriási sikere volt, ezt mindenki tudja. Egy évszázadot nem könnyű átlépni. Kockázat, kétség, vergődés, de végül az alkotás öröme.

— *Mi az új balettművészet titka?* — kérdezem.

Talán a forma újszerűsége? A vertikális térhatás, a tér kiszélesítése új dimenziokba, a szerkezet modernsége, vagy mint egyik méltatója írta: a korszerű fizika, a sűlytalanság állapotának művészi mozdulatokra hangolása, érzékeltetése? Nem! Ez csak külsőség. Csak a forma maga mely az új tartalom által válik fontossá és lényegileg újszerűvé! Amitől a darabok, a nagyszerű szereplők mozdulata életet kap, az Eck Imrében is benne van.

— Ugy, belülről jön, szinte kínálja magát — mondja Eck Imre pontot téve a mondatokra. — Persze nem olyan könnyen...

— *Segített, ugye, a Liszt-díj is?*

— Nagyon boldogan vettem át. A mi művészetünk már elismerést nyert, talán azt is mondhatnám, biztos vagyok abban, hogy ezen az úton kell továbbhaladnunk. Kíváncsian várom most a külföldi közönség véleményét is, ugyanis Helsinkibe, a VIT-re készülünk. A közönségtől nagyon sokat tanul az ember...

— *A mondanivaló próbaköve?*

— Valahogy így van. Csak az a művészeti irány lehet sikeres, mely az emberek belső érzéseit ki tudja fejezni. A XX. század emberét, aki lerázza a béklyókat és szép, nagyszerű dolgok felé tör... Mi nagyon sokat próbálunk, rengeteg munka, fáradság van egy-egy darabban. Sándor János karmesterrel és dr. Baróti Zoltánné balettmesterrel együtt arra törekszünk, hogy a mai témákat, a gazdag tartalmat, megfelelő formában adjuk elő.

és a Munkácsy-díjas Martyn Ferenccel...

A csendes szobában, kedves képei között mondja:

— Egész életemben a mesterségemet végeztem. Talán nem meglepő, ha bozzáteszem: Egyetlen napot nem voltam tulajdonképpen szabadságon, — nem pihentem a „művészet" nélkül. Képet festeni, egy rajzot elkészíteni, nagy felelősség. Munkáim egy része a nagy realistákhoz fűződő rajzok. Igy készült el Petőfi: az „Apostol" című költeményéhez, Cervantes „Don Quijote"-jához és Flaubert „Bovaryné"-jához egy-egy sor rajz. Cervantes „Don Quijote"-jához készült negyvennyolc, többszínű rajz a kötettel most őszszel jelenik majd meg. Az elmúlt év eredménye még a fóti gyermekváros számára készülő négy falikép, a Rákóczi korról festett narmi... négy kompozíció. De folytathatnám tovább...

— *Talán néhány szót művészi elképzeléseiről.*

— Kézműves vagyok — folytatja a kiváló művész szerényen. — Nem magamnak, hanem a társadalomnak dolgozom. Természetesen munkáimat állandóan szenvedélyes viták kísérik. Ám minden alkotásnak feltétele az új, a korszerű művészeti kifejezés keresése. Az új tartalomnak, az új formának kialakítása a vita kovásza nélkül lehetetlen lenne.

— *Fő műve, vagy amit legjobban szeretett, legszívesebben alkotott?*

— Nincsen. Mindenben „benne vagyok", adom, amit adhatok. Szenvedéllyel és igazsággal.

— *Hallottuk, hogy a Pécsi Porcelángyárban is segített az új művészi irányvonal kialakításában.*

— Igen. Nagyon hálásan kell megemlékeznem a gyár dolgozóiról, akik lehetővé tették, hogy porcelánt is „csináljak". Izgalmas dolog volt. Pár nap alatt kellett több száz év formába öntött művészetét megértenem és elsajátítanom. Fél év alatt vagy harminc váza, tál készült el. A porcelán a tűz művészete is. Hallatlanul érdekes utakat lehetne itt bejárni. Én nem tudok mást mondani, mint hogy ajánlom a többi kollégának is. Mi pécsi művészek kísérejlük meg a nagy múltú gyár termékeit új művészi magaslatokra eljuttatni. Ennek nagy gazdasági értéke is lenne...

Cseng a telefon, Martyn Ferenc felkel és az előszobába siet. A nyitott ajtón keresztül hallom a beszélgetést.

— Munkáim egy része Velencébe készül. Igen. Gádor István kerámikus, Kmetty János, Bernáth Aurél munkáinak társaságában. A bienaléra. Természetesen, nagyon örülök neki. Elismerés? Igen. Európa is látni fogja.

Kicsit tiltakozik, amikor a telefonbeszélgetés után kérem bővebb magyarázatát.

— Majd ha visszajöttem — mondja mosolyogva. — Nem lehet a sikert előre tudni. — Nem, nem lehet.

Szüts István

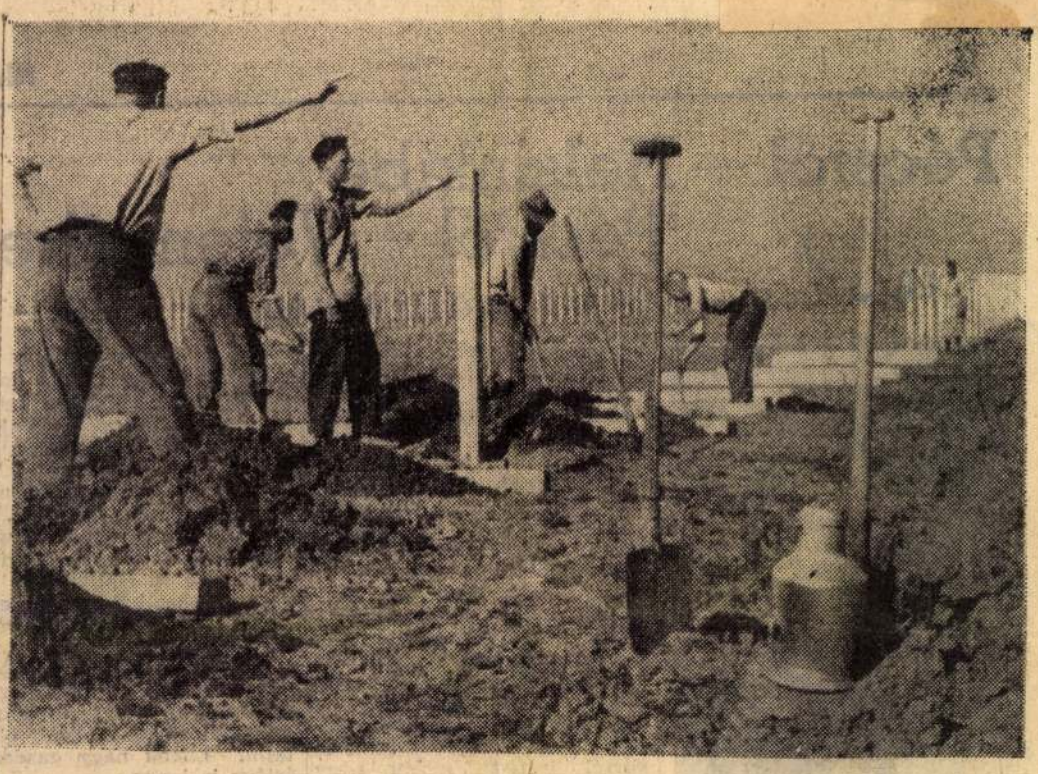

A Villány-Siklósi Állami Gazdaság csemegetelepén megkezdődött a szőlőtelepítés. Szorgos asszonykezek simítják a talajt a szomszédos táblában, itt meg betonoszlopokat állítanak a tavalyi telepítésű szőlőben az emberek. Ebben az évben ezen a telepen hatvan hold új szőlőt telepítenek a már meglevő közel kétszáz mellé, amely mind nagyüzemi művelésre alkalmas. Nyolcvan hold szőlőt itt Lenz-Móser módszerrel telepítettek és így is művelnek a jövőben. A sorok közé pillangós növényeket vetnek és ezt zöldtrágyának használják fel.

ék a koraiak vetését a megyében

is dolgoztak a gépek — Kikelt a tavaszi árpa, vetik a kukoricát

zalékban végezték el a termelőszövetkezetek.

Mindkét növény elvetése most

Zrínyi Tsz-nél is befejezte a vegyszeres gyomirtást — addig a sellyei járás tsz-ei még a saját tábláikon sem kezdték meg a munkát. A magyartelekiki tsz saját Rapitox permetező gépe fészer alatt áll, sőt a gumikat is leszerelték róla, ugyanakkor a sumonyi tsz hiába várja a magyartelekiektől a segítséget.

A kukorica vetése már a múlt héten mindenütt megindult a megyében.

Eddig a terület 5 százalékán, mintegy 2540 holdon vetették el a kukoricát a tsz-ek. A jó időt kihasználva, a kettős ünnepben sem pihentek a gépek, vetették a cukorrépát, kukoricát. Hétfőn a siklósi járás termelőszövetkezeteiben elültették a háztáji burgonyát.

A Szovjetunióban felbocsátották a Kozmosz 3-at

Moszkva:

A magaslégkör- és űrkutatási program keretében április 24-én a Szovjetunióban földkörüli pályára vezérelték a „Kozmosz—3" mesterséges holdat. A mesterséges holdon tudományos műszereket helyeztek el a kozmikus térség vizsgálatára.

A tudományos berendezésen kívül helyet kapott az új szputnyikban egy többcsatornás rádiótávmérő-rendszer, valamint különböző rádiótechnikai eszközök a pálya mérésére.

Az új szputnyik egy teljes fordulatának ideje 93,8 perc, pályasíkjának az egyenlítő síkjával bezárt szöge 48 fok 59 perc, a szputnyik legnagyobb távolsága a föld felszínétől 720 kilométer, legkisebb távolsága pedig 229 kilométer.

A moszkvai rádió közlése szerint az új szputnyik rádiójeleiből ítélve minden berendezése kifogástalanul működik.

Mintegy százegyven mentesítő vonatot indít a *MÁV*

az április 30—május 1-i kettős ünnepen Április 29-én délben Kelenföldről indul a pécsi és a dombóvári szerelvény

Az április 30—május 1-i

lenföldig közlekedik április 28-án, április 29-én és május 1-én a Dombóvárról Budapest Déli Pályaudvarra 19 óra 46 perckor érkező 1011-es számú vonat, április 28-án Székesfehérvárról 13 óra 22 perckor érkező 1225-ös számú vonat és május 1-én a Siófokról 20 óra 24 perckor érkező 1205-ös számú vonat.

— A jegyváltás megkönnyítésére egyes nagyobb vidéki állomásokon és az IBUSZ menetjegyirodáiban is válthatók elővételben a jegyek. Ezért külön díjat fizetni nem kell. Aki jegyét elővételben váltja meg, közölje a pénztárossal, melyik napon kíván utazni.

Apad a Tisza az egész magyar szakaszon

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság tájékoztatása szerint már az egész magyarországi szakaszon apad a Tisza és valamennyi mellékfolyója. A három héttel ezelőtti tetőzés óta Vásárosnaménynél több mint négy méterrel csökkent a folyó szintje és megkezdődött a víz levonulása a hullámtérről is. Ezért a Felsőtiszavidéki Vízügyi Igazgatóság már megszüntette az árvíz készültséget.

Szolnoknál 34, Csongrádnál 18 centiméterrel apadt a Tisza, de még mindig rendkívül magas a víz Szegednél.

1021

Interjú Martyn Ferenccel

Martyn Ferenc Munkácsy-díjas festőművészt, aki Kaposvár, Párizs, Budapest és a hosszú spanyolországi, itáliai, angliai utazgatásai után most részben Pécsett, részben Balatongyörökön él, felkerestük Toldi utcai lakásában, s néhány általános és néhány személyes vonatkozású kérdést intéztünk hozzá. Az interjú nem kapcsolódik évfordulóhoz, minden különösebb alkalomszerűség nélkül készült.

— Ön szerint milyen az ideális életforma?

— Mint az enyém... De így a művészek közül is csak kevesen élhetnek... Talán Berda József él így, de nehezen, mert költő...

— Véleménye szerint az átlagember milyen kapcsolatba kerülhet a korszerű művészetekkel?

— A magam részéről mindenkor tiltakozom a művész megnevezés ellen. Kézműves vagyok, és a kézművességet tartom az élet értelmének, természetesen mai értelemben véve. Fontos, megbízható, hasznos, jól működő tárgyakat készíteni... Mi több a névtelen kézműves az ideális példa, a közösséggel azonos, a jól beállított és működő ember, aki például elkészíti a repülőgép alkatrészeit, edényeket formáz, vagy hasznos festményt tud szerkeszteni. Hiszem, hogy a jól működő gép, a jól épített út, az emberre méretezett lakás, kikötő, város, mindenekelőtt tisztán szép...

— Véleménye szerint a művészet befolyásolhatja az eseményeket?

— A művészet természetesen mindenkor, mindenben jelen van. De úgy látszik, a közvetlen hatását nem tudjuk mérni, olyan bizonytalan az értékelése... Ennek a hatásnak az értékelését mindig később, utólag végzi el a tudomány.

— Eddigi életében érték nagy megrázkódtatások?

— Csak a háborúk, és minden, amit a háborúk jelentettek...

— Nehéz időkben, bajok, letörések és sikertelenségek idején, mi adott Önnek erőt a további munkához, erőfeszítésekhez?

— Ilyen nincs... Nem voltak letöréseim... A siker és a sikertelenség közömbösen érintett. Soha nem jutott eszembe, hogy másban lássam a segítséget, mint munkában. Így viszont mi törhetne le...?

— Volt olyan nap az életében, amire mindig örömmel emlékezik vissza, ami jelentős volt, és az idő messzeségén is átvilágit, nem veszíti el kontúrjait, színeit?

— Ez a nap teljesen névtelen... Megismétlődő... Utazások... Amikor világos van, s mindent jól látni... Ez a nap számomra állandóan van...

— Hisz az intuicióban?

— Az+ kérdezi van-e intuíció? — Nos a magamfajta keveset olvasó ember semmit sem tud az örökléstanról, de úgy hiszem, hogy mindnyájan örökséggel születünk. Gazdálkodnunk, elszámolnunk kell ezzel az örökséggel. Az a gyanúm, hogy a sok „hobby" ennek a latba nem vetett örökségnek rendszerint diletáns visszatünete. Magam, vizuális adottsággal születtem; ha szeretném se tudnám elfelejteni, amit valaha látjam, magától megnyíló és lapozható képeskönyv ez... Nincs is más teendőm, mint rajzban letenni a látott világot. Soha nem készítek vázlatot, a Rákóczi-sorozatot, a Don Quijotét például minden bevezetés nélkül készítettem.

— Véleménye szerint melyik napszak a legalkalmasabb a művészi munkavégzéshez? Ön mikor dolgozik?

— Keveset és rosszul alszom. Gyakran fönt vagyok éjszaka, amikor alszik és pihen a város. Ez az éjszakai éberség különösen alkalmas számomra, hogy rendezzem terveimet, amire magában a munkában nem jut idő. Legtöbb tervem ilymódon éjszaka alakul, és nappal lassan beleszövődik a munkába. Kisebb helyiségben szeretek dolgozni, mindig egyedül és leginkább délelőtt. Aztán rendszeresen késő délután is, ha nem vagyok fáradt, még este is. Tudom, sok vonatkozásban hasznavehetetlen vagyok, nem tudok beszélgetni, vitatkozni, nem értek a tanításhoz, még szórakozni sem tudok. Soha egyetlen napig sem voltam szabadságon. Úgy gondolom a mi mesterségünkben a megszerettetés, a példa a leghasznosabb.

— Véleménye szerint saját művészi pályafutására mi a jellemző?

— A lehetetlen vállalása... Többre vállalkozni, mint amennyire az ember saját maga képes... A plafonját az ember azonnal eléri... Annak feszegetése az életút... Nem érdemes az embernek a saját szintje alatt maradni... Olyan nagy példák vannak...

— Jelenleg mi tölti ki napjait? A közelmúlt eseményei? Új tervek? Készülő kiállítások?

— A nyáron hosszabb nyugat-európai úton voltam, viszontláttam ismét városokat és régi barátokat... Naponta olvashatunk útleírásokat, aligha mondhatnék újat. Talán egy beszélgetés... Egy francia író, aki tudományos rovatvezető Aragon lapjánál, arról beszélt, hogy az emberiség már most gondol arra, előkészületeket tesz, hogy amikor a végtelenben alkalmatlanná vált a föld az életre, akkor el kell költöznie egy másik égitestre. Azt kérdeztem tőle, (mert a franciák oly jól meg tudnak őrizni mindent) felkészült-e arra, hogy a Louvre-t magukkal viszik? Aztán véget ért... Párizsból sokfelé tekeregve autón, huszonöt ív rajzpapírossal érkezve, keresztül haladva Vonyarcvashegyen azt mondtam: No, jobbra az első bekötőút Balatongyörök, és azt, hogy megérkeztünk, és hogy a lehetséges világok legjobbjában élünk... Most folyamatban van néhány kiállításom... Szerepelek a Lugánói Biennálén, az ausztriai antifasiszta kiállításon egy 1944-es rajzsorozattal, Brnoban, az USA-ban egy hazai magyar anyag vándorkiállításának keretében, és ez év nyarán a tervek szerint Székesfehérváron lesz egy kiállításom, ahol 25 év eredményeiről szeretnék beszámolni. Itt a porcelánjaimat is kiállítom...

— A társművészetek közül melyik áll Önhöz a legközelebb?

— Természetesen a zene...

— Van értelme Ön szerint a művészi csoportosulásoknak?

— Hasznos dolog... Bizonyítja ezt a városunk esete, ahol lassanként központ alakul. A festők itt jó barátságban vannak egymással... Ezen múlik...

— Véleménye szerint a pályakezdő művész milyen mértékben meghatározott?

— Biztosan az... De annyi más dolog közrejátszik... Mikor kerül iskolába, korán vagy későn, megfelelő iskolába, vagy...?

— A környezetnek, véleménye szerint meghatározó szerepe van a művész munkájára, vagy elhanyagolható mellékkörülmény?

— Biztosan van hatása... A mostoha körülmények edzett embert nevelnek, a kedvezők ellágyítanak... De ez biztosan egyéni dolog...

— Mit tudna tanácsolni a fiatal pályakezdő művészeknek?

— Jó kézműveseket kell nevelni, és nem művészeket... Kiváló technikusokat, jól szerkesztő mérnököket kell képezni. Amit korunk igényel az kollektív munkavégzés... Mindez persze folyamatban van már... Ha nem a művészképzésen van a hangsúly, az jó, mert akkor nincsenek csalódott emberek. És így a legegyenesebb úton jutunk el a lényeghez — mondta Martyn Ferenc.

Bertha Bulcsu

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966. JAN 3

egy pajtásom van.
e ő most fekszik. Be-
az erkélyre mezítláb.
em vagy olyan rossz.
si?
ogy rossz! — pörölt
ek. — Csak a Hed-
apucsát.
kíváncsisággal rán-
nöldökét.
vig?
uk!
ondta ezt a gyerek:
ek olyan buta em-
zt sem tudják, hogy
, alattomos, nagy-

volna a gyerekhez
ralkodni magán, de
káztatni a bizalmas-

yájuk. Haszontalan
ondom. Ne is tö-
dviggel. Inkább lás-
Akkora hóembered
Kugler Öcsinek is
ablakból.

eje, mint ennek a
e a fiú és Beetho-

kendőt vett elő, s ügyetlenül buzgólkodott. Miután a kelleténél tovább szöszmötölt a gyerekkel, a karjára ültette és a magasba emelte.

— Na látod. Így egészen csinos legényke vagy. Tudod mit. Hagyjuk a hóembert. Inkább szánkázzunk egyet.

— Jó! — rándult meg a gyerek a karján. — De csak úgy, ha a bácsi húz!

— Az csak természetes.

Nem sokkal később már messze voltak. Zajtalanul siklott a szánkó, a gyerek boldogan kapaszkodott, csikorgott a hó a férfi talpa alatt. Itt is sokan levegőztek és a férfi megremegett amikor rákiáltottak:

— Hé, Gyuszi!... Hát te hogy kerülsz ide?!

Az egyik kollegája volt a tervezőintézetből: jóindulatú ember, keretnélküli szemüveggel, kesztyűben, fülvédőben. Nagyobbacska lányait hozta ő is szánkázni.

— Csak úgy ... dolgom volt erre — ötölt-hatolt a férfi.

— És hol vetted ezt a legénykét?

— Loptam.

Kacagott a fülvédős.

— Micsoda vicc! Csak nem a tiéd?

— De igen — bólintott zavartan a

tínosság támadt közöttük. Tá-
sze-vissza bukfencezett a ha-
n a gyerekek zsivajgása. A
nyájasan igyekezett segíteni
n:

ke lehetsz. És persze boldog
ragaszkodsz a gyerekedhez.
esen, ugye minden vasárnap
tod?

egészen így — mosolygott a
anyerve csendes magabiztos-
A gyereket négy évig dug-
lem. Csak messziről láthat-
olt feleségem még az ősz-
dált, a gyereket pedig az
kán hagyta. Hát mit tehet-
gaz, a törvény a néhai nej-
hiába pörösködtem vele
csak neki lett igaza. Most
agyjuk. Kiszökött nyugatra
sassal.

dős megint felszabadultan
. Együttérzőn csillogott ke-
szemüvege.

ilyen jól tetted. Huszárosan
annyit mondhatok. Szívből

ENDRÉDI TAMÁS — *GITÁROS LÁNY*

David Szamoljov:

HAVAZÁS ELOTT

Fáradt a víz, már lassubodva jár.
Ez a hóhullás kezdetét jelenti,
Fáradt az ár folyónak lenni már,
Gyökérbe kúszni, felhőből peregni.
Mit ér szökellni, dúdolászni kár,
Zengőn zuhogni karcsu kanyarokban,
Némán szeretne megnyugodni már,
S ahol megállott, ott maradni hosszan.

Az alacsonyra hajló ég alatt
gó homály ég.
a-fáradott,
ra kell hogy váljék,
y fagy járja át,
ja fel dalát.

zerte a vidék.
a bokrok ága.
ús utak világa.
de barna még...
az első hópihék.

Bede Anna fordítása

nem nyújt módot egy sokoldalú és terjedelmében is jelentős írói mű érdembeli értékelésére. De azért hadd írjuk le: ahogyan Gergely irodalmi értékké növelte a szociográfia közvetlen valóság-leírását, úgy a rezzenékeny lélektani folyamatok mögött is észrevette a társadalmi indítékokat. Meg kell látni Gergely pályájának túlhaladott szakaszait, ám azt is, ami maradandó. Gergely Sándor gazdag életművét nem tarthatjuk lezártnak, befejezettnek. Éppen ezért elsősorban nem békés pihenést kívánunk a Kossuth-díjas Gergely Sándornak, hanem hogy új művekkel lepjen meg bennünket, új küzdelmeket vállaljon a még formátlan (de formát ölteni kívánó) élmény-anyaggal, a valóságnak azzal a sajátos párlatával, amelyből az író új valóságot tud teremteni...

A. G.

Martyn Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970 MÁJ 29

1021

Magyar

Martyn Ferenc kiállítása a Tihanyi Múzeumban

Martyn Ferenc képeinek és rajzainak bemutatójával várják a Veszprém megyei múzeumok az ősi tihanyi apátság kiállítótermekké formált szobáiban a nyár sűrű sorokban érkező látogatóit.

Kevésszer kíséreltük meg a mesteremberek alázatával és teljességével dolgozó művész helyének kijelölését; bár rég meg kellett volna tennünk, hisz Martyn festészete és rajzoló művészete a mienk, a magyar művészet része, még akkor is, ha nem sokszor sikerült megteremteni vele a kapcsolatot.

Pedig érdemes lett volna jobban figyelni rá, mielőtt elkéstünk volna vele, mert művészetünk ma már sajnos, nehezen találja meg a közös nyelvet munkásságával. Festészetünk útja másfelé kanyarodott azóta, hogy Martyn a felszabadulást követő években végre szabadon kapcsolódhatott áramába: az idősebbek, akik vele együtt indultak, másfelé tájékozódtak, s a fiatalok kutatásai sem mindig találkoznak az általa képviselt képépítési mód hagyományaival.

Martyn Ferenc tihanyi kiállítása azonban mindenképpen nyereség. Általa ugyanis felmérhetjük, mit szalasztottunk el, mit „kellett" más forrásokból adaptálnunk, holott közöttünk élt a példa; s mit vesztettünk ezzel a másfelé kapkodással.

A „mi lett volna, ha" álmai persze, nem tartoznak a kritikák által megmérhető valóság köreibe. Most sem foglalkozhatunk hát velük. De nem állhatjuk meg, hogy le ne írjuk: azzal, hogy Martyn Ferenc munkásságának tanulsága hiányzik a mai magyar festészet forrásai közül, lehetséges gyökereink egyikét vágtuk el magunk alatt. Mert kevés festőnk van, aki Martynhoz és nevelő mesteréhez, Rippl-Rónaihoz hasonlóan nem modorként, de eleven élményként, művészetük kialakítása részeként mondhatják magukénak századunk festészetének vívmányait.

Martynnak ugyan szerencséje volt — ha már a siker nem is nagyon látogatta. Nevelőjének Rippl-Rónait, az École de Paris mesterét (sok világhírre vergődött reprezentánsánál nagyobb képességű és kultúrájú mesterét) vallhatja; gyermekfővel forogván a hazatelepült Rippl kaposvári házában, első kézből sajátíthatta el a századforduló nagy dolgokat szülő művészeti törekvéseit.

Martyn tehát nem tanulóként, s végképp nem a forráshoz somfordáló szegényként érkezhetett meg Párizsba — ahová 1926-ban a középszer nyomorúságos állapotában vegetáló Horthy-rendszer kultúrpolitikája elől menekült, szellemének szabadságát keresve —, hanem a dolgok tudójaként; nem utánzóként, hanem *társként*, a harcok részvevőjeként, aki választhatott, hová csatlakozik, mit tart a magáénak, s mit idegennek. Nem „stílusért" futott Martyn Ferenc Párizsba, hanem környezetet, műhelyt keresett magának, ahol kibonthatta törekvéseit. S ezért nem települt át a baráti hívások — a szintén pécsi zsármazású Breuer Marcell, Forbát Alfréd és a többiek invitálására —, s a Bauhaus közösségének vonzása ellenére sem Weimarba, sem Dessauba, a Bauhaus székhelyeire. Társait Párizsban lelte meg, az Abstraction-Creation csoport köreiben.

Martyn Ferenc festészete a realizmustól indult el útjára — mondhatnánk —, ám ezzel csak állításunk egyik fele lenne igaz, mert nem mondtuk ki vele, hogy munkássága a stíluskísérletek és az eredményes formateremtő törekvések mellett (s nem ellenére!) mindvégig hű maradt a valósághoz. Sohasem „visszakereshető" formaelemekként tükrözve ugyan dolgait, de mindig megőrizve valamit feszültségéből, hol hagyományos kompozíciókon állítva a festmények terébe fe'fedezett tényezőit, hol általánosan, a szimbólumok nyelvén beszélve róla, egy forma, egy szín forrásaként.

A kezdeti párizsi években festett képeit a szürrealizmus ihlette. Martyn Ferenc azonban hamarosan túllépett a szürrealisták világán: az Abstraction-Creation csoportjához való csatlakozása világosan jelzi, hogy az általánosabb, nagyobb horizontú megfogalmazásokat kereste. *Absztrakt festő azonban* — a szó szorosabb értelmében — *soha nem vált Martyn Ferencből.* A hűvös, laboratóriumi szellemű munka nem elégítette ki; legelvontabb művein is mindig felbukkan egy táj, egy régi forma, egy visszaálmodott részlet.

Franciaországban érte utol Martyn Ferencet a második világháború. Ő azonban nem menekült a vihar elől, nem a biztonságos távoli földek felé sietett, hanem hazajött Magyarországra. Martyn sohasem volt politikus alkat. De ember volt; és *ember voltában, emelte fel művészetének szavát a kor barbársága ellen,* megrázó — nyelvében ismét a szürrealizmus felé közelítő — festmények, majd rajzok sorával tiltakozva a fasizmus és a pusztítás ellen, az élet nevében.

A háború befejezése, a felszabadulás óta Martyn Ferenc ismét szülővárosában, Pécsett él, részt kérve magának a közösség, a város és a művésztársadalom életéből. Festészete nem változott. Tiszta és szépségeket hordozó most is; és magányos. Utódai nincsenek. Méltó legalábbis nem akadt mindeddig, mint ahogy olyan sem, aki levonta volna a maga számára művészetének végiggondolt tanulságait.

Martyn Ferenc életműve, új kiállításán, eddig soha nem tapasztalt teljességgel bomlik ki a Tihanyi Múzeum termeiben. Bár tárlata most sem teljes egész; a részben elveszett, korai művek hiányoznak belőle, s a bemutató csak a negyvenes évek elejétől kíséri végig útját, még itt is válogatva anyagát, a legjobb vásznakat akarván felsorakoztatni, a grafikák java, a *Don Quijote-*, és az *Ulysses*-illusztrációk, valamint a *Berzsenyi-lapok* kíséretében.

A kiállítás íve a *Collioure-i kikötő* című, feszült erőkkel játszó kompozícióval indul (az idő és a művek születésének rendjében tekintve át anyagát), s világának teljes kibontását a *Sötét térben*, majd az *Emlék (Grisaille)*, a *Dunántúli tájak felett*, a *Spanyolországi emlék* című sorozat harmadik tagja, az *Ír király*, a *Csendélet hangszerekkel*, az *„I"-betűs kompozíció*, a *Zöld ruhában*, a *4735* és a *Déli architektúra* adja meg nézőjének, a hazatelepülés évétől a felszabadulás utáni első periódusig követve az életmű erővonalait.

A további művek közül az *Emelvényen*, az *Irországi emlék*, a *Három tételes festmény*, a *Szőke szerkezet*, a *Díszruhás ülő alak*, a *Juhász, kutyák, vihar* című kép, a *Kakas*, a *Tengerparton*, a *Kék láp*, a *Pajzsok*, a *Triptichon* és a *Kompozíció a serleg változataira* az „absztrakt", a *Dudás csendélet*, a *Kádárszerszámok* és az *Adriai-kikötőben* (velencei emlék) című képek és az illusztrációk pedig a „realista" Martyn Ferenc munkásságáról tájékoztatják a látogatót.

Sajnálatos viszont, hogy a tárlat rendezői erősen „megkeverték" az életmű darabjainak egymáshoz szorosan és logikusan kapcsolódó rendjét; nem beszélve a *Triptichon* alsó táblájának „eltüntetéséről", s a helyette odarakott *Tengerparti emlék* című kompozíciónak az egész mű hatását leromboló, egyensúlyát felbillentő szerepéről. Az életmű, amelynek bemutatására vállalkoztak, több tiszteletet érdemelt volna.

Horváth György

gyorsítására *újabb gépeket irányítottak.*

A vízügyi hivatalban egy halálos balesetről tettek bejelentést. Május 27-én *Kiss* Sándor polgári őr a makói buzgár elfojtási munkáinál az izgalomtól szívbénulást kapott. 46 éves volt, két gyermek apja.

A Tisza menti védekezés a töltések egyes helyi gyengébb pontjaira összpontosul. A védvonalakon 1310 helyen észlelnek csurgást. Az átázott szakaszok hossza 210 kilométer, a buzgáros szakasz hossza 13 kilométer, 188 egyedi buzgárt észleltek, hullámverés ellen 120 kilométer hosszban kell védekezni.

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság területén apad a Tisza és a Bodrog, s így *a bodrogközi és taktaközi védelmi vonalakon lassan javul a helyzet.* Dél-Borsodban és Poroszló térségében azonban — ahol a folyó az eddig mért legmagasabb vízszinttel tetőzött — még változatlanul *nagy erők védekeznek.*

Csütörtök estére befejezik a Rima-patak torkolatának szádfalas elzárását. Ezzel a gáttal a Tisza vizét zárják ki a patakból.

A Csongrád megyei árvízvédelmi területi bizottság csütörtöki ülésén két fontos határozatot hozott. Miután a Maros a tetőzés óta több mint egy méterrel apadt, elhatározták, hogy a Makóról Hódmezővásárhelyre átköltöztetett munkaképes lakosokat *ismét bevonják az ipari és mezőgazdasági termelésbe.* Személyszállító gépkocsikon szállítják őket az üzemekbe és a földekre, majd pedig a munka végeztével vissza Hódmezővásárhelyre.

A bizottság intézkedett arról is, hogy újra meg kell indítani a Makó—Szeged közötti — átmenetileg szüneteltetett — vasúti személyforgalmat.

A hiteligénylés feltételei

Csütörtökön délelőtt az *Országos Takarékpénztár* egyik vezetője részletes tájékoztatást adott *az árvíz sújtotta területek lakosságának nyújtandó hitel feltételeiről,* a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokról. Szabolcs-Szatmár megyében Fehérgyarmaton, Jánk-Majtison, Panyolán és Kisaron *külön kirendeltséget állítanak fel* a hitelügyletek lebonyolítására.

Az újjáépítéshez az OTP kedvezményes hitelt nyújt az árvízkárosultaknak. Mint ismeretes, a kormány az 1015/1970. számú rendeletében *130 ezer forintban állapította meg az igénybevehető kamatmentes hitel felső határát.* Emellett az Országos Takarékpénztár *kamatozó hitelt is nyújt:* 20 ezer forintot évi 2 százalékos, az ezen felül esetleg igényelt összeget évi 6 százalékos kamatra. *A hitel lejárata 25 év.* A fent említetteken kívül az újjáépítést segíti az *Állami Biztosító* által kifizetett kártérítési összeg is. A hitel a következőképpen igényelhető: a helyszínen dolgozó kárbecslő csoportok mindenegyes házról kárfelvételi adatlapot állítanak ki. Ennek megtörténte után adja ki az építési hatóság *az építési engedélyt.* A két okmány birtokában igényelhető a hitel. A megrongálódott házakra is a fent ismertetett eljárás érvényes, de az ilyen épületek helyreállítására felvett kamatmentes hitel lejáratának ideje *15 év.* Több helyen jelentkezik az úgynevezett „kettős hitel" kérdése. Az olyan házak esetében, amelyeket eddig is terhelt, és most árvízkár ért, *1971. június 30-ig fizetési halasztást adnak.* A most igényelt és a régi hitelt együttesen kezelik majd, egységes törlesztéssel.

A romba dőlt épületek tulaj

Ülést tartott a magy

Horace *Perera,* az ENSZ Társaságok Világszövetségének Budapesten tartózkodó főtitkára is részt vett a magyar ENSZ Társaság elnökségének és intéző bizottságának ülésén, amelyet csütörtök délután tartottak a népfront Belgrád rakparti székházában. Dr. *Simai* Mihály, a magyar ENSZ Társaság főtitkára köszöntötte a magas rangú vendéget.

Napirend szerint H. Perera, az ENSZ Társaságok Világszövetségének legutóbbi végrehajtó bizottsági üléséről és a Várnában sorra kerülő európai regionális konferencia előkészítéséről adott tájékoztatást.

Négy napirendi témája lesz a várnai konferenciának. Első helyen az európai biztonság kérdését említette H. Perera.

Dr. Simai Mihály közölte az ülésen, hogy a magyar ENSZ Társaság előreláthatólag július

Nyere de ne a fogya

Az Országos Kereske tanács

Dr. *Ács* Lajos, az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség vezetője csütörtök délelőtt országos értekezleten számolt be a felügyelőség vizsgálatainak tapasztalatairól és *a fogyasztói érdekvédelem* időszerű feladatairól.

Az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség 1970. január 1-től *új szervezeti formában* működik: ez időtől kezdve közvetlenül a tanácsok irányítása alatt végzi munkáját. Dr. Ács Lajos beszámolója elején hangsúlyozta, hogy ez alkalommal először összegezik az első öt hónap tapasztalatait és tennivalóit.

A kereskedelmi felügyelőségek által végzett vizsgálatok száma évről évre emelkedik és *a múlt esztendőben megkétszerezte a 30 ezret.* Fontos előrelépést jelent a munkában, hogy az ellenőrök a vizsgált helyek mintegy 25 százalékára ismételten visszatértek az előző ellenőrzés óta eltelt időszak eredményeinek és esetleges hiányosságainak számbavételére. Az ellenőrzések mellett *döntő szerepe van a felelősségrevonásoknak,* annak, hogy a vizsgálat eredményeit és a felfedett hiányosságokat *érdembeni döntés* kövesse. A felelősségrevonások aránya *a vendéglátóiparban a legmagasabb,* majd az élelmiszerkereskedelem következik.

Nagyon fontos része a kereskedelmi felügyelőségek munkájának az *árpolitikai követelmények* érvényesítése a különböző vállalatoknál és szövetkezeteknél. Fontosságát mutatja, hogy az árdrágításért alkalmazott *felelősségrevonások száma eléri a 24 százalékot,* de évről évre nő *a minőségrontásért* sorrakerülő szankciók száma is. A vizsgálatoknál, illetve az ezek nyomán foganatosított intézkedéseknél elsősorban az a cél, hogy a fogyasztókat ért károsításokat részben helyrehozzák, vagy, ha

Kempingcikkek na

Kemping ülőke
Kemping szék
Kemping asztal
2—4 személyes túrasátrak
2—4 személyes lakósátrak
2 személyes alumínium borg
4 személyes műanyag borgá

Két könyv Martyn Ferencről

Közel egyidőben két könyv is napvilágot látott Martyn Ferenc művészetéről, illetőleg munkásságának egy területéről. Az egyik *Hárs Éva* munkája a Corvina kiadásában, A művészet kiskönyvtára sorozatban jelent meg, a másikat *Tüskés Tibor* írta A szó és a vonal címmel Martyn Ferenc irodalmi kísérőrajzairól, s a Somogyi Múzeum füzeteinek egyikeként került nyomdába.

*

A művészet kiskönyvtára jólismert sorozat a művészetkedvelők előtt, évek óta rendszeresen jelenik meg, klasszikus festők és mai művészek váltakozva szerepelnek a sok képpel kiegészített kis kötetekben. 1969—70-ben Beck Ö. Fülöp, Bálint Endre, Egry József és Domanovszky képviselték a magyar művészetet — s most Martyn Ferenc.

Hárs Éva aránylag szűkreszabott, de rendkívül alapos és szép tanulmánya kísérli meg összefoglaló képét adni Martyn sokat vitatott és igen szerteágazó művészetének. Munkásságának kezdetei, életének alakulása, művészetének kibontakozása után a szerző az utóbbi huszonöt év tevékenységét foglalja össze. Érdekesen tárgyalja Martynnak azt a sokak számára meglepő tulajdonságát, hogy az elvont kompozíciók mellett mindig vissza-visszatér a leíró tájképekhez, csendéletekhez és portrékhoz, rámutatva a kétféle tevékenység belső szellemi, szerkezeti rokonságaira. Idézi magát a művészt, aki azt mondotta: „a művészet egyértelmű feltétele maga a természet".

Nagyon érdekes Martyn Ferenc ismert „mesterember-szemléletének" említése és kibontása a tanulmányban. „A technikai művesség — olvassuk — számára éppoly fontos tényező, mint a logikus, tiszta képfogalmazás és tartalmi rend. Képeinek faktúrája művelt és gyakorlott kézmunkájára utal, olyan szakmai jártasságra, amely a középkori mesterek óta csak kevés alkotónak sajátja." Majd: „...éppoly kényes a munkaeszközeire is: maga feszíti fel a gondosan választott vásznat, ügyel a legjobb minőségű ecset, festék, rajzszerszám használatára, műhelyét puritán rend és tisztaság jellemzi."

Hárs Éva tanulmánya hézagpótló, régvárt mű, ezt végigolvasva mindenki előtt összefüggéseiben, arányaiban bontakozik ki egy köztünk élő, de európai méretű művész egész munkássága. Ötvennégy, részben színes reprodukció egészíti ki a remek kis kötetet.

Ramon Lull: Imádónak és Imádottnak könyve

Jóval szerényebb kiállítású, de úttörő vállalkozás volta miatt ugyanilyen megbecsülendő a másik kiadvány, a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum füzete. Ebben — a szerényebb nyomdai lehetőségek miatt — csak néhány, ízelítő gyanánt közölt rajzot láthatunk Martyn Ferenc illusztrációi közül. *Tüskés Tibor* tanulmánya a téma természetéből fakadóan előbb Martyn művészetének néhány általános jellemzőjét, majd az irodalmi illusztráció problémáit, jelenlegi helyzetét tárgyalja, majd rátér a konkrét rajzsorozatokra. Az első Martyn-illusztrációk kevésbé ismertek, Ramon Lull Imádónak és Imádottnak könyve című, a 13. században íródott és 1943-ban magyarra fordított könyvéhez készültek. Az elmélkedéseknek ezt a könyvét Martyn Ferenc nyolc rajzzal kísérte, valamennyin egy ferences barát látható, a nyolc lap azonban a maga eszközeivel híven és mély átérzéssel fejezi ki ugyanazokat az eszményeket, gondolatokat és viszonylatokat, amelyeket maga a könyv. Ugyanez az illusztráció-felfogás, ez a szemlélet jellemzi Martyn további kísérőrajzait, Petőfi Apostolához, a Don Quijote-hoz, a Bovarynéhoz, Mallarmé költeményeihez, Joyce Ulysseséhez, Berzsenyihez, Madáchhoz és Kemény Zsigmondhoz készült rajzait.

Tüskés Tibor valóban avatott kézzel nyúl a témához, nem a művészettörténész, a festő, hanem a művészetek iránt általában érzékeny ember szemével. Ha irodalmi szemléletből és ismeretekből indul ki, hát ez itt a helyén van, szerencsésen egészíti ki a rajzok, azaz a rajzokkal is ábrázolt irodalmi művek szellemére meglévő ismereteinket. Ő maga is ejt néhány szót a tanulmány utolsó részében: erről a kérdésről, amikor azt írja: „Arról az élményről számoltam be, melyet Martyn Ferenc irodalmi kísérőrajzai kiváltottak belőlem. Majd a hatást igyekeztem visszafordítani arra a nyelvre, amelyből e rajzok fakadtak." Martyn művészetének és az irodalomnak az érintkezési pontjaiként említést tesz a tanulmány Martyn Ferenc író-portréiról is.

Rég nélkülöztük a Martyn Ferencről szóló, művészetével foglalkozó könyveket — annál nagyobb öröm, hogy most egyszerre két értékes és érdekes könyvet is kezünkbe vehetünk róla.

H. É.

tért.

Az asszony ennivalót csomagolt. Belerakodott az ura táskájába. Percnyi időre benne hagyta a kezét, s még később is érezte a bőr savanykás szagát. A férfi felöltözött, elbúcsúzkodtak. — Ügyelj magadra — mondta szeretettel az asszony.

A váltótársa már várta. Kezet fogtak. — Van valami újság? — semmi. Nálatok? — Megvagyunk. — Az asszony? — Jól van. — Alighanem éjszaka hozzák a szenet, — mondta még a nappalos. — Majd fogadom. — Akkor békességes jó éjszakát! — Viszont kívánom.

Egyedül maradt, elrakta a ruháit, az ennivalóját. Aztán körüljárta a kazánházat. Tíz óráig csendben telt az idő. Majd egyszerre motordübörgés rázta meg a vasajtót. Vattás ruhába öltözött ember lépett be, hunyorogva nézett körül. Meglátta a fűtőt, odaköszönt. — Erőt, egészséget, Kálmán! — Jó estét! — Megjöttünk a szénnel. — Ez az első forduló? — Igen. — Hányan hordjátok? — Ketten. — Hát csak rajta!

A dömperek szakadatlanul jártak, bőgött a motorjuk, csapódott a tartályuk. A fűtő, ha kifelé figyelt, hallhatta a szén ömlését. Kiment az udvarra, szippantott a friss levegőből.

Éjfelfájban a dömperesek beültek melegedni. — Igazi tél van — mondta a fűtő. A kazánra támaszkodott, mozgó ujjainak képe felnagyítva vetítődött a falra. — Nem unod még az örökös éjszakázást? — kérdezte az egyik sofőr, aki falubelije volt a fűtőnek. — Mindent meg lehet szokni — mondta a fűtő, s egy pillanatra az otthonára, az asszonyra gondolt.

— Indítsunk — kelt fel az egyik sofőr — mert még az árokban keresnek bennünket. Nagyot ásított, nyújtózkodott. A másik is feltápászkodott, kelletlenül csoszogtak kifelé. A fűtőnek hirtelen eszébe jutott valami. — Te, Sándor — szólt utána a falubelijének, — úgy gondoltam: néhány fuvarral közvetlenül beállhatnátok. — Hát — állt meg a sofőr. Körülnézett, aztán lépésekkel mérte a távolságokat. — Úgy látom, beférünk. Mennyit fizetnek a behordásért? — Négyhúszat — mondta szégyenlősen a fűtő. — De nem azért. Mintha fáradtabb lennék, mint máskor. — Jól van

nehezen be is c
megfordult, akkor
befelé tolató dör
lépni onnan, d
megmozduló szén
rította. A dömp
egyszeriben cer
arca előtt fékeze
— kiabálta kétsé
donászott a karj

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ
MAGYAR HÍRKÖZLÖ
BUDAPEST, IX., Ülői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KA

It

Kázmér a
a hegyeket nézte. Egy darabig számolta az autókat, de huszonhétnél abbahagyta. Türelmetlen volt. Vállat vont tehát a huszonhetedik elsodródó autó után, és inkább a hegyeket nézte. Szerette a hegyeket. Még gyerekkorában szerette meg őket, a Hárdihegyet, Létrást, Meradna patakot. Elmosolyodott. Az óriási lapulevelekre gondolt, melyek nagy nyugalma alatt villámgyorsan csörgött a Meradna-patak, a ráncoskérgű fákra, melyek övezték, a nagy, lapos kőre, melyről magasan zuhogott le a víz abba a katlanba, ahol nyüzsögtek a pisztrángok. Hirtelen úgy érezte, hogy nem is a kőkorláton ül, hanem egy farönkön, a Meradna partján, és titkolt rettegéssel, hogy megint elkapja a lópofájú állami halőr, horgászik. A patak hangosodó zúgással rohant előtte, majd a zúgás elhalt valahol. Huszonnyolc, állapította meg magában Kázmér az autó után nézve, vagy talán harmincöt. Már nem tudom.

Megszomjazott. Meleg ígérkezett, tiszta volt az ég és a napfény csodálatos bőségben ömlött: lecsurgott a házak oldalán, és a kőkorláton, ahol Kázmér ült. Vágyakozva gondolt egy korsó sörre, majd, amikor a vágyakozás összeszikkadt-forkú valósággá sűrűsödött, átballagott az úton, s úgy harminc méterre a kőkorlától bement a kocsmába. A kocsmában kevesen voltak. Az asztalok mellett mindössze két ember ült, távol egymástól, mindketten kalapban, előttük sör. Csend volt. Kázmér vett egy sörösblokkot, és a habos, hideg sörrel a kezében

tyokban ivott, elégedett lett. Visszatért gondolataihoz.

Meg a sok málna. Apám mi den reggel kezembe nyomta kannát, az volt a dolgom, hog megszedjem. Egész délelőtt egy dül barangoltam a hegyen, sze tem a málnát, megugrasztotta a gyenfelő vaddisznókat. Vigy rogva nézett a félig üres kors ba. Nem tudom, gondolta, mely künk félt jobban: a vaddisznó vagy én. Én nagyon féltem.

Egy autóbusz röfögött el a úton. Kázmér kiitta a sörét, vis szatette a pultra az üres korsó és kiment. Végignézett az úton.

Márta még nem jött. Kázmé ezt a lapulevelek nyugalmáva vette tudomásul. Márta mindi így szokta. Tudja, hogy megvá rom, gondolta. Mindig megvár tam. Kicsit bizonytalanul arr gondolt aztán, hogy talán nem sc káig lesz kiszolgáltatva minden féle közbejött dolognak. Minden féle dolog. Gyerek, nagymam mittudomén. Nagyon nehéz így Visszament a kőkorlátho, és fel ült. Csodálkozva vette észre, hog elvesztette az emlékeit, nem tud ja folytatni azt a vaddisznós dol got. A szemközti házakra meredt aztán a hegyekre, aztán újbó kezdte számolni az autókat. Hat nál tartott, amikor távol, az út kanyarban feltűnt egy kék folt az új kosztümje, gondolta Kázmér, és bólintott. A házak, a hegyek barátságosan vették körü Kázmért. Amikor a kék folt ki csit közelebb ért, a közeledőber kivehetővé váltak Márta mozdulatai — őszépségű mozdulatok —

AZ OPERAHÁZBAN dr. Barna Andrásné minisztériumi főosztályvezető jelenlétében osztotta szét az Operaház igazgatósága a Szokolay Sándor „Hamlet"-je előadásáért adott minisztériumi nívódíjat (alsó képünk) — Mátray Ferenc magánénekest december 13-án Lukács Miklós igazgató köszöntötte operaházi tagságának 25. évfordulóján (Vandulek felv.)

1021

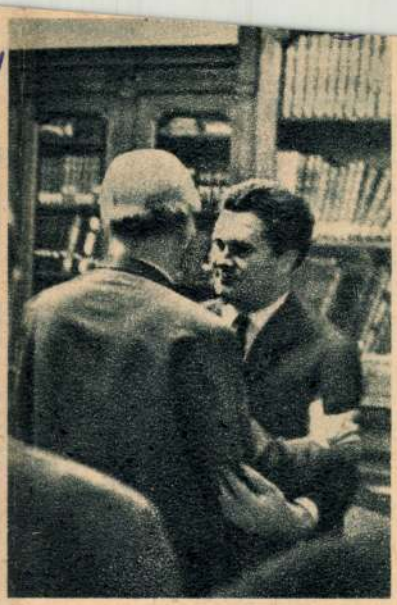

Böngészde

LAPOKBAN OLVASTUK

JANCSÓ MIKLÓS
filmrendező:

— A siker nemcsak és elsősorban nem számokban mérhető le. Ha munka közben a nézőszámot latolgatnám, félelmek, gátlások vennének körül, és úgy nem lehet mást, csak megalkudni. Szorongások közepette még kommersz vígjátékot sem lehet csinálni. Egyébként a Szegénylegények egymilliós nézőszáma ebben a műfajban nem számít kevésnek. Nem tudok, és nem is akarok kommerciális érdeklődést kielégíteni. Olyan közönséggel számolok, amely megérti gondolataimat. Csak azért, hogy a nézőszám emelkedjen, nem vagyok hajlandó engedni sem mondanivalóm súlyából, sem a legjobbnak vélt kifejező eszközeim igényességéből. Azt hiszem, nincs is rá szükség. Egymás kölcsönhatásában fejlődik a film és a közönség.

(PETŐFI NÉPE — Szabó János)

MARTYN FERENC
grafikusművész:

— Vajon miért lenne baj, hogy a művészek manapság nem koplalnak?

— Nem erről van szó. Számoljon csak kissé. Hazánkban ezernél több a hivatalosan bejegyzett, elfogadott képzőművész, ez évente sokezer mű, ha nem volna bántó a kifejezés, úgy mondhatnám: sokezer szubjektív vallomás. Pour qui, pour quoi? Kilép az ember az utcára: lám, megint egy új szobor, kőből faragott ülő nő, aztán nem messze egy ugyanolyan, a testvére, meztelenül. Bevallom, szívesebben látnám, ha élne... Senki nem tudja, nem kérdezi, hogy kerültek ide, a járókelők annyira se méltatják, mint egy KRESZ-jelzést. Nem az örökkévalóságnak készültek, élettartamuk nem több, mint két-három emberöltő. Valaki rúzzsal befestette a kő nő száját... Egyszer elhívtak, egy szgrafittót kellett volna ellenőrizni, mire odaértünk, már meg sem volt, kifakult, lefolyt, az időjárás elvégezte a maga dolgát; nem kár érte... Miképpen összegezzem? Mondhatom-e, hogy igen sok a jelentéktelen, a munkamorál nélkül elkészült alkotás, hogy mindezzel szemben ott a makacs közöny, sőt, a durva elutasítás? Nem is régen, itt nálunk egy-egy szobor felállítása a város egész társadalmának fontos eseménye volt.

— Néha megkeresnek fiatalok meg szülők. Tanácsot kérnek, menjenek-e erre a pályára. Mert fene divat a művészi pálya. Azt nézem, rátermettek-e a fizikai munkára, aztán megkérdezem, hajlandók-e mindent, mindent, magát az életet föláldozni a vállalt munkáért. Rendszerint meglepetten kérdezik, miért; az is előfordult, hogy valaki határozottan azt válaszolta: azt nem. Fogadja el ezt a szürke, üresen hangzó mondatot: a művészet, meg persze társadalmi tekintélyének sorsa egyesegyedül a művészek kezében van.

(JELENKOR, 68/10. — Hallama Erzsébet)

Martyn Ferenc

közé... A kulturális felelős nemcsak az úgynevezett kulturális tervékenységért felel, hanem irányítja a színházi klubot is. Az első

ki. Mert úgy érezte: szüksége van a szakszer
ntos szá
önmagá

1969 JAN -7
Szocialista Művészeti
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

A tagság kérdez:

VÁLASZOL

N. K.-né PEDAGÓGUS (Debrecen) — a szabadságidőre és egyéb igazolt távollétekre járó átlagkereset számításának új rendszeréről, így különösen a kiszámítás alapját képező tételekről kér tájékoztatást.

VÁLASZ: Az iskolai dolgozók tekintetében a béralap és a jutalmazási keret terhére kifizetett díjazások képezik az átlagkereset kiszámításának alapját. Így a pedagógus átlagkeresetébe beszámít:

a) a kiszámításkor érvényes személyi alapbére (a törzsfizetésen felül az alapbér-jellegű vezetői és működési pótlékok is),

b) a túlmunkadíj fele,

c) azok a nem alapbérjellegű pótlékok, amelyeket az átlagkeresettel díjazott időre nem folyósítanak.

A kétszeres kifizetés elkerülése érdekében a jutalmakat a 30 napnál rövidebb távollét, továbbá — időtartamára tekintet nélkül — a rendes szabadság idejére járó átlagkereset kiszámításánál figyelmen kívül kell hagyni.

Ugyancsak nem lehet számításba venni az átlagkereset kiszámításánál a szociális juttatásokat, a jubileumi jutalmat, az újítási díjat, valamint a külö bízások alapján kif kenységért kifizetett kat.

Az átlagkeresetet azokra az időtartamo zetni, amelyekre ezt kifejezetten elrendeli. mondási idő alatti fe tartamára, a rendes rendkívüli tanulmányi és jutalomszabadság idejére, a túlmunka ellenértékeként kiadott szabadidő-átalány idejére stb.

A harminc napot meg nem haladó időtartamra történő átlagkereset-számítás esetén a megelőző naptári negyedévben, a harminc napot meghaladó időtartamra történő átlagkereset-számítás esetén pedig az utolsó négy naptári negyedévben kifizetett összegeket kell alapul venni, ha a pedagógus naptári évre járó szabadsága a 30 napot meghaladja, függetlenül attól, hogy szabadságát egybefüggően vagy megszakításokkal a nyári, illetve téli szünetben, vagy az oktatási idő alatt veszi ki.

P. Gy. TERVEZŐ (Budapest) levonásos jövedelemadó alá eső tevékenységet folytat. A különböző költségeknek — az adó alapja ki számításánál történő figyelmen kí vül hagyását — és csupán a brutt díjnak meghatározott mértékbe csökkentett nettó összege után adózását írja elő. Így az adó alapjának kiszámításánál az alábbi költségeket kell a bruttó jövedelemből levonni:

a) szerzői (írói), műfordítói és szakfordítói, újságrajzolói, zeneszerzői tevékenységnél, valamint a MUOSZ tagjaként működő fotóriporteri tevékenységénél az összevont díj

100 000 forintig terjedő részének 50 százalékát,

100 000—200 000 forintig terjedő részének 30 százalékát,

200 000 forinton felüli részének pedig 10 százalékát;

b) a szobrász, festő, népművészeti és iparművészeti alkotásoknál a díj 50 százalékát, illetőleg amennyiben a tényleg felmerült költség ennél nagyobb, az adóalany által igazolt és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja által jóváhagyott költséget;

c) a grafikai, restaurátori, fotóművészi, díszlettervezői és tervező iparművészi, valamint műszaki szakgrafikai tevékenységnél a díj 40 százalékát;

d) az előadóművészi tevékenységnél a díj 20 százalékát;

e) az a—d) pontokban fel nem sorolt, levonásos jövedelemadó alá eső egyéb tevékenységnél a díj 10 százalékát.

Miután a levéliró tevékenysége a c) pont hatálya alá esik, ezért adóalapjának megállapításánál a bruttó 40 százalékát kell levonni, és csupán a díj 60 százaléka után köteles adót fizetni. (DBM)

H. I. ARTISTA (Budapest) kéri, tájékoztassuk, hogy „elismerési díjat" az SZTK-nak milyen feltételek fennállása esetén lehet fizetni? Milyen jogokat biztosít a

ITT NEM MŰVÉSZ ÉS KRITIKUS SAKKOZIK
— Gácsi Mihály karikatúrája —

Nekem magyarázza, hogy hogyan kell lóval lépni?

haszon most már nemcsak Szegedé, hanem a magyar színházé is egyben.

Csak majd legyen még direktor és színház, amelyik újból előszedi a művet, mert a szegedi színház nemigen jeleskedett! Szeretném hinni, emiatt fanyalogtak a színházkritikák, s nem az őszinte társadalmi szatirikus kedvért. Mert a drámát páholták el, holott az előadás volt rossz. Egy-két dramaturgiai döccenőtől (a második felvonásban), egy-két ismétlődő poéntól eltekintve, örömmel láttuk, végre született egy életünkről szóló jókedvű, szeretettel megírt, szatirikus játék. Becsüljük meg, és effajta darabok írására serkentsük íróinkat. Az előadás alatt szüntelen felhangzó nevetés bizonyította: magunk járunk jól, önismeretünk lesz gazdagabb, erősebb általa. Még tovább mondva jó közérzetünk mutatója is, hogy merünk gúnyolódni esendőségeinken, hibáinkon. A nevetés maga a katarzis, és higgyünk abban, hogy egy kicsinyt alakít is rajtunk, jobbá formál a jövőre. Unalmas és meddő már, ha nyugatról csempészett ötletekkel szórakoztat a drámaíró, minduntalan „leleplezi" a kispolgárt, akár elvtársnak, akár Noénak öltöztetve. Az általános viccelődésnél több szükségeltetik: történeti szatirákra lenne szükségünk. Mocsár darabja ebben a vonatkozásban nagy hasznunkra van.

Ismételjük mondandókat: a szegedi előadás nem sikerült. Mocsár humora több rétegű (a paraszt bajszának ráncigálása már egy valóságból fakadó abszurd játék például!), s ez éppen érdeme, s nem hibája, mint ezen több ítész is értetlenkedett. A szegedi előadás csak a kabaré szintű szóvicceket, poénokat dolgozta ki, a mély, a lényeget érintő társadalmi szatirát képtelen volt eljátszani. Ebben Vass Károly rendező a hibás. Fantáziátlan, karakter nélküli rendezés az övé. Mintha nem tudta volna: nem hagyományos polgári vígjátékot kell rendeznie. A színészek javának se tehetsége, se elképzelése nem volt arról, miként lehetne a kabaréból szatirikus játékot kerekíteni. Rossz volt nézni, milyen kitűnő figurák szürkültek el a humortalan színészek játékában. Tornyai Magda, Balogh Emese, Jablonkay Mária szinte nem is értették a darab igazi humorát, modoroskodtak, pózoltak, ahogy egy bulvár játékban szokás. De a férfiakról se lehetünk túlzottan jó véleménnyel. Mentes József, Király Levente, Szendrő Iván, Csizmadia László is csak ügyeskedett, nem vették észre, hogy nem szabványos vígjátékról van szó, hanem többről, másról. A sikertelenség a magyar színjátszás kórképe is: a színészek java gesztus- és eszközrendszerében csak hagyományos, polgári darabok megoldására képes; az új kifejezési formák, a játékstílus igénye, a megújulás szándéka még csak nem is tapasztalható. Sablonokba, formákba merevedett, hivatalnok színjátszás, amit csinálnak, s mindezt még nagy önbizalommal és önelégedettséggel is. Az orosz tiszt szerepében *Iványi József* alakítása sikeredett igazán, emberi, természetes, meleg humora mutatta társainak is: ez irányba kellett volna keresni a szerepek lényegét.

Íme, egy jó dráma született, itt volna a feladat majd egy jó előadásban is bemutatni. Igaz, ehhez a bevett szokást kéne félredobni, mert a magyar színházak süket fülekkel vannak egymás iránt. Hiúságból, féltékenységből nem hajlandók egymás darabját bemutatni, inkább játszanak rosszat. Csakhogy különbnek, másnak, eredetinek tűnjenek.. Mikor lesz már végre alázat, figyelem és becsülés egymás munkája iránt?

ABLONCZY LÁSZLÓ

1021

Martyn Ferenc

Gyűjteményes kiállítása a tihanyi múzeumban ráirányította a közvélemény figyelmét az absztrakt festészet magyar úttörő mesterének kimagasló munkásságára. Természetelvi alapon nyugvó, a reális valósághoz hű grafikája és absztrakt festészete kiegészíti egymást, az előbbi kulcsot ad a másik megértéséhez és a kettő együtt: eredeti, önálló egyéniségének és megalkuvást nem tűrő, haladó művészetének igaz értékeléséhez.

Lírikus költő, aki életigenlését, emlékektől zsongó képzeletvilágát, élményeit, hazájának és távolabbról az emberiség sorsával azonosuló, a Jövőt ébresztő Mában felszívódó, a megfoghatatlan és mozgalmasságában elérhetetlen, változatlan Jelent örökíti meg varázsos színeivel és muzsikáló vonalaival. Gondolatokat és érzéseket, szellemi áramlásokat jelenít meg művein, térben és téren túl érzékeltetve a közelit, meg a távolit.

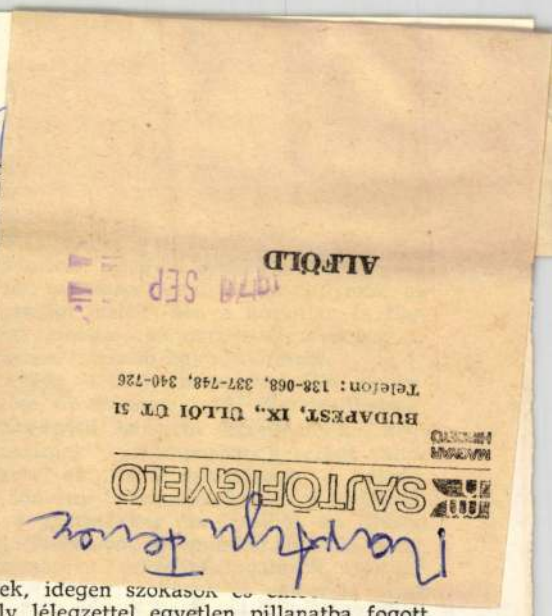

Absztrakt festészete nem elsősorban az észhez, a káoszban, a mindennapok összevisszaságában rendet teremtő, építő és összegező értelemhez szól, mert nonfiguratív, a tárgyi, szemmel közvetlenül követhető látványosságot absztraháló képkölteménye legbensőbb érzéseit, szavakkal kimondhatatlan sejtéseit, látomásait, lassan, hosszan, sokáig érlelődő legrejtettebb képmását, szinte folytonos újjászületését örökíti meg.

Sétálgatva, meg-megállva gyűjteményes kiállításának válogatott festményei és rajzai előtt: a látogatót az erőnek, szépségnek, életszeretetnek, csodálatosnak és egyszerűnek igézete ejti hatalmába. Csak néz és néz, egyszerre kívülről és belülről látó *Szem*. Az egész kiállítási anyagot átfogó szemlélet után, külön-külön vall, és vallat a látogatóval szembeforduló kép. Minél tovább nézzük, annál többet, mélyebbről, kimerithetetlenül. A századforduló sok irányban kísérletező, a festészetet forradalmasító stílusváltozatok felfokozták a látási igényt. A tér meghódítása, az űrrepülés időszaka közel hozta a távolit és a közelit szinte a végtelenségig nyújtotta. A külső szem kereste az azonosulást a belső szemmel. Olyasmit kívánt észlelni, megvalósitani, aminek a létezéséről csupán homályos sejtelme lehetett, de szabad szemmel nem láthatott, mégis áhított kifejezni. Az absztrakt festészet legmagasabb fokon voltaképpen meditáció, eszmélés, amikor az életérzés téren és időn túli egyesülés az öröktől volt és lesz Léttel. Martyn Ferenc festményei a Létről árulnak el titkokat. Ezek a titkok mindannyiunkkal közösek. Martyn festményei tudatosítják, felfoghatóvá teszik előttünk. Azért olyan ellenállhatatlan a hatásuk. A színeknek lenyűgöző jelbeszéde minden igazi nagy mester legegyénibb, utánozhatatlan sajátja. Martyn is rendelkezik vele. De míg a régi nagy mesterek a külsőleg, szabad szemmel láthatóban érzékeltetik a láthatatlant, a kifejezhetetlent, az igazit, ami él és elévülhetetlen, Martyn a képi látványban rejtekező belső szemléletet, az igazit, a kimondhatatlant, az egyetlen érdemeset és maradandót érzékelteti: sugallatos színeinek lekottázhatatlan dallamosságával teremtve összhangot az életérzésünkkel.

Egyik legelbűvölőbb festménye, az ,,Emelvényen'': szimbolikus címében szellemi magaslatot jelez, ahová fölnézünk és magunkat látjuk ott, elérhetetlenül és mégis valóságosan. Nem elemezhető, mert talán öntudatlan, vak látással sikerült a festőnek ezt a színvarázslatot létrehoznia. Nem lehet eléggé betelni a nézésével. Ámulatot, meg nem szűnő gyönyörködést ébreszt.

Az ,,Ír király'' és az ,,Írországi emlék'' atyai

ágc
pill
ma
ba
,,é
em
,,f
ge
te
A
cs
p
s
z
A
z
t

zések, idegen szokások
mély lélegzettel egyetlen pillanatba fogott panorámáját kápráztatva elénk. – Megszemélyesített szobabelsők, ablaknézés és tárgyak, bútorok révületében jelenik meg a sejtelmes vízió, ,,Mère et enfant'', egy székkel azonosuló, ülő anya és szemben vele, feléje nyúlkáló fehér sóvárgás, a gyermek. – Az eszköztelenül, szinte semmiséggel mindent kifejezésnek szép példája három színnel és derékszögű mértani idomokból alakított ábrája, mint életútjának sommásan fogalmazott jelképe: a ,,Fölfelé haladó''. – A kisméretű ,,Tér és forma'': vonal-, szín-, fénykompozíció, játék a felfoghatatlannal, a tér és az idő eggyéválásával, a látható láthatatlannal. A síkba sűrítve, szétterülve, elnyúlva a végtelenig: ránk csodálkozik – a Kozmosz. – De mind között talán a legfeledhetetlenebb az ,,I-betűs kompozíció''. Színek, fények, vonalak és élesen kivehető I-betűk. Az I-betű misztikája vertikális irányával az emelkedést, a magasbaszállást, a szellem fenségét jelenti. Ha bizonyos távolságból szemléljük ezt a kis képremeket: ülő helyzetben, glóriával a feje körül egy felsőbbrendű lény alakja bontakozik ki, mint elsuhanó látomány, van is, nincs is, mint hol felbukkanó, hol eltűnő jelenség.

Rajzai közül a Berzsenyiről készült sorozatot emeljük ki, mert jellegzetes magyar tárgyköre a legközvetlenebbül rokonszenvez a magyar nézővel. Martyn a rokonlelket szerette meg Berzsenyiben: a zárkózott, magányos, őszinte, gyermekin tiszta, szemérmesen büszke jellemet, akiben a szívjóság egyben a legmagasabbrendű humanitás. Ebben a léleklátó portrésorozatban nemcsak Berzsenyi szólal meg férfias lírájával, hanem a festő legmélyről fakadó vallomása is a maga igaz magyarságáról.

HAITS GÉZA

1969 JUN 15
1021
MARTYN FERENC

MARTYN FERENC

Martyn Ferenc Pécsett él — legalábbis az év java részében — és idén tölti be hetvenedik életévét. Köteteket lehetne írni róla, hisz élete már gyermekkorában megkülönböztetetten érdekes és jellegzetes élet volt. Kaposvárott, Rippl-Rónai műhelyében ismerkedett apró gyermekként a festészet különös, bűvös világával. Azt mondhatnánk, már gyermekkori játéka is az ecset volt és a vászon, a ceruza és a papír, s az életről, a világról szerzett első benyomásai között kitörölhetetlenül ott szerepeltek a színek, a formák, a fény és az árnyék, a képzőművészet valamennyi összetevője.

Fiatal éveit Párizsban, a művészetek fellegvárában töltötte. 1926-tól 1940-ig élt odakint, a francia a második anyanyelve lett, s tagja volt az »Abstraction-Création« elnevezésű művészcsoportnak. De mindvégig magyarnak hitte, vallotta magát. Hazahazatért, levelezett, figyelemmel kísért minden jelet és hangot, ami hazulról érkezett. A nemzetközi sikerek, mindaz, amit Párizsban megtanult, megértett, végigkínlódott, 1940-ben ért meg arra, hogy hazatérve megkísérelje megvalósítani itthon, átültetni a valódi magyar művészet talajába. De akkor tört ki a második világháború. Természetes, hogy Martyn Ferenc hamarosan, az első lépések után, visszavonult. Fel kellett adnia a művészeti közélet pezsdülésének, a közös kiállításoknak, munkáknak a tervét. Korán megértette a kor nagy tragédiáját és veszedelmét: nagyszerű antifasiszta, háborúellenes képei származnak ebből az időből. A felszabadulás után szükségszerűen kapcsolódott be a megindúló nagy fellendülésbe, s az is szükségszerű volt, hogy azután a következő évtized ismét valamelyes visszahúzódást eredményezett. De ez másfajta visszahúzódás volt, hisz Martyn Ferenc ezalatt az idő alatt rengeteget dolgozott — éppen most, az elmúlt hetekben fogta fel mindenki, milyen sokat. Töretnül, a pesszimista elerőtlenedéstől a lehető legtávolabb, csendesen és szívósan festette meg azt a több tíz, hatalmas vásznat, amely nemrégen reflektorfénybe került és kiváltotta a »legbeavatottabbak« megrendülését is. Még azok a kevesek — mert nem voltak sokan! —, akik tudták, hogy Martyn Ferenc nagy, európai mércével mérendő művész, azok is megdöbbentek a tehetség és élettapasztalat, a művészet eredményeit felhasználó és egyéni kísérletek során kiérlelt festésmódok, a drámai erő és a humanista életöröm ilyen hatalmas tömegétől, ilyen harmonikus és szerves egybeötvözésétől.

Persze, a folyamatot visszafelé sokáig nyomon lehetne követni: Martyn Ferenc évek óta tanácstag Pécs városában, nemrégiben pedig őt választották meg Baranya, Tolna, Somogy és Zala megye minden képzőművésze a dél-dunántúli szervezet titkárává. Sajátos módon egyébként is mindig benne élt a közélet sűrűjében, akkor is, ha az a hír járja róla — nem is alaptalanul —, hogy a »szereplésnek« nem híve. Azok a javarészt fiatal művészek tudnának erről beszélni, akiknek tapasztalatával, tanácsaival, finom és lényeglátó kritikai érzékével, szíves emberi szóval mindig segített.

Az idei tavasz meghozta a kiállítások sorozatát is. Először Budapesten, a Nemzeti Galériában rendezett, a baranyai-pécsi képzőművészeket bemutató kiállításon tűntek fel nagyméretű, nagyerejű táblaképei. Uralták a termeket ezek a képek, földhöz szögezték a látogatók lábát, nem lehetett a képek formai gazdagságától és lenyűgöző színvilágától szabadulni. Aztán megnyílt a Petőfi Irodalmi Múzeumban Martyn Ferenc hallatlanul finom és kulturált íróportréinak, illusztrációinak kiállítása. Aki fogta már a kezében a Don Quijotét, belelapozott és meglátta a Martyn-rajzokat — az többé nem szabadul a búsképű lovag hórihorgas figurájának mély, örökérvényű tragikumától és mellette a viruló kicsi ember, Sancho egészségtől duzzadó, ezer szállal az élethez kötött, kiirthatatlan alakjától. De ott van Bovaryné, a felejthetetlen Flaubert-hősnő, ott vannak az izgalmas Ulysses-rajzok, ott van a Berzsenyi-sorozat, amelyen a legutolsó években dolgozott a művész.

Most pedig, egy nappal azután, hogy a Pécsi Városi Tanácson — intim kis ünnepségen a Martyn Ferenchez méltó szerény keretek közt — átvette a Munka Érdemrend arany fokozatát, megnyílt Pécsett is a 32 képből álló kiállítása.

Aki belép a terembe és körülnéz, hirtelen nem tudja, merre forduljon. Egyik oldalról hívják-vonzzák a ragyogó színek, a másik oldalon nyomasztó árnyak, vicsorgó szörnyetegek, valami átélt borzalom rémei acsarkodnak feléje. A fasizmus szörnyetegei ezek, lehetetlen meg nem mérkőzni velük megint, ennek a hatalmas, erős képnek a hatására. Ha ezen túl vagyunk, akkor léphetünk csak megkönnyebbülten a többi elé: az élet szépségei hívnak a gyönyörű, harmonikus formák rendezett világával és a minden tragédián, pusztuláson, gondon és bajon átragyogó hit. Az 1946-ban festett *Kikötőben* című kép a tiszta, elvont formákkal is felidézi a nedves, homályos, nyugodt partot, hálós vonalak emlékeztetnek az árbocokra, halászhálókra, hínárokra — s mindenen átragyog a tenger sajátos színe. Madárszárnyak lebbennek a *Kompozíció sötét háttérrel* című képen, a madárbegy lágy és mégis erőteljes vonalai ívelik át a képet, a tollazat barnás-szürkéin át fel-felcsillan a vörös, a kék, a fehér. A *Dudás*, a *Kádárszerszámok* vagy a *Magyar parasztcsendélet* a népművészet, népi életmód, néprajz letisztult megjelenése a képzőművészetben — mégpedig a modern képzőművészetben — olyan természetességgel, amelyet csak az európai kultúra és a mélyen gyökerező magyarság ilyen fokú egybekapcsolódása tud megjelentetni. A *Vízparton* című kép merő lebegés, mintha víz alatt néznénk szét a világban, s milyen különös, titokzatos, izgalmas lesz így a világ! Vagy a másik két *Kikötőben (I—II.)* című kép: pompás, erős nappali fény ragyogtatja fel a játékos, furcsa formákat az egyiken; kéklő éjszakai titok játszik el ugyanezekkel a formákkal a másikon. A *Spanyolországi emlék I.* riadt, sárkányfogas világának feloldása a *Spanyolországi emlék II.* című kép, amelyen a kék és fekete formák rendjét tiszta, narancsszínű vonalak szabdalják értelmesre, áttekinthetőre — *emberire.*

Minden festmény végülis egyről vall: az emberség legyőzhetetlenségéről. A humanizmus, a művészet kiirthatatlan humanizmusa próbál rendet teremteni katasztrófákkal és zűrzavarokkal teli korunkban ezeken a képeken. Nagy élmény — nagy ajándék ez azoknak az embereknek, akik a képzőművészetben is keresik a katarzis lehetőségét, a segítséget és tisztaságot, az összefoglalást és a figyelmeztetés tapasztalt, meggondolt, kiérlelt és kikínlódott hangjait.

Hallama Erzsébet

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-724

Őrület! — mérgelődött a sofőr. — Őrület, hogy mindig elém kerül valami tragacs!...

A makadámon mentek. Kora nyári hőség volt, huszonnyolc fok. A sofőr hetven-hetvenöt kilométer körül tartotta a sebességet; az út horpadásain nagyokat huppant a három és fél tonnás Csepel. Mintha máris eltört volna a kocsi rugózata.

— Elég jól megy — mondta a segédvezető.

— Beérem! — Dühödten mérte fel a távot. — Nincs nagyobb mérgem, mintha nem látom be az utat. Az egész utat...

Egy teherautóról beszéltek, nemrég bukkant fel az »S« kanyar után. Néhány száz méter választotta el egymástól a két kocsit, a Csepel sebessége miatt azonban egyre csökkent a távolság.

— Minden sofőr azt akarja, hogy övé legyen az egész országút — nevetett a segédvezető. Hajlott hátú, sovány ember volt, nem izzadt, zokszó nélkül tűrte a hőséget. Pedig száraz meleg égetett, a kocsi nikkelezett részein szikrákat szórt a napfény. A földek, s távolabb a dombok fényben fürödtek, minden zöld volt: halványzöld, mélyzöld; csak az út fehérlett a szárazságtól, s távol s köröskörül minden beleveszett a halványkék égbe.

A sofőr izzadt. Ingerültté tette a motorházból felszálló hőség, a rossz út, a tikkasztó délután. Félkézzel tartotta a volánt, balkarját kidugta a lehúzott ablakon, figyelte a tükröt: előzik-e?

— Kikerülöd ezt a vén fűrészt? — kérdezte unalmában a segédvezető. — Nézd csak! Tyúkketrecekkel van tele. Régi masina, de jól megy...

— Steyr. Szeméttelepre való.

— Nyolcvan...! — mondta a segédvezető, mert figyelte a kilométerórát. — Nyolcvanöt...

Néhány perc múlva beérték a teherautót. A Steyr az út közepén ment. A Csepel sofőrje dudált, balra húzódott és gyorsított, de újra dudálni kellett: a Steyr, ahelyett, hogy utat engedett volna, rákapcsolt és megugrott.

— A rohadt csibész! — szitkozódott [illegible] hogy előz[illegible]

A segéd[illegible] ra dőlt a[illegible] is a te n[illegible] szereti, ha

A sofőr [illegible] csakhama[illegible] nál voltak [illegible] hetett, kir[illegible] lára, csukl[illegible] dára és [illegible] túlkölt.

— Hát süket ez a csibész?! Alszik, vagy mi az istent csinál?!

Motorkerékpáros jött szembe, vissza kellett húzódnia a Steyr mögé.

— Ugyan, hagyd! — mondta a segédvezető. — Kicsit lelassítunk, ráérünk... ők meg elhúzzák a csíkot és szabad lesz előtted az út.

— Csak nem képzeled, hogy hagyom magam?! — Újra gyorsított, a kocsi faránál kihúzódott balra, csuklóját rászorította a dudára.

— A végén még megüt a guta! — nevetett a segédvezető.

A sofőr szóra sem méltatta. Egyre az út balfelén haladt, nyomta a dudát. A Steyr annyira középen ment, hogy nem tudta megelőzni.

— Még megsurcoljuk a fákat! — hagyta abba a nevetést a segédvezető.

Már nyolcvan-kilencven kilométeres sebességgel száguldottak, a kocsi ugrált, a fák pillanatonként szabdalták a levegőt, rövid sípolások vágtak be az ablakon.

— Nekimegyek! — dühöngött a sofőr. — Isten bizony, nekimegyek!

A segédvezető elsápadt. Szolíd ember volt, nem szerette a vagánykodást.

— Hohhh! — kiáltott a sofőr. — Hohh! Most!...

A Steyr valami miatt jobbra húzódott kissé. Nem nagyon, de annyi hely támadt, hogy a Csepel elfért mellette. Talán megunhatta a hajszát, a fülsértő dudálást.

Elhúztak mellette. Centik választották el egymástól a két kocsit. A segédvezető be-

— Azt hiszem — [illegible] segédvezető — ő is ugyanez gondolja rólad...

Egy darabig csendben mentek. Északnyugaton felhő gyűltek, de még csak a késő látszott sűrűbbnek. A sofőr c

SZAKONYI KÁROLY:

FÜLLEDT DÉLUTÁN

garettára gyújtott, a kifú füstöt elkapta a bevágó léghuzat és vékony foszl nyokká tépte.

— Talán odaérünk a vih előtt — szólt végre a segédv zető. De a sofőr nem válaszo a visszapillantó tükröt figye te.

— Jön utánunk — mond izgatottan. — Meg akar előz

— Ugyan, hagyd! — A s gédvezető szorongva figyel a társát. A Steyr közelede de a sofőr nem gyorsított, b várta. Amaz valóban megpr bált előzni, csakhogy a Csep máris ott volt az út közepé visszaszorította. A sofőr neve tett. Megugrott egy kicsit, az tán úgy tett, mintha szabadd tenné az utat. De amint a má sik előzni próbált, kiszorította

— Hátha siet? — szólt hal kan a segédvezető. A sofő nem is hallotta. Lekötötte bosszú, a játék. Néhányszo megtette még: engedett, majd hirtelen elzárta az utat. Féktelen kedve támadt, nevetett. — Az ilyen pasasnak nem árt az orrára koppintani! — magyarázta a társának. — Majd megtanulja!...

Izgatottan várta a Steyr újabb manőverét. De hiába. A tyúkketreces kocsi megúnta a küzdelmet, lemaradt. A sofőr rosszkedvűen mérte fel a távot. Várt. Aztán eszébe jutott valamit.

Kuriózumok

»Rémes« történet

Mindig csendes, nyugodt perceket jelent számomra, ha a feleségem elvonul vásárolni. Ilyenkor sorra veszem terveimet, megnézem mennyi dugipénzem van, és főzök magamnak egy feketét soron kívül.

nem »csak úgy«, hanem »amúgy« lopták el.

— És sok volt benne?

— Az összes. Emlékszem hogy egy fiatal férfi soka settenkedett körülöttem.

Egy kicsit eltűnődött, csak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 MÁJ. 15.

Martyn Ferenc

APLÓ

1621

Művész ki

A Hazafias Népfront megyei küldöttértekezlete a március 19-én kezdődő III. Országos Kongresszus küldöttei közé választotta Martyn Ferenc festőművészt is.

— Lelkes, odaadó emberek gyűlése volt a megyei küldöttértekezlet — mondotta Martyn Ferenc. — Ez volt az, ami elsősorban megkapott, a gyűlés közvetlen, alkotó atmoszférája. A beszámoló is rendkívül érdekes volt. De a hozzászólások voltak számomra méginkább tanulságosak. Sokoldalúságuk, megfontoltságuk szembetűnt, látszott, hogy nem vész el senki a részletkérdésekben, s csak olyat mond, amit előzőleg már alaposan kikísérletezett, kitapasztalt, meggondolt. Hogy csak kettőt említsek a számomra nagyon érdekes felszólalások közül, a megye termelőszövetkezeteinek helyzetéről, a korszerűsítés és a gépesítés nagy perspektívájáról szóló beszámolót épp olyan érdeklődéssel hallgattam, mint az egészségügy további, az egész társadalomra kiható jövőjével foglalkozó hozzászólást.

— Mit nevezhetne a küldöttértekezlet legfőbb tanulságának?

— Az összefogás ereje sugárzott a tanácskozásból. A közös célok érdekében az értelmiségnek is össze kell fognia, senki sem maradhat s dolgozhat egyedül, mert annak igazán jó eredménye nem lehet. S talán említenék egy gyakorlati példát: ahogyan a gépesítés, a gazdaságosság, a korszerűség érdekében nagy területeket összevonnak a mezőgazdaságban, s a kisebb barázdák, kocsiutak fölött túlhalad az idő, ebben szimbólumot látok. Hasonlóképpen a képzőművészetben is az összefogás, az erők egyesítése, a közös munka biztosíthatja a célt: a színvonalat magasabbra emelke

— Ennek szervezeti tei is létrejönnek a művészek Szövetsége központjainak kialakítá

— Erről kissé korai beszélni, de elmond hogy valóban a munk bá tétele érdekében ha el a szövetség, hogy ságban hat helyen köz kat hoz létre. Egyik központ Pécs lesz, am szefogja majd a dél-du megyék képzőművé munkáját. Pécs, mint tős hagyományokkal ven kulturális élette delkező város alkal egy ilyen centrum s nek betöltésére. Ez az vezeti forma minden nyal sokat segít maj jaink valóra váltásába

— Mit jelent ez a művészek és mit jele megek szempontjából?

— Leginkább talán nak a fiatal képzőmű sainknak jelent se akik falura kerültek a kultúra terjesztésén de nem könnyű fela kell megbirkózniuk. niük kell a képzőmű a műemlékekkel, a nek művészetkedvelő séggé nevelésével, a gek felkarolásával, szakkörök létesítése, ezek mellett saját k vészeti tevékenységét folytatniuk kell. Ez n próba, s ha szervezet magunk közé vonjuk a fiatalokat, elmegyün zájuk, megnézzük, m juk a műveiket, szó sőséges összetartozás tünk, közösen beszé a feladatokat, a kat — akkor valóban segíthetünk. Kultúrpolitikánk egy jelentős eredményének tartom magát a jelenséget is: hogy tehetséges, széles lát-

üldött

al egy-
lését.
kere-
Képző-
vidéki
sával?
még
hatom,
a job-
tározta
az or-
pontо-
ilyen
ely ösz-
nántúli
szeinek
jelen-
és ele-
ren-
nas is
zerepé-
új szer
bizor
d
n.
k
it

körű fiatalok népesítik be a falvakat, s úgy gondolom, hogy a tömegek magasabb műveltségi szintre emelésében ennek is igen nagy szerepe van. A Népfront legfőbb feladata, az erők összefogása a közös célok érdekében így jelentkezik a képzőművészet vonatkozásában. Ennek fölismerése, amelyet a Hazafias Népfront megyei küldöttértekezletén is tapasztaltam s amely a mi szűkebb körünkben is fellelhető, máris előbbrelépés, s ezt minden bizonnyal még további fejlődés követi

H. E.

két part testvéri
llandóan erősöd-
ődnek, a tapasz-
tőségíti a szocia-
lésében kifejtett
teiket.
rtot politikájában
és ataikban a mar-
xista testvérpár-
tok közösen kidolgozott
dokmok — az 1957-
ben 60-ban Moszkvában
aláíratkozatok — vezér-
lik.

A yar Szocialista Munkáspárt és a Bolgár Kommunis Párt hangsúlyozza, hogy Szovjetunió Kommunist rtja XX. és XXII. konrezusának történelmi jelenőegű határozatai, valamintű programjában általánosott tapasztalatai felbecsületetlen értékű eszmei és polkai fegyverek a nemzetközi kommunista- és munkásmozgalom harcában.

A két párt a világ kommunista- és munkásmozgalmának 1957-ben és 1960-ban kidolgozott dokumentumai szellemében harcol a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének és erejének szüntelen növeléséért, ami a békéért és a szocialis-

Y

ésével, a
lőben lá-
ár Nép-
sta Mun-
izottsága
ztársaság
ást kö-
látoga-
hatá-
cius 13.
s,
Mun-
izott-
ra,

a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

TODOR ZSIVKOV,

a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkára,

a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke

Lapzártakor érkezett

Halálra ít

Dallas: A szombatra virradó éjszaka véget ért a bizonyítási eljárás a Ruby-perben és összeült az esküdtszék, hogy döntsön a Kennedy elnök meggyilkolásával gyanúsított Oswald gyilkosának sorsáról. Az esküdtszék 66 tanút hallgatott meg — de nem tett tanúvallomást maga Jack Ruby, mert a védelem jobbnak látta, ha a bártulajdonos hallgat a per során. A védők „pszichológiai" indokolása szerint Ruby „összeomolhatott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI
NÉPLAP

1960 MÁJ 6

A költői gondolat illusztrátora

Martyn Ferenc rajzkiállítása a megyei könyvtárban

»Aki nem köti a természethez festészetét és a szobrászatot, az élő művészetet sohasem fog alkotni.«
(Martyn Ferenc)

A képzőművészeti műfajok közül talán a grafika a legintimebb, a modern ember lakásába ez jut be a legkönnyebben, az irodalmi művek illusztrációjaként. A grafika tartozik legszorosabban hozzá mindennapi életünkhöz, mindenütt jelen van, kísér bennünket az utcán, az autóbuszon, az üzletek kirakatában, a munkahelyen és otthon a lakásunkban.

Ebből a tényből az következne, hogy a grafika a legvilágosabb, legközérthetőbb, legkevésbé áttételes képzőművészeti műfaj, hiszen állandó jelenléte megszokott és természetes.

Mégis e magától érthetősége mellett ez a műfaj ad alkalmat a képzőművésznek a legelvontabb gondolatiság, a látott valóság körén kívül eső jelek, vizuális tartalmak közvetítésére is. Az illusztráció elvont, már-már fogalmivá jegecesedett gondolatiságát »megbocsátja« az olvasó, hiszen ott van számára kapaszkodónak maga az irodalmi mű. Mi a helyzet azonban, ha ez az olvasó képzőművészeti tárlaton találkozik önálló grafikai lapokon megjelenő gondolati elvontsággal, vagy éppen a grafika műfaji szabadságára jellemző másik vonással, a játékos, kísérletező kedvű jelekké, vizuális képletekké formálással. Meghökken. Keresgélni kezdi azokat a beidegzett, megszokott formulákat, amelyekkel egy szoborhoz vagy egy festményhez közeledik a kiművelt tárlatlátogató.

Sokak számára talán ilyen meghökkentően hathat Martyn Ferencnek a megyei könyvtár előadótermében kiállított jó néhány képe. A harminchét lapon keresztül bepillantást nyerhetünk a mester gazdag grafikai életművébe. A tanulmányrajzok naturalisztikus részletező hűségétől. a vonalhálók ritmusára épített játékos kompozíciókon keresztül a mély és izzó gondolatiságot kifejező képekig. De mindezen sokféleségének ellenére, ha következetesen és alaposan végigtanulmányozzuk a kiállított anyagot, mindegyik darabjában föllelhetjük azt az igaz gyökerű természetelvhűséget, amelyet a cikk elején idézett megállapítása szerint a művész az élő és életképes művészet zálogának tart.

A harminchét önálló lapon kívül a kiállításon hat tárlóban mutatják be az illusztrátor Martyn Ferencet és az alkotó életútjának, kiállításainak bel- és külföldi visszhangját. Ezzel lesz teljes ez a kis tárlat, amelynek anyagát a Budapesti Dűrer-teremben és a luganói Biennálén

A zoofilatélia, azaz az állatábrájú bélyegek gyűjtői körében bizonyára nagy örömet szerez az az értesülés, hogy a posta rövidesen nyolc olyan bélyegből álló sort bocsát ki, amely sziámi, angora és házi macskákat választott ábrául. A többszínnyomással készülő bélyegek névértéke 14 forint. Tervezőjük Zombory Éva kiváló grafikusművész, aki korábban csipke- és mesesoraival megérdemelt sikert aratott.

eredmények szavalóversenyen

ma is élő költők munkája volt, de helyet kapott a programban Ady Endre, József Attila, és több szovjet költő is. A somogyi szavalók közül hárman jutottak az első tizennégy közé: *Gazda Márta* (Segesd), *Ács József* (Nagyatád) és *Tóth Gyula* (Balatonmária) áprilisban részt vehetnek a kőszegi országos versenyen.

— VARÁZSLÓKAT FOGADTAK. Malaysia északi részén, ahol két hónap óta alig esett az eső, a kétségbeesett földművesek »varázslókat« fogadtak, és azok segítségével remélnek a szárazságtól fonnyadozó földjeiken esőt előidézni.

— **Alvállalkozók helyett saját munkásaival** végezteti ezentúl a burkolómunkákat a Tanácsi Építőipari Vállalat. Ezt elsősorban az egyre több megrendelés tette szükségessé.

CENSEO...

hogy Carthagót el kell

sincs, hogy jön ide ez

nehéz a felfogásod. t tárgyaljon is a vezefelszólalásod végére zt a szimpla, és mégis ondatot: »Egyebekben hogy a raktárost le

— *Egyebekben azt tanácsolom, hogy a raktárost le kell váltani.*

Bátortalan, alig hallható hang törte meg a még mindig eléggé döbbent csendet:

— *Van*

A negyed tag reagált

— *Megfo*

1969 MAJ 25

Martyn Ferenc kiállítása elé

1946-ban, a budapesti régi Műcsarnok falai között nyílt utoljára gyűjteményes kiállítás Martyn Ferenc festményeiből. Kállai Ernő — a háború utáni évek kiváló művészeti szervezője, esztéta, kritikus, művészettörténész, jóbarát — szorgalmazta s rendezte meg a tárlatot, amelynek emlékét néhányan máig is őrzik.

A kiállítás szerény kis katalógusának igényes, elemző bevezetőjében Kállai Ernő fájlalta, hogy helyszűke miatt annyi kitűnő alkotás bemutatásától el kellett tekintenie: sem a művész plasztikai munkásságát, monumentális emlékmű-terveit, sem rajzait nem láthatta ezúttal a közönség. „De a kiállítás e kényszerű megszorítások ellenére is imponáló képét nyújtja egy nagylélegzetű és látomásaiban szuggesztív erejű, gazdag, változatos ábrázatú és mindamellett egységes jellemű művészeti munkásságnak" — írta végezetül.

— S most, huszonhárom esztendővel később, Martyn Ferenc pécsi kiállításának küszöbét hasonló gondolatokkal lépjük át. Jó lenne többet együtt látni: az életművet a maga teljességében. A vibráló felületű, meleg sárgás-zöld dunántúli tájképeket, a vörösbarna ragyogású spanyol és délfrancia városábrázolásokat, a lélekjellemző portrékat, a Rákóczi-sorozatot, a többszáz remek rajzból legalább néhányat, az irodalmi alkotások kísérőjeként készült illusztrációkat, a plasztikai műveket, porcelánokat — arról nem is szólva, hogy a kiállításon szereplő művek csoportjából még mennyi maradt otthon, a kis raktárszoba polcain! — De ne legyünk sokat-akarók, a nagy kiállítások mindig fárasztóak s a végére érve a látogató már csak néz, s nem lát. — Végeredményben egyetlen mű hordozza alkotója tehetségének, tudásának erényeit.

Spanyol tengerpart

Martyn Ferenc 1940 óta él Pécsett. A háború elől — tizenöt éves tartózkodás, kemény alkotómunka után — akkor tért meg Párizsból. A pécsiek — de szerte a megyében is — jól ismerik. Tudják róla, hogy az elsők között, 1950-ben városa bizalmából tanácstag lett s azóta fáradhatatlan gondossággal viseli e tisztet. Ismerik, mint a Dél-Dunántúl képzőművészetének szervezőjét: Mohácson, Szigetváron, Villányban élő festőbarátainak műtermeit járja, a megye művészeit a nádasdi alkotótelep közösségébe vonja — hosszú éveken át. Mivel somogyi születésű — az ottani művészéletre, de a kultúra fejlődésének egészére is gondja van: köztéri szobrokra, utcák elnevezésére, jubileumokra tett javaslatait meghallgatják, elfogadják. Mindamellett a Képzőművész Szövetség választmányának tagja — itt a művészet országos ügyeinek intézésével törődik.

Egyszerű, szerény műhelye sokszor olyan, mint a tanácstitkár fogadószobája: panaszosok, segítséget, tanácsot kérő művészek, ismeretlen érdeklődők és barátok egymásnak adják a kilincset. Megesik — mozgalmas napok után —, ha alkotni akar, el kell utaznia.

Művészi munkásságával, sokrétű alkotótevékenységével az 1946-os budapesti kiállítás óta részleteiben ismerkedhettünk: 1947-ben Pécsett volt tárlata, 1951-ben itt és Szekszárdon bemutatta a Rákóczi szabadságharcáról készült „Vázlatok a kuruc korról" című festménysorozatát. 1955-ben és 1957-ben városunk közönsége dunántúli tájképeiben gyönyörködhetett, azután 1960—65 között néhány rajzkompozíciója, irodalmi kísérőrajzai szerepeltek Kaposváron, Budapesten, s külföldi magyar tárlatokon, a velencei biennálén. 1965-ben, a Janus Pannonius Múzeum porcelánműveiből rendezett bemutató kiállítást. A csoportos tárlatokon néha feltűnt egy-egy színes festménykompozíciója: csendélet, vízi emlék, madár — s azt sejtette, hogy Martyn Ferenc munkásságát az eddigi bemutatók után is alig ismerjük.

A mostani pécsi kiállításon a művész 32 festményét látjuk. A szám nem nagy, mégis, Kállai Ernő szavaival élve, a kései bemutatkozás „nagylélegzetű", „változatos" és mégis „egységes". 1942-től napjainkig követheti a látogató az alkotás útját, amelynek során a művész a szüntelenül változó élet részeseként, öröm—bánat, háború—újjászületés, gáncs és emelkedettség megannyi ellentétében művein összegezte világképét. S ha a festmények között a tüzesen ragyogó színek erejétől lenyűgözve, a lendülő, szálló formák fergetegében titkon felfedezzük önmagunk örömérzését — azt is látjuk, hogy a művész világképe mennyi hittel, bizakodással telt, felelősségtudattal, következetes akarattal s bátran vállalt emberi, művészi élet.

Martyn Ferenc festészetének különös, sajátos nyelvezetét az először látó, a műveivel még ismerkedő, talán első szóra nehezen érti. De a művek magával ragadó hatásától senki nem szabadulhat. A művészi közlés öröme és a festői kifejezés tartalma akkor válik a művet szemlélő sajátjává, ha a színek, formák, ábrázolások hatását engedi magára áramlani, érzelmeit s gondolatait megkísérli a művészi szándék irányába fordítani. Akkor polemizálhat vele, kérdezhet a képtől: a szín, a forma felel: kék tenger tiszta vizének, halászemberek szótalan, kemény munkájának emléke int az egyikről, hajókkal, óriás vitorlákkal telt déli kikötő a másikról. Itt baranyai népi élet eszközei rendeződtek csendéletté: duda, járom, mángorlófa, vonyó, lopó — ott sziklás, barlangokkal rejtelmes, barna-zöld hegyvidéki táj élménye vált halhatatlanná. A vérpezsdítő, gazdag színvilágban egy percre megtorpan az öröm: tompa, komor hangulatú, nagy vászonról, vicsorgó, szőrös kimérák, hegyes karmok lesnek: a fasizmus szörnyetegei. Huszonöt éve fájó emlékeket ébresztenek, hegedt, soha nem gyógyuló sebeket újrafakasztón.

A legújabb művek a harmónia, a kiegyensúlyozott élet, a nyugodt derű kifejezői. Monumentális építkezésünk dekoratív felülettagolásának itt rejtőző lehetőségei. Végül az életmű, a művész bölcs igazsága: a *mesterség* „alázatos" tisztelete, amely végső soron az elérhető legmagasabb művészi csúcsot jelenti.

Martyn Ferenc — magáról úgy mondja — mesterember. Mestersége a világ szépségeit, az élet, a természet gazdag változásait a maga lehető teljességében kifejező *művészet*. A tárlatlátogató ennek a mesterségnek remekeivel ismerkedhet.

Hárs Éva

Csendélet

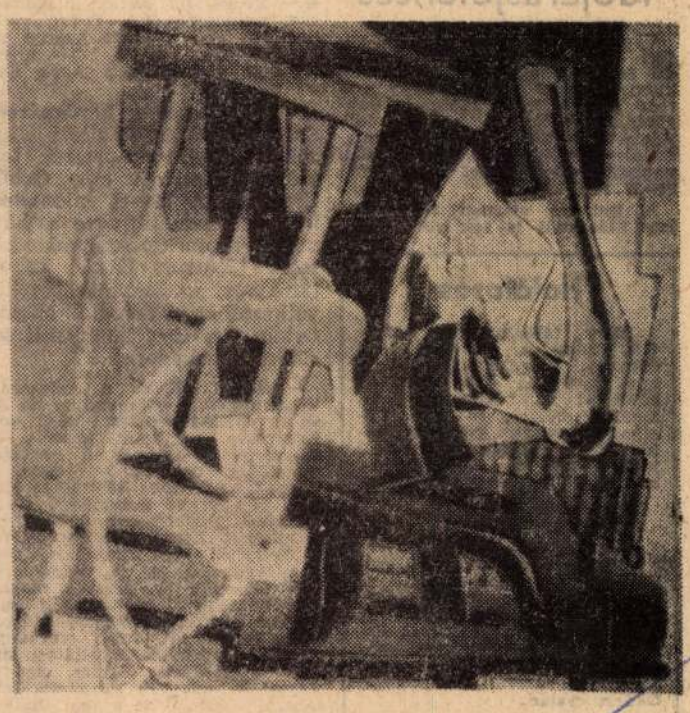

Kádár szerszámok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

hírek

1969. MÁJUS

25

VASÁRNAP

Pünkösd

♦

A Nap kél 3.56, nyugszik 19.26. órakor. A Hold kél 12.68, nyugszik 1.03 órakor.

Mivel védekezzünk a burgonyabogár ellen?

A burgonyabogár már évek óta erősen károsít, de az elmúlt év nyarán nagyon elszaporodott. Elszaporodása nemcsak az időjárás kedvező alakulása miatt állt elő, hanem azért is, mert a nyári védekezést a termelők elmulasztották. Ez év tavaszán a bogarak nagy tömegben jönnek elő és keresik a burgonyát. A burgonya vetésterület kicsi és a kártevők e kis területre koncentrálódnak.

A bogarak megkezdték tojásrakásukat és a lárvák kelése május végén várható. A védekezést legeredményesebben akkor lehet végezni, amikor a lárvák zöme a második fejlődési stádiumban van. Ilyenkor természetesen van már fejlettebb és kevésbé fejlett lárva is. Ez az állapot a Mohács, Siklós, Sellye és Mecsek déli része közt június 1—5. A Mecsek északi oldalán pedig június 5—10 közt várható. A védekezést erre az időre kell betervezni. Védekezni kis- és nagyüzemben: 0,8—1 kg/kh Hungária DL 40, 1—1.3 kg/kh Hungária DL 30 permetezőszerrel 150—200 liter vízben kijuttatva. Pol Metox 0.75—1 százalékos tőménységben, 0.5 százalékos Tritox 30, 10—15 kg/kh Tritox porozó 10 kg/kh, Hungária DL—7 0.3—0.5 százalékos, Flibol E 0.2 százalékos, Ditrifon 50 WP 0.25 százalékos, Sevin. Csak nagyüzemben: 0.3—0.5 százalék Birlane, 0.02—0.03 százalék Dinecron, 0.2 százalék Gusathion, 85 dkg/kh Lindán, 0.075—0.1 százalékos Ultracid. A szerek méhekre veszélyesek!

A kukorica Dikonirtos gyomirtási ideje elérkezett. Azokon a táblákon, ahol Hungazinos gyomirtás nem volt érdemes, 1.2 kg/kh Dikonirttal gyomirtani. A permetezésnél vigyázni kell, hogy a szomszédos kultúrába a szél ne vigye át a permetlevet, mert súlyos károsodások léphetnek fel. A szőlők körül 50—100 méteres védősávot kell hagyni. Ha a kukorica 25—30 cm magas, a védekezést már károsodás nélkül nem lehet elvégezni.

A kiültetett dohánypalántákat a peronoszpóra ellen fokozottan kell védeni, Maneb, vagy Zineb szerekkel. A permetezést 10—12 naponként meg kell ismételni.

A szőlőperonoszpóra ellen a védekezést egy héten belül be kell fejezni. E célra használható Orthocid, Orthophaltan, Zineb, rézoxiclorid és bordóilé. Az Orthocidot és Orthophaltant más gombaölőszerekkel váltakozva ne használjuk. A szerek rovarölő szerekkel keverhetők. Az elkövetkezendő permetezéskor a permetlébe ajánlatos 0.4 százalékos Wofatoxot, vagy a burgonyabogár ellen használatos szerek egyikét keverni, a szőlőmolyok elleni védekezés érdekében.

♦

Időjárásjelentés

Várható időjárás vasárnap estig: időnként kissé megnövekedő felhőzet, eső nélkül, éjszaka gyenge, napközben élénkebb változó irányú szél. Többórás napsütés, mérsékelten meleg idő. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 7—12, legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 22—27 fok között.

A Balaton vizének hőmérséklete Siófoknál 18 fok volt.

Halálozás

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, legdrágább nagyapa, após és kedves rokon MONOSTORI JÓZSEF volt fodrász mester, 59 éves korában elhunyt. Temetése május 26-án, hétfőn du. fél 2 órakor lesz a pécsi köztemetőben. A gyászoló család.

Köszönet

Köszönetet mondunk a rokonságnak, ismerősöknek, a Villányi Állami Gazdaságnak, a tsz-nek, a Tanácsnak és mindazoknak, akik utolsó útjára elkísérték GABERT JÓZSEFET, a legjobb gyereket, a legjobb testvért és unokát. Gabert család.

Értékes ezüstlelet Kővágószöllősön

Öt perces kapálás után ezüstkincset lelt egy kisfiú

A Pécs közelében fekvő Kővágószöllős határában — játékos munka közben — értékes ezüstkincset talált egy kisfiú: a kilenc éves Huszics Jánoska, a helybeli általános iskola negyedik osztályos tanulója. Május 23-án, pénteken délután édesapjával és tanítójával kiment a szőlőjükbe, s míg a felnőttek beszélgettek és cigarettáztak, kapálgatni kezdett a tőkék között. S milyen szeszélyes a szerencse: azon a helyen, ahol nemzedékek óta művelik már a földet, ez a kisfiú öt perces kapálás után igazi kincsre bukkant.

Egy szájával lefelé fordított cserépedény került elő a földből, mintegy húsz centiméter mélységből, s benne 54 ezüstérem volt. A felnőttek értesítették a leletről a pécsi Janus Pannonius Múzeumot, amelynek munkatársa, dr. Kiss Attila régész, megállapította, hogy a cserépedény nem más, mint egy agyagból égetett kályhaszem, a benne levő érmék pedig Habsburg uralkodók — Rudolf, Lipót és Ferdinánd idejéből származó ezüsttallérok. A nagyméretű, 4.5—5 centiméter átmérőjű pénzek feltűnően jó állapotban vannak: alig kopottak és most is elevenen csillognak. Súlyuk meghaladja a másfél kilogrammot. A legkorábbi tallér 1605-ből való, a legkésőbbit 1660-ban verték.

★

— **Ünnepség a pécsi bolgár iskolában.** Ma, vasárnap délelőtt ünnepséget tartanak a Geisler Eta utcai pécsi bolgár iskolában. Az ünnepséget Cirill filozófus halálának 1100. évfordulója, a bolgár felvilágosodás és kultúra, a szláv írás bevezetésének jubileuma alkalmából rendezik.

— **A pécsi nyugdíjas pedagógusok** szórakoztatására vasárnap délután 5 órakor hangversenyt rendeznek a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Pécsi tagozatának hallgatói a Nevelők Házában. Az érdeklődőket ezúton hívja meg a szakszervezet vezetősége.

♦

Portálcsere a Centrumban

Elbástyázták a Centrum Áruház déli sarkát, a járókelők kíváncsian nézegettek a nádfalak mögé, miért? Kérdésünkre elmondták, hogy a korhadt, régi faportált korszerűre cserélik ki. A felújítás közel 150 ezer forintba kerül, a munkálatokat — melyek alatt az árusítás zavartalanul folyik — a Pécsi Építő és Tatarozó Vállalat végzi.

♦

— **Helyreigazítás.** A Dunántúli Napló 1969. május 24-i számában közölt A határon túl is elkísér az Állami Biztosító védelme című írásban gépelési hiba folytán értelemzavaró hiba csúszott. A tévesen közölt mondat helyesen: Ausztriába, az NSZK-ra és Olaszország területére azok is köthetnek csak a külföldi utazás tartamára szóló cascobiztosítást, akik belföldre ezzel a biztosítással nem rendelkeznek.

— **Bányagépész konferencia.** A Gépipari Tudományos Egyesület szervezésében május 28—30 között bányagépész konferencia lesz Pécsett. A napirenden a korszerű aknaszállítás problémái szerepelnek.

— **Terliszter mintabolt.** Jókai tér 2. A Centrum Áruház kezelésében. (x)

— **Önkéntes véradás.** 23-án, pénteken egésznapos véradás volt a Pécsi Kesztyűgyárban. Az önkéntes véradáson 199-en 65 liter vért adtak.

— **Motoros vízhatlan** védőnadrág 78,50 és 85,50 Ft-ért, női garbó pulover, ujatlan, testre simuló 48,— Ft-ért, fiú banlon fürdőnadrág, színekben 52,— Ft-ért, zsebkendő 7 Ft-ért, tiszta gyapjú takaró, körben szegett, 170,— Ft-ért érkezett a Leértékelt Áruk Sallai u. boltjába. (x)

— **Elütötte a kerékpárost.** Szabályosan kivilágított kerékpárral Botykapeterd felé tartott pénteken este Orbán Erzsébet. A 229-es kilométerkő közelében elütötte a háta mögül motorkerékpárral közeledő Kőszegi László kacsótai lakos. Az összeütközés következtében Kőszegi súlyos, Orbán Erzsébet könnyebb sérülést szenvedett.

— **HIRDETMÉNY.** A Szigetvári Köztemetőkben 1969. május hó 28-án síremlék-árverezésre kerül sor. Árverésre kerülnek gránit- és márvány-emlékművek a Kanizsai temetőben délelőtt 9 órakor, a Turbéki temetőben délután 13 órakor. Kérjük az érdeklődők megjelenését. Egyben felhívjuk az érdeklőtteket, hogy akik hozzátartozójuk sírhelyének újraváltását még nem végezték el, de szándékukban áll, úgy az árverés megejtése előtt, 1969. május 25-ig rendezzék ügyüket a Városgazdálkodási Vállalatnál. Ahol márvány- és gránit síremlékkel ellátott sírhely újraváltása történt, azt a Városi Tanács VB. Pénzügyi Osztályán jelentsék be a fenti határidőig. (x)

— **Jubileum.** Június 6-án ünnepli a Szentlőrinci Újhelyi Imre Mezőgazdasági Technikum és Szakközépiskola fennállásának 40. évfordulóját. — Ezen a napon leplezik le az iskola névadójának mellszobrát az iskola udvarán.

— **Karton ruhavásár** 55—60 és 80 Ft-os áron a Leértékelt Áruk Sallai u. boltjában. (x)

— **Műszaki ellenőrzési tanácskozást rendez** május 26—27—28-án a Technika Házában a Gépipari Tudományos Egyesület műszaki ellenőrzési szakosztálya és pécsi területi szervezete. A tanácskozáson naponta egy-egy, egésznapos szekcióülést tartanak, amelyeknek témái a gépipari termékekkel kapcsolatosak.

— **A Szabadkai Rádió munkatársai Pécsett.** A Szabadkai Rádió hattagú küldöttsége pénteken Pécsre érkezett. Felkeresték a Magyar Rádió Pécsi Stúdióját, ahol tapasztalatcserét folytattak, majd megtekintették a város nevezetességeit.

— **GYEREKEK FIGYELEM!** A Pécsi Centrum Áruház idén is megrendezi ma de. 11 órakor a hagyományos **ROLLER-VERSENYT.** (x)

♦

Bach, Beethoven, Liszt, Prokofjev

Ma, május 25-én délután három órakor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola pécsi tagozatának hallgatói hangversenyt adnak Pécsett a Nevelők Házának nagytermében. Közreműködik zongorán Lányi Péter — Bánrévy Antal tanítványa — és Thoma Péter — Botvay Henrik tanítványa. — Zongorán kísér Borsay Pál főiskolai tanár. A műsorban a következő zeneművek szerepelnek: Bach: Praeludium az a-moll angol szvitből, Bach: G-moll adagio, Beethoven: Waldstein szonáta I. tétel, Beethoven: G-dúr szonáta I. tétel. Liszt: Eroica etüd, Hacsaturján: Hegedűverseny I. tétel. Kodály—Fejgin: Kállai kettős és Prokofjev: Toccáta.

♦

— **Magyar Autóklub** pécsi szervezete klubtagjai részére a gemenci rezervátumba autótúrát szervez 1969. június 8-án, vasárnap. Részvételi díj személyenként 55 forint. Jelentkezési határidő 1969. május 30-ig a klubirodában. Teréz u. 15. Tel.: 50-30. (x)

— **Kigyulladt egy szalmakazal** eddig tisztázatlan körülmények között pénteken délután a szentlőrinci Úttörő Tsz szérűjén. Mintegy 130 mázsa szalma égett el. A szövetkezet kára 8 ezer forint. A tűz keletkezésének okát vizsgálják.

— **Újdonság a pécsieknek,** újdonság a vidékieknek! — Borbisztró nyílt a Szabadság u. 44. szám alatt. Házikészítmények, termelői borok. Az állomástól három perc. Üzemeltető a Pécsi Szőlő- és Gyümölcstermelő Szakszövetkezet. (x)

— **Füles-ankétot tart hétfőn délután 5 órakor a KPVDSZ helyiségeiben** a Füles című hetilap szerkesztősége a pécsi rejtvénykedvelők klubja összejövetelén. Az ankét után házi rejtvényfejtő versenyt rendeznek. Az érdeklődőket szívesen látják.

— **Aramszünetet tartunk** hálózat átépítés miatt május 27-én 7—17 óráig Kővágótöttös, Bakonya, Boda, Tarcsapuszta, Keresztespuszta, Fenyőspuszta és Szentlőrinc újtelep községekben. (x)

24 ezer „f az érettsé

A következő hetekben a k különböző típusú középiskol esti és levelező tagozata több mint 24 ezren fejezik b tanulmányaikat. A negyedi évfolyamos „felnőtt diákok számára május utolsó hete ben ér véget a tanítás A dol gozók gimnáziumában júniu első hetében lesznek az írás beli érettségi vizsgák, hason lóképpen a közgazdasági é kereskedelmi szakközépisko lák, valamint a közgazdaság technikumok felnőtt tagozata in. A szóbeli érettségi illetv

— **Képviselői fogadóórát** ta Szabó Mátyás országgyűlési kép viselő május 27-én — kedde délután Erdősmecskén, Feked és Szebény községben, 13 és 1 óra között. Este 7 órától Vé menden beszámolót tart az or országgyűlés legutóbbi ülésszaká elhangzottakról.

— **Meccs a színház előtt** A Pécsi Nemzeti Színház ru galmasan alkalmazkodik közönség idejéhez, érdeklődé séhez. Ezért a mai vasárnap Gentlemanek előadását nen 7, hanem 8 órakor kezdik hogy a futballrajongók előtte megnézhessék a csehszlovák— magyar meccset.

Megkérdeztük

MIÉRT RENDSZERTELEN VILLÁNYBAN A PALACKOS-GÁZ ELLÁTÁS?

A közelmúltban Villányban a Dél-dunántúli Gázgyártó és Szolgáltató Vállalat propánbután gázcseretelepet létesített. A lakosságnak ez inkább bosszúságot, mint örömet okozott, mert a palackok cseréje rendszertelen. Miért?

Erre a kérdésre kaptunk választ Bereczky Istvántól, a Gázgyártó- és Szolgáltató Vállalat igazgatójától:

— A lakosság panasza jogos. Ugyanis jelenleg három ketrecünk van Villányban, melyekbe összesen 54 palack fér. Az 54 palack cserélése külön gépkocsit igényelne hetente, ez nekünk nem gazdaságos. A villányi Tanács is hibásan mérte fel az igényeket, mivel azok a valóságban jóval nagyobbak.

— Mi hát a megoldás?

— Tulajdonképpen elvben már megoldott a probléma. Még három ketrecet szállítottunk Villányba, melyeket még négy ketrec felállítása követ a napokban. Reméljük, hogy a tűzrendészeti szervek felállításukat jóváhagyják és ezt írásban is mihamarabb tudtunkra adják. Ezek után, nekünk is megéri a rendszeres szállítás, palackcsere.

— A gyakorlati megvalósítás határideje?

— Két héten belül rendszeressé válik a palackcsere. Többé nem kell bosszankodniok a villányiaknak.

(Mécs)

— **A Vidámpark** szabadtéri szín padán 1969. június 1-én 17 óra kor az OMEGA Együttes önálló hangversenyt ad. Fellépnek a együttes szólistái: Benkó László Kóbor József, Laux József—Mi hály Tamás, Molnár György-Presser Gábor. Konferál: Devény Tibor. Belépődíj: egész napra délelőtt 12 óráig 3 Ft és 5 Ft délután 12 órától 4 Ft és 7 Ft. (x

— **Az idei első NDK-üdü lőcsoport megérkezett Har kányba,** ahol a Mecseki Érc bányászati Vállalat vendégei ként megkezdték jól megér demelt pihenésüket. A né met bányászok csereüdülte tésben vesznek részt.

— **Puplinek, zefirek, asztalterít** női és bakfis frottír ruha, gyer mek műanyag esőgallér vásárol ható engedményes áron a Leér tékelt Áruk Sallai u. boltjában

— **Általános iskolás KRESZ-vetélkedőjének dön tője lesz kedden** délután órakor az Olimpiában. A dön tőben 15 kis diák vesz rész akik a korábban megtartot kerületi vetélkedőkön bizo nyultak legjobbnak. A kerü

— **Áramszünet** lesz f. hó 30-i fél 8-tól fél 5-ig Jakabhegyi u. Holló dűlő, Pacsirta u., Irjúsá u. által határolt területen. (x

— **Fürdős** masszőrképző tanfo lyam indul az 1969—70. évbe a Pécsi Víz- és Csatornaművek kezelésében üzemelő fürdőintézet ben. Pályázhatnak 8. általáno iskolát végzett egészséges férfia és nők 22—40 éves korig. A pá lyázók kérelmükhöz részletes ön életrajzot és iskolai végzettsége igazoló bizonyítványt mellékeljenek. A kérelmeket Városi Rendelőintézet Rheomatológiai Osztálya, Pécs, Rákóczi u. 58. címre kell beküldeni. Jelentkezési határidő: 1969. május 31. (x)

Martyn Ferenc
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

DUNÁNTULI NAPLÓ
PÉCS

1957 OKT 12

Martyn Ferenc
FESTMÉNYEI KÖZÖTT

A festészettől a nem-festő ember általában valami olyat vár, ami a valóságot a maga természeti hűségében, vagy esetleg még annál szebben reprodukálja. A festő általában arra törekszik, hogy alkotása az ihletet adó környezet hangulatát, önmagának a témához való kapcsolatát, művészi felfogását tükrözze. Azon túlmenően, hogy a művész alkotókészsége belülről fakadó szükségszerűség, minden művészi munka nevelő célzatú, akár tematikai, akár esztétikai hatását tekintjük.

— A művészeti alkotásban rejlő tömegnevelő erő Martyn Ferenc kiállításán a természet szépségének nemesen egyszerű megjelenítésével párosul.

Mindig szerettem a dunántúli tájat — hisz szülőföldem. Martyn Ferenc festészetéből is a dunántúli ember hangja szól a szemlélőhöz. Mióta e műveket ismerem, azóta nemcsak a kép idézi fel bennem a kedves tájat, hanem — a természetet járva — a zöld domboldalak, aranyló búzaföldek, tarka rétek juttatják eszembe a mester egy-egy megkapó alkotását. Így együtt, a kiállítás mintegy nyolcvanöt képét látva, még jobban meggyőződtem az alkotó kiváló felkészültségéről, mesterségbeli tudásáról. Az 1926—28-ban készült párizsi, olaszországi képek éppoly gondosan, nagy szeretettel megalkotott művek, mint a legújabban festett pompázó színű virágcsendéletek, vagy bensőséges portrék. Sajnos, a Párizsban töltött tizenöt év (1925—1940) alkotásaiból csak néhány darabot mutathat be a kiállítás, mégis, e pár kép is meggyőz bennünket arról, hogy Martyn Ferenc a kiváló francia kortársak között is mindig megtartotta egyéni hangját és hű maradt mestere, Rippl-Rónai József tanításához. Külföldi tartózkodása mégis nagy hatással volt művészetére és a francia iskolázottság kultúráltságot, érzékeny, kifinomult ízlést tükröz művein.

Őszinte hangulatú dunántúli tájképei a Kaposvárott eltöltött boldog gyermekkor tiszta élményeit elevenítik fel. Szerencsésebb gyermekéveket művész nem is kívánhat magának, mint amilyenekben Martyn Ferencnek Rippl-Rónai oldalán része volt. Alig három éves, amikor mestere műtermében már természet után állatfigurákat rajzolt. Nevelőatyja komoly művészetelméleti kérdéseket vitatott meg vele, felfedte előtte a művészet legmélyebb titkait. Ugyanakkor a mesterség elsajátításáért a „műhely" minden részletmunkáját meg kellett tanulnia: ecsetet mosott, festéket kevert — inas volt a szó középkori értelmében.

Az első világháború idején és azt követően bejárta egész Európát, sőt a tengerentúlra is eljutott. A hadseregben lovas katona volt, innen a lovak oly kitűnő ismerete. A „Kuruc sorozat", mely végtelen könnyedséggel, amellett nagy lendülettel van megoldva — egyetlen vázlat, vagy előtanulmány nélkül készült. E művek összefoglalását jelentő — a Rákóczi szabadságharc egy igen mozgalmas csatajelenetét ábrázoló — hatalmas kompozíciót egyelőre sajnos csak reprodukcióban, a katalógus címlapján láthatjuk. Adósunk maradt ezenkívül a kiállítás a sokoldalú művész tevékenységének másik jelentős részét képviselő elvont művek bemutatásával, melyek nem kevésbé jelentősek az itt megismert munkáknál. Tekintve azonban e művek hasonló nagy számát, reméljük, hogy különkiállításon kerülnek majd az érdeklődők elé.

Sarkadiné Hárs Éva
művészettörténész

első [illegible]

máig sem változtatott: „Az ember tragé[illegible] úgy a koncepcióban, mint a kompozícióban igen jeles mű..." Gorkij, amikor látta Zichy Mihálynak Madách művéhez készített rajzait, azt mondta: szeretne megtanulni magyarul, hogy „Az ember tragédiáját"-t maga fordíthassa oroszra.

A Tragédia műfaja szerint drámai költemény. Az író világnézetének legalapvetőbb kérdései, filozófiai gondolatok jutnak benne kifejezésre. Mi a lét, az emberi élet értelme? Mi a történelem célja? Ezekre a kérdésekre keresi Madách a választ. A műben hit és tudás, vallásos meggyőződés és racionalista kételkedés keveredik egymással. Madách a művet 1860-ban írta, egy vesztett szabadságharc után, a saját és nemzete sorsán érzett kétségbeesésének mélypontján, de a jobb jövőnek reményével. Pesszimizmus és optimizmus a műben dialektikus egységben oldódik fel: Madách az emberiség fejlődésének egyes korszakaira pesszimizmussal tekint, de az emberiség sorsának egészét optimizmussal szemléli. Madách szerint Ádám (az ember) minden szín (történelmi kor) kezdetén lelkesedik valamely eszméért, hogy a szín végén ugyanabból az eszméből kiábránduljon. A történeti színek tehát nemcsak egy korról adnak jellemző képet, hanem az egymást váltó társadalmi for-

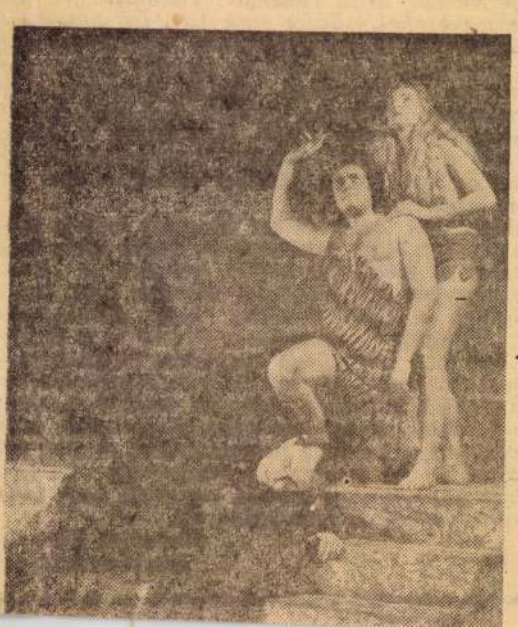

mák uralk
Egyiptom
„milliók eg
rácia — „
ezeknek az
előre az en
nek ez a di
egyik legfő

Az első e
leképp rend
máig is alig
színészi fela
zeti Színház
az első vidé
gyezni: — sil
Ferencnek, a
színház igazg
get, azzal, ho
ságainak ma
Arany Jánosn
hogy a Trag
harca, Lucif
megszerzéséé
lőjévé Lucife
helyezésénél
szerepének fo
hogy (Madách
mindig ugyan
re. Ebben az e
passzív, nem
nek. Ádám és
Lucifer Ádám
Lucifer nemcs
az állomlátás
kat. A külső
nései is az ő
fogással lehet
tása alól nem

A rendezés
mai oldalát
dinamikus, fú

A

A Fünf
Zeitung című
pécsi német
eddig nem
tónak vélt
mellékletének
száma került
közelmúltban
csi Egyetemi
tárban, egy
tum-kötetből,
egyik éppen

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Martyn Ferenc

Dunántúli Napló

1967 JUN 25.

1021

Hogyan készül?

5

A monotypia

Martyn Ferenc: Clown

Különleges technika. Nyomat, de nem grafika és nem sokszorosítható. Mint a nevében is benne van: mindig csak egyetlen példány készül belőle.

Készítési módja egy mondatban elmondható, olyan egyszerű. Üveg vagy fémlapra fölfestik a képet, rendszerint nyomdafestékkel (de éppúgy megfelel akármilyen más festék), majd egy (szívó tulajdonságú) papírlapot helyeznek rá és gyengén lehengerlik. A papírlapon ott a fordítva megjelenő kép, s a papír lényegében az egész festéket fel is szívja, tehát ez a technika nem is alkalmas a sokszorosításra.

Amikor Martyn Ferenccel beszélgetünk a monotypia jellemzőiről, mégis elsősorban a sokszorosítás jelentősége került szóba.

— A vízuális kultúra nagyon relatív fogalom — mondotta a mester — és megszerzésének lehetőségei a különböző emberek számára nagyon eltérőek. A pécsi ember vízuális értékű környezetben él, mégis hátrányban van a fővárosival szemben: hogy egy kiemelkedő nemzetközi vagy hazai kiállítást láthasson, kedve lenne az eredeti képet kissé átfesteni... Grafikában természetesen más a helyzet, az sokszorosításban is teljes élményt nyújt.

A monotypia születésének indítékait valahol ott kell keresni, ahol a festők felfedezték a papírra nyomott nyomdafesték sajátos lehetőségeit.

Az impresszionisták is csináltak monotypiát, nagyobb elterjedését a posztimpresszionizmusnak köszönheti, de ma is kedvelt műfaj. Természetesen a festők csak bizonyos esetekben, meghatározott elképzelések megvalósítása érdekében használják ezt a technikát.

Martyn Ferenc körülbelül tizenöt évvel ezelőtt készített egy monotypia sorozatot. Bizarr portrék, érdekes csendéletek és rendkívül finom szépségű tájképek születtek ebből a technikából.

— Miért csinálják voltaképp a festők? Mert evvel az átemeléssel olyan hatások, olyan festői lehetőségek teremtődnek, amelyeket kézzel nem lehet elérni. A festői kézjegy a monotypián is feltétlenül megtalálható. Az eljárás természetéből fakadó hatások, a más módon el nem érhető effektusok izgatják a festőt. A monotypia, talán úgy mondhatnám: kicsit rafinált, pikáns műfaj...

A festék — vagy többféle festék — lenyomódásának különleges folthatásai, a papír textúrájának

ON-CSÁLÁD

Víkendház magántelken

n tanácsai, Boróka, Világos, Ózláb

mint az, amelynek vége ko-
pott. A rövidebb hajat otthon
is könnyű megmosni, becsa-
varni.

2. Hajmosáshoz hajunknak
megfelelő sampont válasz-
szunk. A zsíros hajhoz tojás,
a szárazhoz olajsampont vá-
sároljunk. Vannak speciális
samponok is. Például a fer-
tőtlenítő vagy a kamillás
sampon. Az üvegből nem a
fejre, hanem a kezünkre önt-
sünk belőle, mert így egyen-
letesebben dörzsölhetjük el a
hajon. Bő vízzel, többször öb-
lítsük le a hajat.

3. A fejbőr maszírozása
igen fontos. Sokan hajmosás
közben körömmel vakarják a
fejbőrt. Így a felhám köny-
nyen megsérülhet. Ujjunk he-
gyével mozgatni kell erősen
és körkörös mozgással a fej-
bőrt, mert ez serkenti a haj-
hagymát, az ereket, a bőrt.

4. Megszámlálták már vala-
ha a kihullott hajszálaikat?
Ha naponta ötvennél nem
több hullik, — nincs semmi
baj. Naponta ugyanis 50 haj-

...enc: Hegyes táj

...leheletfinom átderengése
adja a monotypia különle-
ges szépségét — ha úgy
tetszik: pikantériáját.

Hallama Erzsébet

Mini vagy maxi?

Most már hivatalosan is itt a nyár, reméljük vele a szép idő is. Ugye női olvasóink, furcsálják a kérdést, hiszen az utóbbi években a strandon egyre jobban csak „levetkőztek". A fürdőruhatervezők azonban most már úgy érezték, hogy a nőket a strandolás ürügyén nem lehet tovább „vetkőztetni", hiszen elérték a mini maximumát.

Ezért jön most a nagy fordulat. A fürdőruhatervezők „felfedezték", hogy a jó alak nagyszerűen érvényesül a strandon maxiban is. Persze nem tér vissza a századeleji, a testet teljesen elfedő fürdőruha. Az új divat a feles-leges kilókat „palástolja", a kifogástalan alakokat pedig még jobban kihangsúlyozza.

Ha az idei nyáron össze is itközik a stranddivatban a mini és a maxi, mindenki ordja csak azt, ami a leg-obban öltözteti vagy ha úgy etszik vetkőzteti, s ami a egjobban megfelel egyéni-égének.

*

1—2. Változatok fehérre és ketére annak bizonyításá-, hogy a zárt fürdőruhá-an is jól érvényesül a jó ak. 3. Érdekes vállmegol-is. 4. Nemcsak a fürdő-ha, hanem az 1967-es frot-strandruha is „bezárkó-tt".

nészotthont teremtő elszánt színész-forradalmár, és máris élni kezd a kép, győz a szépíró.

A legszebb, legsokoldalúbb írás *Latinovits*ról készült. Olyan megértéssel beszél ennek a „fejjel-a-falnak" művésznek a pályájáról, ambivalens tulajdonságairól, hogy azt kell hinnünk számos vonatkozásban őt tartja példamutatónak. Kíméletlen, szókimondó őszinteségéért, önégető odaadásáért a művészetben mindenesetre.

Néha győz benne a színházi ember, háttérbe szorul a színésznovellista. Ilyenkor egyszerűen ottfelejti novellája hősét és a színházművészet elvi kérdéseiről beszél. Csakúgy mellesleg a *Horváth Teri* novella közepén például alapos tanulmányra való információt lop belénk könnyedén a színészi sablon problémáiról. Arról, hogy mikor és meddig alkalmazhatók a társadalmi közmegegyezés szentesítette viselkedés- és gesztuselemek és hol az a pont, ahol már károsak.

Mensáros rajza közben eszébe jut, hogy száz év alatt a magyar színészet eljutott a kulisszák hasogatásától a tudathasadásig. Teljesen szükségszerűnek tartja Mensáros sikerét a megváltozott társadalmi közérzetben. Sebzett rezignáltsága, csöndes izzása egy higgadtabb, sokat látott korszak életérzését fejezi ki. Latinovits és Mensáros, ők ketten a hatvanas évek új, tipikus színészei. Az egyik a megszállottság, a meg nem alkuvás prófétája, a másik a tapasztalatok, a tudás, a mérsékelt halk képviselője.

A *Márkus*-portré kissé kilóg az összképből. Néhány poénerejű életrajzi adaléktól eltekintve (a kitelepítésből visszamentett Márkus marxizmus pótvizsgája Aczél Tamásnál) a közölnivaló itt szegényesebb.

Ebben az írásban vált *kényesen élessé* a Molnár Gál-féle jellemábrázolás kifejezéskészlete. Már korábban mondtuk, hogy olyan merész őszinteséggel jellemez, mintha nem is élőket nyársalna fel tolla hegyére. Egyik szereplőjét feminin, kéjenc, szadista, önimádó jelzőkkel díszíti, a másikról megállapítja, hogy belezüllött a sikerbe, a harmadiknak paprikáskrumpli szaga volt évekig és sosem élt vissza a csúnyaságával. És folytathatnánk. Ám nem szabad elfelejtenünk, hogy árnyalt és sokszínű képein ezek a jelzők csupán szükséges színfoltjai a valóságábrázolásnak és csak a korlátoltság és rosszindulat nagyíthatja fel jelentőségüket. Ilyen kíméletlen szeretettel még nem írtak magyar színészekről. *(Szépirodalmi)*

KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR

1021

képzőművészet

A hetvenéves Martyn Ferencről

Mint annyian elődjei, a híres mesterek közül, magát szerényen csupán kézművesnek nevezi, jelezvén, hogy választott hivatásának csak akkor felelhet meg, ha megtanult hibátlanul rajzolni, meg festeni, ha kifejező eszközeivel: a vonallal és a színnel tud komponálni, képeket szerkeszteni — „Képet festeni — idézzük szavait —, ez az egyszerűnek tűnő időtöltés a legnehezebb dolog a világon, mert a művészet nagyobb hatalom nálamnál, elutasít, ha rossz az állásfoglalásom, vagyis, ha nem megmásíthatatlanul csakis egyféleképpen, az egyedül elfogadható módon végzem a dolgomat." A „Jelen" szüntelenül változó ingerei és a „Múlt" özönlő emlékei kifogyhatatlan bőséggel táplálják alkotó géniuszát, egyensúlyt teremtve az ész és a szív, a tapasztalás meg a sejtelem között. Becsvágya kielégíthetetlen, mércéje elérhetetlenül magas, önmaga iránt, a teljesítményeivel szemben kérlelhetetlenül szigorú, alázata az Élet és a Művészet iránt végtelen. — Önérzetesen vallja, hogy nem csábítja sem a hír, sem a pénz, sem a dicsőség, mert az elvégzett munka önmagát jutalmazza.

Tanítómestereiként tiszteli Ucello-t, a siennai festőket, a trecento mestereit. Hatott reá Clouet, az avignoni Pieta, szereti a katalán freskókat, százszor is megfordult a Louvreban. Úti élményei — keresztül-kasul járta Francia-

Kortárs 1969 X. sz.

és Spanyolországot, magába szívta ősei földjének, Írországnak légkörét, hangulatát —, oly gazdag anyaggal árasztották el képzeletvilágát, hogy élhetne még oly sokáig, képtelen volna mindet feldolgozni. El nem múló hálával gondol gyámatyjára, Rippl-Rónai Józsefre, akinek kaposvári Róma-villájába három éves korában került és ott húszegynehány évig élvezhette a jelenlétét, láthatta munka közben, hallgatva fejtegetéseit. Inaskodott körülötte, tisztítva az ecsetjeit és örömrepesve teljesítve rendelkezéseit. Feledhetetlen gyermek- és serdülő korának emlékeit kitörülhetetlenül őrzi, megismerve a magyar társadalom szellemi nagyjait, Adyt, Móriczot és rajtuk kívül Rippl-Rónai híres többi művészbarátait.

Számára az egyetlen életfeltétel és életcél: a munka. Korának lélegzetvételével eszmél, szemlélődik, alkot. Egyszerre látja az érzékelhető és az elvont látványt, mindig friss szemmel, mintha először pillantaná meg változó, meglepő összefüggéseivel a megörökítendő képet, amit minden alkalommal magának kell felfedeznie, megteremtenie. Folyamatosan, megszakítás nélkül alkot, de látszólag keveset termel, sokáig vár, amíg egy-egy művét készznek találja, befejezete, mert amíg dolgozik: a távoli, a kézműves számára el nem érhető, sokaktól lenézett „esprit en soi" veszi igénybe minden idegszálát. Konzervatívnak vallja magát, jóllehet ábrázolási módszere modern, stílusa egyénien újszerű s a nézővel szemben fejlettebb, az alkotóval konkrét megegyezést kereső látási-igénnyel lép fel. Képei egy miniatürista részletgondosságával, ugyanakkor egy hatalmas falikép monumentalitásával hatnak. Nem sorozható sem a pusztán természetelvű, sem a kizárólag absztrakt festők táborába. Képei, ha nem törekszenek is arra, hogy szabadszemmel felismerhető látványt nyújtsanak, semmiképpen se hagyják tévelygő bizonytalanságban a nézőt, szinte szándékosan kerülve a lehetőséget bármilyen értelmezésre, belemagyarázásra. Első látásra lenyűgöznek, életerőt árasztanak, szellemi társulást sugalmaznak, meghívnak tiszta légkörben jótékony elmélyedésre. Vonalai bonyolultságukban sohase kuszaságukkal ingerkedő esztetikai mesterkedések, hanem mint egy partitúra hangjai, vagy az élő beszéd szavai: nélkülözhetetlenül, elrendelésszerűen átélt látomásainak a kifejezései, művészi megnyilvánulásai. — Színei szikráznak a fénytől, ujjongva minden perc örömét, a megújulás szenzációját zakatolják. A szemlélőre is átragad a festő színmámorba és fénymámorba merült életérzése, azt viszi magával, mint talizmánt, ajándékul, elvehetetlenül.

Mindenek előtt hatalmas méretű „Triptichon"-ja ejti ámulatba a látogatót. Érzi, hogy a hagyományos biblikus látványnak egészen különös, mai szemmel átértékelt válfajával, régi mesterek elképzeléseiből leszűrt, parázsló színek és fények varázsos víziójával áll szemben. A középső nagy tábla témája a „Nativita", a két oldal-kép druida, kelta papokat ábrázol; a „Predella", tizenkét, egymás mellett sorakozó oszlopfő pedig, színeiknek jellemábrázoló érzékeltetésével emlékeztető. — Ugyancsak nagyobb méretű táblaképei, hasonlóan az utóbbi évek terméséből: a „Souvenir", ez a csodálatos, kaleidoszkópszerű emlékrajzás a gyermekkor ámulásaiból, az ifjúság tiszta forrásából, a romlatlan gyönyörködni-tudás sugalmazásával, múzeumlátogatások, városnézések, idegen emberek, tájak mély lélegzettel egyetlen pillanatba fogott panorámáját kápráztatja elénk. — Megszemélyesített szobabelsők, ablaknézés és tárgyak, bútorok révületében jelenik meg a sejtelmes vízió, „Mère et enfant", egy székkel azonosuló, ülő anya és szemben vele, feléje nyúlkáló hófehér sóvárgás, a gyermek. (Felejthetetlen kép!) — A felsorolást és elemzést hosszan lehetne folytatni. Kisebb méretű képei valóságos ékszerek, dekoratív remekések, és a szín-csillogás külső szépsége mellett belső fénytől is ragyognak, gazdag szellemi tartalommal telítettek. — Az eszköztelenül, szinte semmiséggel mindent kifejezésnek szép példája három színnel és derékszögű mértani idomokból alakított ábrája, mint életútjának sommásan fogalmazott jelképe: a „Fölfelé haladó". — Talán legigényesebb, legmagasabb művészi mércével mérhető festménye a kisméretű „Tér és forma". Vonal-, szín-, fény-kompozíció, játék a felfoghatatlannal, a tér és az idő eggyévállásával, a látható láthatatlannal. A síkba sűrítve, szétterülve, elnyúlva a végtelenig, ránkcsodálkozik — a Kozmosz.

Illusztrációi, íróarcképei: befelé-vetítések a lélek tárnájában. Párbeszédek a nézővel. Kivel annyit, amennyit képzelőereje és fogékonysága szerint a kérdező tudni akar tőle. Mert a válaszai kimeríthetetlenek.

HAITS GÉZA

MUZSIKA

1963. SZEPTEMBER VI. ÉVF. 9. SZÁM

Beszélgetés a zenéről

MARTYN FERENCCEL

A képi látás Munkácsy-díjas mesterétől elsősorban a zene és képzőművészet kölcsönösségéről, összefüggéséről várunk feleletet. Martyn művészete elért a zeneiség letisztult határáig. Kifejezőerőnek és konstruktivitásnak olyan összhangját érte el, hogy nemcsak párhuzamosan a ma zenéjével, de benne és általa is a szó pontos értelmében: mai. Milyen előzményekre vezethető vissza zene és kép ilyen összhangja művészetedben?

Rippl-Rónai József 1911-ben megjelent „Emlékezéseim" című kötetében, önéletrajzában, közli egyik festménye mását, amely a kaposvári Róma Villa szobabelsőjét ábrázolja. Egyik földszinti szoba ez, a „zene szoba", melyben sárga falak előtt fekete bútorok, és fekete zongora állott. A képen fehér ruhás és kalapos női alak — Lazarine asszony — ül a zongoránál. A hangszerre támaszkodva a zongorázót figyeli egy rövidnadrágos kis fiú. Én vagyok az. Abban az időben a katonazene és a cigányzenélés jelentette a muzsikát, szerényebb keretek között házi koncertek. — Rippl-Rónai nagyon szerette a zenét, életében mindig jelen volt, szinte átszőtte. Egyik öccse az Operának énekese, a másik hegedült, ő maga meg, igaz hogy ritkán, zongorához ült és lapról játszott. Még dúdolt is hozzá. Muzsikáló embert pedig sokat rajzolt és festett: főképpen az arckifejezést tanulmányozta. Muzsikáló alakjai mindig jól megfogják a hangszert, — és ez a fontos.Ha csak tehette, muzsikusokat látott vendégül. A zene hallgatása Rippl-Rónainál tehát szertartás, nem „métier", foglalkozás volt. Az előadott művek általában azonosak voltak a korabeli műsorokéval. A Róma Villában jól ismerték Gabriel Faurét és Debussyt. És még valami: az akkor divatos improvizációk sem maradhattak el. Ezeknek a szubjektív és amorf mutatványoknak mindig volt sikere . . .

Bartók szavaival élve „korunk legnagyobb komponistáját" már a tízes években játszották Rippl-Rónainál? S a ritkán hallott Fauré kamaramuzsikája, a Verlaine-versekre írt chansonok már otthont találtak egy dunántúli kisvárosban? Korszerű zenei tájékozódásról van szó, s mindezt eddig senki nem jegyezte fel! Bár ma is ott áll a kaposvári villa múzeummá lett egyik szobájában a festő zongorája, melyet gyermekkorodtól hallhattál csak úgy, mint a somogyi népzenét. Nem véletlen, hogy egyik

képeden a kecskebőrduda formáit fogalmazod meg népi kerámiák szomszédságában, szárnyat festve a boros kancsónak, hogy ezzel is példázd a többnyire improvizációban született népi művészet és a saját szerkesztő fegyelmed közti ihletett rokonságot. Rippl-Rónai atyai barátsága után tizenöt éved külföldön, franciák, spanyolok között — lehetetlen, hogy zeneileg nyomtalanul múlt volna el.

Ami engem illet, zenei ismereteimet valóban Párizsban kaptam, s a katalán cobla-tól a nagy zenekari koncerteken át a francia stúdiók kísérleti, kereső előadásaiig. Kodály Psalmusát is Párizsban hallottam először. Nagy muzsikusokat említhetnék, akikkel közös gondjainkról szinte naponta szót váltottunk. A német zenét is a franciáktól ismertem meg, „elfogultságom" iránt uk, tudom, megérted.

1940-et mondhatnám, amikor hazajöttél, életed nehéz éveit azután, de azt szeretném, ha művészetedről egyedül műveid beszélnének: tekervényes szörnyek, tapadós lárvák, szőrös őslények, őrlő kerekek az elnyomásnak ebből az éveiből, Petőfi Apostolához írt rajzaid a forradalom jegyében, illusztrációk a Don Quijotehoz eszmékbe vetett hited mellett, s valamennyi festményed, rajzod, szobrod együtt a pontosan fogalmazott, egyszerűen és jól szerkesztett, a tiszta és művelt alkotásért.

A zenéről nem lenne értelmes dolog mást mondani, mint a munkámmal, mesterségemmel együtt járó műhelybeli tapasztalatokat, észrevételeket. Ilyen észrevétele természetesen mindnyájunknak akad, csokorra való. De korunk különösen fogékony a „műhelyek" világa, működése iránt, mert a dolgok, a jelenségek közti összefüggéseket keresi.

Mondjuk így: mert nem hiszünk a csodákban, s a rendkívüli jelenségeknek is keressük az értelmét, gyökerét, magyarázatát. S keressük a művészetek közötti összefüggésekét is, ha nem is úgy, mint a század elejének expresszionizmusa. Nem kívánjuk elmosni a művészetek határait, de érdekel bennünket a nagy egész, a „globális" egész, hogy divatos szóval éljünk, s az alkotás, mint a kor dokumentuma.

Tegyük hozzá: igazoló, meggyőző dokumentum. Bizonyos, hogy egyazon korból ugyanazt közli a zene, mint a képzőművészet és ha nem is szó szerint azt, mert e párhuzamok nem feltétlenül fedik egymást, a kézművesség jegyei festő, szobrász és muzsikus között mindenki számára nyilvánvalóbbak, mint a költészettel való irodalmi rokonság.

Milyen példákra gondolsz?

A kottának olyan a képmása, hogy arról — bárha nem tökéletes rendszer — következtethetünk, „lelátjuk" a zeneművet, ilyen jel a karmesteri pálca útja, a muzsikus mozgása. (Egy kiállítás rendezése — viszont — zenekari próba, sőt, hangszerelés.) A melódia vizuális azonosa a vonal, azonos a sorsuk, történetük és a benne értendő *intrinsèque*, az érzelmi tartalom. A képzőművészeti vonalnak épp olyan az időtartama, mint a zeneinek, mindkettőt követjük térben és időben.

A tér és idő elválaszthatatlan mivoltát végeredményben a fizika is igazolja. Kitűnő zeneesztétikájában Ujfalussy József is foglalkozik ezzel a problémával.

A zenei és képzőművészeti vonal történelmi vonatkozásairól — még a szünetjelről és metszésekről is — sokat megírtak már, nevezetesen Szabolcsi Bence. Ki nem fogadja el a barokk zene és építészet polifóniájának megegyezéseit? De még tovább mehetünk: bizonyos értelemben a „színek" kontraposztója is azonos értelemben jön létre és működik.

Most hadd szakítsalak meg. Szinte pontosan ebből az igazságból született Ránki György zenéjével az „1514" című kitűnő rajzfilmünk, Ránki pedig ezeket mondta róla: megzenésítésének gondolatát Derkovits metszetei sugallták. A közvetlenül adódó hang- és képasszociációk egysége kompozícióba állt össze, éppen csak oda kellett je-

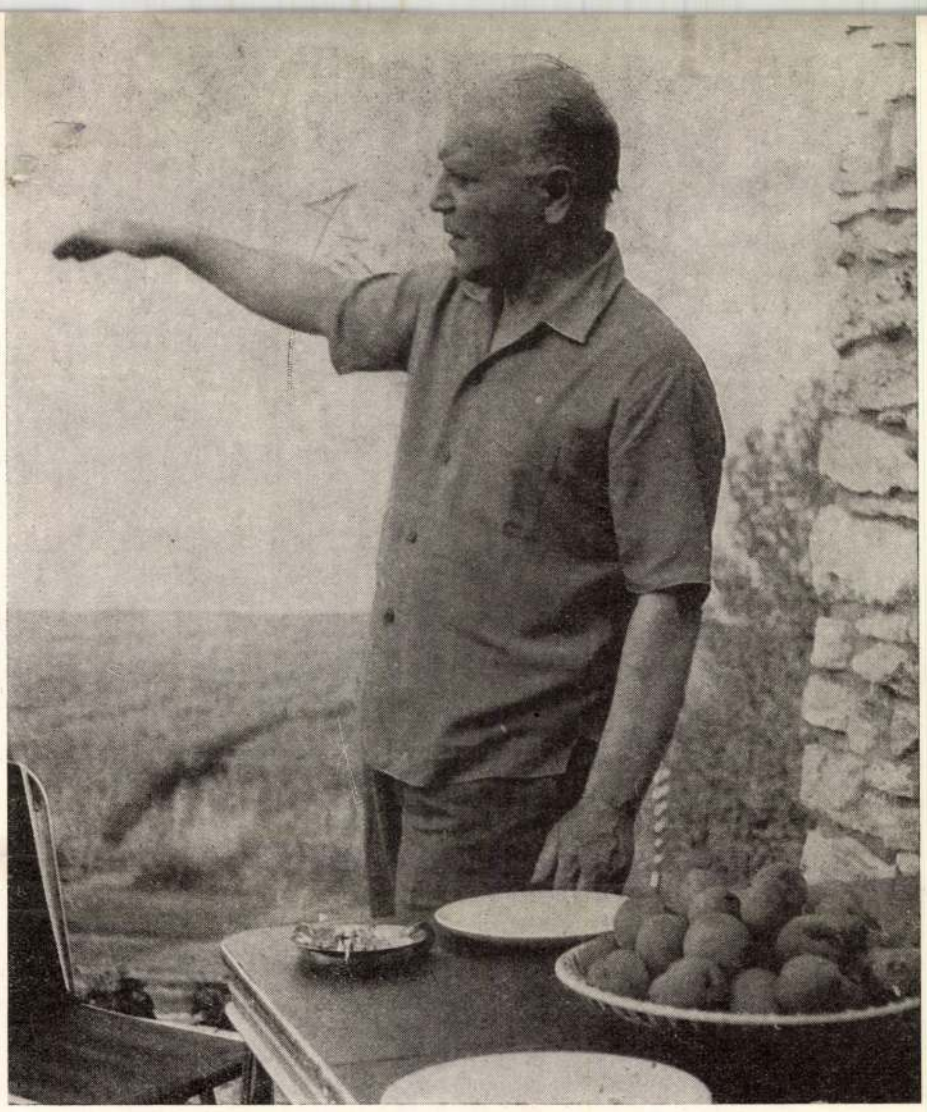

Martyn Ferenc (Koczogh Ákos felv.)

gyezni a partitúra ütemei fölé a zenés képsorhoz társult mozgáslátomásokat és készen állott a „kép-koreográfia". A film kézenfekvő vizuális-zenei összefüggése lehetővé tette, hogy kiküszöböljék az animációs képzőművészeti filmek örök tehertételét: a kísérő szöveget, csak a képek és a zene beszélnek a ritmus közös nyelvén. Amiről tehát beszélgetünk, zene és képzőművészet közösségéről, gyakorlatilag nagyszerűen alkalmazható a filmnél.

A vízuális kép, az auditív kép is bizonyos távolságról *látott* valóság, s amikor megjelenik az alkotó előtt, a képből „image" lesz.

Azt jelenti ez, hogy bizonyos távolságból megváltozik a kép jelentése?

Igen, és engedd meg, hogy azt a szokatlan megjegyzést tegyem erre, hogy: a messziről hallott zene elváltozása — számomra — azonos a vízuális jegyek elváltozásával, s ha a távolról látott festmény mint valóság egy újabb inspiráció forrása lehet a már más „image"-nak, valószínűleg így van ez a hang esetében is.

A franciák számára az „image" nemcsak képet jelent, de képzetet, elképzelést is.

Ezért meglepő számomra, hogy még különbséget teszünk képi és zenei tartalom között.

Debussyre gondolok, aki az Images-sorozatban a vízuális képek zenei megfogalmazásának újszerű formáját kereste, s amit mai francia rövid filmek megkíséreltek filmre vinni, szövegkíséret nélkül zenét és képet. Bár nem hinném, hogy a képi és zenei tartalom azonosságánál erre a lényegében hangfestő, irodalmi, programszerű rokonságra gondolnál, hanem inkább arra az egységre, mely még a barokkban, vagy a mozarti rokokóban is megvolt. A múlt század második fele jelzi az elszakadást, amikor a művészek viszont már kezdik keresni az érintkezési pontokat, legyen az Van Gogh, vagy éppen Mallarmé. A művészi érzékenység megérezte az eltávolodást, a leszűkítést, csonkulást, ezért is kereste a közeledést. De minek köszönhette a hajdani egységet?

Nem kevés szerepe volt benne annak, hogy mindenki muzsikált. Ma, hiszem, hogy átmenetileg, elvesztettük igazi összetartozottságunkat a zenével, s ezt a hiányt nem pótolja a rádió, még kevésbé a televízió, mert nem tesz cselekvő részeseivé a muzsikának. Kiváló szakemberek sokat beszélnek az építészet és festészet egyeztetésének problémájáról, — ne utaljak másra Pogány Frigyesnél, — korunk tökéletes topográfiai terveket alkalmaz, s még a „jelentéktelen" háztartási eszközök is korszerű vonalvezetéssel illeszkednek korunk ritmus rendjéhez, a vasaló nem kevésbé, mint a kávédaráló. Elképzelhető, hogy a zene kimarad ebből az összhangolási programból, az egyszerre-szólásból?

Arra célzol, hogy amit festészetben a múzeumok történeti érdeklődésünk számára tartalékolnak, azt zenében a koncert, rádió nap nap után elénk hozza?

Igen, mert a zenét és képzőművészetet egyazon szerkezetnek látom, és ha egyszer a tartalmat azonos épület hordozza-tartja, ha megkívánjuk egy város topográfiai tervszerűségét, épületeinek anyagszerű funkcionális aktualitását, ugyanúgy kötelező a művészi akarat és alkotó erő szerkesztő elvének jelenléte a festészetben, muzsikában egyaránt. A vízuális viszonylatok egyensúlya a szerkesztés eredménye, s nem az-e az auditív összetevők esetében? Ha a kompozíció útja azonos az emberi sorssal, tehát a társadalomével, valamely kor melódia-vonala nem lehet más, mint az egyidejű rajzé.

Mert a vonal az élő valóság tükre, áttettebb formában az „image". Ezt egyszer úgy mondtad, hogy egy járom, egy kút szerkezeti rendszere, egy halász-szerszám formai, formáló mibenléte, ritmusa, valójában egyetlen képenge elegendő ahhoz, hogy megmutatkozzék benne szerzőjének egész művészi világa, úgyhogy örökséghagyományként a korszerű műalkotás építhessen rá. Ezzel azt mondtad, hogy egy kor, társadalom szíve azonos ütemre dobban: legyen az áramvonalas autó, városrendező szándék, vagy kamarazene.

Bizonyára tréfának hat, pedig komolyan szól: ha tőlem függne, javasolnám, hogy a Képzőművészeti Főiskolán állítsák föl az „ellenpont tanszéket", ahogy az sokfelé régtől fogva megvan. Éppen abban az értelemben, mint a zeneoktatásban. Ismeri a világ Barcsay pompás anatómiáját, a művészettörténet tanárai pedig megvilágítják — ha megteszik, — hogy az azonos szerkesztés miképpen kél életre az idők során. A képszerkesztés fogalmi mibenlétéről, e rend tisztaságáról, mai feladatáról, és mindazzal, ami ezzel összefügg, nem mondhatunk-ismételhetünk elegendőt. És ne hagyjuk figyelmen kívül, hogy: a fiatal festők és muzsikusok telve vannak az alkotó-építő vágy társadalmi igényével, sőt, türelmetlenségével — jelentse ez a komponálás pontos értelmét. Nos, ezen a javasolt tanszéken *„en chair et os"*, egy délelőtt Lorenzo Bernini és Johann Sebastian Bach az előadó.

Folytassuk a te példáiddal? Egy másik alkalommal: Carpeaux, a szobrász, és Muszorgszkij, esetleg a lehorgonyzottabb Manet is. Vagy: Arany és Erkel, Bartók és József Attila együtt Egry Józseffel. Egyetlen mondatoddal bevilágítottál abba az

idegenségbe, mely ma még elválasztja művészeinket. Emlékezetes, ha kiállításon költővel találkozunk; az irodalmi vitákat elkerülik a muzsikusok; koncerteken elég ritka a festő. Bár ellenkező s jó jelekről is tudhatunk. A szolnoki művésztelepnek alig van tagja, aki maga is ne muzsikálna, egyik fiatal festőnk kiállítását költő nyitotta meg s vezette be katalógusát, az építészek adtak először helyet a korszerű ötvösművészet kiállításának, az író Kassák fest, a költő Kónya Lajos faszobrokat vés — ne folytassuk.

Röstellem, hogy állandóan, visszatérően szerkezetről beszélek. Mintha zenében is ezen állna a világ. És most mégis újból: szövetségeink külön működnek, kevéssé ismerik egymás munkáját, gondját, terveit. Helyes ez így? Persze, hogy nem. Tegyük meg az első lépéseket: az országgyűlés analógiájára miért ne teremthetnénk meg a művészet parlamentjét?

Gondolom: nem valami tanácskozási szervvel többre gondolsz csupán!? Szűkebb hazádban van már egy iskola ehhez az „országgyűléshez".

A pécsi Művészeti Gimnázium. Lehetséges, hogy még nem látszanak „kész" eredmények, s lehetséges, hogy nem azon a hangsúly, amiről beszéltünk. De ez az iskola egyedülálló, márcsak azért is, mert egyidőben tanulhatnak benne muzsikusok és iparművész jelöltek.

Aki közülük nő művésszé, talán jobban érzi majd a dolgok helyét a világban, jobban ismeri majd vízszintesek és függőlegesek szerepét, a vonalét tehát. Amire a te művészeted is elkötelező példa: a kontrapunkció szigorú elvére épített harmónia jegyében.

Martyn Ferenc ott állt fél évszázaddal ezelőtt Rippl-Rónai zongorája mellett, sokat utazott, megtanult muzsikálni, családjában a muzsika ma is kenyérkereset, s a mai zenei élet épp oly nyitott könyv előtte, mint a múlt. De erről nem esett szó, mint ahogy nem mondta el, hogy rajzait is úgy bontja ki, mint a komponista a dallamvonalat, s nem beszélt színei „hangértékéről" sem. Ha jól megfigyeltük, egyetlen visszatérő motívumot variált: közelebb kell hozni az embereket egymáshoz, mert, mint ahogy mondani szokta: lehetséges, talán minden művészi cél értelme annyi, hogy az emberek megismerjék és megbecsüljék egymást.

Koczogh Ákos

Az első magyar dalostalálkozó Sopronban

MUZSIKA
1963 SZFP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

/1021

HALÁSZBÁRKA ÉPÍTÉS

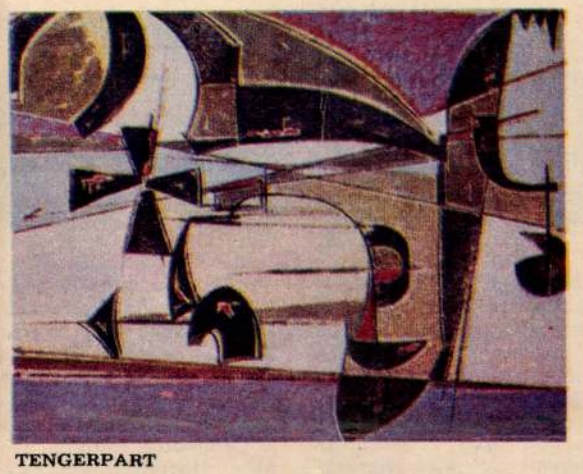

TENGERPART

MENHIREK

MARTYN

Kaposvárott született 1899-ben. Rippl-Rónai házában nőtt fel, a nagy festő volt első mestere. A budapesti Főiskolán Réti növendéke. 1925-től Párizsban él, haladó francia és spanyol avantgarde művészekkel együtt állit ki. Nagy utakat tesz Európában és Észak-Afrikában. 1940-ben hazatér, és a Dunántúlon telepszik le. Martyn Ferenc most Pécsett tevékenykedik. Festményei, rajzsorozatai közül a legtöbbet a budapesti Nemzeti Galéria, a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum és a pécsi Janus Pannonius Múzeum őriz.

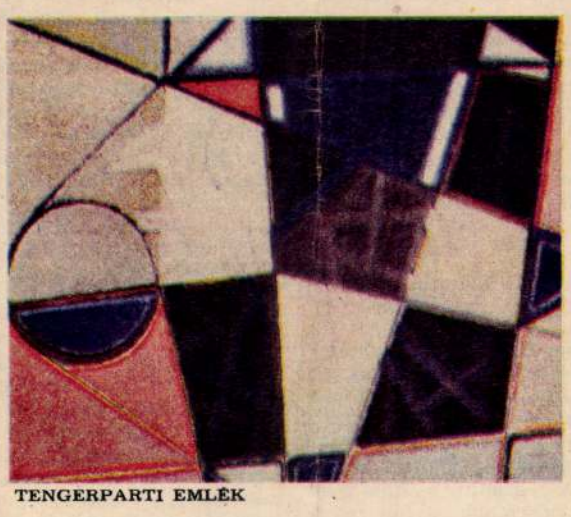

TENGERPARTI EMLÉK

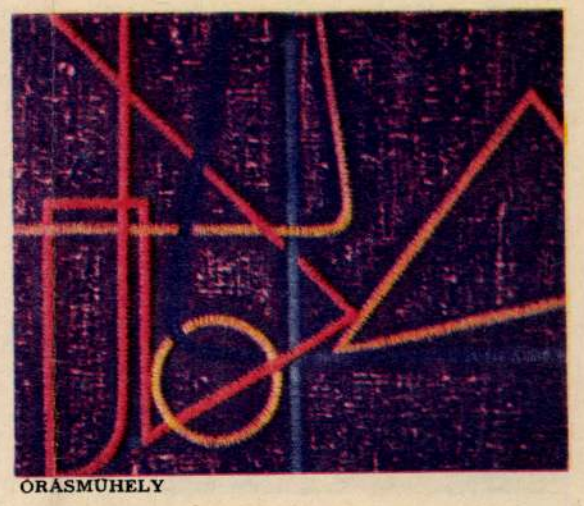

ÓRÁSMŰHELY

KÉT RAJZ
A JANUS PANNONIUS SOROZATBÓL

Megmondja őszintén, nem szereti, ha fényképezik. Tiszteletben tartom kérését: nem közlök róla más képet, mint ezt a beszélgetést, és néhány munkája reprodukcióját.

— Engedjen meg egyetlen személyére vonatkozó kérdést, Ön ír származású. Van ennek valami jelentősége?

— Sokszor festek tengert, tengerpartot, kikötőket.

— Járt mostanában Írországban?

— Hogyne, tavaly is. Sehol másutt nem fogadtak úgy, mint ott.

— Ezek szerint, van jelentősége.

— Biztosan. Ami pedig az iskolázottságomat illeti, másfél évtizedes párizsi tartózkodásom következtében részint francia. De én természetesen magyar vagyok.

— Sokat dolgozik?

— Szüntelen... Csak kevés a látszatja.

— Gondolt arra, hogy kinek fest?

— Arra gondoltam, ha igazat csinálok, azzal hasznára vagyok társadalmunknak. Ezért csak egyféleképpen végezhetem munkámat.

— Véleménye szerint mit kellene tenni annak érdekében, hogy ezt minél többen felismerjék?

— Jó képeket kell festeni, jó rajzokat rajzolni, szép formájú autókat kell gyártani. Szép épületeket, kerékpárokat, járdaszegélyeket, és így tovább. S jó és szép könyveket kell kiadni. Természetesen az ember befogadóképessége nagyon is egyéni; ennek következtében a hatás is az. De hogy népünk vizuális világa milyen sajátosan, mekkora erővel hat, s miképpen valósul meg, azt népművészetünk igazolja. Akármilyen kicsiny is a bennünket képviselő anyag a világ nagy néprajzi gyűjteményeiben, megállásra készteti a látogatót. Szól hozzá.

— Hozzáértők szerint, tíz ember közül csak három-négy gondolkodik képekben. Ha valaki azt kérdezné, mi ennek a társadalmi haszna, mit felelne?

— Azt, hogy nem tudom. Azt sem tudom, hogy növelhető-e iskolázással ez a szám, van-e szükség rá. De hiszem, hogy a vizuálisan művelt társadalom nemcsak külsőségében vonzó. Szebb, lényegében jobb.

— Hogyan lehetne Magyarországon a vizuális kultúrának az eddiginél valamivel nagyobb szerepet juttatni?

— Nem értek az oktatáshoz, de barátaim figyelme lehetővé tette, hogy kissé közelebbről is szemügyre vegyem például a rajzoktatás sorsát. Pécsett a Tanárképző Főiskolán Soltra Elemér, a festő hosszú évek óta szenvedélyes kutatója a vizuális nevelés tudományának és a gyakorlati módszer jobbátételén fáradozik. Őt hallgatva, mi mindent jelent egy rajzóra! Vagy másképpen: mit kell adnia egy rajz-tanszéknek, milyen útravalót kap a Főiskolától, távoli községekbe elkerülő tanító, aki egyébiránt négy esztendő alatt mindössze negyven művészettörténeti órát hallgatott végig.

— Mit javasolna Ön, mint festő?

— Rajzóra helyett vizuális nevelést, a marxista pszichológia kutatómódszerének igényét; a gyermek személyi mivoltának tiszteletben tartását.

— Szereti a gyermekrajzokat?

— Mindnyájan szeretjük a gyermekrajzokat; elcsodálkozunk rajtuk, „a mese gondolatfüzérén meseírás ez". De hogyan lesz valakiből az idő múltával újból fiatal? Talán e kérdésre is választ kellene keresni, másképpen nem képzelhető el korszerű vizuális nevelés.

— Ön szerint, hol kezdődjék ez?

— Az iskolában. Ott kell próbálkozni, kutatni közös erőfeszítéssel, pedagógusoknak és a tanítványaiknak. Valójában minden élet újrakezdés. Ne fogadjuk el, hogy ez művészet nélkül lehetséges.

— Mit tart korunk művészete felől?

— Nem vagyok teoretikus, és nem is lehet erre röviden felelni. Egyszer-kétszer azonban már elmondtam a véleményemet. Ismételjem meg? Szép vasalókat és jó járdaszegélyeket készítenek. Az utakat érdekes KRESZ-jelek szegélyezik. Csupa jó kép! Világos, érthető piros körök, fehér sávok, az anyag kifejezőképességét felismerő, jó kézművesség készítményei. Egészen nagy plasztikai alkotás a pécsi tv-torony... A modern szemlélet lényegét a korszerű urbanizmussal, az utakkal, az építészettel együtt gondolkodó és ható jelrendszer megoldásában látom.

Befejezésül még egy személyes kérdés:

— Gyakran bírálták munkásságát?

— Nem emlékszem rá, hogy rosszat írtak volna képeimről.

— De hiszen, a képek értéke független attól, hogy mit írnak róluk.

— Biztosan. Azért mégis jobb, ha a jóról megírják, hogy jó, a rosszról meg azt, hogy rossz. A személyes vélemény határozott kimondására gondolok.

CSAPÓ GYÖRGY

SAJTÓHÍGYEZŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128
Tükör
1972 AUG 15

PINTÉR ISTVÁN SOROZATA (2)

A bessztől a hosszi

1932: Goethe éve Németországban. Száz esztendeje annak, hogy a nagy német költő örökre lehunyta a szemét. 1932: Brüning, a katolikus centrista kancellár szavai szerint a legszörnyűségesebb telet hozza száz év óta. *„... ez a rege nem mese, hanem kegyetlen valóság, amelyik a hó és a nyugalom ellenére is az égre kiált* — fűzi hozzá Gábor Andor, aki ebben az időben Berlinben él és szovjet lapokat is tudósít. — *De az ég ólmosan hallgat. Nevében Groener válaszol, aki hatalmasabb Wotannál, a germán istennél, mert ő a hadügyminiszter és a belügyminiszter egy személyben. Minden egyes szava mögött ott áll jobbra egy katona, balra egy rendőr.*"

Az egyszemélyi belügyminiszter és hadügyminiszter így szónokolt: *„A világ egyetlen országában sincs annyira szükség az erők összefogására, mint Németországban. Mert egyiket sem fenyegeti annyira a bolsevizmus veszélye.*"

Öt választás egy évben

Németországban hárommillión felül van a munkanélküliek száma. Talán egyetlen ország sem szenvedett annyit 1929 óta, mint éppen Németország. A vesztett háború következményeként pusztító inflációt még ki sem heverték az emberek, amikor rájuk tört a munkanélküliség. Ernst Thälmann, a német kommunisták vezére, így jelölte meg a megoldás útját: *„Mindenütt a világon válság, hanyatlás, nyomorúság, munkanélküliség, csökkenő termelés, tönkretett parasztság, elkeseredett tömegek, csak a Szovjetunióban épülnek újabb és újabb gyárak, új, gigászi ipari és mezőgazdasági üzemek. A munkanélküliséget teljesen megszüntették. A négy év alatt végrehajtott ötéves terv óriási eredményei a szocializmus diadalútját jelentették, amelyekkel a Szovjetunió tökéletesen legyőzte a kapitalizmus maradványait.*"

Az érvelés — cáfolhatatlan. Csakhogy a német nagyiparosok és junkerek nem hajlandók feladni hadállásaikat. A jó Brüning, a szorgalmas templomlátogató, nemsokára kénytelen átadni a helyét Franz von Papennak, aki ugyan szintén buzgó katolikus, de valamivel határozottabb, mint elődje volt. Határozottságának lényege: átadni a hatalmat Hitlernek és pártjának, a nácizmus az egyedüli biztos támasz az erősödő baloldallal szemben.

1932-ben ötször választott Németország. Negyedszer 1932 júliusában, amikor a nácik 230 képviselőt tek a Reichstagba; ezzel a náci Németország legnagyobb pár lett. A választás az SA, a hitl rohamosztagosok terrorja jeg zajlott le. Königsbergben a vál napján a rohamosztagosok negy kommunista munkást gyilkoltak meg, Hasselfeldben egy háromgyerekes családapát lőttek le, Berlinben a rendőrség „fegyverek után" kutatott a munkásnegyedekben, hogy megakadályozza a lakókat a választásokon való részvételben. Magdeburgban is összecsaptak a nemzeti szocialisták és a védekező kommunisták. Potsdamból négy életveszélyes sebesülésről, Lübeckből két halottról érkeztek jelentések. Hitler mindenesetre meg volt elégedve. Felhívást bocsátott ki: *„Nemzeti szocialista választók és választónők! Nagy diadalt arattunk. A nemzeti szocialista német munkáspárt a birodalmi gyűlésnek túlnyomóan legerősebb pártjává emelkedett. Ez a népünk történelmében egyedülálló fejlődés óriási munka és állandó kitartás eredménye. Mozgalmunk nagy sikerével szemben valamennyiünknek egyetlen kötelessége, hogy újult erővel vegyük fel és folytassuk tovább a harcot.*"

Előadás Düsseldorfban

Milyen erőssé vált ez a kis, még esztendőkkel előbb is jelentéktelennek tűnő emberke? Ő volt az, akit a német nagytőkések kiválasztottak a „nemzet megmentésére", tehát Hitler tulajdonképpen csak egy figura, aki mögött ott állnak az erősek. 1932 januárja hozta meg Hitler számára az erősek barátságát. Január 27-én tartották azt a zárt körű, de indiszkréció révén már néhány nappal később hírhedtté vált gyáriparos konferenciát Düsseldorfban, ahol Thyssen egy válogatott előkelő társaságnak bemutatta Adolf Hitlert, s referátumában maga Hitler terjesztette elő a náci párt hódító programját. Nem tudjuk pontosan, hogy Hitler mit mondott a valóságban az összegyűlt nagykapitalistáknak. De már az egészen letompított, a nyilvánosság számára rendbeszedett formájában is feltárja a barbár rablóideológiát. A hivatalos náci kiadó, az Eher-Verlag, *„Hitler Adolf előadása a nyugatnémet gazdasági szakemberek számára a düsseldorfi gyáriparos-klubban, 1932. január 27-én*" címmel adta ki az alaposan átfogalmazott előadást. A munkássajtó erőteljes támadásaira válaszolva kényszerült nyilvánosságra hozni beszédét. Előadása természetesen megfelelt Hitler hallgatósága legtitkosabb vágyainak. Természetesen „hosszan tartó, viharos helyesléssel" fogadták.

Hitler előadásában *„az ostobaság uralmának, a szétzüllés elvének*" nevezte a demokráciát és kijelentette: *„ellentmondás a demokráciában az, hogy az életet gazdasági szempontból a személyiség tekintélyére építik fel, politikailag azonban tagadják a tekintélyt és a demokráciát tolják a helyére*". Ez pontosan megfelelt a német gazdasági élet koronázatlan királyai kívánságainak, akik a demokráciában mindig is a kizsákmányolás szabadsága elleni tá- raciát kiegészítse a gazdasági demokráciával. Hitler ezzel ellentétben azt követelte, hogy a kapitalisták gazdasági diktatúráját a politikai diktatúrával tegyék teljessé, tehát a nép politikai beleszólási jogát tolják félre.

„Gyökeresen kiirtjuk"

Hatalmas tapsot kapott Hitler az előadáson megjelent Thyssentől és társaitól, amikor kijelentette: *„Azt a kérlelhetetlen határozatot hoztuk, hogy a marxizmust gyökeresen kiirtjuk Németországban.*" És aztán újra és újra beletapsoltak beszédébe, amikor a náci vezér kifejtette: az egész világon mesemmisíti majd a marxizmust. Igaz, némi logikai kacskaringóval jutott el odáig. Fajelméletét fejtette ki, mondván: *„a fehér faj csak akkor tarthatja meg vezető szerepét, ha fennmarad a világon az életszínvonalak különbözősége*", s mert a Szovjetunió puszta léte ennek cáfolata, a bolsevizmus az, amely *„a fehér faj fennmaradását veszélyezteti*".

Dr. Dietrich, Hitler bizalmasa, a hatalomra jutása után így írt erről a híres düsseldorfi találkozóról: *„1932. január 27-e mindig emlékezetes nap marad a Nemzeti Szocialista Német Munkáspárt (NSDAP) történetében. Ezen a napon sikerült a Führernek áttörni a nyugatnémet iparbárók frontját. Még ma is magam előtt látom a legkiemelkedőbb vezetők összejövetelét. A széksorokban a nyugatnémet gazdasági élet elitje szorong. Azok, akik a nyilvánosság reflektorfényében dolgoznak és azok a csendes, de nem kevésbé befolyásos hatalmasságok, akik láthatatlanul irányítják a gazdasági élet sorsát, azok, akikről azt mondták, hogy szívük helyén főkönyvet hordanak. Csodálatos a legjózanabb hallgatók e körére gyakorolt hatás. Üdvözlő taps zúg. Mikor Hitler befejezte beszédét, csatát nyert. Mély hatást gyakorolt a gazdasági szakemberekre, aminek eredménye a legközelebbi hónapok nehéz harcaiban mutatkozott meg. A következő napon Hitler ugyanilyen sikerrel beszélt Godesbergben, a krefeldi selyemgyárosok előtt. Később a hamburgi National-Clubban. Mindenütt ugyanaz a kép.*"

Düsseldorf után a Németországot kezükben tartó nagyiparosok már döntöttek. A következő napon, 1932. január 28-án, Thyssen landsbergi kastélyában az acéltröszt nevében a házigazda mellett Poenggen és Vögler, a nácik részéről Hitler, Göring és Röhm tanácskozik. A tárgy: milyen legyen a megalakulandó náci kormány összetétele. Az acél és az ország urai természetesnek veszik, hogy ők döntsenek a politikai hatalomról. Mindenesetre egy esztendőnek kell még eltelnie ahhoz, hogy a náci kormány hivatalba léphessen. A kocka azonban el van vetve. A nagy-

CSAK ISKOLÁSOKNAK

NÉHÁNY HÉT ÉS CSENGETNEK!
Célszerű idejekorán felkészülni az új tanévre.
Mindaz, amire az iskolásoknak szükségük lesz:

ISKOLARUHÁK
ISKOLAKÖPENYEK
ISKOLAI FELSZERELÉSEK
nagy választékban kaphatók a

CENTRUM ÁRUHÁZAK

Martyn Ferenc 75 éves

„Ami pedig a piktúrával kapcsoltakra vonatkozik, soraidban örömmel olvasom, hogy szép kiállítás van mostanában Párizsban... igazad lehet, hogy a mi modern művészeink bajosan állnák meg helyüket ebben a keretben. Nálunk, sajnos, kevés kimondott nagyság, egyéni világ van. Nálunk a kényelmes úri életet keresők, nem gyötrődők, mindenről lemondók, többnyire rossz ízlésű hivatalos alakhoz, vagy képvásárlóhoz alkalmazkodnak. Igazad van, az bizonyos, hogy ilyen kegyetlenül rávilágítsz az itthoni primadonnákra." *Egry József* írta ezeket a sorokat, válaszul *Martyn Ferencnek* 1936 júliusában Párizsból hozzá intézett levelére, melyben Martyn többek közt ezt írja: „... ismétlem, sokat gondolok Rád, arra, hogy ott egyedül állsz a hegyoldalban..."

Ritka szellemi kapcsolat bontakozik ki e töredékből: két háború közti festészetünk két magányos nagy alakjának barátsága, egyetértése a korszak művészetének dolgaiban. A magyar képzőművészet abban az időben az akadémikus neobarokk és neoklasszicizálás Scyllája és a selejtgyártás Charibdise között hányódott s ebből csak a legjobbak találtak kiutat. Legjobb művészeink nagy része az önkéntes emigrációt választotta. Ezt választotta Egry is Badacsonyba menekülésével, s ezt választotta Martyn is, mikor elhagyta az országot. Rippl-Rónai házában már gyermekkorában megismerkedve a francia kultúrával, főiskolai tanulmányai elvégzése után Bécsbe, majd innen hamarosan Párizsba ment. Tizenöt esztendeig dolgozott az ideiglenes otthonként tekintett városban; itt teljesedett ki művészete, innen járta be a világot. Jelzik ezt hazaérkező levelei is: hol Nürnbergből, Veronából, vagy éppen a spanyol határról jelentkezett. Eközben sem szakadt meg a kapcsolata Magyarországgal: levelein kívül bizonyítja ezt az a körülmény is, hogy 1938-ban — Gadányi Jenő és Beöthy István szervező együttműködésével — a budapesti Tamás-galériában létrehozta a Párizsban élő magyar absztrakt festők bemutatkozó kiállítását. Ezen állítottak ki idehaza az egyetemes művészet olyan nagyjai, mint Beöthy, Hajdú, Moholy-Nagy, Szenes, Vieira da Silva. 1940-ben, a háború kitörése után hazatért. Töretlen intenzitással dolgozott tovább, majd a behívóparancsot megtagadva, Pesten bujkált. Ekkor született a magyar képzőművészet egyik legnagyszerűbb antifasiszta alkotása, kilenc lapból álló rajzsorozata, A fasizmus szörnyetegei.

A felszabadulás után végleg Pécsett telepedett le. Mégis egyike a fővárosban újjászülető, újjászerveződő művészeti élet vezetőinek. Előbb az „Európai Iskola" csoportnak, majd az 1946-ban ebből kiváló „Elvont Művészek Csoportjának" egyik alapítója és tevékeny közreműködője. Munkássága azonban mindvégig Pécshez kapcsolódik: ezalatt nem csupán sokrétű képzőművészeti tevékenységét kell értenünk. Pécs ma a Dunántúl egyik fontos szellemi központja, s ennek megteremtésében Martyn fontos részt vállalt.

Művészetének alapelve, hogy „a művészet egyértelmű feltétele maga a természet" — ennek az érvényesülését bizonyítják nagy számban készült tanulmányai is. Hol természetelvű módon, hol pedig — az esetek többségében — elvont formákkal alkot. Oeuvrejében jól megkülönböztethetők az oldottabb, lírai felfogású, többnyire a tenger emlékét idéző alkotások, a geometrikus síkokból szerkesztett kompozíciók és a népi művészet elemeiből, a tárgyi folklór motívumaiból merítő művek, köztük a népi szerszámokból komponált csendéletsorozat.

Eleven példája ő a modern kor művészének, aki igényei szerint képet fest, szobrot mintáz vagy konstruál, kárpitot tervez, kerámiát alkot; aki számára a műfajhatárok nem jelentenek korlátot, mint ahogy az sem, hogy milyen felfogásban alkot. Racionálisan fegyelmezett művészi világa egy törvényt ismer el maga felett: a gondolat kifejezésének törvényét. Hogy éppen a mediterrán vizek emlékéhez, a fasizmus elleni tiltakozáshoz, Berzsenyi klasszikus nagyságához, James Joyce heroikus megújító prózájához, vagy éppen Petőfi géniuszához vonzza: ez lelkiismeretének parancsa szerint történik.

Büszkén hangoztatja ír származását és vallja dunántúli magyar voltát egyaránt; a maga módján, vele született tehetsége szerint választott eszközeivel teszi azt, amire vállalkozott: alkotásaival, okos tanító szavaival küzd az új magyar képzőművészetért, melynek alapjai lerakásában oroszlánrésze van. Ezt ismerte el állami vezetésünk is, midőn „érdemes művész" címmel, majd az elmúlt esztendőben Kossuth-díjjal tüntette ki. Kívánunk neki születésnapja alkalmából még hosszú, egészségben töltött alkotó esztendőket mindnyájunk örömére, az egész közösség hasznára.

(láncz)

se részleteinek ismerete nélkül is mindenütt bőven akad tennivaló.

Az ár- és jövedelempolitikai intézkedések *alapvetően módosítják* az ár-, a pénzügyi, továbbá a tartaléktervezés funkcióját. Az árintézkedések közül valamennyi vállalatot érint az energiahordozók terén bekövetkező változás. Ez elkerülhetetlenül *szükségessé teszi már a tervezési munka során az energiahordozó-fogyasztás felülvizsgálatát, az energiamegtakarítási lehetőségek feltárását, s az ehhez szükséges feltételek megteremtését.* Ezzel kapcsolatban úgy vélem, apellálni kell a vállalati kollektívák társadalmi *felelősségére* is. Az energiaigények kielégítése az V. ötéves tervben a népgazdaság erőforrásainak jelentős részét köti le, s az egyes iparágakban szükséges beruházások — mint ismeretes — rendkívül *eszközigényesek.* Ezért az energiaköltségek csökkentése még akkor is kötelesség, ha a gazdálkodó szervezetek ráfordításaiban az ezzel összefüggő terhek nem állnak az első helyen.

A hatékony ártervezés feltétele a szállító-vevő kapcsolatok intenzívebbé tétele, a piaci feltételek várható változásának lehetőség szerinti objektív előrebecslése. Változtatni kell azon a helyenként tapasztalható magatartáson, amely minden ármozgással kapcsolatos vállalati többletkiadást a költségvetésre kíván hárítani, vagy csak áremelés útján tart rendezhetőnek, figyelmen kívül hagyva a belső tartalékok feltárása útján történő kompenzálást.

Az elmúlt hónapok gyakorlati tapasztalatai különösen élesen vetik fel a tartaléktervezés fontosságát. Úgy tűnik, hogy míg korábban rendkívül „félve" ügyeltek a vállalatok — nem progresszív jelleggel ugyan — tervük és a tartalékolás kapcsolatára, jelenleg ebben a vonatkozásban meglehetősen tartózkodók.

Mint ismeretes, az 1975. január 1-i *részleges termelői árrendezéssel egyidejűleg sor kerül az állóeszköz-lekötési járulé befizetési kötelezettség mérséklésére* i Vannak olyan vélemények, hogy ez műszaki fejlesztés ellen hat. E súlyosn tűnő megállapítással semmiképpen n lehet egyetérteni. Eltekintve attól, h az átállás a magas szerves összeté vállalatoknál általában *előnyösen* b *lyásolja* a költségszerkezetet, és jel mértékben kompenzálni képes az idejűleg hatályba lépő áremelések tétes hatását, kedvezően alakítja — a lényegesebb — az V. ötéves ter szakában a folyó gazdálkodás k szerkezetét. Az objektív elemzésel bizonyítják, hogy az állóeszközökl csolatos költségek csökkentése ke hat a gépesítésre, az eleven és ka-cserére, a technikai felszere velésére, az automatizálásra. Kívá hogy az említett változással összefüggő vállalati helyzetet már most, mindenütt alaposan és objektíven értékeljék és előirányozzák a célszerű intézkedéseket.

Fokozott gondot igényel majd a változott rendszerű bérszabályozás gyakorlata is, illetve az általa támasztott követelményekhez való alkalmazkodás. Tisztában kell lenni azzal, hogy *egyetlen új bérszabályozási típus sem lesz konzekvenciamentes.*

A béremelés — legyen az akár garantált is — a *termelési költség emelkedését és a nyereség csökkenését vonja maga után.* Minden esetben szükséges ezért ennek a hatékonyság növelésével történő ellensúlyozása, ellenkező esetben — jóllehet a bérek emelkednek — a személyi jövedelmek alakulása nem lesz kielégítő. A folyamatos norma- és teljesítménykövetelmény-karbantartás tehát nem válik szükségtelenné, sőt szerepe még a jelenleginél is fontosabb lesz. Nem

A módosítás egyik lényeges ko racionális vagy

á- em eg- sze- he- ő és

okhoz lános 1975. ütem- lépte- a vál- lalatok átmenet tervezésénél nem lmen kívül. Fontos, hogy mind a vállalatok, mind az irányító szervek *objektíven és kellő önmérséklettel munkálják ki az előző időszakból áthúzódó terheket, vagy éppen az esetleges indulási előnyöket.* Az említett meggondolásnak azonban érvényesülnie kell már most is, amikor — a következő éveket érintő — kötelezettségek vállalására kerül sor. Az elmúlt években a vállalati kollektívák és vezetőik *bebizonyították,* hogy nagy felelősségérzettel és hozzáértéssel *élni tudnak az önálló gazdálkodás adta lehetőségekkel.*

A legfontosabb, mindenütt világosan lássák azt, hogy a jobb élethez hatékonyabb gazdálkodás, a nagyobb eredményekhez pedig megújuló erőfeszítések kellenek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUN 16
Magyar Hirlap

Martyn Ferenc, Jenő 1

MARTYN FERENC

FÜLEP LAJOS ZENGŐVÁRKONYBAN

Rippl-Rónainak kevés könyve volt. Keveset olvasott. Tudtommal egyetlen alkalommal olvasott végig könyvet, a Rougeet noir-t. De a Nyugat minden száma ott volt műterme asztalán, meg a Nyugat íróinak könyvei, Adynak, Móricznak néhány soros ajánlásával.

A huszas évek elején lehetett, a kaposvári Róma-villa műhelyében egy nyáron kezembe adott két könyvet, Kandinszkij „Über das Geistige in der Kunst" és Fülep Lajos akkoriban megjelent „Magyar művészet" kötetét. Ekkor találkoztam először Fülep Lajos nevével.

*

A háború első hónapjaiban – számunkra a jövő egyetlen napra volt érvényes – Itálián keresztül hazajöttem Franciaországból. Pécsi hegyoldalon, szőlők között találtam egy üres házat. És viszontláttam Zengővárkonyban Fülep Lajost, aki ott református lelkész volt – a „nagytiszteletes", ahogy a falubeliek mondták.

Várkony a keleti Mecsek egyik völgyében szétszórtan épült kicsiny falu, református magyarokkal – ha voltak akkor ötszázan –, a falu „kültelke" meg Pécsvárad, ahogy tréfált Fülep.

A falusoron középtájt fehér fallal körülvett kicsiny erőd a templom és a paplak, nincs rajta egyetlen függőleges és vízszintes. Körös-körül sokszáz éves szelídgesztenyés hamvas lombsátora, fekete dárdáival, mint uszályos sereg áll mozdulatlan a domboldalon. A paplak szűkös-szerény rokon a templom oldalán, alatta gyepes udvarban a tiszteletes irodája; ajtaján az áll, hogy mielőtt belép a látogató, törölje meg a lábát. Az öreg falusi bútorok előtt állva hárman megférnek, feketére öregedett könyvek az állványon, Fülep Lajos ezekbe beleírja, kik születtek, kik házasodtak, kik mentek el. Kevés volt az írni való. A falon meg egy Cézanne és a Chartres-i katedrális fotója.

*

Fülep Lajos a „Magyar művészet", a Tihanyi Lajos festmény idején szikár, magas, rőtszakállú, mutatós ember volt. Nem tartozik ide – a nők számára une tête hors de combat. Várkonyban már kissé hajlott volt tartása, mozdulatai lassan indulók, lába elé nézve lassú járású. Feje előre hajlott, mintha erős, különös rajzú orra húzta volna alá, orra hegye fölfelé ívelt, visszafelé meg akként, mint a délieké. Fülepet ülve látja az ember, ültében egyenes a gerince, jobb kezét gyengéden fölemeli, ezt a hosszú ujjú, puha fogású, érzékeny kezet, mellyel nehéz munkát aligha lehetett végezni. A kampós orr két oldalán behúzódó szemek, szürkés kreol arcszín, valami megcsutakolt bajusz, lefelé ívelő, fáradékony száj, koponyáján meg gyér, kósza, fehér hajszálak.

pont-keresés a művészet beláthatatlan burjánzásában. De csatájukat a hagyományt és korszerűséget, festőiséget és témát csak látszólag kibékítő, felemás komponálási – és tegyük hozzá: gondolkodási – móddal vesztik eleve el. Az egyszeri kompromisszum pedig, tudjuk, újabbakra serkent, egyre nagyobb formátumban. Ez Altorjai István útjának veszélye. A tünékeny szépségek hamar elfoszlanak, a tartalmatlanság formába, a formátlanság tartalomba csaphat át.

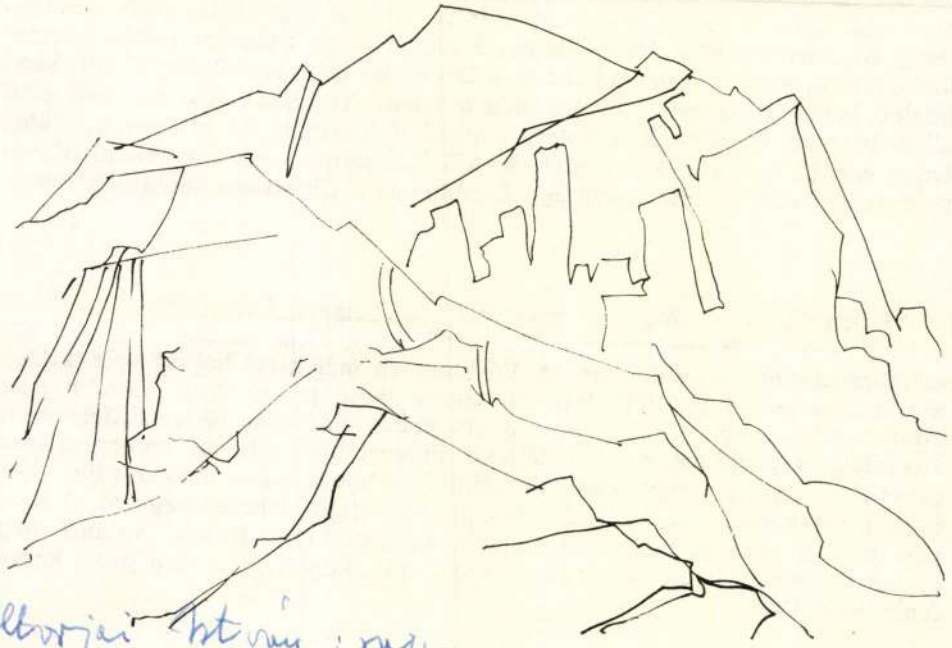

Altorjai István : rajza

XVIII/8. 743.

Vasárnap délutánonként a gesztenyésből ereszkedtünk a gyümölcsösbe, jégalma-, berkenyefák közé. Fülep a könyvtárhoz támaszkodó lugasban ült, Joyce-ot olvasta. Hogy el ne hagyjam, a kertben állt maga építtette könyvtára, jókora helyiség a mennyezetig tele könyvvel, mindjárt a bejáratnál Pázmány. Tárva-nyitva volt a terem, hogy jól szellőzzék, mert a keleti Mecsek völgyeiben párateli volt a nyár is. – De hát hol kezd rágni az ember ennyi rengeteg könyvet, mikor annyi a látnivaló – Fülep az effajta észrevételre nem nagyon mozdult.

És még valami, a könyvtár közepén hosszú leterített asztal, azon néhány arckép között Arany Jánosé, középen meg frissen teleírt, fölpöndörödő papíros-lapok. Nemegyszer kérdeztem, megkérdezhettem, hogy áll a munka, mindenkor azt felelte, hogy a nagyobbik fele megvan.

Akkor ott a kertben igazi csend volt, hallani lehetett a méhek röptét. Háború volt. És e csendben mégis minden kiejtett szó, lélegzetvétel a háború gyomrában hányódott. Bármiről beszéltünk, minden szót elemésztett a fasizmus, a hitlerizmus átka. A kerten túl, az ide vezető földúton, a falubeliek arcán, minden riadt szemben, a madarak röptében, a gesztenyés fényein a háború kegyetlen szorítása.

Malomkő-asztalnál ültünk és bár utunk a valóságban nem vitt messzebbre a faluvégnél, a Balázs forrásig, esteledőn meg, mikor Pécsváradig elkísért – megállva egy percre, mert előttünk egy búbos banka táncolt az aranyló porban –, könyvek között, olvasás közben, még a vasárnap délutáni templom levegőjében – Fülep Lajos mindenkor kész volt messzi, képzelt utazásra.

Írországról kérdezett, belépő volt ez számomra előszobájába. Mi mindent tudott a szigetről! – az angol börtönökről, a költők ázott ácsorgó szobrairól Dublinben. Cashel-ről, a faragott ír keresztekről, a Killarney-i pálmákról, meg a pompás ír litográfiáról.

Bizonyára rosszul mondom, Fülep Lajos szavak előtt a látás, a láttatás, a meglátás embere volt; kevés beszédű, a keze ügyetlen, nem tudott rajzolni. *Jelenlét* volt tehát sétánk.

És míg felettünk elhúzott egy északra tartó német gép, fegyelmezve, ellenőrizve a nyugalmat, már az Ile de France-ban, Párizsban jártunk, a tízes évek Párizsában, ahol fiatalon járt-kelt. Ott lődörögtünk a két szigeten, balparton a Cluny környéken, megint jobbról Perrault kolonnádja alatt. Hosszan leállt a Tour Saint–Jacques előtt, megmérte tekintete, mert igazi toronyfogalom, óriás, semmire se jó – eredetét is tudakolta, ami valahol a látott mögött létezett, az erő éltetőjét, mely létrehozta – megint csupa kép. Tovább aztán a Théatre-ban újra megállt a másik oszlop, Racine-é előtt. Bár ócska, koszos helyről hallgattuk, elragadtatva fűzte Athalie néhány sorához a magáét. Közelebb hozzánk aztán, a két háború közötti Párizsban azonban nem követte az utat, újból a régiről beszélt, az újabbhoz nem volt ideje meg módja, meg hogy aki nem élte, arról mondják, hogy eljárt felette az idő: Vezelay-t elrontották, Napoleon kézmosóját, az athénienne-t bidetnek keresztelte, Lanson-ra nem kíváncsi, mit mond Racine-ról.

Ott álltunk sétára, a botját tartó Füleppel, ott álltunk a parókia kicsiny kapujában.

Lassan a kenderáztatók felé baktattunk, a csordogáló patak mellettünk kihányt lábasokat áztatott. Vasárnap délután volt, a várkonyiak letették az ünneplőst, hazatartott a jószág, ha akadt szembejövő falubeli, megállva köszöntötte a tiszteletest. De Fülep nem állt le.

[illegible] a Községházi Kicsiny Könyvtár inkább zárva, mint nyitottan, mégis a falu vízellátásáról, a vízmű megépítéséről tárgyalt, többgyermekes családokat telepített át a Hajdúságból. A maga módján körülményesen, aggályosan mindenkor készen állt ismeretek közlésére, nem csupán tanítóként, tudomány szólt a szájából. Hosszú, rég elfelejtett naptár oldalait Fülep Lajos közösen írta a faluval, és míg együtt élte sorsát, bizonyára nemegyszer élesen, metszően beszélt, közelítésre nem gondolt, a távolságot tartotta. Várkony elfér egyetlen tenyérben, amit róla mondott, egy egész országra értette, messzire látott és messziről tekintett vissza a keleti Mecsekre. Egy rajzát őrzöm, öreg aggályos kézzel lerajzolta, elküldte egy szerény várkonyi vadvirágnak képét, s a rajz alá a következő sorokat írta: „Az is szép, de ez még szebb; honunk legszebbje; barbár akanthos, de akanthos, szegény rokona a hellénnek, de rokona."

*

Szerették Fülep Lajost a várkonyiak? – Az egyik úgy, hogy nagy tudású ember, nem ide közénk való; a másik úgy szó szerint: én igen, szeretem. Ő meg azt tudta, hogy ez a várkonyi atyámfia lélegzet nélkül hajt, télen aratásra, betakarításkor tavaszra tervez, hogy a falu határán túl nincs számára maréknyi föld, nem tehet másként, egyformán becsüli feleségét meg a jószágot – nem tud, nem is akar önmagánál különb lenni. De nézd, nézzél be a temetőbe – ugyanaz a várkonyi, ha szólt ideje, maga elvégzett minden munkát – a tölgyfakereszt helyett működő a divat, élniakarás helyett temetkezés, eltemetődés. Ilyenkor szitokká, káromlássá váltott a szó. Mert talán belefáradva a tilalmakba, felejtve, amit annyit hallott, magára maradt a soha el nem mondott vallomással, melynek úgysincs szava, az elképzelt átöleléssel, aminek kezdő mozdulatát megszakította, megállította értelme. Miféle féltés, aggodalom, rettegés, ragaszkodás volt ez a Fülep-i szerelem!

*

Martyn Jenc: Fülep Lajos-portré Münzelléklet: 3.
Jelenkor, Pécs, 1947. augustus XVIII/8.

Fülep Lajos, [„grafikus"]

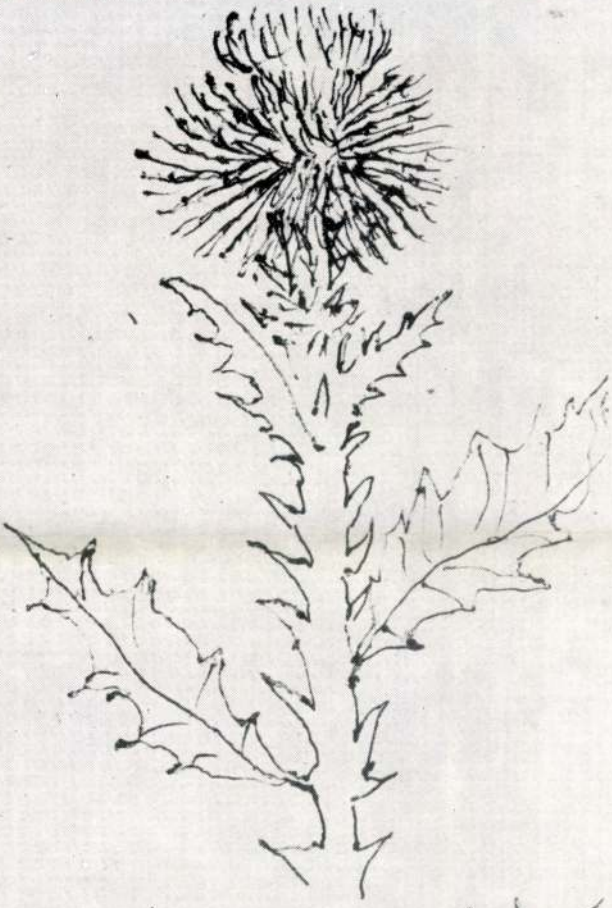

Az is szép, de ez még szebb, honunk tegszebbje, barbár akanthos, de akanthos, szegény rokona a hellénnek, de rokona.

Fülep Lajos: Rajz Martyn Ferencnek Münzelléklet: 4.

Martyn Ferenc:
Fülep Lajos - portré
Mümelléh let: 3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1971. JUN - 9
Somogyi Néplap

Martyn Ferenc
1921

EGYIDŐS AZ ÉVSZÁZADDAL

Martyn Ferenc 75 éves

SOMOGY és Kaposvár azzal is büszkélkedhet, hogy olyan polgárai voltak, akik nemcsak szűkebb pátriájukban, hanem Európában — sőt azon túl is — elismerést és megbecsülést szereztek a művészeteknek. Vaszary, Rippl-Rónai, Bernáth Aurél, Rudnay — a régi nagy öregek — utóda a kaposvári születésű *Martyn Ferenc*, aki holnap ünnepli 75. születésnapját.

Martyn Ferenc neve mellett a lexikonban ez áll: »Festőművész, grafikus. Kaposváron Rippl-Rónainál tanult, majd a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Hosszabb időt töltött Bécsben, majd Párizsban (1926—40). Avantgard. Kubista jellegű első művei után szürrealista és absztrakt képeket festett. A 40-es években plasztikával is foglalkozik. Európában és Észak-Afrikában tesz utazásokat. 1962-ben a pécsi porcelángyárban tálak és vázák festésével is foglalkozik. Újabb művészetének főbb alkotásai a Rákóczi-sorozat, a Don Quijote-, a Madách- és Berzsenyi-illusztrációk.

Mikor fölkerestem pécsi lakásán, a jelenről faggattam. A mai képzőművészetről, a mai fiatal alkotókról.

— Örülök a kérdésnek — mondta —, mert a múltról meddő dolog beszélni. Amit az ember létrehozott, jó vagy rossz, azon nem változtathat. Az befejezett. Lehet, hogy jön egy időszak, amikor másként értékelik. Más értéket fedeznek fel, mint ami akkor az alkotót foglalkoztatta.

Különös nagy szeretettel, lelkesedéssel és gonddal beszél a fiatal nemzedékről.

— A mai fiatalóknak lényegesen más, de kedvezőbb a helyzete. A régi nemzedék sokszor bezárt világban élt, nem volt meg a kommunikációs lehetősége a társadalommal. Nem tudta hasznossá tenni magát. Most már kedvezőbbek a körülmények, van társadalmi beépítettségük«, hasznossá tehetik magukat. Anyagi biztonságot tettek lehetővé számukra, s így megszűnt a »bohémtípus, a kétes egzisztencia. Korunkban az urbanizáció, az építészet, a térkonstrukció, a környezetátalakítás kapcsán egyre fontosabb szerepet kap életünkben a képzőművészet. Az üveg, a kerámia, a porcelán, a fém megmunkálása, alakítása, a lámpaoszlop és a járdaszegély elhelyezése mind-mind művészi feladat... Érdekes, hogy a görög nyelvben nem is volt külön szó a művészetre: a »csinál« ige egyaránt kifejezte a cipő vagy a szobor »csinálását!«

Szerkezet.

A zenére terelődik a szó. Tudom róla, hogy zenerajongó és szinte nincs olyan hangverseny, ahol ne találkoznánk.

— Nem érhetett olyan tragikus dolog életemben — mondja —, amelyen a rajz, a kézzel húzott vonal nem adott volna vigaszt. A zenét mindenekelőtt szerkezetnek, időben fejlődő rajznak tartom. Melódia-vonal-rajz: azonos fogalmak számomra. Az élményt kapom tőle, az emberi élet gazdaságát; csak a rajztól eltérő módon, különböző világképben. Nagyon nagy élmény számomra, örök választ adó és vigasztaló a zene.

Meglepő lehet: a zeneszerzőm Chopin.

Martyn Ferenc négyéves korában kerül Rippl-Rónai házába az öccsével, Róberttel. Előbb a Fő utca (ma Május 1. utca) »a szép, Csépán-féle, sárga-zöld színű, klasszicizáló stílusú öreg kórházzal szemben«, egy azóta már lebontott házban laktak. 1908-ban vásárolta meg Rippl-Rónai a Róma-villát. Ebben a házban, Rippl-Rónai környezetében serdült ifjúvá és érett festővé Martyn Ferenc. Itt találkozott 1909 őszén *Adyval*, majd később *Szabó Lőrinccel*.

A mester, Rippl-Rónai így emlékezett meg róla:

»Közvetlen tanítványom nem is volt más, csak a már említett Maillol. Ha csak még »Pubit«, a 11 éves Martyn Ferencet nem számítjuk annak, aki itt a kaposvári tanyámon rakoncátlankodik, s belopózik műhelyembe, szívesen tisztogatja pasztelles skatulyáimat, hogy a kisebb krétadarabokat megkaphassa. Sok tehetséget látok benne. A legjobban megfigyelők egyike, akiket valaha láttam.«

Martyn Ferenc első tárlatát 1923-ban a bécsi »Alkotás« művészházban rendezte — kaposvári tájképekből. Budapesten 1929-ben állított

Madách-illusztráció. A londoni színház.

...edő szélén engem kitett a

Járási labdarúgó-bajnokság

Siófoki járás

Az utolsó előtti fordulóban az éllovas csapatok közül csak Kötcse győzött.

Balatonőszöd—Ságvár 2:1, Kötcse—Balatonszemes: 4:2, Kapoly—Kőröshegy 6:1, Balatoni Vasas—Kisbárapáti: 2:1, Bálványos—Balatonszabadi 4:4, Zamárdi—Somogymegyges: 5:1.

1. Balatonszemes	21	15	3	3	55-28	33
2. Ságvár	21	14	3	4	68-24	31
3. Kötcse	21	15	1	5	68-24	31

Nagyatádi járás

Itt is az utolsó előtti forduló mérkőzéseit játszották. A porrogiak gépkocsija meghibásodott, így nem érkeztek meg Háromfára.

Szabás—Örtilos: 2:3, Görgeteg—Mike: 0:4, Iharos—Somogyudvarhely 1:1, Gyékényes—Iharosberény: 4:2.

1. Gyékényes	17	13	3	1	53-20	29
2. S.-udvarhely	17	10	4	3	43-25	24
3. Örtilos	17	8	3	6	45-27	19

Sportverseny félezer g

Ahhoz, hogy nemes sportvetélkedés keretében félezer ember mind győztes legyen, nem kell más, mint egy hagyomány ápolása. A KPVDSZ 1974. évi megyei sportnapja legalább is ezt igazolja.

A Kereskedelmi-pénzügyi- és Vendéglátóipari dolgozók körében szép hagyomány, hogy májusban és júniusban megrendezik megyei sportünnepélyüket. Ilyenkor a szakmához tartozó vállalatok — Siófoktól Barcsig — mind elküldik képviselőiket a megyei döntőre. Az idei sportnapon is félezer KPVDSZ-dolgozó gyűlt össze a versenyek színhelyén, a kaposvári Vasutas- meg a a Vasas-sportpályán.

— *Nem a nagy eredmények elérése a célunk, hanem az, hogy a szakmán belül lehetőleg minél többen sportoljanak. E tömegversenyünk népszerűsége évről évre azt tükrözi, hogy a célkitűzéseket sikerült megvalósítani* — mondotta Tóth János, a KPVDSZ-sportnapok fő szervezője.

Aztán a megyei sportparádé azt is megmutatta, hogyan lehet fölkelteni az érdeklődést a sport iránt, a látszólag közömbösöknek látszók körében is. A különböző tréfás versenyek olyan tömegeket mozgattak meg, hogy bizony gondot jelentett a népes mezőny sorainak rendezése. A sportnap ke-

Papp Sándorné, a KPVDSZ letdíjat a szakma leggyorsabb nak.

reteiben sok minden megfér. Természetesen helyet kaptak a különböző labdajátékok. Kiderült, hogy a kézilabda a csurgói áfész meg a Somogy megyei Iparcikk-kiskereskedelmi Vállalat házatáján a legnépszerűbb. A csurgóiak nyerték a női csapatversenyt. Az Iparcikk lett a férfigyőztes. A csurgóiak még egy értékes trófeát valhattak magukénak: 15 csapat közül ők nyerték a kispályás focit.

Az atlétikai számok szabályszerűen zajlottak le. No, persze nem fenyegette veszély még a Somogy megyei atlétikai csúcsokat sem. *Cziráki László* (Homokszentgyörgy) viszont bebizonyította, hogy ő a szakma leggyorsabb vágtázója. Megnyerte a 100 és 400 métert is.

Azért is remek dolog egy

SPORT

LABDARÚGÓ-VB 1974

WM 74

Hiányzunk-e vagy sem?

A statisztika rideg adatai szerint a világbajnokság harmadik csoportjában szereplő valamennyi csapattal szemben pozitív a mérlegünk. Íme:

Svédország: 29 mérkőzés, 14 győzelem, 8 döntetlen, 7 vereség, 76:55-ös gólarány.

Bulgária: 15 mérkőzés, 11 győzelem, 2 döntetlen, 2 vereség, 48:15-ös gólarány.

Hollandia: 7 mérkőzés, 4 győzelem, 2 döntetlen, 1 vereség, 20:12-es gólarány.

Uruguay: 3 mérkőzés, 1 győzelem, 2 döntetlen, 0 vereség, 6:4-es gólarány.

A cimben föltett kérdésre sokféle választ adhatunk. Mondjuk ilyeneket: a harmadik csoport tagjait eddig 150 góllal tömtük ki 86 ellenében, vagy: 44 mérkőzésből csupán tízszer sikerült győzniük ellenünk; vagy: a svédek a selejtezők során kikaptak, mi nem, és azóta a bolgárokat is legyőztük.

Ha ezt vesszük alapul, akkor *feltétlenül hiányzunk* a csoportból. Ha a világbajnoki múltat tekintjük, akkor is, mert Uruguay együttesén kívül a másik három részvevő lényegesen szerényebb VB-eredménnyel rendelkezik, mint Magyarország. Csakhogy a szép és tartalmas múlt akkor ér valamit, ha tanulságait, tapasztalatait a jelenben kamatoztatjuk. Az ellenfeleknek akiket esetleg legyőznénk semmiképpen, akik legyőznének minket feltétlen hiányzunk, éppen a múltban gyökeredző hírnevünk miatt.

Hogy mi lett volna, mi nem, azt már úgysem tudjuk meg.

Egyébként azoknak kell igaz 1966-ban, amikor a házigazdák megnyerték (igaz csupán hosszabbítás után) a világbajnokságot (a Német Szövetségi Köztársaság csapata ellenében), elkönyvelték az erőfutball, a kemény, ütközésekkel fűszerezett játék diadalát. Elismerték azonban, hogy a legszebb mérkőzés a Magyarország—Brazília találkozó volt, amelynél élvezetesebb kilencven percet a szigetországi VB alkalmával nem láttak.

A »hogyan tovább?« kérdésre a választ négy év múlva Mexikóban kapták meg. Ez a világbajnokság 1970-ben a szépség, az ötletesség elsöprő sikerét hozta. Sajnos, mi hiányoztunk onnan is, mert nem ismertük föl idejében, mit is kellene tennünk, hogy a labdarúgás élvonalában maradjunk. Brazília és Olaszország játszotta a döntőt, amelyen láthattuk a latin futball szikrázó, lebilincselő, fordulatokban gazdag repertoárját. Ebből azonban nem hiányzott

Remekeltek a kaposvári díjlovaglók

Budapest volt a színhely az országos lovasbajnokság nak, s a díjlovaglók közö rajthoz álltak a Kaposvá Mezőgazdasági Főiskola L vasklubjának versenyzői i Minden eddiginél nagyobb s kerrel szerepeltek a miein igazolva, hogy a pár eszte deje folyó munka egyre szeb eredményeket hoz. Korább legföljebb egy-egy versen zőnk tudott beleszólni a hely zések dolgába. Most négy is ott voltak az egyes szám végküzdelmeiben. *Komját György* a közép »A« osztál ban nem is adta aranyérm alul.

A magyar bajnokság som gyi vonatkozású eredményei

Könnyűosztályú díjlov lás: ... 2. Léber József, F binson nevű lován. *Köz »A« osztályú díjlovaglás:* Komjáthy György, Csa n. l. ... 4. Léber József, F binson n. l. 5. Sziklai Tam Dalam n. l.

Szent György-díj: ... Kövi András, Dicső n. l., Komjáthy György, Csaba n

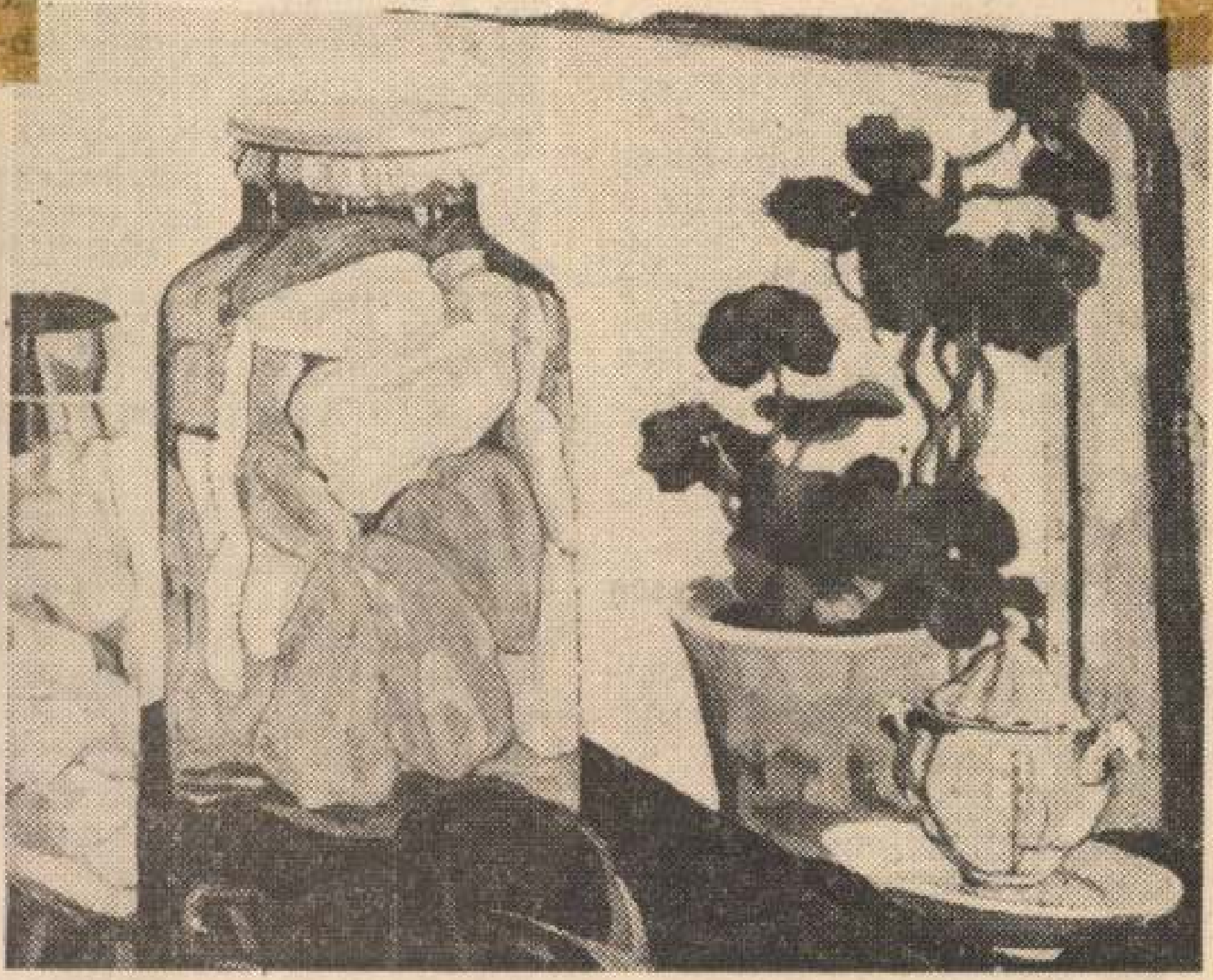

Ferenc Martyn (1899): Paprika Stilleben,
(zwischen 1910 und 1920)

resnutzen der pneumatischen

den. Diesen Zielsetzungen muß auch der Lohnwirtschaftsplan des Unternehmens dienen. Im Bereich der Entlohnung müssen die Unternehmen die Uniformisierung entschlossen bekämpfen und dem Prinzip der Entlohnung nach geleisteter Arbeit konsequent zur Geltung verhelfen.

Am Selbstkostenplan gemessen

Die Tätigkeit der Werktätigen, der sozialistische Arbeitswettbewerb bilden die großen Reserven der konsequenten Erfüllung der volkswirtschaftlichen Planziele. Eine wichtige Forderung, die das Unternehmen gegenüber

pläne genauso wichtig wie die der technischen oder Absatzpläne. Dieses Kapitel betrachtet jeder einzelne Werktätige als seine persönliche Angelegenheit. Es enthält den Wohnungsbau des Unternehmens, den Ausbau der kulturellen Einrichtungen, die Erweiterung der Sportplätze, Kindergärten und -krippen usw.

Zusammenfassend kann festgestellt werden, daß die Planungsarbeit der Unternehmen viel mehr als nur technische oder finanzielle Tätigkeit ist. Sie ist vom Standpunkt der Gegenwart und Zukunft aus betrachtet eine sehr wichtige gesellschaftspolitische Sache.

L. A.

1011 Martyn Ferenc

Kiállításról kiállításra

Három tájegység művészete

Az elmúlt napokban nyílt három csoportkiállítás érdekes összevetésre ad alkalmat. A három kiállítás tükrében a mai magyar képzőművészet sok törekvéséről, formai és tartalmai problémájáról képet kaphatunk. *Pécs és Baranya képzőművészeinek kiállítását* a Nemzeti Galériában rendezték, ugyanekkor nyílt a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban a Tanácsköztársaság emlékének ajánlott *Pest megyei tárlat* és az ország másik részében, a nagy képzőművészeti hagyományokkal rendelkező Hódmezővásárhelyen a dél-alföldi képzőművészek mutatták be munkájukat az *V. dél-alföldi tárlaton.*

Pécs-Baranya

Kezdjük talán — már a helyszín miatt is legexponáltabb bemutatkozással — a baranyaiak budapesti vendégszereplésével. A Galéria nagyon hasznos missziót vállalt magára, amikor évekkel ezelőtt arra vállalkozott, hogy bemutatja az egyes vidéki képzőművészeti centrumokban folyó munkát. E művészetgyarapító sorozat részeként került sor most erre a kiállításra is. A tárlat sok tekintetben meglepő. Nyilvánvalóvá teszi, hogy kialakulófélben van egy sajátos, dél-dunántúli képzőművészeti stílus, a táj hangulata, a természeti és szellemi klíma által meghatározott művészetszemlélet, amely — bár nem rendelkezik olyan nagy tradícióval, mint az alföldi képzőművészet — máris jól körvonalazható.

E dél-dunántúliság különösen szembetűnő a hódmezővásárhelyi tárlat műveivel összevetve. Kétségtelen, hogy egy nagy művészegyéniség, *Martyn Ferenc* határozza meg elsősorban e művészet alakulását. A Baranyában dolgozó, középgenerációhoz tartozó festők az ő művészetéből bontakoztatták ki művészetüket, a továbblépés igényével, egyéniségükhöz szabott módon. A továbblépés azonban nemegyszer azt jelenti, hogy elhalványul e művészet emberközpontúsága, a részletformák eluralkodnak a képeken, kicsit öncélú ornamentális játékká szűkítve a képzőművészetet.

Jól megfigyelhető e művészetszemlélet fokozottabb érzékenysége az absztrakció, a látott világ elemeinek sokkalta nagyobb mérvű átírása iránt — mint az alföldi képzőművészeté, amelynek szemlélete szorosabban tapad a valósághoz, kifejezésmódja közvetlenebb, közérthetőbb.

A sziklák, kövek említett formajátéka található meg *Soltra Elemér* képeiben is, aki Martyn Ferenc mellett talán a legszuverénebb művészegyénisége a csoportnak. Ugyancsak a természet formaalakító játékosságát követi szobraiban *Bocz Gyula* is, nemegyszer túlzó hűséggel is. E „természetelvű" munkáiból véleményem szerint szinte már „hiányzik" az ember alakító tevékenysége, amely végsősoron minden esztétikum forrása.

Martyn Ferenc kiállított műveit a művész egész alkotói tevékenysége hitelesíti. Ezt a művészi hitelt azonban hiányoljuk a csoport néhány tagjánál. Nagyon sok az úgynevezett kísérleti mű. A közönség azonban elsősorban nem kísérletekre, hanem művészi eredményekre, nem a műhelymunka folyamatára, hanem a kész, önérvényű alkotásra kíváncsi.

Dél-Alföld

Sokkal tisztultabb és egységesebb az a képzőművészeti látásmód, amelyet a dél-alföldi tárlat mutat a közönségnek. Kiforrottabb ez az anyag, pedig kellőképpen nem is reprezentálja a kiállító művészek munkáját. A kiállítás a művek számát, minőségét tekintve, egyaránt elmarad a hagyományos őszi vásárhelyi tárlatok színvonalától. Felmérésre, bizonyos értékelésre azonban így is alkalmat ad. Talán nem elhamarkodott megállapítás, ha azt mondjuk: a dél-alföldi művészeknek ismét sikerült továbblépniük azon az úton, hogy összeegyeztessék a modern képzőművészeti igényeket az alföldi festészet hagyományaival, s a kor emberének jobban megfelelő művészi átírásban közvetítsék a naturális látványt.

A kiállító művészek közül elsősorban *Németh Józsefet* emelhetjük ki. Bemutatott képei művészetének új, gazdag periódusával biztatnak. *Fejér Csaba*, úgy tűnik, végérvényesen megtalálta egyéni hangját. A csoport tagjai közül talán ő távolodott el legjobban a dél-alföldi képzőművészet hagyományaitól, anélkül azonban, hogy e hagyományoktól elszakadna. A táj, s a tájban munkálkodó ember hat inspirálólag az ő művészetére is. *Dér István* is e művészet új útjait keresi. Színvilágában, motívumkincsében kapcsolódik legerőteljesebben az alföldi iskolához, képszerkesztése azonban a konstruktivizmus eredményeit is felhasználja. Az említett művészeken kívül *Szalay Ferenc* néhány szép képét láthattuk, s felhívják magukra a figyelmet *Koszta Rozália, Hézső Ferenc, Fontos Sándor* és *Zombori László* újabb alkotásai is.

Pest megye

A két ellentétes pólus, a mai magyar képzőművészet e két végletе, az absztrakt iránt fogékony dél-dunántúli és a hagyományokhoz talán legjobban kötődő dél-alföldi stílus közé helyezhető a Pest megyei kiállításon bemutatott anyag, amelynek zömét a szentendrei művészek munkái adják. E művészetre két fő irány nyomja rá bélyegét. A konstruktivista törekvések; *Barcsay Jenő* és követői, valamint a magyar szürrealista képzőművészet megváltozott társadalmi körülményeinkhez alkalmazkodó továbbélése. A szürrealizmus reprezentáns képviselője *Bálint Endre*. A szentendrei művészet karakterét, arculatát színezi *Czóbel Béla, Kántor Andor, Pirk János* és *Göllner Miklós* munkássága. A kiállítás legkellemesebb meglepetése *Deim Pál* három műve volt. Figyelemre méltó tehetség *Mizser Pál* is, akire azonban — úgy tűnik — túlságosan hatott Kokas Ignác művészete.

A kiállítást a Tanácsköztársaság emlékének szentelték. A bemutatott tematikus anyag azonban meglehetősen egyenetlen. Közülük csupán néhány plasztikai kompozíció (pl. *ifj. Pál Mihály* Március, *Rózsa Péter* Abonyi mártírok című műve) emelkedik ki. Nem hagyhatjuk szó nélkül *Csikszentmihályi Róbert* szép érmeit, valamint kaputervét, amelyet a Pest megyei megyeházhoz alkotott.

Rideg Gábor

1969 MÁJ 11
MAGYAR HIRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kass János rajza

ózse

az ab

kit a
tályra
el. Tenni kell valamit, ten
munkához lát. Beidegzett
ágyig, rántja le a takarót
lefejteni a huzatot. Társai
arccal figyelik mozdulata

Etel, az ápolónő is ben
lant, de átsiklik rajt a s
asszony azonban újra ma
hökkent, majd lassan hoz

— Nénike drága, mit c
ijedten.

— Nézd Maca! (csak íg
hogy ki is volt a szomorú
édesem, mennyi szennyes!

Az ápolónő arca elborul
kor megint megszólal, mi

— Nénikém, tudja mit
a mosatást. Nekem most s

— Tedd te csak a dolgo
tézem...

Demény Ottó:

VIOLA

Soha nem éreztem nagyobb kontrasztot név és viselője között. Viola — gyermekkorunk ősvagánya az óbudai grundok tájékán fekete volt és formátlan, mozgása darabos, a szaga pedig; hát erről inkább ne is beszéljünk. Mi gyerekek a nap bármelyik szakaszában fölfedezhettük őt, amint ült a salakbuckák között, s benyúlva ingének mindig nyitott hasítékán — szőrös mellét vakargatta. Lakása soha nem volt, s egyesek merésznek tűnő állítása szerint még télen is ott aludt a grundon. En ezen nem vitatkozom, hiszen nemegyszer láttam őt a legordítóbb hidegben is, ahogy a környék asszonyai által a kályhákból kihordott langyos hamuba vájt fészkében sündisznó módjára, összegömbölyödve aludt. Megtehette. Sem fagy, sem kánikulai hőség nem fogott vastagra cserzett bőrén.

Ráragasztott nevén kívül semmit nem tudtunk róla. Ki volt az apja, anyja, létezett-e valaki hozzátartozója, volt-e valami tanult mestersége? Állítólag hajnalonként kijárt a piacokra, segített a kofáknak lerakni az árut, s az ebből szerzett pénzen rúgott be estelente, de sokszor már délután részeg volt. Arcát rendszerint friss vagy már varasodó sebek borították — esti verekedések nyomai, ámbár ezekre nehezen akadt tanú. Mi gyerekek, ha megláttuk, szelíd
tünk vele:
Viola! Már m
vői ruhádat
Ilyenkor dün
eres szemeit f
re a szavak
mályos tudat
volt odábbáll
a kezeügyébe
hozzánk vág
tunk hát, de
sza-visszalestü
la talányos lé
foglalkoztatta
kat.

Ám az évek
nem tudtunk
mit. Vézna ki
ból fiatalemberekké váltunk, munkába léptünk, s már nem volt számunkra érdekes Viola, nem álltunk meg a közelében, hogy felhecceljük. S velünk együtt megváltozott a táj is. A hajdani grundot, ami egy karnyújtásra volt csak a Flórián tértől, elsimították, s a helyére autóbusz-végállomás épült. A Miklós utca

Devecseri Gábor:

PEL

Pella. Nagy Sándor szülővárosa. De ha úg
azért, mert Akhilleusz szülőföldje, „az
sze, dél felé, Pellától, hanem mert Nagy
nosította magát. Sok félistennel, sőt istenne
a hódoló hízelgés tukmálta rá. Egyiptomb
elsőséget követel, mert őt Nagy Sándor
Észak-hellászi volt, mint ő; ifjan volt hatal
len, gyöngéd, igazságos, rémületes, fegyverfo
ő; s rövid tündöklésének fekete-árny sorsát
dobozban, a Dárius kincsei közt zsákmányo
a homéroszi eposzoknak azt a példányát, me
tott. Mikor Trójában járt, első dolga vol
szentélyt felkeresni, egy ilyen fegyverzetet
helyette a szentélynek, hiszen úgyis mindegy
ékíti a templomot!

De most nem ő járt Trójában, hanem mi
nek hűlt helyére. Hűlt? Egyre kevésbé az
akik ugyanolyan szenvedéllyel tárják és épí
nyait, mint amilyen szenvedély őt fűtötte ke
pun kívül ő fogadott, mert — bárha belül v
előző részén — átvillant a lazán font drótk
párducra vadásztak. A látogató azonnal, m
a legpompázatosabb — pompázatosságához
— pellai mozaikban gyönyörködhet.

Nem hiszem, hogy akadhat szemlélő, aki
nyörűséggel nézné és utána, de már az első
gától, hogy voltaképpen miben is gyönyörköd
vészi gyönyörűséghez valami külön megnevez
másodpercben tudja. Vajon ez mi? Aztán na
furcsa érzés, amely eltölti őt, mikor tudomá
egyes darabja — kavics. Vagyis a pellai moz
deti, hogy úgy mondjam, e művészetnek első
viselik, amely közelebb van a természethez
összeillesztéséből, összeszerkesztéséből jön lét
elemeknek művi úton való előállítását. Az
ünnepélyek jutnak eszébe, amelyekben a tr
virágai, a tribünről szemlélt ábrák vonalai v
megnézzük őket, *eleven* emberi fejekből, te
varázsa van az ilyen ábrának, mint hogyha
tesebben emberformájú szobrokból állították
zaikokkal is. Azok a fehér, fekete és szürke,

* Részlet az író Epidauroszi tücskök, szóljatok c

Die Ungeheuer des Faschismus

Ein grafischer Zyklus von Ferenc Martyn

Eva Hárs

Im März 1944 besetzten die deutschen Truppen Ungarn. Eine würgende und erdrückende Atmosphäre senkte sich auf das Land, in dem Faschismus, Grausamkeit und Terror zur Herrschaft gelangten. In der Reihe von Dokumenten über despotische Willkür und grausige tierische Enthemmung entstanden als Bekenntnis eines Zeitgenossen im Jahre 1944 neun Blätter eines Zyklus «Die Ungeheuer des Faschismus».

Ihr Schöpfer, Ferenc Martyn (geb. 1899), ein Nachkomme freiheitsliebender irischer Matrosen und Soldaten, war in seiner Kunst bestrebt, die Grenzen zu durchbrechen, die eine freie Entfaltung der menschlichen Persönlichkeit verhindern. Als er zur Fortsetzung seiner Studien 1926 nach Paris ging, wurde er Mitglied der Künstlergruppe «Abstraction Création» und gehörte dem Freundeskreis der fortschrittlich gesinnten spanischen und südamerikanischen Künstler, dem «Club Hispanista», an.

1940 kehrte Martyn nach 15jährigem Aufenthalt in Frankreich in seine ungarische Heimat zurück, um dem Krieg aus dem Wege zu gehen. Doch bereits nach zwei Jahren wurde er zum Militärdienst einberufen. Hatte er bislang seine Erlebnisse in Spanien und an der französischen Meeresküste in großformatigen Ölgemälden festgehalten, so zeichnete er jetzt die Schneelandschaft der Nordkarpaten, biwakierende Soldaten und Angehörige der Strafkompanien. Die politische Unterdrückung, die Teilnahme an einem Krieg, der für falsche Ideen geführt wurde, empörte ihn als Mensch und Künstler. Schließlich gelang es ihm, sich dem Dienst zu entziehen.

Nach der Besetzung Ungarns durch die Hitlertruppen hielt sich Martyn verborgen, um einem erneuten Gestellungsbefehl zu entgehen. Er wurde steckbrieflich verfolgt, angezeigt und inhaftiert, jedoch gelang es ihm, der tödlichen Gefahr zu entrinnen.

In diesen Tagen kam dem Gehetzten der Gedanke, die schreckliche Wirklichkeit mit künstlerischer Kraft zu gestalten und anzuprangern. In der Phantasie des Künstlers verwandelten sich unter dem Eindruck des Erlebten die Faschisten in ungeheuerliche menschenfressende Bestien und ekelerregende Monstren. In diesen behaarten Ungeheuern gestaltete Martyn keine konkreten Personen, sondern gibt er einen Extrakt der Unmenschlichkeit des verhaßten faschistischen Systems.

Die meisten dieser Blätter sind von einer einzigen Figur ausgefüllt oder zeigen einen ineinanderverflochtenen Rumpf, aus dem tierische Krallen, Gliedmaßen, Köpfe mit Schnabel hervorragen. In unmißverständlicher Tendenz erscheint auf Brust, Armen und Bäuchen der widerwärtigen Mißgestalten das Symbol des Faschismus, das Hakenkreuz.

Martyns anklagende Zeichnungen sind von erschütternder Einprägsamkeit. Vergeblich suchen wir auf diesen Blättern die Gestaltung historischer Ereignisse oder einzelner barbarischer Taten. Und dennoch wecken sie in uns die Erinnerung an all das, was im Jahre 1944 geschehen ist.

Da ist ein schwebend tanzendes Ungeheuer mit Glotzaugen: Es trägt Teufelshörner, auf einem seiner ausgebreiteten Arme prangt ein Hakenkreuz, auf dem anderen ein Pfeilkreuz, seinen Bauch ziert ein Ordensband. Doch der tierische Schweif und die krampfhaft zusammengepreßten Krallen weisen darauf hin, daß die mit Verdienstorden geschmückte Figur alles Menschenähnliche verloren hat. Diese Blätter, vor mehr als 20 Jahren entstanden, erwecken in uns heute noch die gleichen Gefühle wie damals, als das Ungeheuer über uns herrschte. Ihre starke Wirkung erzielen sie durch die in ihnen spürbare Aufrichtigkeit der künstlerischen Mitteilung und den Mut zum Widerstand, der Ferenc Martyn beseelte.

Martyn war in den 30er Jahren in Paris Augenzeuge von aufrüttelnden Kundgebungen spanischer Patrioten gegen Krieg und Faschismus. Er hatte an dem feierlichen Akt teilgenommen, als Picasso sein Gemälde «Guernica» der Öffentlichkeit übergab. Er kannte die grotesken Fabelwesen der gotischen Kathedralen, die symbolischen Ungeheuer der mittelalterlichen Malerei und die Symbolik der Kunst primitiver Völker. «Die Ungeheuer des Faschismus» können zwar zu keiner dieser Kunstäußerungen gezählt werden, doch haben bei ihrem Entstehen Anregungen dieser Art zweifellos eine Rolle gespielt.

Aber warum wählte Martyn gerade solche abstrakten Mißgestalten zum Medium der zeichnerischen Darstellung der Tyrannei, der Willkür und der unmenschlichen, wilden Affekte? Die vertierten Führer des Faschismus konnten weder in der Vorstellung noch in den Zeichnungen des Künstlers menschliche Gestalt annehmen, die ihre Prinzipien und Taten in verallgemeinerter Form zum Ausdruck zu bringen vermochten. Die symbolische Darstellungsweise erschien ihm als die einzig mögliche, um das Abscheuliche des Faschismus in verdichteter Form auszudrücken. Martyn war keineswegs bestrebt, seine Aussage hinter einer Maske zu verbergen. Dagegen spricht, daß alle Blätter mit Hakenkreuzen bzw. auch mit Pfeilkreuzen, dem Emblem der ungarischen Faschisten, versehen sind.

2

1

1–5 Ferenc Martyn, Ungarn · Fünf Blätter aus dem Zyklus «Die Ungeheuer des Faschismus» · 1944 · Federzeichnungen

3

Die Linienführung dieser Zeichnungen trägt einen eigenartigen Charakter. Die Leidenschaft des Künstlers verlangte nach einer entsprechenden Form für die Darstellung des Geschehens. Er strebte darum nicht nach der Schönheit des Linienrhythmus, sondern war vielmehr bemüht, seine Empfindungen gegenüber der grausigen Wirklichkeit durch die Art der grafischen Mittel auszusprechen. Die behaarten Ungeheuer auf den Zeichnungen Martyns sind aus kurzen, krummen Strichen aufgebaut, die Träger der künstlerischen Aussage sind. Sie machen die Oberfläche erregt und wellig, sie steigern die widerwärtige Krümmung der Krallen, der beschnabelten Köpfe und der rüsselartigen Gebilde und lassen die Wirklichkeit des behaarten Untiers plastisch werden.

Ich erwähnte bereits Picassos «Guernica». Martyns Zeichenzyklus kann man zwar mit diesem Gemälde nicht in unmittelbare Beziehung setzen, aber dennoch werfen beide hinsichtlich der Herausbildung des Symbols als Deutung der Wirklichkeit ähnliche Probleme auf. Der Stier auf dem Gemälde «Guernica» verkörpert die tierisch-wilden Instinkte und dunklen Kräfte. Seine verallgemeinerte Rolle weist über die konkrete Anzeige von Krieg und Bombardement hinaus. Martyns Ungeheuer rufen uns ebenfalls die Existenz der unmenschlichen Grausamkeit, der abscheulichen Greueltaten ins Gedächtnis. Doch das Abzeichen des Hakenkreuzes und des Pfeilkreuzes führen die allgemeine Deutung des Symbols auf das Konkrete des Faschismus zurück. Diese bewußte Tendenz in der Zielstrebigkeit der Mitteilung trifft man in Martyns Kunst sehr häufig. Was er malt oder zeichnet, ist weniger intuitiv als vielmehr rational. Im Zusammenhang mit diesem Zyklus könnte man von einer charakteristischen Dualität in der individuellen Schaffensmethode Martyns sprechen. In seiner Malerei reihen sich abstrakte und konkret-figurale Kompositionen aneinander, und ihr Schöpfer macht zwischen ihnen, was die künstlerische Betrachtungsweise anbetrifft, niemals einen Unterschied. Im Zyklus «Die Ungeheuer des Faschismus» zeigt sich diese Dualität auch innerhalb der einzelnen Zeichnungen. Während die Darstellung der Mißgestalten in abstrahierender Weise umschrieben ist, sind ihre Opfer in realer menschlicher Existenz verkörpert. So z. B. in der Zeichnung, auf der aus der ungeschlachten, amorph geformten Masse des Monstrums lediglich Krallen und Mund erkennbar sind, während der von ihm zerris-

4

5

sene Mensch sorgfältig gezeichnete Gliedmaßen hat und realistisch dargestellt ist. Eine symbolische Bedeutung erhält auf diesem Blatt das Ungeziefer. Es umschwärmt das Ungeheuer wie ein Stück Aas und erweckt so im Betrachter die Assoziation der Vergänglichkeit des Faschismus.

Auf einem der stärksten Blätter dieses Zyklus bringt der Künstler den Glauben des Menschen an die Wahrheit, an die über das Böse triumphierende Güte zum Ausdruck. Einen mit dem gelben Stern gebrandmarkten Mann umschlingen die Ungeheuer mit ihren Polypenarmen gleichenden Köpfen. Sie schnappen mit ihren Mäulern und Vogelschnäbeln nach ihrem unglücklichen Opfer. Das Opfer, mit vor Schmerz verzerrtem Gesicht, erhebt dennoch voller Hoffnung auf rettende Hilfe sein Haupt, während eine gewaltige Hand die Ungeheuer zurückhält und sich als Symbol der menschlichen Gerechtigkeit schützend über die Gestalt ausbreitet.

Ferenc Martyn steht mit seinem Zyklus in der zeitgenössischen ungarischen Kunst einzigartig da. Die Wurzeln seiner Kunst sind in den Traditionen der europäischen Malerei und Grafik zu suchen. Am nächsten stehen ihm dabei die Monstren, mit denen in der gotischen Kunst die Satansgestalten der Hölle dargestellt wurden. Vielleicht lebte in den Menschen des Mittelalters so viel Angst vor den Schrecken der Hölle wie in der Gesellschaft unserer Epoche gegenüber dem Faschismus. Unverkennbar haben auch die Radierungen Goyas mit ihren tierförmigen Monstren in Martyns Zeichnungen ihren Niederschlag gefunden. Die Unmenschlichkeit des Bösen und Schlechten erhielt sowohl bei Goya wie auch bei Martyn ein tierisches, groteskes Gewand. Die Schrecken des zweiten Weltkrieges, die weltversklavenden Bestrebungen der Nazis verlangten aber nach einer umfassenderen Abstraktion in der künstlerischen Darstellungsmethode. Martyns Ungeheuer nehmen daher keine konkreten Formen an. Sie besitzen eine eigenartige Anatomie, die sich entsprechend den auf den einzelnen Blättern versinnbildlichten Gedanken verändert. Auf den hinter dem Sinnbild verborgenen Menschen deutet der Künstler durch Signale, wie die stets vorhandenen Hakenkreuze, die Auszeichnungen, einen ausgestreckten Arm oder ähnliches. Sie erwecken in Zusammenhang mit der widerwärtigen Abscheulichkeit der Ungeheuer die vom Künstler angestrebten unmittelbaren gesellschaftlichen Assoziationen.

Wenzel Hollar · Reisebilder

43 Zeichnungen des bekannten böhmischen Künstlers, die er auf seiner Reise durch Deutschland schuf, sind in diesem Werk wiedergegeben. Der einführende Text ist dem Leben und Schaffen Wenzel Hollars gewidmet.

32 Seiten. Leinen 37,50 M.

Sie erhalten dieses Buch in jeder Buchhandlung.

LKG Leipziger Kommissions- und Großbuchhandel

Wiener Bilderchronik

Chronicon Pictum: Chronica de Gestis Hungarioum

Deutsche Übersetzung nach lateinischem Text mit Einführung und Kommentar. Herausgegeben von Dezsö Dercsényi. Aus dem Ungarischen übertragen von Ferenc Gottschlig. 2 Bände. 1968. Quart. 215 Seiten und 152 Faksimiles als vielfarbige Lichtdrucktafeln. Leinen 138 Mark

Die im Besitz der Ungarischen Nationalbibliothek befindliche Wiener Bilderchronik gehört zu den großen Kostbarkeiten gotischer Buchkunst in Ungarn. Der 1358 begonnene Text beinhaltet die Geschichte der Ungarn. In prachtvollen Illustrationen, hervorgehoben durch viele, reich vergoldete Miniaturen und Initialen, wird das Leben der Ungarn, ihre Sitten und Gebräuche wiedergegeben. Der Kommentarteil enthält eine vollständige Übersetzung, eine kunsthistorische Einführung, Entstehungsgeschichte sowie Quellenangaben.

Kunst des Mittelalters in Sachsen

Festschrift Wolf Schubert

Herausgabe und Redaktion: Elisabeth Hütter, Fritz Löffler und Heinrich Magirius. 1967. Quart. XI, 343 Seiten mit 20 Textabbildungen, 124 Tafeln, 7 Klapptafeln, 1 Beilage. Leinen 74 Mark

Diese dem bekannten Denkmalpfleger gewidmete Festschrift behandelt die mittelalterliche Kunst im nieder- und obersächsischen Raum. Kunsthistoriker aus aller Welt befassen sich in ihren Beiträgen mit Einzelproblemen dieser Kunstlandschaft. Neben kunstgeschichtlichen Fragen werden denkmalpflegerische Methoden und praktische Arbeiten an den schwer geschädigten Sakral- und Profanbauten mittelalterlicher Städte zwischen Elbe und Harz behandelt.

HERMANN BÖHLAUS NACHFOLGER — WEIMAR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1916 MÁJ 8

Népszava

Martyn Ferenc
1821

Martyn Ferenc illusztrációi Berzsenyi verseihez

újabb üdülőtelepe. A szigetnek évente több mint egymillió látogatója van. A szigetet látványosságaihoz tartoznak a Siloso-erődítmény ágyúi is, amelyeket 90 esztendővel ezelőtt a brit gyarmatosítók építettek fel. A tengerre irányított ágyúk mas éppen olyan némák, mint 1942-ben voltak, amikor a japán invázió váratlanul elözönlötte a Maláj-félszigetet.

Sentosa eddigi neve Pulau Blakang Mati (halálsziget) volt. Ez a név a háború idején megfelelt, de a mostani rendeltetésének megfelelően Pulau Sentosára (A vidámság szigete) változott a neve.

A szigeten a koralltelep építésénél, közvetlenül a honokos tengerparton emberi csontvázakat találtak, amelyekről bebizonyosodott, hogy erőszakos halállal haltak meg. Egy banda, amely emberkereskedelemmel foglalkozott, és olcsó indonéz munkaerőket csempészett be a szigetre, az illegális bevándorlók közül néhányat meggyilkolt.

Az új koralltelep érdekes látványossága a szigetnek. A minden színben csillogó korallok között színes halak úszkálnak, tucatnyi beüvegezett medencében. A berendetetőiről a vízsugarak szazai zuhognak csillogva a napsütésben. Egy majdnem 20 méter magas, hófehér korall-oszlop teszi teljessé a szigetnek ezt a látványosságát.

Sentosa elkészült építményeihez egy hajózási múzeum is tartozik, melynek az egyik épülete az elvonult brit helyőrség helyén van. A fürdővendégeknek egy mesterséges lagúnát uszodának alakítottak át. Ezt a tenger vize táplálja, s a cápák és az olaj betörése ellen hálókkal és szűrőkkel védik.

A 650 hektár területen fekvő szigetet a bel- és külföldi milliomosok keresik fel. A látványosságok megtekintéséért borsos árakat kell kifizetni. A halódó halászfalu ugyanakkor a nyomor és a pusztulás képét tárja fel, és az ott élő lakosság létfenntartási gondokkal küzd ...

(z—i)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Martyn Ferenc

Népszava 8

1021 1916 VII 1

80 hektárnyi t
ulajdonosok ő
rették meg) f
nár nincs elég
laikat pedig
örökösödési a
hogy nem érde
iem.

De hát a ha
nező nemcsak
ni nevezetesség, hanem tor-
énelmi emlék is. Mit szól az
árveréshez a környezetvédel-
ni minisztérium, miért nem
akadályozza meg, miért nem
nyilvánítja a területet védett-
nek? „Anglia oly gazdag tör-
énelmi épületekben és em-
lékekben, hogy egy csatatér
nem válik automatikusan vé-
dett területté" — nyilatkozta
a minisztérium szóvivője.

Az áruba bocsátók még
nem közölték Hastings ki-
kiáltási árát, csupán annyit
mondtak, hogy máris tapasz-
talnak érdeklődést. Lehetsé-
ges, hogy külföldi — ameri-
kai vagy francia — vevőre
találnak. Valószínűbbnek
tartják a franciát: a norman-
nok mai utódai talán így
akarnak másodszor is dia-
dalmaskodni Hastings csata-
mezején.

(hl)

vacsorát, s operai előadások
után vacsorázni, vagy előtte
uzsonnázni, sok vendég átjár
a Sacherbe.

A bejárat melletti szalon-
ban fényképgaléria. Sok hí-
res ember volt már vendége
a Sacher-hotelnak, és hagyta
itt dedikált fényképét: II.
Erzsébet angol királynő, John
F. Kennedy elnök, a windso-
ri herceg, Nehru, Kálmán
Imre, Lehár Ferenc, Maria
Callas, Maria Jeritza, Leo
Slezak, Knappertsbusch, Leo-
nard Bernstein.

Csak Ferenc József volt
elégedetlen, mert tudomásá-
ra jutott, hogy főhercegei
gyakran a Sacher szeparéi-
ban, szobáiban szórakoznak
az operai balettpatkányok-
kal, és puritán lelkének ez
nem tetszett. Mégis, a híres
fehér Sacher-abroszon, mely-
re négyszáz nevezetes sze-
mély nevét hímezték, a kö-
zépen ott van Ferenc József

M.D.K.

Martyn Ferenc festő, rajzoló, szobrász

1. kép: Lap a nácizmus elleni sorozatból. 1944. Tusk, toll.
2. kép: Lap a nácizmus elleni sorozatból. 1944. tusk, toll.

/Magyar Művészet Lexikona/

Pataky Dénes: Martin Ferenc két rajzsorozatáról. Műv. Ért. 1960. 4. sz. 297. old.

So.

MARTYN FERENC: FASIZMUS

kinél az igazság?

S ez a két sor állt előttem mindég, ha a pusztán verte az úr vagy az isten a parasztot. Nemsokára a Pesti Naplóban Kárpáti Aurél közölte verseimet, s írta levélben, hogy jöjjek fel Budapestre, szeretne látni. Közben apám kidőlt a munkában, heten álltuk körül koporsóját, s amit akkor versbe írtam a szívszaggató látványról és róla, ki nem volt még ötvenéves se — Móricz Zsigmond közölte és száz pengőt küldött érte. Számos levelet kaptam akkoriban, de még sose használtam fel az irónagyságok barátságát arra, hogy hivalkodjak velük. Szeretetüket, kézszorításaikat magamban őrzöm. Budapestre kerülvén utam József Attilához vezetett, akitől biztatást avval kaptam, hogy a szerkesztésében megjelenő Szép Szó c. irodalmi folyóiratban, 1936. májusában bemutatta verseimet. A költői rangot is tőle kaptam, midőn átnyújtotta „Medvetánc" című verseskönyvét evvel a dedikációval: „Mátyás Ferencnek, kedves költőtársamnak, barátsággal: József Attila, Bp. 1936. május 15." Gyakran találkoztam vele, reménytelen szemeit rám vetve vallatta paraszti keserűségemet, amely néki is nagyon fájt. Azt mondta akkor, hogy a társadalmi rend elleni ellenállást érzi írásaimban s azt, hogy ki tudom fejezni a népmesei kincsek titkát. Első nyom-

Martyn Ferenc

I.

emlitve

Takáts gyula: Egy kartra emlékezve.
Jelenkor XII. évf., 6. sz. 1969. jún., 515. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

32

Martyn Ferenc

1942-43 évtől kezdődően a háború nehezedett Magyarországra és műveiből a halál üzenete hangzik fel! Egy alkotásan egy sötét massza kavarog.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 p. 2831.

Martyn Ferenc

E. tömegből kivehető: szöges drótok, záraz falevelek halmazából a rémuralom szimbolyma, amely megfojt minden jógot és szabadságot.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 284

Martyn Ferenc

Egyes művein régi emlékeinek világa elevenedik meg, felidézve a Földközi tenger fényét, színét; számosak azonban olyanok, melyek a hábora jelenlétéről tanuskodnak.

Sárs Éva: Feren Martyn. Acta Historiae Artium, Budapest, 1968. 3-4 p.

284p

Martyn Ferenc

Ez i dőpsakban alkotott művei utolnak a háború áldozataira: a falhoz állított elitéltek, rácsmögötti rémült arcok, drótsövénybe felakadtak haláltusájának jelenetei szerepelnek képein.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Bpest. 1968. 3-4 s. 284 l.

Martyn Ferenc

Két per kézbesítek katonai behívója dacára, nem jelenthezek polgólakétel-re; Budapesten bujt meg. 1944-ben hileuc grafikát készítek, azoknak a „Fa-sizmus pőrnyetegei" címet adta.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Histo-riae Artium Acad. Scien. Hung. Bpest, 1968.
3-4 p. 2841

Martyn Ferenc

Képein a fasizmus önkény-rémuralmának szimbolumai jelenik meg, emberevő rémisztő, groteszk szörnyeteg, mely a horogkereszt jelét viseli.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 286 l.

Martyn Ferenc

E 9 mű megvalósításánál alkalmazott rajztechnikával rapcsolatosan érdemes megemlíteni, hogy a konturok szálakra bontottak, ameltyel a mester aláhuzni kívánja a szörny állatiosságát.

Hárs Éva: Feren Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Bpest, 1968, 3-4 sz. 2861

Martyn Ferenc

Egyben hifejezni óhajtja a szörnyköreli megsemmisülését. Megemlitheto még az is, hogy olig ismeretes magyar művész alkotása, mely analogióba hozható a mesternek 1944-ben készült képeivel.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Bp 1968. 3-4 k. 286 l.

Martyn Ferenc

A háboru befejeztével maga köré gyűjtötte a fiatal non-figurativ magyar művészeket, kik ugyan nem voltak számosan, de tehetségesek.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 2881

Martyn Ferenc

1946 májusában Budapesten mutatta be a háború után először műveit egy gyűjteményes kiállítása alkalmából.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 2881

Martyn Ferenc

11 több 1946 őszén egy retroszpektív tárlata nyílt meg; amelyen az elmult 5 év művészi termését állította ki. A háboru után véglegesen Pécsre költözött.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 sz. 288 l.

törlesztetett és 1874-ben a már teh
eladták 160,000 frt-ért, később gróf
főgondnok érdeme, hogy az eladási
földbe fektettetett s így a megsem
menekült. Három tanszék terhét h
és évi 1200 P-t rokonoknak, másik 1
likusoknak ad ösztöndíjul s a fizik
természetrajzi szertárnak ad évenk
pengőt.

Pálfi Ferenc református lelkész

10 szegény református nemes ifjúnak
ra hagyta, ezzel alapította a ma is fenn-
ntézetet.
Gábor bogdányi református lelkész és
vese, Szondy Borbála 1864-ben rendel-
ık után összes ingó és ingatlan javain-
egye át a debreceni Kollégium, mint
kös s tegye pénzzé. Óhajtanánk, hogy
közeli birtok vétetnék a tőkéből."
renc berettyóújfalui földbirtokos, aki
át Debrecenben taníttatta, 1811-ben
en így intézkedik : „Minden marháim,
aim és egyéb pénzzé tehető javaim
s ezeknek ára a több található pénzem-
gyen a nemes debreceni református
Tanszékre hagyta, a tanszék Chatedra
eveztessék.

Martin Jenő
festő

László

Szabad Művészet
1953. 416. l.

Martyn Ferenc

cród
z

Kállai Ernő:

Őrzinte beszámoló
egy beszélgetésről.
Magyar Csillag
1942. I. 47. l.

Krisztus keresztelése

Fa, olaj, 113×85 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Gerevich IPGY, 99. l. Leopold—Lippay, 55. l.

MAINARDI, BASTIANO (firenzei festő 1466—1513)

Madonna Jézussal, Ker. Sz Jánoska és Sz Jeromos

Nyolcszögletű, fa, tempera, 68×64 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Hátoldalán olasz vámpecsét.
—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi, 16. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 675. l. — Maszlaghy II., 51. szám. (Ghirlandaio). — Leopold—Homor, 97. l. — Gerevich PA, 231. l. (Ghirlandaio-tanítvány.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca 954—956. l. (Képe 952. l.) (Ghirlandaio iskola, Francesco Granacci) — Van Marle, XIII., 1931., 224. l. (Mainardi.) — Lepold—Lippay, 55. l.

Mária koronázása. Alul: *Sz Jeromos és Sz Ferenc*

Félkörű felső záródással.
Fa, tempera, 108×72 cm.
A Bertinelli gyüjteményből.
Maszlaghy II., 62. szám. (Nereo di Ricci). — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 20., 3. l. — Gerevich: A prímási képtár olasz mesterei. Vasárnapi Újság, 1916, 825. l. (Képe 825. l.) —

Martyn Ferenc, lektő

L.:Rippl-Rónai József

Dévényi Iván:Bernáth Mária:Rippl-Rónai József 765-767.

Jelenkor, Pécs, 1977 jul-.aug. XX/ 7-8.

Martyn Ferenc, költő

~~L.Kondor Béla~~

megemlítve

Rónay György:Irás és szolgálat 760-763.

Jelenkor, Pécs, 1977 jul.-aug. XX/7-8.

Martyn Ferenc, festő-grafikusművész

Második pécsi bemutatkozása ez a „Műhelynek". – Szerepel a művész „Elfelejtett fácán" c. műve (említve) „Cassandra" c. (repr.)

Koczogh Ákos: Pécsi Grafikai Műhely. Dunántúli Napló, 1977. jan. 9.

Martyn Ferenc

l.

Szabad Művészet

1949. 431. l.

arokat kétszer fizett
Tehintettel folyószám
~~jellegére~~ természetére, ebből anyag
„und nem származott
megnehezitette az ellen
s az ilyen kellenetlen
lések a könyvelőség
zottabb figyelmével kön
elkerülhetők.

Budapest, 1938. n

Gerevi 1938. V. 15.

Dunántúli Napló, 1977. máj. 8.

A Jelenkor májusi száma

A Pécsett szerkesztett irodalmi és művészeti folyóirat új számának élén *Zelk Zoltán, Jékely Zoltán, Rózsa Endre* és *Csanády János* költeményeit olvashatjuk.

A prózai írások sorában *Haraszti Sándor* önéletrajz-részletét, valamint *Hernádi Gyula* és *Vámos Miklós* elbeszélését közli a folyóirat. *Bertha Bulcsu* Hernádi Gyulával készített interjút, s Hernádi válogatott elbeszéléseinek kötetét elemzi *Csürös Miklós* esszéje.

Az Ady-évfordulóhoz kapcsolódik *Tandori Dezső* vitacikke, *Tüskés Tibornak* egy pécsi Nyugat-estről szóló tanulmánya, valamint *Martyn Ferenc* rajzsorozatának ötödik lapja.

Érdeklődésre tarthat számot *Lackó Miklós:* Történelmi érdeklődés, történetírás, publicisztika c. tanulmánya, *Pomogáts Béla* Vas István jelenléte c. esszéje, továbbá *Bécsy Tamás* budapesti és *Futaky Hajna* pécsi színházi beszámolója.

A kritikai rovatban többek között *Komlós Aladár, Klaniczay Tibor* és *Kovács Kálmán* tanulmánykötetét ismerteti *Kenyeres Zoltán, Vekerdi László* és *Nemes István.*

ta közösség egységének erősítése, a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdítása, az enyhülés irányzatának védelme érdekében folytat, és amellyel jelentősen hozzájárul a szocializmusért, a társadalmi haladásért világméretekben folytatott küzdelem sikeréhez.

Őszinte örömünkre szolgál, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt és Csehszlovákia Kommunista Pártjának kapcsolatai szüntelenül bővülnek a marxizmus—leninizmus és a proletár internacionalizmus elvei alapján. A Magyar Népköztársaság és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság népeinek testvéri barátsága és együttműködése töretlenül fejlődik és egyaránt szolgálja országaink, népeink és az egész szocialista közösség érdekeit.

Nemzeti ünnepük alkalmából kívánunk önöknek és a Csehszlovák Szocialista Köztársaság testvéri népeinek újabb sikereket szocialista hazájuk további felvirágoztatásában, Csehszlovákia Kommunista Pártja XV. kongresszusa határozatainak valóra váltásában.

Kádár János,
a Magyar Szocialista Munkáspárt
Központi Bizottságának első titkára

Losonczi Pál,

MIKLÓS PÁL

KÉPZŐMŰVÉSZETI KRÓNIKA

Minden jelentősebb képzőművészeti eseménynek megvan a maga uszálya: felvillanó fénye ugyan hamar eltávolodik tőlünk, de feleletre váró kérdések és újabbakat nemző gondolatok, megfigyelések még tovább rajzanak nyomában, mint az üstökös nyomában csóvája. Csakhogy ebben a kérdéshalmazban összevissza kavarognak a legkülönfélébb kérdések. Más nyomot, gondolatot és kérdést hagy egy művészeti esemény a szakember fejében, mást a művésztársakéban, s igencsak mást a közönség, a látogatók élményvilágában és gondolataiban. Ha össze-összevetjük a szakbírálatokat meg például a vendégkönyvek széles skálájú véleményözönét, – iskolásgyerekektől kollégákig, lelkes hódolatkifejezéstől pökhendi fricskáig, mindenféle akad bennük – csak ritkán találunk gondolati, szemléleti egyezéseket. Úgy tűnik: ahány néző (ahány kritikus), annyi vélemény, annyi szem. De ha nem sajnáljuk a fáradságot, s alaposabban meghámozzuk a kifejezésbeli görcsök vagy éppen nyelvi klisék, előregyártott sablonok által eltorzult szövegeket, sokszor meglepő egyezéseket találunk; végeredményben pedig mindig meglelhetjük azt a közös alapot a vélemények magvában, ami előbb-utóbb közvéleménnyé szilárdul és sokszor tartósan meg is marad, akár tévhit formájában is. Hogy aztán sokkal később az utókornak legyen mit helyreigazítania.

Ez az elvont bölcselkedés nyomban érthetőbbé válik, ha elárulom, hogy az Európai Iskola emlékkiállítása ihlette. A székesfehérvári Csók István Galéria a magyar művészet huszadik századi történetét felelevenítő kiállításainak sorában foglal helyet ez az igen érdekes és értékes anyag. A kiállítás rendezőit (Kovalovszky Márta és Láncz Sándor) és a fehérvári múzeumot (amely egyébként is sokat tesz modern művészetünkért) feltétlen dicséret illeti meg azért, hogy ezt a sokfelé szóródott anyagot összeszedte és elénk tárta.

Alig nyílt meg a kiállítás (1973 szeptemberében), a szakemberek körében máris parázs vita robbant ki olyan kérdések körül, hogy valóban egységes iskola volt-e ez a csoportosulás, valóban közéjük tartoztak-e mindazok, akiknek a művei a kiállításon láthatók, s végül, hogy mekkora a jelentőségük, hatásuk a művészet további alakulásában. Biztos, hogy nem volt olyan egységes, mint amilyennek az egybegyűjtött anyag sugallja (s a katalógus tájékoztatója, okosan, jelzi is a sokféleséget és az ellentéteket); néhány szereplő művész valóban csak lazán kapcsolódik ide (s ezt érzékeltetik is a rendezők: egy-egy művel vannak csak jelen). S hogy mekkora a jelentőségük? Talán csak annyi, amennyivel ez a kiállítás most, negyedszázaddal az Iskola feloszlása után, tanúsítja, hogy lett volna, lehetett volna jelentősége művészetünkben, képzőművészeti kultúránkban műveiknek, újat kereső szemléletüknek, kezdeményezéseiknek. Mert még most is képesek hatni, elgyönyörködtetni bennünket.

Kötve hiszem, hogy a nézők többségét érdekelnék a szakemberek által vitatott kérdések. Egészen mások az ő kérdéseik. Például olyanok, mint azé a gorombán őszinte nézőé, aki felháborodva írta a vendégkönyvbe, hogy ezek

szerinte „mázolmányok", s meg van döbbenve azon, hogy „emberek mi mindenért kapnak pénzt!" Az őszinteséget viszonzom: a kedves nézőnagyon tájékozatlan. De ebben nemcsak ő maga ludas. Ne feszegessük most a felelősséget, inkább pótoljuk az elmulasztott tájékoztatásból, amit így hirtelenében lehet.

Kezdjük a végén. Ezek az „emberek" nemigen kaptak pénzt ezekért a „mázolmányokért", legalábbis nem annyit, amennyit megérdemeltek volna, sőt, sokszor annyit sem, amennyiből tisztességesen megélhettek volna. Igaz, a kiállított művek jó része múzeum vagy magángyűjtő birtokában van. De ehhez tudnunk kell azt, hogy hazánk sosem volt milliomos műgyűjtők országa, s az Európai Iskola művészeinek pártfogói sem voltak azok. Nálunk a műgyűjtők többsége olyan kisember, aki a művészet iránti szeretetből áldozatot hoz, hogy megvehessen egy szobrot vagy képet. Nos, ez befolyásolja a művek árát általában, s így a múzeumok által fizetett összegek sem olyan magasak, mint külföldön. S gondoljuk meg: ezek a művek az éppen felszabadult és igen szegény országban találtak gazdára – az sem elképzelhetetlen, hogy egyikmásik éppen élelem fejében kelt el.

Bizony ezek a művészek nem pénzért csinálták, amit csináltak, a tájékozatlan látogató vádja a lehető legnagyobb méltánytalanság velük szemben. Annál is inkább, mert a ma is köztünk tevékenykedőkről tudom, – néhányukat meglátogattam műteremnek alig nevezhető műhelyében vagy még műtermet sem engedő szerény lakásán – hogy nagyon szerényen élnek. Hiszen egy részük még ma is küzd az elismertetésért, olykor egyáltalán a közönség elé kerülésért.

S itt vagyunk a másik vádnál, amelyet tájékozatlan látogatónk olyan brutálisan és általánosítva írt be a vendégkönyvbe. Erre a vádra, a műveket tákolmánynak, mázolmánynak minősítőre, nehezebb válaszolnom, mint az előzőre. Nem azért, mintha nem volnának érveim, bizonyítékaim, hanem mert ezek elmondása önmagában nem elég hatékony. Az, hogy egy műalkotás tetszik valakinek vagy sem, sokmindentől függ: képzettségétől, általános műveltségétől, szellemi nyitottságától (ezeken felnőtt embernél már nehéz vagy lehetetlen változtatni), és attól a beállítottságtól, amit ízlésnek szoktunk nevezni. Nos, ez az ízlés – kissé leegyszerűsítve a dolgot – előzetes művészi élményeinek a függvénye. Magyarán: azt kedveli mindenki, *amihez hozzászoktatták.* (Ilyen értelemben igaz a latin mondás: De gustibus non est disputandum – a megszokott ellen nem hatékonyak az érvek.) S akit a XIX. századi művészethez szoktattak hozzá, azt látta kiskorától mindig tankönyvben és lakások falán, középületben és kiállításokon egyaránt, az természetesen idegennek érzi ezt az új, jellegzetesen XX. századi művészetet.

Azt, hogy századunkbeli, azzal tudom jellemezni legtömörebben, hogy olyat akar mutatni, amit a fotó nem képes – vagyis a természet reprodukálásáról lemond, s helyette az emberi alkotás, teremtés jelleget hangsúlyozza a műalkotásban. Akár úgy, hogy emberi alkotásokat reprodukál (a természet alkotásai helyett), mint például azok, akik gépeket vagy éppen mértani alakzatokat formálnak meg képben vagy szoborban. (Ne feledjük: a geometriai alakzat jellegzetesen emberi produktum, a természet alakzataiba is mi látjuk bele csupán. Hogy ez alapjában helyes tükrözése a valóságnak, azt az bizonyítja, hogy fel tudjuk fedezni a geometriai alakzatokat mindenféle természeti jelenségben – kristályban, csillagképben, mikroszkopikus képben stb. –, de ezek sosem olyan tökéletesek, mint amilyeneket mi rajzolunk!) Vagy az

emberi lélek rezdüléseit próbálja meg visszaadni rajzban, festményben, szoborban, mindegyikben másképp: a rajz vonalainak remegésével, a festmény színfoltjainak kavargó szeszélyével, a szobor felületének ujjnyomot őrző mozgásával. Vagy a megszokottak helyett új, eredeti jeleket alkot: tárgyak, festményen és képen szokatlan eszközök (drótok, madzagok, fémbetétek, fotográfia-részletek beillesztésével) felhasználásával hökkent meg. A mértani alakokból szőtt művet Martyn Ferenc, Korniss Dezső, Lossonczy Tamás képei, Jakovits József és Lossonczy Ibolya szobrai példázzák, a lélektani igényű önkifejezést (expresszivitást) Vajda Júlia képei és Vilt Tibor szobrai, az idegen tárgyak alkalmazását Lossonczy Tamás spárga-kompozíciói; a jelképalkotást pedig majd mindegyikük közös törekvésének tarthatjuk, de a példát főként az elődök, Vajda Lajos és Ámos Imre képei adják. S itt van még a sok átmeneti, több eszközt és stílust egyszerre alkalmazó formaművelője, valamint a természeti látványról le nem mondó, azt megőrző, s így újítani próbáló művész, amilyen ekkoriban Bálint Endre, Gadányi Jenő és Szántó Piroska.

Mindez voltaképpen a művészet nyelvének a megújítása. De nemcsak nyelvileg újítanak ezek a művészek, hanem mondanivalójukban is. A közös és legfontosabb közölnivalójuk (s ezt ugyancsak az elődöktől, Vajdától és Ámostól kapják) a jajkiáltás, a tiltakozás, a régi világ tagadása. Majd pedig, ahogy a háború- és fasizmusütötte sebek hegednek, valamilyen újfajta emberiség reményének, új humánumának és játékos derűnek a megfogalmazása. Ahogy oldódnak a feszültségek (Vilt szobrain, Szántó Piroska, Anna Margit képei a háborús félelem, tragikus fintor), úgy kap egyre több helyet a játékosság. Talán, ha a dolgok mélyére nézünk, ez a leginkább szokatlan ebben az új művészetben a múlt század ünnepélyes piktúrájához és színpadias szobraihoz szokott nézőnek: itt nem szabad mindent komolyan venni. Mint a népzenében, népköltészetben – nem véletlen, hogy többen Bartók programját akarják a képzőművészetben megvalósítani. Tücsöklakodalom és mesefigura, bábúk és karikírozó szoborportré, fantasztikus táj és bohóc perdülnek elő, de nem olyan egyértelműen és gondtalanul, mint a régieknél, hanem magukon hordva az átélt szenvedések nyomait és a visszatérésüktől való szorongást is. Olykor egy groteszk fintor (Anna Margit), olykor a megformálás nyugtalansága (Vilt Tibor) vagy rejtélyessége (Jakovits József), a színek nyomasztó hatása (Bálint Endre), vagy éppen a mértani formák kaotikussá bomlása (Martyn Ferenc) vallanak arról, hogy a vágyott derű nem olyan magától értetődő, nem ingyen kapható, esetleg meg kell szenvedni érte, ki kell harcolni.

Ezek volnának érdemi érveim a tájékozatlan látogatónak címezve – menyemnek mondom, lányom értsen belőle. Mondhatnék még tekintélyérveket is (az a Corneille, aki a magyaroknál semmivel sem jobb kvalitású képekkel szerepel itt, ma a holland piktúra Európa-szerte számon tartott jelessége, az itt nem szereplő Hajdu és Beöthy, akikkel egyenrangúak az itt látható művészek, ma állandóan ott látható a párizsi modern művészeti múzeumban, tehát a világ szeme előtt stb.), de tudom, hogy ilyen érvek is csak a szakközönség számára hatásosak. Maradna a dokumentálás – a reprodukciók azonban keveset adnak vissza ezekből a művekből, éppen azért, mert, mint mondtam, nem érik be a természet reprodukálásával. A festmények nyelve a szín, a plasztikáké a megformált anyag. S magam annak a látogatónak a pártján vagyok, aki azt írta be a vendégkönyvbe, hogy nagy élmény volt számára ez az együttes – kár, hogy ilyen későn találkozott velük. És ez volt a kritika vitái mögött

is az alapvető magatartás. Az Európai Iskola megítélésében ez tehát a kitapintható közvélemény, s szerencsére, egyre ritkább kivétel az olyan látogató, mint az, aki okot szolgáltatott védőbeszédemre. S ha az Iskola hatása, most, elkésetten, de legalább annyiban érvényesül, hogy arra tanít bennünket, hogy így is lehet látni a világot, így is lehet festői módon és szobrász módon vallani róla, akkor már valamit jóvátettünk. És megvan a remény arra is, hogy ezeket a műveket is, közvetlen utódaikat, folytatásukat is láthatjuk még. S akkor lassan *hozzászokhatunk* a mi századunk művészetéhez.

*

Novemberben a pesti művészetkedvelők egy jónevű francia festő, Edouard Pignon kiállítását láthatták a Műcsarnokban. A közel száz mű (félszáz olajfestmény, azután rajzok, akvarellek, színpadi kosztümtervek) az egész életmű képviseletében volt itt: az 1936-ban festett Halott munkás című képtől kezdve egészen a mai akt-rajzokig kísérték végig a művész pályáját. Pignon bányászcsaládból született, maga is ott kezdte a munkát, s csak huszonöt éves korában, autógyári munkásként tanul esti tanfolyamokon. A „beérkezés"-ig (a 40-es évekig) nyomdászként dolgozik. Ma a franciák jól ismert, becsült festője.

A képek mintha arról árulkodnának, hogy a munkásosztállyal való közvetlen kapcsolatot nemcsak a témák jelentik, hanem a határozott körvonalú, egyszerűsített (a geometrikus formákat és szerkezeteket érvényesítő) monumentális formákkal előadott *látvány* is. Ezt a konstruktivista korszakot a há-

Tüskés Tibor: Műteremben Pécs. Jelenkor. 1978.

MARTYN FERENC

1975. február 7. Péntek. Délután öt óra. Derült, tiszta, de hideg téli nap. Eredetileg hat nappal korábbra beszéltük meg a találkozót, de amikor szombaton, február 1-én, este hat órakor csöngettem a Káptalan utcai lakás ajtaján, kiderült, hogy Martyn Ferenc az előző nap várt.

Ismét a pécsi Káptalan utca 6. számú ház bolthajtásos kapuljában állok. Csöngetek, a kaputelefonba bemondom a nevemet, az elektromos nyitószerkezet felzümmög, a lépcsőház üvegezett ajtaja kitárul. Barnára pácolt, öreg falépcsők vezetnek az emeletre.

(A házat a Dercsényi Dezső–Pogány Frigyes-féle Pécs-könyv így írja le: „Egyemeletes, szabadonálló lakóház, volt kanonoki ház. 1841-ben épült. A XIX. század kilencvenes éveiben Kirstein Ágoston tervei szerint eklektikus stílusban átalakították. Homlokzatából háromtengelyes középrizalit emelkedik ki, a kapu előtt kétoszlopos portikusszal, a portikusz fölött balluszteres erkéllyel. A rizalit melletti homlokzatszakaszokat kváderezett lizénák s a keretesszemöldökös ablakokat közrefogó, kis kiülésű táblák tagolják. A kapu kétoldalán, a rizalit sávozott földszintjén elhelyezett íves fülkékben Kiss György szobrai állnak.")

A műemlék jellegű épületet az elmúlt években tatarozták, külső falait a fehér szín halvány kékbe hajló árnyalatára meszelték. A fehér, mint a hóval födött táj, kiemeli a homlokzat plasztikáját. Most látni csak, hogy milyen szép épület ez a Káptalan utcai ház.

Martynék az emeleti traktust bírják. Itt alakították ki a műtermes lakást, ahol a három tágas szobában a nagyobb méretű Martyn-festmények elhelyezésére is mód nyílt. Martynék nyár óta laknak itt. Fehér fa-ablaktáblák szűrik meg a kinti zajt. A mennyezetről neonlámpák biztosítják a képek élvezéséhez szükséges fényviszonyokat. A falon hő- és páratartalommérő.

Alig teszem le a kabátomat, csöngetnek. Nádor Kata, a múzeum fényképésze jön, s a Berzsenyi-rajzsorozatról készített fotómásolatokat hozza. Az étkezőfülke asztala körül beszélgetünk. Nádor Kata az asztalra rakja a képeket, egy-egy fotó-

nak több változatát is, és Martyn kiválasztja a legmegfelelőbbet. Kézbeveszi a fényképet, megnézi, aztán odanyújtja Klárának: – Ugye ez lesz a jó? – mondja, majd hozzám fordul: – Tudod, Kaposváron készül az a Berzsenyi-emlékkönyv ... Jövőre lesz születésének kétszázadik és halálának száznegyvenedik évfordulója ... – Két megye, Somogy és Vas adja össze a pénzt. Merényi Oszkár szerkeszti ... Oda kellenek a fényképek ...

A nagy kép-nézegetés és -válogatás azzal ér véget, hogy teljesen összekeverjük a fotókat. A képek hátlapjára ceruzával írt számok azonosítása körül is valami zavar támad. Látom, Nádor Kata nyugtalankodik, radíroz, ír, forgatja a fényképeket. Martyn föláll: – Hát akkor ebben maradunk ... Kata majd mindent rendbetesz és elintéz ... – mondja, és átkalauzol abba a szobába, amely leginkább nevezhető műteremnek.

A szobában az orvosi laboratóriumok rendje és tisztasága uralkodik. A tárgyak a falak mellé húzódtak, s a szoba közepén helyet hagytak a mozgásra, járkálásra. Az ajtó mellett festőállvány. A fal mellett hosszú, üvegezett szekrény. Az ablak előtt íróasztal. Odébb kerek kávézóasztalka, üveglappal.

Martyn hellyel kínál: egy szép, antik fotelről hetvenöt éves korát meghazudtoló frisseséggel levesz egy súlyos rajzmappát, és a fotelt az íróasztal mellé húzza. Maga a sarokban álló fűzöld heverőre telepszik. Szép, sötét, több színben játszó nonfiguratív akvarellképet vesz a kezébe.

– Mit szólsz hozzá? A héten itt járt az egészségügyi miniszter, neki is mutattam ... – Olyan mozdulatokkal, amelyek a papír anyagát, természetét is megéreztetik, széthajtogat egy levelet. – Nemrég írtak ... Tudod, tavaly Magyarországon volt egy nemzetközi neurológiai kongresszus. Az anyagát könyvben kiadják. A címlapra kértek tőlem valamit ... Mit gondolsz, jó lesz?

(Néhány nappal korábban jelent meg az újságban a hír: „Dr. Schultheisz Emil egészségügyi miniszter tegnap Pécsre látogatott. A tárca vezetője részt vett és felszólalt a Baranya megyei Tanács ülésén. Ezt követően Takács Gyulának, a megyei tanács elnökhelyettesének és dr. Kóbor Józsefnek, a megyei tanács főorvosának kíséretében látogatást tett Martyn Ferenc Kossuth-díjas festő műtermében, majd megnézte a Zsolnay Múzeum értékeit.")

Eddig úgy éreztem, hogy ismerem munkáit, ismerem arcát. Sokszor jártam a Toldi Miklós utcai lakásban, láttam rajzolás közben, sokat beszélgettünk képekről, emberekről, köznapi dolgokról. Most mégis zavarban vagyok. Miről kérdezzem? Hisz művészete oly gazdag és sokoldalú, mint a kristály, melyet ha elfordítanak, mindig más oldalról szórja a fényt. A korai pointillista tápképeiről? Az absztrakt festményekről? A rajzsorozatokról? Miről beszélgessünk? Somogyról, a franciaor-

szági tartózkodásról, a tengerparti spanyol városokról, az ír ősökről, az ormánsági kádárszerszámokról?

(„Kaposvár és Írország, / Pécs és Párizs, / melyik dicsőbb, melyik nagyobb? / Egyikben az ősök, / másikban a hatások és tanulások, / fortyog a tűzön a kondér / és benne szét nem választhatón / vegyül és alakul / Albi és Hosszúhetény" – írja Weöres Sándor a festőt köszöntő versében.)

– Egy szót se művészetről, festészetről, képekről s más efféle komoly dolgokról – mondtam a telefonba, amikor másodszor rögzítettük a találkozó időpontját. – Csak fontos hiábavalóságokról szeretnék beszélgetni . . .

Ezzel kezdem most is:

– Martyn Ferenc művészete szempontjából, azt hiszem, teljesen mindegy, hogy Balatongyörökön vagy Párizsban, Pécsen vagy Dublinban beszélgetünk. De ha már úgy esett, hogy most Pécsett vagyunk, maradjon a szó és az emlékezés a város körül.

Martyn puhán végigsimítja homlokát:

– Már többször kértek, hogy írjam meg emlékeimet. Ez ellen a leghatározottabban állást foglalok. Én nem írok emlékezést.

– Miért?

– Mert ez tulajdonképpen a fiatalok műfaja.

– Rippl-Rónai is írt emlékezést . . .

– De mikor? Fiatalon, ötvenévesen.

– Szóban sem szívesen emlékezel?

– Sokkal zárkózottabb vagyok annál, hogysem magamról beszéljek. A személyes vonatkozásokat mindig kerülöm. A tökéletes zárkózottság híve vagyok. Nem igényelek semmi nyilvánosságot. Azok az én emlékeim, amiket a képeken megcsináltam. Azokhoz semmit se tudok szavakkal hozzátenni. Az emlékiratok hamisak, mert személyesek. Mindenki úgy forgatja őket, ahogy akarja. Annyira a holnap érdekel és a mai napi teendők, hogy nem érek rá emlékezni. Nem foglalkozom emlékirat-írással . . . Tegnapelőtt volt Budapesten, az Akadémián az emlékülés Fülep Lajosról. Fölkértek, hogy írjam meg emlékeimet róla. Megírtam, de Fülepről se mint a múltról, hanem mint egy jelenlevőről írtam. Nem voltam ott az ülésen; Szederkényi Ervint kértem meg, hogy olvassa föl . . . Egy nagy korban nőttem fel. Rippl-Rónai, Babits, Maillol . . . De ezeket a személyeket se mint emlékeket fogom föl. Nem úgy, hogy ami megtörtént, az befejeződött. Amit átéltem, annak számomra jelene, présence-a van. Csak a holnap viszonylatában tudok rá gondolni. Ezért nem panaszkodom soha. Ezért nincs velem semmi baj. Ezért csak jó dolgok történnek velem.

– A régi pécsi iskolatársakra emlékszel?

– Mindig meglep, ha találkozom egy-egy régi osztálytárssal, hogy ők mi mindenre emlékeznek. Kinek hányasa volt ebből meg abból. Én ilyesmiről nem tudok. Valószínű az az oka, hogy számomra a képek, a meglátás a fontos. Az az én világom. A képeknek nincs emléke. Egy festmény nem az emlékében él, hanem a jelenlétében . . . Hosszasan beszélhetnék a múltról, de az látszat-emlékezés lenne. A valóságban nincs közöm hozzá . . . Érdemeim sincsenek, mivel azok az elvégzett munkával függnek össze . . . Tudom, hogy én nem vagyok jó interjú-alany. Például a tévé elé sem állok. Nem szeretek szerepelni. Elismerem, ez hiány. Baj, ha valakiben nincs semmi hiúság . . . Mivel nincsenek emlékeim, nem foglalkozom az elmúlással sem. Mert nincs ilyen visszatekintő relációm, tökéletesen közömbös számomra a halál. Az nem én vagyok! Ezt igazán mondhatom, mert sokszor voltam életveszélyben.

(Így a második világháború éveiben . . . Martyn a háború közelgő veszélye elől 1940-ben hazatért Párizsból, tizenöt éves franciaországi tartózkodásából. De a háború és a fasizmus egyre kegyetlenebb valósággá válik számára itthon is. Behívják katonai szolgálatra, és a Kárpátokba rendelik. Kassa, Munkács, Lavocsne vidékén jár. Közelről látja a második világháború borzalmait, embertelenségét. Majd amikor néhány hónap múlva visszatér Pécsre, képeken örökíti meg élményeit, például a drótakadályon fönnakadt halott katona emlékét. 1944-ben Martynnak újból katonai behívóparancsot kézbesít a posta, de azt megtagadja, és illegalitásba vonul. Köztudott, a behívóparancs teljesítését megtagadó katonát, akár a többi üldözöttet, a helyszínen felkoncolhatták a nyilas banditák. Martyn előbb Pécsett, majd Budapesten bujkált. A főváros ostromának heteiben készíti el *A fasizmus szörnyetegei* című, nagy hatású, a fasizmus kegyetlenségét leleplező rajzsorozatát.

Mindezt természetesen nem ő mondja el, hanem Hárs Évának az említett rajzsorozatról szóló, a Janus Pannonius Múzeum évkönyvében megjelent dolgozatából tudom.)

– Az idő-élmény, ez az olyannyira mainak mondott probléma sem foglalkoztat?

– A képzőművészet nagy alkotásait nem az idő viszonylatában látom. Számomra egy Rigaud-portré nem emlék. Az arc, amit a festmény megörökít, jelen van. Ez a művészet egyik vonzó tulajdonsága. Hogy sohasem kész, lekerekített, lezárt műveket hoz létre. A művészet állandó újrakezdés. Persze úgy, hogy mindennap lehetőleg végleges választ is tudjon adni . . . Szidom az emlékeket, mint a fölösleget, mint olyant, amivel nem tudok semmire se menni.

– Tárgyakat sem őrzöl meg?

– Semmit se őrzök meg. A leveleket is szívesen eldobom. Inkább kellemetlen dolgok a tárgyak. Mi a fenének van rájuk szükség? Az állatokat szeretem, a madarakat... Szeretet és hozzáértés kell hozzájuk. Minden vonatkozásban el tudok látni egy nagyobb állatot, például egy lovat...

(Martyn Ferenc a középiskola hét osztályát, a másodiktól a nyolcadikig, 1910 és 1917 között a pécsi cisztercita gimnáziumában végezte. Az iskola Faludi Ferenc önképzőkörének története már 1875 körül „a kiválóbb munkások és nagyobb pályadíjak nyertesei" között számon tart egy Martyn Antalt. Martyn Ferenc népes osztályba jár. Másodikban az osztálylétszám hetvenkettő, s érettségi előtt sem apad a „bejegyzett tanulók" száma hatvan alá. A nyomtatott értesítők szerint a másodikban szépírásból még jót kap, de amikor felsős diákként a görög-pótló rajzot választhatja, e tárgyból mindig jeles az érdemjegye. Az utolsó két évben tagja az iskolai segélyező egyesületnek és az önképzőkörnek. 1916-ban „a művészeti szakosztály 10 koronával jutalmazta Martyn Ferenc VII. o. t. festményeit"; a következő évben pedig nemcsak elnyeri ismét a tízkoronás pályadíjat „a művészeti szakosztályban tanúsított kiváló működéséért", hanem nyolcadikosként az önképzőkör művészeti szakosztályának a vezetője is ő.

Martyn Ferenc gimnáziumi rajztanára Börötzffy Károly volt, „világi, okleveles rendes tanár, a rajzoló geometriának és szabadkézi rajznak a közép- és ipariskolákra képesített tanára, a szabadkézi és mértani rajzszertár őre". Börötzffy Károly írói jellemzését Kodolányi Jánostól ismerjük. Amikor ugyanis Martyn Ferenc a cisztercita gimnáziumába járt, a vele azonos évjáratú Kodolányi a reálgimnáziumban tanult, és egy időben Börötzffyéknél lakott kosztosdiákként, a Szent Imre utca 3. szám alatt. Kodolányi a *Süllyedő világ*-ban örökítette meg szállásadójának alakját, Martyn rajztanárát: „Új lakásadóm, B. úr, a kedves, harcias, vidám, diákosan nyurga, sovány és fiatalos gimnáziumi tanár...")

– Milyennek ismerted meg a pécsi iskolát?

– Én korábban Rippl-Rónai házában éltem, és a vakációkat később is a Rómahegyen töltöttem. Képzelheted, milyen volt, amikor idekerültem. Ott a Fauves-ról, a „vadak"-ról volt szó, itt azt mondták, hogy rajzoljak kockákat. Ugyanakkor nagyon kedves, jó emlékem van az iskoláról. Börötzffy hosszú, vékony ember volt. Ott lent lakott az állomásnál, a református templom mellett. Én apáméknál laktam... Azok a rajzórák, heti egy alkalommal, nagyon mulatságosak voltak. Az óra azzal kezdődött, hogy a tanulók a festékeket, a dobozokat, az üvegeket, az ecseteket, a vonalzókat nagy lármával kirakták a padra. Mire elkészültek, vége lett az órának... Azt tudod, hogy Babits Mihály a *Tímár Virgil fia* hősét részben Gyikos

Péterről mintázta? A latin és a görög nyelvet tanította hatvankilenc éves koráig. 1915. január 1-én halt meg . . .

– Milyen a festő vizuális emlékezete?

– Hogy Madridban, a Museo del Pradóban mekkora, hány centiméter egy Velázquez-kép mérete, nem tudom. De hogy melyik teremben van, azt látom. Amit láttam az életben, azt nem felejtem el. Ez nem függ össze a fantáziával. A fantázia más. Nekem van egy igen nagy vizuális matériám, amely képeket hoz létre. Nagy tehertétel ez. Nem a beszédet, nem az eseményeket jegyzem meg, hanem a kép tartalmát, mondanivalóját. Az ember egész életében magával hordozza, viseli az összes képi élményét. Ha festek, ezt hívom elő. Becsukom a szememet, és lapozom a képek végtelen sorát. Én azt a régi osztályt is látom. Azt is, hogy Gondán Feliciánnak, aki hetedikben és nyolcadikban a görög-pótló tanfolyamot vezette, milyen volt a félcipője . . . Az ember egyre nagyobb vizuális teherrel halad az életben. Olyan ez, mint egy nagy folyam vagy mint az időjárás. Állandóan folyik, áramlik, változik. Ahhoz, hogy éljen, működjön, nem kell semmi kiváltó ok. Nekem nem kell egy képhez lerajzolnom az alakot. Modell nélkül is látom a képet. Ahhoz, hogy Berzsenyit egy rajzsorozaton végigkísérjem, nem kellett látnom a költő arcát. Így sokkal szabadabban rajzol az ember. Az átélt élmény, a tapasztalat alapján dolgozik. A kép alapja a megélt dolog. Megrajzolom a képet, és nem lerajzolok valamit.

(Az 1916–17-es tanévben a pécsi ciszterci gimnázium nyolcadik osztályának tizenkét rendes és egy magántanulója a V. K. M. 2257/1917. eln. sz. rendelet alapján már február 28-án év végi bizonyítványt kapott. Ők másnap, március 1- én és 2-án, írásbeli dolgozat nélkül, szóbeli érettségi vizsgát tettek, és rá egy hétre, március 8-án bevonultak katonának. Közöttük találjuk Martyn Ferencet is. A tanév során érettségi bizonyítványt kapott tanulók kimutatásában a tizenegyedik sorszám után ez olvasható:

„. . . Születési helye és ideje: Kaposvár, Somogy vármegye, 1899. Érettségének foka: jó. Választott tudományszaka: katona."

Martyn Ferenc tizennyolc éves volt ekkor. A világháború kitörése óta immár háromszor hullatták le a fák levelüket . . .)

– Úgy tudom, 17-ben Pécsről vonultál be katonának . . . – szólalok meg.

– Itt kell visszatérni a lovakhoz – mondja Martyn.

– A lovakhoz?

– Én lovas katona voltam az első világháborúban. Sok mindent tudok a lovakról. Vajon emlékeznek-e a lovak? Erre általában azt mondják, hogy nem. Nem tudom . . . Mert hiszen közölni tudnak sokmindent. Az én fogyatékosságom, hogy nem értem. Nem az övék. Tudjuk, van egy fejlődéselmélet, de az nem zárja ki eze-

ket a feltevéseket. A második honvéd tábori tüzérezred katonája voltam. Nyolcvan milliméteres ágyúink voltak. Állomáshelyünk Versecen volt. Lugoson volt a tisztiiskola. Márffy Ödön is ott volt katona. Már főhadnagy volt, amikor odakerültem. Három lovat végiglovagoltam reggelenkint. Az olasz fronton is . . . Ismerem a lovak anatómiáját, csontrendszerét, a ló-élet fogyatékosságait, egész élettartamát. Az emberek azt mondják, a ló csámpásan tartja a lábát. Nem igaz. Csámpás – ez őneki a megjelölése, a ló állása, nem negatív forma. Emberi esztétikát állítunk föl, amiről a ló nem tud . . . Minden ló más . . . Apám is lovaskatona volt. Visszafelé minden ősöm katona volt . . . Nagyon értem, hogyan él egy ló. Azt is, hogy mit csinál éjszaka. Éjjel is megfigyeltem a lovakat. Volt ott vagy százötven ló. Volt közöttük karórágó, volt, amelyik szitált . . .

– Milyen? – csodálkozom.

– Nem ismered? Karórágó, amelyik egész éjszaka a jászolt rágja. És mi az, hogy szitált? Hát amelyik így csinált a fejével – nevet Martyn, és mutatja. – Bánatosan ide-oda lengette a fejét . . . Érdekes, hogy a lovak hogyan alusznak. A ló egészen elengedi magát, csak a csontrendszere tartja. Van, amelyik lefekszik; de nagyon kevés fekszik le. Csendben vannak. Nagyon fontos nekik éjszaka lenni valahol. Este siettek mindig hazafelé! Hogy fedél legyen fölöttük . . . Minden állattal ugyanígy vagyok. A madarakkal is . . . Szeretem őket . . .

(Martyn mester 1926-tól 1940-ig külföldön, főként Franciaországban, Párizsban tartózkodott. Ezekben az esztendőkben Budapesten háromszor volt kiállítása. Évenkint-kétévenkint haza-hazalátogatott, s Pécsre is eljött.

Sásdi Sándor, aki 1923-tól pécsi újságíró volt, egy, a Petőfi Irodalmi Múzeumban őrzött hangszalagon – a fölvételt dr. M. Pásztor József készítette – így emlékezik vissza:

„Én láttam ott tengődni írókat, akik nagyon nehezen tudtak boldogulni. Nemcsak írókat, hanem festőket is. Én például megtettem azt, hogy amikor nagyon nehezen éltek ott a festők, akkor volt egy ötletem – ezt el is hoztam magammal, itt van ez a lap – azt hiszem, nyolc darab linóleummetszet volt benne, abban Martyn Ferinek is benne van linómetszete, aki nagyon jó barátom, még Párizsban ismerkedtem meg vele, és a Pécsett élő festőknek egy-egy linóleummetszete jelent meg, és Török Lajos, a pécsi kapitányság vezetője, aki abszolút liberális hajlamú volt és nagyon pártolta az irodalmat, ő írta hozzá az előszót. Ez eldöntötte a sikerét ennek a kis almanachnak . . .")

– Megőrizted ezt a régi kiadványt? Érdekes adalék lenne a pécsi képzőművészet történetéhez.

– Nincs meg . . . Nem tudok róla . . . Akkoriban Pécsett három lap volt, a

Munkás, a Pécsi Napló és a Dunántúl. Sásdi a Pécsi Naplónál dolgozott . . . Török Lajos a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának volt az elnöke. Amíg lehetett, ő mentette a dolgokat . . .

(Martyn Ferenc 1945 óta csaknem megszakítás nélkül tanácstag, közéleti ember. Előbb a városi tanács, később a megyei tanács munkájában vett részt. Festményeken, rajzsorozatokban örökítette meg Pécshez kötődő élményeit; a tanácsüléseken, fogadóórákon, beszélgetésekkor viszont élőszóban mondja el véleményét a város életéről, a városrendezési tervekről, bontásokról és építkezésekről. Szavait, hogyan kellene méltóképpen átrendezni a pécsi Kossuth teret, *Nagyváros születik* című szociográfiai kötetemben idézem:

„A tér Pécs belvárosának második tere, s egy nagyon egységes formájú, téglalap alakú tér. Egész sor világhírű teret lehetne példaképp említeni Európa nagyvárosaiból, amelyek ugyanilyen formájúak . . . Mármost a tér déli oldalát csak a másik három oldallal tökéletes harmóniában, párbeszédben tudom elképzelni. Mindamellett olyan épületekkel, hogy azokon lássék, a huszadik század utolsó harmadában emelték . . .")

– Ha a régi és az új Pécsre gondolsz, miben érzékeled a változást?

Martyn eltűnődik. Képeket látó, tengerkék szemét tágra nyitja:

– Sokat fejlődött a város. Még ha ez a fejlődés staccatóban történt is . . .

Nem folytathatjuk. Csöngetnek.

Az ajtón Bizse János és egy vékonyarcú fiatalember nyomul be. Hónuk alatt súlyos csomagot cipelnek. A fiatalember bemutatkozik: – Bérczes Gábor vagyok. – Bizse az asztalra helyezi a papírba takart tárgyat: – Meghoztuk a köveket. El lehet kezdeni dolgozni . . .

A fél asztallap nagyságú, simára csiszolt mészkőtáblák a Pécsi Grafikai Műhelyből valók. A litográfiai sokszorosítási eljáráshoz van rájuk szükség.

Martyn egy mappából rajzokat vesz elő, és a lapokat egymás mellé helyezi a heverőn:

– A szabadkai kiállítás anyaga. Harminc lap. Ugye elég lesz? . . . Nem kell sok kép egy kiállításra . . .

Bérczes Gábor abból a szempontból is vizsgálja a lapokat, melyiket lehetne kőrajzra áttenni:

– Ezt három színnel meg lehetne csinálni . . . Talán kettővel is . . . – mutat az egyik nonfiguratív rajzra.

– Tudod, mi ez? – mondja Martyn. – Druidák . . . Álló alakok . . . Pogány kelta papok . . . Visz a vállán egy gerendát. Érem van a mellén . . .

Később átmegyünk a műteremből nyíló szobákba, ahol a falakon Martyn 1941

óta kibontakozó munkásságának néhány fő műve látható. Az *Ír király*, a *Vizek felett*, a *Kék láp*, a *Tengeri emlék*, a *Triptichon* ... Mintegy negyven olajfestmény. A körülbelül hatszáz festményre és ezer rajzra tehető életmű része.

A képek szemlélése a hallban ér véget, ahol Klára egy ügyes, automatikus, tükörreflexes diavetítő segítségével Martyn Ferenc néhány grafikai alkotását is megmutatja. Martyn néhány mondatot fűz a rajzokhoz:

– Ez egy francia város ... Ördögök bálba készülnek ... Ez egy másik francia város ...

Amikor Bizse és Bérczes elköszönnek, én is készülődöm.

– Látod, így megy ez nálunk mindennap – mondja Martyn. – Ez is hozzátartozik az életemhez, ez a jövés-menés. Délelőtt telefonáltak, hogy holnap Makrisz jön. A felszabadulási emlékmű szobrát készíti a Mecsekre. Meg Took úr, az angol kulturális attasé ... Nyugodtan megkérdezhetnéd, mikor dolgozik ez az ember? ... Mikor? Állandóan. Persze az is jó, hogy több felé van a műhelyem ... Majd legközelebb folytatjuk ... Tekintsük ezt afféle előzetes megbeszélésnek ... Láttad már a monográfiát? – Martyn néhány hajtogatott ívet, úgynevezett próbanyomatot mutat. – Hárs Éva írta. Nagyon szép munka lesz. A nyomda is kitett magáért ...

Búcsúzóul a táskámba nyúlok:

– Én is mutatok valamit – mondom, és a pécsi ciszterci gimnázium 1910 és 1917 közötti értesítőinek egybekötött példányait teszem az asztalra. – Nem tudom, megvannak-e itt a házban?

– Valóban azok? – csodálkozik Martyn. – Nézd csak ... – hívja Klárát. – Létezik még ilyesmi?

Az oldalakat, ahol Martyn Ferenc neve olvasható, előzőleg kis cédulákkal megjelöltem. Klára kíváncsian üti föl a kötetet. Martyn is mosolyogva hajol az egyik osztálynévsor fölé:

– Mindenkire emlékszem ... Millner Tivadar a legjobb tanuló volt az osztályban. Mindig színjeles. Mérnök lett ... Weininger Andor Amerikában él. Ismered a nevét? Különös ember. Építész és festő. Előbb a Bauhausban dolgozott, ekkor készítette híres gömbszínház tervét. Most New Yorkban él ... Bokrétás András tüdőszakorvos lett. Petrovich Ede pap. Itt élnek Pécsen ... Rév Géza is velem járt. A Duna-Gőzhajózási Társasághoz került. A fizetés mellé rendszeres szabadjegyet kapott. Egyszer találkoztam vele. „Na, utazgatsz-e sokat, Géza?" – kérdeztem tőle. „Tudod, egyszer voltam Harkányban. De nem volt valami jó ..." – mondta. Te meg tudod ezt érteni? Negyven évig volt szabadjegye, és csak Harkányban járt, ott is egyszer?

Martyn még folytatná az emlékezést, de Klára megszólal:

– Itt tudná hagyni a könyvet? Szeretném én is megnézegetni. Azt hiszem jót fogunk derülni . . .

– A Megyei Könyvtár példánya. Majd visszajövök érte – mondom, és elköszönök Martynéktól. Késő este van.

Egy hét múlva ismét csöngetek a Káptalan utcai lakás ajtaján. Amikor belépek a műterembe, egy fiatalember éppen a táskáját csomagolja össze: zsinórokat, mikrofonfejet, magnetofont.

– Tudod, lesz a rádióban egy vetélkedő. A somogyiak arra kértek, hogy a műsorban mondjak valamit Rippl-Rónairól. Ezt készítettük el – mondja Martyn Ferenc, és a barna háziköntös övébe csúsztatja ujjait.

Amikor az újságíró elmegy, Martyn az íróasztalról puha mozdulattal képeket helyez a zöld heverőre:

– Mit szólsz hozzá . . . Elkészültek . . .

Két rajz litográfiai eljárással készült tíz-tíz nyomatát mutatja.

– Máris?

Látom, belülről élvezi meghökkenésemet. Martyn megint megtréfálta az embereket. Most sem azt tette, amit vártak tőle. Más egy évig tanulmányozza az eljárást, kísérletezik, játszik, s közben, mint a homok, kipereg ujjai közül az idő. Ő egy hét alatt megcsinál két kőrajzot.

Munkás életének gazdagságán töprengek, s valami őszintén elismerőt szeretnék mondani.

Martyn átmegy a másik szobába, és behozza az iskolai értesítők egybekötött példányát. Nevetve mondja:

– Ebből csak egy a fontos. Hogy ötödikben hittanból elégségesem volt . . .

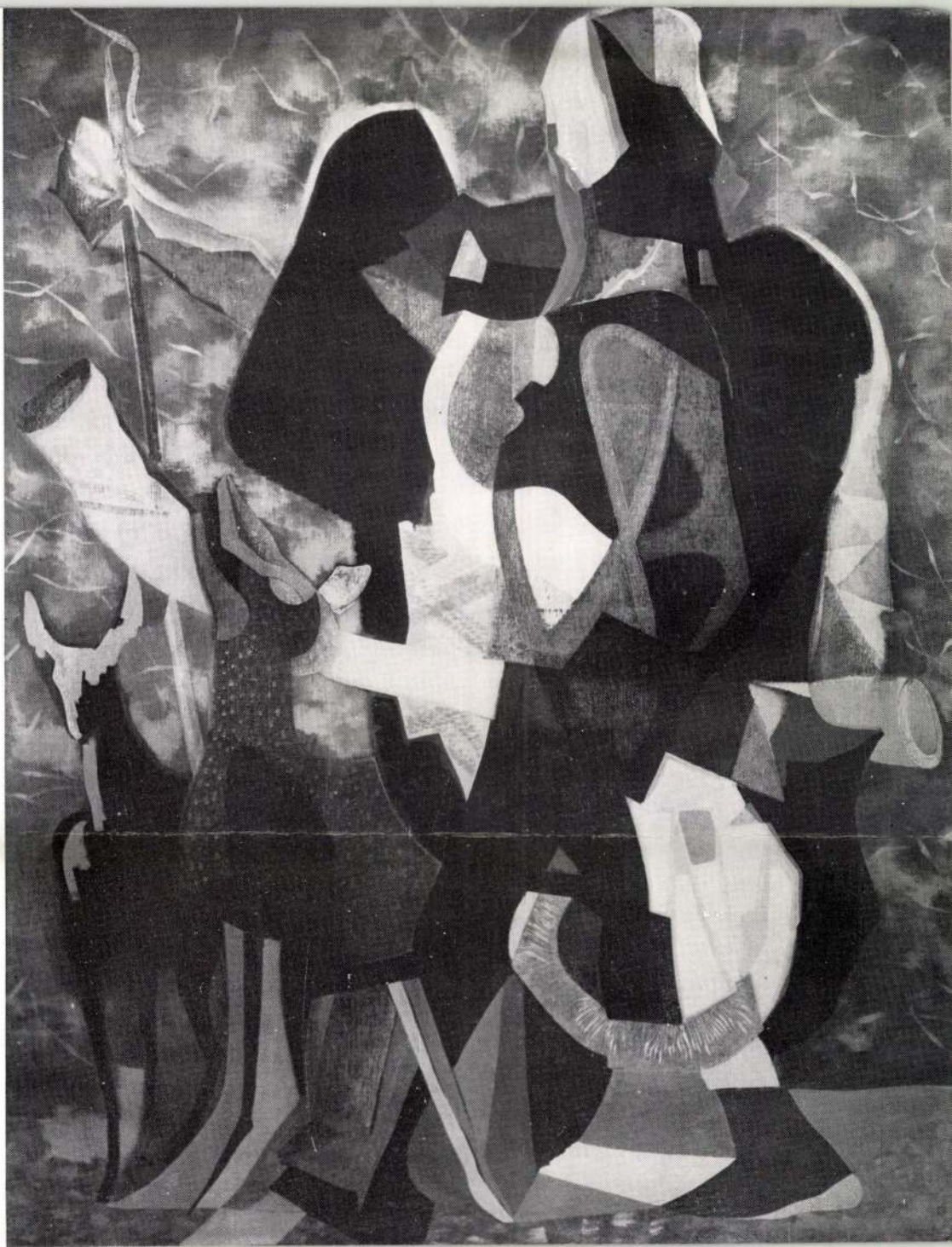

Martyn Ferenc
Juhász, kutyák, vihar
1954
Olaj, vászon
150×120 cm

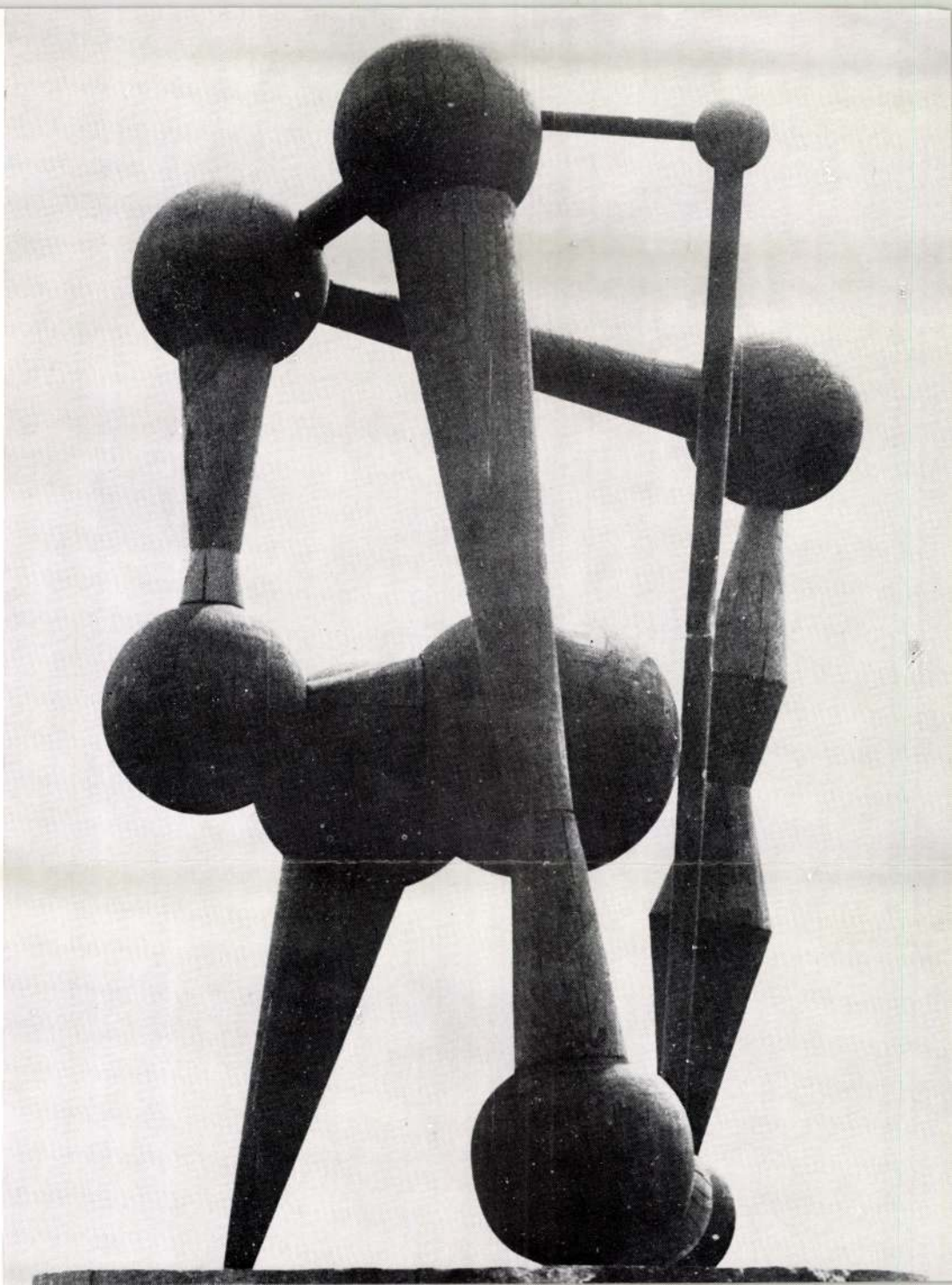

Martyn Ferenc
szobra
Nagyatádon

Y201

Ady Endre és a felesége tavaly Balatonfüreden.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
JELENKOR
1977 12

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG
1977 AUG 7

Martyn Ferenc
1021

TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG 5

A fasizmus szörnyetegei

Martyn Ferenc szobra

(Németh Ernő felv. — KS.)

SPORT

Sport-események

Úszás: Bonyhádon, az uszodában, 9 órától tehetségkutató verseny.

Labdarúgás: A Szekszárdi Dózsa NB II-es csapata Várpalotán mérkőzik 16.30-kor. A megyebajnokságban a következő mérkőzések lesznek: Kisdorog—Tengelic, Bogyiszló—Tolna, Zomba—Bonyhádi Pannónia, Nagymányok—Nagydorog, Tevel—Paks, TÁÉV SK—Simontornya, Bonyhádi Vasas—Pincehely, Fadd—Dombóvári MSC, Bátaszék—Aparhant (valamennyi mérkőzés 16.30-kor kezdődik).

várha

Kisdorog—Tengelic: Az újonc tengelici csapat nem sok eséllyel kezdi a bajnokságot. A hazaiak legalább két-három gólkülönbséggel nyernek. Tippünk: 1.

Bogyiszló—Tolna: Ezen a találkozón sem adunk sok esélyt a vendégcsapatnak. Már a döntetlent is meglepetésnek tartanánk. Tippünk: 1.

Zomba—Bonyhádi Pannónia: A zombai csapat az előkészületi mérkőzéseken — az eredményektől függetlenül — jól játszott, így biztosra vehető győzelme. Tippünk: 1.

Nagymányok—Nagydorog: Ez a mérkőzés is simának ígérkezik, egy-két gólkülönbséggel biztosan otthon tartja a két pontot a Nagymányok. Tippünk: 1.

Tevel—Paks: Az újonc teveli gárda már az első mérkőzésen összekerül az NB III-ból kiesett Pakssal. A döntetlen is nagy meglepetés lenne. Tippünk: 2.

DVSE (ifjúsági)

A bajnokságot nyert csapat

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Martyn Ferenc
DUNÁNTULI NAPLÓ
1977 NOV 2 7

...mondrelett jölesett: a szülok ha nem is halok meg, gondol-

1021

Martyn Ferenc rajza

…ét, lehetőségeit, azok figye-
…embevételével vázoljuk fel a
…határozatok által megszabott
…soron következő feladatokat,
…és azok végrehajtását koordi-
…náljuk a különböző szinteken.
…Tudni kell — tájékoztatott Ná-
…dor György —, hogy minden
…minisztériumban önálló ifjúsági
…bizottság működik, amelyik az
…adott tárca keretein belül dol-
…gozó fiatalok élet- és munka-
…körülményeivel törődik. A mi-
…nisztériumi bizottságokon, mint
…központi szerveken kívül, helyi
…önkormányzati ifjúságpolitikai
…feladatokkal ellátott szervezе-
…tek is működnek. Ezeket min-
…den megyei, városi és helyi ta-
…nácsi hivatalban megtaláljuk,
…de ugyanúgy ott vannak a vál-
…lalati, szövetkezeti, iskolai ve-
…zető testületekben is.

— Mi a feladatuk jelenleg

— Mivel … ÁIB a fent … Hiszen a fia… zárólag a t… kából áll?

— Jogszab… a szabad id… mas eltöltésé… a testedzési … kulturálódási … remtésére, és … júsági kapcs… …re is. Foglalkozunk a fiatalok önálló életkörülményeinek kialakításával, a családalapítás gondjával, pályaválasztási feltételeik szélesítésével, javításával, de a lakásgondjaikkal is, a gyermekgondozási feltételek megteremtésével, a családi pótlék kérdéseivel is. Az állam ránk bízta a Központi Ifjúsági Alapot, ami az ifjúságpolitikai célkitűzések részbeni megvalósítását szolgálja. Ennek összeget, és felkéri a társadalmi, gazdasági szerveket arra, járuljanak anyagilag is hozzá a fiatalok gondját segítő problémák megoldásához. S miután minden intézmény külön ifjúsági alappal rendelkezik, ezt meg is teszik. A vállalatok, termelőszövetkezetek gazdasági vezetői tudják, hogy mire van szükségük a fiataloknak. És azt is tudják, hogy ha reális kérésüket nem teljesítik, nem számíthatnak fiataljaikra,

Rittner Hajnalka

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1977 NOV 27

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei (szobor).

SPORT

Az ed

Az *Edzett ifjúságért* akció eddigi kaposvári tapasztalatairól beszélgettünk *Varga Gyulával*, a kaposvári városi testnevelési és sportfelügyelőség vezetőjével.

Az akció május 8—9-én indult, mégpedig nagyszerűen: két nap alatt Kaposváron több mint tízezer ember mozgott. A másik nagy rendezvény az október 9-i volt —

Gond a mozgás hóban, fagyban

1021

RÓZSA GYULA

MARTYN FERENC ADY-PORTRÉI

Tizenkét hónapon át láthatták a Jelenkor olvasói Martyn Ferenc Ady-galériájának darabjait, tizenkétszer egy vagy két reprodukció tudósította a közönséget erről a veretesen hagyományos, vadonatúj vállalkozásról.

A közönség nem tudott meg úgyszólván semmit. Nem tudja, hogy a puha grafit gyöngéd kézzel felhordva szinte előhívja a jóféle papír komoly, erős bordázatát a lap sarkában, nem tudhatja, hogy a filctoll fekete festéke zöldessé válik, ha a vizes ecset beletöröl, s nem tudja, hogy ugyanennek a vizes ecsetnek a nyomán a tollvonások jégvirágosan ereződnek, tapinthatatlan csillag-repedésekké szaladnak össze a már különben sem érintetlen, halványan elszínezett papíron.

Mondom, a reprodukciók ismerői mit sem tudnak. A fotó, a fotókémia és a sokszorosítóipar ismét elnehezedett, követésképtelenné vált amikor az eredeti remekművel találkozott – és kénytelen vagyok általában a fotót és összességében a sokszorosítóipart felelőssé tenni, mert ezekkel a csillagrepedésekkel, zöldes törlésekkel, papírbordázatokkal a professzionistább képzőművészeti és a hazainál felkészültebb külföldi műnyomás sem igen tudna mit kezdeni. A rajzok lényegével. Mert a finom csillag-repedések életteli ér-lüktetést vagy baljós véreres hálószövedéket is sejtetnek a portrék epidermiszén (noha a portré nem viruló és nem is betegszerű hangulatú egészében), a zölddé mosódó fekete fluoreszkál (pedig a portrében nincsen semmi túlvilági), és a gyöngéden szürke grafitháttér messzi, ködlő és elmúlt képzeteket kelt – akkor is, ha az arckép, amelynek a háttere, korántsem nosztalgikus. Azaz: a művek tartalmi lényege, érzelmi lényegének fele, gondolati lényegének kétharmada a technikai, mesterségbeli apróságokban rejlik, éppen az objektívek, előhívók és nyomóművek által követhetetlen finomságokban.

Azokban a finomságokban, amelyekkel szemben az írásos reprodukció, jelen kritikai méltatás is követésképtelenséget kénytelen bejelenteni korlátozott és korlátolt képességei önismeretében. Mert az itt következő néhány sor természetesen éppoly elnagyoltan és éppoly esetlegesen fogja megragadni Martyn Ady-képcsarnokának lényegét, mint a reprodukciók: csak klisényomat, amely hűséges lesz a körvonalakhoz és nem teljesen megbízható a részletvalóságok tolmácsolásában – amely részletvalóságokból pedig a nagy művek nagy igazsága összesodródik.

Kezdjük a körvonalakkal. Martyn Ferenc felkérésre és a maga alkotókedvére jó egy éve grafikai Ady-sorozatba kezdett, és az 1977. esztendő folyamán tizenhat lapot komponált. Amint tudni lehet, felkérésre, a centenáriumra figyelve kezdett foglalkozni a témával és a gondolattal, s amint hírlik, a maga alkotókedvére döntött az Ady-portrék, a tizenhatféle költő-arcmás mellett. Anakronisztikus vállalkozás. Anakronisztikus ma, a technikai sokszorosítás-csodák világában tizenhatszor kézművesmódszerekkel megrajzolni ugyanazt az arcot, még anakronisztikusabb, ha tudjuk, hogy a modellről a maga korában már háromnegyed évszázada elkészültek a megfelelő sokszorosítás-csodák, amelyek azóta is korlátlanul sokszorosíthatók, s kiváltképp anakronisztikus a vállalkozás, ha a vállalkozó maga is bevallottan e sokszorosított sokszorosítások alapján kézműveskedik. Magyarán: a rajzolt ábrázoló portré, a nem stilizáló, nem torzító, nem átíró, a tudatosan hasonlítani akaró, klasszikusan kidolgozott arcmás a fotózás másfél száz éve után anakronisztikus műfaj, fölöslegesnek látszik. (Ha nem parvenünek. Mert a fotózás másfél száz éve alatt mindinkább affelé halad a világ, hogy politikai és ökonómiai újgazdagék gondolnak portréfestőre-portrégrafikusra, amikor más a fényképészhez indul.) Aztán: Adyról különösen anakronisztikusnak látszik hasonlító klasszikus portrékat rajzolni hetvenhétben, amikor művészi erejű fényképeket komponáltak róla életében, s nem is akárkik; Székely Aladárok. S végül: kiváltképp anakronisztikusnak mutatja a hetvenhetes vállalkozást a

munkamódszer. Az a tény, hogy Martyn kisfiúkorában látta ugyan Rippl-Rónai társaságában Ady Endrét, de saját bevallása szerint is csak fényképek, s nem a saját kisfiú-emlékei alapján dolgozik.

Az anakronisztikus vállalkozásokból azonban századunk művészettörténetének tanulságai szerint kétféle eredmény születhet. Szánalmasan sikertelen, s akkor anakronizmusnak hívják továbbra is, valamint meghökkentően jelentős eredmény, s akkor már újdonság a neve. Martyn Ferenc Ady-galériája nemes, szenzációs újdonság. Újdonság – a tématörténet felől közelítve –, hogy Adyt (aki a halála után annyi stilizált, átírt, „szuverén" értelmezésű portréra, s annyi versillusztráló próbálkozásra ingerelte képzőművészeinket), most magát, „átíratlan" és „stilizálatlan" való vonásaival láthatjuk viszont – tizenhat értelmezésben. A szabad portréértelmezések és az elszabadult versmotívum-parafrázisok a centenárium közledtével különösen sebesen szaporodtak, s ilyen háttér előtt, a megkötetlen Ady-interpretációk sűrűjében különösen döbbenetes erejű ez a tudatosan arcmásra szűkített, méghozzá stilizálatlan arcmásra összpontosító aszkéta-vállalkozás. Nem az oldottabb Ady-grafikák összességét marasztalom el, ne értsenek félre. Csak most, a centenáris esztendőben a sok oldottnak látszó, de megszervezetlen Ady-látomás, a semmitmondásig oldott Ady-értelmezés tengerében még jobban érzem ennek a nagyon kötött ábrázolásnak a szigorú etikáját.

Amely még a szigorú etikájú és esztétikájú ábrázolásokhoz képest is lenyűgözően puritán és szerzetesi. Még a korábbi Martyn-vállalkozásokhoz képest is az. A Petőfi-mappánál is, a Berzsenyi-rajzoknál is – hogy csak a frissebb előzményekre utaljak – lelkes tisztelettel fogadta közönség és kritika a sallangtalanul egyszerű és egyszerűségében költői grafikai stílust, azt a realisztikus felfogást, amelyet ilyen hangulati-grafikai átéléssel csak az absztraktból figurálisba váltó, mindkét felfogásba mesterfokon váltó Martyn tudott megalkotni. Ám a Petőfi-grafikáknál cselekmény, szituáció, s ha az nem, egy egész nemzeti kultúra közkincseként ismert vers-hangulat segítette az *illusztrátor* önálló alkotómunkáját, és a Berzsenyi-sorozaton, a többnyire Berzsenyit magát ábrázoló lapokon is cselekményes segítségként szolgált egy második szereplő, egy helyszín, táj, vagy a költő látnivaló mozdulata, gesztusa. Az Ady-lapokon nincsenek külső történések, segítő és közvetítő elemek. Az Ady-lapokon csak Ady van, olykor csak töredék-Ady van, és az esemény sallangtalanul *grafikai-pszichológiai esemény* csupán: egy szempár szomorúsága, egy arcvonás finom grafikai erezetbe oldódása, erősen sraffozott dús haj, amely épp a befejezés előtt egyetlen fáradt vonalba bicsaklik, profil-vonal, amelyet lankadtan megismétel a vizes ecset, s ettől az egész profil árnyékos messzeségbe kerül.

Nem a halottak élén haladó Adyt rajzolta meg Martyn Ferenc, nem a disznófejű nagyúrral harcolót, s nem a héjjanászost, a frigyládaküldőt, a Dózsa-unokát. Ez a tizenhat kompozíció úgy kerüli el az irodalomtörténeti banalitások megillusztrálását, hogy jó lélekkel a legmegátalkodottabb félművelt sem „ismerhet rá" a saját közhelyeire, a borissza Adyra, a forradalmár Adyra, a szerelmesen őszinte Adyra és a szerelmesen szerepjátszó Adyra. De ez az Ady-arcképcsarnok az érdeklődő, a komoly, az apatikus, a férfias, a beteg és a nemzet-nagyja Ady arcképcsarnoka egyszerre és külön-külön, egynemű és gondolatban-érzelemben sokfelé vezető, szívfájdító, felemelő, irritáló, szánalmat ébresztő, komikus, tekintélykeltő – egyszóval bonyolult és teljes. És ami a vonásait illeti, néha „teljesen olyan, mint Ady" – értsd, teljesen hasonlít a külső vonásaiban arra a néhány fényképre és festményre, ami a többi közül már évtizedekkel ezelőtt kivált, és amelyek óhatatlanul megszabják egész kollektív Ady-képzetünket. Máskor pedig „szinte mintha Ady volna" – azaz, csak annyira hasonlít, utalásszerűen, mint azok a közkézen ritkábban forgó, vagy újonnan előkerülő fotók, amelyeket nem ismerünk, de amelyek azért ugyanazt az Ady Endrét ábrázolják.

S ha az elképzelés-közhelyeket, a jó és rossz irodalomtörténet belénknevelte költőtípus-közhelyeket kikerülte ez a sorozat, magától értetődő, hogy még messzebb távolodott a vizuális Ady-közhelyektől. Martyn Ady-grafikája nem szecessziós és nem szimbolista és nem Nyolcak- meg aktivisták-stílusú – sem úgy, hogy Ady korának művészetét követné, sem úgy, hogy azt alkotó tudatossággal átalakította volna. Martyn Ferenc Ady-grafikája szuverén és gyönyörködtető Martyn-grafika. Abból a fajtából, amely a figurális világ mesterfokú felfogásában alkalmaz – pazar bőséggel és alig tettenérhetően – absztrakción

nevelkedett finomságokat. Dús, zengőn fokozódó fekete vonal-fortisszimó, amely minden előkészítés nélkül, taglózó tragikummal abbamarad az üres papíron. Hamvasan bátortalanul induló vonalháló, amely gyönyörű dramaturgiával először zárt felületté sűrűsödik, majd teljes plasztikai erőre kap és már-már kidudorodik a papír síkjából. Határozott, biztos kontúrok, amelyeket laza ceruzatartással utánabocsátott halvány vonalak oldanak félbizonytalanná. – Felsorolhatatlanul sok kis grafikai esemény, amelynek révén a „hasonlító" arckép művészi bravúrrá, a művészi, szakmai bravúr pedig arcképpé válik. Az egész pedig egy szuverén egyéniség – Ady – szuverén értelmezésévé! A Martyn értelmezésévé.

Fényképezhetetlen, eredeti minőségében nézendő képzőművészetté. S oly jó ezt tudni abban a kultúrában, ahol évtizedek óta hadonásznak realizmus-bunkókkal meg hagyomány-bunkókkal, miközben már egy-egy becsülettel megrajzolt kéz, érett rajztanulmány is ritkaságszámba megy. S oly jó ezt birtokbavenni abban a nagyobb kultúrában, ahol, ha jól számolom, ez a mostani már az ötödik „válságkorszak" Niépce és Daguerre találmánya óta, az ötödik elmélet százötven év óta, amely a fotóra hivatkozva visszavonhatatlanul bizonyítja a képzőművészeti ábrázolás esztétikai és etikai csődjét.

PÁKOLITZ I

TALÁLKOZÁSA

Tizenhárom esztendős externista kisdiákké
utcában a Duhl kisasszonyoknál Józsi bátyámma
atyák gimnáziumában, immár civilben, mivelho
valamint a kék reverendából. (A kivetköztetés
volt.)

A Duhl kisasszonyokat a hátuk mögött vén
ballagott fölöttük az idő; ők persze ifjították ma
nemű kenceficével, festékkel, puderral, továbbá
is, ami a rangjukra s nem a megifjodni akarásukra utalt. A Duhl nemzetség ősi fája ui. a Meotis ingoványába mélyesztette gyökereit; magyarán: holmi nosztalgikus erőltetettséggel Dúl király leszármazottainak tekintették magukat. Utalván a csodaszarvas regéjére, azt gondolták, ez a hivatkozás elegendő a származás hitelesítésére. Ezt mi olykor komolyan vettük, legalábbis a szemükbe nem akartuk mondani: ez hülyeség, meg rongyrázás, hát csak bólogattunk rá; legtöbbször azonban, beszélgetéseink végeztével csendesen megmosolyogtuk a nővéreket. Az ősrégi Dúl király ugyanis, ha király létére egyáltalán ösmert valamiféle írást a rovás kívül, aligha írta „nyújtó-h"-val a nevét, ahogy a kisasszony-utódok.

Ez az irodalmi-történelmi hogyishívják persze nemigen növelte a tekintélyünket; ha akár tréfából-heccelődésből, akár komolyabban eldicsekedtünk, hogy mi aztán nem akármilyen kvártélyban vagyunk, – rendszerint süsüknek neveztek bennünket, mivel a Duhl kisasszonyok gondoskodtak róla, hogy származásuk híre ne legyen véka alá rejtve, s így a kisváros apraja-nagyja ismerte tősgyökerük naiv legendáját. Zónyi Gazsi, aki velünk szemben a Bálványosiéknál lakott, azt locsogta, hogy a Muci meg a Naci talán még akkor maradt pártában, mikor Hunor és Magyar elkövette volt a híres nőrablás gáláns csínyjét.

A Tükör utca távolabbi diáktartó házaiból összeverődött brancs szinte mindennapos volt a mi diáktanyánkon, ahol főleg a késő őszi-téli évadban irodalmi játékokat játszottunk: versidézetekből próbáltuk kitalálni a költőt s a vers címét; regényhősök nevét kellett megfejteni a pár mondattal vázolt szituációból; vagy *ex abrupto* rímet kalapáltunk egy földobott mondatra, szóra. Ezeket a társasjátékokat rendszerint Józsi bátyám vezette, de mi magunk is játszottuk a közismert elmegyakorlatot, melyben a kérdésre gondolkodás nélkül, azonnal rá kellett vágni a választ: Mondj egy színt, történelmi évszámot, híres csatahelyet; nevezz meg egy hadvezért, egy híres költőt, festőt, politikust. A szín csaknem mindig a piros volt; a történelmi évszám a honfoglalás időpontja; a híres csatahely Muhi, vagy Mohács; a költő nemigen volt más, mint Petőfi, néha Arany, vagy Vörösmarty, elvétve Madách. Egyik ilyen körjátékban Tenczl Jóska a költő megnevezésénél azt találta mondani, hogy az ő legkedvesebb poétája Ady. Meg is ismételte: Ady Endre.

Nem mertük kiröhögni, mert ugye, hetedosztályos, maholnap maturáló nagydiák volt, mi meg csak zöldhasú kisgimplik, fockok; továbbá sport-tekintélye is volt a Jóskának, nem is akármilyen: tizenkettőn belül futotta a százmétert. De mégse gondoltam volna a Tenczl Jóskáról, hogy ilyesmit kitalál, ilyen költő nincs, honnét veszi ezt a Jóska, ki hallott már ilyen nevűt, és miféle poéta lehet az, akinek fia verse sincs a tankönyvünkben? Józsi bátyám is gyanakodva kérdezte osztálytársától, bár Ady létezését nem tagadta: „Hogy-hogy Ady? Akkor már inkább Petőfi. Méginkább Arany János."

Duhl Naci kisasszony átmenetileg megerősített: ne kételkedjem, Ady úr csakugyan létezett, de már 1919-ben meghalt. Ezt a nevet még Erdélyből ismeri (erdélyi áttelepül-

Martyn Ferenc

Solymár István a Művészet, 1969. 8 számában ír Martyn Ferenc munkásságáról, egyéni szemléletéről, művészete eredetiségéről.

—: A kritika tükrében.
Művészet, 1978. május - 3. lap.

Martyn Ferenc
festőművész

A fasizmus szörnyetegei. I.

P.Szücs Julianna: Gunygrafikák.
Művészet, 1978. május - - 9.oldal.

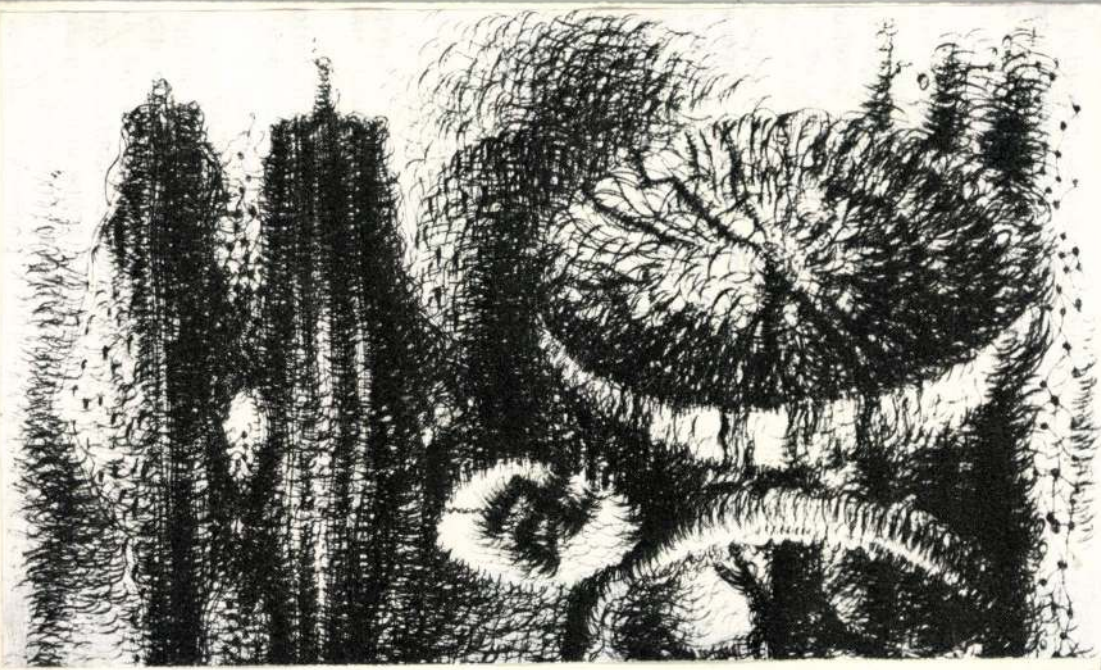

Martyn Ferenc
festőművész

A fasizmus szörnyetegei. III.

P.Szücs Julianna: Gunygrafikák.
Művészet, 1978. május - - 9.oldal.

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei III., toll, tus, 35x25 cm, 1944 (fotó Nádor)

Martyn Ferenc
festőművész

A fasizmus szörnyetegei. VII.

P.Szücs Julianna: Gunygrafikák.
Művészet, 1978. május - - 9.oldal.

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei VII.,
toll, tus, 35x25 cm, 1944 (fotó Somfai) – 11. oldal

Martyn Ferenc

Kompozició II.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Müvészet,1978. május - - 12.oldal.

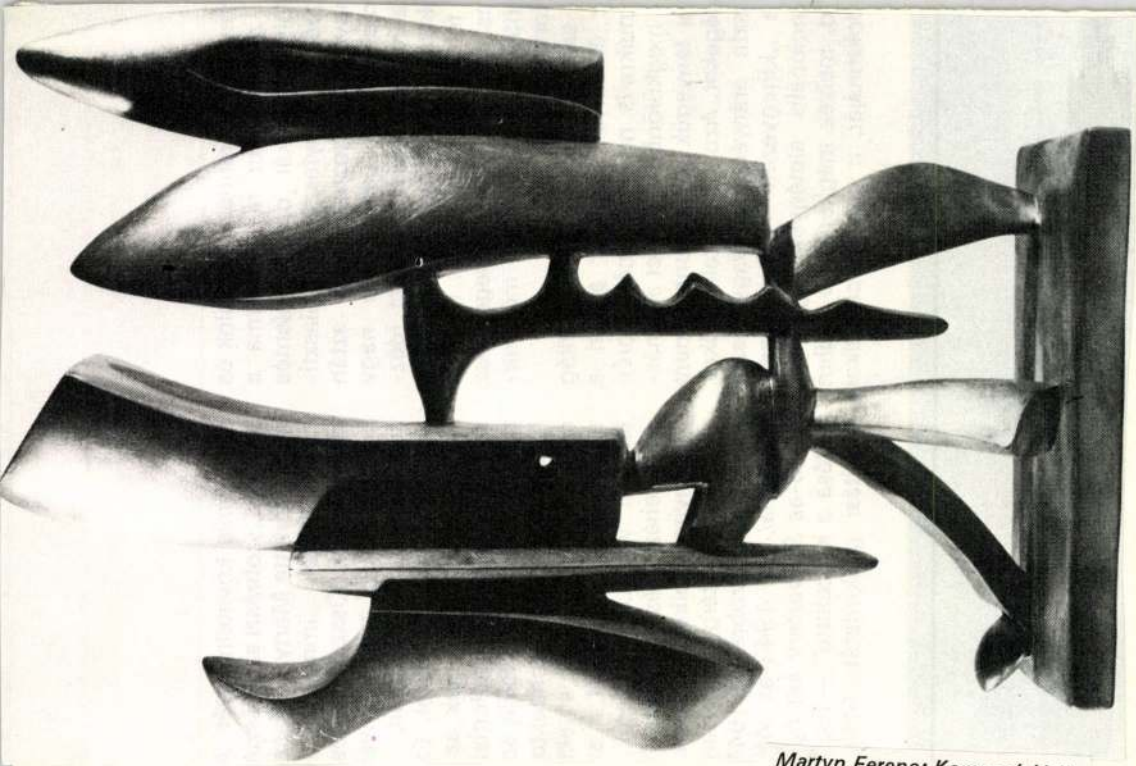

Martyn Ferenc: Kompozíció II., alumínium, 40 cm, 1941–73

Martyn Ferenc

A hangyák emlékműve

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - 12. old.

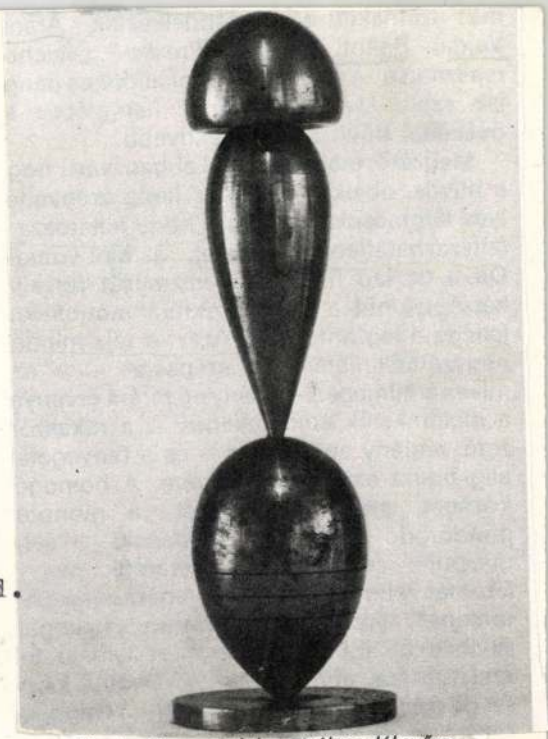

Martyn Ferenc: A hangyák emlékműve, esztergályozott acél, 39 cm, 1943 (fotók Nádor)

foglalkozik, annál tovább a mo

Martyn Ferenc

Alföldi emlék.

Martyn Ferenc: Alföldi emlék, alumínium, 46 cm, 1943–74

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - - 12.

Martyn Ferenc

Gabriel Fauré emlékére.

Aknai Tamás: Plasztikák.
Művészet, 1978. május - - 12.oldal.

Martyn Ferenc: Gabriel Fauré emlékére, alumínium, 48 cm, 1943–74

Martyn Ferenc

Képterv

Romváry Ferenc: Journal '50
Müvészet, 1978. május - - 16. oldal.

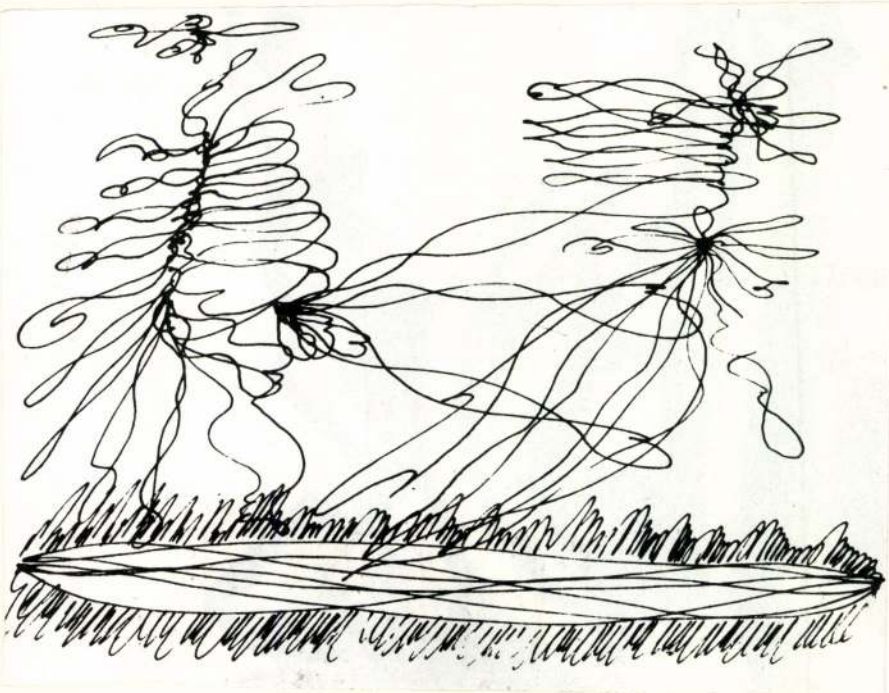

1 Martyn Ferenc: Képterv, toll, tus, 15x22 cm, 1950

Martyn Ferenc

Jelenet klinika folyos

Romváry Ferenc: Journal '50

Művészet, 1978. május - - 16. oldal

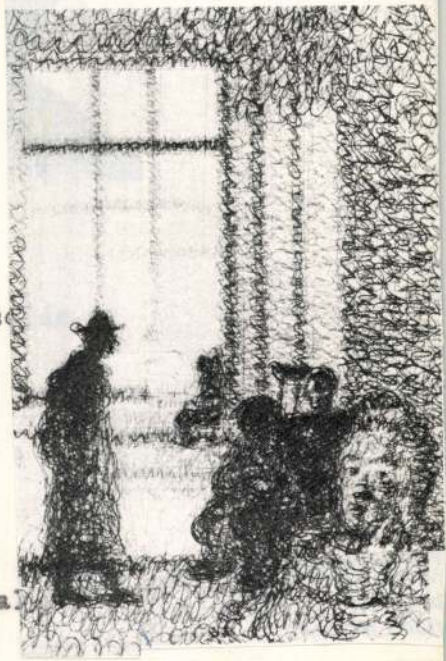

Martyn Ferenc: Jelenet klinika folyosóján, toll, tus, 25x17 cm, 1950

Marty Ferenc

Martyn Ferenc

Vitorlás

Ronváry Ferenc: Journal '5

Művészet,1978.május - - 16.

Martyn Ferenc: Vitorlás, toll, tus, 24x15 cm, 1950

Martyn Ferenc

Nőalak

Romváry Ferenc: Journal '50.
Művészet, 1978. május - - - 16. oldal.

Martyn Ferenc: Nőalak, ecsetrajz, kollázs, 23x14 cm, 1950

Martyn Ferenc: Kikötőben I., olaj, vászon, 68×93 cm, 1955 (fotó Nádor)

Martyn Ferenc

Kikötőben I.

Hárs Éva: Az alkotó gondolat utját követve.
Művészet, 1978. május - - - 19. oldal.

Martyn Ferenc

Kikötőben II.

Hárs Éva: Az alkotó gondolat utját követve.
Művészet, 1978. május - - - 19. oldal.

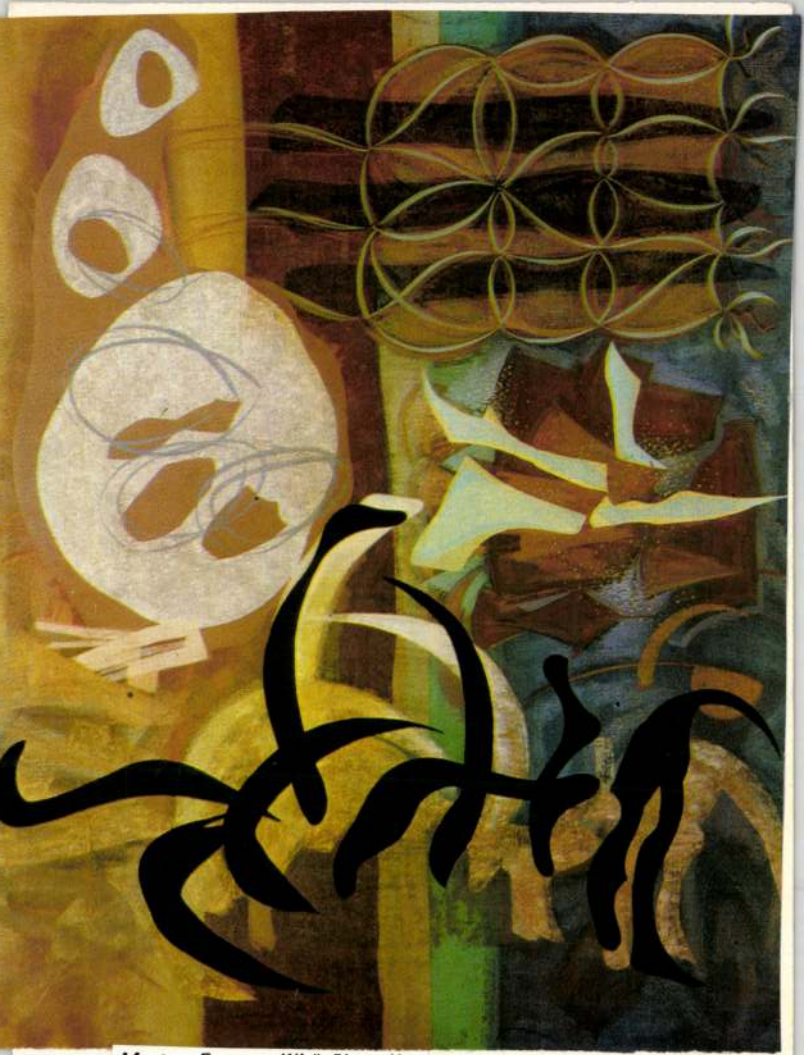

Martyn Ferenc: Kikötőben II., olaj, vászon, 73×93 cm, 1955 (fotó Schiller)

Martyn Ferenc

A háboru szörnyetege Collioure felett.

Hárs Éva: Az alkotó gondolat utját követve.
Művészet,1978.május - - - 19.oldal.

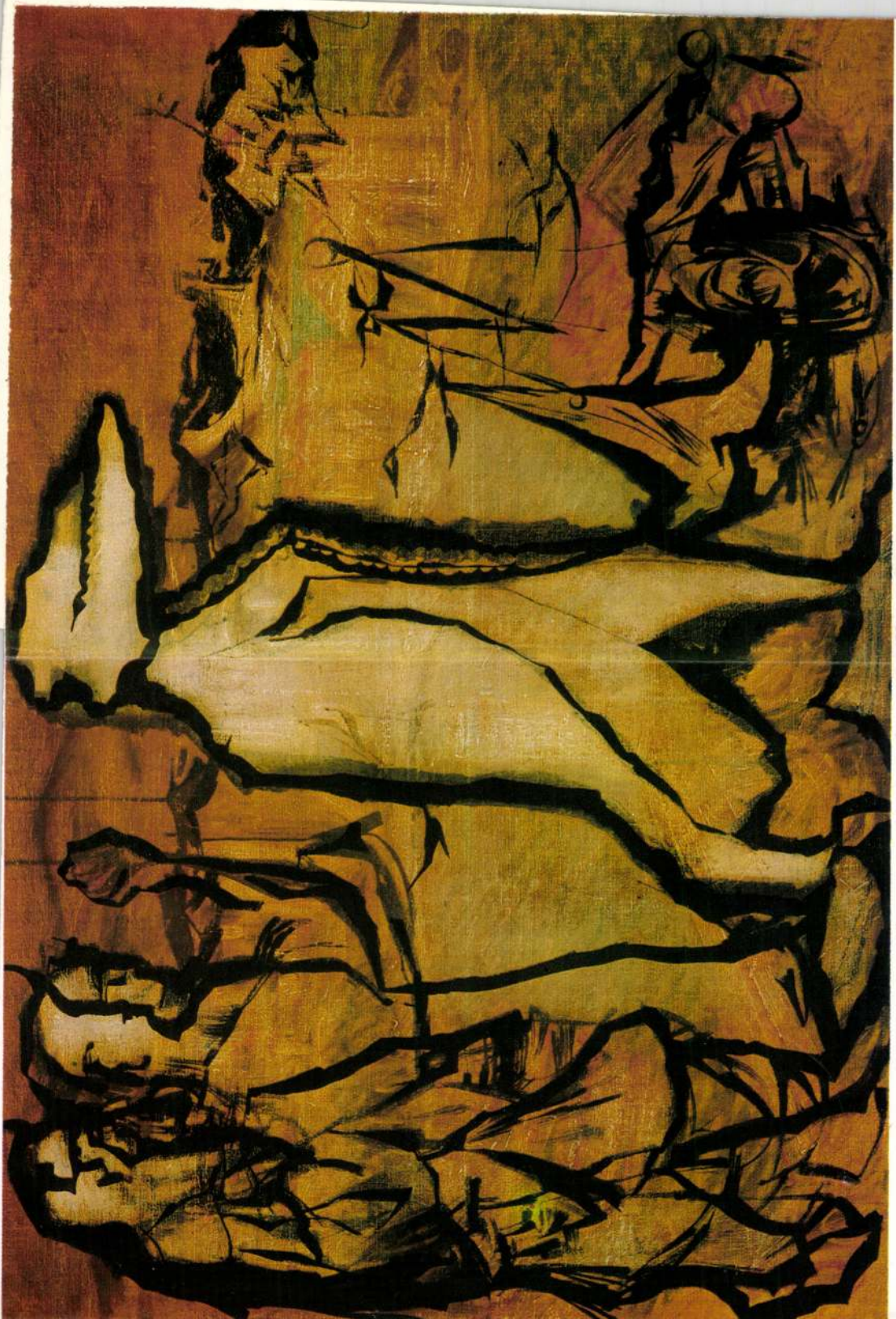

Martyn Ferenc

Az éjszaka hangján.

Kerékgyártó István: Egy életmü fő vonulatai.
Müvészet, 1978. május - - - 22.oldal.

Martyn Ferenc: Az éjszaka hangján,
olaj, vászon, 60×80 cm, 1943
(fotó Nádor)

Martyn Ferenc

Emlék - észak-afrikai kikötő.

Kerékgyártó István: Egy életmü fő vonulatai.
Müvészet, 1978. május - - - 22.oldal.

Martyn Ferenc: Emlék – észak-afrikai kikötő, olaj, vászon, 55×39 cm, 1942
(fotó Nádor)

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc: Prince et Chambellan, olaj, vászon, 50×60 cm, 1956

Prince et Chambellan.

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27.oldal.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc: Kikötő II., 1955

Kikötő II.

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27.oldal.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc: Eső a víz felett, toll, ecset, tus, 25×32 cm, 1966

Eső a viz felett.

Menyhárt László: Utak és elágazások.

Művészet, 1978. május – 27. oldal.

Martyn Ferenc

"Stéle" jelekkel.

Martyn Ferenc: „Stéle" jelekkel, olaj, vászon, 60×50 cm, 1950

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27.oldal.

Martyn Ferenc

Martyn Ferenc: Zöld jel kőlapon.
olaj, vászon, 21×28 cm, 1950

Zöld jel kőlapon.

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - - - 27.oldal.

Martyn Ferenc

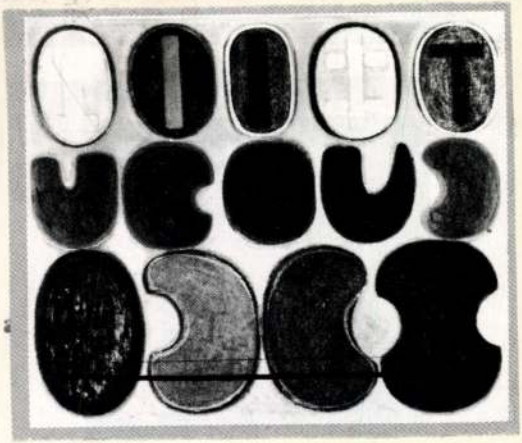

Pajzsok szürke a
alapon

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. - május - - 27.oldal.

Martyn Ferenc: Pajzsok szürke alapon, olaj, vászon, 80×100 cm, 1963

Martyn Ferenc

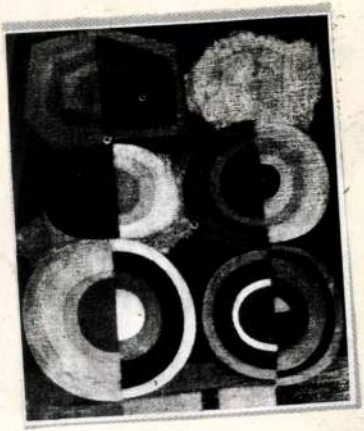

Öt és fél

Moholy-Nagy László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. - május - - 27.oldal.

40 *Martyn Ferenc: Öt és fél, olaj, vászon, 50×40 cm, 1942*

Martyn Ferenc

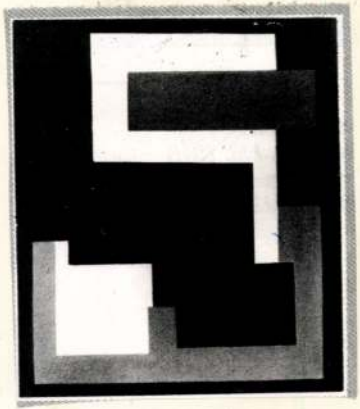

Zöld ruhában.

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. - május - - 27.oldal.

Martyn Ferenc

Tengeri emlék.

64

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Müvészet, 1978. május - - 27.oldal. (64)

64 Martyn Ferenc: Tengeri emlék, olaj, vászon, 100×150 cm, 1964 (fotó Schiller)

Martyn Ferenc

Dudás csendélet

65

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - - 27.oldal. (65)

65 Martyn Ferenc: Dudás csendélet, olaj, vászon, 100×100 cm, 1956

Martyn Ferenc

Szoborterv járommal.

66

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - - 27.oldal. (66)

66 Martyn Ferenc: Szoborterv járommal, alumínium, 45 cm, 1943

Martyn Ferenc

Csendélet,hangszerekkel.

62

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet,1978. május - - 27.oldal. (62)

62 *Martyn Ferenc: Csendélet hangszerekkel, olaj, vászon, 150×90 cm, 1943 (fotó Schiller)*

Martyn Ferenc

Kompozició.

vörös kréta, biszter

60

Nemyhárt László: Utak és elágazások.

Művészet, 1978. - május - - 27.oldal. (60)

60 *Martyn Ferenc: Kompozíció, vörös kréta, biszter, 60×80 cm, 1933 (fotó Schiller)*

Martyn Ferenc
festőművész

Lavocsnei emlék

Mezei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978.május - - - 4.oldal.

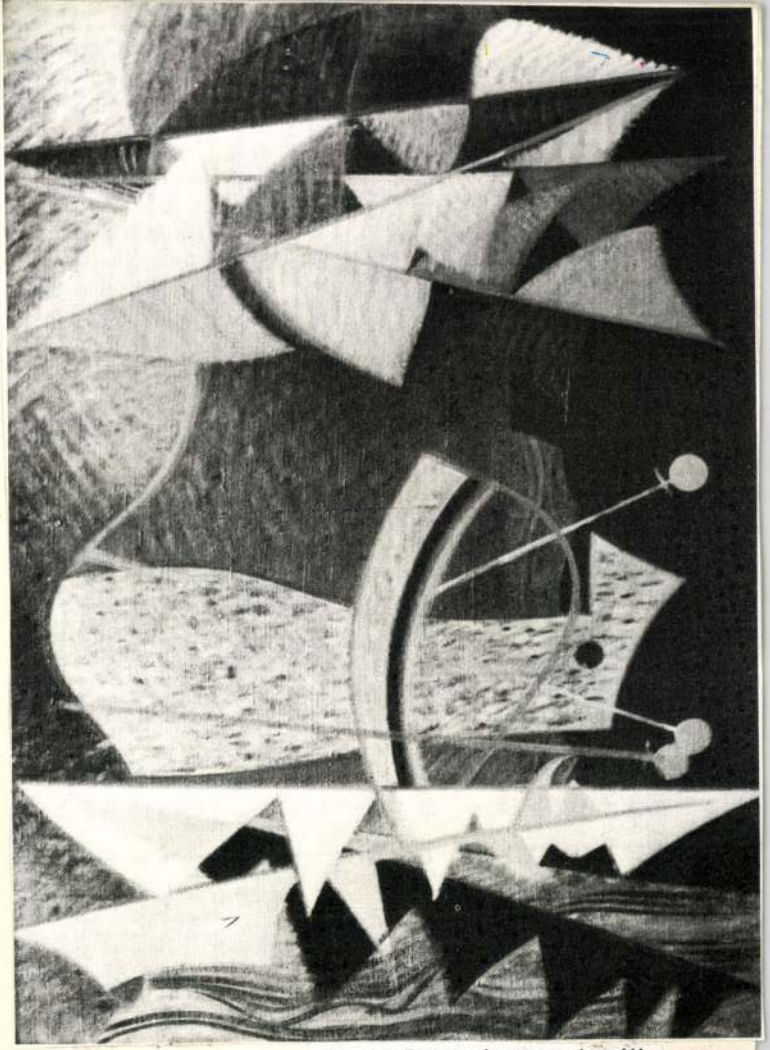

Martyn Ferenc: Lavocsnei emlék, olaj, vászon, 90×130 cm, 1943 (fotó Nádor)

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC Kossuth-díjas kiváló művész életműkiállítása pénteken nyílt meg a Budapesti Történeti Múzeumban. A nagyszabású tárlat a Pécsett élő, és ma is tevékenyen alkotó művész hat évtizedes pályafutásáról nyújt átfogó képet.

Magyar Hirlap 1978-153-lo

Martyn Ferenc
festőművész

Dunántuli tájak felett.

Mezei Ottó: Párizs és az itthon vonzásában.
Művészet, 1978.május - - - 4.oldal.

Martyn Ferenc: Dunántúli tájak felett.
olaj, vászon, 70×100 cm, 1942
(fotó Schiller)

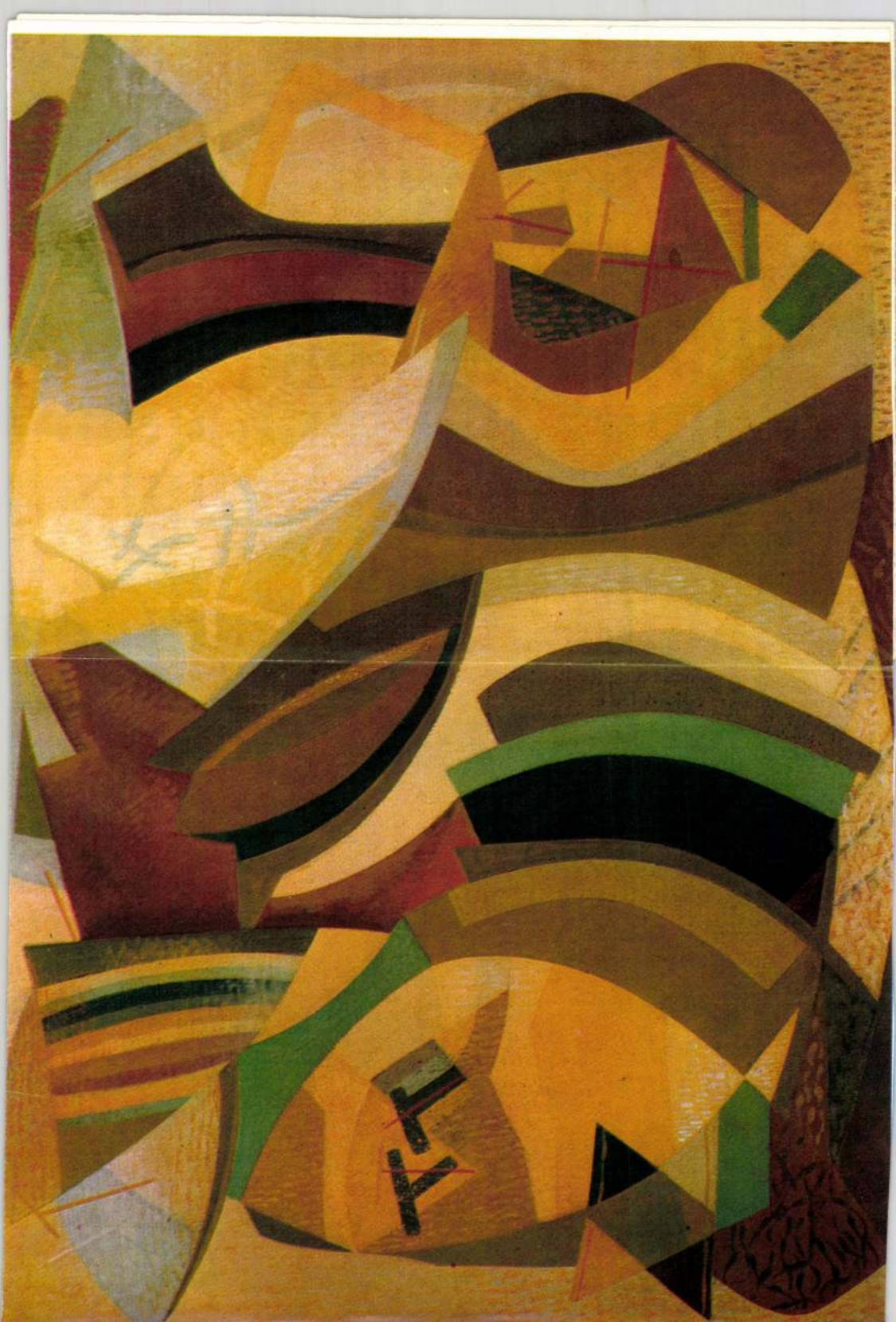

Martyn Ferenc, grafikus

SZÁMUNK SZERZŐI:

ARATÓ KÁROLY
BALASSA PÉTER
BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS
BERTHA BULCSU
BÉCSY TAMÁS
BÉKESI GYULA
BÉLÁDI MIKLÓS
BIHARI SÁNDOR
CZÉRE BÉLA
CSORDÁS GÁBOR
DEDINSZKY ERIKA
DEVECSERI ZOLTÁN
FUTAKY HAJNA
GALAMBOSI LÁSZLÓ
IMRE LÁSZLÓ
JÉKELY ZOLTÁN
JULOW VIKTOR
KALÁSZ MÁRTON
KISS DÉNES
LÁNCZ SÁNDOR
LÁSZLÓ GYULA
LEINO, EINO
MARAFKÓ LÁSZLÓ
MÁNDY IVÁN
MÁTYÁS ISTVÁN
MELCZER TIBOR
MEZEI ANDRÁS
ORAVECZ IMRE
ORSOVAI EMIL
PAPP ISTVÁN
POMOGÁTS BÉLA
RÁBA GYÖRGY
ROMVÁRY FERENC
SZEKERES LÁSZLÓ
SZOPORI N. LAJOS
SZÖDY SZILÁRD
TANDORI DEZSŐ
THIERY ÁRPÁD

KÉPEK:

BREUER MARCELL
BORSOS MIKLÓS
CSÁGOLY KLÁRA
CSONTVÁRY
KOSZTKA TIVADAR
M. KEMÉNY JUDIT
MARTYN FERENC

Martyn Ferenc:
Vapló XIV.

B: 4.

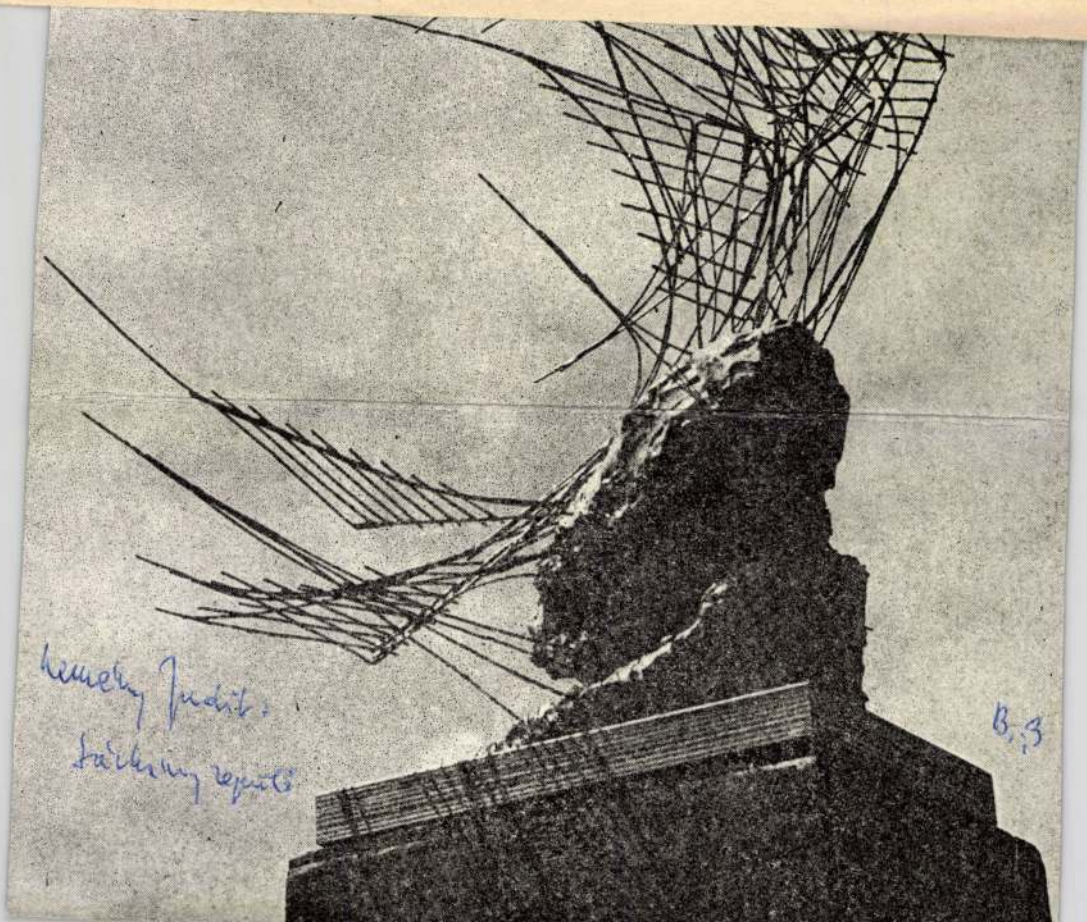
Kemeny Judit:
B. 3

Martyn Ferenc, grafikus

ELLENKÖR

ODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1978

TARTALOMBÓL:

RATÓ KÁROLY
ÉKÉSI GYULA
IHARI SÁNDOR
EDINSZKY ERIKA
ALAMBOSI LÁSZLÓ
ALÁSZ MÁRTON
RAVECZ IMRE
ERSEI

*

ERTHA BULCSU:
A FURDŐIGAZGATÓ

ÉKELY ZOLTÁN
KISS DÉNES
TANDORI DEZSŐ
SZÉPPRÓZÁI

*

BÉLÁDI MIKLÓS:
TANDORI DEZSŐRŐL

MÁNDY IVÁNNAL
BESZÉLGET
MEZEI ANDRÁS

POMOGÁTS BÉLA:
JUHÁSZ FERENCRŐL

RÁBA GYÖRGY:
FUST MILÁNRÓL

ROMVÁRY FERENC:
CSONTVÁRY GRAFIKÁI

Martyn F.: Napló XIII.

7 8

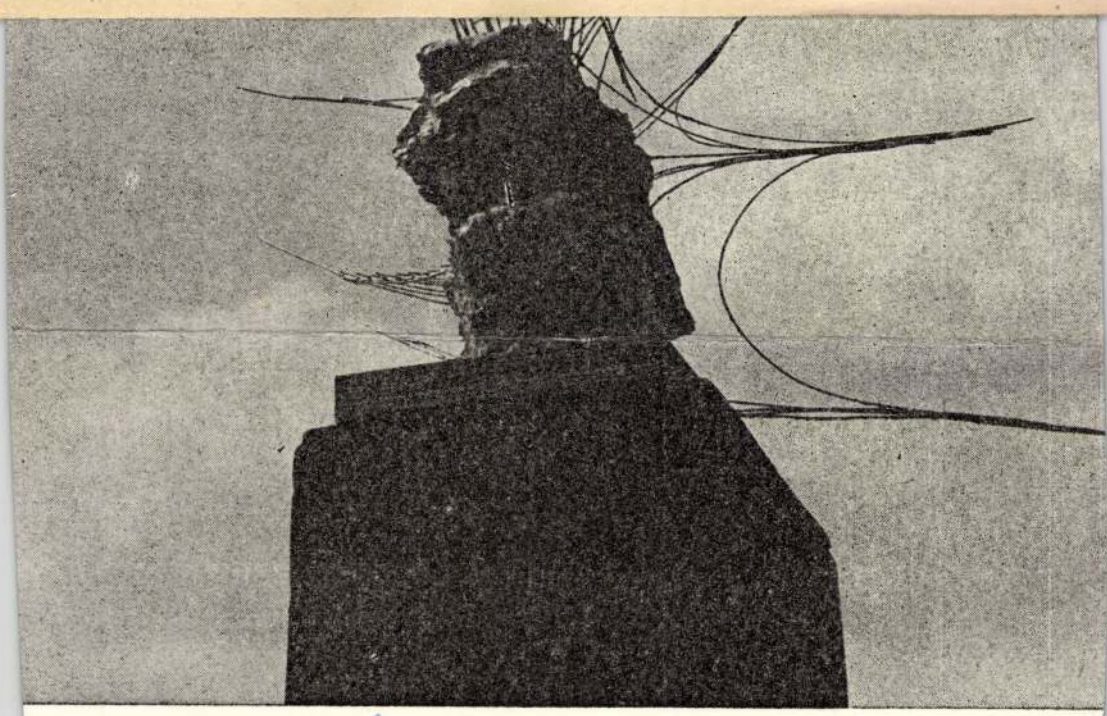

F. Kemeny Judit: Pásztorsegyszerű

B. 12

Martyn Ferenc grafikus

MÁS
MIKLÓS
GYÖRGY
MIHÁLY
ANDRÁS
IVÁN
GYULA
LÁSZLÓ
LAJOS
RY DEZSŐ
AJOS
MIKLÓS
TS BÉLA
ÁSZLÓ
ÁNOS
GYULA
ZSŐ
IBOR
LÁSZLÓ

TAL
I. ISTVÁN
NDRÁS
FERENC
TUS JÓZSEF
ÉLA

Martyn Ferenc,
Napló XII.

B14.

Martyn Ferenc, pikus

BENEY ZSUZSA
FODOR ANDRÁS
KÁLNOKY LÁSZLÓ
KERESZTURY DEZSŐ
MÉSZÖLY MIKLÓS
TAKÁTS GYULA
VERSEI

ZELE GYÖRGY
LÁSZLÓ LAJOS
SZILÁDI JÁNOS
TUSKÉS TIBOR
SZÉPPRÓZÁI

ERTHA BULCSU:
NTERJÚ
SANÁDI IMRÉVEL

ZINE MIHÁLY:
ARVAS JÓZSEF HŰSÉGE

LÓNAY LÁSZLÓ:
EVECSERI GÁBORRÓL

ÓTH DEZSŐVEL
BESZÉLGET
BÉLADI MIKLÓS

Martyn F. s Napló XI.

Geller B. István: rajz

B. 12.

Marilyn Terenc, festő

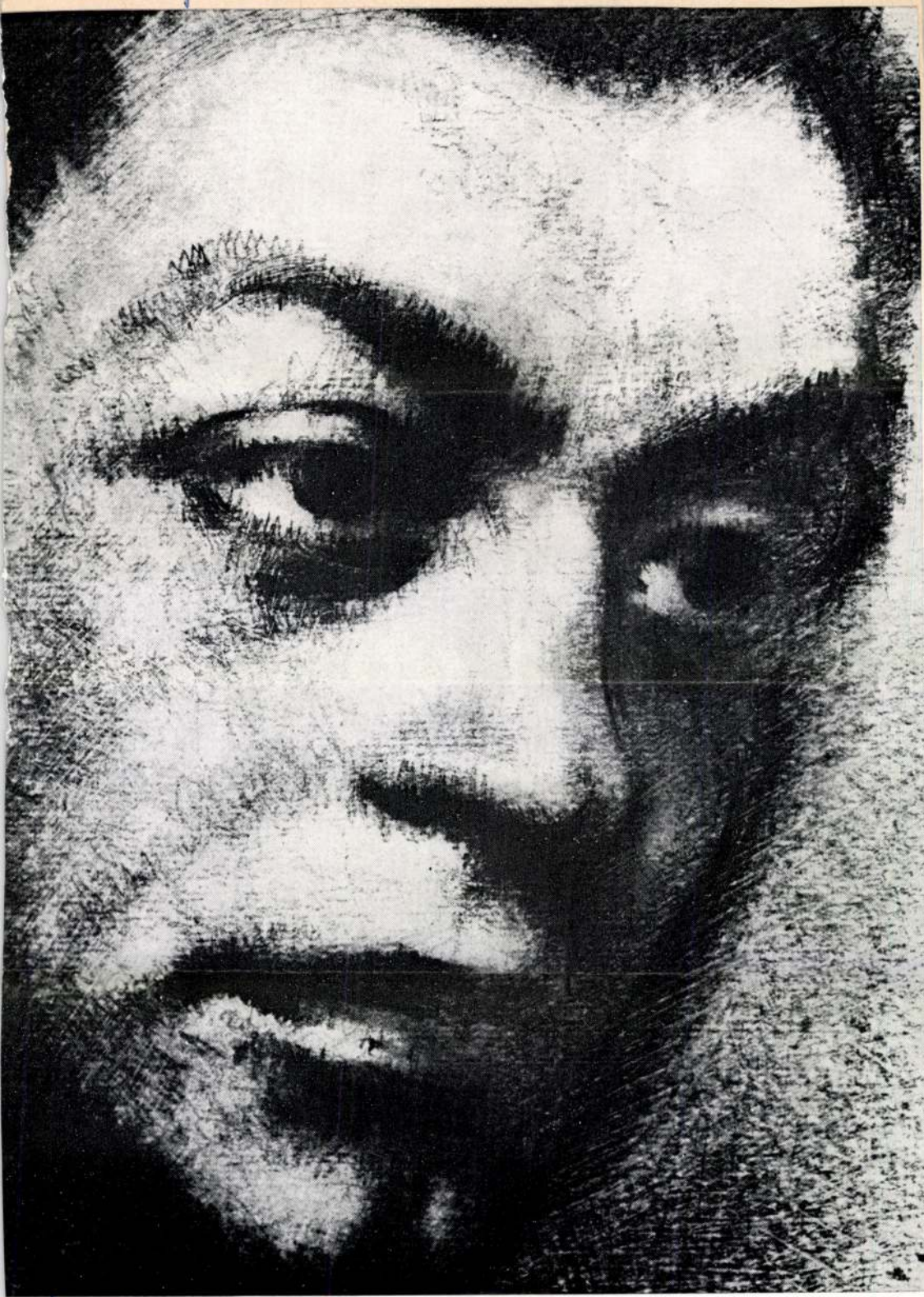

Marilyn Terenc, festő X.

Martyn Ferenc, festő

Címoldal
Borító 1.

Martyn Ferenc: Ady XI.

Jelenben, Pécs, 1977. nov. XX/11.

ILLYÉS GYULA
HETVENÖT
ÉVES

11

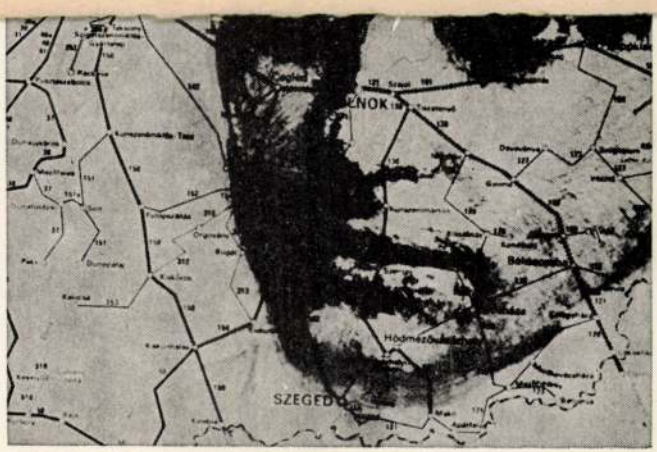

Martyn Ferenc: Ady XI. Címoldal

XX/11.

Jelenben, Pécs, 1977. nov.

Martyn Ferenc, Jestő

Martyn Ferenc: N

Jelenkor, P

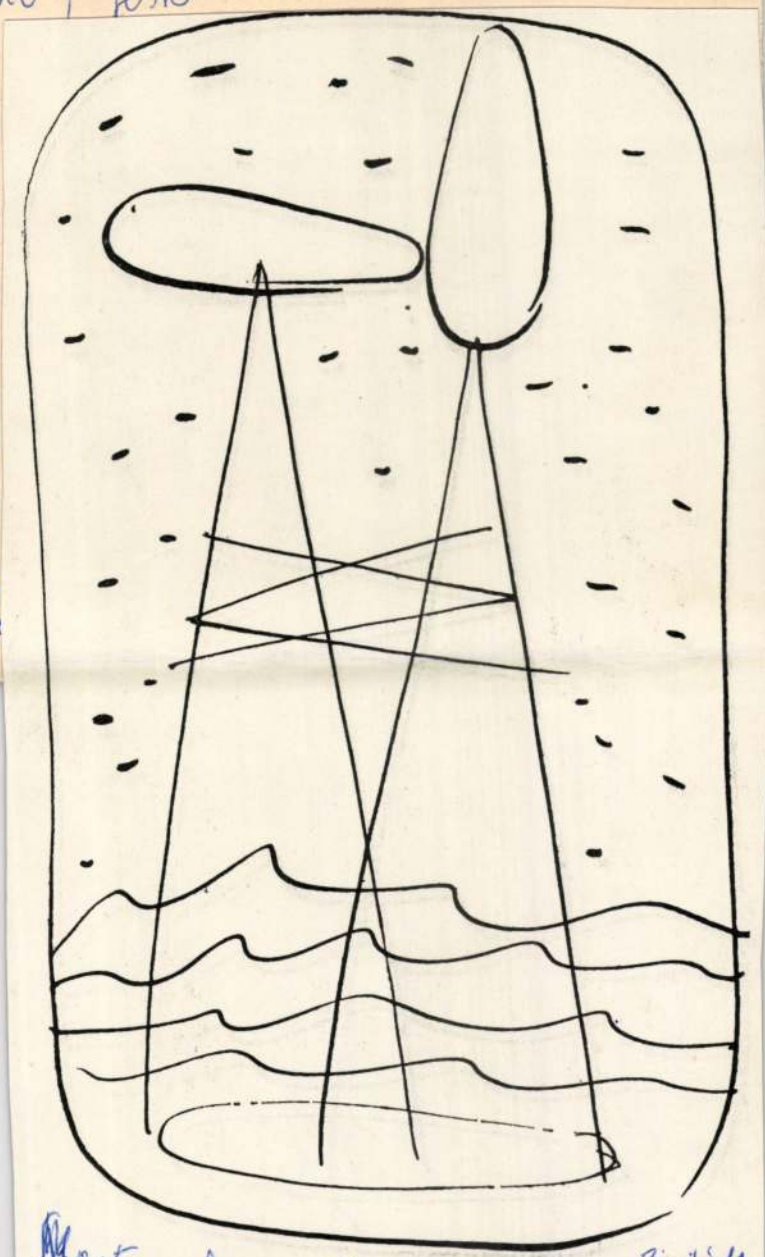

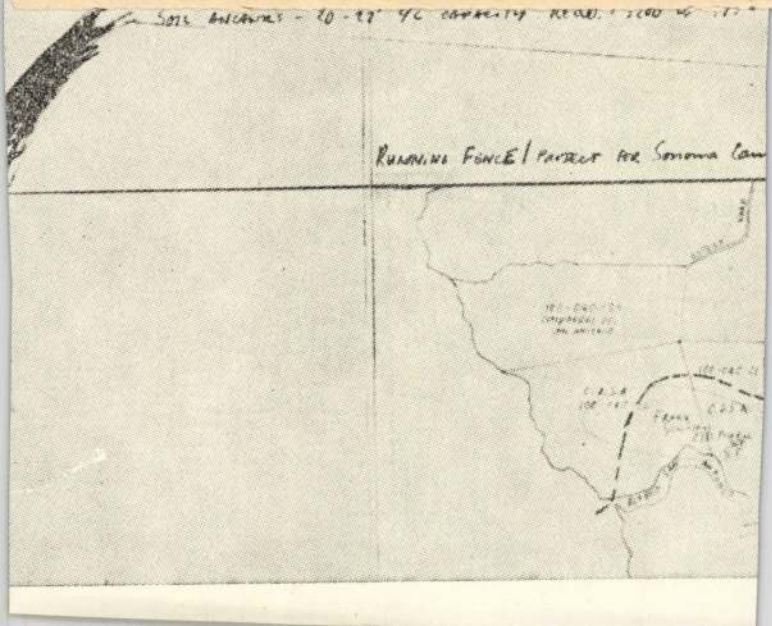
RUNNING FENCE / PROJECT FOR SONOMA CO

Martyn Ferenc, festő

Címoldal

Martyn Ferenc: Napló IV.

Boríték 1.

Jelenkor, Pécs, 1978. május

XXI/3.

GYÖRGY:
ATTILA ÚTJAIN
IVI NÁNDOR:
ENDRÉHEZ

Martyn Ferenc:
Napló V.

Címoldal

Takács Dezső : rajz

Martyn Ferenc, festő

Címoldal

Martyn Ferenc: Napló VII.

Borító 1.

Jelenkor, Pécs, 1978. évf.

XXI/4.

Martyn Ferenc, festő

Címoldal

Martyn Ferenc: Napló IX - Borító 1

Jelenkor, Pécs, 1978. május XXI/5

Szabó Zoltán:

Rajz

Borító: 2

Martyn Terem, festő

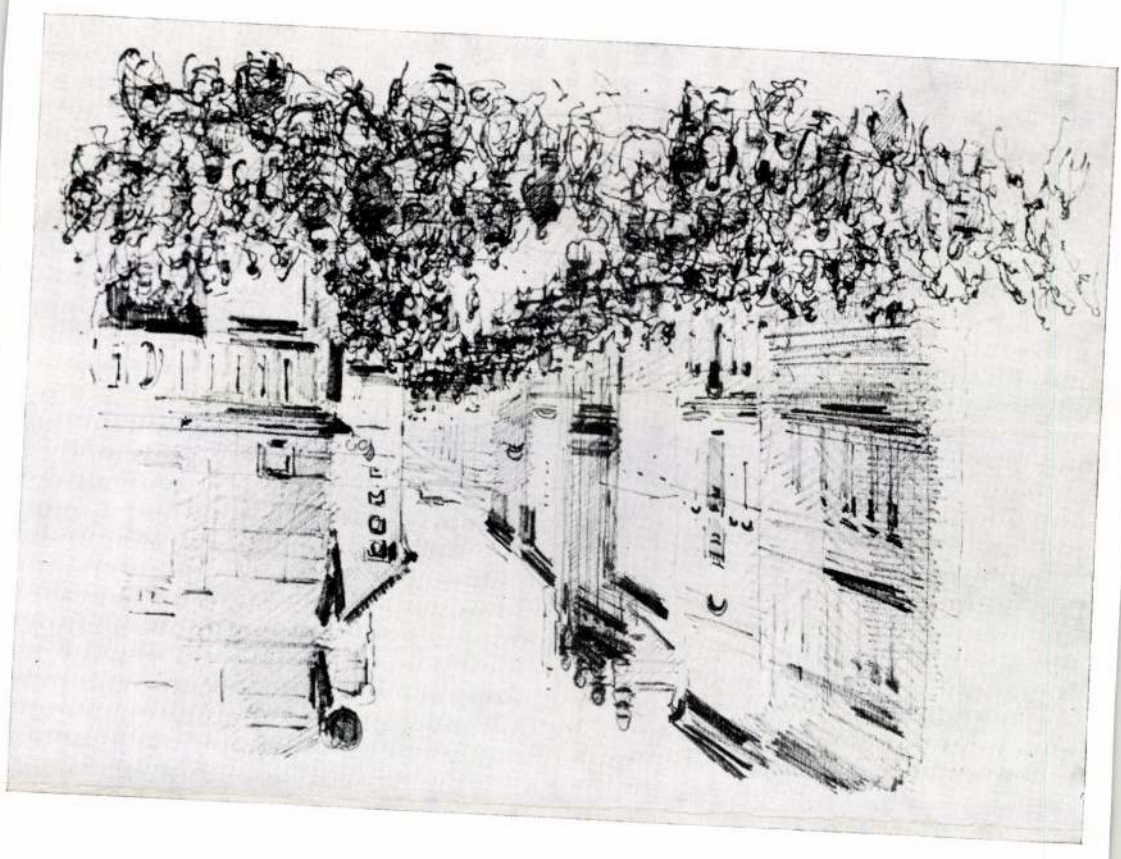

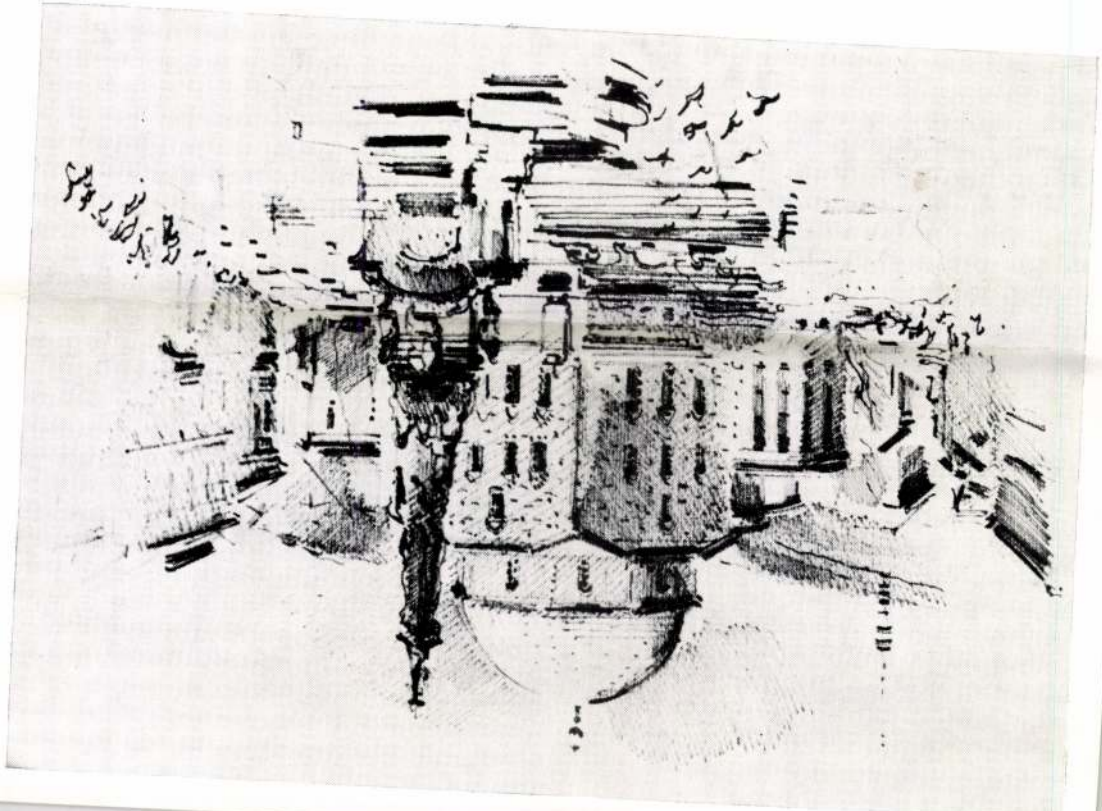

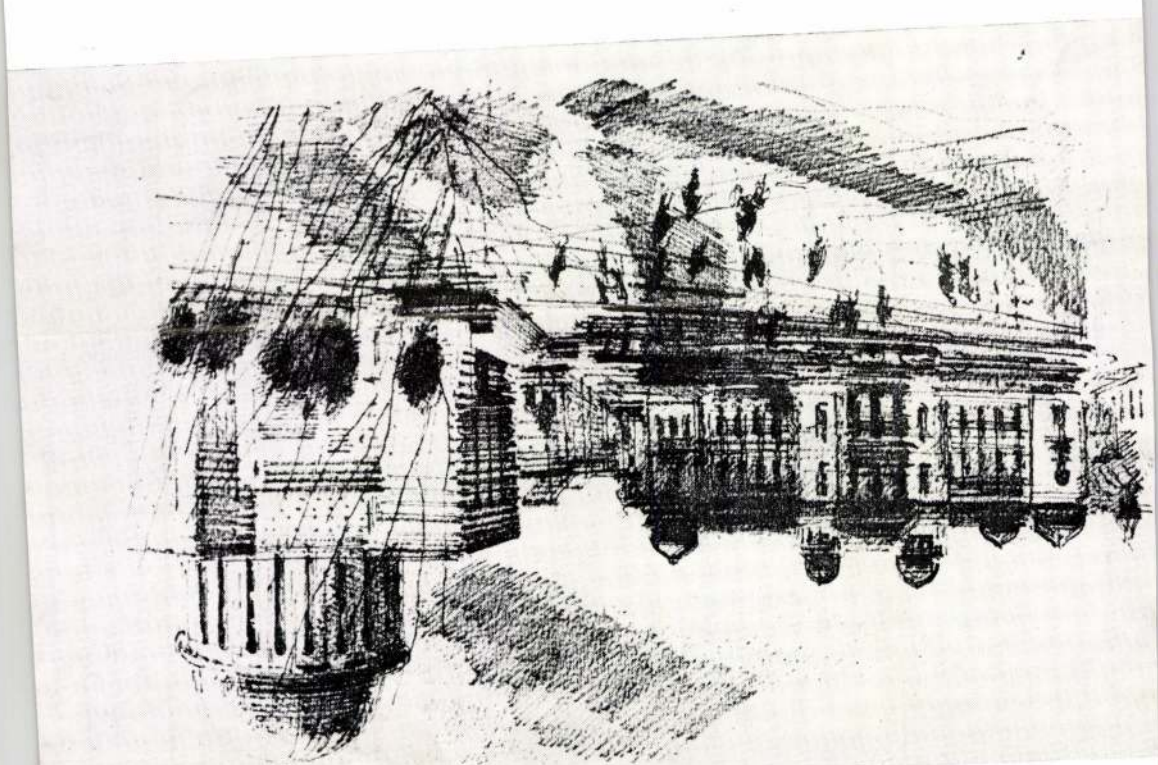

ZÁDOR ANNA

A PROFESSZOR

Röviddel azután, hogy átvette a művészettörténeti tanszék vezetését, kerültem mellé docensként. Néhány évvel korábban ismertem meg azt a Fülep Lajost, akiről odáig olyan sokat és egységes képpé nehezen illeszthetőt hallottam. Egyetemi működése alatt mindvégig együtt voltunk, sokáig egyetlen munkatársként dolgoztam vele, így olyan közelről láthattam professzori működését, hogy ha nem is jutottam volna abba a kiváltságos helyzetbe, amit közeli hívének és barátjának volta jelentett, mégis ez feszélyezne minden vele kapcsolatos megnyilatkozásban. Ugyanakkor tudatában vagyok annak a már-már nyomasztó kötelezettségnek, hogy ha nem is adekvát módon, közöljem az utókor számára, milyennek mutatkozott, milyennek láttam ebben a minőségében. Mint minden Fülep Lajossal kapcsolatos kérdés, ez is sokkal bonyolultabb, semmint az alábbi, tényekre és szűkszavúságra szorítkozó mondatok láttatják. Tíz éven át alig volt nap, hogy legalább telefonon nem beszéltünk volna a tanszékkel, az oktatással, a hallgatókkal kapcsolatos kérdésekről. Kellemes és megoldhatatlan, jó és rossz természetesen olyan sokféle változatban vésődött emlékezetembe, hogy nehéz a legfontosabbat kiemelni. Bizonyos, hogy emlékemben mindig az alább következő, lényegében mindig helyes példát mutató módon él, ez az oldala gazdag egyéniségének sem súlytalanabb azoknál a tudomány szempontjából fontosabbaknál, amelyekről nem fogok szólni.

Az 1950-es évek kezdete minden téren, de főleg a sok nehézséggel küzdő és súlyos háborús megtépázottságból éledő művészettörténeti tanszék számára objektív és szubjektív tekintetben nehéz viszonyokat jelentett. Bizonyítani kellett, hogy szükség van a szakunkra, hogy nem valami, a jelentől távol álló szobatudomány, hogy múltjával és jelenével nélkülözhetetlenül beletartozik a megújhodó hazai kultúra egészébe. Mindehhez sem megfelelő helyiséggel, sem korszerű felszereléssel nem rendelkeztünk. A meglévőt megtartani, megóvni és rendezni, a legszükségesebbeket lehetőleg megszerezni kellett. Máig felejthetetlen számomra, hogy ezekben a gyakorlati, nagyrészt szervezési kérdésekben milyen fáradhatatlan agilitással, energiával, a korszerű szükségleteket felismerően cselekedett. Szinte érthetetlen, hogy a mindig visszavonultan, a világtól távol élő, praktikus kérdéseket magától távoltartó egyéniségébe hogyan fért bele mindez az új kötelezettségekkel járó képesség. Nagy kár, hogy az első évek számos tanterv- és előadástervezetének kéziratai, a jelenlegi épületbe költözés hely- és felszerelésigényeit tartalmazó iratai, beadványai fellelhetetlenek. Nemcsak tartalmuk mutatja egy alig ismert oldaláról Fülep Lajost, hanem – és ez már nem meglepetés – olyan pontos és tömör, minden szokványtól eltérő fogalmazvány-nyelven íródtak, amely új „hivatalos" nyelv kialakulását segíthette volna elő.

Ehhez az energikus cselekvéshez tartozik jellemzőként a gyorsaság is. Akár veleszületett türelmetlensége, akár a helyzet diktálta veszély elkerülése: mindig azonnal akart intézkedni, válaszolni a beérkezett írásokra vagy megfogalmazni a fellépő kívánalom írásbeli alakját. Legtöbbször kézírással írta meg az adandó választ vagy javaslatot és behozta a tanszékre lemásolásra. A gépelést gondosan ellenőrizte,

ban a golyvás beteg – azt ajánlotta, [illegible] előkészíti a dolgot a városban. Az asszony azt felelte, tudja ő, mit kelleue tenni, mi lehet jó, az, hogy tengeri szivacsot kéne szerezni, aztán kenyérsütéskor porrá égetni, a port meg pálinkába öntve apránként meginni. Elcsodálkozott a mondotton és hozzáfűzi, hogy később, talán egy angol folyóiratban arról olvasott, a kolóniákról, arról, hogy távol-keleten a jódot tartalmazó tengeri szivacs ismert gyógyszer. Miképpen, milyen úton jutott mindez Várkonyba, hogyan rakosgatták, őrizték, hogyan maradt meg – Fülep ezt kutatta, kérdezte.

*

De egyre közelébb morajlott, már érintésközelben robajlott a háború. 1944. március 19-e után egyszer-kétszer a fasizmus elpusztításáról, az ellenállás, a megmaradás lehetőségéről beszéltünk Várkonyban. Fülep Lajos egyetértett. De el kellett fogadnom, együttműködésre nem számíthattam. És amikor elköszöntem a néma, magára maradt Füleptől, nem is kérdezhettem, látom-e még.

Csak aki átélte, követheti, emlékezhet a reménytelenség, az eszétvesztett őrjöngés poklára – a várkonyi templomkert képét hogy elfújta a vihar! – internáló tábor, Auschwitz, kilenc hónap illegalitás következett.

De hogyan, miért maradnak meg azok, kikre kiszabták a pusztulást, a felszabadulás után erről Várkonyban nem beszéltünk. Ajándékkal, gyalogosan jött Pécsre, máskor meg kucsmásan, bundában parasztkocsin.

Egy napon aztán kirámolták a várkonyi könyvtárszobát, az utód Fülep egyetlen sorát nem olvasta, a pécsi esperes meg annyit tudott róla, hogy református lelkész volt.

*

Néhány éve Széher úti otthonában – a házat Dohnányival együtt szidta – lerajzoltam. Gondolom, háromszor ült szépen, nyugodtan, mozdulatlanul. A végén megmutattam, megnézte a rajzot, középen alul ráírta a nevét. Azt mondta, Don Quijoté-t juttatja eszébe. És csakugyan elképzeltem, láttam őt nyeregben, valami rozoga lovon, borbély-tányérral a fején, láttam dárdát tartó kezét, hosszú ujjú, munkára alkalmatlan, világos kezét – ahogy végigporoszkál a hangtalan Zengővárkonyon. Észrevéve e különös lovast, az ajtóból utána néz, hátra beszól a házba a jóvágású Apariné: Ott a nagytiszteletes úr!

És látom emlékek tengerén, mint távolodó vitorlást, a közelit és jelenlévőt, a mindenkor magányos távolit. Alakja egyre kifehéredőbb felhő – lovon, szikáran, vagy elmosódó vitorlásként, nekem egy a kettő.

Martyn Ferenc.

Müvészet, 1978/5, 25 old.

25

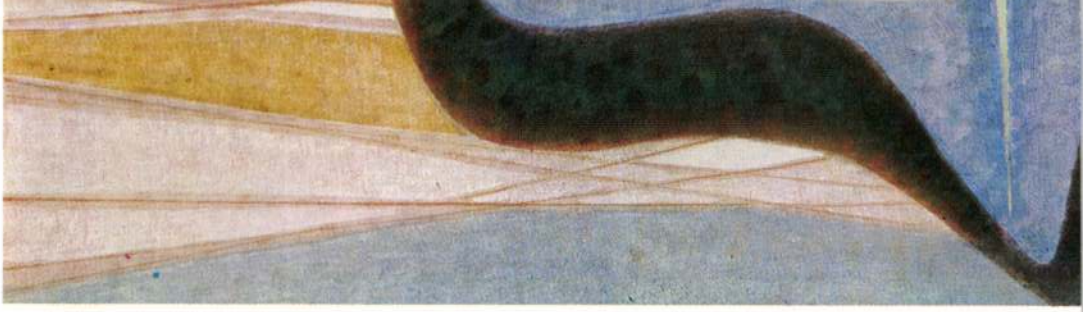

(1950) és a *Figurák térben* (1953). A másik típusban említhető például az *Egymás után a dünán* (1941), *Az éjszaka hangján* (1943), a *Tête de jeune rabbin* (1943), az *Emlék – kék láp* (1957) és a *Három sarló alakú motívum* (1958). A mellékelt képsor tanulságosan szemlélteti a kétféle expresszív-szürreális ág közötti különbségeket, de a rokon vonásokat, a gondolkodásban, a téma- és motívumalakításban, az egyes kompozícionális megoldásokban mutatkozó hasonlóságokat is.

A harmadik alapvető vonulatba a hagyományos népi kultúra tárgyait, munkaeszközeit újraalkotó művek tartoznak. A sor az 1943-ban készített kisméretű, de monumentális igényű szoborkompozíciókkal kezdődik. A *Szoborterv két figurával* némi rokonságot mutat Arp formaalakításával, de a különbség – a gömbölyded és az éles, kemény formák Martynra jellemző kombinációja – lényegesebb. Lendületes formaalakítás, a pozitív és negativ formák együttes kompozíciós hatása, az egymást feszítő erők egyensúlyából létrejött tiszta harmónia jellemzi a *Gabriel Fauré emlékére* készített szoborkompozíciót. *A hangyák emlékműve* esztergályozott tárgyformákat idéz, az *Alföldi emlék* pedig kútformákat, kézműves szerszámokat juttat eszünkbe, s a formák megelevenedve figuratív képzettársításokat keltenek. A *Szoborterv járommal* (*Barbár emlékmű*, 1943) a járom részformáiból épülő kompozíció. A konstrukció két tartóoszlopa járomszegre emlékeztet, a vízszintesen rájuk erősített, ívben meghajló formák lendületes mozgásérzetet sugallnak és figuratív képzettársításokat keltenek. A visszatárgyiasulás több irányú, azaz egyszerre adja az elvont forma, a paraszti munkaeszköz és az állatfigura képzetét. Következésképpen ez a visszatárgyiasulás részleges, mert a forma nem válik kizárólagosan ezzé vagy amazzá, hanem szemlélés közben, képzeletünkben folyamatosan vált át ebből amabba. Martyn szobrai a két világháború közötti magyar szobrászat új utakat kereső, kiemelkedő teljesítményei közé tartoznak.

A negyvenes években a régi kismesteri szerszámok expresszív-szürreális képi átfogalmazását figyelhetjük meg festészetében (l. a már említett *Régi szerszámok*at). Az ötvenes években pedig a kubisztikus építkezésmódot a hagyományos látványfestészethez közelítő, olykor éppenséggel felemás csendéleti megoldások közül (*Csendélet gyümölcskosárral*, 1956) kiemelkedik a tárgyakat szellemi tartalommal telítő, átlelkesítő *Dudás csendélet* (1956).

Íme, Martyn művészetének három fő vonulata.[2] Ezeket az alkotásmódokat természetesen belső rokonság kapcsolja egy-

Martyn Ferenc: Emlék – kék láp, olaj, vászon, 60×78 cm, 1957 (Corvina fotóarchívuma)

Martyn Ferenc,

4 Martyn Ferenc: Prince et Chambellan,
olaj, vászon, 50×60 cm, 1956

Művészet, 1978/5. 27. old.

Martyn Ferenc:

Művészet, 1944/5, 27. old.

Martyn Ferenc:

11 Martyn Ferenc: Eső a víz felett.
toll, ecset, tus, 25×32 cm, 1966

Művészet, 1968/5, 24. old.

Martyn Ferenc:

15. Martyn Ferenc: „Stéle" jelekkel, olaj, vászon, 60×50 cm, 1950

15

Művészet, 1974/5, 29. old.

Martyn Ferenc:

25 Martyn Ferenc: Család, olaj, vászon, 130×130 cm, 1951

25

Művészet, 1978/5, 22. old.

Martyn Ferenc:

Művészet, 1978/5, 27.old.

Martyn Ferenc:

48 Martyn Ferenc: Emlék – Észak-afrikai kikötő

48

Művészet, 1944/5, 30. old.

Martyn Ferenc:

55 Martyn Ferenc: Ír király, olaj, vászon, 60×50 cm, 1943 (fotó Schiller)

55

Művészet, 1978/5. 30. old.

Martyn Ferenc:

58 Martyn Ferenc: Álló alak – serleg, olaj, farostlemez, 130×122 cm, 1967 (fotó Schiller)

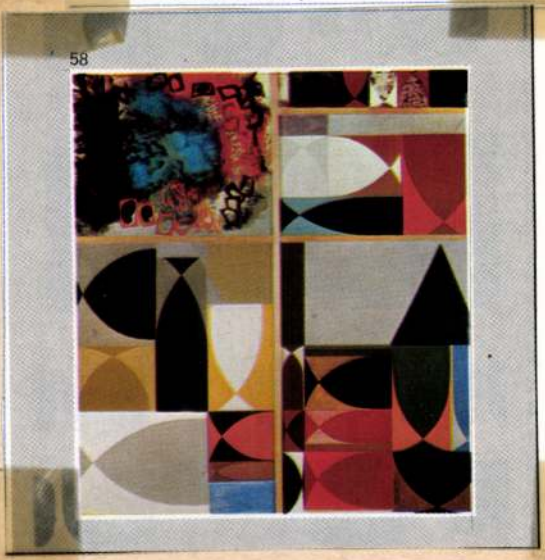

Művészet, 1998/5.
30. old.

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc: Napló IV. Boríték 4

Jelenlevő, Pécs, 1978. febr. XXI/2.

ZSA ENDRE
NTMIHÁLYI
LBÓ PÉTER
ÖDY SZILÁRD
GKÉS TIBOR
RKONYI NÁNDOR
ÖRES SÁNDOR

PEK:

ÖBEL BÉLA
AIN ANDRÁS
RTYN FERENC
ATYOR GYŐZŐ

Martyn Ferenc: Napló IV. Boríték 4.

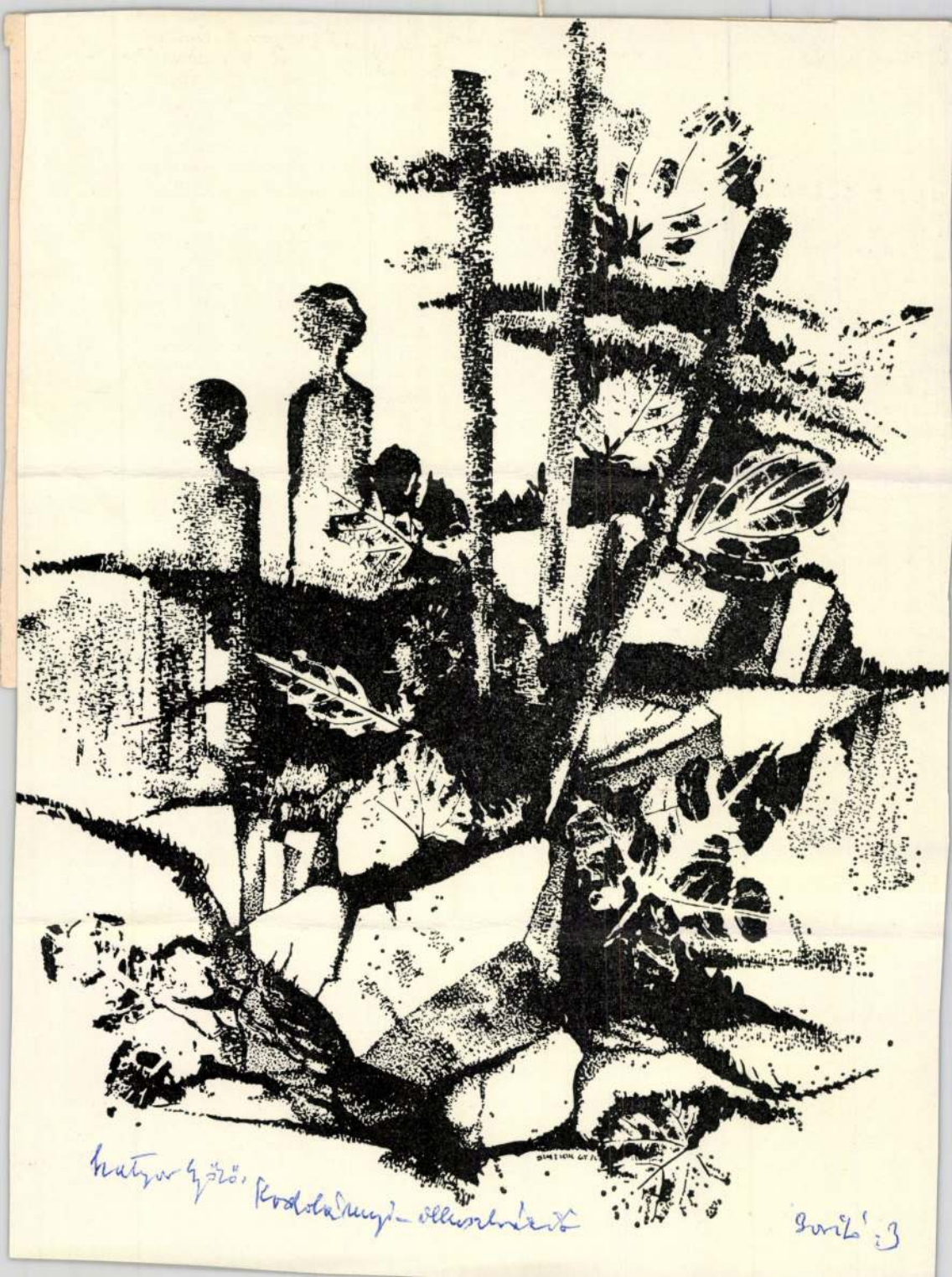

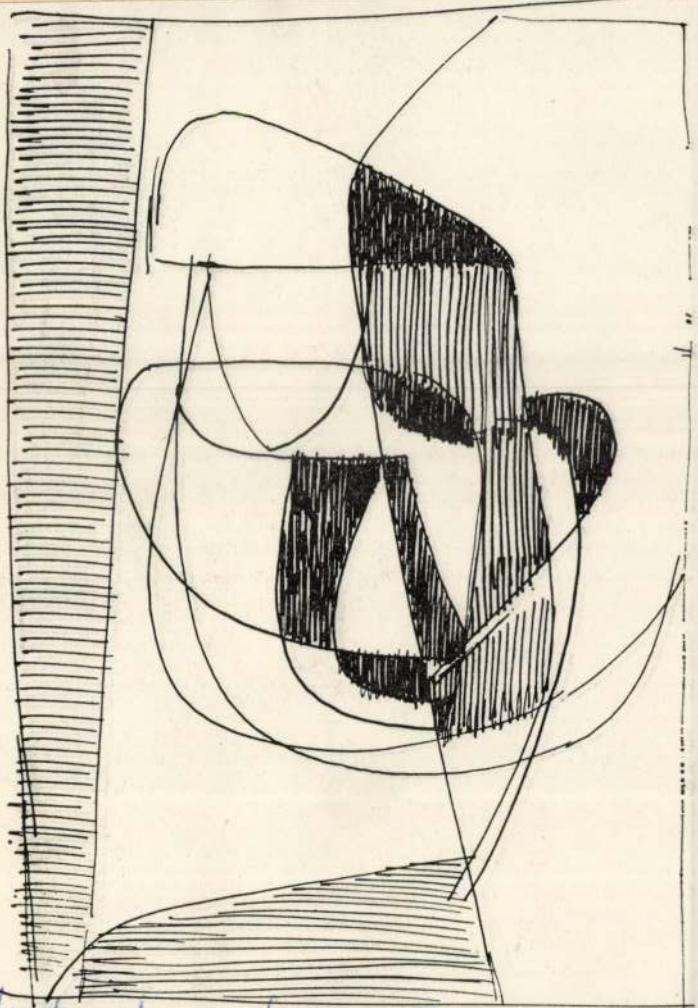

Martyn Ferenc: Naplá I.

Σ 2

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc: Napló VI. Boríték 4.

Jelentkor, Pécs, 1978. március XXI/3.

Martyn Ferenc: Napló VI. B.: 4.

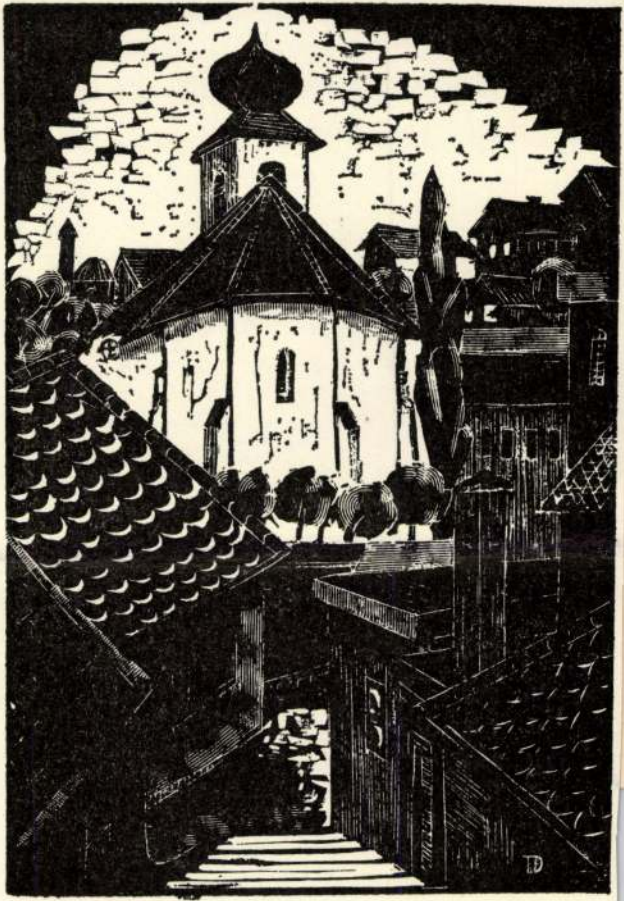

Takáts Dezső : Rajz Borító : 3

Marilyn Terence Festó

JELENKOR

IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT — 1978

A TARTALOMBÓL:

CSOÓRI SÁNDOR
CSORBA GYŐZŐ
EÖRSI ISTVÁN
KÁROLYI AMY
KERÉK IMRE
PÁKOLITZ ISTVÁN
RÓZSA ENDRE
WEÖRES SÁNDOR
VERSEI

*

GERA GYÖRGY
KAMPIS PÉTER
MÉSZÖLY MIKLÓS

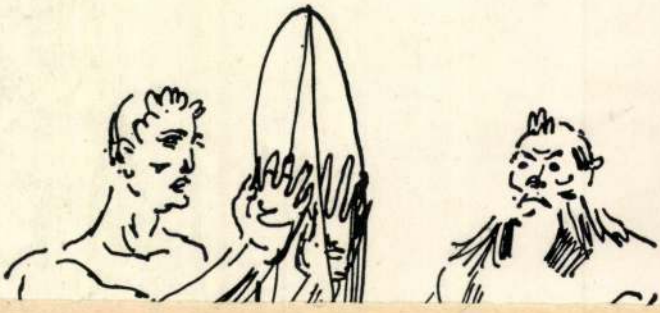

Martyn Ferenc, Jenő

Martyn Ferenc: Napló X. Bónis 4.

Jelenkor, Pécs, 1978. május XXI/5

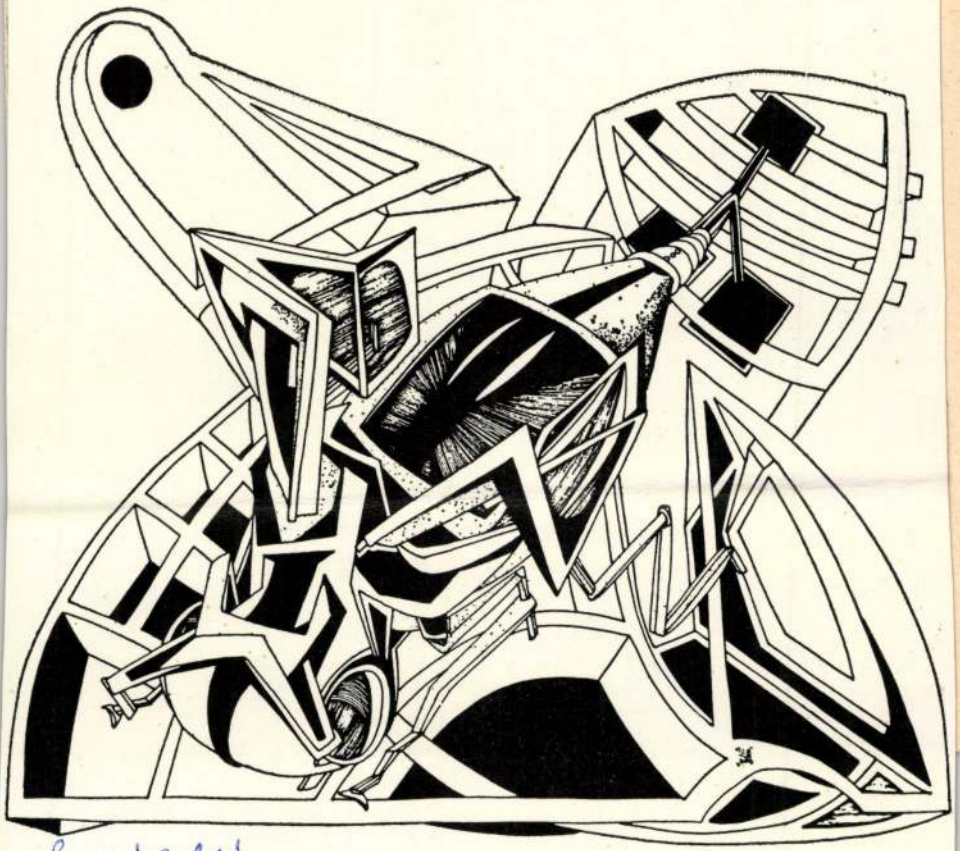

Kulcsár Zoltán: Dajz

Borító: B.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUN 25
KISALFÖLD

Martyn Ferenc

1021

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei (szobor)

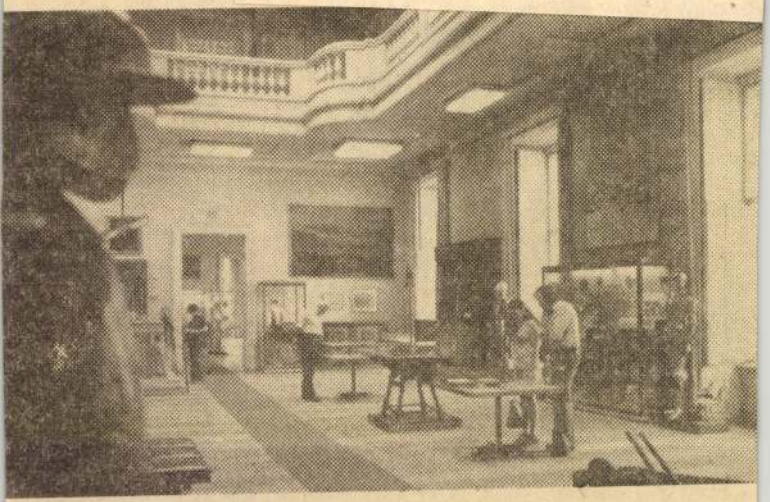

Az ország első közgyűjteményét, legnagyobb könyvtárát és múzeu
802-ben gróf Széchényi Ferenc alapította, az országnak adományozv
zer kötetből és 2 ezer kéziratból álló könyvtárát, kép-, szobor- és ér
yűjteményét. Jelenleg az OSZK-ban több mint 2 millió könyvet őriz
Nemzeti Múzeumban az időszakos kiállításokon kívül két állandó
utatóval találkozunk, a történeti kiállítással és a régészeti kiállítá
elvételeinken a történeti kiállítás és középkori kerámia restaurálása
ató.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 JÚN 7 2
TOLNA MEGYEI NÉPÚJSÁG

Martyn Ferenc

Zengővárkony

1021

Martyn Ferenc: Zengővárkony (Nádor Katalin felvétele — KS)

SPORT

Milyen eredmények várhatók?

Tolna—Bonyhádi Vasas: Nincs tétje a mérkőzésnek, így döntetlen körüli eredmény várható. Tippünk: x, 2.

Simontornya—TÁÉV SK: A simontornyaiak vasárnap hazai pályán maradtak alul a Zombával szemben. Mint hét közben a játékosok mondották, ezúttal már nem adják át oly könnyen a két pontot, mint egy hete tették. Tippünk: 1.

Kisdorog—Nagymányok: A mérkőzés izgalmasnak ígér-

A paksi járás bajn

A paksi járási labdarúgó-bajnokságot a Nagydorog csapa tályozó mérkőzést játszanak Ozorával a dombóvári sport demelne, miért kell az Ozorának és a Nagydorognak a m ségébe utazni, amikor közelebb is van alkalmas labdarúg

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1977 JUN 12

NÓGRÁD

Martyn Ferenc festő művésze

1021

MARTYN FERENC

Martyn Ferenc festészete francia indíttatású. 1926-ban huszonhét évesen érkezett a francia fővárosba, ahol majdnem tizenöt évet töltött a Párizsi Iskola festői között, művészetükkel kölcsönhatásban alakítva ki stílusát. Részt vett az Abstrction-Creation csoport kiállításain. A csoport esztétikai kánonjainak elfogadása mellett, Martyn saját művészi programot dolgozott ki. Ő is, mint a század tízes éveitől annyian, a kubizmusból indult ki de túllépve azon, a síkba terített formákat megtöltötte a színek dekorativitásával és dinamizmussal.

Nem kívánt Párizsban letelepedni, hosszú franciaországi tartózkodásával a Horthy-korszak szellemi elnyomása ellen védekezett. 1940-ben végleg hazaköltözött. Festői munkásságát a háborús Magyarország hivatalos művészetpolitikusainak gyanakvása kísérte. Martyn művészként állást foglalt a háború, a fasizmus szörnyűségeivel szemben. 1944-ben rajzsorozatot készített a Fasizmus szörnyetegei címen A sorozat egyes lapjain a fasizmus eszméjét megszemélyesítve szürreális emberfaló szörnyalakként ábrázolta.

A háború után azonnal bekapcsolódott az újjáalakuló művészeti életbe. Csatlakozott az Európai Iskola művészeihez, de rövid idő elteltével Gyarmathy Tihamérral, Losonczy Tamással és Kállai Ernővel önálló absztrakt csoportot alakított.

Az ötvenes évek sematikus művészetelméleti elvei elől visszahúzódva, de következetesen egyéni stílusát folytatva alkotott a Pécsett élő művész. Tovább formálta sajátos nonfiguratív és a régi népi szerszámok elsődleges elemeiből építkező művészetét. E felfogásban készült képeinek jellegét a nonfiguratív elemek és a konkrét tárgyi jelentést is hordozó formák kettőssége adja (Dudás csendélet (1956), Kádárszerszámok (1960).

Feltétlenül meg kell emlékeznünk Joyce Ulyssesének szürrealizmusba hajló könyvillusztrációiról (1967), amelyeken elsősorban nem a cselekmény egy adott helyzetének ábrázolására törekedett, hanem az egész mű hatásának képzőművészeti összegzésére.

A már említett elvont, esetleg konstruktív formákból és a szürrealista ábrázolásmódból kialakított képépítő elemek végső soron mégis a tárgyi világra, a természeti formákra épülnek. A művész deduktív módon a természetből, a színeket és a formákat síkba vetítve, harmonikus színhatásokra és formaritmusra törekedve alkotja kompozícióit. Az ilyen jellegű festményein mindig ott érezzük egy-egy természeti képződmény konkrét jelenlétét [Vizek felett (1947), Emlék, (1957) Tengeri emlék (1964)]. A színek és a formák majdnem mindig utalnak a természet alakzataira. „A művészet egyértelmű feltétele maga a természet." — idézhetjük Martyn gondolatát Hárs Éva után. E művészeti elvnek tehát mintegy tárgyiasult érveit egyes művei: Dunántúli tájak felett (1942).. Két egymás után haladó alak (1959), Triptichon (1966).

Martyn oeuvre-je jelentős része modern képzőművészetünknek. Sajátos egyénisége az európai művészettel szinkronban haladó nonfiguratív művészetünk nem túl népes alkotótáborának. Művészetének jelenléte nagyban hozzájárult a pécsi műhely kiteljesedéséhez. Ma már, kicsit történeti távlatból is körvonalazódik Martyn Ferenc munkássága: következetes és színvonalas alkotómunkáját nem érintették sem az absztrakt festészet divathullámai, sem a napjainkra jellemző elszegényedése.

Lóska Lajos

VASÁRNAPI FEJT

Zalka Máté

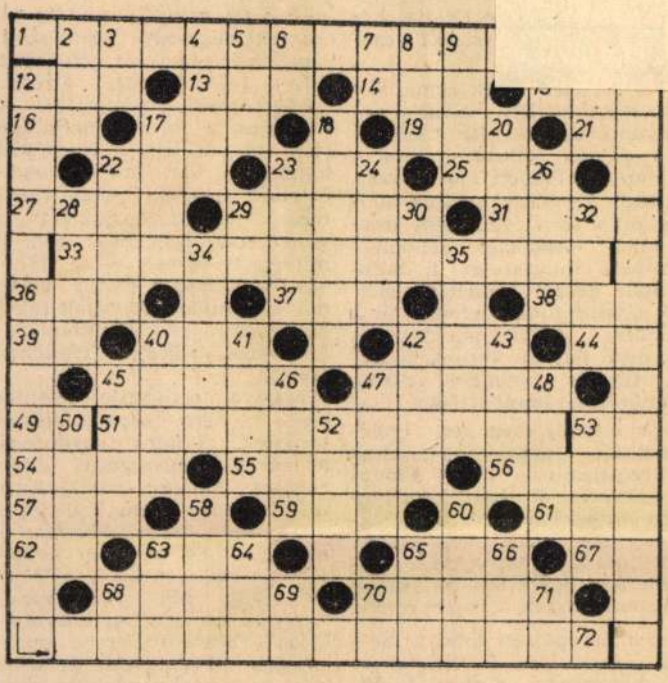

Negyven éve, 1937. június 11-én halt hősi halált Zalka Máté író, a spanyol polgárháborúban a XI. (függőleges 12. számú sor). 1920-ban a (vízszintes 33., és 51. számú sor) megmentette a Kolcsak

FÜGGŐLEGES: 2. Végtag. 3. Erdő belseje. 4. Dühödt, indulatos. 5. Országos Rendező Iroda. 6. Alulra. 7. Kicsinyítő képző. 8. Vonatkozó névmás. 9. Cukorkafélé. 10. Biztató szócska. 11. Az Operaház építője. 12. Beküldén-

KOSSUTH:

6.10: Kellemes vasárnapot!
7.23: Faluról mindenkinek.
8.10: Öt kontinens hét napja.
8.26: Régi magyar táncok.
8.40: Az MRT gyermekkórusa népdalokat énekel.
8.55: Kulturális Magazin.
10.03: Bóbita és udvarnépe.
11.13: Mi a titka? Közben:
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.15: Mi a titka? c. műsor folytatása.
13.00: Tiszta szívvel.
13.10: Jó ebédhez szól a hóta.
14.00: Kozmosz.
14.20: Művészlemezek.
15.17: Szecsi Pál felvételeiből.
15.33: Pillantás a szocialista világba
15.58: Verdi operákból.
17.10: Csendes válságok.
18.08: Melis György operettdalokat énekel
18.45: Daloló muzsikáló tájak — Külső-Somogy.
19.25: Zenekari muzsika.
21.05: Örökzöld dallamok.
22.20: Filmzene
22.40: Jövendölés Managuáról. Részletek Ernesto Cardenal költeményéből.
23.10: Tánczene éjfélig.
0.10: Toronyzene.

PETŐFI:

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 JUL 3

Martyn Ferenc

1021

lap

SZÍRTEK AZ ÖBÖLBEN

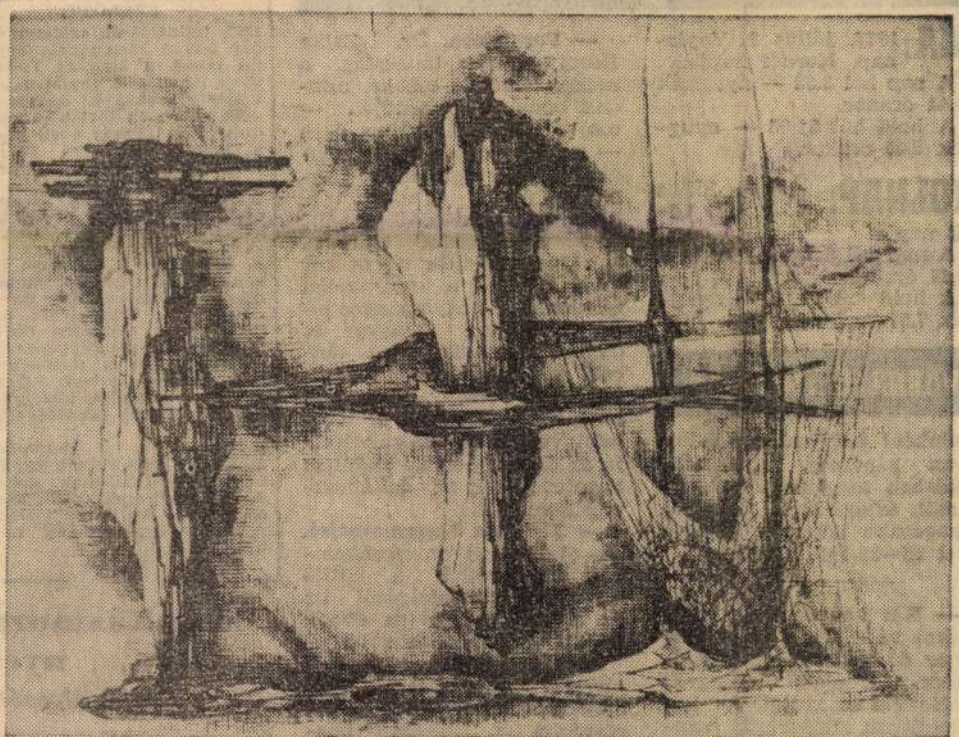

Martin Ferenc grafikája

+ HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍ
ÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK + HÍREK

MA: 1977. **július 3.** Vasárnap, **Kornél** napja.
A nap kél 3.52 — nyugszik
).44 órakor.
A hold kél 21.06 — nyugszik 6.45 órakor.

IOLNAP: 1977. **július 4.** Hétfő, **Ul**k napja.
A nap kél 3.53 — nyugszik
).44 órakor.
A hold kél 21.38 — nyugszik 7.57 órakor.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

lönként felhősödés, néhány ven záporeső. Mérsékelt, közben megélénkülő északgati, északi szél. Várható nagasabb nappali hőmérlet 25—29 fok között.

— Két kommunista műakot vállaltak a Nagy Okber 60. évfordulója tiszteére a Gödöllői Gépgyár ocialista brigádjai. A köelmúltban megtartott komunista szombat munkabét, mintegy százezer forint, a vállalati üdülők és a

— Fogadóóra. Dr. Zalka Károly megyei tanácstag, a megyei bíróság elnöke, minden hónap első keddjén — első alkalommal július 5-én — 9-től 11 óráig a Pest megyei bíróság épületében (Budapest, XIV., Thököly u. 97—101.) fogadóórát tart.

— Sztaravodai júliális. Vasárnap délelőtt tíz órakor veszi kezdetét a sztaravodai forrásnál a hagyományos júliális, melyen magyar és dalmát népzene, népi táncok, vidám játékok, autóügyességi verseny, kispályás labdarúgó-mérkőzés és szellemi vetélkedő szórakoztatja az érdeklődőket. Indulás: Szentendréről, az autóbusz-végállomástól.

— Tíz órát Nagymarosért. A társadalmi munkaakcióban részt vettek a SZIN helyi telepének dolgozói is: az egészségház és az óvoda építésénél munkálkodtak.

— Véradónapot tartanak július 7-én délelőtt fél 9-től délután négy óráig Pilisvörösváron az ifjúsági házban. Hasonló esemény lesz ugyanaznap Pilisszentivánon, a tanácsháza épületé-

HAJNAL ISTVÁN

NYOLCVANÖT ÉVVEL EZELŐTT,

1892. július 13-án született H nal István történetíró, egy mi tanár, a Magyar Tudo nyos Akadémia tagja, a tö nelemtudományok doktora.

Már fiatalon történésznek dult, s az 1910-es évek vég a Magyar Nemzeti Múz Levéltárában, majd az Or gos Levéltárban dolgozott, 1 től pedig a herceg Esterh család levéltárosa volt. 1 ben a budapesti egyetemen gántanár lett; 1930-tól az ú ri egyetemes történelem n vános rendes tanára. Tudo nyos munkáiban főleg az szehasonlító írástörténet p lémáival, a technikai fejlő társadalmi összefüggéseivel szociológia és a történettu mány kapcsolataival, valan a magyar politikai történet hány fontosabb kérdésével f lalkozott.

Jelentősebb tudomány munkái: Írástörténet az ír beiiség felújításának korább A Kossuth-emigráció Törö országban, Az Újkor történe A Batthyány-kormány külp litikája.

Munkásmozg nyel

Újabb olvasót

A nyári szünidő tartalma töltésére a Hazafias Népf Pest megyei Bizottsága

VADAS JÓZSEF:

MARTYN FERENC

Napló, évszám nélkül

Váltakozó sikerrel működik a *Magyar Nemzeti Galéria* Műhely című kiállítássorozata: egyelőre keresi a helyét. Jó és kevésbé jó kiállításokkal. Olyanokkal, amelyek csak érdekesek: olyanokkal, amelyek csak értékesek; s olyanokkal is, amelyek se nem érdekesek, se nem értékesek.

*Martyn Ferenc*cel azonban telibe találtak.

Úgy értem: eltalálták a műfajt. Ez a kiállítás műhelybe — a csaknem nyolcvanesztendős Martyn Ferenc műhelyébe — kalauzol. És egyszersmind felfedezéssel is szolgál.

A *Journal 1950* című vázlatsorozatot, más értelemben persze, felfedezte — és meg is vásárolta — már a pécsi Janus Pannonius Múzeum, — sőt a múzeum igazgatója, Hárs Éva könyvet írt a Pécsett élő és dolgozó Martyn Ferencről. Ebből a monográfiából tudjuk: a kétszázkilencvenkilenc lapot — tollrajzot és akvarellt — magába foglaló sorozat 1950-ben született, a napi festői munka mellett. De ez a — múzeumnak és monográfusnak egyaránt fontos — napló most került először nyilvánosságra, ha töredékesen is. És ez a napló nemcsak 1950-ről szól, benne van Martyn Ferenc nagyszabású festészetének összes jellemző jegye.

Ezeket a jellemző jegyeket mondja most fel a kritikus.

Martyn Ferenc valósághű festő. Még negyvenegynéhány évesen is bejárt az anatómiai intézetbe, hogy stúdiumokat készítsen — például az emberi csontozatról. Az élet legapróbb megnyilvánulása is megmozgatja képzeletét. A kopott cipőt vagy a zilált madarat egyaránt szenvedélyesen, aprólékos gonddal örökíti meg.

Martyn Ferenc elvont festő. Nem éri be naturalizmussal. Tanulmányozza a valóságot, de azért, hogy átlásson rajta. A *Fekete figurák* című grafikán például egymás mellé pötyögtetett kis fekete foltokat látunk, titokzatos nyomokat, ha tetszik, amelyek — mellesleg — három fenyegető árnyat rajzolnak elénk.

Martyn Ferenc hagyományos festő. Szereti a klasszikusokat. Szívesen idézi meg a régi időket és a görög mitológiát. És, ami legalább ilyen fontos, úgy is tud rajzolni, mint a régiek. Kerekségig telt formájú szabályos szépségek keltik életre az istenségeket, akiknek édes életét a függöny előtt posztoló őrök vigyázzák.

Martyn Ferenc modern festő. Nem hajlandó szakítani eszményeivel; azokkal az eszményekkel, amelyeket a harmincas évek Párizsában alakított ki magában. Ekkor igézte meg Klee brilliáns vonalkultúrája, Picassónak a látszatból a valóságra közelítő térszemlélete, Mondrian dekorativitása — hogy csak három nevet említsek. Bizonyítékképpen még a *Fonadékok* villogó spárga-lényeire, a *Csendélet* táncoló váza-változataira, a *Képötlet* kék-piros foltjátékára utalok.

Martyn Ferenc emberséges festő. Hiába került el Kaposvárról, a mester Rippl-Rónai József közeléből; és hiába lett Párizsban absztrakt festő, az akkori legmodernebbek, az Abstraktion-Création csoport körül tömörülők táborában. Végül is hazatért. Szellemiekben is. A szinte megnégyszögesített vázák mellett kedves, bájos, érzéki csendéleteket is festett, a természet szépségében gyönyörködve.

Martyn Ferenc elkötelezett festő. Igaz ugyan, hogy sárgában ragyogó virágokat és táncra perdülő vázákat rajzol, de megihleti Korea is. Legyünk pontosak: megszólalásra készteti a koreai háború. És Martyn, aki művészetével már korábban is felemelte szavát a fasizmus ellen — tiltakozik. Eltorzult grimaszokkal, amelyek azt szuggerálják: az ember — a gyilkos és az áldozat egyaránt — állattá válik az öldöklésben.

Martyn Ferenc következetlen festő. Hiszen változtatja technikáját: csinál kollázst, akvarellt, tollrajzot. Stílusa sem azonos: szürrealizmusból, realizmusból válogat, ízlése és igénye szerint. Hangneme egyszer ironikus, máskor felháborodott, megint máskor szemlélődő. Három, merőben különböző világot képvisel a halfejű halárus, a torz grimaszú koreai akvarell és a varró nő merengő arcképe.

És Martyn Ferenc mégis következetes. Hogy paradoxonnal éljek: következetes azért, mert egész életművében következetlen. Vagyis nem csupán a *Journal 1950*-ben keveredik a stílus, a hangnem és a technika. Legjelentősebb festményeiben egyszerre kötődik a Rippl-Rónaitól tanultakhoz és a Picassótól ellesett fogásokhoz, egyszerre próbál bennük valósághű és mégis elvont lenni; s az a művész mereng az élet szépségein, aki gyűlöli a háborút.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. május 21
XXI. évf. 21. sz. 13. lap

KESZTHELYI REZSŐ:

Téli Kornél

sidó vallást, mert úgy döntött, római katolikus hitre. A rabbi fogadta Leó bácsit. — „Gonlyen lépésre szánta rá magát." ltam." — „Egy több ezeréves agyni egy másikért, egy újabn." — „Nem gondolt arra, hogy ja és anyja, ha még élnének és ire határozta el magát?" — á, de valószínű, ők is helyeselnet. Mert tudnák, hogy ez jana." — „Úgy. Tehát érdekből ni ősei vallását?" — „Nem érm is érdekeim ellen." —„Utolha majd meghal, nem akar nagyapja, apja sírja mellett „Nem!" — Ezután a rabbi kis behoztak egy nagy könyvet. ahol az S-betűvel kezdődő s nagy, a szokottnál nagyobb bácsi szeme láttára beírta: EGHALT.

múlva Leó bácsi megkapta a osi címet, melynek pergamenbetűkkel díszes okmánya adta ir és király döntését. Ekkor s műteremlakása volt a Belokat járt külföldre: elsősorban donba, Münchenbe. Képeket képeket adott el. Nemsokára lső aukcióját, melyre nemcsak g Amerikából is érkeztek műtők, múzeumok megbízottai és művészetkedvelő gazdag embe-Ekkor már számos nagybank yitott részére. Ez lehetővé tetpénz nélkül is vásároljon műazok kedvére voltak. Néha küfogta el egy-egy jeles mű kor. Úgy érezte magát, mint a nes férfi, aki meglát egy ranem nyugszik addig, amíg meg ja magának. Van férfi, aki adályt. Lehet a nő másé, lehet esen, fondorlatosan — végül az i. Le

nyug

is, h

tűnt fel, akkor is, ha olyan lta, aki nem akart tőle megnegszerezte a képet, egy ideig zett, egy ideig lakása (akkor is volt több lakása) feltűnő otta föl, gyönyörködött benne, gei előtt kérkedett vele, majd a másikra megszállta valamiagy kiábrándulás, esetleg csak egy tőzsdei hír, mely azt subből elég volt, különben is üksége. S akkor megszervezett Párizsban, Londonban, Münn Amszterdamban, és kalapács azt a művet, amelyért nemmég minden áldozatra kész

a világ valamennyi műkereske. Ha kedve támadt kutatgatni twerpeni vagy londoni keresak raktárában, ahol összeviszlltak a sérült és nem katalostmények, minden kereskedő on de Szemes rendelkezésére bácsi gyakran emelt ki egyegyvásárolta, nem is kevésért.

családfenntartására, másrészt az időközben fölgyülemlett adósságok kifizetésére. Magától értetődő volt, hogy a süketnéma Jenőt Leó bácsinak kell eltartania. Pláne, hogy Jenővel tizenhét éves korában súlyos szerencsétlenség történt. A Kerepesi úton bandukolt, nem vette észre a vágtató lóvasutat, mert elálmélkodott, s nem hallotta a vasút dübörgését. Aláesett, s jobb keze kis és gyűrűs ujját, bal lábát pedig bokából le kellett amputálni, mert a vasút kereke összeroncsolta a kezét és a lábát. Világos, hogy Jenő támogatása Leó bácsira hárult, hiszen apjuk, Józsua már régen meghalt (ötvenkilenc éves volt, s halotti bizonyítványába ezt írták — a halál oka: vízibetegség, ami alighanem valami változatát jelentette a vesebajnak), s nemsokára követte Mária is. A család nagy keresője Leó lett. Ezért nemcsak Jenőt tartotta el — támogatnia kellett Fanny nénit, akinek férje, a szabó, nagyon keveset keresett; és támogatnia kellett Franciskát és Józsát és Lenkét, mert mindegyik meglehetősen nehezen élt, jóllehet mindegyik — ki előbb, ki utóbb, de — talált férjet, Franciska egy kereskedőt, Józsa egy rosszmodorú és kellemetlen ügynököt, Lenke egy töpörtyű termetű, állandóan ordítozó kis könyvelőt. Leó bácsi tehát egészen élete végéig a gazdag nagybácsi volt, aki — akarta, nem akarta — kénytelen volt anyagilag támogatni mind a hat testvérét. S mivel a testvérek szerény körülményeikkel ellentétben egyre igényesebbek lettek, s egyre követelőzőbbek. Leó bácsi időnkint fogadalmat tett, hogy többé nem ad egy fillért se. A fogadalom ellenére azonban haláláig odanyújtotta vagyona bőven tejelő csecsét fejésre.

Akkor már két évtizede élt Münchenben egy palotában s a város közelében egy negyvenöt szobás kastélyban, óriási személyzettel, s arisztokratákat meg pénzmágnásokat fogadott estélyein. 1931-ben súlyos vesebántalmakkal hazajött Budapestre. A Pajor szanatóriumban Illyés Gézával, az akkori idők

[illegible]

tement-jában fogadott, s a következő tanácsot adta: — „Nem az a fontos, hogy mi a foglalkozásod, öcsém. Lehetsz bádogos, mint a nagyapám volt, lehetsz újságíró, mint ami te akarsz lenni, bár ezt mélységesen ellenzem, mert az újságírópálya felháborítóan erkölcstelen foglalkozás, lehetsz professzor — mindegy. A lényeg, hogy arra törekedj: te legyél a legjobb bádogos, a legjobb újságíró vagy a legjobb professzor."

A második találkozón Leó bácsi, már felöltöztetve, a szanatóriumi ágyon feküdt, holtan. Ugyanaz a betegség végzett vele, mint apjával, Józsuával, csak akkor már nem vízibetegségnek, hanem vesebajnak hívták. Leó bácsi szája két szélén vékony vércsík szivárgott lefelé az állára. A kultuszminiszter jelenlétében a Szépművészeti Múzeum aulájából, temették, s onnan díszsírhelyre vitték, ahonnan húsz év múlva ki akarták szórni a hamvait. Óriási vagyon maradt utána — papíroson. Műkincsek, egy felbecsülhetetlen miseruha-gyűjtemény, ingatlanok Németországban és Magyarországon. De rendkívüli adósság is terhelte a vagyont. A bankok érvényesítették követelésüket. A végrendelet szerint minden testvérére nagy összeget hagyományozott. Általában mindegyikre ötvenezer pengőt, s akinek gyereke is volt, fejenként további huszonötezer pengőt. Így apukának százötvenezer pengőt kellett volna kapnia. Alapítványokról, fiatal művészek támogatásáról múzeumoknak szánt műkincsekről is rendelkezett. A végrendeleti végrehajtó bizottság nagy előkészület után csak két év múlva tudta megrendezni a hagyatéki eukeiét. Akkor már [illegible]

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc: Ady VI.
Jelenkor, Pécs, 1977. okt.

Borító 1
címoldal

XX/10.

MÉSZÖLY MIKLÓS:
ÉRINTÉSEK

SÖTÉR ISTVÁN-PORTRÉ

*

BÉLÁDI MIKLÓS:
ESTERHÁZY PÉTERRŐL

CSŰRÖS MIKLÓS:
KÁLNOKY LÁSZLÓRÓL

SZAKOLCZAY LAJOS:
CSUKÁS ISTVÁNRÓL

10

Óne András: Gilgamos és Enkidu
(1970.) Borító: 2.

Jelenkor, Pécs, 1977. október

XX/10.

Martyn Ferenc, festő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL 30

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

Martyn Ferenc

relalit, megigazította a za- nálgatni, mintha könyörög- **Fordította: Zahemszky László**

1021

Martyn Ferenc kiállítása

A Budapesti Történeti Múzeumban Martyn Ferenc életművét bemutató kiállítást nyílt meg. Képünkön Írországi emlék című, 1950-ben festett műve.

Az előadások szemináriumformája párbeszéd jellegű, az előadó és a szülők között. Úgy is mondható, hogy kollektív tanácsadás, hiszen sok konkrét esetet tárgyalnak őszinte értékeléssel.

szerek

nai ciklotronban előállított 21 ra felezési idejű jód 123 izoópot megfelelő mennyiségben tudják Drezdába szállítani, időtervet dolgoztak ki, nelynek alapján az előállítás és a repülőgépen történő zállítás időpontjait egyeztetik.

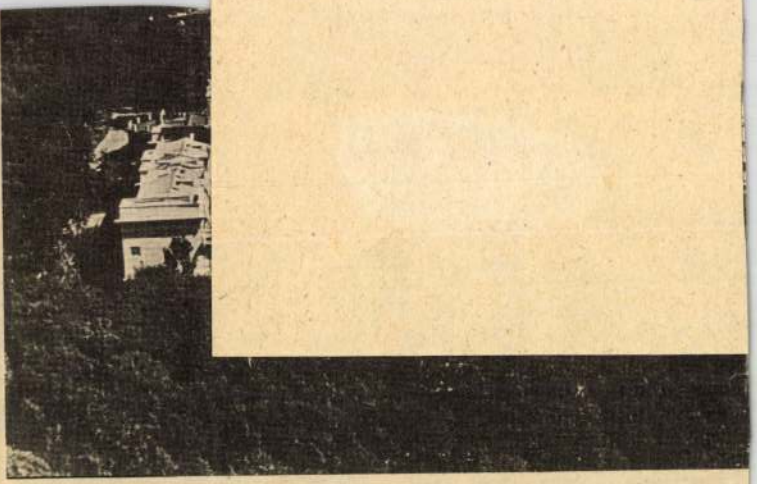

Gyógyüdülő a Távol-Keleten. Az Okeanszkij szanatórium Vlagyi
(Fotó: V. Muravin felvétele TASZSZ—APN—K

Művészet

78|5

A borítón
Martyn Ferenc: Álló alak – serleg, részlet,
a teljes mű reprodukciója a 30. oldalon

1021

Egy életmű
fő vonulatai –
Martyn Ferenc
művészetéről

Palmettás
épületplasztikák

A modern művészet
nagy évtizede

Kortárs művészet
az NSZK-ban

sz. 31-19

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÓGRÁD

1977 JÚN 19

Martyn Ferenc
1021

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei (szobor).

szerelési ifjúsági brigádok versenyében élen jár a Vörös
lő brigád az ELZETT Zár- és Lakatgyár szécsényi gyá
nyok rendszeresen teljesítik tervüket. A jól összeszokott
ária jól „igazgatja" a brigád munkáját, a közösség élet

elt ház a megyei szálláshelyeken

Növekvő idegenforgalom a

SAJTÓFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JÚN 1 9

DOLGOZÓK LAPJA

Martyn Ferenc

1021

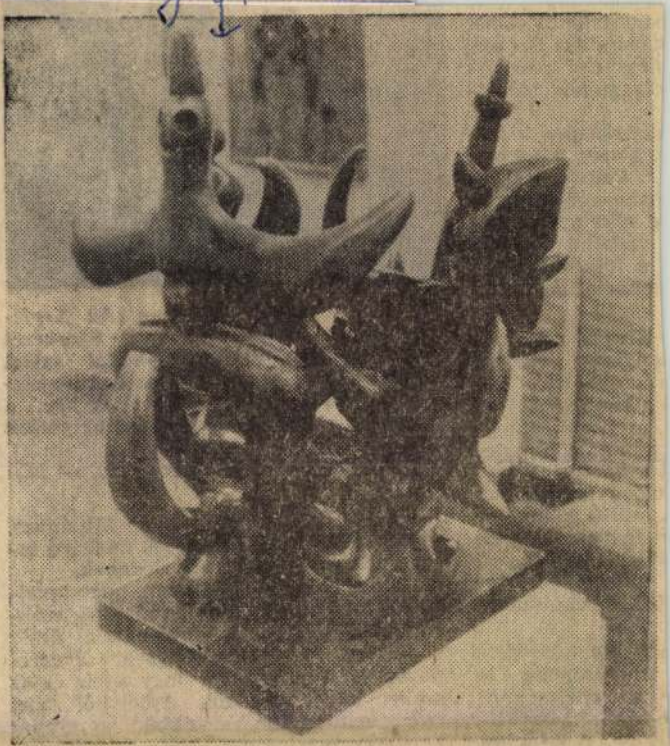

Martyn Ferenc: A fasizmus szörnyetegei (szobor)
(Németh Ernő felvétele — KS)

bari településeink,
városaink: Szeged,
áros egy része is
élyeztetett terüle-

agasságúra kiépí-
összes gátaknak
. Vagyis a szá-
nagasabb árvizek
e alkalmas töltés-
védelmi vonalak
a folyószakaszo-
akorlatilag meg-

Hivatal a legmo-
szközök: vízügyi
rádióhálózat, re-
k, képtávírók se-
minisztériumok-
a már többnyire
l a harcot az ára-
előző tervidőszak
millió köbméter
a legveszélyesebb
résfal került. A
időben, gátőrte-
tok, bekötőutak,

rei 60 különféle
munkájában is
az eredményes
emzetközi együtt-
tetlen. A védelmi
özel 50 ezer em-

N
és Belvízvédelmi Központi Szervezet búvárai eltávolítják az óbudai sziget melletti Duna-szakaszból azokat a százéves cölöpöket, amelyeket egykor a jégzajlás elleni védekezésként helyeztek a folyóba.

(MTI fotó, Csikós Gábor felv. — KS)

ber tartozik. Munkájuk nem látványos. Pedig tevékenységükkel 400 milliárd forintnyi nemzeti vagyont védenek.

Ha azt halljuk a rádióban, hogy apadnak a folyók, nem igen gondolunk azokra, akik ilyenkor is éjjel-nappal őrzik a gátakat, erősítik a töltéseket. Napról napra újra bizonyítva, hogy a víz és az ember küzdelme örök. Amelyből most már legtöbbször hazánkban az ember kerül ki győztesen.

Dogossy Katalin

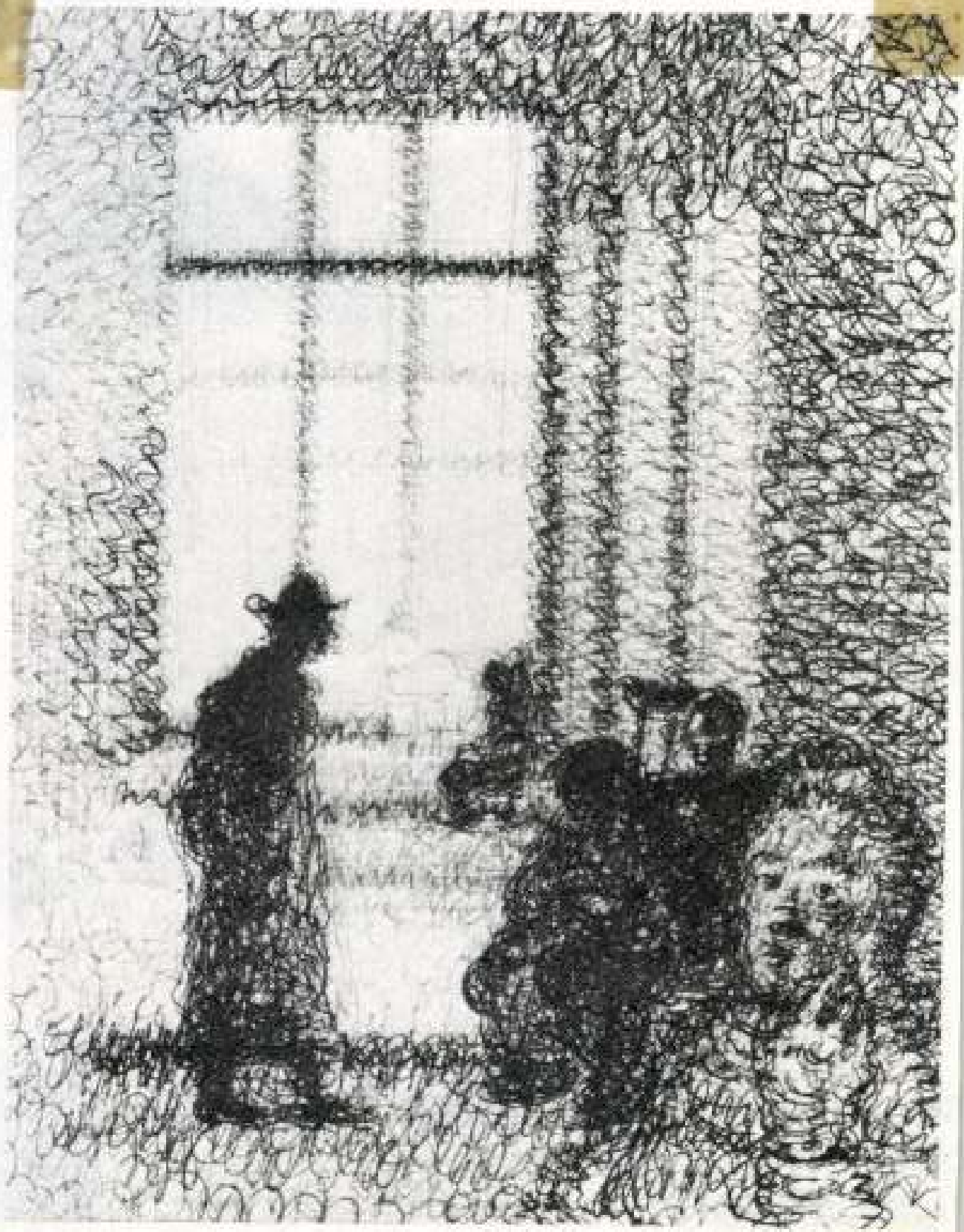

2 Martyn Ferenc: Jelenet klinika folyosóján, toll, tus, 25x17 cm, 1950

Martyn Ferenc: Négy földrész,
bronz, 54 cm, 1942–72
(fotók Nádor)

Martyn Ferenc: „A Rivierán-sulék", olaj, vászon, 50×60 cm, 1936–56.

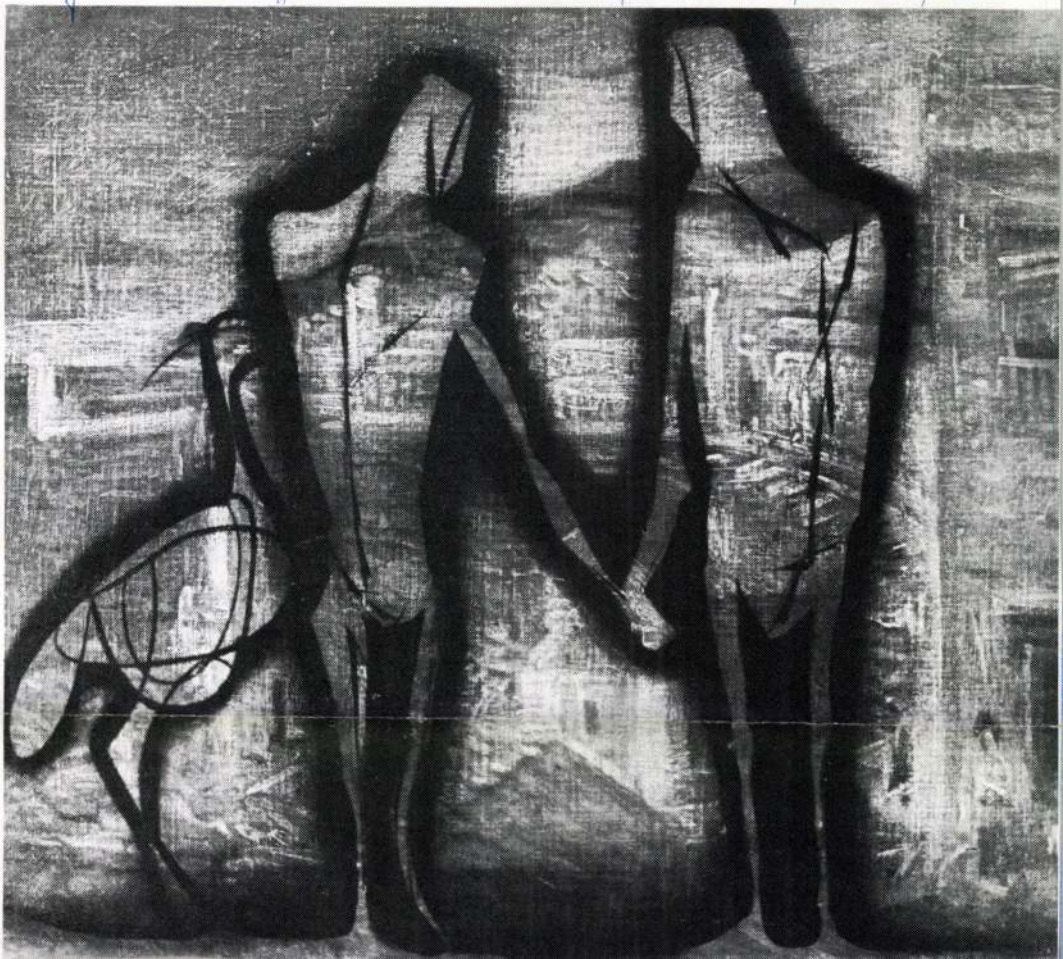

Művészet, 1978/5, 20. oldal,

olat útját követve

Martyn Ferenc, :

Művészet, 1974/5, 18. old.

5

6

5 Martyn Ferenc: Vitorlás, toll, tus, 24x15 cm, 1950

6 Martyn Ferenc: Nőalak, ecsetrajz, kollázs, 23x14 cm, 1950

nyokat és a holtágakat. A kívá-
sta előadásmód különben nem
az absztrakt Martyn számára
eténck kiindulási pontja ugyan-
a természet látványvalósága

Martyn Ferenc

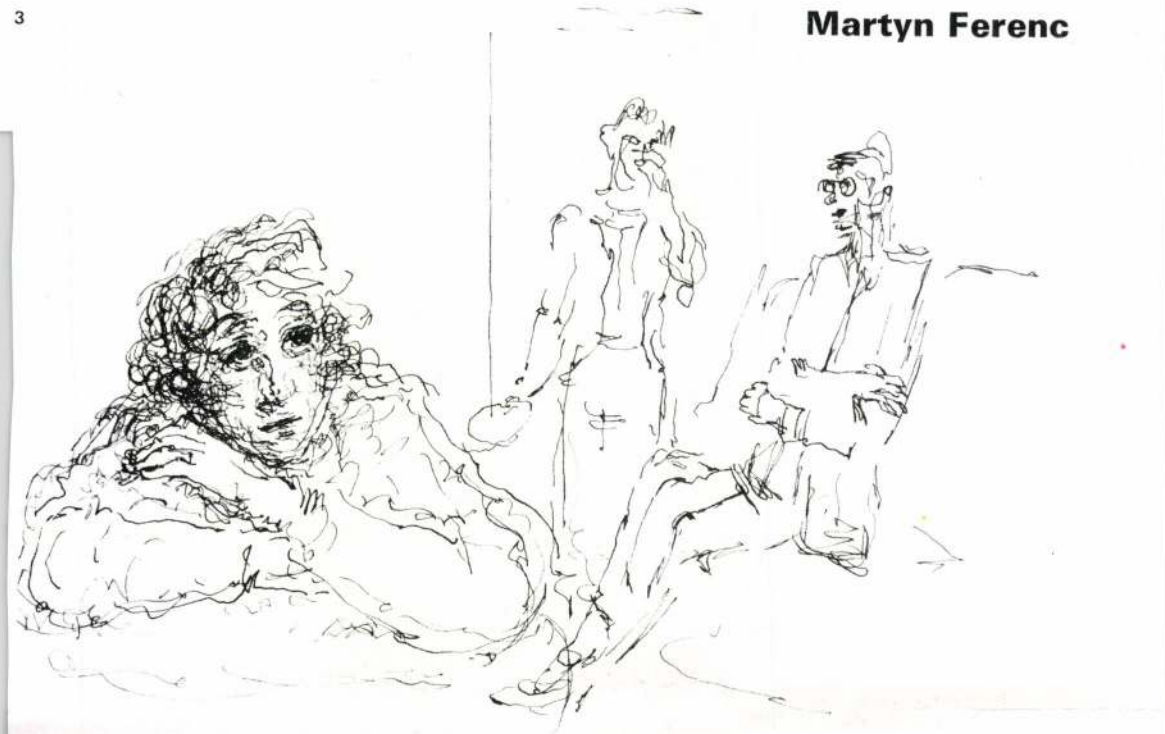

képterveket, vázlatokat, skicceket is. Köztük nem egy olyat, melyet a mozdulat, a gesztus

A művész pontos részletezéssel, mintegy leltárt készítve örökítette meg a konyhai

Martyn Ferenc

19 Művészet, 1974/5.

Martyn Ferenc: Kikötőben II., olaj, vászon, 73×93 cm, 1955

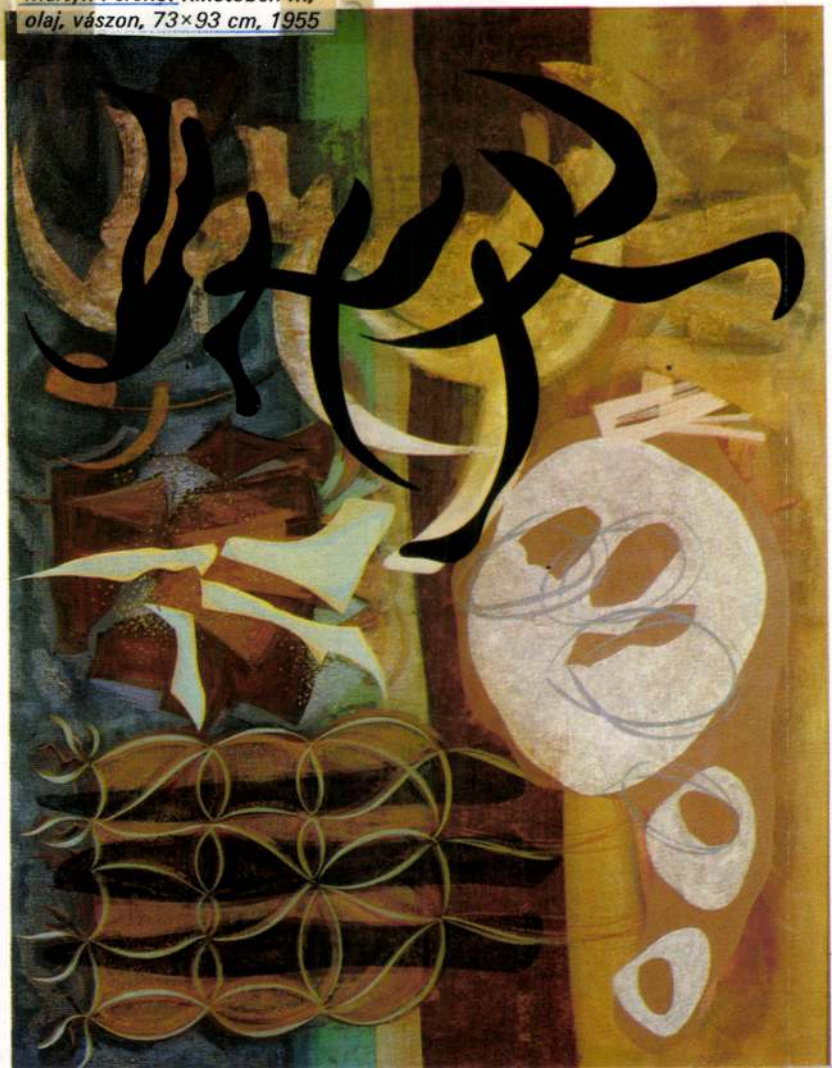

nagyobb tömeg hatását érzékeltetik, mint amennyit valójában a képen láthatunk. A csoport élén haladó alak ökölbe szorított kezét előreemeli, tiltakozásul az erőszak ellen. A haladó figurák mögött tengerparti táj, a távolban a kikötő elmosódó foltjai.

A Riviérán – emlék című kép nem idéz fel háborús élményt, mégis az előbbihez hasonló tartalmú. Itt a kép első síkján két alak áll egymás mellett, kézen fogva, fejjel egymás felé fordulva. Mozdulatuk az együvé tartozás vagy a búcsú pillanatát fejezi ki. Csontvázra hasonlító anatómiájuk talán a régen elmúlt valóság emlékének jelzése? Balra, az alakok mellett egy nagy madár áll. Az alakok mögött tengerparti városkép, a vízbe mélyen benyúló félköríves part házakkal, a házak mögött hegyvonulat. A jobb oldalon, a kép szélével párhuzamosan,

a lényegre utaló szerkezeti erővonalakat. Az alakok és a tárgyak ily módon környezetükkel azonos struktúrát nyernek. Tér- és időbeli különbségek áthatják, átszövik egymást, mint ahogy maga az emlékezés is magával hordja, felhalmozza sok év közbenső tapasztalatát.

Miként érti, értelmezi a művész ezt a teret? A táj felidézésében, *A Riviérán – emlék* című képen, megjelenik a látszatperspektíva, míg az elülső alakok szigorúan a képfelület síkján helyezkednek el. Hasonló téri viszonylatokat figyelhetünk meg *A háború szörnyetege Collioure felett* című képen is, a monstrum és a városkép között. A képfelület síkjára szerkesztett, elvont értelmű kompozíciónak a természetelvű tájábrázolással való együttese Martyn Ferenc sajátos szemléletmódjából fakad. Abból a nézőpontból, mely szerint

△

Martyn Ferenc: A Riviérán – emlék, olaj, vászon, 50×60 cm, 1936–56 (fotó Nádor)

Martyn Ferenc: A háború szörnyetege Collioure felett, olaj, vászon, 82x117 cm, 1936–56 (fotó Schiller)

Művészet, 1978/5.

Martyn Ferenc: „A fiaború szörnyete ge Collioure felett", olaj, vászon, 92x117 cm. 1936-56

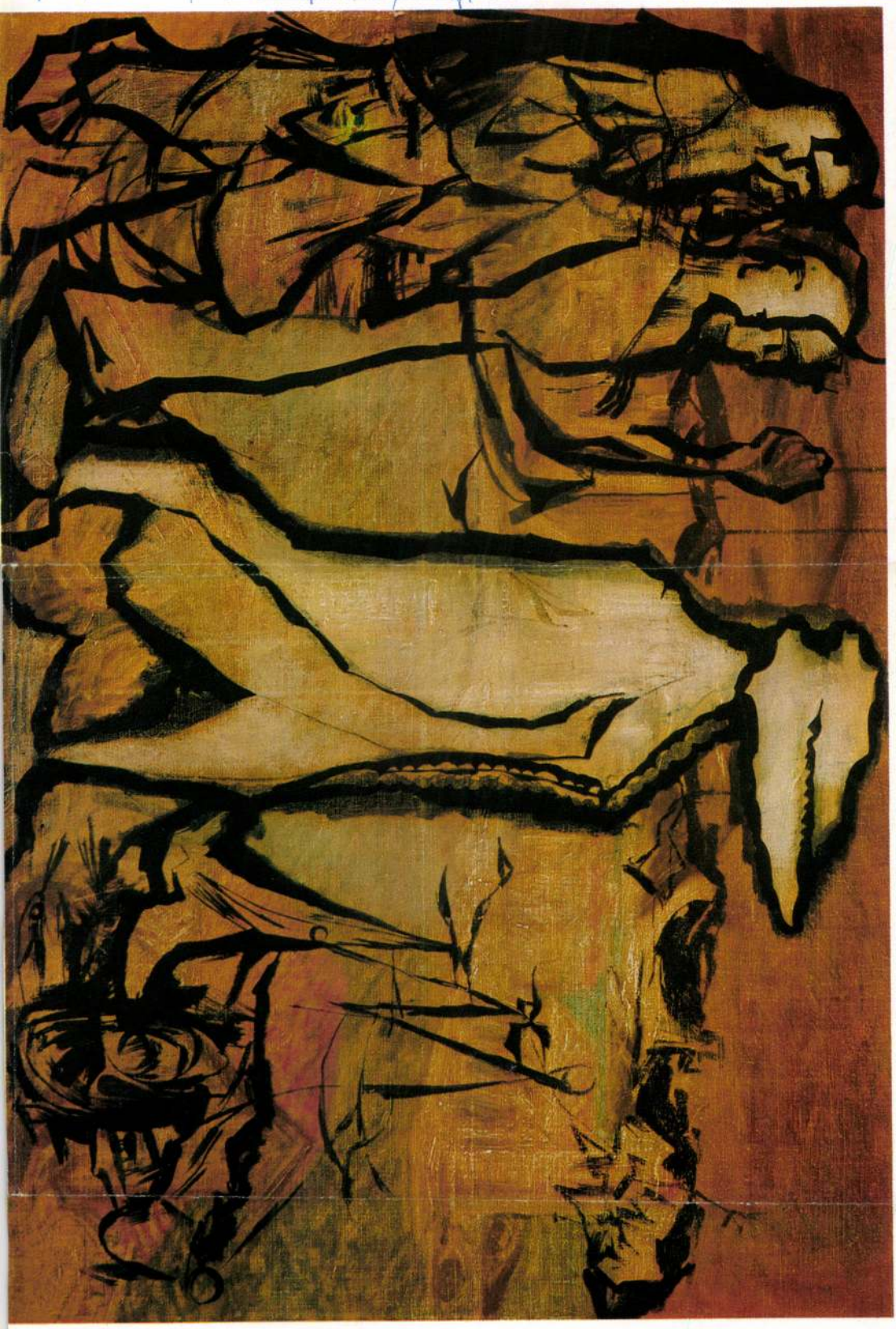

21

kifejeződik a természeti-emberi létezés egy-

periódusokat, a különböző elvonatkoztatási

csoportja nehezíti. Vannak, akik mindenről,

Művészet 1978/5. 4. oldal.

Martyn Ferenc: Kakas,
olaj, vászon, 81×66 cm, 1946
(fotó Schiller)

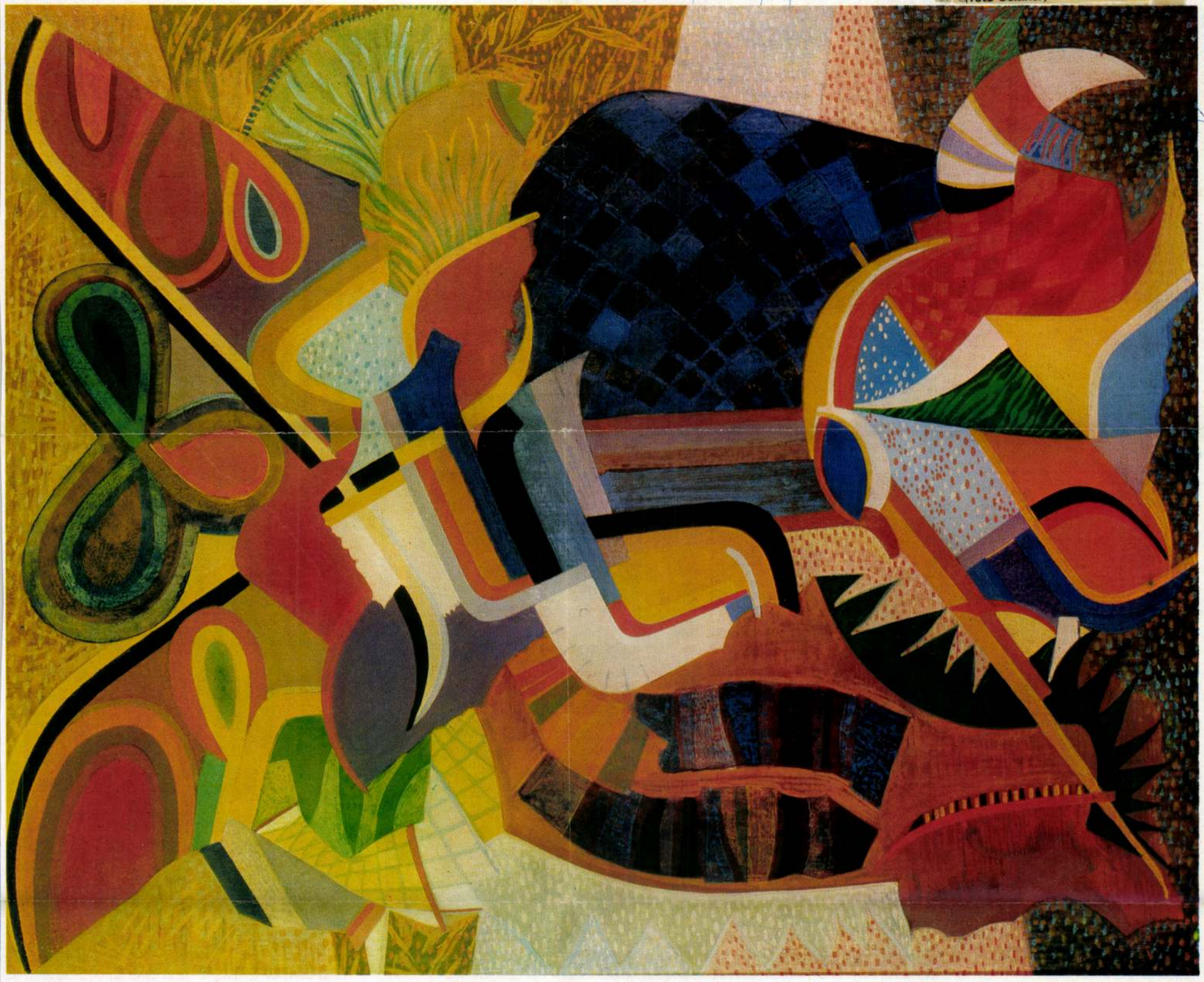

Martyn Ferenc

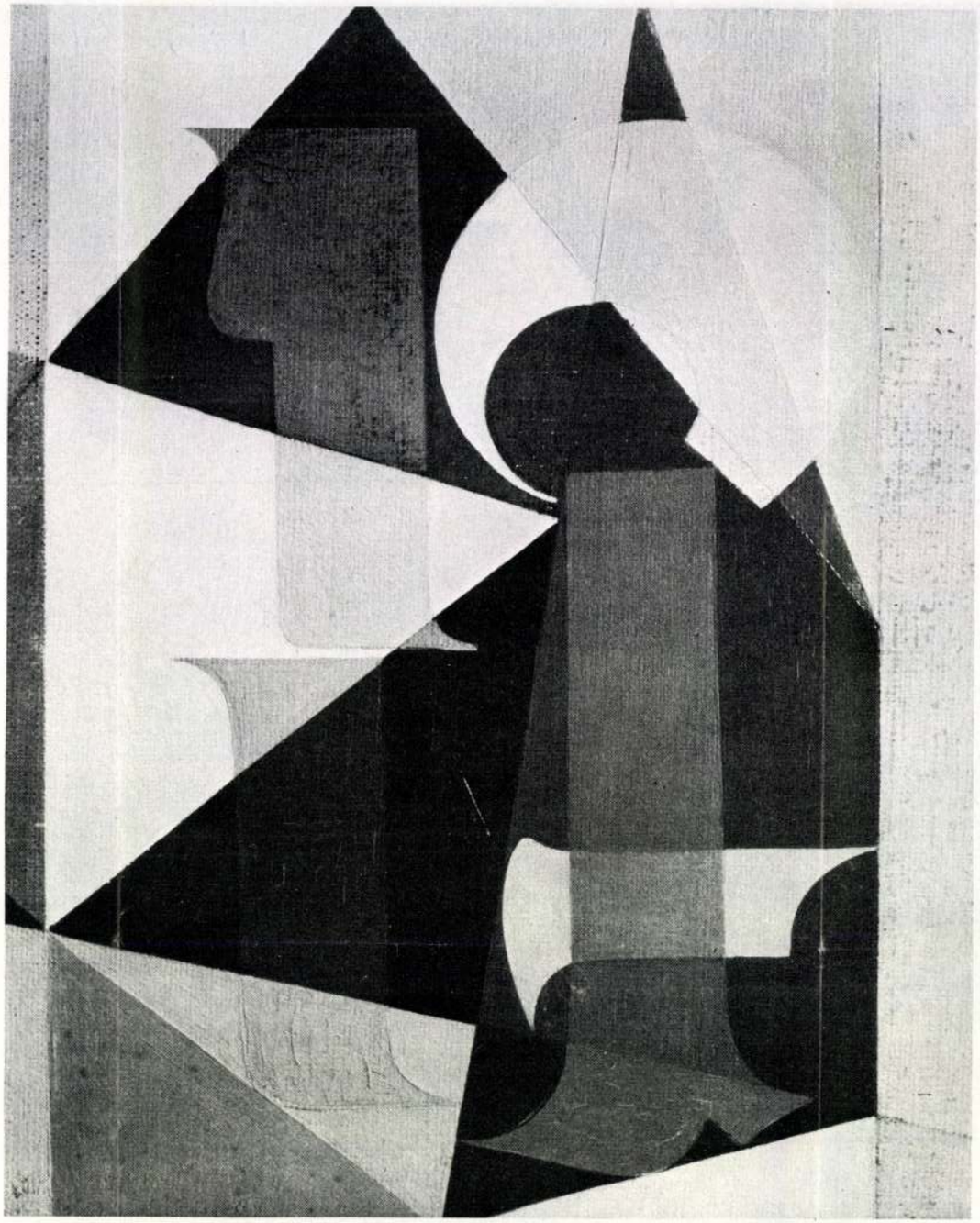

Martyn Ferenc: „I" betűs kompozíció, olaj, vászon, 40×30 cm, 1945 (fotó Nádor)

a mentális térben, amely az embert és a természetet szellemi egységében és összefüggésében mutatja. Nem az elkülönülés és a lehatárolódás élménye hangsúlyozódik, hanem az összetartozásé, amely azonban – a szellemi megfelelés szintjén – nem jelent azonosságot. A *Tête de jeune rabbin* és az *Ír király* ezt az összetartozást s a kölcsönös megfelelést szembetűnően mutatja. A függőleges, illetve a vízszintes osztás, a tovább bontható szerkezet, a sajátos – élesen különböző – színvilág, a formai elemek alakja és elhelyezkedése erre az egyetemes összefüggésre utal. Ráadásul az utóbbi fő motívuma, a *Halkirály* címen közölt vázlat továbbfejlesztéseként, végül is emberi fej, amit a művész kettős koronával kiegészítve, ismétlődő kapumotívum elé helyez. A festmény valóban az egyetemes összefüggések megismerésére törekvő emberi szellem páratlanul kifejező, metaforikus ábrázolása. Külön csoportot alkotnak azok a művek, melyek a „telített", majd az üresen tátongó térrel, motívumaikkal s motívumtöredékeikkel a háborús évek s a növekvő fenyegetettség jelenlétéről tanúskodnak. A színdús *Combat,* a művész első itthon készült festménye – akár Uccello, akár Piero della Francesca távoli emléke ihlette – a két lovas figurával csatakép és egyben ironikus gesztus is. Sejtelmes borúlátással terhes, színeiben tartózkodóbb a *Menhir* és a *Sötét térben.* 1943-as a *Lavocsnei emlék,* a *Néma madár* és *Az éjszaka hangján.* Beszédes jelkép mindegyik. Ugyanebben az évben vagy a következő év elején készülhetett az „ornamentumszerű képfogalmazást" (Kállai) megrázó egyszerűséggel továbbfejlesztő *Háború,* a végső veszélyhelyzet megdöbbentő hatású rögzítése.

Ennek folytatásaként s ugyanezzel a formai aszkézissel festi a művész azt a néhány képet, amely Hamvasra is, Kállaira is revelációként hatott: a *Temetőt,* a *Háborús emléket,* a *Halál a vizek felett*-et és az *Emlék 1944-ből*-t. A teret ezeken szabadítja meg a tagolt színfelülettől: a zaklatott, kusza ecsetvonások tájat, csendéletet adnak ki, de mennyire mások ezek, mint a színekben pompázó korábbiak! Azok darabokra tört vázát látjuk, a szabadon szárnyaló és zengő motívumok rémisztő roncsait, s az egykori, harmincas évekbeli, de szétzilált tengerparti tájra félelmetes rovarok, szarvas és szárnyas alakzatok telepednek. *A fasizmus szörnyetegei* e formai szemlélet és megoldás betetőzése.

Az 1945–46-ra datált festmények a művész újabb kifejezési formákat kereső életerejének megnyilatkozásai. Egyaránt alkalmazza az „ornamentumszerű képfogalmazást" *(Le cycliste décoré),* amely egy-egy képén emblematikussá tisztul *(Kakas),* és a „telített tér" megoldást *(Lovas és fegyverhordozó).* Novumnak a 44-es képeken megjelenő és továbbélő „nyitott tér" helyzet tekinthető. Kifejlesztése a későbbi évekre esik ugyan, de a *Kikötőben,* a *Vizek felett* s a *Régi szerszámok* máris azt mutatják, hogy takarékosabb eszközökkel s az elemek lebegésszerű állapotának érzékeltetésével a korábbiaknál tömörebb, nem kevésbé kifejező s színben erőteljes jelösszefüggések megteremtésébe kezdett. Nyelve egyszerűbb, közvetlenebb lett. A képfelületet nem elemek szövevényével hálózza be, elég néhány jel és alakzat, hogy a vizuális közlés teljes értékű legyen. A kiállítás méltán zárult e néhány előremutató festménnyel.

Ezek után talán nem szükséges bővebben indokolni, hogy miért adhatunk igenlő választ az írás elején feltett kérdésekre. Martyn művészete közvetlenül nem itthoni tőről sarjadt, akárcsak a tízes évek progresszívjeié, de idehaza lombosodott ki, s miközben a művészi megismerés emelkedő lépcsőfokait járta, különleges érzékenységgel reagált a kor társadalmi-történelmi mozgásaira, holott ebben az időszakban „elvont" művészként ismeretes. Bár távoltartotta magát a hivatalos művészi élettől, munkáival azokhoz szólt, akik a művészetben nem látványosságot, nem látványos modernséget, hanem a szellemnek szóló üzenetet kerestek. Így talált kapcsolatot a kor kiváló kritikusával és történészével, Kállai Ernővel, aki nemcsak első érdemes méltatója, hanem a modern művészet hozzá

Martyn Ferenc

Művészet, 1948/5. 16. old.

Martyn Ferenc, festő

cikke

Martyn Ferenc: Zeneiről a festő szemével — 903-906

Jelenkor, Pécs, 1977. okt. — XX/10

Martyn Ferenc

"Képek és szobrok, uj arányokkal" c. kritikájában Vadas József beszámol a "Képek szobrok" c. kiállitásról, melyet a Történeti Muzeumban rendeztek.
A nagyarányu tárlaton szereplő nevek mellett a müveket is megemliti, melyeket harminc év magyar müvészetéből válogattak:
A felsorolt nevek a cikkben foglalt sorrendben következnek: Bernáth Aurél, Szőnyi István, Ferenczi Béni, Ø Pátzay Pál, Mikus Sándor, Kokas Ignác, Lakner László, Czóbel Béla, Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Bálint Endre, Kerényi Jenő, Somogyi József, Kondor Béla, Csernus Tibor, Orosz János, Martyn Ferenc, Deim Pál, Korniss Dezső.
A cikket lásd: Bernáth Aurél nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 13. XXI.évf.33. sz. 12. lap.

Martyn Ferenc, festő

L.:Egry József

Vekerdi László:

Tüskés Tibor:Pannóniai változatok 72-76.

Tiszatáj,Szeged,1977.október XXXII/1o.

Martyn Ferenc, Kossuth-díjas festőművész

Tegnap avatták fel Melocco Miklós szobrászművész fehér-márvány Ady-szobrát, (emlitve és repr.) Pécsett. Az ünnepélyes szoboravatáson jelen volt Martyn Ferenc festőművész is.

W. E.: Ady-szobor avatás Pécsett.

Dunántúli Napló, 1977. nov. 18.

Martyn Ferenc, Jestő

L.: Deim Pál

Németh L.: Képek, szobrák .... 209-212.

Látóhatár, Bp. 1977. október

Martyn Ferenc, festő, szobrász

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállítások 1945-1974 között:

1972-ben rendezett kiállítás: Martyn Ferenc: 40 rajz Janus Pannoniusról 387.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz. vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállítások 1945-1974 között:

1969-ben rendezett kiállítás: Martyn Ferenc: Vázlatok a kurucokról /Mágocson/, 386.old

rkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz. vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

--

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1948-1974 között:

1969-ben rendezett kiállitás: Martyn Ferenc gyüjteménye s kiállitása 386.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő, szobrász

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1962-ben rendezett kiállitás: Martyn Ferenc porcelán művei. 385.old

Barkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a felszabadulástól napjainkig 37[illegible].old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között:

1957-ben rendezett kiállitás: Martyn Ferenc kiállitása 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz. vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig - 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitasok 1945-1974 között:

1951-ben rendezett kiallitas:.-martyn Ferenc ujabb festmények. 383.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a FElszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitások 1945-1974 között

1955-ben rendezett kiál itás: Martyn Ferenc:Dunántúli tájak 384.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz. évk. XIX. 1974. Pécs

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc: Baranyai képek

Jelenkor, Pécs, 1978. ápr.

Műmelléklet 4.

XXI/4.

Martyn Ferenc, festő

Martyn Ferenc: Rajz 280.

Jelenkor, Pécs, 1978. május. XXI/3.

Martyn Ferenc 3.) Folytatás

„Emlék – kék láp," olaj, vászon, 60 x 78 cm. 1957. (repr.)

„Pajzsok szürke alapon," olaj, vászon 80 x 100 cm. 1963. (repr.)

„Keresztrefeszítés a Southampton Psalteriumból," Cambridge St. Johns College. (a borító belső oldalán). (repr.)

„Régi szerszámok" olaj, vászon 47 x 62 cm, 1947. (a borító hátoldalán.) (repr.)

Művészet, 1978/5, 26–29-oldalak.

Martyn Ferenc, 2) Folytatás.

„Négy földrész", bronz, 54 cm. 1942-72. (repr.)

„Férfi félcipő", toll, tus, 16 x 20 cm. 1950. (repr.)

„Jelenet három alakkal", toll, tus, 15 x 21 cm, 1950. (repr.)

„Kikötőben I.", olaj, vászon, 68 x 93 cm, 1955. (repr.)

„Souvenir d'Espagne II.", olaj, vászon, 130 x 198 cm, 1943. (repr.)

„Souvenir d'Espagne III.", olaj, vászon, 130 x 198 cm. 1943. (repr.)

Művészet, 1978/5. 15-17-19-22-23 oldalak.

1) Folytatás.

Martyn Ferenc, festő-grafikus művész

„Y" betűs kompozíció, olaj, vászon, 40x30 cm.
1945. (repr.)

„A fasizmus szörnyetegei I.", toll, tus, 35x25 cm,
1944. (repr.)

„A fasizmus szörnyetegei VII.", toll, tus, 35x25 cm,
1944. (repr.)

~~„Kompozíció II." alumínium, 40 cm. 1941-43. (repr.)~~

„Térkonstrukció", festett fa, 26 cm. 1946. (repr.)

Művészet, 1948/5. 8-9-11-13-~~14~~-oldalak.

Martyn Ferenc 4.) Folytatás

„Öt és fél", olaj, vászon, 50 x 40 cm, 1942. (népr.)

„Zöld ruhában", olaj, vászon, 60 x 50 cm. 1946. (népr.)

„Kompozíció ellipszis és legyező-formában", olaj, vászon, 60 x 50 cm, 1948. (népr.)

Művészet, 1978/5, 29-28. oldalak.

Martyn Ferenc:

Művészet, 1998/5. 28. old.

Martyn Ferenc:

Művészet, 1998/5, 30. old.

Martyn Terenc, jestő

„Martyn Terenc rajzaihoz" – vers

Weöres Sándor: Baranyai strófák. 343–348

Jelenkor, Pécs, 1978. nápr. XXI/4.

Martyn Ferenc, festő

A JELENKOR KRÓNIKÁJA + A JELEN

MARTYN FERENC Pécsről és Baranyáról készített harmincket rajzát és WEÖRES SÁNDORnak a rajzokhoz kapcsolódó verseit közös kötetben jelenteti meg a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata. A rajzsorozat számos lapját bemutattuk folyóiratunk előző évfolyamában, Weöres Sándor verseit a közeljövőben közöljük. – Idei évfolyamunk valamennyi számának első és hátsó borítóján Martyn Ferenc „Journal" c. sorozatának reprodukcióit helyezzük el. A 299 darabból álló teljes sorozatot – amelyből illusztrációnkat válogattuk – a pécsi Janus Pannonius Múzeum őrzi.

*

– A Jelenkor

96.

Jelenkor, Pécs, 1978. január

XXI/1.

Martyn Ferenc, festő

L: Ámos Imre

Martyn Ferenc: Napló VIII.

Jelenkor, Pécs, 1978. aug.

Boríték 4.

XXI/4

Martyn Teréz, festő-

L.: Kokas Ignác

–: Az 1978. évi Állami és Kossuth-díjasok 6-7.

Esti Hírlap, [redacted] 1978 ápr. 1.

01

Martyn Ferenc, festő

L. Meloccó Miklós

-: A Jelenkor krónikája-a 1055

Jelenkor, Pécs, 1977. nov - XX/11

Martyn Ferenc, festő

Arckép: Rejt

Martyn Ferenc: Ady VII. 1012.

Jelenbar, Pécs, 1977. nov. XX/11

75/9

Martyn Ferenc

SZEPTEMBER

KRITIKA

MŰVELŐDÉSPOLITIKAI ÉS KRITIKAI LAP

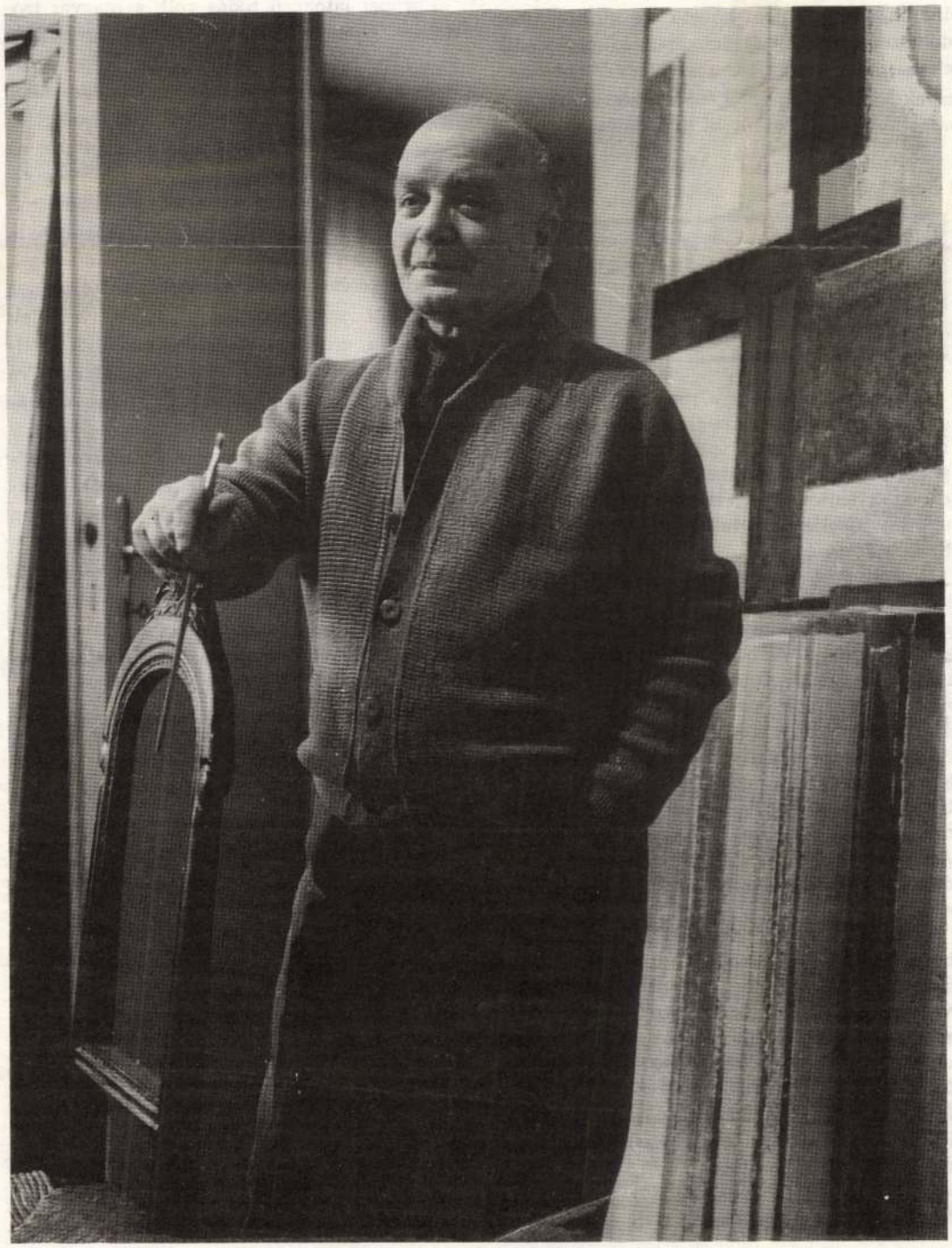

A filozófiai tudományok fejlődése a felszabadulás után

—

Színházi vita

—

Slágerszövegeinkről

—

A Weöres-i magatartás

—

Martyn Ferenc portréjához

—

Balázs Béla naplója

ÁRA: 4,– Ft

Kisfaludi Stróbl Zsigmond
(1884–1975)

Mester volt a szónak abban a századunkban eltűnő értelmében, ahogyan mester volt a múlt században eszményképe, Stróbl Alajos. Műgond, briliáns technikai felkészültség, alapos ember- és közönségismeret jellemezte ezt a hajdani mestertípust, minden megbízás hibátlan teljesítése a köztéri plasztikában, minden portré vonásokat és jellemet tükröző, de elegánsan rokonszenvező megmintázása az arcmásszobrászatban. Kisfaludi Strobl Zsigmond, az iparművészeti iskolán kezdő, a századfordulón Hildebrand kánonjait elsajátító, de lényegében hosszú pályáján végig a Stróbl-mesteriskolához hűséges szobrász tulajdonképpen sosem volt kristálytisztán akadémikus művész, a szó szigorúan esztétikai értelmében: a múlt században gyökerező akadémizmusához mindig varázsló kézzel tudott vegyíteni szecesszziós felhangokat, rokokós, de főleg barokkos kis gesztusokat, amelyekkel szobrászatát fölényes tudásán kívül is mindig, minden közönség számára rokonszenvessé tette. A zaklatott század társadalmi viharai, művészetet többszörösen felkavaró forgószelei viszont sosem érintették; hetvenöt esztendőt átívelő pályáján a változások nyomot nem hagytak, de változatlan formanyelvét haláláig káprázatosan alkalmazta, s mindig tudott új meg új híveket szerezni magának.

Pályája valóban ívelt, a kezdetektől. 1918-as Íjásza hírt szerzett mesterének, s világhírt szerzett csaknem ötven esztendő múltán újra, amikor a Szovjetunióba is, Indonéziába is kértek tőle egy-egy példányt. Sikere volt az első világháború után idehaza hadiemlékműveivel, és világraszóló sikert aratott a két világháború között Angliában írók, uralkodók remekbe szabott portréival. Köztéri szobrai három világrészben, intimebb plasztikái tucatnyi ország múzeumában tették ismertté a nevét.

A felszabadulás után lett a mindig társasági, népszerű művész népszerű társadalmi főszereplővé is. Szimbólummá vált gellérthegyi Felszabadulási emlékművével, ötvenkettes budapesti Kossuth-figurájával egyidőben vált a nemzetközi békemozgalom aktív szereplőjévé, a magyar—szovjet barátság és magyar—szovjet művészbarátság kulcsfigurájává. Kompozíciói több mint ötven magyar köztéren megtalálhatók, stílusát nem követő, de mesterségbeli alaposságot tőle tanuló tanítványai világszerte dolgoznak, munkásságát, amely kilencvenedik évében sem lankadt, kultúrák és közönségrétegek becsülik határainkon kívül és itthon.

A kétszeres Kossuth-díjas kiváló művésznek, a Szovjetunió Képzőművészeti Akadémiája tagjának, a magyar szobrászat nesztorának emlékét művei őrzik múzeumainkban és tereinken.

Szauder József
(1917–1975)

Öt év óta Rómában élt. Olasz fiatalokat tanított a magyar irodalom ismeretére, szeretetére s közben elmélyülten kutatta az olasz és magyar irodalom mindeddig rejtett kapcsolatait. Jegyzetek tömegével, hatalmas szellemi poggyásszal érkezett haza, hogy a római könyvtárakban eltöltött évek kutatómunkáját gyümölcsöztesse; hogy a feljegyzések, cédulák halmazát tudatos rendszerezéssel tudományos értékké változtassa.

Erre a hatalmas és fontos munkára már nem futotta idejéből.

Fiatal kora óta a felvilágosodás és a korai reformkor irodalma foglalkoztatta, a magyar szellemi megújhodás nagyjainak izgató élete és életműve. Bessenyei Györgyről, Kölcsey Ferencről alapvető marxista monográfiákat írt, tanulmányokat Berzsenyi Dánielről, Kazinczy Ferencről, Dugonics Andrásról, Fáy Andrásról, a Velencét járt magyar utazó Kiss Istvánról, a korszak kicsinyeiről és nagyjairól, mindig életművük helyét, értékét kutatva a kor magyar szellemi és társadalmi életében.

Európai látókörű tudós volt, a magyar irodalom értékeit összefüggéseikbe ágyazottan vizsgálta, kereste a szellemi csatornákat, amelyek a magyar irodalmat más irodalmakhoz kapcsolták. S figyelte azokat az értékeket is, melyekkel a mi irodalmunk gazdagította az európai kultúrát.

A magyar mellett az olasz irodalom volt legkedvesebb kutatói területe. Machiavelli, Dante, Petrarca, Ariosto, Goldoni, Metastasio, Nievo arcélének egy-egy vonását rajzolta meg a magyar olvasók számára. Széles ívet ölelt át tudása, érdeklődése: Croce marxista kritikájára, Silvio Pellico börtönnaplójára, Fra Angelico Angyali üdvözletének térábrázolására egyként figyelt.

Művelt tudós volt: nem az életművek egészéből kihasított egy-egy jellegzetesség izgatta, hanem a nagy és jelentős alkotásokban felismerhető-felmutatható teljesség.

Elmélyült tudós volt; életművek, korok, tájak, adatok ismerője, aki soha nem elégedett meg az első pillantásra észlelhető, sokszor tetszetős, de felszínes összefüggések felmutatásával. A lényeget kereste. Formálódó és most már örökre csonkán maradt nagy Csokonai-monográfiájának megjelent részletei sejtetik e roppant kutatómunka mélységeit.

Csokonai Vitéz Mihály tragikus élete és életműve középponti helyet foglalt el Szauder József munkásságában. Számos tanulmányban kutatta, elemezte a nagy poéta életét, munkáit, finom poétikai-stilisztikai megfigyelések és elvont filozófiai felismerések összefüggésében. Az életmű nagyságát és titkait akarta megfejteni, de örökre elaludt, mielőtt megajándékozhatott volna bennünket a Csokonai-titok megfejtésével.

Szauder Józsefnek mindenki tanítványa volt és lesz, aki a magyar felvilágosodás és reformkor életét, irodalmát ismerni akarja. Írásai, művei ott sorakoznak majd minden tanulnivágyó könyvespolcán.

Ezért nem fogjuk elfelejteni.

Mária Béla
(1903–1975)

Rejtőző ember volt Mária Béla. Nem úgy, hogy magával törődött, magába fordult. Ellenkezőleg. Hosszú életében legkevesebbet talán önmagával foglalkozott. S legtöbbet a világgal. Gyógyított. Úgy is, mint főhivatású orvos. A hozzáértők szerint kiválóan. Gyógyított másként is. Az orvos a sérült idegek, lelkek értője volt, a költő, ettől elválaszthatatlanul, ám mégis másként, más eszközökkel, ugyancsak erre törekedett csöndes, tiszta emberségű verseivel. De azon munkálkodott a forradalmár, a munkásmozgalomban részt vevő és vállaló kommunista is, hogy kevesebbedjenek az emberiség, az egyes ember sebei.

Rejtőző ember volt mégis. Versei már a 20-as években megjelentek, s ha megszakításokkal, de folyamatosan azóta is. A munkásmozgalomba, a kommunisták munkájába a legnehezebb időkben kapcsolódott be, „jutalomként" a kortól Ukrajnát és Bort kapta. A büntetőtábort. Szökése után jugoszláv partizánokat gyógyított. A felszabadulás után — nyugdíjazásáig — megszállottan dolgozott az Országos Ideg- és Elmegyógyintézetben. A felsoroltak is elégségesek ahhoz, hogy híre támadjon, ismert legyen. Élete végéig a szakma ismerte csupán. S egy vékony réteg még: művészek, mozgalmi emberek. Nem a hír, hanem a munka vonzotta. Gyógyított, írt — cselekedett. Emberi alázattal, kitartó hűséggel. Közeli ismerőire vár a feladat, hogy mentsék a feledéstől ezt a példás, szép életet.

Nádass József
(1897–1975)

Ismét veszteség érte a munkásmozgalmat s a magyar kultúrát: meghalt Nádass József. Ismét elveszítettünk valakit, aki századunk poklait megjárva, minden kínt legyűrve a szocializmus hitével végezte alkotómunkáját. A mindig újrakezdeni tudók példás élete volt Nádass Józsefé.

Az első világháborúból alig tizenkilenc esztendősen rokkantan tért haza. Belépett a szociáldemokrata pártba, megjelentette első verseit, írásait. A Tanácsköztársaság idején a budapesti Vörös Őrség propagandaosztályának vezetője volt, majd a bécsi, berlini, prágai s utóbb oslói emigrációban és az itthoni félillegalitás éveiben szerkesztőként, újságíróként folytatta mozgalmi tevékenységét. Olyan baloldali orgánumok gárdájában dolgozott, mint a Munka, a Ma, a Korunk, a Szép Szó. Az elsők között népszerűsítette a szovjet irodalmat s tolmácsolta a haladó cseh írók műveit.

1944-ben a német megszállók Mauthausenbe hurcolták. A tábor felszabadulása után azonnal hazajött — munkához látott megint. Verset, novellát írt, önéletrajzi regényén dolgozott, fordított. Munkatársa volt a Népszavának, a Kortársnak, majd 1957-től az Élet és Irodalomnak. Költészete az ötvenes évek második felében bontakozott ki a legteljesebben, jelzi ezt Márciusi szél című kötetéért 1959-ben kapott József Attila-díja.

Nádass József emlékét megőrzi az új, szocialista magyar kultúra.

Martyn Ferenc

Kritika 1975/9

Hárs Éva: Martyn Ferenc

Őszintén irigyeljük *Hárs Évát*, amiért immár két évtizede foglalkozhat *Martyn Ferenc* munkásságával. Könyvén érződik, hogy Martyn művészete még ennyi idő után is elsősorban *élmény* maradt számára, és csak másodsorban a tudományos kutatás tárgya. Ezt az élményt szeretné közvetíteni olvasóihoz is, melyhez a kiadó meg is adta a segítséget: a monográfiát 288 reprodukcióval (köztük 51 színes) feltűnően szép kiállításban jelentette meg. (Az már a hazai könyvkiadás sokszor említett hiányosságaiból adódik, hogy több ilyen jellegű könyvre lett volna szükség.)

A könyvben egy olyan lelkes és nagy gyakorlattal rendelkező muzeológus ad számot pontos gyűjtőmunkájáról, aki egyszersmind a művészeti ismeretterjesztés nehézségeit jól ismerő nevelő is, ezért újra és újra megkísérli, hogy áthidalja a szakadékot a modern művészet és a közönség között. Hárs Évának, a *tudósnak* azonban ebben a könyvben nem volt lehetősége a megnyilatkozásra.

A monográfia a művész életrajzára épül, időrendben követi a műveket. Ezt a sorrendet néha a műfaji csoportosítás váltja fel, illetve egy-egy életrajzi adat, esemény kiemelése szakítja meg. Így mind az életrajz, mind a pályakép ismertetése széteső, a művészi törekvések bemutatásában pedig sok az ismétlés (például a folklórihletés gyakori visszatérése), hiszen a szerző maga is írja, hogy Martyn művészete több párhuzamos szálon fut egyszerre. Nem tudom, milyen szerkezet lett volna ideális a könyv számára, de talán jobb lett volna végigkövetni a „párhuzamos szálakat" és ebben az irányban *csoportosítani.* (Egy ilyen lehetőség a sok közül például: az absztrakt műveken belül külön-külön tárgyalni a táj-, a figura- és a csendéletkarakterű műveket.) Így talán a képleírások is jobban sikerültek volna, ugyanis ez a könyv leginkább vitatható része, érezhető, hogy az oeuvre-katalógus összeállítása után ez okozta a legnagyobb gondot a szerzőnek is. Mondjuk meg mindjárt, nemcsak neki, hanem mindenkinek, aki a modern művészet interpretálásával foglalkozik.

Hárs Éva — nyilván abból kiindulva, hogy ismeretterjesztő könyvet ír — nem a képelemzés, hanem a *képmagyarázat* módszerét választotta. Egy-egy műalkotást vizsgálva azt keresi meg, hogy az azon látható formák mennyiben hasonlítanak a látványhoz, és arra törekszik, hogy minél több formáról bizonyítsa tárgyi eredetét. Ez a módszer többszörösen is hibás. Martyn ritkán fest „látványt", sokkal inkább „látomást", amint ezt a szerző is megállapítja. Festményeinek nagy része együtt tartalmaz mimetikus és nem mimetikus elemeket és nyilván nem azért fest absztrakt képeket, hogy azokról bebizonyítsuk, hogy nem is olyan absztraktok.

A művészettörténész persze nehéz helyzetben van, hiszen a műleírás nyelve eleve metaforikus. „Olyan, mint..." használjuk kényszerűségből a hasonlatot, tág teret adva ezzel a szubjektivizmusnak és a félreértésnek. Hárs Éva interpretációi a kuruckori témájú képekről szólva tökéletesek, mert az ilyen jellegű kompozíciókra megvan a műleírás akadémikus sablonja. Az absztrakt képekre azonban nincs. A gyakorlat az, hogy a kép jelentését és érzelmi-hangulati kifejezéseit keressük meg, ez azonban csak tág határok között lehet helyes. Különösen veszélyes, ha kategorikusan egyértelművé akarjuk tenni az asszociációkat. Martyn — akárcsak az általa oly jól ismert Mallarmé — tudatosan él az ambivalenciával, képeinek feszültségét, szuggesztivitását nagymértékben ez adja. Még azok a formái is, amelyek tökéletesen felismerhetőek, több jelentésűek. Ilyen gyakori motívuma például a háló vagy a hurok. Az ábrázolás *felismerése* révén azonban semmivel sem kerültünk közelebb a kép valódi *megértéséhez,* hiszen a motívumok, ahányszor előfordulnak, annyifélét jelenthetnek, sőt egyszerre többet is: más képelemek, a kompozíciós rend, amelybe kerülnek, a szín- és formakörnyezet át- meg átértékeli őket. (A háló például az egyik festményen valóban halászhálót jelent, másutt viszont a háló „szemeiből" fenyegető maszkok sora áll össze.) A szerző felismeri Martyn jeleinek és jelképeinek többértelműségét, mégsem törekszik ezek teljes kibontására. Az *Emlék — kék láp* című képről írja: „Mégis — Martyn festészetének jelképrendszerét ismerve — tudomásul kell vennünk, hogy a lebegő, kék síkok előtt levő ecsetrajz madárra utal, s ilyen értelemben a festmény mégis tárgyi vonatkozású." Ám ha elfogadjuk is, hogy az ábrázolt forma = madár (és ezzel nagyon leszűkítettük a kép jelentését), még mindig csak az első lépést tettük meg a kép megismeréséhez. További lépésekre hely hiányában nincs is lehetőségünk. Hárs Éva arra törekszik, hogy minél több műről írjon, így aztán a *Déli architektúra* című festményre például összesen csak fél mondat jut, jóllehet a kép a modern magyar festészet egyik legszebb darabja.

Bármilyen másfajta szerkezet nagyobb lehetőséget adott volna az egyes motívumok felmérésére, jelentéskörük megközelítésére.

Kiderült volna, hogy Martyn festészete viszonylag kisszámú elem gazdag variációjából épül, és éppen ez adja ennek a szerteágazó, egyszerre több szálon futó művészetnek a koherenciáját. Egyik ilyen *alapmotívuma* a tenger. Nincs jogunk kételkedni abban, hogy vonzalmát az ír ősök öröksége is meghatározta, utazásai pedig elmélyítették. Ne felejtsük azonban el, hogy a „tenger" a modern művészetnek ugyanolyan központi motívuma, mint korábban volt például a „kert". Előzményeit a romantikában kell keresnünk, irodalomban és képzőművészetben egyaránt. A romantikus és impresszionista szemlélet után azonban kialakult egy szimbolista értelmezése is. Hogy mit jelentett a tenger a századelő tudatában, arra Proust felejthetetlen sorait idézhetnénk, ha nem tette volna ezt már meg Kassák Lajos. Így hát elégedjünk meg annyival, hogy utalunk a korai Matisse-ra, Picasso ilyen tárgyú képeire, vagy a magyar Farkas Istvánra, aki festészete fordulatát köszönhette annak, hogy megtalálta a „tenger"-t, amely — mint írja — „átmenetileg a komponáláshoz (ha mellőzni akartam az erőszakos, látszati megoldásokat) könnyebb elem volt".

Jellegzetes témája a tenger a spanyol művészetnek is (Martyn tizenkétszer járt Spanyolországban), és a nálunk teljesen ismeretlen festők helyett idézzünk inkább egy költőt:

„Ha a szárazföldön halna
meg a hangom, vigyétek ki
s tegyétek a tengerpartra,
hadd vigye a tenger árja!
Állítsátok kapitánynak
egy friss hadi vitorlásra!"

— írta le vágyódását Rafael Alberti.

A tenger vagy a tengerpart a festészetben egy olyan általános színhelyet jelöl, amely kiemeli a történést a megszokott földi környezetből, de még reális, érzékelhető közegben tartja. A tenger képzetében egybemosódhat a határ a szárazföld, a víz és az ég között (éppen ez adja varázsát), de még konkrét helyszín és nem a kép általános értelemben vett tere. (Gondoljunk az olyan gyakori képcímekre, mint a *Figurák térben,* ahol a művész már nem köti semmiféle helyhez a történést.) Martyn képein is megfigyelhetjük a tenger impresszionista, majd szimbolikus értelmezését.

A század művészetének ezeket a közös nagy élményeit és jelképeit megkeresve, talán Martyn művészete sem állna olyan magányosan. Mert ebben az önmagából épülő életműben is leszűrődtek a kor művészetének főbb tendenciái, nem formai vonatkozásaikban, hanem problémalátásukban: az 1943-as hajlítottvaskompozíciókban például a modern szobrászat új térlátása, az *Álló alak — serleg* című képen a képfelület stílusegységét feladó pop-art tendenciája.

Néha azonban határozottan az aktuális helyzethez kötődik ez az életmű, mint *A fasizmus szörnyetegei* sorozat lapjain, melyek indítékait és kapcsolatait olyan szépen elemzi a szerző. Kár, hogy ezt nem mindig teszi meg ilyen igénnyel, és így időnként rejtvényeket ad az olvasó számára. Például azt, hogy miről lehetett szó azon a vitán, amelynek hatására Martyn megfestette a *Vázlatok a kuruckorról* 40 darab festményét. Ennek a sorozatnak az értékelését félreértésnek tartom. Sokkal inkább a dacos elszánást, mintsem a belső indítóokot érzem mögötte. Bármennyire becsüljük is a témaválasztást és a képek mesterségbeli értékeit, végül is egy életképsorozat készült akkor, amikor ez a műfaj már teljesen idejét múlta, és azok után, hogy Martyn jelképteremtő ereje oly magas szintet ért el. A művész a sorozattal egy hibás kultúrpolitikából adódó lehetetlen követelményt vitt ad absurdum. Véleményem szerint sokkal megrendítőbb vallomás erről az időről a *Napló*-ciklus.

Hárs Éva magatartásának rokonszenves vonása feltétlen tisztelete Martyn Ferenc iránt. Ez azonban néha oda vezet, hogy a könyv a minőségi különbségeket elmosva, egyenlő hangsúllyal tárgyal remekműveket és stúdiumokat. A festményekkel és plasztikákkal nagyon szűkszavúan bánik, a grafikák elemzésekor annál részletezőbb. A bibliográfiából is kitűnik, hogy ez a terület áll a szerzőhöz legközelebb.

Reméljük, hogy a kötettel a kiadó egy új sorozatot indított. Azt is reméljük, hogy a következőkben a szövegrész hosszabb lesz. Két dolgot a szerkesztő figyelmébe ajánlanék. Az első a *bővebb jegyzetanyag.* A könyvben szereplő művészek nagy részét még a szakma is alig ismeri. Martyn művésztársaival egyébként is mostohán bánt a szakirodalom. Kis Vilmáról annyit tudunk, amennyi Czillich Anna Naplójában szerepel. Érdekes volt most új adatot olvasni róla. Crouy László életműve pedig még felfedezésre vár. A másik javaslatom a könyv végére tehető rövid, adatszerű *biográfia.* Így megtudhattuk volna például Martyn pontos születési dátumát, ami kimaradt a könyvből, az évszám is csak a 64. sz. jegyzetben levő idézetben olvasható. A 17. sz. jegyzet pedig egy 1924-es párizsi levélről szól, holott a szöveg szerint a művész 1926-ban ment Párizsba.

Vitatkozhatnánk az egyes képek értelmezésével, vagy inkább „olvasatával" (*Két ülő figura vizparton* stb.) és sok terminológiai zavarral, de ehelyett inkább köszönjük meg a szerzőnek, hogy fáradságos munkával megteremtette az alapot a „vitatkozásra", és egy tudományos igényű Martyn-monográfia létrehozására. Ennek megírására pedig ki lehetne méltóbb, mint Hárs Éva. *(Képzőművészeti Alap)*

NAGY ILDIKÓ

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás

Mire e sorok nyilvánosságra kerülnek, már számos, gyorsabb megjelenésű fórum tudósított arról, hogy a *Műcsarnokban* kitűnő anyagú és új szellemű kiállításon mutatkoztak be az iparművészek. A vállalt munkát tehát honorálta a kritika, s a tárlatlátogatók is elismerően nyilatkoztak: érdemes volt a Hősök terén egy-két órát eltölteni. Mi maradhat hát a később szólónak? Elismételheti a dicséreteket, újból megemlítheti a fenntartásokat; és ami a legfontosabb: bizonyos távlat birtokában nagyobb összefüggések elemzésével értékelheti az összképet.

Kezdjük tehát a dicsérettel. Az elmúlt harminc esztendő történelmet író forgatagában alakult, formálódott az ember szolgálatát vezető célként maga előtt tudó iparművészet. Ez a formálódás azonban nem volt zökkenőmentes. Le kellett győzni a környezet ízlést állandósító kényelmességét, a szakma gondolkodást mechanizáló örökségeit. Tisztázni kellett, hogy meddig kibúvó ez a művészeti ág a „társművészet" felelősségtől szabadulni kívánó kísérletezőinek, s el kellett dönteni, hogy érdemes-e műfajokról szóló vitákba rejteni a funkció felismerése és a „művészkedő-alkotás" között ívelő feszültséget. Aztán jött a *design*, e mindenki szája íze szerint alkalmazható csodaszó, melynek varázserejével elmarasztalhatódott ipar, kereskedelem, fogyasztó, sőt kolléga is. Természetes dolog, hogy mindezeknek jelen kellett lenniök, hiszen a spontán módon szaporodó új feladatok jó vagy rossz megoldása a gyakorlatot szellemi szférában általánosító tevékenységet, azaz *az elméleti kimunkálást* is igényelte. Úgy vélem — s ebben bizonyító tényező volt a mostani kiállítás —, mindig több probléma volt az elmélettel, mint a gyakorlattal. Visszatekintve megállapíthatjuk, hogy olykor még azt is rosszul magyaráztuk, amit jól csináltunk. Mostanra érett meg az elmélet és gyakorlat találkozásának ideje, összhangba került a *miért* csináljuk, a *hogyan* csináljuk és a *kiknek* csináljuk kérdések szerteágazó problematikája, s a jubileumi bemutatón konkrét, érthető választ kaptunk *e művészeti ág társadalmi szerepének* kérdésére.

És ez az a mozzanat, amelyért a feltétel nélküli dicséret jár. A bemutató koncepciója, szelleme, a szakmát és használót egyaránt megbecsülő következetessége jelentette azt a többletet, azt az új vonást, amiért e kiállítás periódust záró és nyitó jelentőségű. Azt ugyanis, hogy Magyarországon nagyon sok, magas színvonalon dolgozó iparművész tevékenykedik, eddig is tudtuk. Sok jó munka kiállítása éppen ezért még nem lett volna meglepő, s a bemutató egy lehetett volna a többi között. Más anyagból és technológia szerint készült műtárgyakat csodálhattunk volna, s vágyakozásunkat a kaphatóság és anyagi lehetőségeink korlátjai szerint fékezve álmodoztunk volna a birtokbavételről. Sokáig ugyanis az esztétikai törvények szerint alakított *vizuális megjelenítés* értékeiben véltük felfedezni az iparművészet lényegét. Közben életünk mindennapi ritmusában *tevékenységet, szokást, ízlést szolgáló* és formáló tárgyaink lényegükön kívül eső szempontok szerint funkcionáltak (illetve funkcionálnak), vagy „csak használhatók", azaz funkció és forma a kényszer szintjén találkozik bennük, vagy a „művészien formált tárgyak" megjelenésük és nem a szükség és használhatóságuk miatt kerültek a napi élet gyakorlatába.

Ezt a szükségszerű, de kétes értékű hagyományt vagy beidegződést most alapjaiban forgatta fel a jubileumi kiállítás. Nem azzal, hogy gyökeresen újat fedezett fel, csupán azzal, hogy az egyéni, szubjektív *invenció, művészi felkészültség* dokumentálása helyett kitűzte a tárgyaknak a társadalom életében objektíven létező kötődési pontjait; *a kik használják, illetve hol használják* szempontjait választotta a bemutató rendezőelvévé. Mondhatjuk tehát, hogy önmagát győzte le a „szakma". A találékonyság, a fantázia önmagáért burjánzó gazdagsága helyett az élet ismeretének és valóban az ember szolgálatának gazdagságát láthattuk a Műcsarnokban, s ez bizony koncepcionális vállalkozás volt. „Merénylet" az alkotó és az alkotómunka ellen. Ugyanis a bemutatón az eszközök, tárgyak éltek, s figyelemlekötő voltukban csak másodlagosan volt érdekes az alkotószubjektum stílusjegyeiből formálódó karakter. Elsőként a funkció, a használhatóság, a környezetben vállalt és betöltött szerepkör vonta magára a szemlélődők érdeklődését. S ami még nagyon fontos: nem az egyes darabok sorakozó seregszemléje, hanem *az egységben való gondolkodás* kényszere állítódott ki a Műcsarnokban.

Akarva-akaratlanul felfedezhettük, hogy *az életkori meghatározottság* önálló világot teremt a játéktól az öltözködésen át a bútorig; hogy a háztartásban folyó tevékenységet használhatóságukkal és formájukkal *szolgálják* és nem *díszítik* a tárgyak; hogy a lakásban jobb, ha otthon érzi magát az ember, de ehhez ismernie kell önmaga *biológiai és szellemi igényeit*. Megismerhettük, hogy a dekoratív vagy manufakturális-egyedi iparművészet elsősorban esztétikai értékközvetítő. Dokumentálva láthattuk azt, amit jól vagy rosszul tudunk: korunk gépeinek megszületésében döntő módon bábáskodnak a formatervezők; s tapasztalhattuk, hogy öltözködésünk miként-jében a józan ízlést vagy a feltűnést szolgáló divatot figyelve működnek közre az iparágakban dolgozó tervezők. Tehát, hogy környezetünk tárgyai *a magunkhoz mért mérték szerint* népesítik be világunkat úgy, hogy rajtunk keresztül és nekünk közeget teremtve tartalmi, formai kapcsolatba kerülnek egymással.

Ez a kapcsolat egymásra épültségében rendszert alkot, s ebben a rendszerben helyén kell lennie mindennek. Olyannyira, hogy a rendszerből olvasható legyen az adott társadalomban élő ember szükséglete, igényben, ízlésben megjelenő érdeke; még akkor is, ha netán ez az érdek nem mindig könnyen felismerhető, vagy ha az inkább közösséget s nem az egyén speciális igényeit szolgálja.

Ezért nem túlzás azt állítanunk, hogy a környezet- és tárgykultúra — s ebben az esetben a kultúra szót a legtágabb értelemben kell értenünk — megteremtésében munkálkodók igen nagy felelősség súlyával dolgoznak. El kell kerülniük az „egyéni teremtés" mítosza által szentesített „kívül- és felülállás", a napi érdekeken túlnéző „jövőnek alkotás" buktatóit; meg kell teremteniök a *szolgálat és kiszolgálás összhangját*. Úgy kell a tervezőmunka hitelét, megbecsülését biztosítani, hogy ne a *megjelenés* külsőségeiben, hanem a *folyamat* felismerésében, az ember és környezet közösséget formáló kapcsolataiban rejlő lehetőségek kihasználásában érvényesüljön az alkotói szándék, a szubjektív invenció. Nem könnyű feladat! Nem is mindig volt egyértelmű — talán nem az még ma sem — a követelményrendszer, aminek meg kell felelni. Például éppen az „egyéni teremtés" művészt avató mítosza lehet még akadálya a mind sürgetőbben jelentkező, speciális feladatok megértésének, megoldásának. A „művészeti produkció" e területen még szükségszerűen érvényben levő elismerési és honorálási normái kifejlesztették a szakmában is az ellenállást. Indulatos viták zajlottak az ipari tervező művészet körül, s közben elfelejtődött a tárgyak, eszközök társadalmi szerepének fontossága; az új problémákról szólt a disputa, de régi szemlélettel.

Nos, a jubileumi tárlat megtette az első lépést, s ebben a szakma volt a kezdeményező. A terület társadalmi fontosságát, az élet egészét érintő hatását hivalkodás nélkül sikerült bemutatni. Nem arról tudósított a kiállítás, hogy *az iparművészet mennyire fontos*, hanem arról, hogy *a mindenhol jelenlevő tárgyak, eszközök széles köre az emberarcú társadalom megteremtésének egyik fontos eszköze.*

Befejezve a dicséretet, ismételten csak arra lehet utalni, hogy a jubileumi kiállításon bemutatkozók a koncepció változtatásával vállaltak és tettek nagyot. Nyilván sok-sok vita, belső nézetütközés előzte meg a végleges döntést, szerencsére a jobbik, az élet realitását felismerő nézet rendezte meg a bemutatót. Mondhatjuk úgy is, hogy a szakma megtette az első, a kezdő lépést azon az úton, amely *az ipari tervezőművészet* valóságos megszületéséhez vezethet, s fölöslegesek lesznek a „műfajviták". Ez az őszinte információ lehetővé teszi, hogy mindkét oldal felismerje: a termelés és a tárgyformálás egymásba kapcsolódó folyamat, s e kapcsolatban nem az üres esztétizálás, hanem szorgos és céltudatos munka, *a szükségletek felismerése és az egymásra utaltság az összetartó erő*. A kiállításon dokumentált szemléletváltás igazolja, hogy a szakma kész a kibontakozásban részt venni, s hogy az e kérdésekben sürgetően jelentkező feladatokat csak velük s nem ellenük lehet megoldani. Sőt még a jobbítani szándékozó intézkedések is csak minden tábor aktív közreműködésével lehetnek hatékonyak, a körülményeket szervező rendeletek mindenkire számítva kívánnak eredményesek lenni.

A bevezetőben szó volt a fenntartásokról is. Anélkül, hogy az elért eredményt bármiben is kisebbíteni szándékoznék, szeretném néhány kérdésben megfogalmazni a problémákat. Vajon minden látogató számára egyértelműen világos volt-e, hogy a múlt ízlésópiumaként szerepeltetett tárgyak a használat és a megjelenés ellentmondásos volta miatt is közvetítették azt a rosszat, amit rájuk mondunk? Világos volt-e, hogy a néhányuk iránt megnyilvánuló mai gyűjtőszenvedély ugyanazon a kispolgári ízlésen, sőt világnézeten alapul, mint az egykori birtoklásuk? Érthető volt-e, hogy ez a most burjánzó divat mennyivel anakronisztikusabb, mint az egykori használat? Tudom, erre az egész kiállítás frappáns választ ad, de talán egy kicsit hatásosabban kell segíteni a nézőt.

A fenti akadékoskodásnál komolyabb kérdés: a csoportra bontás koncepciója elég egyértelmű volt-e? A metszetek kivágásánál a szempontok azonos fajsúlyúak voltak-e? Mert láttunk *az életkorból fakadó* speciális világ teljességét bemutató csoportot; láttunk — és itt megint más szempontok érvényesültek — az otthoni *környezetet* elénk tároló két csoportot. Az utóbbi két csoportot is megosztva a tevékenység miként-je szerint. Külön reprezentálódott a terület egyik ága, és ismét más szempont alapján az öltözködés. Tagadhatatlan, hogy ebben a folyamatban is van logika, s hogy ezt a jubileumi jelleg s az első teljességre törekvő jelentkezés kívánta meg. De ne feledjük a csoportmodult meghatározó szempontok rugalmas kezelését, nehogy esetleg újabb skatulyákat rögzítsünk. Hiszen tudott, hogy ezek a csoportok csak modulok. Nem abszolút osztályozási szempontok, és fontosságuk, jelentőségük sem egyforma.

Ugyancsak megemlíteném, hogy az előrelépést bizonyító koncepció ellenére sem volt zavartalan a szemlélet érvényesülése. A sok kitűnő, ipari termelésben már realizált terv — tehát a valóság — mellett szép számmal szerepeltek a kijelölt funkción belül az egyedi tervek vagy egyedi mintadarabok. Még ott is, ahol megvalósult, iparban született munkák között lehetett volna válogatni.

Ennyit a kérdésekről. Fel kellett tenni őket, mert ezek ismeretében teljes a kép. Így érthető, hogy jó tükör volt a kiállítás a valóságos helyzetről, s ebben a tükörben látható volt a jövőt áhítozó vágyakozás is.

BERECZKY LORÁND

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC életműkiállítása augusztus 13-án, vasárnap este zárul a budapesti Történelmi Múzeumban. A nagy sikerű kiállítást, a június 23-i nyitás óta több mint hatvanezren tekintették meg.

Magyar Hirlap 1978-186-8

Martyn Ferenc

MARTYN FERENC Kossuth-díjas festő- és grafikusművész baranyai mappát készített. Az album csaknem 50 képet tartalmaz Baranya legszebb, legjellegzetesebb részeiről.

Magyar Hirlap 1977/86/8

Martyn Ferenc

Objektiv v.szubjektiv okokból hiányzó
müvészek között neve emlitve

Németh Lajos:Reflexiók a XI.Magyar Képzőművészeti
Kiállitásról /Kritika 1968/6/

Kritikák és képek Bp.Corvina 1976 303.old.

Martyn Ferenc

„Álló alak" (Druida) 1965

Olaj. 80x60 cm

IV. y. vízes lép

Kritikák és képek Bp.1976. Corvina.

Martyn Ferenc

„A fasizmus vörnyetgei"
1945 Olaj 130x195 cm
21. Lép

Kritikák és képek Bp.1976. Corvina

Martyn Ferenc

„Dudás vendéket" 1956.
Olaj: 80x60 cm
114. lép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976.

Martyn Ferenc

Rabinovszky Máriusz: Levél Martyn Ferenchez az absztrakt művészetről.
(Sorsunk, 1948 Február 98-102. p.)

Kritikát és lépet Corvina Bp. 1976 79-84. old.